Parfumul unei epoci
demult apuse
FĂURITORUL
DE OGLINZI
PHILIPP VANDENBERG

PHILIPP VANDENBERG

Făuritorul de oglinzi

Der Spiegelmacher

Traducere din limba germană
Corneliu Stoenescu

Editura RAO
2015

În lume, plumbul a schimbat
mai multe decât aurul.
Și mai mult decât plumbul pentru flinte
a făcut-o plumbul din tiparnițe.

Georg Christoph Lichtenberg

PERSONAJELE
LA ÎNCEPUT, SFÂRȘITUL
CAPITOLUL I
OGLINZILE DIN MAINZ
CONSTANTINOPOL
CAPITOLUL II
SECRETUL ZARULUI
CAPITOLUL III
DIAVOLUL ÎȘI VÂRĂ COADA
CAPITOLUL IV
SERBAREA DE LA CURTEA ÎMPĂRATULUI
CAPITOLUL V
PARTEA ÎNTUNECATĂ A VIEȚII
CAPITOLUL VI
SOARTA ÎN GLOB
VENEȚIA
CAPITOLUL VII
UMBRA CRIMEI
CAPITOLUL VIII
LIBERTATE ȘI ISPITĂ
CAPITOLUL IX
BLESTEMUL ARTEI TIPĂRITULUI
CAPITOLUL X
CELE DOUĂ FEȚE ALE VIEȚII
CAPITOLUL XI
IUBIRE ADEVĂRATĂ ȘI SENTIMENTE FALSE
CAPITOLUL XII
FOȘNETUL CIUDAT DIN URECHILE DOGELUI
CAPITOLUL XIII
VISELE LUI LORENZO PAZZI
CAPITOLUL XIV
MÂNIA CERULUI ȘI A IADULUI
MAINZ
CAPITOLUL XV
FEMEIA CU OCHI NEGRI
CAPITOLUL XVI
CUNOȘTINȚE DOBÂNDITE ÎN PĂDURE
CAPITOLUL XVII
DUREREA DIN UMBRA IUBIRII
REALITATEA

PERSONAJELE

Michel Melzer – făuritor de oglinzi

Ursa Schlebusch – soția timpuriu decedată a făuritorului de oglinzi

Editha – fiica meșterului și a soției sale, Ursa

Johannes Gensfleisch – numit ulterior Johannes Gutenberg, calfa lui Melzer și dușmanul de o viață al acestuia

Gero Morienus – negustor de stofe bizantin de origine germană, care a pus ochii pe Editha pe când aceasta era încă o copilă

Magistrul Bellafintus – profesor și alchimist din Mainz

Chrestien Meytens – medic călător din Flandra

Ali Kamal – tânăr egiptean, răzbate în viață ocupându-se cu afaceri

dubioase

Rhea – mama lui Ali

Meșterul Lien Tao – prim secretar al misiunii chineze la Constantinopol

Tse-hi – slujnica timidă a acestuia

Sin-shin – al doilea secretar al misiunii chineze

Albertus di Cremona – legat papal învești mântat în catifea verde

Simonetta – cântăreață venețiană la lăută, marea iubire a meșterului

Jacopo – fratele acesteia, victimă a unei erori

Johannes Palaiologos – împărat al Constantinopolului, conducător cu ifose care explică de ce Imperiul Bizantin a decăzut

Panaiotis – renegat bizantin, care trece prin zidul înconjurător al Constantinopolului

Hamid Hamudi – general de cavalerie al împăratului

Alexios – intendent al curții împăratului

Enrico Cozzani – trimis al dogelui republicii Genova

Felipe Lopez Melendez – vraci, astrolog al curții și cumnat al regelui Alfons al Aragonului

Cesare da Mosto – nepot al papei Eugen al IV-lea, îi plac jocul, femeile și funcția unchiului său

Nikephoros Kerularios – patriarh al Constantinopolului

Theodora – prostituată bizantină în vârstă de 13 ani, pe cât de palidă, pe atât de iubită

Byzas – astrolog îndoielnic

Murat – sultan turc, cunoscut doar din auzite

Daniel Doerbeck – armator venețian de origine germană

Ingunda – ciudata lui soție și o caravelă rapidă purtând același nume

Giuseppe – servitor al familiei Doerbeck, pe care îl cheamă de fapt Josephus, originar din Augsburg

Domenico Lazzarini – comandant de vas, vanitos și perfid

Pietro di Cadore – armator venețian

Cesare Pedrocchi – avocat lacom, denumit de venețieni *il drago*

Messer Allegri – arhitect și președinte al Consiliului celor Zece

Padre Tullio – călugăr-cerșetor care poate arunca o privire în împărăția Cerurilor

Niccolo – denumit *il capitano,* rege al cerșetorilor cu un trecut tragic

Capitano Pigafetta – șef al poliției din Veneția

Francesco Foscari – doge al Veneției, urmărit de foșnetul mării și înconjurat de dușmani

Benedetto – primul dintre *ufficialii* dogelui

Giovanelli – căpitan de vas

Leonardo Pazzi – legat papal, cedează ispitei

Strigătorul – la început își tăinuiește numele, Fulcher von Straben,

din motive întemeiate

Meinhard – scutier al lui Fulcher von Straben

Friedrich – arhiepiscop de Mainz, atât prelat, cât și nobil mirean

Franziskus Henlein – administrator al arhiepiscopiei din Mainz

Adele Wallhausen – văduvă din Mainz de o frumusețe misterioasă

La început, sfârșitul

Ne aflăm în anul 1428 de la întruparea Domnului și cu siguranță că, dacă lumea va dăinui peste secole, se va spune odată că acesta a fost un an neimportant, nereprezentativ. Ceea ce nu îmi pasă. La vârsta mea, nevoia de importanță este oricum minoră. Nu, pentru un moșneag ca mine, cu totul alte lucruri sunt importante acum.

Cât timp am irosit pentru a strânge bunuri pământești, câtă simțire am irosit pentru a trăi ceea ce în mod obișnuit se cheamă dragoste! Acum, când barba mea este albă ca blana unui iepure de munte, și bărbăția mea atârnă între picioare – iertate să îmi fie comparațiile – acum când spatele îmi este îndoit și când vederea îmi permite doar să deosebesc ziua de noapte, când ar trebui să fiu, așadar, nemulțumit, nefericit, trist și sfâșiat de mâhnire, simt o ciudată mulțumire și o anumită fericire. Nu întrebați de ce, pentru că este destul de absurd.

Eu, Michel Melzer, meșter de oglinzi în Mainz și tipograf, îmi număr zilele aici în hruba arhiepiscopului, și mă minunez de cât număr, și zilnic mă întreb cât va mai trebui să număr, când ceasul pus să îmi marcheze soarta ar fi trebuit să se oprească demult. Și sunt 78 de ani sau mai puțini – ce mă interesează? Iar pe dumneavoastră, nici atât!

Cu toate că mă aflu aici de la *Laurenzi Anno* nu mai știu cât, și zbirii îmi sunt oricum, numai bine intenționați nu, cu toate că viața mea se limitează la trei pași înainte și doi lateral, această vară mi se pare cea mai fericită din viața mea. Veți întreba de ce. Iar eu vă voi da răspunsul.

Nu se împarte de la început viața în lumină și umbră, în război și pace, muncă și răgaz, pasiune și calm, haos și armonie? Dacă așa stau lucrurile, acum și aici trăiesc sfârșitul zilelor mele în pace, răgaz, calm și armonie. Există o viață mai bună decât aceasta?

Acum, când m-am obișnuit cu acest loc, departe de haos, pasiune, muncă și război, pentru mine înseamnă fericire să aștept lumina soarelui de dimineață și clopotele de la St. Alban răsunând seara, acum simt mai multă satisfacție sufletească decât în așa-zișii mei cei mai buni ani.

Celula mi-o împart cu un păianjen, care zilnic parcurge același drum pe peretele opus patului meu din lemn în căutarea hranei, seara. La început a trebuit să stau nemișcat pentru ca păianjenul să își continue drumul spre fereastra zăbrelită, dar după o vreme ne-am obișnuit unul cu celălalt într-atât, încât insecta se oprește la mijlocul peretelui, se întoarce în jurul propriei axe de parcă ar vrea să mă salute, apoi se îndreaptă direct către țelul ei, proeminența ferestruicii unde își găsește

hrana.

Nu aș fi crezut că la vârsta mea înaintată voi deveni arahnolog. Și totuși, eu prețuiesc păianjenul. Nu doar pentru că îmi ferește trupul de toți paraziții, ci și pentru însușirile lui profetice. Prin comportamentul lui poate prezice vremea și nu se înșală niciodată. Dacă se mișcă agitat și repede, va fi furtună, ploaie și cer acoperit, dar dacă mișcările îi sunt uniforme și calme, înseamnă că cerul va fi senin. Și asta nu este totul. Păianjenul mi-a indicat și calea corectă de urmat spre a transmite posterității amintirile mele, ceea ce mie îmi fusese interzis de la cel mai înalt nivel, deoarece stăpânii suspuși nu se tem de nimic mai mult decât de adevăr. Iar dumneavoastră știți, desigur, că acela care spune adevărul rareori găsește auditoriu binevoitor.

Eu cred că ei au vrut să îmi astupe gura, ba chiar să mă omoare atunci când mi-au luat hârtia și pana, adică tot ce aveam mai prețios. Totuși, negustorii putred de bogați, în talare negre, au uitat să mă ardă. Nu par să fi înțeles că pericolul cel mare îl reprezintă gândurile; ele își urmează calea atâta vreme cât omul respiră.

Pierdut în gânduri, urmăream, deci, drumul întotdeauna dus-întors al *decis fapta.* Când onorabila mamă a născut doi gemeni sănătoși – fapt care era privit ca o binecuvântare specială a atotputernicului chiar și în cercurile de celibatari, iar când binecuvântatul tată și-a atârnat în cui veșmântul augustin și a vrut să o ia de soție pe călugăriță, a fost acuzat de cei mari de nebunie și a fost adus aici. De aceea el era de părere că aici nu ar fi o închisoare, ci un balamuc.

Toate acestea, și încă multe altele, le-am aflat prin gaura din zid într-o singură noapte. De frică să nu fie descoperită, am vârât din nou piatra la locul ei. În următoarea zi am mai aflat că el dispunea de hârtie și cerneală și că avea posibilitatea de a-și scrie gândurile, dar, susținea el, nu ar fi interesat de așa ceva.

A treia zi ne câștigasem reciproc încrederea, iar când el a remarcat cât de mult suferea din cauza interdicției de a scrie, s-a oferit, mai mult din plictiseală, să consemneze el ce aveam eu de spus.

Și, pentru Dumnezeu, multe mai aveam eu de spus! Niciunul din noi nu știa dacă va părăsi acele ziduri în viață și nici dacă întreaga lucrare nu va fi zadarnică; dar eu voiam să îmi salvez onoarea. Iar dacă exista măcar o fărâmă de speranță ca însemnările mele să supraviețuiască celulei, nu voiam să o las nevalorificată.

Din partea mea, bogații nu au decât să se bucure de aurul lor, iar pioșii, de păianjenul lor, până în ziua în care, Dumnezeu știe de ce, el a apucat pe un alt drum, și anume pe partea în care se afla patul meu. S-a apropiat de mine atât de mult, încât l-aș fi putut atinge, apoi păianjenul a dispărut brusc într-o crăpătură din zid, căreia până acum nu îi acordasem nicio atenție.

Când, în ziua următoare, nu a mai apărut, am încercat să cercetez

crăpătura din perete. Am constatat cu mirare că piatra se mișca, și, după ce am forțat-o, am desprins-o din zid. Și am fost foarte înspăimântat când, prin deschizătura groasă cât un braț, am zărit chipul palid al unui bărbat. El crezuse că Belzebut îl privea prin zid.

A durat o vreme până când prin gaura îngustă ne-am făcut fiecare o imagine despre celălalt și ne-am câștigat reciproc încrederea, ajungând să purtăm o conversație. Am înțeles că nu aveam de ce ne teme unul de celălalt și că, în fond, împărtășeam aceeași soartă amară. Celălalt – îl voi denumi astfel deoarece el a refuzat să spună cum se numește – plătea pentru nelegiuirea de a fi sedus o călugăriță a Sfintei Hildegard, ceea ce, în concepția bisericii, reprezenta un păcat absolut atâta vreme cât donatorul spermei își tot făcea semnul crucii și nega viața veșnică, iluminat de fericirea dată de știința lor, dar acelui perfid Gensfleisch nu îi cedez triumful de a se împăuna ca schimbător al destinelor lumii, pentru că nu acesta este adevărul. Fiecare triumf este rezultatul unei înșelăciuni strigătoare la cer, iar ceea ce am eu de spus este povestea luptei mele de o viață împotriva acelui rival înconjurat de lăudaci, aliat cu Satan și cu acele creaturi denumite Oriens, Amaymon, Paymon și Egim. Asta mi s-a pus și mie în cârcă, însă eu jur pe dragostea pentru Simonetta, singura rază de lumină din întunericul în care mă aflu, că nu este adevărat, chiar dacă aparențele par să o confirme, pentru că altfel aș fi lovit pe loc de orbire.

Totdeauna au fost prețuiți oamenii care s-au ocupat de lucruri necunoscute și inexplicabile pentru ceilalți, ca magii, vrăjitorii și practicanții magiei negre. De remarcat că popilor nu le-a făcut nimeni acest reproș, ei nefăcând altceva ani de-a rândul. Pe când încă șlefuiam oglinzi, cu al căror ajutor oameni cucernici credeau că erau captate radiațiile Sfântului Duh și nătărăi proști credeau că receptau efectele miraculoase ale scutecelor pline de rahat ale bebelușului Isus, produsele din treizeci de mănăstiri mi s-au atribuit alături de o plată bună chiar și o indulgență totală, care îmi ierta veșnic orice păcat aș fi săvârșit. Acum vedeți care este valoarea unei astfel de absolviri de păcate: nici măcar cât valorează hârtia pe care este scrisă! Și nu am săvârșit nicio infracțiune, în afară de a fi văzut cu propriii ochi ceea ce nu aveam voie să văd niciodată, și, pe toți sfinții, pe atunci vederea mea era mai ageră decât cea a unui vultur.

Dar nu vreau să mă plâng, cu toate că zi de zi în jurul meu totul devine din ce în ce mai întunecat. Am văzut destule, mult mai multe decât ar fi avut voie să viseze un simplu meșter de oglinzi din Mainz. Am trăit într-o vreme mai descompusă decât oricând până atunci, într-o lume ce și-a pierdut înfățișarea, în care ce era mai jos a ajuns cel mai sus și invers. Chiar și forma și-a schimbat-o lumea aceasta, ca și sensul de mers. Trei mii de ani s-a navigat către est pentru a ajunge în India, iar acum, dintr-odată, se spune că trebuie să mergi spre vest

pentru a ajunge tot în India. Dar ce ar căuta un bătrân ca mine în India?

Acelea au fost vremuri în care războaiele se purtau cu cap, și atunci când era inevitabil, și cu forța mușchilor – războaie cinstite, bătălii de la bărbat la bărbat. Învingea cel mai bun, cel mai puternic, cel mai rapid – și merita. Astăzi? Astăzi războaiele sunt decise de praful de pușcă. Nici să ținteșți nu mai este nevoie. Cu cât trimiți mai multe încărcături în direcția inamicului, cu atât speranța unei victorii este mai mare. Ce vremuri, în care dușmanul nu se apropie nici măcar la limita vizibilității, în care inamicii mor fără a-și fi întâlnit măcar adversarii! Dacă se continuă astfel, pe câmpul de luptă se vor prezenta numai comandanții, doar pentru a aprinde fitilurile, și, dintr-un foc, întreaga armie a inamicului va fi masacrată.

Când, datorită acelei arte pentru care de un an mă cert cu această creație a lui Satan, într-o zi îi aduceam sfintei biserici venituri mai mari decât călugării, acțiunile mele erau plăcute chiar de papa din îndepărtata Romă. Însă când din oglinzile mele priveau femei voluptuoase care își ridicau rochiile până la pubis și își arătau piepturile pline și neacoperite, arhiepiscopul m-a numit vrăjitor în public, iar arta mea a devenit condamnabilă, deși tocmai el era cel care trebuia să știe că adevărul se afla în ochii privitorului, mai ales că el însuși se număra printre cei mai buni clienți ai mei.

Ce vremuri, în care la concilii sunt mai multe curve decât episcopi, în care călugării și călugărițele se sfâșie în mănăstiri, și superiorii mănăstirilor se împreunează după calendare astrologice, pentru a procrea supraoameni! Este o minune dacă în acest fel nu se nasc creaturi umane cu trei ochi, și cu o buză despicată, dacă nu sunt aduse pe lume vaci cu două capete ori pisici sau pești ce zboară precum ciocârliile!

Lumea tânjește după neobișnuit, după magi care vorbesc din burtă în loc de gură, transformă piatra în brânză și fac ca apa să curgă la deal. Un măgar care cântă la harpă este mai interesant decât vorbele unui filosof. Dacă Hieronymus Bosch, pictorul cel mai cunoscut din zilele noastre, ar fi pictat precum ceilalți mari pictori din trecut, ar fi fost curând uitat, așa cum s-a întâmplat cu alții. Dar el îl smulge pe diavol din iad, face să plutească duhurile din ceruri, le dă călugărițelor chip de bârfitoare și episcopilor chip de fantome, desenează androgini și himere, și deasupra tuturor atârnă anatema omenirii în culori stridente.

Ce vremuri, când grotescul înseamnă mai mult decât un chip frumos, când papii au magi proprii, iar regii au profeții lor cu globuri de cristal! Ce vremuri, în care mamele oferă spre vânzare lichidul din cordonul ombilical al nou-născuților, despre care se crede că ar ajuta la obținerea tinereții veșnice. În care o coadă de nevăstuică retezată

înlătură durerea de dinți, iar argintul băut vindecă sifilisul. Călugării eruditi, care mai înainte practicau contemplația și rugăciunile evlavioase, prezic nașterea unui copil mirosind urina. De către alchimiști se descoperă mereu elixiruri tot mai rele, care mijlocesc vise și năluciri, ca și puțină fericire de câteva clipe, dar nici nu dispare bine aceasta, că oamenii dependenți au de-a face cu chipuri grotești.

Sarea și mierea, de la facerea lumii bine-venite ca mirodenii ale pământului, au ieșit la pensie și nu ne mai satisfac gustul. Pentru câțiva saci cu piper, scorțișoară, ghimbir și cuișoare pleacă unii în Arabia și India, iar aceia al căror stomac nu se mai lasă altfel gâdilat le plătesc cu echivalentul greutății în aur. Și se știe că mirodeniile înșală limba pofticioasă doar cu ceva ce nu există, asemănător lumii pestrițe a unui povestitor de basme, sau firimiturilor de la ultima cină, care acum sunt arătate tuturor. Nu este de folos, dar cel puțin nu dăunează, spre deosebire de mirodeniile Orientului. Acestea distrug intestinele, și ceea ce oferă plăcere limbii pentru scurt timp aduce moarte organelor interne.

Întreb: cui i-am greșit eu, făuritorul de oglinzi Michel Melzer, când am anunțat – este mult de atunci – că în oglinzile mele poate oricine să își vadă fericirea doar dacă privește destul de lung în ele și crede în această minune. Că eu trebuia să ajut puțin uneori fericirea, asta mi-o putea ierta oricine care o întâlnea – dar nu am înșelat pe nimeni. Nici măcar pe cei treizeci și șase de călugări ai Ordinului Sfântului Benedict, cărora în acea noapte le-am promis o clipă de fericire, iar ei au văzut plăcerea *in personam*. Chiar și după câteva zile ei erau extaziați ca Sfântul Anton, de parcă ar fi aruncat cu adevărat o privire interzisă în Paradis. Atunci am înțeles că o oglindă are puterea de a schimba oamenii, și am făcut uz deplin de acest lucru.

Viața, de la pătuțul de copil și până la patul de moarte, este o acumulare de dorințe. Totuși, înțelegerea că majoritatea lor nu se poate îndeplini este la îndemâna celor mai puțini. Ne agățăm în mod nebunesc de orice mijloc care ne dă speranțe. În mod sigur, o oglindă produce atunci cele mai mici pagube.

Totuși, vreau să relatez pe rând cum s-au petrecut lucrurile. Nu vreau să trec nimic cu vederea, nu vreau să înfrumusețez nimic, și doar sper că dumneata, vecinul meu fidel de celulă, vei avea destulă cerneală din gogoși de stejar. Nu este nevoie să îmi consemnați fiecare cuvânt, și, cu calm, veți decide singur ce vi se pare important și ce nu este important. Vă solicit însă promisiunea că nu veți falsifica ori răstălmăci nimic, și, jurând pe călugărița dumneavoastră lăsată gravidă, nu veți trece sub tăcere nici ceea ce este indecent, și veți reda fidel povestea mea.

În cea de-a cincea săptămână a postului – ceea ce îmi este

indiferent, deoarece un bătrân ca mine oricum nu mai trăiește decât din amintiri.

Michel Melzer

Capitolul I

Oglinzile din Mainz

Până la vârsta de șapte ani, Michel Melzer a fost cel mai candid grăunte de sub soare, isteț și curios, dar, după cât se părea, capacitatea lui de înțelegere nu era suficientă pentru a desluși Biblia. Interesul i l-au trezit doar minunile, care în Cartea Cărților nu erau puține, iar Oswald, cum se numea tatăl lui, trebuia, în măsura în care îi permitea timpul și lumina puțină din atelier, să îi citească despre Moise, care vrăjea șarpele ori scotea apă din piatră, iar băiatul nici nu voia mai mult decât să devină profet, ca Moise.

La început, tatăl lui nu a dat atenție chestiunii cu mărețul țel profesional, ca și celor mai multe întrebări ale unui copil. Mai târziu, când Michel nu îl slăbea defel cu solicitarea informațiilor despre instruirea ca profet, Oswald Melzer s-a văzut nevoit să îi interzică fiului toate întrebările de acest fel. În loc de răspuns, Michel a primit din partea tatălui o oglindă făcută chiar de el, împreună cu indicația de a se ocupa de aceasta, mai devreme sau mai târziu, de ea depinzând mâncarea. Înainte de toate, trebuia să umble atent cu oglinda, deoarece vina de a fi spart o oglindă atrăgea posesorului ghinion veșnic. Aceste cuvinte nu au rămas nebăgate în seamă.

Cu toate că, sau pentru că el nu a înțeles aceste cuvinte, băiatul s-a ocupat zi după zi de oglindă. Mama lui, o femeie cu frica lui Dumnezeu, îl găsea deseori holbându-se tâmp la ea sau privind-o ca paralizat sub fereastră, în fața ușii de la intrarea în casă ori între crengile unui pom din apropiere, iar când îl întreba ce face, Michel nu îi răspundea. Nu rareori se întâmpla să fie nevoită ca seara să îl ducă la culcare mut și gânditor, așa că părinții se așteptau cu teamă la declanșarea unei idei fixe bolnăvicioase.

Pentru a-l smulge pe băiat din această auto-oglindire, părinții au hotărât să îl trimită la școală. Și, pentru că Oswald Melzer nu avea încredere în școlile călugărilor, care doar i-ar suci capul fiului său și ar face din el un popă, l-a pus sub oblăduirea unui tutore, un bărbat învățat și un spirit liber, care se numea Bellafintus și instruia la Grossberg un mic grup de elevi asupra bazelor limbilor latină și greacă, pentru a-i face capabili să urmărească studiile proprii, ascunse, privitoare la natura umană. Acolo, micul Michel s-a dovedit a fi un băiat deștept, deosebit de dotat pentru limbile străine, chiar dacă prefera mai degrabă să asculte poveștile grecoaicei tocmite cu ziua ori relatările neverosimile ale grădinarului italian despre minunile

Veneției, în dauna clasicismului sec al Antichității ori a traducerilor din scrierile părinților bisericii. Dar el păstra permanent asupra lui oglinda dată de taică-său, și uneori putea fi văzut tupilat în vreun colț al camerei lui, adâncit în contemplarea a ceea ce mai putea vedea în ea pe lângă propriul chip.

Când, după ani de studiu, tăcere și contemplare a oglinzii – între timp Michel devenise ucenic al tatălui său – a început să vorbească, a dat dovadă de cea mai demnă de admirație fantezie, ce părea de mii de ori mai prețioasă decât pura rațiune umană. O privire aruncată oglinzii avea ca urmare cele mai strălucite idei; tânărul Melzer părea să posede cunoștințe rezervate viitorului ori științei interzise a magiei negre.

A început prin topirea de către ucenicul Melzer a unor cantități de plumb, cositor și antimoniu cu adaos de bismut într-un aliaj strălucitor, într-o formă curbată, mare cât o scoică. După o prelucrare cu o piatră abrazivă ce a durat zile întregi, această oglindă convexă a ajuns să strălucească precum luna noaptea, iar dacă cineva o apropia de ochi, atunci oglinda reda nu forma naturală așteptată, ci ceva de parcă interveniseră ani între momentul privirii și cel al reflexiei: trântori, polițiști și săpunari subțiri, slabi, subnutriți, a căror muncă infamă le îngustase obrajii, de parcă moartea îi căutase deja de mai multe ori, se recunoșteau în oglindă rotofei și sănătoși.

Din partea ucenicilor oglindari a mai fost nevoie doar de puțină putere de convingere pentru a anunța că atât pentru ei, cât și pentru restul oamenilor urmau vremuri mai bune. S-a mai și nimerit ca următoarele cinci veri să fie mănoase, iar iernile să nu își merite numele, așa că s-a ajuns să existe atât de multă mâncare, încât chiar și găinile și porcii se delectau cu bunătăți rezervate în mod normal numai sus-pușilor.

În Mainz s-a împrăștiat zvonul că acest belșug fusese previzionat de meșterul de oglinzi Michel Melzer.

Nici nu se scurseseră cei cinci ani buni și Melzer era deja calfă, și atunci el a turnat o nouă oglindă, cu totul diferită. A arcuit-o în interior și a obținut o oglindă concavă, care subția chipurile grase ale celor bine hrăniți și le făcea să pară slabe. Pe toți cei care aruncau o privire în această oglindă i-a apucat umilința și au început, de teama foametei grave, să stocheze alimentele pe care până atunci le aruncaseră la animale.

Și s-a petrecut minunea. Curând, gerurile care s-au ținut lanț din septembrie până în mai au distrus recoltele. Niciun bob semănat nu a scos tulpină, niciun tubercul nu a rodit, în pomi nu au fost flori, iar pe Rin, Main, Mosel și Nahe au fost distruse toate viile. Și totuși, în timp ce în alte locuri se instaura foametea și mureau oameni, orășenii din Mainz aveau rezerve de hrană atât de mari ca urmare a profeției lui

Michel Melzer, încât foametea a făcut numai puține victime, iar vin vechi era din belșug.

Tânărul meșter era slăvit, pentru că părea să aibă darul profeției cu oglinda lui, și mulți îl considerau vrăjitor. Michel Melzer a cugetat, și, cu toată bunăvoința, nu a găsit altă explicație pentru pretinsa lui magie, decât că noi toți suntem vrăjitori, pentru că toți ne putem construi propria lume. Nu este așa?

Pe toți sfinții și pe toate legile naturii, nimic nu era mai departe de meșterul de oglinzi decât șarlatania și scamatoria! Însă, oricât de des o spunea, nu era crezut și i se atribuiau lui și oglinzilor lui capacități premonitorii, iar meșteșugul lui înflorea, așa că abia mai ținea pasul cu munca.

Michel Melzer a deschis ca meșter un nou atelier în Spielmannsgasse, în spatele domului, acolo unde tinichigiii, aurarii și lucrătorii în aramă erau la ei acasă, și a luat două calfe cu plata a doi șilingi. Unul se numea Gothardt Huppertz, și era din Basel, unde tatăl său, care confecționa ace, murise beat, iar mama lui se recăsătorise din cauza nevoilor cu un berar bogat. Despre celălalt, un anume Johann Gensfleisch, va mai fi vorba deseori, și nu doar de bine.

Dacă primul, marcat de soartă și de anii de lipsuri, era o calfă onestă, cu frică de Dumnezeu, celălalt a intrat curând în conflict cu meșterul. Gensfleisch se îndoia înainte de toate de efectul premonitoriu al oglinzilor lui Melzer, pe care l-a acuzat de șarlatanie, ca pe magii și astrologii care prevedeau viitorul în substanțe dintre cele mai diferite, ca excrementele umane, sau din mersul stelelor – și încă pe bani!

Melzer a decis să nu răspundă criticilor calfei decât cu afirmația că nu el prezisese anii buni ori proști, ci că oamenii înșiși fuseseră cei care își văzuseră soarta în oglinzi. Melzer ar fi preferat să șteargă cu buretele agitația din jurul oglinzilor, dar acestea îi aduseseră între timp un venit respectabil, și cine renunță la o pungă de bani pe care tocmai i-o umplu alții?

În plus, Melzer a cunoscut-o pe neașteptate pe Ursa Schlebusch, o fecioară foarte frumoasă, orfană, scăpată din Conventul din Köln al păcătoaselor care se căiesc, unde trebuia să primească o educație creștină și să fie pregătită pentru o viață în mănăstire. Ursa se arătase înclinată în severul convent mai mult către plăcerile vieții, spre cântec și râs, iar în timpul rugăciunilor ce durau ore întregi în genunchi nu demonstrase reculegerea necesară. De aceea, la prima ocazie favorabilă plecase cu un grup de pelerini din Mainz, care veniseră la racla celor trei crai de la răsărit și cărora li se atașase la plecare. Pentru a o scăpa pe Ursa de o viață ușuratică ori de rușinea bătăii cu nuiaua ziua în amiaza mare în oraș, Melzer a luat-o la el.

Ceea ce nu a fost de bun augur pentru reputația lui și a fetei, ba

chiar a fost dăunător, mai ales că Gensfleisch a trâmbițat întâmplarea peste tot. Exista o singură posibilitate de a astupa gura precupeților, fanfaronilor și zvoniștilor: Michel Melzer trebuia să se căsătorească cu frumoasa fată fugită din convent, a cărei proveniență numai el o cunoștea. Faptul că Ursa avea abia paisprezece ani a stârnit mai puțin mirarea decât graba cu care Melzer și-a pus în aplicare planul.

Cu asta, în Spielmannsgasse, s-a reinstaurat ordinea, însă vrajba dintre el și calfa sa a ajuns în stadiul de rivalitate. Gensfleisch îi făcea ochi dulci Ursei, iar Melzer, împins de gelozie, făcea tot ce putea pentru ca tânăra soție să rămână gravidă. De mai multe ori pe zi, și de câte ori îi permitea bărbăția lui, se împreuna năvalnic cu Ursa, posedat de ideea de a avea un fiu. S-a potolit abia după ce trupul Ursei a început să prezinte semnele clare ale graviditățiii.

Melzer era fericit, iar Gensfleisch a renunțat la insistențe. Dar fericirea este capricioasă ca vremea în aprilie, când zilele însorite și furtunile se succed des. Nașterea a fost grea, și Ursa a pierdut mult sânge. Sângele ei fusese prea tânăr pentru a hrăni un copil, a spus moașa, și de aceea corpul l-ar fi respins. Ursa nu și-a revenit niciodată după efort, și a zăcut palidă, cu prea puțin sânge.

Micuța, dimpotrivă, revigorată de laptele unei doici voinice, era ca o rază de soare, iar Melzer a îndrăgit-o peste măsură. A botezat-o Editha, ca pe martira în a cărei zi venise pe lume, bucurându-se de tot ce își putea dori un copil de sexul și situația lui socială. Și atunci Melzer a fost din nou greu încercat.

Editha tocmai împlinise trei ani când mama ei a murit după o lungă suferință. Printre servitorii meșterului începuse să se vorbească despre faptul că acesta, deoarece nu i se împlinise dorința de a avea un fiu, se năpustise plin de pasiune asupra soției, ceea ce fusese fatal pentru trupul ei slăbit. Dar era doar un zvon urât, și când Melzer a mers pe firul lui, toți au arătat către calfa Gensfleisch, de la care ar fi plecat zvonul, însă acesta a negat cu hotărâre. Nu, de fapt Ursa se sfârșise pentru că nu mai avea suficientă putere pentru a trăi.

Din acel moment, vesela și dezghețată fată care devenise Editha a fost cuprinsă de tristețe, ceea ce pe tată l-a marcat chiar mai puternic decât moartea iubitei lui soții. Micuța privea posomorâtă și apatică, și nici măcar cele mai drăgăstoase cuvinte ori cele mai frumoase jucării pe care i le dăruia meșterul, nu îi mai puteau smulge un zâmbet. Parcă odată cu moartea mamei ei se stinsese și bucuria vieții pentru Editha.

În această situație deznădăjduită, Melzer i s-a adresat lui Bellafintus, magul din Grobberg, care susținea că orice boală, fie ea a trupului ori a sufletului, are o cauză naturală. El s-a oferit să îi redea Edithei pofta de viață. În cazul acesta, explica el, din cauza emoției provocate de pierderea mamei, ordinea celor patru lichide din corp – sângele, fierea galbenă, fierea neagră și flegma – a fost tulburată, așa că fierea

neagră, care produce melancolie, a ajuns să predomine, și această ordine trebuia restabilită printr-o intervenție punctuală. Bellafintus a promis că, în schimbul a două vaci ori al unui cal, el ar fi dispus să vindece copilul.

Un meșter de oglinzi ca Melzer nu dispunea de două vaci, cu atât mai puțin de un cal. Acestea echivalau cu câștigul lui pe un an. Și astfel viața își urma cursul.

Calfa Johann Gensfleisch a remarcat jena financiară a meșterului lui și s-a oferit să îl ajute cu o afacere care i-ar fi adus mai mulți bani decât toate oglinzile curbe la un loc. Dar a pus condiția ca la această afacere bănoasă el să participe cu jumătate, și, în plus, să devină coproprietar al atelierului.

Grijile te orbesc; la fel și dragostea. Totuși, când grijile și dragostea se unesc cu supărarea și vina, atunci rațiunea este înlăturată și intervine ruina.

Gensfleisch susținea că, dacă oamenii în general erau dispuși să își vadă viitorul în oglinzile curbate, era ușor ca aceiași oameni să fie convinși de o altă putere secretă a oglinzilor.

Melzer l-a privit întrebător pe Gensfleisch. Cu toată bunăvoința, el nu putea să își imagineze ce îi treceea prin cap celuilalt.

Tânărul a continuat spunând că Melzer făcuse oglinzi convexe și concave, în care cel care se privea se vedea, nefiresc, mai mare ori mai mic. O oglindă plană ar fi mai greu de lucrat, dar ar aduce avantaje nebănuite ziua, dacă ar fi netedă ca suprafața apei.

Melzer încă nu pricepea.

O oglindă plană, a continuat Gensfleisch, l-ar reda corect pe privitor; o oglindă plană are și avantajul de a capta razele soarelui și a le retrimite la mare distanță. Desigur că și Melzer cunoștea acest fenomen, și mai știa că exista posibilitatea reorientării razelor solare în direcția dorită, ba chiar de a le retrimite în locul din care veniseră.

— Și la ce ar folosi această oglindă? s-a interesat Melzer.

— Foarte simplu, a răspuns Gensfleisch. Trebuie numai să îi convingi pe oameni că această oglindă plană este capabilă să capteze harul divin emanat de moaște și să îl aducă cu ea acasă. Trebuie doar ales un loc în care în fiecare an vin cât mai mulți pelerini…

Melzer a înțeles ce voia să spună calfa lui. Așa cum toată lumea știa, anual, între Paști și Sfântul Remigius, sub colonadele catedralei din Aachen erau prezentate de către episcop și prelați un veșmânt al fecioarei Maria și scutecele bebelușului Isus, și zeci de mii de oameni atrași de eveniment și de iertarea conexă a păcatelor cădeau în extaz, fie în genunchi, fie leșinând ori dând-o în glosolalie ca apostolii la pogorârea Duhului Sfânt, ori se vindecau de la o clipă la alta de suferințele cu care veniseră. Orașul era zilnic asaltat de mai bine de zece mii de oameni. De mai multe ori paznicii din turnuri se vedeau

siliți să închidă porțile orașului pentru că episcopul se temea pentru viața lui pământeană și pentru zidurile sanctuarului său.

Meșterul nutrea suspiciuni în privința calfei întreprinzătoare, și a întrebat-o de ce, dacă aceasta era convinsă de succesul afacerii, nu o realiza singură.

Răspunsul lui Gensfleisch a fost în aceeași măsură măgulitor și convingător: firește că doar un meșter ca Melzer era capabil să confecționeze o asemenea oglindă cu adevărat netedă. De altfel, el nici nu cunoștea un alt meșter de talia lui Melzer, care să știe să explice oamenilor chestiuni atât de minunate.

Așa că Melzer a turnat în forme din lut o duzină de plăci din plumb și cositor mari cât palma, le-a șlefuit între valțuri din gresie până când suprafața lor a lucit ea gheața și le-a lustruit pe fiecare cu talc gras. În dimineața următoare – era într-a patra duminică a postului, și soarele ardea după o iarnă aspră cu primele lui raze calde – Melzer a intrat cu cea mai bună oglindă a sa în catedrala în care arhiepiscopul celebra solemna liturghie.

Meșterul s-a dus în centrul domului, acolo unde se uneau nava transversală cu nava longitudinală a clădirii, și unde razele soarelui brodau desene bizare pe pereții interiori. Acolo, pe stâlpul de colț din nord, din dreapta, scoase oglinda și îndreptă razele de soare către altar exact în momentul în care arhiepiscopul ridica potirul spre transsubstanțiațiune. Acesta crezu că orbitoarea lumină care învăluise brusc potirul era o reflexie a cerului și o minune, și îngenunche împreună cu toți credincioșii din catedrală. În această poziție, eminentisimul intonă *Te deum,* iar cei prezenți îl acompaniară.

Michel Melzer se sperie de moarte de acest efect produs de oglinda lui, și preferă să se retragă, profitând de confuzia generală. De dezvoltarea pe mai departe a planului s-a ocupat Johann Gensfleisch. Acesta a anunțat, când credincioșii ieșeau din dom amețiți de minunea produsă, că fenomenul fusese opera meșterului Melzer, care acționase pentru a capta harul unui obiect sfânt.

Doar menționarea numelui de Melzer fusese suficientă pentru a înlătura neîncrederea cu care era privit Gensfleisch. Și imediat a urmat solicitarea de informații despre prețul și posibilitatea obținerii harului minune. Dacă inițial arhiepiscopul a fost supărat pentru că fusese păcălit de meșter, prelații i-au deschis ochii curând amintindu-i de epistola către corinteni, conform căreia credința putea muta munții, și de cuvintele cardinalului Nikolaus von Kues, care spusese că el crede tocmai pentru că faptul este paradoxal.

Solicitările de oglinzi sfinte, cum au fost denumite sclipitoarele obiecte decorative, au crescut cu binecuvântarea bisericii, iar la spectacolul relicvelor de la Aachen din acel an s-au îndreptat duzini de oglinzi către rufăria plăcută lui Dumnezeu, iar în următorul an

numărul acestora a crescut la sute. Nicicând în pelerinajele cu vechime de secole oamenii nu se arătaseră atât de încântați, de fermecați și de mișcați de harul absorbit.

În atelierul lui Melzer din spatele domului lucrau acum aproape necontenit ziua și noaptea cinci calfe pentru a satisface cererea tot mai mare. În sfârșit, meșterul câștiga destul pentru a putea plăti operația ce urma să fie făcută de magistru.

Editha tremura din tot trupul când, într-o zi de septembrie, Melzer a dus-o la Bellafintus. Locuința lui, situată pe Grobberg, semăna cu o fortăreață întărită cu un turn și era înconjurată de un zid de arbori înalți, care nu permiteau luminii să pătrundă în interior. Încăperea boltită în care urma să aibă loc intervenția era rece, sărăcăcios luminată, iar pe pereți erau inscripții întunecate, cu cifre și formule rămase nemodificate de profani. Acestea induceau mai degrabă ostilitate decât încredere; în orice caz, nu contribuiau la alungarea fricii ce o stăpânea pe Editha față de ceea ce o aștepta.

Melzer îi explicase fiicei lui, în cuvinte simple, necesitatea intervenției, și, deși Editha avea patru ani și jumătate, înțelesese inevitabilitatea sorții și o acceptase cu tristețe. Însă acum curajul o părăsise și plângea cu lacrimi amare.

Magistrul a rămas neclintit, și, după ce a primit suma convenită, a legat copilul cu curele pe un scaun înalt și colțuros, după care i-a administrat cu o lingură mare o uncie de sirop de mac. Editha a adormit imediat. În final i-a legat strâns capul de spetează și i-a retezat într-un loc părul de pe căpșor.

Melzer se simțea tot mai rău, dar nu a lăsat să se vadă nimic, deoarece știa că vechiul lui profesor de latină și greacă nu suporta să fie contrazis. Dar când Bellafintus și-a lepădat tichia de învățat purtată până atunci și și-a suflecat mânecile veșmântului negru, meșterului a început să i se facă frică.

Bellafintus a scos dintr-o cutie un ciocan, clește și câteva cuie subțiri, lungi de un deget, pe care le-a încins la foc. Acestea abia dacă se răciseră când a început să îi bată fetei în calota craniană primul cui, cu lovituri scurte. Melzer se întoarse și, venindu-i să verse, ieși din încăperea boltită.

Când se întoarse, meșterul își găsi copilul horcăind și cu un bandaj însângerat în jurul capului. Editha scotea sunete hârâite, iar magistrul declară că operația reușise, și el reorientase umorile în sensul corect.

Melzer și-a condus cu grijă fiica ametită acasă, și nu s-a mișcat de lângă ea până când aceasta nu s-a trezit, după două zile. Pe chipul ei se citea durerea, dar nu scotea o vorbă. Din acea zi, Editha nu a mai vorbit cu nimeni, și chiar dacă părea vindecată de adânca melancolie, vindecarea adusese cu sine un efect secundar urât. Cuiele bătute în calota craniană îi afectaseră fetei centrii vorbirii.

Acum meșterul regreta faptul că își supusese copilul unor asemenea chinuri doar pentru ca acesta să fie la fel precum ceilalți oameni. Dar nu avea fiecare om o soartă ce îi era destinată?

În urma unor astfel de cugetări nu s-a mai dus la acel vraci de două parale, ca acesta să îi redea vorbirea Edithei, mai ales că, din punct de vedere financiar, Melzer era complet terminat. În sinea lui, el avea îndoieli cu privire la capacitățile reale ale lui Bellafintus, îndeosebi pentru că intervenția acestuia nu îi redase în niciun caz Edithei veselia lipsită de griji a copilăriei. Rezultatul a fost că, având în vedere capacitatea redusă de a vorbi, ea a crescut mai curând închisă în sine, reținută, iar Melzer își reproșa că el ar fi fost vinovat de această situație. Nu avea dificultăți în a se înțelege cu fiica sa, pentru că Editha îi citea vorbele pe buze, în timp ce Melzer înțelegea din priviri ce voia să spună Editha.

În privința femeilor, meșterul era mult prea tânăr pentru a trăi ca văduv, și în Spielmannsgasse exista cel puțin un meșteșugar care să îi ofere lui Melzer fiica în căsătorie. Însă acestuia nu îi dispărea din gând amintirea soției Ursa. În loc să se dedice unei alte femei, el căuta refugiu în dragostea pentru fiica sa, Editha. I-a oferit o educație excelentă și a avut grijă să nu îi lipsească nimic.

Când fata a împlinit doisprezece ani, avea nu doar maniere demne de admirație, dar arăta și adorabil, iar în ținuta ei se recunoștea o anumită mândrie, departe de aroganță, ceea ce îi conferea încă un plus. În acel an a avut loc o întâlnire care urma să schimbe într-un mod nebănuit atât viața lui Melzer, cât și viața fiicei lui.

Un negustor bogat, originar din Köln, dar stabilit la Constantinopol, care făcea negoț de obicei cu mătase din China și cu stofe scumpe, aflat pe drum spre Țările de Jos, s-a oprit la Mainz, iar la hanul din piață a văzut una dintre oglinzile lui Melzer. Interesul lui a fost stârnit nu de efectul pretins miraculos al sclipitorului obiect, ci de forma plăcută a oglinzii și de materialul din care era confecționată. Sigur că oglinzile venețiene aveau o luminozitate mai puternică, dar ele erau făcute din sticlă, și erau atât de fragile, încât se făceau cioburi la cea mai ușoară atingere. Dimpotrivă, oglinzile lui Melzer puteau fi scăpate pe podea, și tot nu se spărgeau.

Gero Morienus, cum se numea impozantul bizantin, i-a făcut lui Melzer o comandă de cinci sute de oglinzi. În momentul în care cei doi parafau contractul, în atelier a intrat Editha, iar negustorul de mătăsuri parcă și-a pierdut capul din acel moment. Cu vorbe pline de exuberanță îi lăuda frumusețea, statura echilibrată și profunzimea privirii, apoi a întrebat cu voce tremurătoare dacă această făptură fermecătoare era deja promisă unui bărbat.

Deși așa ceva nu era neobișnuit pentru o fată de vârsta ei, pe Melzer l-a surprins cererea, și s-a grăbit să spună că Editha era bine educată și

știa să scrie, dar ca urmare a unui accident nefericit era mută de șapte ani, și putea vorbi doar cu privirea. Cu asta spera, în sinea lui, să îi abată gândurile bizantinului.

Editha nu înțelegea despre ce discutau cei doi bărbați, dar când străinul o sorbi din ochi, se întoarse și dispăru din încăpere. Abia după un an a aflat fata de la tatăl ei că acesta o promisese în acea noapte bizantinului, iar când a auzit vestea, nu a perceput importanța ei.

În acea vreme, conflictele dintre Melzer și partenerul lui, Gensfleisch, se acutizau. Ultimul își permitea tot mai multe libertăți față de meșter, care nu se cuveneau, și își bătea joc de Editha și de mutenia ei, imitându-i mimica drăgălașă. Când era vorba despre fiica lui, meșterul nu trecea cu vederea nimic, și astfel s-a ajuns ca, într-o zi, să își lovească partenerul peste față în prezența tuturor calfelor, și nu a lipsit mult să se încaiere. Conflictul s-a încheiat cu plecarea lui Gensfleisch fără o vorbă din atelierul din spatele domului, unde nu a mai revenit niciodată.

Nu trecuseră nici două săptămâni de la dispută, când Editha a năvălit în miez de noapte în dormitorul tatălui ei, cu mâinile ridicate, de parcă o amenința o mare primejdie. Înainte ca el să își dea seama despre ce era vorba, a simțit un miros înțepător de material ars.

— Foc! a strigat meșterul. Arde!

A luat-o de braț pe fiica sa și a ieșit pe scări, care erau deja cuprinse de flăcări. Nici gând să le mai folosească. Așa că a împins-o pe Editha înapoi, a deschis o fereastră și a strigat din răsputeri în noapte:

— Foc, foc, ajutor!

Un țipăt de spaimă a străbătut Spielmannsgasse și imediat au venit oameni cu găleți din piele și mături din nuiele pentru a lupta cu flăcările. Meșterul și fiica lui s-au salvat coborând pe o scară adusă la repezeală, dar casa a ars aproape complet.

Pentru meșter nu încăpea îndoială că focul fusese pus din răzbunare de către Johann Gensfleisch. Doi cerșetori din Worms au declarat că puțin înainte de miezul nopții au văzut alergând în direcția Spielmannsgasse un bărbat înalt, cu barbă, cu un felinar sub pelerină. Dar cine să creadă niște cerșetori străini? Camarazii de băutură ai revoltatei calfe jurau sus și tare că la momentul respectiv s-ar fi aflat cu Gensfleisch la Goldenen Adler, și însuși hangiul era gata să le adeverească spusele.

După incendiu, meșterul s-a lovit de multă ostilitate. Se zvonea că Michel Melzer și-ar fi incendiat propria casă pentru a ascunde faptul că afacerea cu atelierul mergea tot mai rău. Calfele erau pe punctul de a-l părăsi. Nimeni nu credea că Gensfleisch ar fi pus focul, mai ales că acesta devenise deodată bogat, moștenind o casă frumoasă. Acolo a amenajat curând un atelier propriu, a angajat trei dintre fostele calfe ale lui Melzer și a început să producă mai multe oglinzi sfinte decât

făcuse vreodată meșterul.

Toată averea lui Michel Melzer arsese odată cu clădirea, și nici din barele de plumb, cositor și antimoniu păstrate în atelier nu mai rămăsese nimic, de parcă totul fusese nimicit de incendiu. Magie ori furt? Melzer bănuia că neașteptata îmbogățire a fostei lui calfe nu se făcuse pe cale corectă, dar nu putea dovedi nimic. Nu avea nici bani pentru a-și reconstrui casa. Pentru că altceva nu îi mai rămăsese, a vândut ruina pentru o sută de guldeni singurului interesat care s-a ivit, fosta lui calfa, Johann Gensfleisch.

Era o umilință, dar ce putea să facă?

La vârsta de paisprezece ani, Editha era o fată minunată, iar meșterul a luat hotărârea să își ia adio de la Mainz și să își conducă fiica la Constantinopol, unde Gero Morienus o aștepta. El însuși avea de gând să se stabilească undeva, poate la Veneția, unde făurarii de oglinzi erau la ei acasă, și să înceapă o nouă viață.

CONSTANTINOPOL

Cucerit de venețieni și amenințat de turci, Constantinopol este un oraș muribund. Cu cei șapte sute de mii de locuitori ai săi, s-a numărat odată printre cele mai mari și mai tulburătoare orașe ale lumii, însă la mijlocul secolului al XV-lea mai trăiau aici doar o parte din ei, în majoritate italieni și greci. Zilele celui care fusese odată puternicul împărat al Imperiului Roman de Răsărit se apropie de sfârșit.

Capitolul II

Secretul zarului

În cea de-a douăzeci și șasea zi a călătoriei lor, de pe arborele trinchet al corabiei răsună vocea marinarului:

— Pământ! Pământ! Constantinopol!

De pe puntea inferioară, unde călătorii dormitau printre lăzi și saci, baloturi de lână și blocuri de sare, unde își istorisiseră viața unul altuia a nu știu câta oară, agitația cuprinse și puntea ancorei. Acolo stătea Michel Melzer, sprijinit de balustradă. Cu palma ridicată deasupra ochilor, cu toate că nu vedea în depărtare decât o dungă întunecată la orizont, care în următoarea clipă dispăru și ea de parcă fusese doar o iluzie optică, spuse întorcându-se către Editha:

— Constantinopol! Aceasta este ziua dăruită de Dumnezeu!

Pe Editha, fata tăcută cu păr bogat, blond, și cu ochi negri și triști, aceste cuvinte părură să o impresioneze prea puțin. Ea privi cerul, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce mă privește pe mine asta?" Părea cu gândul în cu totul altă parte. Editha știa bine că tatăl ei făcuse această călătorie pentru ea. Cel puțin, el nu omisese să repete asta mereu în cele douăzeci și cinci de zile care trecuseră.

„Da, tată, aceasta este ziua", răspunse fata cu privirea. O făcuse pentru că își iubea tatăl. Acestei candori copilărești i se opunea, firește, conștiința feminității provocatoare, un amestec de apă și foc menit a scoate din minți chiar și bărbații cu experiență.

— Copile! spuse Melzer și o strânse în brațe pe Editha. Nici mie nu mi-a venit ușor să fac această călătorie, dar îți doresc doar tot ce este mai bun!

„Știu", confirmă Editha, și întoarse capul într-o parte. Tatăl ei nu trebuia să vadă lacrimile care îi apăruseră în ochi.

Aerul tare al săptămânilor care se scurseseră fusese alungat de suflul primăvăratic și călduț al Mării Egee, iar iritarea pasagerilor – să tot fi fost cam șaizeci – se volatilizase. Erau uitate certurile pentru cel mai bun culcuș de sub punte, disputele cu bucătarul din cauza mâncării proaste și necazurile cu echipajul necioplit. Acum, când țelul intens dorit era în fața ochilor, cei care atâta timp își aruncaseră doar priviri piezișe se băteau pe umăr degajați, întindeau brațele spre orizontul nordic și strigau:

— Constantinopol!

— Se spune că orașul ar fi minunat! spuse Melzer în timp ce evita,

stânjenit, să o privească pe fiica sa.

Lacrimile ei nu îi scăpaseră neobservate.

— Se spune că ar avea o mie de turnuri și mai multe palate decât toate orașele Italiei la un loc. Sunt sigur că îți va plăcea Constantinopolul.

Fiindcă Editha nu reacționă în niciun fel, luă fata în brațe, îi îndepărtă șuvițele de păr căzute pe față și i se adresă insistent:

— Vei locui într-un palat, ca o prințesă, vei purta îmbrăcăminte din mătase chinezească, și o servitoare te va scuti de orice muncă. Ar trebui să fii fericită!

Editha evită privirea tatălui; cu fața întoarsă într-o parte începu să gesticuleze agitată. Melzer îi urmărea fiecare mișcare. Înțelese ce îi comunica: „Cum poate susține acel bărbat că mă iubește? Când m-a văzut eram încă un copil!”

— Morienus?

Fata confirmă.

— Fără îndoială, ripostă Melzer. Aveai abia doisprezece ani când te-a întâlnit, dar și la o fată de doisprezece ani se vede dacă va deveni într-o zi o femeie frumoasă. Și nu uita: Morienus este un bărbat cu experiență. Se pricepe la femei!

La probă, pasagerii începuseră să se țină de mâini și să danseze ca nebunii. Erau în general negustori, meșteșugari și curieri, dar și o delegație de onorabili profesori din Gent, și o mână de aventurieri care ieșea în evidență prin îmbrăcămintea neglijentă și murdară. În total, la bord erau doar șapte femei: două decente, însoțite de soții lor; alte două de o condiție îndoielnică, sub supravegherea unei codoașe, o femeie respingătoare, gheboasă; o traducătoare din Köln, care spunea că vorbește cinci limbi și care își ținea părul roșu sub o plasă deasă; și Editha.

Melzer făcuse bine că își îmbrăcase fata în veșminte bărbătești; însă, chiar și în ciuda acestei deghizări, Editha fusese de mai multe ori acostată de bărbați. Mai ales de un medic îmbrăcat permanent în negru, Chrestien Meytens, care se ținea scai de ea. Este adevărat că femeilor le era de obicei interzis să poarte veșminte bărbătești, dar pe mare erau valabile alte legi.

— A sosit vremea să redevii femeie, spuse Melzer când silueta orașului deveni vizibilă.

Editha se desprinse din brațele lui. Dădu din cap, își potrivi tunica grosolană din piele, și dispăru sub punte.

Meytens observase scena din apropiere și veni lângă Melzer pentru a-l iscodi:

— De ce plânge fiica dumneavoastră? Are o căutătură tristă pentru o fată atât de frumoasă.

Meșterul rămase tăcut, cu privirea ațintită către nord, unde orașul

se înălța din apă ca o corabie mândră. Până acum nu vorbise cu niciun călător despre scopul călătoriei lui. Acum însă, când era aproape de capătul drumului, nu mai văzu niciun motiv de a păstra tăcerea.

— Vedeți dumneavoastră… începu protocolar Melzer, și medicul cel gras duse mâna la ureche pentru a auzi mai bine. Îmi duc fiica, Editha, la viitorul ei soț.

— Ar fi trebuit să mă gândesc la asta, spuse Meytens, și bătu din palme.

— Cum să înțeleg asta?

— Păi da, ar fi fost o minune dacă o fată atât de frumoasă nu ar fi fost timp îndelungat promisă unui bărbat. Lasă-mă să ghicesc: el este bătrân, hidos, iar fiicei dumitale nu îi surâde viitorul.

— În niciun caz! ripostă Melzer indignat. Viitorul soț al Edithei este bogat, dar nu este nici bătrân, nici hidos. Are păr pe cap ca un faun și mă depășește în înălțime cu un cap, fiind cu adevărat impozant.

— Atunci, de ce plânge copila?

Melzer întârzie cu răspunsul, lăsând impresia că nici nu îl va da, dar pentru că medicul îl privea în continuare lung, începu să vorbească:

— Mama Edithei a murit la scurt timp după ce a născut-o, și, din acea zi, fata este totul pentru mine. I-am asigurat educație și instruire, contrar spiritului vremii, conform căruia o fată este preferabil să se afle dincolo de zidurile unei mănăstiri, în loc să urmeze un institut de învățământ. Iar eu am socotit să o dau unui soț care să îi poată oferi o viață mai bună. Se pare că cerul mi-a auzit jurământul solemn când, într-o zi, Gero Morienus, un negustor tânăr și bogat din Constantinopol, a sosit în Mainz. El se ocupa cu postavuri și mătăsuri scumpe din China, și când a auzit că oglinzile mele erau mai bune și mai frumoase decât cele ale venețienilor m-a căutat, și am pus de o afacere. A văzut-o pe Editha, și a fost fermecat de drăgălășenia ei. Fără să se formalizeze, a scos o pungă din tunică și mi-a aruncat-o pe masă. Când l-am întrebat ce însemna asta, a spus că renunță la orice zestre; voia fata de soție, iar conținutul pungii reprezenta răscumpărarea: o sută de guldeni!

— O mulțime de bani! remarcă medicul. Dumneavoastră ce ați făcut?

— Mai întâi am spus nu, și i-am explicat străinului că fata era mută.

— Nu, nu ați fost în toate mințile, Melzer!

— Dar ea era pe atunci un copil, înțelegeți? Și ea este mută! În cele din urmă am încheiat un contract. Imediat ce Editha avea să împlinească cincisprezece ani, aveam să vin cu ea la Constantinopol. Atunci putea să devină soția lui. A lăsat răscumpărarea și, pe deasupra, o sumă de bani pentru călătorie.

— Și fata dumneavoastră?

— Așa cum tocmai v-am spus, ea era pe atunci mult prea mică și nu

pricepea nimic. Când i-am dezvăluit mai târziu adevărul, nici măcar nu își mai amintea de acel bărbat. Acum se teme că am logodit-o cu un bătrân gârbovit sau cu un monstru morocănos.

— Ori cu un medic gras, râse Meytens.

— Ori așa! râse și Melzer.

Exuberanța pasagerilor care, la auzirea țelului călătoriei lor, dansau și cântau, și neglijența echipajului au făcut ca nimeni de la bord să nu remarce cele trei veliere rapide care se apropiau dinspre est. Abia când peste mare răsună o salvă, și la scurt timp a doua, călătorii strigară speriați. Matelotul, care între timp își părăsise postul de observație, sări pe unul dintre butoaiele de pe punte și, cu mâinile la gură, strigă:

— Toți bărbații, pe punte!

— Turcii ăștia blestemați! șuieră Meytens, care nu călătorea prima oară în această zonă a mării, și îl împinse pe Melzer în fața lui, în direcția tambuchiului ce dădea sub punte.

Dar înainte de a fi apucat să se pună la adăpost, corabia fu zguduită de o lovitură teribilă. O minge de foc zdrențui vela trincă, și într-o secundă aceasta fu cuprinsă de flăcări. Marinarul căută disperat o parâmă, ca să strângă vela care ardea. În orice clipă putea să ia foc și vela principală. Însă, înainte de a-și fi atins scopul, verga s-a rupt de la mijloc, iar peticele în flăcări l-au îngropat sub ele pe om.

Bătrâna codoașă, care în tot timpul călătoriei nu scosese o vorbă, și în exercițiul profesiei rezolva totul doar cu un rânjet ce se voia promițător și cu un gest obscen al mâinii, țipă strident:

— Isus, Maria și Iosif, Uriel și Sabaok, Lucifer și Belzebut, apărați-mă!

Dar ciudata ei rugă se pierdu în tărăboiul general.

— Toți bărbații să formeze un șir la pupă! răsună de undeva vocea căpitanului.

De pe dunetă, matrozii trimiteau căldări din piele pentru apă. Astfel, transmise din mână în mână, a reușit ca focul să fie stins înainte ca întregul vas să se aprindă. Matrozul de la postul de observație a rămas singura victimă. Cadavrul acestuia arsese în așa măsură, încât nu mai putea fi recunoscut.

Cele trei veliere rapide turcești se apropiau tot mai mult; totuși, se părea că pe căpitan nu prea îl neliniștea.

Înfipt în mijlocul dunetei, cu mâinile în șold, acesta comanda:

— Vela principală în vânt, coborâți randa și vela oarbă! În vânt!

Imediat ce se executară ordinele sale, *Utrecht* se lăsă icnind pe o parte, ca un animal chinuit, după care se urni mai rapid decât te-ai fi așteptat pe acel vânt domol.

— Puternic în vânt! răsună iarăși vocea răgușită a căpitanului.

Urmăritorii nu se așteptaseră la o astfel de manevră. Mai sloboziră o

salvă, după care făcură cale întoarsă, și se îndreptară în direcția din care corabia tocmai venise.

— Bastarzii aceștia încearcă de fiecare dată! urlă căpitanul de pe dunetă către pasageri, care îl aplaudară și î1 ovaționară. Apoi adăugă: Sunt apele cele mai periculoase din întreaga Mare Mediterană. Constantinopolul este înconjurat din toate părțile de cuceritorii turci. Chiar și Marea Marmara este în mâinile lor. Escrochează fiecare corabie cu jumătate din încărcătură. Sunt niște câini afurisiți, turcii aceștia!

Editha reveni speriată pe punte. Era de nerecunoscut în costumul de călătorie cu sclipiri verzui, a cărui fustă ajungea până în podea. Gulerul alb, înalt și ondulat, se înălța până sub bărbie, iar mânecile largi atașate umerilor erau despicate în lung, lăsând să se vadă căptușeala galbenă. Părul Edithei era ascuns sub o capă, ca un săculeț, ce cădea pe spate.

Fata tremura din tot corpul.

— Nicio teamă! încercă Melzer să o liniștească, încă o dată s-a sfârșit cu bine. Și adăugă cuvintele căpitanului: Afurisiții de turci!

Pe punte, pasagerii urmăreau marcați cum matrozii vârâră într-un sac aspru cadavrul carbonizat al colegului, legară sacul la gură și, după ce căpitanul rosti un fel de rugăciune din care nimeni nu înțelese niciun cuvânt, îl aruncară în apă în partea dreaptă a corabiei. Totul a decurs atât de rapid și lipsit de patos, încât jalea nu și-a mai făcut loc.

Mai întâi, sacul s-a umflat ca gâtul unei broaște, dar după doar câteva clipe s-a scufundat în vârtejul siajului. Iar căpitanul, care urmărise scena de pe dunetă, a mormăit ca o justificare:

— Niciun cadavru la bord! De frica molimelor, paznicii portului Constantinopol trimit înapoi orice vas care are la bord un mort.

— Ce păcat… zise medicul cel gras întorcându-se către Editha, fără a intra în amănuntele dramaticei întâmplări, apoi adăugă: Sunteți deja promisă, frumoasă fecioară, altfel mi-aș fi pus inima la picioarele dumneavoastră.

Spunând acestea își propti mâna lată pe bombatul pântec, și se plecă de parcă ar fi vrut să își etaleze bunele lui maniere.

Melzer găsi că scena era penibilă și interveni:

— Mai curând ar trebui să vă gândiți că acasă aveți o soție blândă, nobile domn, în loc de a face oferte necuviincioase unei fecioare caste!

Meytens tăcu o clipă, apoi ripostă supărat:

— De-ar fi cum ziceți, aș fi știut ce trebuia să fac. Dar nici eu nu sufăr mai puțin decât dumneavoastră, căci, ca și dumneavoastră, și eu mi-am pierdut soția în anii tinereții. Și adăugă trist: Și, în plus, și copilul.

— Scuze, nu puteam să știu, își ceru iertare Melzer. Și, luând-o de mână pe Editha, continuă zâmbind: Dar înseamnă că veți înțelege câtă

grijă am eu de copila mea. Nici nu vreau să mă gândesc că trebuie să las altcuiva răspunderea pentru ea.

Pe puntea inferioară era mare agitație. Pasagerii își căutau bagajele, legate prin baloturile cu stofe ori depozitate în lăzi de lemn. Printre ei, câțiva matrozi se străduiau să înlăture urmele lăsate de foc. În cele din urmă strânseră velele contrarandă și randă și puseră vela principală transversal în vânt, așa că *Utrecht* începu să alunece ușor ca o lebădă.

Portul situat în sudul orașului arăta ca o pădure cu arbori desfrunziți, în care catargele și greementele nenumăratelor vase păreau încurcate definitiv. În spatele acestei păduri de catarge se ridica orașul precum un bastion enorm: terase și ziduri, pavilioane și palate, porticuri și turnuri, cazărmi și biserici cât cuprindeai cu privirea. Acoperișurile, crenelurile, coloanele, obeliscurile și statuile monumentale sclipeau de parcă ar fi fost din aur pur. Ici și colo se înălțau din marea de case palmieri și platani, o mare îmbibată de curți cu arcade și grădini artistic concepute. Ce mai oraș!

Corabia a fost salutată la chei de oameni agitați, care strigau. Hamali, cărăuși, ghizi, negustori și afaceriști se încăierau pentru un loc în primele rânduri. Gălăgioși își ofereau serviciile în toate limbile, chiar înainte ca vasul să fi acostat.

Editha se lipi de tatăl ei. Ideea de a-și croi drum prin această masă de oameni o înspăimânta. Uitați-vă numai la negrii cu buze groase și la oamenii cu ochi oblici! Și, pe Sfânta Fecioară, acei diavoli cu părul negru și bărbile atât de lungi, încât puteau să umble fără haine, și nimeni nu ar fi observat asta!

Melzer se dădu mai umblat și zise râzând:

— Negrii vin din îndepărtatele țări ale Africii, din Siria, Mauritania și Egipt, iar aceia cu turbane pe cap sunt arabi. Cei cu ochi îngușți sunt din China, iar dracii cu părul negru sunt locuitori ai stepelor asiatice. Ei sunt denumiți sarmați, chasari și pecenegi.

Fata clătină din cap și formulă cu mâinile o întrebare: „Dar de ce toți se întâlnesc aici, în acest loc?”

Melzer ridică din umeri.

— Constantinopolul este cel mai mare oraș al lumii, în mod sigur de două sute de ori mai mare decât Mainz. Se spune că cine nu își găsește aici norocul nu îl mai găsește nicăieri.

Editha înțelese aluzia făcută de tatăl ei și coborî privirea.

Clopotul vasului dădu semnalul că *Utrecht* era legat bine la mal și că pasagerii puteau coborî. Unii își aruncau cu pricepere bagajele pe chei, unde imediat mai mulți hamali se luau la ceartă pe ele, încercând să le transporte la care ori să le poarte pe umeri.

De pe punte, Melzer făcu semn unui hamal și îi st rigă să ia în primire cele două baloturi; dar bărbatul se făcu nevăzut de cum puse mâna pe bagaje.

Ce era de făcut acum? Editha îl privi pe tatăl ei în timp ce coborau de la bord. Acesta privea în jur consternat. Apoi se lovi peste piept mustăcind, parcă spunând: „Bine că banii sunt la mine!”

Un tânăr cu pielea măslinie și cu o cicatrice pe frunte se apropie de cei doi și întrebă în toate limbile posibile dacă le poate fi de folos. Michel Melzer era furios și îl împinse pe acesta deoparte.

— Mai bine adu-ne înapoi bagajele, fiu de cățea!

El însuși nu credea în eficiența cuvintelor sale și de aceea se miră când tânărul își rostogoli ochii peste cap și răspunse:

— Totul este posibil, domnule! Și întinse mâna. Eu mă numesc Kamal Abdel Zulfakar, egipteanul, dar toți îmi spun Ali Kamal.

— Tu ești mână în mână cu hoțul! ripostă Melzer și îl apucă pe acesta de braț. Îți arăt eu…

— Pentru Dumnezeu, nu! spuse indignat Ali Kamal. Eu nu mă ocup cu furatul, domnule. Dar cunosc mulți oameni în acest mare oraș, și mulți oameni știu multe; știți la ce mă refer.

Melzer își privi fiica, iar aceasta ridică din umeri.

— Bine, îi zise Melzer tânărului, vei fi răsplătit dacă ne aduci bagajele; dar abia după ce faci asta.

Ali Kamal mormăi mai întâi, dar totuși fu de acord, și spuse:

— Urmați-mă!

Aflat mereu cu trei pași în fața lor, tânărul își croia drum prin aglomerata Mesê, strada principală ce ducea din port spre vest în centrul orașului. Meșterul și fiica sa se străduiau să nu îl piardă din ochi pe băiat. Nici nu aveau timp să arunce o privire asupra splendidelor bazaruri, galerii, palate și grădini.

După câteva sute de metri, strada principală se transforma într-un spațiu vast, plin cu negustori, meșteșugari și cărăuși și asediat de clienți. Carne, pește și brânză, vopseluri, mirodenii și parfumuri se amestecau într-o duhoare insuportabilă. Înghesuiți de oamenii zgomotoși, zoriți și neatenți cu ei, străinii încercau să se țină de nas.

Melzer îi strânse mâna Edithei, pentru a-i face copilei curaj; în realitate, se întreba însă dacă egipteanul nu îi atrăgea într-o capcană. Bănuiala lui se întări atunci când Ali Kamal apucă drumul ce trecea printr-o poartă-turn, la a cărei umbră se înghesuiau vreo treizeci de zarafi, bărbați în vârstă, cu bărbi, în veșminte largi, roșii, care își purtau arginții în săculeți șnuruiți, pe care îi clătinau ca să sune.

Din spatele porții se făcea în pantă urcătoare o uliță îngustă, cu locuințe pe mai multe niveluri pe cele două laturi ale ei. Intrările acestora nu păreau tocmai îmbietoare.

— Unde ne duci, egipteanule? strigă Melzer și se opri.

Ali Kamal se întoarse și râse.

— Constantinopolul este un oraș îngrozitor, știu. Doar câteva străzi poartă un nume. Trebuie să cauți unele adrese zile de-a rândul.

— Eu vreau să știu unde ne duci! îl întrerupse Melzer nemulțumit.

Egipteanul ridică brațul și arătă către capătul uliței, unde se afla un fel de depozit construit din lemn, ca majoritatea caselor dimprejur, și la fel de dărăpănat.

Aspectul acestuia îi spori neîncrederea lui Melzer. Se apropie de tânăr și îi spuse amenințător:

— Ascultă, băiete, dacă tu crezi că ne poți atrage într-o capcană, te înșeli!

Și, totodată, ridică pumnul către fața tânărului.

Acesta nu păru impresionat, își roti ochii în cap și zâmbi cu toată fața.

— Aveți încredere, străine, pe Dumnezeul meu. Să fiu trăsnit dacă nu sunt cinstit cu dumneavoastră.

Vorbele nu prea răsunară convingător în urechile lui Melzer, dar avea de ales? Așa că el și Editha îl urmară pe ghid până la depozit.

Interiorul construcției era clădit pe laturi în etaje, cu bârne din lemn pe care erau puse butoaie, lăzi, baloturi și saci. Șiruri de frânghii și sticle atârnau, ca o uriașă pânză de păianjen, de tavan, prin care cu greu pătrundea lumina, iar prin galerii roboteau slugi cu pielea închisă la culoare, aproape goale, care înnodau funiile palanelor, rostogoleau dintr-un loc într-altul butoaie și aruncau baloturi cu stofe de la nivelurile superioare la cele inferioare aparent fără niciun rost. Abia se putea respira, atât de mult praf era în aer.

Un bărbat scund și gras, cu un chip ca o bășică de porc plină până la refuz, dirija tot ce se petrecea în depozit de pe o galerie ca un amvon de biserică. Purta o capă distinsă și o pelerină largă, din care îi ieșeau brațele mult prea scurte. Cu acestea făcea mișcări energice, iar acum tocmai își sublinia indicațiile cu un fluierat strident.

De parcă i-ar fi așteptat pe noii sosiți, îi indică lui Ali Kamal să meargă cu străinii în partea din spate a depozitului, unde avea să coboare și el.

Partea din spate arăta ca un uriaș bazar. Podeaua și pereții erau acoperite de covoare; pe etajere deschise se ridicau până în tavan coloane cu veselă sclipitoare; din cutii se revărsau bijuterii scânteietoare; mai erau veșminte din catifea și mătase și încălțăminte din piele fină. Și, deasupra tuturor acestor lucruri scumpe, erau cufere de călătorie, lăzi din lemn și genți cât încărcătura unei corăbii.

De când era el, Melzer nu văzuse atâtea minunății la un loc. Diversitatea obiectelor și bizara lor îngrămădire i-au trezit suspiciunea că nu putea fi vorba decât despre un depozit de obiecte furate. Bănuiala i a fost confirmată când grăsanul s-a apropiat făcând semne prietenoase și i s-a adresat lui Melzer direct în limba acestuia:

— Ați fost furat?

Când Melzer confirmă, păru indignat, plescăi din limbă și spuse

clătinând din cap:

— O, cât de rea este această lume!

După care se interesă de condițiile în care avusese loc furtul și de cum arătau bagajele.

Abia apucă Melzer să răspundă, că Ali Kamal, a cărui dispariție nici nu o remarcase, intră în încăpere cu bagajele lui, și înainte ca Melzer să poată spune ceva, grăsanul i-o luă înainte:

— Vă veți mira poate, străine domn, că mă aflu în posesia bunurilor dumneavoastră, așa că vreau să vă explic. Lumea, după cum v-am spus, este rea, foarte rea. Peste tot mișună hoți și escroci, iar de ei nu ne apără nici măcar pedeapsa tăierii mâinii. Mai ales străinii, oameni onorabili ca dumneavoastră, cad victime acestor netrebnici. O, cât îmi este de rușine pentru derbedeii aceștia! Mă credeți, nu?

Melzer și Editha confirmară în tăcere.

— Eu sunt un om cinstit, ca dumneavoastră, continuă grăsanul, asta o știu și hoții. Ei îmi aduc ceea ce au furat, iar eu cumpăr obiectele. Toți hoții știu asta și toți cei de la care se fură. Pentru bagajele dumneavoastră a trebuit să achit șapte scuzi.

— Șapte scuzi? Asta înseamnă doi guldeni și jumătate!

— Se poate. Viața este scumpă și câteodată, nerușinată, iar Constantinopolul este orașul cel mai scump și mai nerușinat din lume!

Editha, care pricepuse jocul la fel de bine ca tatăl ei, îi dădu de înțeles mișcând capul: „Dă-i banii. Și pe urmă nu facem decât să plecăm de aici”.

Melzer scoase punga din tunică și făcu un pas spre grăsan. Atunci, sub talpă, simți ceva ca o muchie.

Se aplecă și ridică un zar mic din lut, ce avea pe o parte un A lucrat artistic, nu mai mare decât o unghie, îi întinse negustorului obiectul, dar acesta clătină din cap și zise:

— Șapte scuzi, străine domn! Zarul îl puteți păstra. Vă va aduce noroc!

Furios, meșterul numără șapte monede din argint în palma moale. Puțin a lipsit să îi tragă și un scuipat pe în fața individului, atât era de furios.

La sfârșit, până și micul egiptean făcu aluzii la recompensa promisă. Pentru aceasta se lăsă înduplecat să îi conducă împreună cu bagajele la cel mai apropiat loc de cazare pentru străini.

Hanul se numea Toro Nero, Taurul Negru, și putea fi recunoscut după o firmă pe care era desenată stilizat o asemenea cornută. La început, Melzer se miră de denumirea italienească, dar avea să afle că într-un loc cum era Constantinopolul, cu amestecul lui de populații, asta nu era ceva neobișnuit. Hanul se afla dincolo de hipodrom și era zgomotos, însă neașteptat de confortabil.

Clădirea era vopsită în roșu și construită din lemn. La primul etaj,

pe toată lungimea hanului se întindea o terasă prevăzută cu bovindou și cu parmalâc. Doar cele două ferestre din mijlocul fiecărei părți erau cu rotalite, la celelalte existau doar jaluzele din lemn. Toate aveau perforații artistice în formă de stele și arabescuri, astfel că permanent prin încăperi adia o briză ușoară.

Nici hangiul și nici Ali Kamal nu au putut să furnizeze informații despre negustorul de mătăsuri Gero Morienus. Tânărul egiptean era de părere că mai întâi cei doi trebuiau să se odihnească după lunga călătorie, și a promis că se va interesa de persoana căutată. De îndată ce avea să dea de aceasta, urma să îi anunțe.

— Două camere bune? anticipă hangiul solicitarea lui Melzer. Îi măsură cu privirea pe cei doi străini din cap până în picioare și îi aruncă Edithei o privire admirativă. Desigur că niște camere bune nu lipsesc din casa mea, înalte domn din străinătățuri. Eu țin întotdeauna două dintre ele pentru oameni care înțeleg să le plătească pe măsura valorii lor.

Și îi privi în față rânjind cu nerușinare.

— Cât? întrebă Melzer, care treptat începea să fie cuprins de oboseală.

Hangiul privi în tavan, pe care se înșirau simetric casete pătrate cu străluciri aurii asemenea unei table de șah, și mișcă din buze de parcă abia acum socotea prețul camerelor.

— Un scud și jumătate pe săptămână, zise în cele din urmă și îl privi pe oaspete de parcă s-ar fi așteptat la proteste energice.

— Ești smintit, italianule. Îți dau un scud pe săptămână, iar dacă voi rămâne mai mult, îți mai dau unul. Accepți ori mă duc la un alt han!

Meșterul îi întinse mâna hangiului.

Hangiul oftă.

— Voi, germanii, sunteți afaceriști duri. Englezii și francezii plătesc, lamentându-se din cauza prețului solicitat, ori pleacă pe ascuns. Așa să fie, străine.

Strânse cu atâta energie mâna întinsă, încât Melzer îi trase o înjurătură în sinea lui; probabil că ar fi obținut camera și cu o jumătate de scud.

Hangiul bătu din palme și din toate părțile se iviră slugi îmbrăcate în roșu, care se ocupară de bagajele oaspeților.

La etajul superior erau patru camere mari, cu vedere spre sud, spre Marea Marmara, în timp ce alte patru mai mici aveau vedere către forumul din Constantinopol. Melzer insistă să obțină cele două camere mari, ceea ce avea să se dovedească a fi o greșeală, pentru că, în cursul zilei, arșița pătrundea prin pereții lor. Încăperile erau dotate doar cu un pat, un cufăr și un urcior din lut pentru apă. Altminteri, hanul, așa cum aveau să remarce mai târziu Editha și tatăl ei, era dotat chiar luxos. Alături de o cârciumă, la parter existau chiar

cișmele din marmură pentru spălat și un budoar din piatră pentru făcutul nevoilor.

În acea noapte, Editha nu a putut să doarmă. Ideea de a se simți acasă în exoticul oraș i se părea de nesuportat. Dimpotrivă, tatăl ei se vedea cu țelul atins, cel puțin în ceea ce o privea pe fiica sa. Cu siguranță că negustorul de mătăsuri avea să fie găsit în zilele următoare de către egiptean. Cu acest gând în minte, Melzer a adormit pe un culcuș jos, fără a se mai dezbrăca, și ar mai fi dormit mult dacă nu ar fi fost zgâlțâit violent.

— Domnule, ascultați ce am să vă spun!

Vocea îi aparținea lui Ali Kamal.

Indispus, Melzer îl împinse pe tânăr. Voi să se întoarcă pe partea cealaltă, însă îl auzi din nou pe egiptean:

— M-am interesat la toți mesagerii din Constantinopol în legătură cu negustorul de mătăsuri Gero Morienus. L-am găsit. Trăiește în cealaltă parte a orașului, la Bosfor.

Meșterul se ridică și în timp ce se freca la ochi spuse recunoscător:

— Băiete, ești o comoară. Dacă mă și duci la el, nu îți va părea rău.

— Am să fac rost de o trăsură și de un cal, drumul este lung, răspunse Ali Kamal.

Casa de la Marea Marmara era înconjurată de pini de un verde-închis. Statui din marmură albă, din vremuri vechi, străjuiau aleea ce ducea la intrare. Poarta ferecată, din plăci de fier, era flancată de coloane masive, o cetate în mijlocul unui parc meridional.

Un negru împopoțonat îl întrebă ce dorea, lucru pentru care doar întredeschise poarta grea.

— Anunță-l pe stăpânul tău Morienus că meșterul Melzer, din îndepărtatul Mainz, se află aici, și i-a adus lumina ochilor.

Lacheul îi aruncă o privire fugară Edithei, apoi deschise poarta, îi pofti pe vizitatorii străini într-un vestibul întunecos și le spuse să aștepte.

Printr-o fereastră laterală rotundă, cu rotalite roșii și albastre, pe podeaua din piatră cădeau puncte luminoase viu colorate. De tavan atârna o lampă din alamă filigranată, sclipitoare. Mirosea a tămâie și a parfumuri exotice. Inima Edithei bătea cu putere. Avusese destul timp să își imagineze această clipă, dar acum, pentru că momentul chiar sosise, i se făcuse frică. Melzer remarcă emoția fiicei sale și îi făcu acesteia semne de încurajare.

Apoi, pe scară coborî o tânără femeie într-o rochie lungă, galbenă. Se îndreptă către străini și, zâmbind politicos, întrebă:

— Aud că veniți din Germania și că doriți să vorbiți cu domnul Morienus?

— Da, răspunse meșterul. Eu mă numesc Michel Melzer, fac oglinzi, iar aceasta este fiica mea Editha, care l-a impresionat puternic pe

stăpânul dumneavoastră.

Tânăra lăsă capul pe o parte și zâmbi, parcă spunând: „înțeleg”. Dar imediat mina ei prietenoasă deveni dură și răspunse:

— Nu îi mai spuneți lui Morienus stăpânul meu. Eu nu sunt servitoarea sa, eu sunt soția lui!

Melzer crezu că nu a auzit bine, de aceea se interesă neîncrezător:

— Ce spuneați? Ce sunteți dumneavoastră?

— Soția lui, desigur. De șapte luni.

Editha privi chipul tatălui ei. Oare înțelesese ea bine aceste cuvinte?

— Nu pricep, spuse debusolat meșterul.

Tânăra femeie râse.

— Pe toți zeii Orientului, ce este de înțeles aici? Eu sunt soția lui Morienus!

— Dar… dar… Morienus voia tocmai…

— Da?

— Ah, nimic, spuse resemnat Melzer.

Se părea că el era mai deznădăjduit decât fiica lui de această situație.

— Morienus se va întoarce mâine, explică femeia. Desigur, se va bucura să vă vadă. Unde vă poate găsi?

— La Toro Nero, mormăi absent meșterul.

Voia să spună că, de fapt, el nu mai voia să îl vadă pe Morienus, dar, în consternarea lui, nici glas nu mai avea. O luă de mână pe Editha, apoi se întoarse și părăsi casa fără măcar să mai salute.

Ajuns afară cu fiica sa, i se păru că se trezise dintr-un vis urât, că viața luase o întorsătură ce îl ducea inexorabil la pieire. În același timp, i se trezi conștiința, și se întrebă dacă aceasta nu era pedeapsa Domnului pentru pungășia făcută pentru a-și vinde oglinzile. Cu siguranță că era mâna diavolului aici. Cum să se opună el acestei puteri întunecate? Pe meșter îl cuprinse o tristețe profundă.

Dacă eu, retrospectiv privind, am învățat ceva în acea zi toridă de aprilie, a fost că nu trebuie să mă predau niciodată, pentru că, oricât de întunecată și lipsită de perspective ar părea viața, tocmai acest gen de evenimente îi conferă omului puteri nebănuite și îl fac să se autodepășească. Deoarece, cu cât te afunzi mai mult, cu atât viața devine mai bogată. Dacă în aprilie aș fi știut că soarta mea se va încâlci și mai mult, probabil că nu aș mai fi avut curajul de a trăi în continuare. Departe de orașul meu, la limita sărăciei, nu exista nimeni pe atunci care să sară în ajutorul meu și al fiicei mele mute. Da, pe neașteptate, pământul îmi fugea de sub picioare.

Astăzi îmi este rușine de aceste gânduri tulburi, pentru că ele nu oglindesc adevăratul meu caracter, ci doar comparația naivă cu soarta netulburată a altora. Cea mai mare greșeală în vremuri de restriște

este să speri în ajutorul celorlalți, pentru că în lume există un singur om care te poate ridica din acel abis, iar acela ești tu însuți. Târziu – slavă Domnului că nu prea târziu – am înțeles că întotdeauna există trei posibilități de a redeveni stăpân pe viața ta: cerșitul, furtul sau a face ceva.

Acum pot să o spun: pe atunci, pe drumul de întoarcere la hanul nostru, am conceput planul de a mă arunca împreună cu nefericita mea fiică din cel mai înalt turn al orașului. Un mic pas, care ar necesita puțin curaj, și totul s-ar fi sfârșit. Da, acolo ajunsesem. Apoi s-a petrecut însă ceva neașteptat, cu totul și cu totul neînsemnat, care totuși pentru mine și pentru viața mea a fost de o importanță decisivă.

În timp ce eu și Editha străbăteam o stradă fără nume, în care bogații negustori de stofe își ofereau spre vânzare marfa, din spate s-a apropiat de noi o fetiță. Avea vreo patru ani și era desculță, iar părul ei negru și încâlcit îi atârna în șuvițe lungi. Îmbrăcămintea ei era zdrențuită. Dar, în ciuda sărăciei ei, micuța râdea din toată inima, și încerca sfioasă să mă ia de mână. Nu a lipsit mult să o împing într-o parte și să o alung cu vorbe aspre, ca pe nenumăratii copii cerșetori de care orice străin trebuia să se apere în acest oraș. Dar, înainte de a face acest gest, am privit în ochii zâmbitori, negri ca smoala, ai fetiței care gângurea cuvinte de neînțeles.

Deși mi-am continuat drumul fără a mă opri, fetița nu a dat drumul mâinii mele; ne-a însoțit o bună bucată de drum, până când m-am gândit că poate cineva o aștepta acasă. Pe Editha întâlnirea nu a impresionat-o mai puțin decât pe mine, și m-a făcut să înțeleg că trebuia să îi pun fetiței în mânuță o monedă, și atunci ea va face singură drumul înapoi. Așa că am căutat în punga mea, dar înainte de a apuca să scot o monedă, fetița s-a întors și a fugit cât putea ea în direcția din care venise.

Și astăzi, după mai bine de patruzeci de ani, am în minte râsul acelei copile, de parcă ieri l-aș fi auzit. Și astăzi, ca și atunci, mă cuprinde sentimentul ciudat de bucurie lăsat de acea întâlnire. Eu îl interpretez ca pe un semn al sorții că norocul și nenorocul ți-l faci numai singur.

Firește că nu este ușor să înțelegi asta, și mai întâi mi-a fost greu să îmi controlez furia și suferința. Ceva în adâncul sufletului meu îmi producea o durere ca aceea a unei lovituri de pumnal ce pătrunde în carne. Era regretul că nu îi puteam oferi Edithei bunăstarea sperată. Și, pentru că Morienus îmi rănise, pe deasupra, și mândria, aveam dificultăți în a-mi stăpâni sentimentele. Da, nu îmi este rușine să mărturisesc că în acea seară am plâns, în timp ce Editha dădea celor întâmplate mai puțină importanță. Sau, cel puțin, aceasta a fost atunci impresia mea.

Contrar obiceiurilor lui, în acea seară Michel Melzer a băut mult vin. Cu mișcări energice, Editha i-a dat tatălui ei de înțeles că întâmplarea nu o rănise și s-a retras devreme în camera ei.

În cârciuma hanului plină cu străini din întreaga lume era o încurcătură de limbi ca în Turnul Babel. Călători din Orient, din Africa și din Europa, dar în majoritate italieni și greci, care erau pretutindeni în Constantinopol, se întâlneau aici flecărind ori pecetluind încheierea afacerilor lor. Se stătea la mese lungi și înguste, și te puteai considera norocos dacă găseai un loc liber.

Melzer bea vin de Samos, tare și roșu, potrivit unui bărbat care voia să uite, așa că după o vreme începu să își vadă viața în culori mai vesele. Nu a durat mult până când cineva l-a bătut pe umăr, și o voce cunoscută i s-a adresat:

— Hei, meștere Melzer, dumneavoastră aici?

Meșterul se întoarse și îl recunoscu pe Chrestien Meytens, medicul de pe corabie. Îi oferi un loc lângă el.

— Acesta este ultimul loc în care mă așteptam să vă întâlnesc, spuse Meytens. Credeam că sunteți găzduit la viitorul soț al fiicei dumneavoastră.

Melzer făcu un gest din care medicul înțelese imediat că se întâmplase ceva.

— Ce s-a petrecut? Unde v-ați lăsat fiica?

— Este în camera ei, răspunse meșterul și arătă cu degetul în sus. Probabil că plânge.

După care trase o dușcă bună de vin.

— Ce s-a întâmplat? repetă Meytens.

Cu toate că Melzer nu intenționa să destăinuie nimănui o vorbă despre incident, nu mai rezistă și îi povesti interlocutorului ce se petrecuse de dimineață: faptul că alesul fiicei lui se căsătorise cu alta în urmă cu șapte luni.

Nici nu termină bine de povestit, când un bărbat impozant, înveșmântat distins, intră în cârciumă. Melzer îl recunoscu imediat. Era Gero Morienus. Vinul și nesperata confesiune făcută medicului îi stârniseră și mai mult furia. Sări în picioare, se duse la Morienus, îl apucă de pelerină, îl scutură și îi strigă în față:

— Mai cutezi să apari aici, tu… criminalule!

Gero Morienus era mai înalt și mai voinic decât adversarul lui și, mai ales, era treaz. Îl împinse pe Melzer pe scaunul lui și se așeză în față.

— Sunteți beat, meștere Melzer, spuse el cu demnitate reținută, dar cu hotărâre.

Melzer se burzului:

— Este de mirare când un tată află că viitorul soț al fiicei lui tocmai s-a căsătorit cu alta? Dar probabil că distinsul domn a uitat de

logodnă!

— În niciun caz! răspunse Morienus jignit. Ceea ce am convenit este valabil în continuare!

Meșterul râse.

— Și ce aveți dumneavoastră de gând să faceți? Să o părăsiți pe cealaltă?

— Vedeți dumneavoastră, spuse Morienus calm, aici nu vă aflați la Mainz. Sunteți la Constantinopol, în capitala Răsăritului, la o distanță de douăzeci până la treizeci de zile de drum de patria dumneavoastră. Aici totul este altfel: viața, religia, chiar și timpul. Un bărbat de seamă, dacă își permite, trăiește cu mai multe femei; niciuna nu suferă din cauza celorlalte, și nimeni nu se formalizează.

— Frumoase obiceiuri! se pronunță disprețuitor Melzer, și se adresă lui Meytens, care urmărea în tăcere disputa: Dumneavoastră știați de aceste obiceiuri?

Cel întrebat ridică din umeri.

— Nu m-a interesat asta. Dar dacă bizantinul spune asta…

Melzer îl întrerupse:

— Oricum ar sta lucrurile, despre mai multe femei nu a fost vorba când am stabilit logodna.

— Nu, confirmă Morienus, pentru că aici este ceva de la sine înțeles și nu este nevoie de o mențione specială.

— Dar eu nu v-aș fi promis niciodată fata mea dacă aș fi știut despre această destrăbălare.

Morienus lovi cu pumnul în masă.

— Terminați cu vorbele goale! Ochii îi fulgerau. Nu accept să justific obiceiurile noastre față de un meșteșugar din Mainz. Unde se află fata dumneavoastră? Oferta mea este valabilă. Pentru ea am plătit o sută de guldeni ca răscumpărare, iar dumneavoastră ați fost de acord.

— Ne-ați înșelat pe mine și pe fata mea! Nu am să vi-o dau niciodată pe Editha de soție!

Morienus sări în picioare.

— Atunci puneți imediat pe masă cei o sută de guldeni pe care i-am plătit.

— Asta nu pot să o fac… nu imediat, răspunse meșterul, vorbind cu greutate. Dar veți avea banii imediat ce voi putea.

— Banii de răscumpărare ori fiica dumneavoastră! insistă Morienus.

Melzer se simți strâns cu ușa. Voia să scape de bizantin și să o elibereze pe Editha din această situație fatală. Dar toți banii lui disponibili nu erau mai mult de o sută de guldeni suma primită de el de la Gensfleisch pentru vânzarea casei, scăzând cheltuielile cu călătoria pe mare și cu masa și cazarea – și de acești bani avea nevoie pentru un nou început. Acum, în starea lui de semibeție, lovit de

deprimare, disperat, voia să se ascundă de lume și își acoperi fața cu mâinile.

Ca în vis auzi zgomotul făcut de monedele care se rostogoleau pe masă. Și când deschise ochii, în mijlocul mesei se aflau zece monede a câte zece guldeni, și Meytens tocmai i se adresa lui Morienus:

— Luați ce este al dumneavoastră și dispăreți!

Pe Morienus se părea că întorsătura nu îl surprinsese mai puțin decât pe Melzer. Acesta voia să respingă oferta medicului, dar înainte de a apuca să scoată o vorbă, Morienus luase banii, îi strecurase în buzunar, se întorsese și își croia drum prin localul aglomerat.

— Nu ar fi trebuit să faceți asta, spuse meșterul în timp ce privea în gol, ținându-și capul sprijinit în pumni.

Meytens ridică din umeri de parcă ar fi vrut să spună: „Dar am făcut-o". Apoi zise:

— O fată atât de frumoasă nu trebuie să ajungă în ghearele unui asemenea depravat. Niciodată!

Deși situația se modificase de la o clipă la alta, Melzer nu se simțea în apele lui. Își amintea foarte bine cuvintele cu care medicul o copleșise pe Editha pe vas. De aceea spuse:

— Vă restitui banii imediat ce voi putea să o fac, cu dobândă și dobândă la dobândă!

Meytens făcu un gest de respingere cu mâna și zise:

— Bine. Și nu cumva să vă gândiți că împrumutul este condiționat de ceva. Fata trebuie să decidă singură cui îi va oferi simpatiile ei.

Melzer era surprins. Nu se așteptase la o asemenea replică. Mai existau oare oameni buni în lumea aceasta?

Oricum, el băuse prea mult pentru a filosofa pe teme de morală. Băgă mâna în buzunar și căută câteva monede din aramă, pentru a-și plăti consumația. Dar, în loc de așa ceva, degetele îi dădură de zarul din lut găsit în depozit. Îl scoase și îl azvârli în joacă pe masă. Medicul i-l trimise înapoi, și totul se repetă de câteva ori, până când zarul se rostogoli peste marginea mesei și căzu pe podea.

Acest moment nici nu ar fi meritat să fie menționat dacă nu ar fi fost cauza a ceea ce avea să schimbe viața lui Michel Melzer de la o clipă la alta. În timp ce zarul se zdrobea, lucru rămas neobservat de către cei mai mulți clienți ai cârciumii, brusc patru perechi de ochi se îndreptară spre meșter, urmărindu-i fiecare mișcare.

— Sunteți un om bun, bolborosi Melzer întors spre Meytens, și, doar ca să mai spună ceva, adăugă: Domnul vă va răsplăti!

Medicul ridică mâinile în semn de protest și spuse:

— Lăsați deoparte Domnul și răsplata lui. El o face doar rar după merit.

Meșterul își regăsi apoi zâmbetul, ridică stacana și închină pentru medic.

Atmosfera la Toro Nero deveni treptat exuberantă. Răsunau cântece în toate limbile. Grecii încercau să îi depășească pe italieni în volum, ruși și kirghizi urlau cu brațele încrucișate, iar doi arabi cârâiau note înalte, ca niște cocoși la vederea oalei pentru supă. O discuție nu mai era posibilă.

În cele din urmă, hangiul se apropie de Melzer și, gesticulând, încercă să îi dea de înțeles că era așteptat de un bărbat la intrare.

— Eu? întrebă meșterul.

— Da, dumneavoastră!

Melzer se ridică greoi și se îndreptă către intrare, în întunericul care îl înconjură când ieși din cârciuma bine iluminată, se văzu în fața a patru bărbați asiatici, cu niște chipuri sumbre. Aceștia puseră mâna pe el și îl împinseră afară, Melzer încercă să se apere, dar se alese cu o lovitură în ceafă de văzu negru înaintea ochilor.

Când își mai reveni, se afla într-un cupeu ce gonea pe un caldarâm neregulat, de parcă îi urmărea diavolul. Stătea pe o bancă din lemn și, în măsura în care putea deslușì ceva în întuneric, văzu în fața lui doi bărbați, doi ciudați care vorbeau într-o limbă pe care Melzer nu o mai auzise niciodată.

Primul lui gând a fost: „Să fug! Trebuie să încerc să sar din mers!” Dar ulterior chestiunea i se păru prea periculoasă și decise să se prefacă în continuare inconștient. Îi era teamă. Din câte auzea, cupeul urca pe o stradă, iar copitele cailor răsunau. Apoi s-au oprit, iar din exterior s-au deschis ușile. Melzer mai ținea încă ochii închiși, și abia avea curajul să respire. Ce însemnau toate acestea?

Cei doi bărbați l-au scos brutal, trăgându-l de picioare și de umeri. L-au târât pe niște trepte într-o încăpere ce părea goală și l-au așezat pe podea. Ținu ochii închiși până când în față îi fu aruncat un șuvoi de apă. Strănutând, deschise ochii și văzu deasupra lui chipurile a patru chinezi.

În mâna unuia cu o înfățișare amenințătoare, pentru că de pe căpățâna rasă îi atârna o șuviță lungă de păr, sclipea un cuțit bine ascuțit. Chinezul îi puse cuțitul la gât lui Melzer, în timp ce ceilalți îl țineau de mâini și de picioare.

— Ce v-am făcut eu? întrebă meșterul, speriat de moarte. Ce vreți de la mine?

Chinezul cu cuțit îi vorbi pe un ton cântat, și se scurse un timp până când Melzer își dădu seama că era limba greacă. În spaima sa înțelese doar cuvintele „bagaje” și „furate”.

— Eu nu v-am furat nimic! Cum v-a venit ideea? strigă Melzer în aceeași limbă, în timp ce chinezul apăsa vârful cuțitului în gâtul lui.

„Dumnezeule, acesta este sfârșitul!” îi trecu prin cap lui Melzer. Se gândise deseori cum va fi când va muri. Își imaginase momentul ca pe o scenă bine luminată, peste care se trăgea cortina încet și lumina se

diminua. Dar acum, confruntat cu inevitabilul, își dădu seama că această imagine era mult prea romantică, iar moartea era mult mai înfiorătoare.

— Unde sunt bagajele? urlă bărbatul cu cuțitul, iar Melzer simți lama pătrunzându-i în carne.

Ca într-un vis, văzu deodată zarul din lut în mâna chinezului. Acesta îl ținea cu vârful degetelor în fața ochilor. Și, precum un fulger în întuneric, lui Melzer îi trecu prin cap motivul situației în care se afla.

— Dumneavoastră credeți că eu v-am furat pentru că am un zar identic cu acela? Lăsați-mă să vă explic cum am ajuns în posesia lui. Am găsit zarul în depozitul din estul orașului, de unde a trebuit să răscumpăr bagajul meu, care îmi fusese furat în port. Eu sunt un simplu meșteșugar. Este adevărat, jur pe viața mea!

Ceilalți chinezi îl priveau pe bărbatul cu cuțitul. Era evident că acela era singurul care înțelegea limba în care vorbea Melzer, iar acesta spuse ceva de neînțeles pentru meșter. Apoi se întoarse din nou către Melzer și strigă:

— Minți, europeanule!

— Nu! ripostă din răsputeri Melzer. Proprietarul depozitului ține bande de hoți care fură pentru el, și agenți care îi invită pe cei furați să își recupereze bagajele – firește, pe bani buni. Eu însumi a trebuit să plătesc doi guldeni și jumătate pentru a-mi recupera bunurile.

Chinezii se priveau unul pe altul, dar Melzer nu reușea să descifreze sensul schimbului de priviri. În cele din urmă, unul dintre ei spuse:

— Du-ne la depozit. Dacă ne minți…

Și își trecu latul palmei peste gâtul lui Melzer.

Această solicitare îi provocă meșterului noi fiori de gheață. Cum să le explice acestor oameni că el nu știa unde se afla depozitul? Apoi îi veni ideea salvatoare și zise:

— Depozitul este ascuns undeva în oraș. Eu nu l-aș găsi niciodată. Există un singur om care vă poate duce acolo, un tânăr egiptean pe nume Ali Kamal. Are o cicatrice pe frunte, și îl găsiți în port, unde acostează vasele.

Explicația dată de Melzer suna aparent credibil. În orice caz, chinezii îl mai slăbiră, și nu îl mai amenințară.

Abia acum meșterul avu ocazia să privească în jur. Se ridică și se sprijini de perete. Din tavanul înalt atârna un glob mare din sticlă, în care pâlpâia o lumină gălbuie. Pereții erau acoperiți până la jumătate cu faianță roșie în romburi. Pe peretele din față erau trei ferestre înguste și înalte, prevăzute în partea superioară cu boltă. În fața lor se aflau o bancă joasă din lemn și două măsuțe rotunde. Partea din dreapta era ocupată de un dulap înalt, maro, cu uși terminate cu o ogivă. În stânga era intrarea.

Melzer trăgea cu urechea în semiobscuritate, încerca să surprindă

un zgomot care ar fi putut să îi dea un indiciu cu privire la ascunzătoarea în care se afla și la intențiile chinezilor. Dar oricât se strădui, nu se auzea nimic.

Cum va reacționa fiica lui, când dimineața va observa dispariția lui? Desigur că Meytens o va ajuta. Melzer nu își putea imagina că medicul ar urzi ceva rău ori poate că era mână în mână cu chinezii. Da, el nici măcar nu știa dacă Meytens remarcase faptul că fusese răpit de chinezi.

Gândurile veneau unul după altul. Când dincolo de ferestre se iviră zorii, meșterul căzu într-un somn adânc.

A fost trezit de ciripitul vioi care pătrundea prin ferestre în încăperea aproape goală. Apoi, clădirea prinse viață. De undeva se auzeau voci prea slabe și distorsionate pentru a le înțelege, și clinchet de veselă. Melzer încercă să își analizeze situația. Din frica de moarte trăită în timpul nopții răsăriseră noi speranțe că totul se va dovedi a fi o eroare. De aceea renunță curând la ideea de a evada, deși, după cât se părea, nu era supravegheat.

Prin fereastra centrală, care oferea priveliștea unui parc înflorit, meșterul observă după un timp cum chinezul ras în cap și însoțitorii lui părăseau casa într-o trăsură, aceeași care îl adusese pe el aici.

— Străine!

Melzer înlemni când auzi vocea clară din spatele lui. Se întoarse și văzu o chinezoaică într-un veșmânt lung, albastru-deschis. Părul ei negru era strâns ca un turban. În mână ținea o cană cu ceai și un blid cu prăjiturele având forme ciudate.

— Mic dejun pentru domnul străin! zise ea și se înclină, punând cele aduse pe una dintre măsuțe.

Meșterul se înclină și el. Înainte ca femeia să fi plecat, Melzer întrebă:

— Spune-mi, unde mă aflu?

Tânăra privi încurcată în podea, de parcă străinul tocmai făcuse o remarcă nepotrivită. În cele din urmă, răspunse:

— Tse-hi nu are voie să vorbească cu domnul străin.

Și duse un deget la buze.

— Deci, numele tău este Tse-hi, spuse prietenos meșterul.

Chinezoaica se înclină fără a-l privi.

— Bine, înțeleg că nu ai voie să vorbești cu mine. Voiam doar să știu dacă aici mă aflu într-o închisoare…

— Închisoare? Chinezoaica părea dezolată. Domnule străin, aici se află legația Majestății Sale împăratul Tscheng-Tsu!

— Împăratul Tscheng-Tsu? întrebă surprins Melzer. Tse-hi confirmă.

— Dar de ce sunt tratat aici ca un prizonier?

— Domnule străin, șopti chinezoaica, controlați-vă tonul. Orice cuvânt rostit poate fi auzit. Pereții au urechi.

Și cu un zâmbet, femeia dispăru ca o apariție bizară.

Indiciul că pereții au urechi îl făcu curios pe Melzer și, mai mult ca să mai treacă timpul, începu să cerceteze mai atent cahlele de pe perete. Degetele cu care atingea cahlele descoperiră ceva ce, la o examinare superficială cu vederea, trecea neobservat: două dintre cahle aveau un mâner și puteau fi scoase din perete. Prin deschizătură trecea o țeavă spre alte camere, ca un canal auditiv. Dacă puneai urechea pe deschizătură, puteai să auzi orice sunet din celelalte încăperi.

Mai întâi nu putu să înțeleagă. Cele două persoane pe care le auzi discutând vorbeau o limbă care evident nu era a lor. Una dintre persoane vorbea agitat, cealaltă, cu accent chinezesc. Apoi, Melzer auzi două cuvinte pe care deja le știa: „bagaje” și „depozit” și își dădu seama că se vorbea în greacă.

În acest fel, meșterul a fost martor al unei discuții care în mod cert nu era destinată urechilor sale, deoarece privea lucruri secrete precum veșnica fericire și calea spre ea. În măsura în care Melzer putea urmări disputa, era vorba despre furnizarea a de zece ori câte zece mii de indulgențe în limba latină, pe care unul din cei doi, un italian cu numele de Alberto ori Albertis, le cerea insistent celuilalt, un chinez cu numele de Lien Tao; în definitiv el, ca trimis al papei, le-ar fi plătit cu o mie de guldeni, ceea ce, pentru Dumnezeu și toți sfinții, nu era o nimica toată. La care meșterul Lien Tao a răspuns că nu era o nimica toată nici producerea a de zece ori câte zece mii de indulgențe, ceea ce nu se putea face decât cu ajutorul unui procedeu special, cunoscut doar de chinez. Pungași, escroci și șarlatani furaseră însă, în port, mijlocul, fără ajutorul căruia echipamentul nu mai funcționa.

Deși Melzer auzise cea mai mare parte a discuției, nu putea să îi deslușească sensul. Dar dacă papa Eugen punea ca indulgențele lui să fie în secret făcute de mâini chineze, asta nu putea fi decât lucrarea diavolului. Și, în timp ce meșterul trăgea cu urechea pentru a afla ce se ascundea în spatele acestui târg ciudat, își aminti de zarul care îl vârâse în această amenințătoare situație. Acesta avea pe o latură un A proeminent, care, dat cu vopsea, era destinat să își lase amprenta ce putea fi repetată după dorință. Înșirând mai multe zaruri, putea să rezulte un cuvânt, mai multe cuvinte dădeau un rând, mai multe rânduri o pagină. Cu condiția ca fiecare zar să aibă aceleași dimensiuni. Acesta să fi fost misterul despre care vorbise chinezul?

Nu, își spuse el, trebuia să fie ceva mai mult. Dacă într-adevăr era vorba despre un procedeu tehnic dezvoltat de chinezi, nu putea fi atât de simplu. Altfel, cu siguranță că învățații creștinătății l-ar fi descoperit cu secole mai înainte.

Curând, disputa dintre trimisul papal și chinez se încheie cu vorbe conciliante și cu asigurarea din partea ultimului că problema va fi

rezolvată într-o săptămână.

Abia părăsise legația trimisul, a cărui statură uscățivă în veșminte din catifea verde Melzer o putuse observa de la fereastră, că trăsura cu cei trei chinezi trase în fața intrării. Aceștia erau agitați și, cu strigăte de încurajare, ei coborâră din trăsură trei lăzi mari din lemn și le duseră în casă.

Nu a durat mult, și chinezul ras în cap și cu șuvița lungă de păr apăru la Melzer. Dar spre deosebire de noaptea trecută, acum avea un chip prietenos; își încrucișă brațele pe piept, se înclină și, cu cunoscutul accent, zise:

— Eu sunt meșterul Lien Tao și vă rog să mă scuzați. V-am făcut o nedreptate.

— Sunteți…

— Lien Tao, repetă chinezul cu o amabilitate exagerată, și continuă: Ați spus adevărul, ceea ce eu am crezut că nu este posibil. Noi ne-am regăsit bagajele, așa cum ați spus.

— Mă bucur pentru dumneavoastră, răspunse ușurat meșterul. Atunci pot spera că mă lăsați să plec. Numele meu este Michel Melzer, făuritor de oglinzi din Mainz.

Lien Tao interveni impetuos:

— Noi suntem fericiți că ne-am recuperat bagajele. Conținutul lor are mare valoare pentru noi. Cum putem repara ceea ce v-am făcut?

Meșterul dădu atunci un răspuns de care se miră el însuși și pentru care avea să se simtă mândru și după mulți ani:

— Faceți-mă părtaș la secretul dumneavoastră și uit ceea ce mi s-a întâmplat.

— Nu înțeleg ce spuneți, răspunse chinezul, și chipul lui își recăpătă expresia întunecată din noaptea trecută. Despre ce secret vorbiți?

— Despre invenția al cărei folos vreți să îl vindeți papei spre multiplicarea indulgențelor lui, meștere Lien Tao.

Lien Tao făcu un pas spre Melzer, apoi rămase ca țintuit în podea. Îl privea pe meșterul de oglinzi de parcă acesta tocmai adusese dovada atotcunoașterii lui.

Melzer arătă zâmbind către perete și spuse:

— Pereții, meștere Lien Tao, au urechi. Și am dispus de suficient timp să mă gândesc de ce un zar banal din lut putea avea atâta importanță pentru dumneavoastră. Aceste gânduri și disputa dumneavoastră cu trimisul papei m-au făcut să înțeleg că nu ar fi vorba despre nimic altceva decât despre scriere artificială.

— Sunteți un om inteligent, meștere Melzer din Mainz!

— Inteligent, ah, da. Aș fi preferat să fi fost înțelept, atât de înțelept, încât să fi putut să inventez eu însumi scrierea artificială.

— Și dacă noi răspundem cu *nu?*

— Ce vreți să spuneți?

— Dacă nu vă luăm părtaș la secretul nostru cu zarurile cu litere?

Melzer ridică din umeri.

— Atunci golim împreună o stacană și uităm ce s-a petrecut noaptea trecută.

Chinezul râse, încurcat. Generozitatea lui Melzer nu i se păru sigură.

— V-aș putea fi util în treaba aceasta, continuă el. Eu sunt un simplu meșter de oglinzi, dar sunt priceput în a folosi plumbul, cositorul și antimoniul, cum se pricepe un medic la clisme. Dacă ați face literele dumneavoastră nu din lut, ci le-ați turna din plumb și cositor, acestea ar fi mult mai durabile. Și, în ce privește târgul cu papa, nu ar trebui să vă vindeți secretul primului ofertant.

Chinezul îl privi surprins pe Melzer.

— Spuneți-mi, străine, zise acesta în cele din urmă, cunoașteți scrierea latină?

— Atât scrierea, cât și vorbirea, răspunse, nu fără mândrie, meșterul. Dacă este vorba despre copierea unui text latin, nu am nicio dificultate. Eu am învățat greaca și latina cu magistrul Bellafintus, marele alchimist. În Mainz, orașul meu natal, până și fiii de meșteșugari înțeleg operele vechilor scriitori, în timp ce în alte părți înșiși popii au greutăți în a rosti *Credo*-ul în limba papei.

— Și dumneavoastră puteți să o faceți?

— Ce?

— Să spuneți *Credo*-ul în limba papei.

— Sigur, și *Ave* și *Pater Noster*. Vreți să le auziți?

— Nu, oricum nu înțeleg, și vă cred. Ar trebui să știți că noi căutăm urgent pe cineva care stăpânește limba latină și care, în plus, să știe și să tacă.

— Atunci nu veți găsi altul mai bun decât mine!

Meșterul Lien Tao exclamă ceva în limba sa. Și pentru că Melzer nu putuse să înțeleagă ciudata exclamație, chinezul nu rămase dator cu explicația.

— Dumneavoastră sunteți un om deștept, meștere din Mainz, sunteți șiret, șmecher… mie îmi lipsesc cuvintele potrivite. Mai că aș spune că sunteți chinez.

Meșterul de oglinzi râse cu poftă, iar în râsul lui era ceva eliberator. Era ușurarea că depășise coșmarul nopții trecute.

— Singurul lucru care vă deosebește de chinezi, adăugă Lien Tao, este râsul dumneavoastră. Chinezii nu râd, ei zâmbesc.

— Ce păcat! Nici nu știți ce pierdeți!

Chinezul clătină din cap și zise:

— Nouă nu ne este dat nici plânsul. Un chinez nu plânge, el este trist. Înțelegeți?

Melzer se încruntă.

— Pentru un european este dificil să înțeleagă că nu ar putea râde și

plânge. Ar fi ca și cum nu ar avea voie să iubească și să urască!

— O, nu, îl contrazise Lien Tao. Chinezii pot să iubească și să urască, dar fac acest lucru doar în sufletul lor, nu se vede pe chip. Acesta este și motivul pentru care noi nu utilizăm oglinda. Oglinda redă doar o mască.

— Despre asta eu aș avea multe de spus, dar sunt sigur că nu voi avea acces la sufletul dumneavoastră.

Fără nicio reacție, chinezul se plimba încolo și încoace prin încăpere.

— Aveți dreptate. Poate că noi ar trebui să facem cauză comună. Ar trebui să ne gândim amândoi la asta!

Condus de un alt chinez, un bărbat voinic cu numele de Sin-shin, meșterul se întoarse la Toro Nero în aceeași trăsură care îl răpise cu o seară în urmă. Editha era foarte îngrijorată după ce hangiul îi explicase că el însuși îl trimisese pe tatăl ei la ușa din față, unde îl aștepta un grup de chinezi.

Deși Constantinopolul era plin de străini ca niciun alt oraș din lume, chinezii aveau un regim special. Erau priviți cu neîncredere, pentru că ei se izolau, locuiau într-un cartier propriu, dar, mai ales, celebrau ritualuri și aveau obiceiuri cărora nimeni nu le găsea explicația. Se spunea chiar că socoteau anii după un calendar propriu și îi denumeau repetitiv cu nume de animale murdare, ca șarpele, porcul ori șobolanul, ca să nu mai vorbim de ciudata lor religie.

Când Melzer îi povesti fiicei sale prin ce trecuse în noaptea trecută, Editha clătină doar din cap. Nu îl credea. Ea se mai afla încă sub impresia lăsată de întâlnirea cu soția lui Morienus.

Meșterul își cunoștea fiica, și știa ce îi trecea prin cap. În cele din urmă, se apropie de ea și îi spuse încet:

— Ieri, Morienus a fost aici.

Fata își ascunse fața în mâini, și Melzer își dădu seama de durerea ei.

— Nu îți fie teamă, spuse el încercând să o liniștească, totul s-a rezolvat.

„Ce a vrut?” Editha îl privi întrebătoare pe tatăl ei.

— Ce voia Morienus? Îți poți imagina. A cerut înapoi banii de răscumpărare.

Editha clătină tristă din cap. „Și?”

— I-a primit. Nu, nu de la mine. I-a dat mijnheer Meytens. S-a întâmplat împotriva voinței mele.

Editha se trase înapoi, de parcă ar fi primit o lovitură în față. Un moment fata rămase înmărmurită, apoi se întoarse și fugi pe scări afară, de parcă era urmărită de diavol.

— Asta nu înseamnă nimic, crede-mă! strigă meșterul în urma ei.

Editha nu îl auzi.

Capitolul III

Diavolul își vâră coada

Singură cu gândurile ei, Editha ședea pe zidul vechi, dărăpănat, care cobora abrupt spre port. Aici, unde se simțea liberă, dădu frâu liber lacrimilor, lacrimi de disperare, pentru că trebuia să se teamă că acum grăsanul medic ar putea avea pretenții de la ea.

Pe drumul care, cu sinuozități dese, ducea în port domnea un haos năucitor de hamali, roabe cu roți mari, atelaje trase de catâri și călători care se grăbeau spre corăbii. Dinspre dig se ridica un miros penetrant de pește stricat și iarbă de mare. Cu acesta se amesteca fumul înțepător provenit de la cârciumile ordinare aflate în port la tot pasul, precum și duhoarea de untură de pește și grăsime râncedă.

În timp ce Editha privea fix înainte, simți brusc o palmă pe umăr. Era mâna lui Ali Kamal, care în acest oraș părea prezent pretutindeni.

Egipteanul râse și întrebă:

— De ce plângi, fiică a meșterului de oglinzi? Și pentru că Editha nu răspunse, continuă: Lasă-mă să ghicesc. Este dorul de casă? Da, sigur este dorul de casă!

Fata clătină din cap și își șterse lacrimile de pe obraji cu mâneca. Apoi îl privi pe Ali Kamal și își duse ambele mâini la inimă.

— Ah, înțeleg, zise egipteanul. Necazuri în dragoste. Sunt la fel de rele ca dorul de casă.

Cu mare efort și cu dese întrebări puse de egiptean, Editha reuși în cele din urmă să îi explice băiatului situația ei.

— Și tu nu îl iubești pe bărbatul căruia i te-a promis tatăl tău.

Editha dădu aprobator din cap.

— Ce ai de gând să faci?

Fata își pironi privirea pătrunzătoare asupra lui Ali Kamal, de parcă i-ar fi cerut acestuia ajutorul.

— Eu ce pot să fac? întrebă dezorientat tânărul. Te duc înapoi la han, la tatăl tău.

Cu mișcări energice, Editha se opuse.

— Oricum, nu poți rămâne aici dacă se înnoptează, hotărî egipteanul. Mai bine te duc la mama mea. Eu am patru surori. Cea mai mare are vârsta ta. La noi nu este grozav, dar măcar acolo vei fi în siguranță. Hai!

Disperarea Edithei era atât de mare, încât ea l-ar fi urmat oriunde pe Ali Kamal.

Fata nu cunoștea strada ce ducea din port la zidul cel mare. Nu

departe, după ce au trecut de o poartă-turn, se făcea la stânga o uliță pe care casele cu unul ori mai multe niveluri alternau ca crenelele unei fortărețe.

Casa în care trăia Ali Kamal avea un singur etaj. Băiatul și familia lui nu locuiau nici la parter, nici la etaj; o scară cobora în pivniță, din care se ridica un aer înăbușitor. Nu a lipsit mult ca Editha să leșine ori să facă, din silă, cale întoarsă. Dar își dădu seama de situația ei lipsită de orice perspectivă și îl urmă pe egiptean.

Jos era o încăpere întunecoasă, urmată de un gang lung ce avea pe fiecare parte camere, a căror suprafață o întrecea cu mult pe cea a casei. Se părea că întregul Constantinopol era străbătut de asemenea labirinturi ramificate, și nimeni nu se întreba căror scopuri fuseseră acestea destinate inițial.

Ali Kamal locuia cu mama și cu patru surori în trei încăperi boltite, alăturate, ce primeau lumină prin niște deschizături în tavan. Mama lui Ali, Rhea, era negresă, dar în niciun caz îmbrăcată sărăcăcios. În câteva cuvinte spuse rapid, dar neînțelese de Editha, Ali Kamal îi explică acesteia cine era însoțitoarea lui și de ce Editha îi întorsese spatele tatălui ei. Rhea primi la început cuvintele fiului ei cu evidentă neîncredere, dar apoi se duse la fată și o îmbrățișă ca pe propriile fiice.

În zilele următoare, în care ea nu a părăsit ascunzătoarea, încrederea fetei în Rhea a crescut tot mai mult. Cu toate că ele nu puteau schimba vreun cuvânt, se înțelegeau neobișnuit de bine. Fiicele, dintre care cea mai mică avea nouă ani, se duceau în fiecare dimineață la muncă într-o țesătorie de covoare, iar Ali Kamal pleca și el punctual. El îi mărturisise de la început Edithei că, așa cum bănuise Melzer, lucra pentru proprietarul depozitului care coordona banda de hoți.

Într-o seară, Ali Kamal veni acasă foarte agitat, în port umbla un zvon că sultanul turc Murat plănuia un nou atac asupra orașului. Spioni împărătești descoperiseră mișcări de trupe la periferia orașului, iar în fața Dardanelelor pândea o flotă de treizeci de vase care nu ridicase niciun pavilion.

Constantinopolul era ultimul bastion creștin din est, o insulă de aur în imperiul păgânilor, iar debilul împărat Ioan Palaiologos bănuia demult timp că zilele imperiului său erau numărate. El implorase ajutorul papei de la Roma, își trădase propria credință și trecuse la catolicism, și consimțise chiar la reunificarea bisericii bizantine și a celei romane, în speranța că papa îi va trimite în ajutor armata lui. Dar acesta rămăsese în expectativă.

Pe străzi, bizantinii povesteau lucruri îngrozitoare despre sălbăticia turcilor. Se spunea că jefuiau și incendiau, violau femeile și măcelăreau copiii. Locurile pe o corabie spre Veneția ori Genova erau

plătite în aur. Casele din oraș și vilele somptuoase erau puse la vânzare pe nimic, în vreme ce prețurile pentru pâine și carne creșteau nemăsurat.

Rhea, mama lui Ali, a fost disperată când fiul ei a venit cu vestea despre apropierea armatei. Deși familia avea credința musulmană, în ochii turcilor ei treceau drept trădători necredincioși. Ali Kamal încercă să își liniștească mama. El luase în considerare toate posibilitățile de a-și scoate din țară mama și surorile cu ajutorul unui velier venețian. Iar pentru Editha era mai bine să se întoarcă la tatăl ei.

„Niciodată!" declarase fata. Mai curând s-ar sinucide.

Ali Kamal tăcea, pentru că el cunoștea seriozitatea intenției Edithei. Dar, în secret, el concepu un plan.

După ce timp de trei zile o căutase pe Editha fără niciun rezultat, cu toate că răscolise orașul de la Cornul de Aur până la Marmara și de la hipodromul din est până la marele zid din vest – chiar și Ali Kamal, pe care îl întâlnise în port, îi spusese că nu o văzuse meșterul se întorsese în camera lui doborât, certat cu sine și cu lumea.

Hangiul, care se temea pentru sănătatea clientului său cu posibilități financiare, bătu politicos la ușa camerei pentru a întreba dacă acesta nu voia să ia parte la concertul a doi virtuozi, doi venețieni frate și soră. Melzer refuzase. Numai gândul la muzică și societate îi părea detestabil.

Cei doi, insistase hangiul, cântă minunat la lăută.

Lăută! Melzer se gândi apoi că lăuta ar corespunde dispoziției lui, așa că reveni asupra deciziei și îl urmă pe hangiu în încăperea supraaglomerată. Prevăzător, hangiul îi oferi un scaun, așezat astfel încât chipul lui Melzer să se afle la aceeași înălțime cu fața interpretei, la o lungime de braț de el.

Chipul palid al interpretei avea ceva din farmecul absent, de mască, pentru care erau celebre femeile venețiene. Părul ei mătăsos și negru era pieptănat pe mijloc, în contrast cu chipul machiat în alb. Și în vreme ce ea cânta de dragoste și dor, pieptul îi sălta și cobora ca marea la flux și reflux. Îl privea atât de pătrunzător, încât meșterul abia mai cuteza să respire. Nu mai văzuse niciodată o femeie atât de frumoasă.

Tulburarea și supărarea care îl rodeau de la sosirea în Constantinopol se evaporară. Contemplând excitanta venețiană, Melzer fu surprins chiar și de gânduri ce nu mai jucaseră niciun rol în viața lui de mulți ani încoace și îl cuprinse o dorință fierbinte de a strânge în brațe frumoasa interpretă la lăută și de a-i acoperi gura roșie cu sărutări.

În timp ce Melzer asculta muzica, în timp ce o sorbea din priviri pe interpretă, i se păru că genunchii încep să îi tremure; corpul lui, ba

chiar și întreaga sală, păreau că se clatină. În rândul spectatorilor se produse tulburare. Liniștea plină de evlavie fu spulberată de o explozie, pereții se cutremurară, iar din tavan se răspândi un nor de praf înăbușitor. Instrumentul la care cânta venețiana căzu pe podea și, înainte ca Melzer să își dea seama ce se petrece, venețiana se repezi la el și își ascunse fața la pieptul lui.

Mai întâi crezu că visa, atât de ireală și grotescă îi păru situația, și o clipă gustă neașteptata senzație dintre coapse. Abia când ușa fu smulsă și se auzi o voce strigând „Foc! Vin turcii!" Melzer deveni conștient de gravitatea situației. O apucă de după umeri pe venețiană și o trase afară după el.

O ghiulea lovise casa de vizavi și aprinsese acoperișul. Pe ferestrele de sus izbucniseră flăcări, iar strada era scăldată într-o lumină roșie. O femeie trăgea din casă doi copii și striga disperată numele celui de-al treilea. Vecinii începuseră să lupte cu focul, dar le lipsea apa.

Gură-cască soseau din întuneric de pretutindeni pentru a privi casa în flăcări. Se strângea din pumni și se striga:

— Blestemații de nemernici turci! Adunătură de nelegiuiți! Dumnezeu îi va pedepsi!

Melzer încă strângea în brațe cântăreața la lăută, care privea ca vrăjită flăcările.

— Ne vor ucide pe toți! bâigui ea fără a-și desprinde privirea de la foc.

Meșterul îi auzi vocea, dar nu îi înțelese cuvintele. De aceea, răspunsul lui sună nepotrivit în fața casei ce ardea:

— Aș vrea să vă mai aud cântând la lăută, frumoasă venețiană.

Spunând asta, se simțea de parcă s-ar fi aflat pe puntea unui vas care se balansa.

Cântăreața se smulse din brațele lui Melzer cu o mișcare energică. Acesta îi dădu drumul, îngrozit.

— De ce mă fixați de parcă aș fi fost o minune a lumii?

— Scuzați-mă dacă privirea mea v-a rănit, răspunse Melzer, dar ochii mei nu au mai văzut niciodată atâta gingășie. Cu siguranță că astfel de complimente nu vă sunt necunoscute.

— Ce femeie nu ar asculta complimentele cu plăcere, străine?

— Nu îmi spuneți „străine", frumoasă venețiană, eu sunt Michel Melzer, meșter de oglinzi din Mainz. Care ar fi numele dumneavoastră?

Înainte ca femeia să poată răspunde, fratele ei interveni:

— Cară-te acasă! strigă el nepoliticos. Nu îți pierde vremea cu bărbați străini!

O apucă de braț și plecă trăgând-o după el. Din mers, venețiana se întoarse și îi strigă lui Melzer:

— Simonetta mă numesc!

Apoi se tăcu nevăzută. Melzer privi în urma ei ca după o apariție supranaturală.

Flăcările de la casa aprinsă amenințau acum și parterul. Și, în timp ce ajutoarele venite se străduiau să oprească extinderea focului la alte clădiri, în fața casei care ardea se înghesuiau tot mai mulți gură-cască veniți din cârciumile aflate în apropiere și de pe ulițele înguste. O mulțime, sălbatică și gălăgioasă, răcnea, oamenii se împingeau unul pe altul, iar printre cei care se zgâiau se foiau indivizi suspecți, un soi care în Constantinopol era mai prezent decât în orice alt oraș din lume. Aceștia își făceau meseria în îmbulzeală. Cu lame ascuțite și cu un sânge-rece remarcabil, hoții spintecau veșmintele de soi pentru a ajunge la conținutul pungilor și al buzunarelor. Băieșițe și prostituate își îndesau corsetele șnuruite în persoanele singure de sex bărbătesc, iar agenți ai diverselor grupări care decideau asupra vieții în Cornul de Aur – gruparea imperială, grupul genovez, grupul venețian, și circula zvonul că până și turcii dispuneau de spioni între zidurile orașului – urmăreau cu toții, cu entuziasm fățiș, tumultul.

Melzer era convins că printre toți acești oameni o va descoperi pe fiica sa Editha, și de aceea se îmbulzea și el în mulțime, cu ochii după tinerele fete. Dar eforturile lui rămaseră fără rezultat.

Cu zgomote puternice și însoțit de o coloană de flăcări ca un vulcan, acoperișul se prăbuși, iar acum tăciunii amenințau să aprindă și casele învecinate. Și, în vreme ce mulțimea bătea din palme și scotea strigăte, încurajând grandiosul foc de artificii să își termine odată treaba, s-a întâmplat ceva neașteptat, cel puțin pentru Melzer. Mulțimea care jubila parcă tocmai asta așteptase.

Ferestrele semicirculare de la parter, blocate cu jaluzele solide din lemn – pe care Melzer, dacă se gândea bine, nu le văzuse niciodată deschise – zburară de parcă în interiorul casei ar fi avut loc o explozie, iar în suflul fierbinte de aer și fum înăbușitor au fost expulzate foi de hârtie, răsucindu-se în aer ca purtate de vârtejurile toamnei. Bărbați și femei săltau pe loc pentru a înhăța câte una dintre aceste hârtii zburătoare.

Meșterul ajunse și el în acest fel în posesia unei hârtii, pe care, după cum a constatat, era caligrafiat ceva, dar, fiind carbonizată, scrisul nu era lizibil. Melzer fu și mai surprins când pe ușa casei se năpustiră afară vreo șase chinezi care încercau să salveze niște roți misterioase, cutii și lăzi din lemn, precum și teancuri de pergament. Deși pentru un european toți chinezii arătau la fel, Melzer era convins că doi dintre ei luaseră parte la răpirea lui bazată pe o greșeală.

Cu toate că salvarea bunurilor stârni mare interes, niciunul dintre privitori nu dădu o mână de ajutor. Urmăreau cu toții fascinați fuga sprintenă a chinezilor, care îngrămădeau avutul lor în fața hanului aflat peste drum.

Faptul că spectacolul nocturn era rezultatul unui atac turcesc părea să fi fost uitat de toți când un nou fulger despică noaptea și o altă ghiulea lovi în apropiere. Urmă o a doua explozie și, la scurt timp, o a treia. Atunci începură să bată clopotele tuturor bisericilor. Cerul se coloră în roșu sângeriu. Abia acum înțeleseră cu toții gravitatea situației.

Oamenii alergau pe străzi ca ieșiți din minți. Într-o clipă, drumul plin de curbe către portul Eleutherios a fost blocat. Vizitiii loveau în stânga și în dreapta fără a mai alege între oameni și animale de tracțiune. În noapte se striga în toate limbile:

— Vin turcii! Să se salveze cine poate!

În timp ce strada din fața casei care ardea se golea treptat, etajul superior al clădirii se prăbuși, iar acoperișul greu înăbuși flăcările sub el. După o oră, din misterioasa casă mai rămăsese doar o grămadă de dărâmături fumegânde.

Acum, strigătul „Foc!” răsuna din toate direcțiile, iar meșterul preferă să se retragă în camera lui din han. Acolo, întâmplător sau nu, se ciocni de medicul cel gras. Chrestien Meytens părea foarte agitat, și cu o năframă albă își ștergea sudoarea de pe fruntea înroșită.

— Nu ne rămâne decât să plecăm de aici! spuse el, tușind și gesticulând de parcă ar fi încercat să dea deoparte fumul înecăcios. Nu veniți cu mine?

Melzer refuză.

— Nu voi pleca din Constantinopol înainte de a-mi găsi fiica.

— Ei, asta-i! Cine știe dacă fiica dumneavoastră se mai află aici. Și dacă veți muri aici în flăcări ori măcelărit de turci, tot nu veți fi de ajutor copilei.

În sinea lui, Melzer era nevoit să îi dea dreptate medicului, totuși insistă în hotărârea de a nu părăsi orașul și zise:

— Știu, vă sunt profund îndatorat, dar în acest moment este imposibil să mă achit de obligația mea. Scrieți un titlu de creanță, iar eu îl voi semna.

Meytens dădu din cap.

— Nici vorbă de așa ceva. Am făcut-o cu plăcere, pentru a salva frumoasa fată dintr-o situație penibilă.

După aceste cuvinte se lovi cu palma peste tunică, iar aceasta zornăi ca un sac plin, și adăugă râzând:

— Aur, auziți meștere? O sută de ducați din aur curat!

Fără să fi fost întrebat, Chrestien Meytens povesti că vânduse trei sticle cu poțiunea lui secretă medicului împăratului Ioan Palaiologos, care era subțire ca o troță de cârmă și avea permanent amețeli și furnicături pe creier; Meytens era vestit în toată Europa pentru acea poțiune. Și, ca să vezi, poțiunea, care printre altele conținea urina de dimineață a unei iepe gestante – nu a vrut, din motive lesne de înțeles,

să destăinuie alte ingrediente – ameliorase starea împăratului chiar din ziua următoare. Spre bucuria medicului curții și a întregului alai domnesc, după săptămâni de slăbiciune sufletească împăratul pusese întrebarea auzită de toți: dacă dușmanul lui de moarte, sultanul Murat, era originar din India ori din China. Această dorință de cunoaștere se datora doar medicamentului lui minune, și așa ceva, spunea Meytens rânjind, aducea bani. Mai făcu încă o dată să răsune tunica sa, apoi spuse:

— Este ultima ocazie, Melzer, veniți ori nu veniți?

— Rămân aici, răspunse meșterul.

Editha și surorile lui Ali au petrecut noaptea împreună în fața unei lumini pâlpâitoare, în timp ce Rhea a făcut o boccea cu strictul necesar. De somn nici nu putea fi vorba, deoarece deasupra zidurilor înalte vuiau ghiulelele turcilor. Ali Kamal, care luase rolul tatălui în familie, povestea că turcii dispuneau de cele mai mari tunuri din lume, suficient de mari pentru a lovi orice țintă, și atât de puternice, încât puteau distruge și piramidele. Ele nu trebuiau să părăsească în niciun caz adăpostul lor boltit, până când revenea el.

Ali Kamal trebuia să aranjeze călătoria cu vasul pentru mama lui, pentru cele patru surori și pentru Editha, oriunde, numai să fie departe de acest oraș. Nimeni nu se îndoia că orașul avea să cadă în mâinile turcilor mai devreme sau mai târziu. Opiniile nu coincideau în ceea ce privea momentul, pentru că orice canonadă a inamicului putea să însemne sfârșitul.

Tânărul egiptean economisise o avere respectabilă, care îi era de mare folos în negocierile cu diferiți proprietari de vas. Totuși, calea directă, aceea de a urca pe o corabie în portul Eleutherios și de a naviga către sud, i se părea mult prea periculoasă. În deplasările lui, Ali Kamal aflase de un dezertor imperial cu numele de Panaiotis, care de doi ani trăia în afara zidurilor orașului și se afla în raporturi bune cu ocupanții turci pentru că le trădase amănunte privind apărarea bizantină. Panaiotis își acoperea cheltuielile – și nu trăia prost – din activitatea lui de călăuză. Ca atare, se pare că trecea fără eforturi prin zidurile groase de câțiva metri și prin porțile închise, pentru că Panaiotis apărea ba dincoace, ba dincolo de zidurile orașului, cu toate că porțile acestuia nu mai fuseseră deschise de ani de zile. Acest lucru îi adusese faima că ar lucra mână în mână cu necuratul.

Pentru un partizan al diavolului, Panaiotis era mult prea meticulos; dar în astfel de farse Ali Kamal oricum nu credea. Și pentru că el se pricepea la oameni, mai ales la cei în care nu avea încredere, plătise în avans grecului doi guldeni pentru promisiunea că le va duce pe mama lui, pe cele patru surori și pe Editha la Veneția cu o corabie care ancora în afara portului.

Locul de întâlnire pentru aventuroasa fugă era o fierărie din apropierea bisericii Sf. Catarina, aflată chiar lângă marele zid. Ali îi înmânase mamei suficienți bani pentru a se descurca la Veneția. Spunea că el însuși le va urma când afacerile aveau să îi permită.

Despărțirea nu s-a petrecut fără lacrimi, iar când poarta grea a fierăriei s-a închis în urma lor, Editha a tresărit, de parcă fusese biciuită. Rhea a încercat să o liniștească cu un gest al mâinii.

Panaiotis era un bărbat de vârstă mijlocie, mândru, dar atât de dur, încât cu siguranță că nu îl puteai califica drept arătos. Trăsăturile lui exprimau răceală. Bărbia colțuroasă și colțurile lăsate în jos ale gurii trădau hotărâre. Panaiotis le ceru, pe un ton aspru, să urmeze cu strictețe orice indicație dată de el.

În spatele unei protuberanțe a zidului, în interiorul fierăriei, fusese amenajat în podea un chepeng. Din el, o scară abruptă din lemn ducea în adâncimi necunoscute. Fata de nouă ani începu să plângă, pentru că i se făcuse frică. Rhea o luă în brațe pentru a o liniști. Nici Editha nu se simțea bine.

Panaiotis le împărți felinare, apoi coborî primul în întuneric. Un culoar săpat în stâncă, pe care se putea merge doar aplecat, cobora până la o grotă ce primea aer de la suprafață printr-un horn îngust. Prin el pătrundea tunetul îndepărtat al tunurilor turcești. Aici, drumul se bifurca spre dreapta și spre stânga. Panaiotis o luă spre stânga.

Editha avea impresia că mergeau sub pământ de-a lungul marelui zid. Și nu se înșela, pentru că, după ce au urcat o scară incomodă din piatră, au ieșit la suprafață printr-o deschizătură din zid greu accesibilă. Se aflau în afara zidurilor Constantinopolului.

Ghidul lor, care până atunci nu scosese niciun cuvânt, stinse felinarele; apoi fluieră, și imediat i se răspunse. În lumina palidă a lunii se apropie un atelaj tras de catâri. Grecul le făcu semn: „Urcați-vă!” Rhea, copiii și Editha urcară. Nici nu se așezaseră bine, că Panaiotis dispăru în gaura din zid prin care veniseră, fără un cuvânt.

Rhea o apucă pe Editha de mână, ca pentru a-i spune: „Totul va fi bine. Să ai deplină încredere în fiul meu, Ali”.

La început, atelajul porni clătinându-se pe lângă drumul amenajat fără a face zgomot, pe o pășune uscată, printre pomi noduroși, urcând ușor. Apoi, coti pe un drum printre câmpuri, care se termina în mare. Căruța supraîncărcată prinse viteză, mai ales deoarece căruțașul, pentru a evita zgomotul, nu folosea sabotul de frână. Astfel goni căruța la vale până când se opri pe o porțiune de drum dreaptă, de unde se vedea marea. Acolo, la o jumătate de kilometru distanță, era ancorat în întuneric un velier.

Cerul deasupra orașului era roșu-închis și violet; uneori, câte un fulger traversa bolta, urmat de tunete. O barcă cu vâsle duse fugarii pe o mare liniștită până la vas. Velierul, o cogă veche, era cufundat adânc

în apă. După cât putu să vadă Editha în întuneric, pe punte se înghesuiau cam două sute de oameni.

Imediat ce barca ajunse la vas, noilor veniți li se întinseră numeroase mâini. Editha apucă o mână groasă de bărbat și privi în sus. Se îngrozi. Vru să țipe, dar nu putu să scoată niciun sunet. Bărbatul care o trăgea la bord era medicul Chrestien Meytens.

După trei zile de bombardamente, atacul turcesc se potoli, ca și celelalte douăzeci și șapte de atacuri anterioare, chiar dacă loviturile care își atinseseră ținta și incendiile fuseseră de data aceasta mai puternice. Împăratul, slăbit, a calificat sfârșitul atacului ca fiind o victorie a trupelor sale și ca performanță strategică a generalului de cavalerie african Hamid Hamudi și a decretat, precum făcuse la toate anterioarele „victorii asupra turcilor", o amnistiere generală a tuturor prizonierilor. Din fericire, împăratul nu știa că performanța trupelor lui se limita la vărsarea a șapte vedre cu smoală peste zidul din nord, iar cea a generalului său la evacuarea a șaizeci de cai din grajduri. Nici prima și nici a doua acțiune nu fuseseră în folosul apărării; mai curând, soldații înlăturaseră smoala presupunând că era vorba despre miere stricată, iar caii fuseseră nevoiți să părăsească grajdurile doar pentru că, în urmă cu câteva zile, sosiseră pe mare șaizeci de vaci din insula Eubeea, pentru aprovizionarea orașului.

Războiul, care pentru bizantini devenise deja ceva obișnuit, o mică tulburare a cotidianului – principalul era să nu fii tu nimerit de o ghiulea – îl speriase de moarte pe Michel Melzer. Meșterul nu se temea pentru propria viață, cât se temea pentru viața fiicei lui. Nesiguranța și grija față de soarta ei nu îi dispăruseră complet. Era palid, cu obrajii căzuți, și chiar ochii săi, care de obicei sclipeau șmecherește, erau acum atât de triști și lipsiți de veselie, încât se sperie când se privi într-o oglindă pe care o avea în bagaj.

Din fericire, Melzer luase cu el și o oglindă curbată, care îl făcea pe privitor să apară dolofan și sănătos, ca după șapte ani de trai bun – desigur o iluzie, dar în vremuri grele omul trăiește din iluzii. Așa că meșterul se privi o vreme în această oglindă, înainte de a stinge lumina și a se culca.

În acea noapte, a cincea după atacul turcilor, Melzer își regăsi somnul odihnitor, și chiar visul avut nu a fost dintre acelea care te fac să asuzi din plin, ci îl binedispuse și îi dădu noi speranțe. Melzer visă că Ioan Palaiologos, împăratul Constantinopolului, despre care se spunea că se consuma din cauza sorții orașului, interzisese în palatul său toate oglinzile, deoarece nu își mai suporta propria imagine. Se vedea subțire ca o eche de cârmă, și purta trei rânduri de veșminte unul peste altul, pentru a putea fi observat. În visul lui Melzer, împăratul îl chemase la palat și îl rugase să îi permită să arunce o

privire în oglinda curbată.

Când Melzer s-a trezit binedispus dimineața, mai întâi s-a privit îndelung în oglinda curbă. Apoi a îmbrăcat cele mai bune haine și a apucat drumul palatului, luând cu el oglinda.

Palatul se afla departe de cartierele dens populate ale orașului, pe un platou înalt. Clădirile palatului se deosebeau de locuințele celor bogați, care confereau orașului aspectul lui obișnuit, în primul rând prin faptul că nu aveau acoperișuri obișnuite, ci cupole, și arătau ca niște ciuperci strânse una lângă alta. Luxul acestora era proverbial, și nici papa de la Roma, nici dogele Veneției nu se puteau măsura cu aceste minuni arhitectonice.

Împărații Imperiului Roman de Răsărit, ale căror gusturi capricioase și alese nu aveau nimic comun cu limitele mic burgheze ale arhitecturii germane, care concepea după aceeași schemă toate clădirile, fie ele palate, catedrale ori ogrăzi pentru păsări, preluaseră cu vizibilă satisfacție particularitățile țărilor străine, de preferință invers. Ei ornamentaseră cu plăci din lemn nu podeaua, ci tavanul. Nici covoarele nu erau așezate pe jos, ci mai curând atârnau pe pereți. Coloanele, care prin alte părți sprijineau bolțile, se terminau deseori la jumătatea înălțimii și slujeau unor scopuri necunoscute, pe când scările din marmură, care în Apus sunt late și plate, în Răsărit sunt mai curând abrupte și înguste.

Orice bizantin avea dreptul să îl caute pe împărat în fiecare dimineață, în măsura în care vorbea grecește, avea maniere bizantine, recunoștea biserica ortodoxă și era capabil să își expună problema în limita timpului de două, trei minute necesare golirii unei clepsidre. Deși Michel Melzer nu îndeplinea niciuna dintre aceste condiții și în ciuda faptului că intendentul Alexios, competent totodată și în ceea ce privea protocolul, îl primise cu neîncredere, meșterul nu se lăsă respins. Când declară că voia să îi ofere împăratului o oglindă miraculoasă, primi râsete și ironii, Ioan Palaiologos evitând orice oglindă precum diavolul apa sfințită.

Melzer răspunse că știa asta, dar oglinda destinată de el împăratului nu era una obișnuită, ci era un obiect miraculos menit să îi trezească acestuia pofta de viață. De acum, intendentul și îndărătnicul vizitator se certau atât de strașnic, încât vocile lor ridicate ajunseră în încăperea în care împăratul, așezat pe un tron din marmură, își încălzea picioarele cu o pisică bătrână și tigrată.

Ioan Palaiologos s-a interesat de cauza larmei și a primit răspunsul că un latin ori franc – Dumnezeu știe de unde provenea – voia să îi redea pofta de viață cu ajutorul unei oglinzi. Împăratul nu stătea prea bine cu auzul și nu a înțeles cu ce voia acesta să intre, dar îl interesa orice mijloc care putea face o minune. Ordonă să fie introdus străinul.

Bărbatul din Mainz nu mai fusese niciodată primit de un împărat, cu

atât mai puțin de unul oriental, care se ferea de oglindă ca de diavol. De aceea ținea cu ambele mâini la spate obiectul-minune și, cu capul plecat, făcu mai multe plecăciuni stângace în timp ce se apropia de tronul din marmură.

Intendentul Alexios preluă sarcina de a intermedia între solicitant și împărat. Meșterul declară că venea din Mainz, unde avusese succese remarcabile cu o oglindă-minune. Împăratul întrebă dacă meșterul pronunțase cuvântul oglindă și dacă acesta nu știa că…

Firește că Melzer îl întrerupse pe împărat înainte ca suveranul să se fi lansat într-un torent de vorbe de neoprit, și spuse că orice bizantin de bună credință știa despre aversiunea Majestății Sale, însă el nu voia să îi ofere împăratului o oglindă obișnuită care reflecta mizerabila realitate. Produsul minune al artei șlefuirii realiza ceva surprinzător, vindecând bolnavi, iar celor cărora li se citea pe chip boala lungă și chinul le oferea înfățișarea debordând de vigoare a unui pugilist grec.

Scârbit, Ioan Palaiologos întoarse capul într-o parte. Precum o femeie cochetă, care nu îndrăznește să înfrunte realitatea în față, privi cu coada ochiului oglinda. Însă încet, treptat, suprafața lucioasă îi atrase magic privirea, iar el își fixă ochii asupra oglinzii, de unde îi răspundea un chip sănătos tun. Împăratul își pipăi obrajii osoși cu degetele, de parcă nu ar fi voit să creadă ce vedea. Apoi scoase un strigăt de bucurie. Un sunet asemănător se mai auzise în urmă cu șaptesprezece ani, când dezertorii turci anunțaseră moartea sultanului Murat – ceea ce s-a dovedit mai târziu a fi, din păcate, o informație falsă.

Când Michel Melzer văzu entuziasmul împăratului, care, zâmbind fericit, se ridicase ca o barză pe picioarele lui subțiri, făcu singurul gest potrivit cu situația în care se afla: îi dărui lui Ioan Palaiologos oglinda miraculoasă. Acesta îl răsplăti împărătește și îl invită la sărbătorirea victoriei ce avea loc la palat a doua zi. Îi puse o singură condiție: Melzer nu trebuia să mai facă pentru nimeni, nici măcar pentru el însuși, o asemenea oglindă.

Astfel, meșterul de oglinzi se văzu, de pe o zi pe alta, în situația de a-și putea plăti datoria față de medicul Meytens. Dar acesta dispăruse, la fel ca și Editha.

Aproape în lacrimi după această înlănțuire nefericită de circumstanțe, meșterul se întoarse la Toro Nero. Se aruncă în pat și dădu frâu liber durerii și tristeții lui.

Melzer se sperie de moarte când deschise ochii și în față îi apăru chipul chinezului Lien Tao.

— Nu am vrut să vă sperii! Chinezul zâmbi și continuă cu tonul lui cântat: Vreți să mă ascultați o clipă, meștere Melzer din Mainz?

— Dacă doriți. Dar ce vreți de la mine? răspunse Melzer tulburat.

Lien Tao trase un scaun mai aproape, își netezi mantia strălucitoare și începu protocolar:

— Vedeți dumneavoastră, meștere Melzer din Mainz, destinul alege căi neobișnuite – așa spuneți dumneavoastră în Apus. Când vă surâde, toate vicisitudinile vieții vă sunt îndepărtate. Într-un caz ca acesta este nevoie măcar de ajutorul unor oameni energici.

Meșterul se ridică în capul oaselor. Îl mira cât de fluent vorbea deodată grecește Lien Tao, care la prima lor întâlnire o stâlcea de mama focului. Se pare că la prima întâlnire chinezul se prefăcuse. Ce cocea acesta?

Lien Tao o luă înaintea întrebării lui și adăugă:

— Vedeți, casa de peste drum, care a fost lovită de o ghiulea turcească, nu era o casă obișnuită, deși locuiau acolo și oameni…

— Se povestesc lucruri ciudate, interveni Melzer, despre vrăjitorie, magie și farmece, și oamenii cred că lovitura primită a fost o pedeapsă cerească. Eu nu am crezut asta. Când am văzut ce lucruri au fost salvate din foc, mi-am dat seama că dincolo de jaluzele închise se experimenta scrierea artificială. Am dreptate?

Chinezul îndepărtă brațele de parcă ar fi voit să spună: „Așadar știți tot!” Apoi zise:

— Ce să vă mai explic, meștere Melzer? Sunteți mult prea șiret pentru a mai fi necesară o introducere lungă. De aceea vreau să trec direct la chestiune: în incendiu a fost distrus întreg atelierul. Dar mai mult decât pierderea atelierului ne doare distrugerea literelor turnate. Din cauza focului, ele s-au prefăcut în scrum.

— Vă referiți la zarurile ce aveau pe laturi câte o literă?

Chinezul confirmă, iar Michel Melzer începu să înțeleagă de ce îl căuta Lien Tao.

— Vă amintesc ultima noastră discuție ce a avut loc în sediul legației, zise meșterul Lien Tao cu o amabilitate mimată.

— Nu o voi uita niciodată, răspunse agitat meșterul de oglinzi. Nu spuneam atunci că zarurile din plumb și cositor ar fi mult mai rezistente decât cele ale voastre, din lut? Nu am spus așa?

— Desigur, așa ați spus, meștere Melzer. Oricum, și plumbul, și cositorul s-ar fi distrus în flăcări. Problema care ne preocupă pe mine și pe prietenii mei este cum am face să intrăm în posesia unor litere noi. A durat trei ani până când cioplitorii noștri în piatră din Shanghai au format, au tăiat, au gravat și au presat în lut alfabetul dumneavoastră. Și am mai pierdut un an din cauza corecturilor făcute de un călugăr călător din Italia, deoarece majoritatea literelor aducea mai curând cu scrierea chinezească decât cu cea latină. Credeți-mă că pentru un chinez literele dumneavoastră sunt receptate la fel de dificil ca scrierea chinezească de către dumneavoastră.

Melzer se ridică din pat, duse mâinile la spate și începu să se plimbe

încolo și încoace în camera simplu mobilată.

— Dacă vă înțeleg bine, meștere Lien Tao, vreți să mă convingeți să fac litere noi pentru dumneavoastră. Dar asta este, presupunând că aș accepta, o treabă de durată, care cu siguranță nu ar necesita trei sau patru ani, dar totuși ar fi nevoie de o jumătate de an.

Trimisul chinez băgă mâna în buzunarul stâng al veșmântului său, scoase o pungă și o goli pe patul boțit. În mod cert erau acolo o sută de ducați de aur, care străluceau ca o comoară.

Melzer se sperie, mai ales pentru că în urmă cu doar câteva ore primise de la împăratul Ioan Palaiologos cam aceeași sumă și se întrebă dacă este treaz ori visează și de ce există perioade de timp în care norocul îl urmărește.

Vocea melodioasă a lui Lien Tao îl readuse pe meșter la realitate.

— Nu o jumătate de an, meștere Melzer. Șapte zile, o săptămână!

Mai înainte ca Michel Melzer să poată răspunde bărbatului din fața lui că trebuia să fie nebun pentru a-i cere așa ceva, chinezul băgă mâna în celălalt buzunar, scoase o altă pungă și începu să scoată cu atenție din ea vreo treizeci de litere pe care le rândui pe masă, de parcă ar fi fost vorba de pietre prețioase de mare valoare. Pe chip îi apăru, în același timp, un zâmbet larg.

— Un singur set de litere a fost cruțat, spuse Lien Tao fără a-l privi pe meșter. Eu îl păstram la legație, de parcă aș fi avut o presimțire.

— Așa pare, meștere Lien Tao. În orice caz, asta schimbă treaba. Formarea literelor și turnarea lor în plumb și cositor nu mai necesită, așadar, prea mare efort, presupunând că vom găsi un atelier care să aibă un cuptor de topire. Dar a face toate acestea în șapte zile mi se pare imposibil. De ce atâta grabă?

Chinezul se apropie de Michel Melzer, ca pentru a-i încredința un mare secret.

— De mâine în zece zile, o corabie părăsește portul, cu direcția Veneția. Încărcătura ei este destinată papei și este constituită din hârtie, nimic altceva decât hârtie, dar ea va fi la fel de prețioasă ca aurul. Vor fi de zece ori câte zece mii de indulgențe comandate de papă. De zece ori câte zece mii! Vă dați seama ce înseamnă asta?

— Îmi pot imagina, meștere Lien Tao. Dacă pontifexul cere pentru fiecare doar zece guldeni – și pentru mulți iertarea păcatelor este mult mai valoroasă – atunci Sfinția Sa papa încasează… Doamne, pentru asta nu există cifră!

— Acum înțelegeți graba noastră?

— O, da, răspunse Melzer, mai ales dacă mă gândesc la plata muncii. La numai un gulden pe indulgență, ar însemna de zece ori câte zece mii de guldeni pentru dumneavoastră…

— …și pentru dumneavoastră a zecea parte, dacă reușiți să turnați noile litere.

Melzer îl privi neîncrezător pe chinez, apoi ridică mâinile și desfăcu degetele.

— Zece mii de guldeni, meștere Lien Tao?

— Corect! confirmă acesta calm. Zece mii. Iar aceștia – și arătă către grămăjoara cu ducați de pe pat – reprezintă doar un acont.

Meșterul de oglinzi dădu confuz din cap. Cifrele îl zăpăciseră întotdeauna, mai ales când era vorba despre bani. Melzer socotea banii o invenție a diavolului. Dacă nu îi aveai, erai silit să îi procuri cu mare trudă. Iar când îi aveai – și meșterul trăise ambele situații – trebuia să ai grijă să nu ți se scurgă printre degete, ceea ce nu se dovedea mai puțin dificil decât procurarea lor.

— Voi sta la dispoziția dumneavoastră, meștere Lien Tao, începu șovăitor Michel Melzer. Dar planul necesită mari cheltuieli.

— Asta nu va fi grija dumneavoastră, răspunse trimisul chinez aproape supărat. Spuneți dacă sunteți de acord cu răsplata promisă, și dacă acceptați să vă asumați sarcina.

— Cum să nu, strigă Melzer, dacă îmi creați condițiile. Am nevoie de un cuptor pentru topit, lemn de frasin ori de fag, plumb, cositor și antimoniu, lut de cea mai bună calitate, și nu puțin. Plus rame din lemn și prese, grătare pentru uscat și casete oricât de multe puteți. Toate până mâine!

— Bine, răspunse calm Lien Tao. Pe mâine!

Făuritorul de oglinzi îl privi mirat pe chinez, suspectându-l că vrea să îl ia peste picior.

— Am zis „până mâine”, repetă Melzer.

— Asta am și înțeles. Puneți-vă banii în siguranță și veniți cu mine!

Melzer făcu ce i se ceruse și îl însoți pe trimisul chinez până la o biserică pe jumătate dărâmată aflată la nord de Augusteion, unde erau stabiliți cazangiii, sticlarii și turnătorii de cositor. Portalul de la intrarea clădirii era blocat cu bârne grele, ca al unei fortărețe de necucerit. Sub o copertină din partea dreaptă, pe o ușă joasă, se putea intra în interior.

A durat ceva timp până când ochii lui Melzer s-au obișnuit cu semiobscuritatea din biserică. Surpriza nici că putea fi mai mare: în loc de altar, în partea din față se ridica un cuptor înalt, cu o boltă de cazan burtoasă și cu o răsuflătoare înaltă cât stâlpul de susținere al unui dom. Trunchiuri de copaci și bare de plumb, cupru și cositor erau gata de prelucrare. În nava transversală erau două holendre mai mari decât cel mai mare holendru văzut vreodată de Melzer și, din câte se părea, ele deja făcuseră o treabă bună, pentru că în navele laterale din stânga și din dreapta erau depozitate teancuri înalte de hârtie netăiată. Cam o duzină de prese cu tijă groasă cât un arbore tânăr erau rânduite în nava principală. Iar în partea de vest, unde pe vremuri fusese intrarea în biserică, erau pregătite mese cu rame din

lemn și casete cu sertare – cu siguranță cam vreo sută – și mai multe butoaie cu lut.

— Ce înseamnă toate acestea, meștere Lien Tao? întrebă Melzer perplex, iar vocea lui fu repetată de ecoul dintre pereții goi. Mie mi se pare că sunteți în tovărășie cu diavolul!

Melzer se întoarse. Lien Tao dispăruse.

— Unde vă ascundeți, meștere Lien Tao? întrebă Melzer, căruia situația începuse să îi displacă.

Atunci, din mica galerie de deasupra intrării în biserică răsună vocea subțire a chinezului, și când meșterul își ridică privirea, îl văzu pe Lien Tao sprijinit cu brațele larg deschise și aplecat peste balustrada din piatră.

— Asta, strigă el iritat, nu este lucrarea diavolului, ci laboratorul meșterului Lien Tao, iar mie îmi va conferi mai multă putere decât au turcii cu tunurile lor și genovezii cu vasele lor. Da, însuși papa cu promisiunile sale cucernice va trebui să se încline în fața acestei puteri. Această putere este cea a scrierii artificiale, înțelegeți ce vreau să spun?

— Da… adică nu, răspunse nedumerit Melzer. Eu văd doar materiale și mașinării cum nu am mai văzut niciodată. Dumnezeule mare, veți avea nevoie de o sută de oameni pentru a pune toate acestea în mișcare!

— O sută?

Tentativa de a râde a lui Lien Tao se încheie cu o tuse puternică.

— Când începe munca, aici vor trudi din greu patru sute de lucrători, în schimburi de câte două sute, ziua și noaptea. Oamenii sunt pregătiți și așteaptă să intre în acțiune. Lipsesc doar literele.

— Acum înțeleg, zise Melzer.

Lien Tao coborî din galerie și veni în fața făuritorului de oglinzi.

— Nu știu dacă mă înțelegeți cu adevărat, meștere Melzer, dar dumneavoastră nu veți ieși din acest laborator înainte de a fi turnat literele necesare. Vorbesc serios.

Și astfel, meșterul din Mainz începu modelarea literelor din lut chiar din acea noapte, o muncă ce solicita mult mai puțin efort decât se așteptase. Pentru turnare alese același aliaj utilizat de el pentru oglinzi: optzeci și două părți plumb, șase părți antimoniu și trei părți cupru. Dar acesta rămase secretul lui.

După două zile și două nopți petrecute în fața cuptorului de topire, timp în care și-a permis exact trei ore de somn, turnase atât de multe litere, încât începu cu acestea să aștearnă textul latin al indulgențelor ca privit în oglindă într-o casetă plană; aproximativ nouă sute de zaruri cu litere, înrămate în lemn, împotriva plăcerilor trupești și a oricăror păcate.

Abia desăvârși prima imagine grafică a paginii, că o formă pe a doua, pe a treia și pe a patra. Apoi chinezii, care își cunoșteau meseria, începură tipărirea, care nu se desfășura altfel decât văzuse el la gravorii în lemn din Mainz, care zgâriau în lemn imagini de sfinți și maxime, le ungeau cu funingine grasă, și le imprimau pe hârtie moale. Meșterul turna tot mai multe litere și le rânduia în textul indulgenței, până când obținu, în cele din urmă, douăsprezece clișee.

Lien Tao se arătă surprins de tenacitatea și îndârjirea cu care meșterul de oglinzi își făcea treaba, și spuse:

— Meștere Melzer, după cum arătați, păreți european, dar în dumneavoastră stă ascuns un suflet de chinez.

Melzer nu pricepu la ce se referea și râse.

— Vreți să spuneți că eu aș avea strămoși chinezi?

— Nu, nu la asta m-am referit. Mult mai mult mi se pare că spiritul dumneavoastră este înrudit cu cel chinezesc. Europenii se resemnează în fața lui Dumnezeu, dar sfidează soarta. Chinezii, dimpotrivă, se resemnează în fața sorții, dar îl sfidează pe Dumnezeu.

— Asta nu înțeleg.

— Vreau să spun că noi, chinezii, ne supunem modului în care decurge viața, dar când vine vorba să facem posibil imposibilul, nimic nu ne poate abate din drumul nostru. Eu nu aș fi crezut că veți fi în stare să vă îndepliniți sarcina în acest scurt timp.

Melzer ridică din umeri ca și cum ar fi vrut să spună: „Înseamnă că m-ați subapreciat, meștere Lien Tao”.

În acea clipă, un strigăt puternic acoperi zgomotul cuptoarelor și al preselor, și un bărbat impunător, într-o mantie lungă, neagră, cu o glugă ce îi acoperea o parte a feței, se îndreptă către Lien Tao, urmat de un chinez care protesta furios. Lien Tao era consternat de neașteptata apariție a străinului – mica intrare laterală era strict supravegheată – și strigă indignat:

— Cum ai intrat, străine, și ce treabă ai aici?

Străinul își drapă mantia, întinse elegant piciorul stâng în fața celui drept, se înclină și, cu o mișcare studiată, dădu la o parte mantia, lăsând să se vadă pantalonul legat la genunchi și o tunică sclipitoare ca aurul. Apoi, cu o voce gravă, zise:

— Scuze, meștere Lien Tao, că am intrat fără voie, dar câinele de gardian nu s-a arătat dispus să mă anunțe!

Spunând acestea, el întinse brațul arătând spre urmăritorul său, ocazie cu care se văzu clar că acest braț nu era din carne și sânge, ci din lemn. Apoi adăugă:

— Numele meu este Enrico Cozzani, trimis al republicii Genova.

Lien Tao se trase busc înapoi, iritat de purtarea neobișnuit de grosolană a intrusului. Pe de altă parte, prezența unui genovez în acest laborator nu îi convenea defel, așa că declară distant:

— Nu îmi amintesc să vă fi chemat, genovezule!

— Nu, cu siguranță nu, meștere Lien Tao.

— De unde îmi știți numele?

— Eu sunt trimis al celei ce i se spune Superba – cum este supranumită republica Genova – și „La Superba" înseamnă sublima, grandioasa, puternica. Ceea ce înseamnă că nouă, genovezilor, nu ne scapă nimic din ce se petrece în această lume. Mă înțelegeți?

Și trimisul făcu cu ochiul.

— Niciun cuvânt, ripostă meșterul Lien Tao. Mă tem, genovezule, că trebuie să vă exprimați ceva mai clar.

Cozzani râse și își plimbă privirea peste lucrători și peste dispozitivele din care la intervale regulate ieșeau la iveală indulgențele.

— Spionilor republicii Genova nu le-a scăpat acum faptul că în îndepărtata China s-a inventat ceva capabil de a schimba lumea: posibilitatea de a scrie mai repede decât o mie de călugări, și în plus cu exactitatea de care doar cel care scrie este capabil.

Lien Tao nu păru tulburat. Ridică brațele, și, în timp ce ochii îi sclipeau viclean, spuse cu accentul lui cântat:

— Da, da, europenii cred că ar fi descoperit cultura, dar cultura chineză nu este doar mai veche, ci ea o depășește pe a dumneavoastră și în privința capacității inventive.

Trimisul Genovei trase adânc aer în piept și zise:

— Meștere Lien Tao, puțin îmi pasă dacă chinezii sunt mai dibaci decât europenii, ori dacă europenii sunt mai dibaci decât chinezii. Pe mine Superba m-a trimis la Constantinopol pentru ca eu să aduc acest secret la Genova. Vedeți, noi, genovezii, suntem bogați și puternici, iar vasele noastre colindă toate mările pământului. Noi avem o predilecție pentru comerț, iar comerțul înseamnă a vorbi, și pentru a gândi ne rămâne puțin timp. Spionii noștri spun că voi, chinezii, sunteți, dimpotrivă, săraci și că puterea voastră este limitată; de aceea voi aveți capete inteligente și mult timp la dispoziție pentru a gândi. Dar ce să mai bat apa în piuă: faceți-ne părtași la invenția dumneavoastră, iar noi vă vom recompensa împărătește. Spuneți-mi care sunt condițiile dumneavoastră!

Melzer urmărise în tăcere discuția. Acum se temea că meșterul Lien Tao ar putea ceda în fața primei oferte; dar se temea mai ales de faptul că predarea secretului l-ar putea scoate pe el însuși din afacere.

De aceea se proțăpi în fața trimisului genovez, își spuse numele și zise:

— Preastimate messer Cozzani, la afacerea aceasta, cum s-o face ea, aș avea și eu un cuvânt de spus, pentru că, chiar dacă dumneavoastră cunoașteți secretul, producerea literelor nu o veți stăpâni mult și bine de acum încolo.

Cozzani îl privi întrebător pe chinez.

Lien Tao dădu din cap afirmativ.

Atunci, trimisul genovez i se adresă făuritorului de oglinzi:

— Ei bine, spuneți-mi dumneavoastră condițiile!

Melzer, nu prea sigur în materie de afaceri, clătină din cap.

— Deocamdată nu ne gândim să vindem secretul scrierii artificiale. De fapt, există deja o persoană interesată, a cărei ofertă ar putea-o depăși pe cea a genovezilor putred de bogați.

— Lăsați-mă să ghicesc, îl întrerupse Cozzani. Papa de la Roma. Uitați-l! Cu un bicisnic nu se fac afaceri.

Melzer râse, chiar dacă aroganța trimisului îi displăcu.

— Genovezii nu au o părere bună despre papi, messer Cozzani?

— Pontiful merită mai curând milă. Este o victimă a nobilimii foarte puternice din jurul lui. Când la Ferrara a izbucnit ciuma, el a mutat conciliul la Florența în loc de Roma, pentru că îi era frică să revină la Vatican. Acum și-a exprimat dorința de a se duce la Roma, deoarece casele de bani îi sunt goale.

— Este un lucru cunoscut. Totuși, nu trebuie să vă îngrijoreze papa, messer Cozzani. Credința este totdeauna o afacere lucrativă.

Lien Tao urmărea cu suspiciune discuția lui Melzer cu mult umblatul prin lume genovez. Se tot învârtea jenat în jurul celor doi, până ce îi veni ideea salvatoare de a-l amâna pe trimisul genovez pentru ziua următoare. Voia să mai cugete până atunci asupra chestiunii. Astfel, îl expedie urgent pe Cozzani din laborator.

Tipărirea indulgențelor făcu între timp progrese ce îi conferiră meșterului Lien Tao siguranța că va putea să respecte termenul impus de trimisul papei. Cam jumătate din totalul comenzii era deja pregătită de împachetare. De aceea Melzer, prudent, puse să fie îndepărtate toate uneltele și dispozitivele ce ar fi putut trezi cuiva suspiciuni nefondate. Chiar și dintre literele turnate de el puse deoparte câte o mostră; dar despre acestea nu spuse nimic chinezului.

Ziua care a urmat mi-a rămas adânc întipărită în memorie, și la primul gând privind acea dimineață mâinile și buzele încep să-mi tremure.

Era o vară fierbinte și, la fel ca astăzi, soarele arunca raze piezișe în laboratorul în care mirosea a fum, grăsime și funingine. Spre mirarea mea, meșterul Lien Tao nu mă pusese la curent asupra modului în care voia să negocieze cu genovezul; pentru că, dacă intenționa să îi propună o afacere, trebuia să ia decizia de unul singur și să îl cheme pe trimisul Superbei încă o dată.

Nu mică mi-a fost mirarea când în ziua următoare trimisul Enrico Cozzani din Genova nu a venit singur. Era urmat de o persoană uscățivă, în veșminte alese din catifea verde, pe care deja o văzusem

pe fereastră în casa chinezilor, după ce fusesem martor al acelei ciudate discuții. Nu îmi aminteam numele, dar străinul se prezentă drept Albertus di Cremona, legat al Sfinției Sale papa.

Abia îi întâmpinasem pe aceștia, când ușa se deschise din nou și intră un al treilea bărbat – un bărbat pe care nu îl cunoșteam, dar a cărui apariție mi-o amintesc de parcă s-a întâmplat ieri.

Dacă trimisului genovez i se putea atribui o anumită înfumurare, noul venit era vanitatea personificată: un Narcis gras, pe niște picioare subțiri, remarcabile în primul rând pentru că erau vârâte până peste genunchi în ciorapi delicați din mătase verde, în timp ce pantalonii săi începeau abia acolo unde se terminau ciorapii. Pentru a-i sublinia eleganța, purta un pantof verde și unul roșu, atât de înguști, încât trebuia să își strângă labele picioarelor ca într-un corset pentru a le vârî în încălțări. De cingătoarea lui, atât de lată, încât ar fi putut sluji drept corset unei dame nobile, se bălăbănea o coadă stufoasă de nevăstuică, ca aceea pe care o purta și Bellafintus, magistrul din Groβberg, Mainz. Haina îi era din piele moale, cu mâneci înfoiate, care însă îi ajungea doar până la burtă. Nu mai văzusem niciodată un bărbat îmbrăcat atât de neobișnuit.

Felipe Lopez Melendez, așa se numea necunoscutul invitat de Lien Tao la întâlnire, venea din Saragossa, era medicus și astrolog al curții regelui Aragonului, și, pe deasupra, cumnat al soției acestuia. Dar asta aveam să o aflu mai târziu. Don Felipe venea, așa cum susținea el, însărcinat de regele său, Alfons cel Generos, fiu al lui Ferdinand, cuceritorul Neapolelui și aliat fidel al bizantinilor în lupta cu turcii.

Dacă în acea dimineață aveam în față trei trimiși și legați, bărbați cu origini diferite, dar cu același interes, astăzi, după mulți ani, știu că mai era cu noi un al patrulea, invizibil, unul în a cărui existență nu crezusem până atunci: diavolul.

Puteți să îmi luați vorbele în derâdere, să le considerați pălăvrăgeala unui bătrân nebun, asta nu mă atinge. Dar lăsați-mă mai întâi să vă relatez ce s-a petrecut în continuare și veți fi de acord cu mine că începând din acea zi diavolul și-a băgat coada. Retrospectiv privind, există multe motive, dar motivul principal a fost acela că diavolul – care prost nu este – și-a dat seama mai devreme decât alții câte posibilități există în această invenție, așa că el și-a atribuit proprietatea asupra scrierii artificiale.

Întrebați, dacă vreți, de ce arta aceasta s-a numit tocmai „cea neagră”, și nimeni nu va fi capabil să vă ofere un răspuns. Negrul de funingine cu care se face tipărirea nu poate fi un răspuns, pentru că xilografii, care utilizau aceeași grăsime de mult timp, v-ar mulțumi dacă i-ați acuza de „magie neagră”. Nu, diavolul însuși a impus această denumire, când în acea dimineață a preluat de la noi frâiele.

Căci abia se înfățișaseră în laboratorul nostru iluștrii bărbați –

intenționat fuseseră oprite cuptoarele și presele – că legatul papei a și început să bată câmpii. L-a acuzat pe meșterul Lien Tao de rea-credință pentru că m-ar fi inițiat pe mine, un străin și, pe deasupra, și german, în chestiunea în care el, Albertus di Cremona, condiționase cea mai mare discreție.

Nu a fost nevoie să mă apăr. Spre marea mea satisfacție, meșterul Lien Tao a preluat apărarea mea prin cuvinte dure. I-a reproșat uscățivului popă neștiința în privința scrierii artificiale, care, pentru a fi realizată, necesită îndemânarea și cunoștințele unui meșteșugar experimentat, și dacă nu îi convine asta, să-și mobilizeze toți călugării disponibili pentru a-și îndeplini însărcinarea, și atunci va vedea din partea cui se poate aștepta la mai multă confidențialitate.

Când Albertus di Cremona află numele celorlalți doi oaspeți și faptul că și ei erau interesați de scrierea artificială, s-a ajuns la un schimb de vorbe îndârjit, în care la început nici eu însumi nu am vrut să mă amestec. Mai întâi pentru că elocința mea era mult sub cea a celorlalți bărbați, și apoi pentru că eu nu voiam să folosesc aceleași cuvinte necivilizate utilizate de nobilii demnitari la adresa interlocutorilor lor.

Cel mai combativ se dovedi don Felipe Melendez, aflat în stânga mea, care anunță scurt și clar că el și regele lui dispun de forța și mijloacele necesare cumpărării oricăror cunoștințe și, dacă va fi necesar, chiar și cuceririi acestora. Din fața mea și a lui Melendez gesticula violent Excelența Sa legatul papei, de parcă ar fi vrut să îl exorcizeze pe aragonez. În dreapta mea, messer Cozzani, trimisul republicii Genova, profera expresii vulgare la adresa lui Melendez și amenința că și pentru lucruri mai mărunte se căuta război cu lumânarea. În dreapta lui și în fața mea meșterul Lien Tao părea personificarea calmului; ba chiar era amuzat de nervozitatea vizitatorilor. Alcătuiam practic un cerc, și am zugrăvit situarea atât de precis pentru ca dumneavoastră să vă puteți face o imagine a celor ce se petreceau acolo.

În timp ce meșterul Lien Tao cerea cuvântul și făcea apel la luciditate, eu am auzit – și cred că ciudatul sunet nu le-a scăpat nici celorlalți – o lovitură însoțită de un șuierat puternic. Involuntar, și pentru că acesta se afla cu spatele la galerie, în fața mea, l-am privit pe Albertus di Cremona. Acesta dădu ochii peste cap, deschise încet gura și din aceasta ieși un șuvoi de sânge deschis la culoare. Silueta uscățivă a legatului papal începu să se clatine, și, pentru că amenința să cadă în față, m-am grăbit să îl sprijin. L-am prins din față de umeri, când Melendez, care stătea alături de el, a scos un strigăt. În spinarea Excelenței Sale era înfipt un cuțit.

Adânc tulburat, am dat drumul trupului lipsit de viață, care a alunecat pe podea, iar în timpul acesta urmăream cu coada ochiului o umbră care dispărea din galerie. Lien Tao, Melendez și Cozzani

priveau în direcția din care venise cuțitul: abia apoi aceștia s-au întors către legatul întins pe jos în fața noastră.

Pe podeaua din piatră plină de praf apăru o baltă, o mocirlă sângerie care luă forma literei omega, de parcă diavolul i-ar fi trasat conturul cu degetul.

Nu mă credeți? Pe diavol l-a întâlnit deja oricare dintre noi, de cele mai multe ori deghizat astfel încât să nu poată fi recunoscut.

În timp ce noi ne uitam unul la altul, ca și cum în ochii celuilalt am fi putut vedea autorul crimei – și, ca să fiu sincer, bănuiala mea se îndrepta în primul rând spre Melendez – meșterul Lien Tao se aplecă pentru a scoate cuțitul din spinarea legatului mort. Modul în care a procedat putea fi explicat doar prin forța cu care îl lovise cuțitul pe trimisul papei. Lien Tao îngenunche pe spatele mortului și trase cu ambele mâini până când cuțitul cedă.

Era evident că pentru aragonezul Melendez și pentru Cozzani, trimisul republicii Genova, toate acestea erau prea mult. Ambii negociatori, care cu doar puțin timp înainte se dușmăniseră ca gladiatorii în timpul luptei, se întoarseră ca la un semnal nevăzut și se năpustiră spre ieșirea aflată în partea cealaltă a încăperii.

Încă de atunci m-a mirat calmul cu care meșterul Lien Tao trata situația. A face o legătură între el și crimă mi se părea absurd. Cine ar tăia gâtul găinii care îi face ouă din aur?

Dar după ce Lien Tao nu dădu niciun semn că ar avea intenția să se ocupe de galerie, am urcat eu însumi treptele înguste din piatră. Firește, cu teamă; firește, mă gândeam cum voi fi întâmpinat de asasin, cu toate că, sincer să fiu, aveam o bănuială ce urma să se adeverească: atentatorul dispăruse demult. Coborâse pe o funie prin unica fereastră a galeriei, o deschizătură îngustă, cu două coloane răsucite pe mijloc.

Asasinarea legatului papal Albertus di Cremona a creat mai multă confuzie decât orice altă crimă din ultimii zece ani. Constantinopolul era mai însetat de sânge decât oricare alt oraș. Motivul consternării generale nu îl constituia fapta în sine, nici faptul că nu exista nicio urmă a asasinului, nici faptul că victima era un demnitar al bisericii. Nu, ceea ce agita spiritele era faptul că această crimă se comisese chiar la Constantinopol.

Papa Eugen tocmai consimțise ca biserica romană să se unească cu cea greco-ortodoxă; în plus, promisese împăratului Ioan Palaiologos sprijin în lupta contra turcilor. Și un lucru, și celălalt stârniseră în Vest o opoziție aprigă. Acum, printre critici se simțeau confirmați tocmai aceia care predicaseră mereu că nu trebuia să te încrezi în bizantini.

Pentru papă era vorba de mai mult. Eugen se temea, probabil, că investigațiile pentru găsirea asasinului legatului său vor scoate la

iveală și misiunea secretă cu care Albertus di Cremona plecase la Constantinopol. Indulgențe cu o scriere artificială, și încă într-un număr de neimaginat? Oare asta nu te ducea cu gândul că papa s-a aliat cu diavolul?

Prompt, papa l-a numit pe nepotul său, Cesare da Mosto, ca nou legat pentru Constantinopol, cu misiunea de a încheia rapid și fără zarvă acțiunea începută – în numele Tatălui, al Fiului, și al Sfântului Duh.

Binecuvântarea papei îl preocupa prea puțin pe Cesare da Mosto. Tânărul și măruntul bărbat, din a cărui înfățișare atrăgea atenția în mod nefericit doar nasul, care semăna mai mult cu o pătlăgea decât cu obișnuitul organ al mirosului, trecea drept perfid și periculos. Era temut pentru gura lui slobodă. Doar faptul că de două ori pe săptămână lua masa alături de papă îl propulsa în rândurile celei mai înalte clase sociale de la Roma.

Cesare da Mosto îndrăgea trei lucruri mai mult decât orice: jocul, banii și sexul frumos. Uneori doar una dintre aceste preferințe era de ajuns pentru a duce la pieire un om; totuși, nepotul papei era dedicat tuturor celor trei, ceea ce dădea de bănuit că era mai nepotrivit decât oricare altul pentru respectiva sarcină.

Cu toate acestea, o zi după ce papa Eugen îi încredințase respectivul legat, Cesare da Mosto naviga spre Constantinopol împreună cu șapte însoțitori. Dinspre sud, fierbintele siroco – piază-rea sufla deasupra mării nori galbeni.

Capitolul IV

Serbarea de la curtea împăratului

În scurt timp, meșterul din Mainz a ajuns să se bucure la Constantinopol de vază și de bunăstare. Locuia într-o casă din cartierul Pera, unde își aveau vilele și bogații genovezi. Din plata primită de la împărat, și cu avansul pentru munca de turnător de litere, trăia minunat. Doar dispariția Edithei îl apăsa pe suflet, iar noaptea, când nu își găsea somnul, își tot punea întrebarea: unde o fi aceasta? Mai rătăcea pe străzile din Constantinopol? Sau zăcea demult într-un mormânt anonim?

De la atentatul săvârșit asupra legatului papal trecuse o vreme până când Melzer auzi într-o noapte strigăte în fața ușii lui. Cunoștea vocea, era a lui Tse-hi, slujnica lui Lien Tao. Melzer aprinse o lumânare și se duse la ușă.

Tse-hi abia mai respira.

— Domnule, spuse aceasta cu greu, ei l-au ridicat pe meșterul Lien Tao. L-au legat și l-au luat cu ei. Ajutați-l! Ei au să-l omoare!

Meșterul o băgă în casă și încercă să o mai liniștească, însă Tse-hi se smulse și strigă:

— Ei cred că el a săvârșit crima, au să îl omoare!

— Tse-hi, dar dumneata ce crezi?

— Meșterul Lien Tao nu este un asasin. Meșterul Lien Tao m-a bătut, da, meșterul Lien Tao i-a bătut și pe alții, da, meșterul Lien Tao poate bate dacă vrea. Dar el nu omoară. Meșterul Lien Tao nu a ucis!

— Nu, răspunse Melzer, de ce să-l fi omorât pe legatul papei? Te cred, Tse-hi. Dar ce pot eu să fac?

Chinezoaica își coborî privirea.

— Când ei l-au luat pe meșterul Lien Tao, el mi-a strigat să îl înștiințez pe meșterul Melzer. Dumneavoastră îl cunoașteți pe împărat. Ajutați-l pe meșterul Lien Tao!

Făuritorul de oglinzi promise că așa va face. Ocazia era favorabilă, împăratul îl invitase în seara următoare la sărbătoarea nuferilor. Această sărbătoare a primei înfloriri a nufărului galben, și, mai recent, punctul culminant al verii festive, nu mai fusese sărbătorită de mulți ani, de când împăratul Ioan își pierduse buna dispoziție și căzuse în depresie. Dar acum, când căpătase o nouă poftă de viață, a insistat cu totul pe neașteptate să se reia acest amuzament.

Dacă odată pregătirile pentru sărbătoare durau săptămâni, de data aceasta mai rămăseseră la dispoziție doar câteva zile, așa că în acest

an montarea nu mai era chiar atât de fastuoasă. În schimb, atmosfera era exuberantă. Se părea că bizantinii voiau ca într-o noapte să recupereze ceea ce pierduseră în anii trecuți.

Căruțe, trăsuri și cupeuri luxoase se înghesuiau sub portalul de la intrare în rânduri nesfârșite, iar Alexios, intendentul curții, îmbrăcat din cap până în picioare în roșu, îi primea pe invitați la lumina făcliilor. Dacă în mod normal se spunea că bizantinii se îmbracă bătător la ochi și strident ca niște cocoși ori ca niște păuni, în această seară se părea că vor să depășească orice așteptări.

Pretutindeni se vedeau gulere spaniole mari cât roata carului, pantofi chinezești din lemn, cu talpă ce îi înalță pe purtători un cot deasupra podelei, frizuri înălțate cu ceară și grăsimi, și dame strânse bine în șireturi ca stâlpnicii din Hagia Sophia. Alte femei – neapărat onorabile – își lăsau sânii să țâșnească din decolteurile generoase, de parcă se aflau spre vânzare la târg, ca ugerele expuse de comercianții de măruntaie prin porturi. Moda nouă era cea din Florența, unde, după cum relatau călătorii, toate femeile de rang înalt așa se fâțâie, fără a trezi gânduri rele. Femeile mai în vârstă socoteau o onoare să țină pe lângă ele doi pitici albi, sau să țină un uriaș negru legat de gât cu o zgardă de piele, ca un câine.

Meșterul urmări circul de pe o bancă așezată într-o nișă cu fereastră a sălii de la intrare. În societatea unor asemenea iluștri oaspeți se afla Melzer. Ce mai admirase el în Mainz consilierii primăriei, singurii cetățeni cărora le era permis să poarte tunici din catifea, în acest loc, un oaspete cu o tunică simplă din catifea, se gândea el, ar fi stârnit senzație prin modestia lui, și în sinea sa spera la unul dintre locurile din spate, pentru ca modestul lui veșmânt să treacă neobservat.

Melzer nu rămase mult timp singur, pentru că din mulțime se îndreptă spre el un bărbat îmbrăcat în mătase azurie, căruia comparația cu un păun înfoiat i se potrivea mai bine decât oricui altcuiva. Faptul că nu îl recunoscu imediat pe acesta se datora mai ales splendidei lui însoțitoare, care, învăluită într-un nor de mătase țesută cu aur și gătită cu dantele ca frunzele de ferigă, atrăgea toate privirile asupra ei.

— Dumneavoastră, aici? se arătă surprins bărbatul în azuriu.

Omul vorbea în germană, și abia acum îl recunoscu meșterul. Era Gero Morienus.

Melzer o măsură cu privirea pe femeia aflată alături. Nu, aceasta nu era soția lui, în orice caz nu aceea pe care negustorul o luase cu câteva luni în urmă. În Melzer se retrezi mânia, și răspunse rece:

— Dacă aș fi bănuit că vă voi întâlni aici, nu aș mai fi venit.

— Haideți, haideți! Încă nu m-ați iertat pentru vechea poveste?

— Aici nu poate fi nimic iertat! șuieră meșterul și se ridică în picioare pentru a pleca. Un caracter urât îl ai ori nu îl ai.

De parcă nu ar fi auzit reproșul, Morienus îi tăie calea și îl întrebă:

— Scuzați că mă adresez atât de direct, dar chiar mă interesează: unde este frumoasa dumneavoastră fiică mută?

Melzer simți cuvintele negustorului ca pe o lovitură în față. Nu vru să răspundă, dar masivul Morienus se proptise în fața lui ca un zid și îl privea fix.

Așa că meșterului nu îi rămase altceva de făcut decât să vorbească fără a-l privi pe cel care pusese întrebarea:

— A plecat, a fugit. Nu știu unde se ascunde, știu doar că dumneavoastră sunteți vinovat pentru asta.

— Eu? Vinovat?

Râsul sonor al lui Morienus atrase multe priviri, și Melzer se așeză jenat pe bancă.

— De-ar fi fost după mine, aș fi luat-o de soție pe dată. Meștere Melzer, dumneavoastră ați fost cel care ați refuzat, cu toate că eu plătisem răscumpărarea cu doi ani mai înainte.

Furia lui Melzer spori, iar vocea îi deveni tot mai ridicată.

— Eu nu știam că dumneavoastră sunteți adept al poligamiei, precum taurii care iau vacile la rând.

Morienus auzi învinuirea, dar încercă să treacă peste ea și zise:

— Dacă m-ați fi întrebat, v-aș fi explicat, dar nu m-ați întrebat. Ce ne reproșăm unul altuia? Eu am primit înapoi banii. Suntem chit.

— Chit? strigă meșterul. Mă apucă râsul!

Se pare că Morienus nu prea era impresionat de dispariția Edithei, pentru că acesta ripostă:

— Meștere Melzer, ar trebui să îmi fiți recunoscător pentru că oricum călătoria la Constantinopol v-a făcut cunoscut împăratului. Din câte se aude, oglinda dumneavoastră i-a redat dorința de viață. Eu voiam să îi fi vândut eu însumi oglinda împăratului Ioan.

Melzer preferă să tacă. Își mută privirea de la Morienus și împopoțonata lui femeie la oaspeții exotici care își făceau reciproc plecăciuni, ca într-o horă. Se părea că fiecare îl cunoștea pe celălalt, și cum se ivea o nouă figură reîncepeau șușoteala și bârfa. Iar Morienus nu făcea excepție, ba dimpotrivă. Deoarece el știa că Melzer era străin în acest oraș, șoptea neîntrebat numele acestuia și ciudățeniile fiecărui invitat care trecea prin fața lor.

Printre aceștia se aflau persoane respectabile, bărbați onorabili cu bărbi lungi, cărora li se încredințaseră slujbe bisericești, dar care se dovedeau totuși negustori de arme și speculanți. Și, invers, prefecți și prelați care afișau aspectul feroce al unor netrebnici. Să nu mai vorbim de doamnele – cum se exprima Morienus – care meritau această denumire doar în mică parte, pentru că puteau fi cumpărate pentru o noapte ori erau concubine bine-cunoscute în oraș.

Cu priviri extaziate, deloc mai prejos decât cele ale Sfântului

Francisc la stigmatizare, patriarhul Nikephoros Kerularios, un bărbat cu sprâncene negre, stufoase, și cu o barbă albă lată în care o pereche de păsărele și-ar fi găsit loc de cuibărit, binecuvânta sânii expuși de concubinele pioase fără a ține cont de poziția socială. Un dansator pe sârmă din Perugia, căruia îi mersese faima că escalada orice turn din lume pe o funie înclinată suficient de lungă și de solidă, și care făcea o oprire de patru săptămâni în Orient pentru a escalada turnul Galata, și-a făcut apariția într-un costum strâns pe corp, din mătase vernil, care îl cuprindea din cap până în vârful picioarelor fără a prezenta vreo cusătură ori vreun nasture, ceea ce sugera că viermii de mătase i-ar fi țesut veșmântul direct pe trup. Și, cu toate că niciunde nu se zărea vreo sfoară pe care el să o utilizeze în scopurile lui, dansatorul pășea cochet, punând bine calculat un picior exact în fața celuilalt.

Bogații armatori, toți genovezi, apărură ca niște principi. Chiar dacă erau lipsiți de maniere, împăratul nu își putuse permite să nu îi invite la sărbătoarea nuferilor, pentru că puterea și bogăția lor erau nemăsurate. Fiecare pășea sub câte un baldachin cu propriul stindard, însoțit de servitori înveșmântați în culorile vaselor, în vreme ce stăpânii lor preferau veșminte țesute cu fir de aur. Cel mai bătător la ochi dintre ei, Ricardo Rubini, un uriaș, era însoțit de nu mai puțin de doisprezece servitori. De nu l-ar fi însoțit la distanță respectabilă soția sa Antonia, o făptură de o rară frumusețe, armatorul ar fi putut fi luat drept papa.

În ceea ce îi privea pe negustorii invitați, Morienus făcea doar remarci pline de dispreț. Cei mai mulți dintre ei, spunea acesta, trăiau peste limita pe care și-ar fi putut-o permite, iar bogăția afișată le depășea pe departe posibilitățile. Își dobândiseră invitațiile prin șiretlicuri, în speranța unor afaceri aducătoare de venituri bune – în definitiv nu era niciun secret că Alexios, intendentul împăratului, era de vânzare ca un lăncier pedestraș german.

— Sau poate credeți, spuse Morienus, că împăratul i-a invitat pe cei doi?

Arătă cu degetul o pereche ciudată, care în comparație cu ceilalți făcea o impresie ceva cam decăzută, dar nu atrăgeau priviri doar din această cauză.

Jumătatea feminină a perechii, o fată, nu avea mai mult de treisprezece ani. Chiar dacă fata era mai bine îmbrăcată și era proaspăt spălată, nu puteai să te înșeli în privința păturii din care provenea. Era foarte palidă, și nici măcar sulimanul roșu de pe obraji nu îi putea ascunde aspectul bolnăvicios. Dar chiar și așa, se putea descoperi sub el o umbră de frumusețe, dar fața îi fusese stigmatizată prin tot felul de răni sufletești încă înainte de a apuca să se concretizeze. Privirea frumoasei tinere era lipsită de pudoare, iar vocea ei puternică era aspră ca un săculeț din piele. Rochia lungă din

catifea văzuse zile mai bune. Fata se numea Theodora, și era una dintre cele mai căutate târfe ale orașului.

Însoțitorul ei, un bărbat îmbrăcat în negru, de vreo cincizeci de ani, ar fi atras privirile și fără fată, căci aspectul lui era de așa natură, încât cel care îl vedea pentru prima oară nu știa dacă înfățișarea lui inspira mai curând spaimă ori stârnea râsul. Bărbatul avea cam doi metri înălțime, ceea ce însemna că îi depășea cu un cap pe toți bărbații, deci s-ar putea zice că era mai aproape de stele, pentru că acest Byzas, cum se numea, era un vestit astrolog, recunoscut pentru curajoasele-i profeții, care până acum se adeveriseră toate. El chiar susținea că ar cunoaște anul și ziua cuceririi Constantinopolului de către turci, și că păstra secretul într-o cutie din cupru, care era depusă în arhiva secretă a Vaticanului. Dacă se înșela, anunțase el, se va arunca din turnul cel mai înalt al orașului, de față cu toată lumea.

În exterior, Byzas era evitat, considerându-se că era lipsit de tact să se apeleze la serviciile lui; dar pe ascuns era căutat totuși de cei mai aleși cetățeni ai Constantinopolului, și era un secret cunoscut de toți că bogații armatori din Pera își trimiteau corăbiile către India și China în anumite zile, prezise ca favorabile de către astrolog.

Spre deosebire de cei mai mulți dintre invitați, care se fereau din calea magului învești mântat în negru și a delicatei lui însoțitoare, Morienus nu ezită să îl salute pe Byzas și să îl chestioneze în legătură cu mersul aștrilor.

Astrologul își ridică brațele deasupra capului și se puse pe lamentări și tânguiri:

— Pentru unii ar fi fost mai bine să nu fi dat urmare invitației la sărbătoarea nuferilor. Stelele chiar prevestesc lucruri teribile. Văd sânge și moarte. Oh, de ați ști!

Morienus, care era convins de capacitățile lui Byzas după ce acesta îi prezisese corect nașterea a trei fiice de către două dintre neveste, privi în jur de parcă s-ar fi temut de prezența unui spion, și întrebă speriat:

— Cine mi-ar vrea mie răul, astrologule?

Byzas făcu un gest ca de apărare cu mâna.

— Nobile, eu nu am zis că despre dumneavoastră era vorba. Am spus eu așa ceva?

— Nu, nu, răspunse Morienus, și o înșfacă de mână pe însoțitoarea lui, dar spune-mi, astrologule, pe cine privea prezicerea?

Meșterul urmărea discuția cu bizarul astrolog mai curând amuzat. Atunci, brusc simți privirea pătrunzătoare a lui Byzas îndreptată către el, și îi răspunse în același fel.

Morienus, căruia nu îi scăpă acea măsurare a forțelor, i se adresă astrologului:

— Acesta este meșterul Michel Melzer, un făuritor de oglinzi…

— Știu, îl întrerupse Byzas, născut la Mainz pe 4 făurar, *anno Domini* o mie patru sute zece.

Pe Melzer îl trecură fiori. Era confuz. Cum se face că astrologul îi cunoștea data nașterii? Nici măcar Morienus nu o cunoștea.

— El știe tot, îi explică Morienus. El spune că totul este scris în stele.

— Așa o fi, răspunse meșterul. Eu nu am nimic cu astrologia, însă, din câte cunosc, un astrolog citește în poziția aștrilor soarta unui om, dar, pe toți sfinții, nu data nașterii acestuia!

Vorbele lui Melzer îi provocară lui Byzas un surâs compătimitor, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce te pricepi tu la mersul stelelor?" Dar tăcu și continuă să îl privească pătrunzător pe Melzer.

Morienus găsi primul explicația acelui comportament straniu. Cu cât îl fixa mai mult Byzas cu privirea pe bărbatul din Mainz, cu atât sfârșitul sângeros prezis de mag lui Melzer era mai sigur!

Înainte ca Melzer să fi apucat să își facă o idee clară, atenția i-a fost atrasă de un alt eveniment. De undeva din fundal răsunară tonuri mângâietoare de lăută, iar el auzi o voce gingașă, la început abia sesizabilă în larma făcută de oaspeți, apoi tot mai clară. Melzer uită ce abia spusese despre el bărbatul în negru, și porni spre locul de unde răsunau lăuta și amețitoarea voce. Nu se înșelase: Simonetta și fratele ei cântau la sărbătoarea împăratului.

Trecuseră două săptămâni de când o văzuse prima dată la hanul Toro Nero pe frumoasa cântăreață la lăută. Melzer crezuse că văpaia declanșată în el atât de neașteptat se va stinge treptat, dar băgă de seamă că greșise. Zilele care trecuseră de atunci le resimțise ca pe o tortură, pentru că munca pentru chinez îl împiedicase să o caute pe Simonetta.

A fost ca prima dată când se aflase în fața ei. Inima începu să îi bată cu putere, iar trupul îi fu străbătut de senzația că sângele îi fierbea în vine. Melzer știa că se îndrăgostise din prima clipă de Simonetta, și era convins că niciodată nu mai întâlnise o femeie mai frumoasă decât cântăreața la lăută. Ca și data trecută la han, ea purta o rochie lungă, strânsă pe corp, cu un decolteu aproape pătrat deasupra sânilor, și o bandă ondulată care îi strângea talia. Mânecile strânse la umeri se lărgeau mult de la cot la încheietura palmei. Astfel, mâinile ei albe, subțiri, erau și mai mult puse în valoare când alunecau vioaie pe corzile lăutei. Simonetta purta părul negru strâns sus, ca o cochilie de melc.

Într-un alt context, coafura ar fi părut frivolă ori indecentă, dar la sărbătoarea nuferilor organizată de împărat erau valabile alte reguli.

Stimulat de pasiunea pe care i-o trezea vederea Simonettei, Melzer se înghesui până în primul rând al admiratorilor strânși în semicerc în fața perechii de cântăreți. În timp ce Jacopo era preocupat de

instrumentul lui, Simonetta privea pe deasupra capetelor spre bolta cu sclipiri aurii în care mozaicuri preamăreau faptele împăratului bizantin. Și în vreme ce Melzer îi asculta vocea cristalină și îi urmărea cu privirile fiecare mișcare, acesta își dădu cu durere seama că nu era singurul care era înflăcărat de frumoasa venețiană. Privi pe ascuns în jur, și constată abătut: Dumnezeule, mulți rivali mai avea.

În urmă cu puțin timp, meșterul se mulțumise să o iubească de la distanță pe frumoasa femeie, să o adore în secret și să o întâlnească în visele lui. Dar ultimele lui succese îi consolidaseră sentimentul valorii proprii. Trebuia să încerce să atragă, într-un fel oarecare, atenția Simonettei.

În timp ce se gândea cum să realizeze asta, privirea cântăreței îi întâlni pe neașteptate ochii. Nu încăpea îndoială, era interesată de el! Melzer încercă o reverență, dar imediat își dădu seama cât era de neîndemânatic, și de aceea răspunse cu un semn, cum făcea în mod obișnuit.

Simonetta și Jacopo au interpretat trei cântece în limba latină, cu un conținut cam echivoc, pentru care au fost răsplătiți cu aplauze puternice de către cei care stăpâneau limba respectivă. Însoțită de tot felul de complimente și înconjurată de numeroși admiratori, cântăreața trebui ca mai întâi să se smulgă din mijlocul spectatorilor înainte de a se adresa lui Melzer.

— Dumneavoastră sunteți făuritorul de oglinzi, strigă ea în italiană, care m-a apărat de ghiulelele turcești?

Melzer râse.

— Dacă așa vedeți dumneavoastră lucrurile, frumoasă cântăreață la lăută, răspunse el în aceeași limbă, voi considera și eu această faptă ca atare.

Simonetta încuviință.

— Mi-a fost o frică teribilă de ghiulelele turcești. Ce bine că vă întâlnesc aici!

— Pe mine mă bucură și mai mult, credeți-mă. De atunci nu v-am putut scoate din minte, și nimic nu îmi doream mai mult decât să vă mai întâlnesc o dată.

— Dacă este așa, zise Simonetta clipind, sentimentele noastre sunt similare.

În timp ce își împărtășeau astfel simpatia reciprocă, se apropie Jacopo, care îi luă din mână Simonettei lăuta. Apoi i se adresă meșterului:

— Vreți să o acompaniați de acum pe Simonetta? Atunci trebuie să luați dumneavoastră lăuta, străine!

— Cu multă plăcere aș da curs spuselor dumneavoastră, răspunse Melzer la fel de ambiguu, dar, din păcate, talentul meu este legat mai curând de cositor și plumb, iar timbrul meu vocal are cu siguranță alt

sens decât al dumneavoastră. Așa că să lăsăm lucrurile cum sunt ele.

Simonetta și meșterul schimbară un zâmbet, și Jacopo se îndepărtă cu instrumentele.

— Trebuie să îl înțelegeți pe fratele meu, spuse cântăreața privind în urma băiatului care dispărea în mulțime. Este gelos ca un maur, dar nu judecă așa, credeți-mă. Noi am fost legați unul de altul din fragedă copilărie, de când tatăl nostru nu s-a mai întors dintr-o călătorie în India. Se spune că o molimă l-ar fi secerat. A murit după scurt timp și mama, de supărare și de griji, iar fratele mamei ne-a luat la el fără voia noastră. Am avut parte de mâncare puțină și de bătaie multă. Atunci am decis să fugim. Eu aveam cincisprezece ani, fratele meu era cu doi ani mai mare. Am ajuns la Constantinopol cu o corabie. De atunci trăim dând spectacole, și ne merge mai bine decât oricând înainte. Un călător venit din India ne-a spus că tatăl nostru ar trăi la Madras cu o indiană… Dar de ce vă povestesc toate acestea?

Melzer asculta ca fermecat, fără a fi atent la sensul spuselor. Simonetta însoțea vorbele ei firești cu o mimică atât de adorabilă, încât el nu putea decât să o soarbă din ochi, la fel ca în prima seară.

— Aveți, desigur, mulți admiratori, spuse el, testând-o prudent.

Simonetta râse și își trecu mâna sub brațul lui.

— Veniți, zise ea, vom fi observați din toate părțile. Și cu asta am răspuns întrebării dumneavoastră.

Braț la braț cu Simonetta, Melzer pășea ca prin nori printre toți acei oameni îmbrăcați în veșminte scumpe. Părea că întreaga lume îi zâmbea. Era cuprins de un indescriptibil, un covârșitor sentiment de fericire.

În timp ce se preumblau prin înalta societate și Melzer gusta privirile îndreptate către ei, frumoasa cântăreață continua să vorbească veselă:

— Să nu mai vorbim despre mine. Mult mai mult mă interesează arta dumneavoastră secretă.

— Arta secretă?

Melzer se sperie.

— Se spune că ați reușit să îi redați suferindului împărat cheful de viață cu ajutorul unei oglinzi. Sunteți cumva un mag ori un vrăjitor?

Melzer făcu o pauză și o privi pe față în față.

— De aș avea asemenea capacități, cu siguranță că aș ști ce să fac. Nu, cele mai multe minuni au o explicație firească.

— Dar de ați fi un mag, nu renunță Simonetta, ce ați face? Spuneți-mi!

— Atunci… – începu meșterul șovăitor și își puse ambele mâini pe umerii ei – atunci v-aș fermeca în așa fel încât să aveți ochi doar pentru mine.

Simonetta răspunse privirii lui Melzer și adăugă:

— Eu cred că sunteți un mag, sunteți un mag care deja m-a vrăjit.

Și își apropie gura de gura lui.

Meșterul simți ca într-un vis sărutarea buzelor ei moi și dulci, îi simți trupul subțire care se lipi de-al lui cu o mlădiere de pisică. Se pierdu și deveni stângaci, neîndemânatic. Oricât ar fi vrut să îi mărturisească pe loc dragostea lui, își stăpâni pasiunea, de frică să nu spună ceva greșit. Nu ar fi fost niciun efort pentru el să îngenuncheze în fața ei; dar îi lipsea curajul să îi spună că o iubește. Căci de nimic nu se temea Melzer mai mult decât de a-și trăda sentimentele, care să-i fie luate poate în derâdere.

— Cât de frumoasă sunteți, Simonetta! spuse el în loc de asta. V-am admirat de la început.

Cântăreața auzise cu siguranță de sute de ori fiecare dintre aceste complimente, lucru cunoscut de Melzer când grăise astfel. El de unde putea ști dacă Simonetta nu făcea parte dintre acele femei care, adulate, se iroseau astăzi cu unul, mâine cu altul?

De parcă i-ar fi citit gândul, cântăreața ridică din sprâncene și spuse:

— De ce scormoniți după chestiuni îndepărtate, când prezentul își cere drepturile?

La aceste cuvinte, ea își apropie și mai mult trupul de trupul lui. El îi simți coapsele și sfârcurile sânilor și trase adânc aer în piept.

Dar înainte de a fi apucat să se facă de râs în stângăcia lui, se apropiară de ei doi servitori în livrele, cu un coș. Ei împărțeau invitaților măști și diferite obiecte pentru acoperirea capului.

Simonetta își alese o mască de pasăre cu pete vezi și albastre, cu un cioc ascuțit deasupra nasului, iar Melzer primi o pălărie plină de fantezie, cu pene strident colorate în alb și negru. Un octet în costume aurii și ciorapi roșii intonă un dans maur cu pași lenți, la care bărbații și femeile se roteau, iar după fiecare tură a damelor se executa o săritură, gândită ca un salt al bucuriei, dar mișcarea aducea mai curând cu săritul peste o băltoacă.

— Frumoasă păsărică, îi spuse Melzer Simonettei, v-aș conduce cu plăcere la dans, dar această artă îmi este la fel de străină ca țara în care crește piperul. Cred că aș oferi o imagine caraghioasă.

Simonetta îl luă de braț pe Melzer și îl trase într-o altă sală, din care se auzea sunetul tulburător al unui flaut acompaniat de bătăi de tobă. Spectatorii se înghesuiau unul într-altul într-un cerc și băteau din palme în ritmul dat de tobă, iar în mijloc, o muiere voluptuoasă, o egipteancă sau o libaneză, executa un dans provocator. Peste coapsele late, dansatoarea purta un voal, iar peste bust avea un șarpe gros cât brațul, încolăcit de mai multe ori, iar când aceasta aduse până în dreptul feței reptila care își mișca rapid limba părând că în clipa următoare o va mușca, Simonetta scoase un țipăt și îl trase după ea pe

meșter spre o scară din marmură albă.

Scara ducea la o galerie cu multe uși. Prima dădea într-o încăpere în care scamatori din Franța își practicau profesia. Glumeți, îmbrăcați pestriț, încercau, pentru distracția spectatorilor, să prindă iepuri albi și negri, lucru care nu le reușea de fiecare dată, și se încheia cu o cădere pe podea. În spatele celei de-a doua uși, spadasini din Castilia ofereau dueluri tensionate, și spectatorii aplaudau de fiecare dată când unul dintre luptători era atins și curgea sânge. Din a treia încăpere, unde era amenajat un bazin cu apă, răzbăteau răcnete și zbierete. În el zburdau nimfe și nereide acoperite doar cu un văl, iar craii încercau să dezbrace complet fabuloasele creaturi cu ajutorul undițelor. O a patra ușă dădea într-o cameră în care aveau loc lupte între pitici. În spatele următoarei uși, perechi dezmățate testau efectele unor pulberi și băuturi exotice aduse de navigatori din India și din țări asiatice îndepărtate, care zăpăceau simțurile și ațâțau dorințele.

Ce se petrecea în spatele celei de-a șasea uși, ultima, le-a rămas necunoscut, pentru că intendentul curții, Alexios, le-a apărut în față spunând că împăratul vrea să discute cu meșterul.

— Unde este împăratul? întrebă mirat Michel Melzer. Până acum nu s-a arătat.

Intendentul păru indignat de această întrebare.

— Trismegistos nu obișnuiește să se amuze în societatea supușilor săi.

— Ah, dar o societate veselă nu ar dăuna deloc melancoliei sale, obiectă Melzer lipsit de înțelegere.

Alexios îi făcu semn să îl urmeze.

Simonetta vru să se întoarcă, însă Melzer o apucă de mână, astfel că ea nu putu face altceva decât să îl însoțească.

— Ați vrea să îi recomandați împăratului ceva care să-l amuze? întrebă intendentul din mers.

— În niciun caz. Am însă impresia că la sărbătoarea nuferilor toți se amuză din plin, cu o singură excepție: împăratul.

— Tăcere! spuse Alexios politicos, dar ferm.

Intendentul străbătu cu pași rapizi o sală animată, la capătul căreia o scară lată, în formă de semilună, ducea la nivelul superior. Un portal mărginit de coloane era păzit de servitori cu făclii și de halebardieri. Când aceștia l-au văzut pe intendent, au deschis ușa grea, cu ornamente din aur, și i-au lăsat să treacă.

În privirea furioasă a lui Alexios se citea că nu îi convenea compania frumoasei cântărețe la lăută, dar Melzer nu se lăsă intimidat și o ținu strâns de mână pe Simonetta. Astfel își făcură intrarea în sala de audiențe a împăratului Ioan Palaiologos.

În lumina crepusculară a lumânărilor, împăratul ședea la celălalt capăt al sălii, pe un fel de estradă. La picioarele lui erau ghemuiți trei

tineri efeminați îmbrăcați în haine femeiești. Doi dintre ei, mai tineri, aproape niște copii, scoteau din instrumentele lor muzicale tonuri pline de jale, în timp ce al treilea, ceva mai în vârstă, dansa mlădiindu-și trupul ca un pom desfrunzit toamna.

Când Melzer și Simonetta au intrat, silueta de pe tron a ridicat mâna. Instrumentele au tăcut.

— Meștere! strigă singuraticul împărat. Tu mi-ai redat voioșia.

Apoi privi pălăria cu pene a lui Melzer și masca de pasăre a cântăreței și se strădui să râdă.

— Dar cine este această păsărică fermecătoare?

— Numele ei este Simonetta, răspunse direct Melzer, de data aceasta fără a mai aștepta intervenția intendentului, vine din Veneția, știe să cânte minunat la lăută, și cântă din gură mai cristalin decât orice privighetoare.

— Încântător, remarcă împăratul, făcând un gest binevoitor cu mâna. Ea este iubita dumitale, meștere?

Melzer îi aruncă Simonettei o privire sfioasă.

— Mi-aș dori să fie, mărite împărate, dar o femeie atât de frumoasă nu aparține niciodată unui singur bărbat.

Ioan Palaiologos se încruntă și i se adresă Simonettei:

— Dă-ți jos masca, păsărico, să îți pot vedea chipul!

Cântăreața se supuse, iar Ioan Palaiologos se miră.

— Într-adevăr, un chip de înger. De ce nu te decizi în favoarea lui, venețiano?

Simonetta își ținea masca în mână. În cele din urmă, răspunse roșind:

— El încă nu mi-a făcut o asemenea declarație, stăpâne împărat.

— Stăpâne împărat?! Ioan Palaiologos râse forțat. Nu îmi spune atât de comun! Știu, în Veneția nu se pune niciun preț pe titlurile tradiționale, dar în vinele mele încă mai curge sângele lui Cesar, Marcus Aurelius și Constantin. Așa că spune-mi cum mi se cuvine, numește-mă Trismegistos. În limba voastră asta se traduce prin De Trei Ori Cel Mare. Înțelegi, frumoasă venețiană?

— Desigur, Trismegistos.

Lui Melzer i se păru cam bizar ca împăratul creștin al Bizanțului să își atribuie un titlu acordat odinioară zeului păgân Hermes. Dar nu apucă să analizeze ideea, pentru că Ioan Palaiologos îi făcu semn Simonettei să se apropie de el și îi șopti:

— Ar trebui să îl iei înainte de a o face alta, venețiano. Eu cred că, în curând, se va vorbi mult pe seama lui.

Melzer tăcu, de parcă nici nu ar fi auzit ce spunea împăratul, însă înțelesese fiecare cuvânt, iar spusele acestuia îl făceau să fie mândru.

— De ce am pus să fii chemat… continuă apoi împăratul întorcându-se către meșter. Aș dori să îmi faci un cabinet al oglinzilor,

o cameră de baie cu oglinzi curbate pe pereți, în care să apar corpolent ca sultanul turc, în care să mă pot bucura de corpolența mea și de cea a femeilor mele, spuse el, și privirea lui se plimbă visătoare peste cei trei tineri de la picioarele lui.

— Stăpâne, răspunse Melzer și trase adânc aer în piept, comanda dumneavoastră mă onorează, dar mă tem că ea îmi depășește posibilitățile. Nu dispun nici de un atelier suficient de mare și nici de ajutoarele necesare. Și, pe de altă parte, Trismegistos, pentru îndeplinirea dorinței ar fi necesar atât de mult plumb și cositor, încât întreaga dumneavoastră armată ar putea fi dotată cu muniție.

Obiecțiile meșterului îl puseră în mișcare pe Ioan Palaiologos. Acesta sări în picioare, își strigă intendentul și îi ceru să îl introducă pe spaniol.

După un timp apăru slugarnic un bărbat pe care Melzer îl mai întâlnise o dată: Felipe Lopez Melendez, omul din Aragon.

— Don Felipe, îl întrebă împăratul, cât cositor și plumb ai putea să livrezi?

— Cât aveți nevoie, răspunse Melendez.

— Tu de cât ai nevoie, meștere? mai întrebă împăratul.

Melzer se încruntă.

— Câte cinci sute de banițe din fiecare. În niciun caz mai puțin!

— Așa va fi, Trismegistos, îi spuse Melendez împăratului.

Meșterul era uluit. Crezuse că împăratul se va speria de atâta risipă. Dar se pare că Ioan Palaiologos deja pregătise terenul.

— Însă unde vor fi turnate oglinzile?

Împăratul încercă un zâmbet chinuit – era prima dată când Melzer vedea așa ceva la el – și răspunse:

— Nu ai topit tu plumb pentru chinezi în vechea biserică?

Melzer îl privi uluit.

— Eu cunosc tot ce se petrece în imperiul meu, își reluă discursul împăratul. Eu îi știu pe toți magii, vracii și șarlatanii din Constantinopol. De ce vrăjitorii din îndepărtata China mi-ar fi scăpat atenției?

— Înseamnă că știți și de invenția chinezilor?

— Da, desigur. Doar că îi acord mai puțină importanță decât papa de la Roma sau decât regele Alfons al Aragonului.

Și după ce îi aruncă lui Melendez o privire ce spunea multe, adăugă:

— Eu nu cred că scrierea artificială este capabilă să schimbe lumea. Dacă ar fi așa, toți călugării și scribii ar rămâne șomeri, iar penele acestora sunt oricum mai rapide decât plumbul transformat în litere.

— Posibil, ripostă Michel Melzer, dar numai dacă este vorba despre un document singular. Dacă necesarul depășește o sută, o mie sau chiar zece mii de exemplare, scrierea artificială este de o sută de ori, ba chiar de o mie de ori mai rapidă decât scrisul tuturor scribilor și

călugărilor din lume la un loc.

— Ți-ai pierdut rațiunea, meștere. În lume există mai puțin de zece ori zece mii de oameni care ar putea să citească un înscris! Deci, la ce ar folosi asta?

Melzer ridică din umeri încurcat. Despre indulgențele papei prefera să nu vorbească.

Atunci interveni Melendez:

— Cumnatul meu, regele Alfons cel Generos, s-a arătat dispus să vă furnizeze destul plumb și cositor, dacă îi veți permite să aibă acces la acest secret.

Ioan Palaiologos arătă către meșter.

— Magia nu se află în puterea mea, aragonezule. Pentru asta trebuie să tratezi cu el!

Melzer ridică ambele mâini în semn de apărare.

— Eu negociez doar din însărcinarea meșterului Lien Tao, iar acesta a adus secretul din China.

— Sigur, spuse Melendez, dar, din câte cunosc eu, dumneavoastră sunteți singurul care stăpânește modul de a lucra cu misterioasele litere.

— În afară de asta, acest Lien Tao este un asasin, adăugă împăratul. El se află în temnița din turn și așteaptă să fie executat.

Făuritorul de oglinzi făcu doi pași către împărat și strigă:

— Nu se poate, Trismegistos! Meșterul Lien Tao nu este un ucigaș!

— El l-a omorât pe legatul Albertus di Cremona. Decapitarea este unica pedeapsă dreaptă pentru această faptă.

— Stăpâne! Melzer ridică din nou vocea. Trismegistos! Lien Tao se afla lângă mine atunci când s-a săvârșit crima…

— El a fost cel care a comandat-o!

— Dar de ce să fi dispus el asasinarea legatului papal? Albertus di Cremona îi promisese mulți bani lui Lien Tao pentru comanda aceea. De ce s-ar priva singur de o avere? Trismegistos, fă-mi o favoare: eliberează-l pe meșterul Lien Tao ori măcar dă-i posibilitatea de a-și dovedi nevinovăția. Apoi mă voi pune pe treabă și vă voi crea o încăpere a oglinzilor de care vă veți bucura tot restul zilelor.

Împăratul păru surprins.

— Dreptatea trebuie să își urmeze cursul! Și ce se va întâmpla dacă eu mă voi opune dorinței tale? Vei refuza să mă servești?

Melzer tăcu. Înclină capul într-o parte, iar privirea lui o întâlni pe a cântăreței. Nu era o privire întâmplătoare; nu, Simonetta urmărea atentă ce se petrecea, și care bărbat nu ar recunoaște privirea admirativă a unei femei?

Brusc, interveni Melendez:

— Și dacă cuțitul în zborul lui a greșit ținta? Vreau să spun: ce ar fi dacă Lien Tao nu viza uciderea legatului papal?

Meșterul îl privi în ochi pe Melendez, care zâmbea superior.

— Și cine ar fi fost adevărata țintă? întrebă el.

— Dumneavoastră.

Meșterul simți toate privirile ațintite asupra lui. În cele din urmă, murmură fără a spera la un răspuns:

— De ce ar fi făcut asta? De ce?

— De ce? repetă spaniolul. Eu nu cunosc înțelegerea dintre dumneavoastră și el, dar presupun că meșterul Lien Tao v-a promis o grămadă de bani din câștigul ce urma să vină, iar o friptură întreagă este mai bună decât o jumătate…

Melzer se gândi la răpirea lui, în timpul căreia chinezii nu îl trataseră tocmai cu gingășie. Să se fi înșelat el în privința lui Lien Tao? Îl folosiseră chinezii doar pentru a-și atinge propriile scopuri? Deodată, Melzer nu mai era atât de sigur dacă trebuia să insiste pentru eliberarea lui Lien Tao.

În clipa următoare se auzi o explozie ca în urma unei trageri cu tunul, urmată de o a doua, o a treia; în cele din urmă, începură să tragă toate tunurile.

— Domnul să ne aibă în pază, vin turcii! strigă trimisul Aragonului, apoi se întoarse și o tuli către ieșire.

Simonetta i se aruncă în brațe lui Melzer, care îl privea pe împărat cerându-i parcă ajutorul.

Dar Ioan Palaiologos era fericit ca un copil; bătea din palme și striga mereu:

— Artificii! Artificii!

Acum înțelese și Melzer că fulgerele care luminau ferestrele, pufniturile, pocnetele și multiplele lunete erau produse de focul de artificii pe care împăratul îl organizase pentru invitați.

Fusese ceva prost gândit, pentru că, la fel ca spaniolul, mulți oaspeți au crezut că erau martorii unui nou atac al turcilor, și nu puțini au fost cei care au părăsit serbarea, grăbindu-se către casele lor. Cei rămași ieșiră în parc, pentru a admira splendidul foc de artificii.

Spre cer țâșneau, ca niște fântâni arteziene, snopi de scântei galbene, roșii și verzi. Sus, deasupra capetelor invitaților, explodau mingii de foc, care cădeau ca o ploaie de stele. Pe cer era un vuiet continuu, iar spectatorii exclamau entuziasmați „Ooh!” și „Aah!” și băteau din palme când globurile inițial lipsite de lumină brusc se transformau în umbrele de raze.

Dacă spectacolul ceresc a fost senzațional, fulgere luminoase au contribuit la amuzamentul general doar prin aceea că, preț de câteva secunde, spectatorii mascați s-au văzut unii pe alții, pentru ca apoi să dispară în întuneric ca la o lucrare a diavolului. Figuri grotești, chipuri și travestiuri pline de mister apăreau și dispăreau.

Melzer își trecu brațul după mijlocul Simonettei, iar cântăreața se

lipi de el ca pentru a căuta apărare față de larmă și foc.

Noaptea era caldă, deși era trecut bine de miezul acesteia. Ca mulți alți invitați, cei doi preferară ca după încheierea spectacolului de artificii să se plimbe în parc, unde, conform vechilor tradiții, pe marele eleșteu central pluteau pe apă felinare. Melzer și însoțitoarea lui se așezară pe o bancă din piatră, ascunsă de tufișuri cu frunziș des, ce alcătuia o adevărată grotă.

În fața ochilor mei pe jumătate orbi văd totul de parcă ar fi fost ieri: felinarele care pluteau pe apă, umbrele întunecate ale arborilor și tufelor în fața cerului înstelat. Aud gânguritul și șoaptele fermecătoare din jur. Dar cât de repede trece strălucirea tinereții! *Vanitas vanitatum!* Totul este trecător, cum spune predicatorul. La ce folos clocotul scurt și înflăcărat al cărnii, dacă fiecare grăunte de nisip din marea clepsidră a timpului aduce mai aproape eternitatea?

De ce să mai relatez ce s-a petrecut atunci, de vreme ce acum mi se pare a fi ireal, ca un vis ce dispare odată cu noaptea? Vreți să aflați? Bine. Este purul adevăr! Brusc, am simțit mâna Simonettei între coapsele mele; da, am remarcat – de văzut nu puteam să văd, pentru că era prea întuneric – cum Simonetta îmi căuta bărbăția ce se arcuia în pantaloni. În fantezia mea, îi vedeam degetele albe și subțiri alunecând pe lăută, ciupind corzile, și la fiecare vibrație excitația mea sporea. Mi se părea că bărbăția mea vibra la fiecare atingere a degetelor ei. Am amețit când Simonetta, într-un mod la care nu vreau să mă gândesc, găsind calea către organul meu îmbățoșat, începu să îl frece, să îl strângă și să îl dezmierde. În timp ce Simonetta nu scotea un sunet, eu am început să gem. Niciodată în viața mea nu mai simțisem asemenea valuri de plăcere.

Încercarea mea stângace de a-i dezveli sânii în întuneric a dat greș; dar Simonetta îmi veni în ajutor, și înainte ca eu să-mi dau seama, veșmântul ei alunecă la pământ, și nu am mai simțit altceva decât pielea ei dezgolită.

Nici nu am apucat să gust acest moment excitant, că Simonetta se repezi la mine cu atâta sălbăticie, încât am simțit că nu mai am aer. Deodată se sui ca o amazoană pe mine și am simțit cum penisul meu pătrundea în ea. Mi-am încolăcit brațele după gâtul ei și i-am tras capul până când buzele noastre s-au unit.

Dumnezeule! Câtă voluptate în această femeie, cât nesaț aprins!

— Simonetta… am șoptit eu în timp ce ea își freca bustul gol de tunica mea și aluneca ușor pe ea înainte și înapoi. Simonetta…

Mai mult nu am putut să spun.

— Ce… ai… să… îmi… spui? întrebă Simonetta în ritmul mișcărilor ei.

Am tras adânc aer în piept.

— Ai vrut poate să îmi spui că mă iubești?

— Daaa…

— Atunci, spune-o, spune-o! Vreau să aud asta, spune-o, fir-ar…

Fata se opri brusc din mișcare, și rămase deasupra mea cu picioarele îndepărtate.

Am încercat să o implor să nu înceteze, însă de pe buze mi-au ieșit cuvintele atât de greu de spus:

— Te iubesc! Te iubesc, Simonetta!

Cu rapiditatea unei pisici, Simonetta a coborât din nou pe mine. De data aceasta, corpul meu răspunse corpului ei, îi impuse propriul ritm când am pătruns din nou și din nou în ea. Noaptea era întunecoasă, nu se vedea nicio umbră, dar în mintea mea se produceau la intervale tot mai scurte fulgere luminoase ce făceau să îmi apară trupul ei în fața ochilor, fără a mi se ascunde ceva din frumusețea lui.

Cu astfel de simțăminte și impulsionat de fericire și pasiune mă opinteam în trupul amețitor de femeie până când plăcerea a ajuns la apogeu și, cu un strigăt, m-am prăbușit în mine însumi.

Meșterul se sperie când redeschise șovăitor ochii. Noaptea întunecoasă deja cedase locul zorilor, iar invitații împăratului hoinăreau prin parc glumind îndrăzneț. Erau în așteptarea unui spectacol deosebit, care avea mare trecere la bizantini – vânătoarea cu șoimi. Specialiști arabi colindau lumea cu păsări dresate, și oriunde apăreau publicul se aduna pentru a vedea cu propriii ochi cum șoimii dresați, parcă ghidați de o mână invizibilă, descriau în zbor figuri dinainte stabilite, pentru ca brusc să se arunce spre pământ precum o săgeată, și dintr-o singură lovitură cu ciocul să omoare un iepure ori un ied mic.

Michel și Simonetta își aranjară rapid hainele. Când, cu măștile puse pe față, se iviră din tufișuri, le veni în întâmpinare Jacopo, fratele Simonettei. Acesta o copleși cu reproșuri pe sora lui, pe care o căutase timp de o jumătate de noapte.

Simonetta își iubea fratele, dar din comportamentul ei Melzer deduse că, în același timp, îi era și frică de acesta. De aceea el se băgă în vorbă spunând că Simonetta era destul de mare pentru a se amuza singură o noapte.

Jacopo nu se așteptase la un ton atât de dur, dar și mai mult îl puse în încurcătură purtarea surorii lui, care își dusese brațul după mijlocul lui Melzer, și clătina din cap. Atunci, Jacopo o luă de mână pe Simonetta și încercă să o tragă după el.

Simonetta se opuse. Melzer interveni între ei și îl dădu deoparte pe fratele acesteia. Avu loc o scurtă încăierare. De ambele părți se rostiră cuvinte aspre; în cele din urmă, Jacopo îi smulse meșterului masca din pene de pe cap. O ridică, se întoarse și fugi cu ea.

— Îi va fi greu să te accepte, zise Simonetta după ce fratele ei dispăru prin desișul din parc.

Melzer ridică din umeri.

— Va trebui să accepte faptul că sora sa nu îi va aparține doar lui toată viața.

Simonetta se lipi de Melzer.

— Gândul de a mă certa cu fratele meu mă înfricoșează. Tot timpul noi am fost strâns uniți.

— Dar tu nu îți poți petrece toată viața cu fratele tău. Și fratele tău într-o zi va avea o simpatie pentru cineva de sex opus, și atunci tu te vei afla în aceeași situație în care se află el acum.

Simonetta privi jenată într-o parte.

— Fratelui meu nu îi plac femeile; cel puțin până acum i-au plăcut doar băieții frumoși. Cred că el are mai multă nevoie de mine decât am eu de el. Deși el este mai mare, eu i-am fost întotdeauna ca o mamă, dacă poți să înțelegi asta.

— Înțeleg prea bine, răspunse Melzer, și lui Jacopo nu îi va fi ușor să se împace cu gândul că sora lui aparține altuia. Doar îmi aparții mie, nu?

Simonetta râse.

— Dacă tu vrei, și eu vreau să fiu a ta. Dar va trebui să îi acorzi timp lui Jacopo. Pentru el, toate acestea au venit prea repede. Acordă-i timp, și totul va merge bine.

Plin de afecțiune, Melzer îi oferi brațul prietenei sale, și împreună se amestecară printre ceilalți invitați.

„Ea mă iubește cu adevărat, gândi Melzer. Iar în ceea ce îl privește pe fratele ei, voi reuși eu să îi câștig simpatia. Dragostea găsește totdeauna o cale."

În parcul imperial se iviră primele raze de soare, iar o masă nesfârșită ce se întindea prin meandrele descrise de alei oferea mirosuri ademenitoare de fripturi și produse de patiserie. La asta se adăuga o băutură neagră amară ca fierea, care se bea fierbinte. Se spunea că era ceva de proveniență turcească.

— Și are același gust, zise meșterul scuipând ceea ce apucase să soarbă dintr-un pocal din cupru. Vom dispune de suficient timp pentru a ne obișnui cu obiceiurile turcești, îi șopti el la ureche iubitei lui.

Era recomandabil să fie prudent, căci o asemenea remarcă ar fi fost pedepsită ca fiind înaltă trădare, dacă ar fi devenit publică. În timp ce mergeau încet de-a lungul mesei, în mulțime se întâlniră cu Morienus și cu frumoasa lui însoțitoare. Și aceștia purtau măști de păsări, care le acopereau ochii și nasul, și de nu ar fi fost veșmintele lor elegante, Melzer nu i-ar fi recunoscut. Astfel, el a fost martor al unei discuții purtate de Morienus cu un necunoscut. Omul înalt, cu o mască artistic lucrată și cu haina până la genunchi, din mătase galbenă, îi cerea

dezinvolt lui Morienus livrarea unor sclavi, dintre care jumătate să fie de sex femeiesc, și gata de orice – aceasta era exprimarea lui. Morienus îi promise rezolvarea cererii necunoscutului în trei zile.

Cu gândul la acele sclave, meșterul își aminti imediat de fiica lui; îngrijorarea pentru ea îi era încă un ghimpe înfipt în carne, deși acum era ocupat cu alte treburi. Să fi căzut Editha în mâinile unui negustor de sclavi? Să aibă vreo legătură acel negustor cu dispariția ei? Melzer o împinse deoparte pe Simonetta, pentru a evita o nouă întâlnire cu Morienus, pentru că nu ar mai fi suportat să îl aibă în față fără a-și trăda adevăratele sentimente.

— Tu îl urăști pe acest Morienus? întrebă Simonetta.

— Nu îl urăsc, doar că nu îl pot suferi. Este fals, lunecos ca un țipar și cu două fețe, și încearcă să transforme orice situație într-o afacere.

Dar nu spuse și ce îi mai trecea prin cap.

De pe treptele pe care se cobora în parc, suflătorii fanfarei anunțară începutul dresurii șoimilor, și dresorii coborâră cu mândrele lor păsări pe braț în lovituri surde de tobă. Purtau veșminte albe, lungi, și câte o mănușă din piele groasă pe care stăteau șoimii, cu capul acoperit, și pentru că toți aveau o pânză încolăcită pe cap și purtau bărbi tăiate identic păreau a fi frați.

Pe locul din fața treptelor, invitații în veșmintele lor scumpe și cu măști pe chip se strânseseră într-un cerc. În mijlocul cercului erau dresorii cu păsările lor, și, ca la un semn secret, primul dresor scoase capișonul de pe capul șoimului său și aruncă pasărea în aer.

Marele șoim se ridică spre cer bătând o dată puternic din aripile lungi. Când ajunse la suficientă înălțime, descrise un cerc larg, iar dresorul trecu în centru. Ținea în mână o pasăre-momeală, legată cu un șnur, căreia îi dădu drumul să facă cercuri deasupra capului.

Mișcarea păsării îl atâță pe șoim. Se vedea clar cum plutirea lui se transforma în bătăi sacadate de aripi, apoi brusc, de parcă regele aerului pândise acel moment, se repezi în jos ca o suliță șuierătoare.

Dresorul întinse brațul înmănușat, și invitații așteptară ca șoimul să înhațe în clipa următoare momeala oferită. Atunci s-a petrecut ceva de neimaginat: imensa pasăre, care încă se îndrepta spre momeală, își schimbă traiectoria, și se repezi cu toată forța către unul dintre spectatori, care avea pe față masca asemănătoare unei păsări.

Simonetta, care împreună cu meșterul se afla în primul rând, scoase un strigăt strident:

— Jacopo!

Acesta, care își dădu seama de nenorocirea ce se îndrepta spre el, ridică brațul drept, protejându-și chipul. Prea târziu. Șoimul lovi victima ca un monstru furios cu cioc. Sângele țâșni împrejur. Prin aer zburau pene. Privitorii se împrăștiau țipând.

Lupta cu șoimul și larma generală iritară în asemenea măsură

celelalte păsări, încât acestea își fluturau aripile, iar dresorii încercau să le stăpânească.

— Jacopo! strigă Simonetta și vru să îi sară fratelui în ajutor.

Dar Melzer o opri. El știa că un șoim îmbătat de sânge nu se lasă îndepărtat pentru nimic în lume. Însuși dresorul se apropie de el cu mare atenție, dar nu interveni.

Simonetta și meșterul au trebuit să asiste neputincioși la momentul în care șoimul îi sfâșia lui Jacopo artera carotidă.

— Jacopo! strigă din nou Simonetta. Jacopo!

Apoi își ascunse fața în pieptul lui Melzer.

— De vină a fost blestemata de mască cu pene! bâigui meșterul. Nu a fost o întâmplare!

Simonetta suspina. Pe obraji îi curgeau lacrimi când îl privi pe Melzer.

— Ce spui? întrebă ea.

— Era masca mea din pene. Mi-a dat-o cineva ieri-seară. Atentatul mă viza pe mine. Într-o modalitate bizară, previziunea astrologului s-a adeverit.

Simonetta își pierdu cunoștința, iar trupul ei alunecă fără zgomot pe pământul pietros.

Capitolul V

Partea întunecată a vieții

Editha își dorise cu ardoare să fugă din Constantinopol, dar acum, la bordul corabiei vechi și arhipline ce purta numele *Poseidon,* viitorul îi părea nesigur. Cum putea să își ducă viața dacă nu putea vorbi? Își aminti de grija pe care tatăl ei o manifestase permanent față de ea, de faptul că probabil nu îl va mai întâlni pe acesta niciodată, și toate acestea o puseră pe gânduri. Totuși, ura pentru faptul că el voise să o vândă unui bizantin dezgustător nu i se micșoră. Privind marea, Editha petrecu singură cu gândurile ei prima zi a călătoriei într-un colț al punții superioare.

Medicului Chrestien Meytens nu i-au scăpat neobservate îndoielile Edithei și a folosit orice ocazie care i s-a ivit pentru a se apropia de fata îngrijorată, oferindu-i ajutorul și copleșind-o cu vorbe dulci despre cât de frumoasă și adorabilă era.

Trecând pe lângă insula din Marmara, *Poseidon* se îndreptă spre Dardanele dusă de un vânt favorabil. Căpitanul, un tânăr bădăran, cu aspect de pirat și bun de gură ca un predicator, alungă pasagerii sub punte, pentru ca, zicea el, turcilor să nu li se ofere niciun motiv să atace vasul. Dar în strâmtoarea Dardanelelor, Asia și Europa se apropiau atât de mult, încât unui observator nu putea să îi scape nici măcar un cărucior cu măgar, și firește că turcilor de pe ambele maluri nu le-a scăpat nici pescajul bătător la ochi al vasului.

Puțin înainte de apusul soarelui, dinspre sud se apropie un velier turcesc. Acesta luă curs direct spre *Poseidon,* și de la nicio milă depărtare trase o salvă de tun de avertisment. Sub punte pasagerii începură să se roage cu voce tare. Căpitanul blestemă și puse să circule printre pasagerii înfricoșați un coș, în care fiecare trebuia să depună a cincea parte din banii pe care îi avea. Numai astfel, spunea el, puteau evita jaful. După un timp veni la capă o barcă plină de musulmani înarmați până-n dinți. Zâmbind prietenos, aceștia luară coșul cu bani în primire și dispărură apoi în întuneric.

În următoarele zile, soarele a ars ca o minge de foc, și cei mai mulți pasageri au preferat să rămână sub punte. Tocmai lăsaseră în urmă insula Lemnos, când vântul se opri, și *Poseidon* își încetini deplasarea, apoi rămase pe loc.

Vela principală atârnă moartă de vergă vreme de trei zile. Iritabilitatea pasagerilor crescu, pentru că apa de băut era pe

terminate. Fiecare primea doar o cană cu apă pe zi. Cei care încercau să își potolească setea cu apă de mare făceau diaree și vărsături.

În timp ce oamenii, părăsiți de soartă, sufereau de sete sub punte, Editha făcu o descoperire care o marcă profund: medicul cel gras Meytens și mama lui Ali, Rhea, schimbau pe ascuns priviri. Meytens, care până acum o sufocase cu complimente îndrăznețe, brusc nu mai avea ochi decât pentru Rhea; dintr-odată părea complet dezinteresat de Editha.

Rhea era o femeie de o frumusețe rezervată; avea ochi negri și păr ca tăciunele. Privirile și atenția tendențioasă pe care i-o acorda medicul nu îi păreau defel penibile. Dimpotrivă, Rhea, care din cauza arșiței ce domnea în pântecele corabiei se dezbrăcase mai mult decât ar fi fost decent și își expunea sânii voluminoși ca o târfă din port, răspundea privirilor lui mai întâi rușinată, apoi cu o dezinvoltură provocatoare.

Se părea că, dacă fiicele acesteia nu remarcau indecența reciprocă, Editha cunoștea din proprie experiență insistențele măgulitoare ale medicului; de aceea ea le urmărea jocul cu neîncredere și nu fără o oarecare gelozie. Oare nu ea fusese obiectul complimentelor lui Meytens? De ce acesta prefera deodată o femeie mai în vârstă?

Când în cea de-a patra zi vântul reveni în sfârșit și vela corabiei se umflă, pasagerii urcară și ei pe punte căutând să se mai răcorească în adierea brizei. Editha îi urmărea pe medic și pe Rhea cu o atenție plină de invidie. Și cu toate că în ultimele zile Rhea se ocupase de ea cu aceeași dăruire arătată și propriilor fiice, Editha o considera trădătoare pe mama lui Ali. Dar între Rhea și admiratorul ei nu se ajunsese decât la alintările ce se petreceau de multe ori în forfota de pe punte sau de sub punte.

Totuși, Editha se simțea cumva înșelată. Îl evita pe Meytens, o evita pe Rhea și își petrecea acum cea mai mare parte a timpului pe dunetă, unde atmosfera era mult mai puțin deprimantă decât sub punte. Motivul era reprezentat de câteva butoaie cu vin aflate în proprietatea unuia dintre pasageri, pe care câțiva negustori venețieni și le adjudecaseră veseli în lipsa apei de băut.

Printre venețieni se afla un bărbat îmbrăcat elegant, cu o soție cam confuză, un armator bogat care vorbea melodiosul dialect venețian cu un accent puternic, dar cu multă aroganță. După cum află Editha, el se numea Daniel Doerbeck. Pe soția lui o chema Ingunda, și Ingunda fusese cea care o măsurase îndelung din priviri pe fata tăcută, înainte de a-i ieși în cale cu o cană.

— Bea, este vin, nu din cel mai bun, dar oricum mai bun decât o cană goală.

Edithei i se lipea limba de cerul gurii de sete, de aceea luă lacomă cana și o goli pe loc.

— Ești singură aici, la bord? o întrebă femeia care în mod vizibil era permanent evitată de soțul ei.

Când Editha dădu energic din cap drept răspuns, Ingunda se arătă dezorientată, pentru că nu știa dacă semnul reprezenta răspunsul la întrebarea ei ori faptul că fata nu cunoștea limba în care i se adresase.

— Ești mută? întrebă soția armatorului.

Editha dădu afirmativ din cap.

— Ești mută, dar mă poți înțelege? De unde vii, de îmi cunoști limba?

Editha arătă cu degetul către ea însăși, și apoi arătă de mai multe ori către nord.

— Din Germania?

Fata zâmbi și confirmă.

— Și ce te-a adus pe corabia aceasta?

Editha descrise cu ajutorul degetelor fuga și adăugă că ea lăsase pe cineva la Constantinopol.

— Și care este destinația ta? Încotro te îndrepți?

Editha privi în podea. Și ridică din umeri în semn că nu știa.

— Veneția? întrebă Ingunda.

„Departe, cât mai departe de Constantinopol!" dădu de înțeles Editha.

Soția armatorului îi luă Edithei din mână cana goală și dispăru.

La orizont se arăta, ca o corabie mândră, insula Skyros. Marea era calmă și strălucea albastru-deschis ca o oglindă, dar dacă priveai către sud, spre soare, căpăta nuanțe negre. Editha gusta înălțătoarea priveliște când Ingunda reapăru alături și îi întinse cana plină. Deja vinul îi îngreunase membrele, de aceea Editha mai luă doar o sorbitură și restitui cana.

— Cum te cheamă? se interesă femeia automat.

Editha se aplecă și își desenă numele cu degetul pe scândură.

— Editha? Știi să scrii și să citești?

„Desigur", confirmă fata.

Soția armatorului era surprinsă.

— Și nu poți rosti niciun cuvânt?

„Nu, făcu semn Editha, niciun cuvânt."

Ingunda se gândi câteva momente. Apoi se apropie foarte mult de Editha și o privi în ochi; avea ochii roșii, ca de la prea mult vin. Soția armatorului rosti rar, pentru ca fata să poată să îi citească fiecare vorbă de pe buze:

— Îmi placi, Editha. Ești inteligentă și cultivată, și mutenia ta nu este un dezavantaj, te apără doar de limbarița caracteristică multora de vârsta ta, dar neagreată în societate. Pe scurt, dacă ești în căutarea unei ocupații din care să trăiești, te-aș angaja cu plăcere ca slujnică și subretă. Toate tinerele venețiene pe care le-am angajat în această

slujbă s-au dovedit fie necioplite, fie fluşturatice.

Editha înţelese fiecare cuvânt. O privea neîncrezătoare pe soţia armatorului. Mina prietenoasă a Ingundei trăda seriozitatea.

— Cu privire la simbria cuvenită, ne vom înţelege cu siguranţă, îşi susţinu Ingunda oferta. Poţi să te mai gândeşti. *Poseidon* va ancora spre seară la Kymi, în Eubeea, pentru a lua apă. Acolo ne aşteaptă una dintre corăbiile noastre, care ne va duce la Veneţia. După ce vom trece de Ciclade, nu ne va mai ameninţa niciun pericol din partea turcilor.

Fata cea mută era nehotărâtă. Putea oare să se încreadă într-o femeie complet necunoscută? Pe de altă parte, oricum nu putea fi o povară pentru Rhea pe o perioadă mai îndelungată. Era de vină vinul care nu îşi dezminţea efectul şi îi dădea curaj ori era dezastruoasa perspectivă ca altminteri să fie predată de Rhea chiar medicului celui gras? Editha îi întinse hotărâtă mâna Ingundei şi dădu din cap ca pentru a spune: „De acord, vin cu dumneavoastră!”

Nu era simplu să îi explice Rheei noua situaţie; se părea că aceasta nici nu voia să înţeleagă. În cele din urmă, sarcina a preluat-o Chrestien Meytens, după ce el însuşi a stat de vorbă cu Ingunda şi cu soţul ei, Daniel Doerbeck. Spre surprinderea Edithei, medicul nu a avut obiecţii, ba chiar a convins-o pe Rhea că lucrul cel mai bun pentru toţi era ca Editha să se alăture soţilor veneţieni. O asemenea ofertă nu apare în fiecare zi.

Soarele aproape că dispăruse la orizont, şi munţii înalţi ai insulei Eubeea aruncau umbre lungi, albăstrui, când *Poseidon* intră în golful Kymi. Însetaţi, cu gâturile uscate, pasagerii se înghesuiau să coboare de la bord şi strigau după apă.

Editha nu a mai avut posibilitatea să îşi ia la revedere de la Rhea şi de la fetele ei. Meytens coborâse de pe vas printre primii.

În apropiere era ancorată o caravelă suplă. Numele acesteia era *Ingunda,* şi era unul dintre cele şapte vase ale armatorului Doerbeck. Soţiei armatorului nu îi venea să creadă că Editha nu plecase în călătorie cu un teanc de bagaje, şi pentru că ele se deosebeau prea puţin la măsuri, pentru început Ingunda o dotă pe fată cu îmbrăcăminte din propriul bagaj. Fără îndoială că femeia avea intenţii bune cu ea.

Pe corabia armatorului nu le lipsea nimic. Duneta vasului *Ingunda* se ridica lată ca frontul dinspre stradă al unei case, era despărţită de spaţiile pentru încărcătură printr-un perete înalt şi adăpostea un mic palat. Pe două niveluri erau dispuse încăperi mici, lambrisate cu lemn scump, ca nişte faguri de miere. Ferestrele aveau geamuri şi dispuneau de vedere la siajul spumegând lăsat de caravelă în urma sa în timp ce brăzda marea, mândră ca o lebădă.

Pentru Editha, căreia soţia armatorului îi dăduse o cabină, călătoria până la Veneţia s-a desfăşurat ca un zbor. Daniel Doerbeck nu a

onorat-o nici măcar cu o privire, dar Ingunda a tratat-o cu multă simpatie. Din discuțiile scurte – cele două se înțelegeau surprinzător de bine – Editha a aflat că soții Doerbeck se stabiliseră la Veneția în urmă cu opt ani. Luntrașul de pe Rin dobândise o avere modestă cu un șlep. Astăzi, corăbiile lui puteau fi întâlnite la Veneția, Genova, Lisabona, Amsterdam, Alexandria și Constantinopol – aici mai rar, de când turcii înconjuraseră orașul din toate părțile.

Daniel și Ingunda locuiau la Veneția în propria casă, Palazzo Agnese, o clădire mare și solidă, cu ferestre mici, semicirculare, care dădeau spre apă. Se afla chiar pe Canale Grande, pe celălalt mal față de Ca d'Oro, un palat ce trecea drept o minune arhitecturală cu splendidele sale coloane filigranate. O duhoare penetrantă adia de la piața de pește din apropiatul Ponte di Rialto, mai ales la vremea prânzului, când agitația din piață era pe sfârșite și negustorii aruncau în canal capetele și intestinele peștilor.

Vechi de două sute de ani, palatul era o construcție sobră. Ferestrele înguste, înșirate două câte două, erau orientate spre est și primeau lumina soarelui doar dimineața. Ferestrele situate lateral erau mai late, însă erau prevăzute cu grilaje din fier ca la o închisoare. Singurele lucruri prietenoase din vechea clădire erau patru cămine mari, care erau vopsite în galben și roșu după moda timpului, și se înălțau spre cer ca niște crini.

Interiorul casei avea un aspect misterios și apăsător, și a durat o vreme până ce Editha, care primise o cameră joasă sub acoperiș, cu ferestre rotunde zăbrelite, a reușit să se orienteze. Repartizate pe patru caturi și accesibile pe o scară în față și alta în spate, aici erau multe uși și încăperi, iar accesul era permis – așa cum subliniase apăsat Ingunda Doerbeck – doar în cele ale căror uși aveau clanțe.

Editha a aflat, la câteva zile după sosire, că în spatele ușilor interzise se desfășura o viață secretă. A observat un servitor, pe care nu îl mai văzuse niciodată, dispărând pe una dintre acele uși ale subsolului.

Palazzo nu ducea lipsă de personal. Numai la bucătăria din subsol erau cinci bucătari, vreo șase femei de serviciu făceau curățenie, iar armatorul și soția lui erau fiecare înconjurați de tot atât de mulți slujitori, cărora le era interzis să intre în contact unul cu altul ori să presteze serviciile celuilalt. Editha nu îl putea sluji pe armator, iar servitorilor acestuia le era interzis să se apropie de stăpâna casei.

Editha nici măcar nu știa în spatele cărei uși se aflau încăperile armatorului. Pe de altă parte, ea era singura care avea acces în dormitorul Ingundei. Principala ei îndatorire era de a ține în ordine hainele soției armatorului, a comanda lenjeria și a o însoți la cumpărături, nu la piața de legume și la cea de pește, pentru care era competent altcineva, ci la negustorii din marea piață, unde erau

oferite spre vânzare stofe scumpe: catifea de Utrecht, mătase din China ori brocartul sclipitor pentru care Veneția era celebră.

Cât despre necesitățile ei, îmbrăcămintea și tot luxul feminin, Ingunda Doerbeck era risipitoare, și îi permitea Edithei să ia din tot ce avea în surplus. Ca și stăpâna ei, Editha avea haine pentru care ea ar fi fost invidiată cu siguranță de multe soții de consilieri din Mainz. Așa s-a ajuns ca frumușica fată despre a cărei mutenie nu știa nimeni, deoarece tăcerea ei trecea drept reținere nobilă, să ajungă o mândrie pentru soția armatorului. Când Ingunda Doerbeck hoinărea în zilele frumoase cu subreta ei prin piața San Marco spre Palatul Dogilor, culegea priviri admirative din partea trecătorilor, și ai fi putut crede că fericirea ei era desăvârșită.

Editha credea totuși că în palazzo ceva nu era în regulă. Stăpâna ei lăsa impresia că era urmărită de ghinion într-un mod misterios. Bogata Ingunda Doerbeck era o femeie singură, demnă de milă. Nu avea nicio relație cu soțul ei. În vreme ce acesta își petrecea timpul în afara casei, Ingunda trăia izolată ca un eremit. Nu avea prietene; obligațiile în societate erau rezolvate doar de soț; se părea că fata cea mută era unicul ei partener de discuții.

Totuși, când își făcea apariție în afara casei împreună cu Editha, Ingunda Doerbeck se străduia să pară o soție mulțumită, fericită. Editha înțelesese că ea, în mutenia ei, era mai potrivită decât oricare alta să apere secretul Ingundei, dar Edithei i-ar fi plăcut să știe ce tragedie se ascundea în spatele comportamentului ciudat al stăpânei ei.

Veneția era un oraș zgomotos, ceea ce, pe de o parte, se datora plăcerii de a trăi a venețienilor, care ridicau vocea la orice ocazie ivită. Pe de altă parte, Veneția era un oraș activ, în care arta, meșteșugurile și comerțul se împleteau, și chiar dacă nu existau atelaje trase de cai, care în alte locuri reprezentau baza vânzolelii, și chiar dacă vasele făceau mai puțin zgomot decât căruțele, barcagiii constituiau profesia cea mai gălăgioasă din lume, iar înjurăturile lor, ca și cântecele lor, răsunau chiar și noaptea pe canale.

Într-una dintre aceste nopți fierbinți de vară, atât de zgomotoasă, încât la somn nici nu te puteai gândi, Editha ieși din camera ei pentru a lua un urcior cu apă din bucătărie. În timp ce cobora scara din spate, auzi larmă. Crezu la început că aceia care tulburau noaptea erau gondolierii beți, dar apoi își dădu seama că larma provenea de la parter, dintr-una din camerele la care nu avea acces. Zgomotele erau înfiorătoare, și păreau a fi produse de animale chinuite.

Editha se opri îngrozită și vru să se întoarcă în cameră, când din dormitor ieși Ingunda având în mână un opaiț, și se strecură de-a lungul coridorului ce ducea dinspre partea de la stradă a casei către scara din spate. Editha se afla în umbră și rămase neobservată. Urmări

curioasă drumul stăpânei ei până la parter, unde aceasta dispăru în spatele uneia dintre ușile interzise. Fata se luă după ea și trase cu urechea, atentă să nu fie descoperită de cineva.

Din interior se auzeau sunete ciudate, inumane. Din când în când se auzea și vocea autoritară a Ingundei. La început poruncitoare, vocea ei devenea mai apoi liniștitoare, de parcă s-ar fi adresat unei haite de animale dresate. Ce se petrecea după ușa aceea? Editha nu își putea explica.

Acea întâmplare nocturnă nu îi ieșea din minte fetei mute. A doua zi ea i se adresă lui Giuseppe, pe care de fapt îl chema Josephus și era originar din Augsburg, cel mai în vârstă slujitor din casă, care era la curent cu tot ce se petrecea în Palazzo Agnese. Giuseppe făcea parte dintre oamenii care, în spatele unei aparențe morocănoase, ascundeau o fire blândă. Editha ajunsese să aibă încredere în el după numai câteva zile, și Giuseppe, care era mereu îmbrăcat în negru, era singurul care îi putea satisface curiozitatea.

Abia reuși fata să se explice prin mișcări agitate și arătări cu degetul către ușa în cauză, că bătrânului slujitor i se lăsară în jos colțurile gurii. Închise ochii, de parcă ar fi vrut să spună că ar fi preferat să nu fi înțeles întrebarea.

Giuseppe se gândi mult dacă putea să i se confeseze subretei și cum să facă lucrul acesta, cu privire la ce se petrecea în spatele ușii interzise. În cele din urmă îi zise Edithei că trebuia să fie în fața ușii lui când răsuna a unsprezecea bătaie a clopotului de la San Cassiano. De obicei, la acea oră stăpâna dormea.

Între timp, Editha s-a tot întrebat de ce bătrânul slujitor nu îi spusese pur și simplu ce se petrecea.

Așa cum conveniseră, Editha a apărut în fața camerei lui Giuseppe la cea de-a unsprezecea bătaie a clopotului. Era foarte agitată, iar neliniștea ei crescu când Giuseppe o trase în cameră și începu să îi vorbească.

Există lucruri, spunea Giuseppe, pe care cuvintele refuză să le descrie. Era o mare nefericire pentru Doerbeck, și mai ales pentru soția lui, dar fusese voia lui Dumnezeu. Iar el, Giuseppe, nu credea că cei doi își vor găsi liniștea vreodată.

Coborâră cu atenție scara la lumina unui felinar, apoi Giuseppe scoase din buzunar o cheie cu patru muchii și descuie ușa. Intrară într-o încăpere aproape goală, în care erau doar o masă și două scaune solide. Abia acum observă Editha grilajele din bare masive din fier aflate în dreapta și în stânga camerei. Giuseppe se întoarse spre dreapta și lumină gratiile.

Editha se sperie de moarte. Pe un pat din lemn stătea în picioare un adolescent, un monstru hidrocefal, cu ochii ieșiți din orbite. Avea buzele răsfrânte spre exterior, iar din gură i se scurgeau bale. Acesta

râdea chinuit și scotea sunete horcăite.

Editha se întoarse. Când Giuseppe făcu același lucru, lumina felinarului căzu pe celelalte gratii, de care se ținea cu putere o fată. Avea ochii înguști ca ai chinezilor și părul roșu ca focul îi atârna în șuvițe.

— Stăpâna i-a adus pe lume, spuse Giuseppe privind-o pe Editha în ochi, la interval de doi ani. Frate și soră, idioți amândoi, după cum vezi.

Fata cea mută își duse mâna la gură și îi dădu de înțeles servitorului că vrea să părăsească cât mai repede acest loc.

— De atunci, spuse bătrânul Giuseppe, stăpânul și soția lui își fac reciproc reproșuri. Fiecare pune nenorocirea în seama celuilalt. El spune că ea s-ar fi culcat cu diavolul, iar ea susține că sămânța lui ar fi fost blestemată de către o călugăriță posedată.

Editha se simțea groaznic, de parcă o mătură din nuiele i-ar fi râcâit viscerele. Se năpusti la ușă și dispăru pe scara întunecoasă, plângând cu suspine.

În timp ce se petreceau toate acestea, Cesare da Mosto, noul legat și nepot al papei, sosea la Constantinopol. Împăratul ceruse ca la primirea lui să bată toate clopotele din oraș. Însă italianului nu îi pica bine, și trimise un sol din alaiul lui la Ioan Palaiologos, cu mesajul că Cesare da Mosto nu va pune piciorul pe uscat până când și cel din urmă clopot nu va înceta să bată. El solicita discreție, deoarece nu voia să aibă aceeași soartă ca predecesorul său. Totodată sugera că ar prefera să fie lansat zvonul conform căruia corabia cu misiunea papală se scufundase.

Până când dorința legatului se răspândi în tot orașul, se înseră, așa că Cesare da Mosto mai petrecu o noapte pe vas. Când știrea despre sfârșitul corabiei papale ajunse la toate turnurile de pază, începură din nou să bată clopotele.

Alexios, intendentul împăratului, și suita lui se aleseră astfel cu o zi, o noapte și o dimineață petrecute în port, așteptând îngrijorați clipa în care trimisul papei va pune piciorul, în sfârșit, pe pământ bizantin.

Din dorința de a câștiga bunăvoința papei, de la care Ioan Palaiologos spera sprijin împotriva turcilor, împăratul îi ordonase intendentului său să îi citească din priviri legatului papal orice dorință. De aceea îi pregătise acestuia o echipă compusă din două băiețițe grecoaice, trei cunoscuți jucători de cărți și un duhovnic blând, care să îi stea legatului la dispoziție zi și noapte.

După ce se stinseră clopotele vestitoare ale decesului, Cesare da Mosto coborî de la bord. În loc de un echipaj împărătesc, Alexios folosi o trăsură obișnuită, care trebuia să ducă legatul papei la Villa Cipriana, casa de oaspeți a împăratului. Casa odinioară luxos dotată se

afla în spatele palatului imperial, și cunoscuse și timpuri mai bune. Dar asta nu l-a deranjat pe Cesare da Mosto, pentru că nepotul papei, în lipsa unui refugiu propriu, își petrecuse jumătate din viață în hanuri prăpădite și cabane îndoielnice, și obișnuia să spună: „Un joc de cărți bun, o femeiușcă docilă și un acoperiș deasupra capului, pentru a te feri de frig – un bărbat nu are nevoie de mai mult în viață”.

Dar s-a întâmplat ca administratorul de la Villa Cipriana – fie că îl ura pe antipaticul intendent, fie că dăduse crezare zvonului – să nu îi permită să intre italianului mic de statură și să susțină că Domnia Sa Cesare da Mosto, legat al Sfinției Sale papa Eugen al IV-lea, decedase odată cu scufundarea vasului său, iar intendentul Alexios căzuse victimă unuia dintre acei escroci decăzuți care populau cu miile ulițele din Cornul de Aur. Dacă acest gnom abominabil ar fi legatul papei, atunci el, administratorul, era sultanul Suleiman cel Groaznic.

Și, până una-alta, neîncrezătorul administrator chemă gărzile. Oricât ar fi protestat Alexios, legatul papal, Cesare da Mosto, ajunse la beci. Totul se petrecu atât de rapid, încât intendentul s-a văzut în imposibilitatea de a interveni.

Alexios dădu fuga frângându-și mâinile la împărat, îi raportă nefericitul incident, și se rugă ca lui să îi fie cruțată viața, pentru că nu avea nicio vină.

Mai întâi, Trismegistos ascultă nemișcat, ceea ce nu prevestea nimic bun pentru Alexios. După care împăratul izbucni într-un râs zgomotos, un zgomot atât de neobișnuit în aceste săli sfinte, încât curtenii se îngrămădiră unii în alții, iar băieții de la picioarele lui o zbughiră din sală strigând:

— Domnul fie cu noi, împăratul s-a smintit!

Când, în cele din urmă, Alexios înțelese situația și, timid, se alătură râsului, împăratul se apropie de el și îi lipi intendentului o palmă zgomotoasă. Apoi chemă gărzile și le porunci să îl scoată din beci pe legatul papal.

Cesare da Mosto văzuse din interior în viața lui multe închisori, și scurta întemnițare bizantină îl sperie mai puțin decât se așteptaseră împăratul și mai ales intendentul. Repus în libertate, el nu se grăbi să îi facă lui Ioan Palaiologos vizita protocolară de curtoazie. În loc de asta, legatul îl căută pe făuritorul de oglinzi în atelier, pentru a vedea cât se progresase cu indulgențele.

Da Mosto veni cu doi însoțitori, care la un semn se opriră și se postară în fața ușii vechii biserici.

— Desigur că ați aflat ce s-a întâmplat, începu Melzer, după ce se prezentă. Meșterul Lien Tao este acuzat că l-ar fi asasinat pe onorabilul dumneavoastră predecesor Albertus di Cremona. A fost arestat. Îl amenință execuția. Dar eu nu cred în vinovăția lui.

— Unde s-a întâmplat? întrebă legatul aparent neimpresionat.

Melzer arătă către o pată întunecată de pe podeaua din piatră. Și mai adăugă, indicând galeria cu degetul arătător:

— Cuțitul a plecat de acolo, de sus, exact ca un proiectil.

Cesare da Mosto clătină din cap. Apoi privi în jur. Păru surprins de cuptoare, de morile de hârtie și de uneltele pentru topitorie.

— De când lipsește Lien Tao, nu se mai lucrează, explică Melzer. Acesta este și motivul pentru care comanda dumneavoastră este realizată abia pe jumătate. Urmați-mă!

Trecând pe lângă mesele și rafturile din lemn neprelucrat, pe lângă butoaie cu lut și barele din cositor și plumb, intrară în următoarea navă a clădirii, unde erau depozitate teancuri de hârtie, înalte de un metru. Melzer luă o coală și i-o întinse legatului. Acesta o examină pe ambele fețe, scuipă pe ea și încercă să șteargă textul.

— Tot respectul! zise da Mosto. Într-adevăr, tot respectul! Câte indulgențe sunt aici?

— Eu apreciez că sunt jumătate din câte ați dorit, deci de cinci ori câte zece mii.

Cesare da Mosto șopti ceva de genul: „Monstru lacom de bani”, dar Melzer gândi că nu îl înțelesese el bine pe legat. Acesta își mai trecu o dată mâna peste foaie; în final, dădu din cap și întrebă:

— Și toate acestea le-ați făcut prin scriere artificială?

— Desigur.

— Mie puteți să îmi spuneți liniștit dacă lucrați cu diavolul, meștere Melzer! Pe mine nu m-ar deranja.

Râse, iar râsul lui sonor se auzi cu ecou între pereții bisericii.

— Știu, reîncepu Melzer, dumneavoastră ați venit pentru a duce indulgențele la Roma. Dar ce pot eu să fac? Stăpânul afacerii este Lien Tao. El plătește muncitorii. Fără el, nimic nu mișcă aici.

Legatul papal își chemă unul dintre însoțitori, care, de parcă tocmai asta ar fi așteptat, aduse o casetă din lemn, pe care o lăsă jos în fața lui Cesare da Mosto, apoi se îndepărtă. Nepotul papei se așeză pe una dintre lăzi și îi spuse lui Melzer să ia loc lângă el. După care deschise caseta.

Aur! Caseta era plină cu monede din aur. Melzer nu mai văzuse niciodată atât de multe la un loc.

— De ce nu preluați dumneavoastră afacerea? întrebă da Mosto și îl privi pe meșter din cap până în picioare. Luați aurul! Este suma convenită de Albertus di Cremona cu meșterul Lien Tao. De fapt, cu indulgențele nu este nicio grabă.

— V-am înțeles eu bine?

Cesare da Mosto confirmă și întrebă, aparent fără nicio legătură:

— Vă pricepeți la jocul de cărți?

— Joc de cărți? Dumnezeule! La Mainz se spune că jocul de cărți este cartea de rugăciuni a diavolului!

— Tocmai, tocmai, râse da Mosto. Tocmai asta îl face să fie atât de plin de farmec, dacă pricepeți ce vreau să spun.

— Nu, răspunse sec Melzer.

— Bine, bine, spuse legatul papal, căzut pe gânduri. Iar cu indulgențele nu este nicio grabă, nu cu aceste scrisori! Trebuie să știți că papa, unchiul meu, se află într-o stare… vreau să spun că unchiul Eugen nu mai are mult timp de trăit. I-a sunat ceasul.

Și arătând către rândul în care apărea scris „Eugenius Quartus, Pontifex Maximus" adăugă:

— Numele trebuie să dispară. Restul textului poate să rămână.

Melzer se uită mai întâi la indulgență, apoi la legatul papal; în final, spuse cu o nesfârșită nedumerire în glas:

— Excelență, aceasta este o comandă a papei, iar unchiul dumneavoastră a plătit mulți bani pentru a ajunge în scurt timp în posesia a de zece ori câte zece mii de indulgențe. În orice caz, așa suna comanda lui Albertus di Cremona.

Da Mosto sări în picioare, chipul lui căpătă o nuanță de roșu aprins, venele gâtului i se umflară gata să plesnească, și făcu spume la gură.

— Albertus este mort, mort, mort, iar bătrânul Eugen nu mai are nici el mult de trăit! Dar Cesare da Mosto trăiește, și el va fi un papă mai bun! El va purta numele de Julius Secundus.

„Ăsta s-a smintit", îi trecu prin cap lui Melzer. Altfel nu își putea explica vorbele lui.

Totuși, italianul îl măsura cu o privire care pretindea un răspuns. Deoarece meșterul tăcea pentru că nu știa cum să evalueze situația, legatul strânse din ochi, iar pe chip îi apăru un rânjet.

— Știu ce gândiți acum. Gândiți că acest da Mosto și-a pierdut mințile. Nu, tot ce spun este rezultatul unei planificări pe termen lung. Unchiul meu Eugen mai are doar puțin de trăit. După moartea lui, cardinalii bisericii romane se vor întruni într-un conclav și mă vor alege papă pe mine, Cesare da Mosto. De unde știu asta? De la cardinali, care caută un molâu pe care să îl poată alege papă, un papă de care ei să nu se teamă, unul care să nu le diminueze propria putere. Printre cardinali suspiciunea este mare; fiecare crede că, dacă celălalt este ales papă, îi va face rău. De aceea ei sunt uniți – singurul țel în care sunt uniți – pentru ca din propriile rânduri să nu fie ales niciun succesor la tronul lui Petru.

— Dar dumneavoastră nu sunteți cardinal, nu sunteți nici măcar episcop, messer da Mosto!

Da Mosto râse.

— Nici măcar diacon! Dumneavoastră trebuie să știți că oricine este botezat poate deveni papă. El trebuie doar să câștige de partea lui majoritatea cardinalilor.

— Și de ce tocmai dumneavoastră ați obținut simpatia cardinalilor?

Părerea mea este că…

— …sunteți doar un afurisit de jucător de cărți și, din păcate, permanent lipsit de bani. Spuneți-o liniștit. Este adevărul curat.

— Oh, nu, Excelență! Nu am gândit așa ceva!

— Nu trebuie să aveți rețineri, meștere Melzer. Tocmai acesta este motivul pentru care cardinalii m-au ales pentru lucrativa funcție. Eu am nevoie de bani, mulți bani! Buzunarele unui jucător sunt totdeauna goale, iar buzunarele goale sunt o investiție bună pentru funcția papală. Înțelegeți?

Meșterul îl privi mirat pe bărbatul cel scund.

— Dacă îmi permiteți remarca, gândirea dumneavoastră nu cuprinde și evlavia?

— Condiții ideale pentru a deveni papă! Evlavia este doar o chestiune de concepție. Poporul cu cea mai mare frică de zei, cel egiptean, este considerat păgân de către Biserica romană, doar pentru că zeii lor arată altfel decât Dumnezeu Tatăl, Fiul sau Sfântul Duh ai noștri care plutesc pe undeva. Dacă papa Grigore al XII-lea al dumneavoastră ar fi fost întrebat ce crede despre papa Benedict al XIII-lea, el ar fi răspuns că în acela se ascunde diavolul. Și invers, de la Benedict ați fi primit același răspuns în privința lui Grigore. Însă fiecare din cei doi a crezut că el era legitimul papă, unul la Roma, celălalt la Avignon. Și fiecare a susținut că ar fi nespus de evlavios.

Melzer ridică ambele mâini.

— Eu nu pricep nimic din teologie; preocupările mele se limitează la cositor și la plumb.

— Ceea ce este bine, căci cu ajutorul științei dumneavoastră voi reuși să mă lepăd de cardinali, ca de niște scaieți stânjenitori.

Michel Melzer protestă energic:

— Excelență, eu sunt un simplu făuritor de oglinzi din Mainz. Departe de mine gândul de a mă amesteca în treburile Bisericii romane.

Da Mosto clătină din cap, băgă mâna dreaptă în casetă și lăsă să i se scurgă printre degete monedele din aur.

— Nimeni nu se interesează de unde vine aurul, spuse în timp ce ochii lui mici și întunecați scânteiau. Dar fiți sigur că nu este vorba de aur nelegiuit, nu este furat, nu este obținut prin șantaj, ci provine de la oameni interesați ca eu să îl moștenesc pe unchiul meu, papa Eugen.

— Și ce rol aș avea eu, messer da Mosto? Eu cred că supraevaluați capacitățile mele.

— În niciun caz, în niciun caz! Eu doresc doar să scrieți pentru mine același număr de indulgențe ca acela pe care l-a comandat papa Eugen pentru sine. Cu viitorul meu nume de papă.

Suspiciunea care îl încercase la început pe meșter se transformă

treptat în curiozitate. Ceea ce se întâmpla de la mutarea papilor romani la Vatican era de natură să îl facă să roșească pe un creștin pios. Ceea ce Cesare da Mosto – sau, mai bine zis, partida care îl sprijinea – înscena acum părea ceva aproape omenesc în comparație cu multe alte fapte săvârșite în numele Atotputernicului.

Cesare da Mosto interpretă ezitarea lui Melzer ca pe o cumpănire.

— Veți da curs dorinței mele?

Și pentru că Melzer tot nu răspundea, adăugă:

— Nu va fi în dauna dumneavoastră.

— Și dacă refuz?

Legatul se apropie de el, îl privi de jos în sus, și spuse cu voce înăbușită:

— Nu v-aș sfătui, meștere Melzer. Eu am în spate oameni puternici. Ei vor ca în cele din urmă să își recupereze cheltuielile. Ori vreți să sfârșiți ca nefericitul Albertus? rosti arătând spre pata întunecată de pe podea.

În vechea biserică aerul era stătut și fierbinte, dar la auzul acestor cuvinte, pe meșter îl trecură fiori reci. Tăcu.

— Nicio vorbă nimănui! șopti Cesare da Mosto. Și adăugă arătând cu degetul către bani: Păstrați-i, vă aparțin!

Și, la fel de brusc precum apăruse, legatul papal dispăru pe mica ușă secundară.

Capitolul VI

Soarta în glob

Din acea zi, pe meșter nu îl mai părăsi gândul că susținătorii lui Cesare da Mosto ar fi putut comanda atentatul asupra fostului legat papal. Dar pentru că nici nepotul papei și nici vreun însoțitor de-al acestuia nu se aflase la locul faptei când se petrecuse crima, trebuia ca oamenii din spatele lui da Mosto să dispună de acoliți în oraș. De aici rezulta că trebuia să fie atent cu oricine și cu orice.

Melzer ascunsese aurul care îl transformase deodată într-un om bogat sub vatra din casa lui. Cât despre îndatorirea lui, începu să producă indulgențele cu noul nume, Julius Secundus.

Melzer tăinuia față de Simonetta întâlnirea cu nepotul papei. Groaznica moarte a fratelui ei îi provocase tinerei venețiene o profundă melancolie. Deseori plângea liniștit, și nici măcar o amuletă pe care o primise cadou de la el nu reușea să îi smulgă un zâmbet.

Cei doi trăiau ca soț și soție, ceea ce în alt loc ar fi fost considerat rușinos; în Constantinopol, în acest uriaș oraș situat între Occident și Orient, nu se formaliza nimeni. Melzer o iubea pe cântăreață și nu avea nicio îndoială că și Simonetta răspundea dragostei lui.

Referitor la moartea fratelui ei, Jacopo, Melzer nu credea într-un accident. El se vedea mai mult pe sine însuși ca țintă a sângeroasei vânători cu șoimi. Incidentul era considerat de gură-cască din parcul împăratului mai curând ca un amuzament decât ca o mare nenorocire. Dresorii de șoimi părăsiseră nestânjeniți în ziua următoare Constantinopolul, plecând în Orient.

Singurul care ar fi putut face ceva lumină în întunericul care învăluia misterioasa moarte a lui Jacopo era bărbatul care prevestise oarecum nenorocirea: astrologul și clarvăzătorul Byzas.

Byzas trăia într-o casă pe jumătate năruită de pe creasta dens populată a muntelui ce se îndrepta spre nord-est, către Cornul de Aur, o zonă deloc elegantă. Cu un ducat de aur în buzunar, suma care în mod obișnuit îl făcea pe Byzas să vorbească, Melzer plecă însoțit de Simonetta să îl caute pe astrolog.

În casa aceea mică, bărbatul și așa înalt părea și mai mare. În încăperile joase, capul aproape că îi atingea tavanul, iar lumina îi desena umbra uriașă și fantomatică pe perete.

Byzas îi recunoscu imediat pe vizitatori și se interesă morocănos de motivul venirii lor.

Înainte de a fi început să vorbească, Melzer scoase ducatul de aur și

îl puse pe masa îngustă din mijlocul camerei. Apoi spuse:

— Vă amintiți de întâlnirea noastră de la serbarea nuferilor organizată de împărat?

— Nu prea, nu prea, răspunse clarvăzătorul.

Dar la vederea piesei din aur, mina lui întunecată se lumină brusc.

— Totuși, ați prezis sânge și moarte, insistă Melzer. Așa a fost?

— Dacă așa ziceți, spuse Byzas. Oricum, nu am reținut. Să știți că am multe viziuni când întâlnesc oameni.

— Am auzit de acest dar, însă, pe Belzebut, cine v-a spus data nașterii mele?

Astrologul ridică din umeri.

— Acesta este motivul pentru care sunteți aici?

— Oh, nu! spuse Melzer. Aș dori să știu de ce altul a avut parte de soarta prezisă mie.

Uriașul îl măsură pe meșter cu o privire întunecată, apoi se întoarse către Simonetta afirmând:

— Și ea ce caută aici?

— Aș fi crezut că o cunoașteți, răspunse bătăios Melzer. Fratele ei a fost victima păsării-ucigaș!

Spunând asta, lui Melzer i se păru că vede o tresărire pe fața clarvăzătorului. Dar în clipa următoare Byzas își reveni și mormăi:

— O muiere frumoasă, n-am ce zice. Sper că știți în ce vă băgați!

— Este femeia pe care o iubesc, răspunse Melzer. Și nu înțeleg…

— Ehei, zise Byzas pe un ton rece ca gheața, o femeie atât de frumoasă ca aceasta este un paradis pentru ochi și un purgatoriu pentru pungă; dar pentru suflet este iadul.

Simonetta îi aruncă o privire neajutorată lui Melzer, dar acesta nu se lăsă speriat de vorbele astrologului și întrebă:

— O spuneți din propria experiență sau aveți o nouă viziune?

Viguroasa ripostă a meșterului îl cam descumpăni pe Byzas. El nu răspunse, ci ridică doar din umeri nemulțumit.

Enervat, Melzer zise:

— Hei, eu v-am pus pe masă un ducat de aur pentru a afla cine se află în spatele atentatului săvârșit asupra cântărețului la lăută, și singurul lucru pe care îl aud de la dumneavoastră este o vorbărie prostească despre avantajele și dezavantajele unei femei frumoase.

Și se pregăti să recupereze moneda. Dar, înainte de a o face, clarvăzătorul puse mâna pe piesa din aur și se așeză la masă. Scoase un pergament misterios dintr-un sipet aflat sub masă, pe care erau desenate cercuri și semne ciudate, și mai scoase și o emisferă din sticlă, mare cât o rodie. Pe aceasta o puse în mijlocul hârtii uzate și începu să descrie cu ea mișcări circulare.

Simonetta îi căută mâna lui Melzer. Se temea să afle adevărul și urmărea cu suspiciune fiecare mișcare a astrologului.

Acesta se opri brusc, își apropie ochii mult de globul de sticlă și rămase câteva minute ca împietrit. Doar respirația îi era grea și accelerată, ca aceea a cuiva care doarme și visează.

Când, în cele din urmă, își reveni din acea stare de imobilitate, o făcu cu atâta brutalitate, încât Simonetta tresări involuntar și căută protecția lui Melzer. Clarvăzătorul își sprijini capul în mâini și rămase cu privirea în gol.

— Ei? întrebă emoționat meșterul.

Byzas clătină din cap.

— Nimic. Nu văd nici măcar o umbră a cântărețului. Parcă nici nu ar fi existat. Când privesc globul, vă văd doar pe dumneavoastră înconjurat de nenumărați dușmani. Aceștia vă vânează și în același timp se combat unul pe altul – o imagine groaznică.

— Și atentatul? Pe mine mă viza?

— Acesta este în trecut. Globul prevede numai viitorul.

Byzas reveni la glob. După câteva clipe de tăcere spuse posomorât:

— Ar trebui să uitați chestiunea. Mai multe nu vă pot spune. Luați-vă banii și dispăreți!

Melzer se înfurie. Avea impresia că acest clarvăzător îndoielnic știa mai multe decât era dispus să spună. Deodată gândul meșterului zbură la fiica sa, Editha. Nu trebuia să lase să treacă nicio ocazie de a afla ceva despre soarta ei. Poate că globul de sticlă al magului putea să îi ofere un indiciu.

Luă de pe masă moneda de aur și o ridică în fața ochilor lui Byzas.

— O veți avea dacă puteți să îmi dați informații despre fiica mea, Editha. Este dispărută de câteva săptămâni. Am căutat-o pretutindeni. Nu știu nici măcar dacă mai este în viață. Întrebați globul!

Bzyas ridică mâinile în semn de apărare.

— Asta nu este o treabă pentru glob. Spuneți-mi data nașterii fiicei dumneavoastră, iar eu voi citi în stele soarta ei. Dar dacă nu cunoașteți data nașterii, totul este zadarnic!

Îl privi pe Melzer, așteptând un răspuns.

În acele vremuri nu se obișnuia ca părinții să memoreze ziua de naștere a copiilor lor. Dar Editha era totuși unicul copil al lui Melzer, iar el o iubea mai mult decât orice. Și firește că știa data nașterii ei.

— A venit pe lume de ziua Sfintei Editha, în anul Domnului 1431.

Dintr-o cutie de lângă ușă, astrologul scoase un pergament pe care era desenat mersul stelelor și un compas din lemn, lung de treizeci de centimetri, având o cretă la unul din capete. Desfășură papirusul pe masă și începu să descrie cu compasul mișcări magice, desenând cercuri. Totodată, șoptea cuvinte de neînțeles. În final, se opri și zise:

— Fiica dumneavoastră trăiește, de acest lucru puteți fi sigur.

— Trăiește? strigă Melzer.

Vestea cea bună era de natură să îi înlăture neîncrederea pe tocmai

i-o trezise astrologul, și întrebă fericit:

— Este scris în stele și unde se află?

Byzas manevră din nou compasul, roti pergamentul, îl examină din toate direcțiile, și răspunse fără i-și ridica privirea de pe el:

— Fiica dumneavoastră a străbătut marea.

— Încotro? Vă rog, spuneți-mi încotro!

— Într-un oraș mare, bogat, cu creneluri și turnuri.

— Numele orașului! Spune-mi numele!

Byzas ridică din umeri.

— Nu știu. Vă pot spune doar că fiica dumneavoastră trăiește.

— O voi revedea?

Byzas ezită. Aplecat peste pergament, îl privi pe Melzer și răspunse:

— Da, o veți revedea. Dar revederea nu vă va aduce bucurie. Vreți, meștere, să îmi ascultați sfatul?

— Vorbiți!

— Nu o căutați. Lăsați-o să își trăiască propria viață, iar dumneavoastră trăiți-o pe a dumneavoastră.

Pe Melzer îl cuprinse furia.

— Vă dați seama ce îmi spuneți, Byzas? Unica mea fiică a dispărut, iar dumneavoastră mă sfătuiți să nu o caut?

— Este un sfat bine intenționat, dat de stele.

Melzer râse amar.

— Atunci am să renunț la sfatul stelelor. Și, întorcându-se către Simonetta, spuse: Hai să mergem!

Simonetta nu scoase un cuvânt toată ziua și toată seara. Melzer știa că tăcerea ei nu i se datora lui, ci speranței distruse de a afla ceva despre moartea fratelui ei, care astfel parcă murea a doua oară pentru ea. Așa că o lăsă în voia ei și nu încercă să o mai indispună cu alte vorbe.

În ziua următoare însă, Simonetta începu să vorbească. Și izbucni. Era furioasă, iar furia ei era îndreptată împotriva astrologului care, cum spunea ea, turna minciuni gogonate, era un șarlatan și un om rău.

— I-ai văzut ochii?

— Nu, ce este cu ochii lui?

— Sunt răi. Ei știu mai multe decât spune Byzas. Nu pot scăpa de sentimentul că astrologul cunoaște foarte bine dedesubturile atentatului criminal și că are un motiv să tacă. Poate chiar colaborează cu asasinii.

— Și mie mi-a trecut asta prin cap, răspunse Melzer și o strânse pe Simonetta în brațe. Nici eu nu pot găsi alt motiv tăcerii lui. Byzas știe exact că atentatul era îndreptat împotriva mea. A fost o greșeală că l-am căutat. Eu nu mă încred nici în clarviziunea lui privitoare la Editha.

— Dar care să fi fost scopul lui?

— Poate o nouă capcană! Cine știe, poate că este vorba de aceiași oameni care au pus să fie asasinat și Albertus di Cremona.

Deși Melzer nu îi povestise Simonettei despre solicitarea lui Cesare da Mosto, aceasta trase concluzia corectă:

— Crezi că totul are legătură cu secretul chinezilor?

Melzer îmbrățișă umerii Simonettei.

— Cu ce altceva? Ce eram eu înainte de a veni aici? Un simplu făurar de oglinzi de care nu se interesa nimeni. Dar de când mă ocup cu scrierea artificială, sunt vânat ca un iepure și trebuie să mă tem pentru viața mea.

Simonetta își lipi fruntea de pieptul lui Melzer.

— Hai să fugim, spuse ea încet, să fugim departe de aici. În patria mea, Veneția, suntem apărați împotriva tuturor dușmanilor.

— Nu înainte de a o fi găsit pe Editha!

Meșterul îi luă între mâini capul Simonettei.

— Trebuie să înțelegi asta. Dacă plec de aici, o voi pierde pentru totdeauna pe fiica mea. Nu cred în horoscopul făcut de astrolog. Dacă ar fi știut unde se află, nu ar mai fi vorbit în șarade. Un oraș mare, bogat, cu creneluri și turnuri! Orice oraș mare și bogat are creneluri și turnuri. Lucrul acesta este valabil și pentru Constantinopol.

— Sau pentru Veneția.

— Posibil. Nici orașul meu natal Mainz nu duce lipsă de creneluri și turnuri. Nu, eu sper, eu cred că Editha se află încă la Constantinopol.

Cântăreața înțelese că nu avea rost să încerce să îi schimbe meșterului intenția.

La începutul lunii octombrie, o instanță penală din Constantinopol l-a condamnat pe trimisul chinez Lien Tao la moarte prin tăierea capului. Motivarea sentinței era șubredă. Lien Tao nu recunoscuse fapta și susținea cu tărie că nu avea niciun motiv pentru a comite o crimă. Albertus di Cremona, victima, îi oferise bani mulți pentru o comandă despre care nu putea să vorbească. Această afirmație li se păru judecătorilor în talare negre de-a dreptul suspectă. La o percheziție efectuată la misiunea chineză fusese descoperit un cuțit semănând ca două picături de apă cu cel care îl omorâse pe legatul papei. Tse-hi, servitoarea lui Lien Tao, jurase însă în fața judecătorilor că nu văzuse în viața ei acest cuțit; și își exprimase și bănuiala că aprozii l-au introdus pe ascuns în casă, pentru a-l implica pe stăpânul ei.

De asemenea, o nouă încercare a lui Melzer de a protesta pe lângă împărat împotriva sentinței rămase fără efect. Ioan Palaiologos nu se lăsă convins să revoce condamnarea la moarte nici măcar la amenințarea meșterului că va părăsi pentru totdeauna Constantinopolul. În vremurile în care turcii se aflau la porțile

orașului, afirmase împăratul, trebuia făcută dreptate. Asasinarea legatului papal avusese oricum loc în cel mai nepotrivit moment. Singurul lucru pe care el îl putea face pentru păgânul chinez era să se roage, iar când Melzer socoti acest lucru ca fiind lipsit de sens, reuși să îi smulgă suveranului permisiunea de a-l vizita pe Lien Tao în celula acestuia, înainte de execuție.

Închisoarea, aflată în Piața Sfânta Treime, nu departe de palatul imperial, pe o mică înălțime, părea o fortăreață de necucerit, iar Melzer, dotat cu o scrisoare de la împărat, trebui să treacă de patru porți grele din fier înainte de a ajunge la aripa celulelor, care încadra o curte interioară pătrată. Aici, celulele se ridicau pe trei niveluri, fiecare celulă având în locul ferestrei doar o gaură pentru aerisire, nu mai mare decât cea dintr-un porumbar, prin care niciodată nu pătrundea în interior vreo rază de soare.

Melzer se sperie când supraveghetorul deschise ușa celulei lui Lien Tao: chinezul stătea în picioare, cu fața la perete, și nu se mișca. De abia când meșterul îl salută, Lien Tao se întoarse și dădu din cap. Chipul îi era plin de sânge. Rămase mut. Chiar și când Melzer îi transmise salutările de la Tse-hi și îi spuse că aceasta îl va cinsti și după moarte, chinezul se limită doar la a înclina capul. Apoi se întoarse din nou către perete.

— Meștere Lien Tao, încercă Melzer să închege o discuție, spuneți-mi, vă pot îndeplini o ultimă dorință? Ceva care să stea în puterea mea.

Chinezul nu răspunse. Rămaseră o vreme muți amândoi, până când, în cele din urmă, fără a ridica privirea, Lien Tao spuse:

— Este vorba despre Panaiotis.

— Panaiotis? Cine este?

— Asasinul legatului papei, răspunse Lien Tao.

— Dumneavoastră îl cunoașteți pe acest Panaiotis?

— Da, oarecum.

— Dar, meștere, de ce îi pomeniți acum numele?

Lien Tao se întoarse, iar Melzer crezu că în întunericul celulei zărește un zâmbet pe chipul acestuia.

— M-am tot gândit, răspunse chinezul, mi-am tot frământat mintea încercând să-mi amintesc numele bărbatului care într-o zi a apărut în vechea biserică și mi-a făcut oferta unei afaceri stranii. Auzise de invenția noastră și îmi cerea zece mii de fluturași cu scrierea artificială. Pentru asta oferea o sumă respectabilă.

— Exact ca legatul papal Albertus di Cremona, Dumnezeu să-l ierte! Dar ce anume voia să facă Panaiotis cu aceste înscrisuri?

— O șmecherie murdară de-a turcilor.

— Panaiotis era turc?

— Nu, era bizantin sau, mai bine spus, era un renegat, un trădător

bizantin. Însă acest lucru l-am aflat abia ulterior. Pe înscris era un apel către toți bizantinii de a se preda într-o anumită zi, în care să deschidă porțile orașului. Semnătura era a împăratului Ioan Palaiologos.

— Doamne, ce șiretenie a câinilor de turci! Și dumneavoastră ce ați făcut, meștere Lien Tao?

— Am încercat mai întâi să îl amân pe Panaiotis pentru ziua următoare. Voiam să am certitudinea că lucra din însărcinarea împăratului. Întrebarea pusă la curte mi-a confirmat bănuiala: Panaiotis lucra pentru turci.

— Și ce s-a întâmplat a doua zi?

— Panaiotis nu a apărut la momentul stabilit. El ori un alt spion turc, care mișună peste tot în Constantinopol, trebuie să fi remarcat cercetările făcute de mine. Nu l-am mai văzut pe renegat. Am uitat atât întâmplarea, cât și numele omului. Abia acum, tot gândindu-mă la cine l-ar fi ucis pe Albertus di Cremona, mi-am reamintit totul. Îmi amintesc că Panaiotis s-a interesat de toate amănuntele din vechea biserică. Și mai ales mi-a atras atenția un cuțit pe care îl purta la cingătoare. Eu cred că atentatul nu îl viza pe legatul papal – eu eram cel vizat de ticălos. A vrut să se răzbune pe mine sau măcar să se asigure că am să tac pe vecie. Și-a atins țelul.

— Meștere Lien Tao, strigă plin de emoție Melzer, trebuie să îl găsim pe Panaiotis! Mai avem două zile la dispoziție.

— Două zile?

Chinezul zâmbi.

— Pentru unii, două zile e o veșnicie. Pentru mine, două zile reprezintă o clipă, nu mai mult.

Melzer îl privi nedumerit pe Lien Tao. Nu putea să înțeleagă calmul și resemnarea cu care își privea soarta. El era emoționat, chiar mai emoționat decât chinezul pe care îl aștepta călăul.

Michel Melzer părăsi celula în mare grabă. Se duse în portul Eleutherios, unde în mijlocul hoților și al tăinuitorilor îl descoperi pe egipteanul Ali Kamal.

Când Ali îl recunoscu pe meșter, încercă să se facă nevăzut, dar Melzer fu mai rapid. Puse mâna pe băiat, îl scoase din mulțime lângă un zid și îl întrebă:

— De ce fugi de mine? Eu caut un anume Panaiotis, un renegat bizantin, spuse în timp ce îl ținea bine de guler pe băiat.

Lui Ali Kamal i se făcu frică. Începu să se lamenteze:

— Nu este vina mea că Editha a fugit, meștere Melzer. Și nici Panaiotis nu este vinovat. Mi-a făcut un hatâr, iar eu l-am plătit pentru asta!

— Ce tot spui acolo? Ce știi tu despre Editha? Mie mi-ai spus că habar nu ai unde se află!

— A fost o minciună, meștere Melzer. Eu am ajutat-o să fugă la

Veneția, împreună cu mama și cu surorile mele. Nu trebuie să fiți îngrijorat.

Melzer îl privea blocat pe Ali. Editha era singură la Veneția?

Nu mai puțin surprins părea tânărul egiptean.

— Eu credeam că știți de fuga fiicei dumneavoastră, pentru că ați pomenit numele lui Panaiotis.

— Ce legătură are Editha cu Panaiotis? întrebă Melzer agitat.

Ali Kamal păru încurcat, și zise:

— Sigur că faima lui nu este dintre cele mai bune, dar nimeni în afară de el nu ar fi putut să o scoată pe fiica dumneavoastră alături de familia mea dincolo de marele zid.

— Tu ai predat-o turcilor, câine! strigă Melzer și începu să îl lovească pe băiat.

Ali evită iscusit loviturile și strigă:

— Nu, domnule, doar nu credeți că eu mi-aș fi predat familia turcilor! Panaiotis și oamenii lui i-au dus în acea noapte pe toți la o corabie ancorată în afara Constantinopolului. Ei se află demult în siguranță, în timp ce noi, aici, ne temem de alte atacuri ale turcilor. Pe Dumnezeul meu, este adevărat!

Cuvintele băiatului îl încurcară pe meșter. Acesta deja îl mai mințise o dată. Dar dacă Ali spunea adevărul, dăduse de urma Edithei. Așa se explica și de ce nu o găsise în Constantinopol.

O clipă, Melzer se gândi să ia urma Edithei și să urce în prima corabie care pleca la Veneția. Însă își aminti de amărâtul de Lien Tao, pe care îl aștepta moartea, și îl întrebă pe Ali Kamal:

— Unde mama dracului îl găsesc eu pe acest Panaiotis?

— Pe Panaiotis? se miră Ali. Panaiotis nu stă într-un loc. El se află ba dincoace, ba dincolo de zid, aici și niciunde.

Melzer se propti amenințător în fața egipteanului.

— Încetează să mă tot minți! Vreau să știu unde îl găsesc pe Panaiotis, ori…

— Dar să nu mă trădați! spuse abia șoptit Ali. Altfel, sunt ca și mort.

Melzer rămase neclintit.

— Știți vechea fierărie aflată nu departe de biserica celor Doisprezece Apostoli. Este lipită de marele zid. Acolo îl găsiți.

Melzer știa că ar fi o nebunie să îl caute pe Panaiotis și să aștepte de la el o mărturisire. Și, pe deasupra, gândul la fuga Edithei aproape că îi bloca rațiunea. Ce să facă? Era sigur doar că orice avea să facă trebuia făcut rapid.

Întortocheatul drum ce ducea din port până în oraș fu străbătut de meșter ca în vis, și tot ca într-un vis se îndreptă de la Piața înțelepciunii, pe lângă hipodrom, spre misiunea chineză.

De la condamnarea la moarte a lui Lien Tao, Tse-hi nu mai părăsise clădirea enormă. Renunțase la speranța de a-și mai vedea stăpânul în

viață, și nici măcar vestea primită de la Melzer că ar fi pe urmele adevăratului asasin nu îi mai domoli tristețea.

De aceea meșterul i se adresă lui Sin-shin, al doilea secretar al misiunii, cunoscut odată de el ca fiind răpitorul lui, însă cu care se afla acum în raporturi prietenești. Melzer îi descrise acestuia situația pe scurt. Mai spuse că pentru Lien Tao ar mai fi o fărâmă de speranță dacă ticălosul de Panaiotis ar fi găsit astăzi și silit să facă o mărturisire.

Sin-shin, un chinez cu umeri lați și cu o ceafă ca de taur, clătină din cap și spuse:

— Și cum vreți dumneavoastră, meștere Melzer, să îl determinați pe Panaiotis să își recunoască crima?

Melzer îi vârî chinezului în fața ochilor pumnul strâns.

— Forța, Sin-shin, este unica limbă pe care acesta o înțelege. Puneți-mi la dispoziție șase dintre cei mai voinici oameni ai dumneavoastră, spuneți-le că este vorba despre a-l scăpa în ultimul moment pe meșterul Lien Tao de la decapitare, și veniți cu mine!

Chinezul își strânse buzele și, după o clipă de gândire, răspunse:

— Bine, meștere Melzer, într-o oră voi fi la dispoziția dumneavoastră cu șase oameni înarmați.

Fierăria era ascunsă în umbra bisericii celor Doisprezece Apostoli, și se contopea atât de bine cu marele zid, încât părea o parte a acestuia. O grămadă de gunoi în fața porții grele din lemn trăda că aici de multă vreme nu mai potcovise un fierar un cal, și nici nu mai făurise vreo osie de căruță. Intrarea de alături era atât de îngustă, încât chiar și un bărbat zvelt trebuia să depună efort pentru a trece prin ea. Ușa era încuiată.

Pentru a stabili împreună cum să procedeze, Melzer și chinezii se retraseră după un perete al bisericii. Sin-shin, familiarizat cu astfel de proceduri, propuse să forțeze ușa și să îl surprindă pe Panaiotis, sau, dacă acesta nu era acolo, să se ascundă toți și să aștepte apariția lui. Considera că ar fi mai bine să aștepte seara și să acționeze protejați de întuneric, dar Melzer ridică problema timpului: pentru Lien Tao, fiecare oră era importantă. Și cum va fi forțată ușa de la intrare?

La o comandă a lui Sin-shin, chinezii își lepădară pelerinele, și abia atunci observă Melzer că aceștia aveau asupra lor arme grele: cuțite, spade, ghioage, topoare, bărzi și drugi din fier. Cu un semn, chinezul își dirijă oamenii către poarta zăvorâtă. Fixară câte un drug deasupra, dedesubtul și la marginea laterală a ușii. Dură doar o clipă până când încuietoarea cedă. Ușa se deschise.

Interiorul fierăriei era plin de praf și de funingine, iar aerul înăbușitor le tăie invadatorilor răsuflarea. Dar nici urmă de cel căutat. Doar o cană din cositor și resturile unei lipii pe un suport din piatră dădeau de bănuit că în urmă cu puțin timp un om se oprise aici.

Sin-shin îl privea dezarmat pe Melzer. La fel de dezamăgit, acesta ridică din umeri. Ce vor face acum? Unde să îl caute pe Panaiotis? Poate că tânărul egiptean îl minţise şi povestea cu Panaiotis nu avea niciun temei. Melzer şovăia, gândindu-se dacă nu cumva aveau să plece aşa cum veniseră, dar îşi dădu seama că pentru Lien Tao exista o singură şansă – aceasta.

Deciseră, aşadar, să aştepte. Se întinseră pe podea şi începură să moţăie. Nimeni nu scotea o vorbă. Şi, pe măsură ce timpul trecea, Melzer era tot mai disperat. Dacă povestea cu Panaiotis nu se adeverea, atunci şi fuga Edithei la Veneţia era tot o minciună.

Seara se aşternuse deja peste oraş. Cei din fierărie abia dacă îşi mai recunoşteau chipurile, când surprinseră un zgomot înfundat. Chinezii puseră mâna pe arme. Părea că o fiinţă invizibilă se strecura prin mijlocul camerei. Melzer privi în sus, la căpriorii tavanului, apoi îşi plecă privirea spre podeaua din piatră, din care brusc, ca manevrat de mâna unei fantome, se ridică un chepeng, pe care, fie din cauza întunericului, fie din cauza prafului ce acoperea totul, niciunul dintre ei nu îl văzuse.

Din adâncuri se ivi un braţ care ridică un opaiţ cu ulei, apoi apăru şi partea superioară a corpului unui bărbat îmbrăcat cu o tunică de culoare închisă. Neaşteptatul musafir încă nu remarcase prezenţa intruşilor, care nici nu îndrăzneau să mai respire.

După ce individul ieşi prin gaura din podea, îngenunche şi lumină cu opaiţul coridorul pe care venise.

— Încă zece trepte de urcat! transmise acesta cu voce joasă. Apoi, aţi ajuns.

După un timp apăru o a doua siluetă. Şi în vreme ce Melzer încă se mai gândea cum să le vină de hac indivizilor, chinezii se aruncară asupra celor doi, pe care îi puseră la pământ după o scurtă încăierare.

Meşterul apropie opaiţul de chipul unuia dintre ei şi întrebă:

— Tu eşti Panaiotis?

— Şi dacă aş fi eu? ripostă cu obrăznicie acesta, în timp ce doi chinezi îi răsuceau braţele la spate.

Când Melzer se apropie de celălalt, acesta lăsă capul în piept, ca să nu i se vadă faţa.

— Şi tu? întrebă Melzer. Tu cine eşti? Spune cum te cheamă!

Necunoscutul rămase mut. Atunci meşterul îl apucă de păr şi îi ridică capul. Se sperie.

— Dar sunteţi… sunteţi Alexios, intendentul împăratului!

Cel demascat încuviinţă.

— Faceţi cauză comună cu un renegat? Să vă fie ruşine!

În timp ce chinezii le legau răufăcătorilor de braţe şi de picioare lanţurile aflate pe pereţi, Melzer, însoţit de Sin-shin, coborî pe tainicele trepte pentru a afla ce se ascundea acolo. Dar când dădură cu

ochii de coridorul lung care cobora sub marele zid, se întoarseră. Melzer era buimac.

Alexios începu să se lamenteze și să îl învinovățească pe Panaiotis pentru că îl determinase să trădeze și pentru că îl obligase să destăinuie cele mai secrete chestiuni legate de împărat, fără a-l plăti cu banii promiși.

Deși trădarea intendentului imperial îl îngrozea, Melzer era mai îngrijorat de situația lui Lien Tao. Se apropie de Panaiotis și îi reproșă în față:

— Tu ești cel care l-a omorât pe trimisul papei! În slujba cui te afli?

Panaiotis rânji sarcastic. În loc să răspundă, scuipă disprețuitor pe podea și se întoarse într-o parte, parcă pentru a spune: „De la mine nu vei scoate o vorbă!”

Mai experimentat decât Melzer în privința tratamentului aplicat prizonierilor tari de cap, Sin-shin începuse să aţâțe focul din forjă, în timp ce meșterul se străduia degeaba să scoată un răspuns de la Panaiotis. Și pentru că nu găsi altceva la-ndemână, ținea în foc spre a aduce la incandescență un clește cu brațe lungi. În cele din urmă trecu fierul înroșit prin fața chipului lui Panaiotis și spuse încet, dar amenințător:

— Mărturisește sau acest fier incandescent îți va lua lumina ochilor pentru totdeauna! L-ai omorât pe legatul papei?

Panaiotis era un tip dur, obișnuit cu tot felul de torturi. Fierul incandescent de sub nas părea să îl fi impresionat prea puțin. Întoarse capul și refuză să răspundă. Poate că nu îl credea capabil pe chinez de o asemenea faptă teribilă, el, care privea cruzimile ca pe ceva cotidian.

Însă Sin-shin înlătură prompt orice îndoială, și repetă:

— Tu l-ai ucis pe legatul papal?

Și îl lovi în față cu cleștele înroșit în foc.

Cel imobilizat urlă, iar strigătul lui fu repetat de ecoul bolții; apoi se prăbuși la podea. Sin-shin îl lovise peste pleoapa dreaptă, care acum atârna ca o cârpă arsă. Sângele îi curgea peste ochi, croindu-și drum către colțul gurii.

— Nu ai înțeles întrebarea mea? strigă Sin-shin, și Melzer văzu îngrozit cum chinezul ținea amenințător cleștele incandescent în dreptul celuilalt ochi al renegatului.

Alexios, care trebuia să asiste la tortură din imediata apropiere, tremura din tot trupul. De teamă că i s-ar putea întâmpla și lui același lucru, îi strigă celui torturat:

— Idiotule! Ești un idiot, Panaiotis! Te vor omorî dacă îți ții gura și mă vor omorî și pe mine!

Fără să ezite, Sin-shin lovi a doua oară. Panaiotis încercă, atât cât îi permiteau lanțurile, să evite cleștele, dar acesta îl lovi peste urechea

stângă, lăsând în urma lui o arsură urât mirositoare.

Panaiotis scoase un nou urlet, apoi se lamentă disperat:

— Oprește! Mărturisesc. Eu l-am ucis pe legat!

Melzer se simțea groaznic. În jur mirosea a carne arsă și a păr pârlit, iar el era pe punctul de a vărsa; dar nu trebuia să cedeze acum.

— În slujba cui te afli? Cine te-a tocmit?

Fiindcă Panaiotis nu răspunse, Sin-shin se îndreptă din nou către forjă și vârî cleștele în foc. Panaiotis îi urmărea cu coada ochiului fiecare mișcare. Când chinezul se întoarse și se apropie de el cu cleștele înroșit, începu să spună cu voce tremurătoare:

— Puteți să mă omorâți – nu îi știu numele. Într-o zi a apărut aici un călugăr cu talar negru. Vorbea italiana ca un florentin ori un venețian, și spunea că la Constantinopol se află un legat al papei de la Roma care trebuie înlăturat. M-a întrebat dacă sunt gata să preiau cazul.

Meșterul scutură din cap.

— Și firește că erai gata.

— Călugărul m-a plătit regește. Un om ca mine trăiește din executarea unor astfel de servicii.

Panaiotis se șterse cu mâneca peste față. Așa cum arăta acum, mânjit de sânge și cu fața schimonosită de durere, mai că părea demn de milă. Dar Panaiotis era un asasin, și cu siguranță că aceasta nu era prima lui crimă. Pentru bani, acest om făcea orice.

În timp ce Sin-shin se ocupa de intendentul împăratului, căruia îi vâra sub nas cleștele înroșit, Melzer îngenunche pe podea în fața lui Panaiotis, și întrebă încet, pentru ca nimeni să nu poată auzi:

— Tu ai condus-o pe mama egipteanului prin acest coridor pe teritoriul turcesc?

Prizonierul încuviință. Față de rănile suferite, această întrebare i se părea lipsită de importanță.

— Și? insistă Melzer.

— Și ce? Mi s-a oferit un ducat de aur pentru fiecare persoană, și am făcut ce mi s-a cerut.

— Câte persoane ai trecut dincolo prin coridorul secret?

Panaiotis se aplecă în față. Părea a fi pe punctul de a leșina.

— Hei! strigă Melzer și îl scutură de umeri pe Panaiotis. Câți erau?

— Numai femei! mormăi acesta. Mama egipteanului și cele patru fiice… ba nu… Panaiotis făcu o pauză, și adăugă: în ultima clipă a mai venit o străină, în total, șase.

Abia termină Panaiotis de vorbit, că alunecă într-o parte și se întinse nemișcat pe podea. Când văzu asta, Sin-shin deveni neliniștit. Luă în pumni apă din putina de lângă forjă și o aruncă pe fața grecului.

— Avem nevoie de el viu! spuse el îngrijorat. Altfel, totul a fost zadarnic.

Până atunci, Alexios se jeluise numai de grija lui, dar acum sări ca tras în țeapă.

— Este mort! L-ați omorât!

Într-adevăr, Panaiotis, lungit pe podea, părea lipsit de viață.

— Se preface! strigă agitat Sin-shin, și se duse să mai aducă apă, pe care o zvârli cu putere lui Panaiotis în față, care își reveni din leșin.

Prinse mai întâi puteri în brațe, și încercă să se ridice, dar dădu greș și se prăbuși la loc, pe podea.

Melzer, căruia scena îi devenise treptat insuportabilă, i se adresă chinezului:

— Scoateți-i lanțurile. Este mult prea slăbit pentru a fugi. În plus, avem nevoie de o căruță pentru a-l transporta la tribunal. Sper doar să nu fie prea târziu!

— Cum să facem rost de o căruță aici, la marginea orașului, în această zonă săracă? întrebă Sin-shin.

Atunci meșterul scoase din tunică o monedă din aur și i-o dădu unui chinez aflat chiar lângă ușă:

— Grăbește-te!

Omul îi aruncă o privire întrebătoare lui Sin-shin. Acesta dădu din cap afirmativ, și chinezul ieși din încăpere.

După ce îl eliberară de lanțuri pe Panaiotis, Melzer și Sin-shin îl sprijiniră pe acesta de un perete. Renegatul făcea eforturi pentru a ține deschis ochiul rămas nevătămat.

Alexios, aflat în continuare legat pe podea, se întoarse către Melzer zicând:

— Meștere, dumneavoastră sunteți totuși un om inteligent. Ascultați-mi propunerea: ce câștigați dacă mă dați împăratului? Voi fi acuzat de înaltă trădare, voi fi condamnat la moarte și mi se va lua averea, care este considerabilă. Lăsați-mă să fug, eu am să plec pe acest coridor, și nu veți mai auzi de mine niciodată, iar eu voi face în așa fel, încât averea mea să ajungă la dumneavoastră.

Melzer își încrucișă brațele pe piept și clătină din cap zicând:

— Alexios, tu ești un trădător mizerabil și respingător. Crezi că, dacă tu ești de vânzare, și ceilalți oameni trebuie să fie la fel de coruptibili ca tine? Nu, Alexios, vei da socoteală pentru ce ai făcut.

Gâdele îmbrăcat în roșu intră în celula lui Lien Tao încă înainte de a se lumina de ziuă. În mâna stângă ținea un felinar bine lustruit, iar în dreapta un zar mare.

Cu toate că Lien Tao nu închisese un ochi în noaptea care trebuia să îi fie și ultima și nu se atinsese de masa opulentă a condamnatului, din care nu lipsea nici măcar vinul, părea mai liniștit decât gâdele, care atunci când scoase de sub pelerină sentința scrisă pe pergament, o scăpă pe jos și făcu mai multe greșeli când citi verdictul judecătorului.

Lien Tao nici nu îl ascultă, ci rămase cu privirea în pământ zâmbind; da, zâmbea, o atitudine care ar fi scos din sărite orice gâde din lume.

Când călăul termină, îi întinse chinezului zarul mare din lemn, explicându-i că în această dimineață li se va tăia capul altor trei delincvenți, printre care o pruncucigașă, iar numărul hotărât de zar va indica ordinea în care se vor face execuțiile.

De parcă gâdele tocmai i-ar fi explicat un joc oarecare, Lien Tao aruncă zarul în direcția ușii celulei. Acesta se rostogoli cu zgomot pe podeaua din piatră, și se opri cu cifra șase în sus.

— Ai avut noroc, zise gâdele stingherit. Înseamnă că ești ultimul.

Lien Tao dădu iarăși din cap.

— Ai o ultimă dorință? întrebă călăul și lumină chipul chinezului care se așezase pe priciul său, de parcă ar fi verificat dacă acesta încă zâmbea.

Lien Tao își înălță capul și răspunse cu voce tare:

— Să se facă dreptate, altceva nimic.

Gâdele se făcu că nu a auzit, și spuse:

— Preotul a refuzat să îți dea iertarea păcatelor. El a fost de părere că voi, chinezii, sunteți necredincioși, pentru că dumnezeul la care vă rugați are ochii oblici și o burtă mare și, pe deasupra, zâmbește mereu, în timp ce adevăratul atotputernic este suplu ca un stâlp de biserică și serios ca un predicator al postului – și nici nu are ochi oblici!

— Dreptate, nimic mai mult, repetă Lien Tao de parcă nu ar fi înțeles cuvintele gâdelui, apoi se întoarse cu spatele.

Ușa cea grea fu trântită cu putere.

Se iveau zorii când Melzer și Sin-shin ajunseră la palatul imperial cu trădătorii Panaiotis și Alexios înlănțuiți. Gărzile palatului îl recunoscură pe intendent,. Și se stârni mare neliniște. Cel mai înalt demnitar al curții în lanțuri?

Melzer ceru să îi vorbească urgent împăratului. Era o chestiune de viață și de moarte: trimisul chinez Lien Tao, care putea fi executat în orice moment, era nevinovat. Adevăratul criminal își recunoscuse fapta.

Mai dură un nesfârșit de lung timp până când Ioan Palaiologos își tăcu apariția în sala de la intrare, într-un mantou lung din brocart albastru-auriu, însoțit de doi cameriști somnoroși.

— Melzer! strigă el morocănos. Nimic de pe lumea aceasta nu este atât de important, încât să justifice tulburarea somnului împăratului. Ce doriți?

Privirea lui obosită căzu pe cele două siluete înlănțuite, care păreau că îl interesează mai puțin decât chinezul Sin-shin, și mormăi:

— Acesta face parte și el din clica asasinilor?

— Dumnezeule! exclamă revoltat Melzer. Oh, cel mai onorat împărat, noi vă aducem pe adevăratul asasin al legatului papal di Cremona. Meșterul Lien Tao este nevinovat!

Ioan Palaiologos îl măsură indispus pe chinezul Sin-shin. Meșterului Melzer îi sări țandăra și se răsti la împăratul adormit:

— Prea puternice împărat, acesta este Sin-shin, al doilea secretar al misiunii chineze. Cu ajutorul lui l-am prins pe adevăratul asasin al legatului papal Albertus di Cremona. El a recunoscut fapta, și nici nu vă este un necunoscut. Este trădătorul Panaiotis!

Cum auzi acest nume, chipul lui Ioan Palaiologos se întunecă. Se apropie de prizonierul care stătea în fața lui, cu chipul ascuns.

— Acesta este…

— Alexios, intendentul curții dumneavoastră! Iar celălalt este acel Panaiotis care le-a transmis turcilor planurile de apărare ale bizantinilor. Au făcut amândoi cauză comună. Dar asasinul este Panaiotis!

— Și chinezul din celulă?

— Este nevinovat. Tribunalul a condamnat pe altul în locul vinovatului. Dați un ordin suveran pentru ca Lien Tao să nu fie executat.

Totuși, împăratul părea mai interesat de trădarea intendentului său decât de nevinovăția trimisului chinez. Îi ridică lui Alexios capul trăgându-l de păr și îi strigă în față:

— Ești ori nu ești trădător? Vreau să o aud din gura ta!

Alexios îi aruncă o privire disprețuitoare împăratului, parcă voind să spună „Te urăsc!” dar tăcu.

— Stăpâne, interveni Melzer, meșterul Lien Tao așteaptă să fie executat, iar aici îl aveți pe adevăratul asasin! Trebuie să acționați!

La aceste cuvinte, împăratul i se adresă lui Panaiotis:

— Tu, broască râioasă, ți-ai trădat patria. Pentru acest lucru vei muri. Recunoști că l-ai ucis pe legatul papal?

Panaiotis ridică capul. Avea chipul năclăit de sânge. Ochiul lui drept abia se mai vedea, dar cel stâng fulgera ură.

— Mărturisești? repetă Ioan Palaiologos.

Panaiotis scuipă pe podea.

— Nu, nu recunosc nimic!

— El a recunoscut deja, strigă agitat făuritorul de oglinzi. Sin-shin poate depune mărturie.

— Porcii ăștia m-au torturat! izbucni Panaiotis. Mi-au pus în față un fier încins. În aceste condiții recunoști orice!

— Bine, ripostă împăratul, atunci vom utiliza torturi și mai grele pentru a-ți smulge o confesiune.

Melzer ridică mâinile într-un gest de implorare.

— Prea puternice împărat, este prea târziu pentru meșterul Lien Tao!

În cele din urmă, împăratul fu obligat să facă ceva. Chemă un sol, căruia îi dădu sarcina să se grăbească să ajungă la locul execuției și să suspende uciderea lui Lien Tao.

— Te voi însoți! zise înfierbântat Melzer. Să nu mai pierdem timpul!

A trebuit să ajung la bătrânețe pentru a-mi da seama că soarta oricărui om este schițată precum conturul unei țări pe hartă. După cum nu poți să sari peste propria umbră, tot așa nu îți poți părăsi calea prevăzută de soartă, pentru a alege un alt drum. Nu, trebuie să te supui sorții tale, trebuie să viețuiești cu bucurii și tristeți, cu fericire și cu teamă, și să nu te ridici împotriva loviturilor ei, nici măcar împotriva morții.

Cam așa trebuie să fi gândit Lien Tao când mai aproape fiind de moarte decât de viață, l-a întâmpinat fără teamă pe călău. Odată cu anii ce au trecut de atunci, am ajuns la convingerea că, în acea dimineață de octombrie, teama mea a fost mai puternică decât cea a lui Lien Tao. Eu tremuram pentru viața lui, în timp ce el mi se pare că știa ce avea să i se întâmple.

Când eu și solul împăratului am ajuns în piața unde avea loc execuția, acolo domnea o mare harababură, și pentru moment nimeni nu îmi putea explica ce se petrecuse. Pe estradă se aflau trei capete însângerate despărțite de trupurile lor: acela al primului condamnat, care din lăcomie îl înjunghiase pe patriarhul Nikephoros Kerularios, cel al soției adultere care își otrăvise soțul și copiii, și capul călăului. Lângă tigva lui am văzut gluga roșie purtată de toți călăii aflați în exercițiul funcțiunii. La baza estradei se aflau trupurile lipsite de viață a doi aprozi. Nici urmă de Lien Tao.

Spectatorii – să fi fost cam două mii – se împrăștiau cu repeziciune strigând. Unii căutau protecție în spatele căruțelor și tarabelor din piață, alții îngenuncheau pe caldarâm și se rugau cu voce tare. Un grup de tineri dansa urlând în jurul estradei.

Niciunul dintre cei întrebați de mine despre cauza agitației și despre locul în care se afla al treilea condamnat nu a fost în stare să îmi dea un răspuns clar, iar solul împăratului, pe care ceea ce se petrecea îl nedumerea nu mai puțin decât pe mine, a făcut cale întoarsă pe drumul pe care tocmai venisem.

Treptat, și punând întrebări sâcâitoare, am aflat ce se întâmplase: securea călăului tocmai retezase al doilea cap când aprozii îl trăseseră pe Lien Tao către estradă. În clipa în care îl împingeau pe condamnat pe scara din lemn în sus, din public au năvălit câțiva chinezi. Doi au atacat oamenii călăului și i-au înjunghiat, alți doi au urcat pe estradă și l-au pus la podea pe gâde. Înainte să își dea seama cineva ce fac,

capul acestuia se rostogolea tăiat de secure. Doi chinezi au pus mâna pe Lien Tao, care era legat, și l-au luat cu ei. Și, după cum am fost asigurat, totul s-a desfășurat atât de rapid și cu atâta precizie, încât acțiunea s-a încheiat înainte de a-i fi trecut cuiva prin cap să intervină.

La început am fost atât de naiv să cred că chinezii l-au adăpostit pe Lien Tao la misiunea lor, dar am găsit clădirea părăsită. Scaunele răsturnate și sipetele deschise lăsau impresia unei fugi în pripă. Al doilea gând al meu a fost la atelierul din vechea biserică. Acolo am văzut de departe ușa deschisă. Când am intrat, m-au cuprins furia și disperarea. Am simțit un mare gol: îmi furaseră cunoștințele și mă înșelaseră cu propria-mi contribuție. Toate dispozitivele mele, casetele de culegere și cuburile cu litere, ba chiar și sulurile de hârtie și de pergament dispăruseră. Mai rămăseseră doar cuptorul zidit și presele grele din lemn.

Nu îmi este rușine să recunosc faptul că modul în care fusesem înșelat mi-a adus lacrimi de furie în ochi. Oh, de-aș fi bănuit măcar ce avea să mi se întâmple, viața mea ar fi luat o cu totul altă cale. Dar eu am căutat să clarific circumstanțele ce conduseseră la comportamentul perfid al chinezilor, și cu asta destinul și-a urmat cursul.

L-am căutat pe egipteanul Ali Kamal în port. Eram sigur că el știa mai multe despre lovitura dată de chinezi, iar eu trebuia să îl găsesc pe Lien Tao. Așa cum mă așteptam, egipteanul își făcea în port meseria lui rușinoasă, iar când m-a recunoscut, a încercat să se facă nevăzut. Dar am pus mâna pe el, și nu i-am dat drumul înainte de a-mi fi spus totul.

Ali Kamal știa de mai multe zile despre pregătirile chinezilor, în cazul în care nevinovăția lui Lien Tao nu putea fi dovedită. Chinezii mituiseră paznici pentru ca aceștia să nu intervină, și oferiseră o avere unui armator venețian pentru a-i duce la Alexandria, de unde voiau să își aranjeze înapoierea în China. Vestea loviturii încă nu se răspândise în Constantinopol când corabia venețiană cu numele de *Serenissima* ieșea în larg. Ali spunea că la bordul ei se aflau cu siguranță optzeci de chinezi – și acesta era adevărul.

Când i-am spus Simonettei despre neașteptatul eveniment, m-a consolat susținând că trecusem prin situații mai dificile, care nu făcuseră altceva decât să mă întărească și mai mult. Mi-a cerut insistent să părăsesc acest sinistru oraș Constantinopol și să plec cu ea la Veneția. Eu știam cât de dor îi era Simonettei de orașul natal, și de când aflasem de fuga Edithei, voiam oricum doar să mă achit de comanda dată de Cesare da Mosto, apoi să părăsesc cât mai repede Constantinopolul.

Dar cum puteam să îndeplinesc însărcinarea dată de trimisul papei dacă fusesem tâlhărit de uneltele mele și de cele mai importante dispozitive? Simonetta mi-a susținut intenția de a-l căuta pe da Mosto

și a-i restitui plata pe care mi-o făcuse în avans, însă da Mosto a refuzat să accepte aurul și a insistat să duc la bun sfârșit cele convenite. Obiecția mea că ar putea trece săptămâni, poate chiar luni până să fie gata noi dispozitive. Am trecut sub tăcere că pusesem deoparte un set de litere – a fost combătută de legat cu dorința de a-mi continua munca mai departe, însă cu mai multă discreție decât ar fi fost de așteptat de la o mie de călugări-scribi.

Nici nu îmi rămânea altceva de făcut, având în vedere că nu voiam să intru în conflict cu legatul, decât să încep să mă ocup de noile dispozitive, de instrumente și de mobilier. Dar înainte de toate trebuia ca, pornind de la setul de litere pe care împreună cu aurul romanului îl ascunsesem sub vatră, să torn noi zaruri cu litere. Plumbul și cositorul rămas de la chinezi îmi erau de ajuns pentru scopul meu, și în mod sigur aș fi dus la îndeplinire comanda lui da Mosto dacă Simonetta nu ar fi intervenit într-un mod neașteptat.

Odată exprimat gândul de a începe o nouă viață în patria ei venețiană, acesta nu îi mai dădea pace. Presiunile exercitate de ea deveniseră amenințări, și în cele din urmă m-a pus în situația de a alege între a-i îndeplini dorința și a pleca împreună, ori de a o lăsa să plece singură.

Trebuie să recunosc faptul că pasiunea mea față de ea era atât de puternică, încât nu îmi mai puteam închipui viața fără Simonetta. De când ne apropiasem în parcul palatului imperial, pasiunea aceasta nu scăzuse, ba, dimpotrivă, ne iubeam fierbinte nopți de-a rândul și abia așteptam serile următoare, ca plăcerile să le depășească pe cele precedente.

O imploram pe Simonetta în genunchi – ceea ce era ridicol pentru un bărbat de vârsta mea – să mai rămână până când îl rezolvam pe legat. Dar rugămințile mele ajungeau la urechi surde. Ce era să fac? Dacă rămâneam la Constantinopol pentru a îndeplini contractul, exista pericolul de a o pierde pe Simonetta. Dacă plecam la Veneția, Cesare da Mosto s-ar fi simțit înșelat și nu încăpea îndoială că el și oamenii lui aveau să mă caute și în ultimul colțișor de lume pentru a se răzbuna.

Așadar, în timp ce eu eram pus să aleg între Scila și Caribda – cele două stânci la fel de funeste – în portul Eleutherios a acostat o galeră venețiană, un vas lung și zvelt, cu trei catarge, și pe fiecare parte cu câte douăzeci și cinci de vâsle mânuite de sclavi. Mândra corabie, vopsită în roșu și albastru, cu sculpturi aurii, purta numele dogelui Francesco Foscari și naviga când și când în serviciu diplomatic între cele două orașe prietene. *Francesco Foscari* era dotată cu un pinten, cu baliste și cu două tunuri la pupă, arătând astfel atât de înspăimântătoare, încât niciun vas turcesc nu cutezase să se apropie de ea la mai puțin de o jumătate de milă.

Echipajul vasului venețian purta uniforme în aceleași culori roșu-albastru-auriu care împodobeau și mândra galeră, haine pe talie, pantaloni din catifea până la genunchi, ciorapi aurii și încălțăminte din piele, cu vârf ascuțit. Șeful lor, al cărui nume mi-a rămas în memorie – Domenico Lazzarini – era înfășurat într-o mantie roșie nici prea lungă, nici prea scurtă, fără mâneci, iar boneta sa ca o oală îi conferea o anumită demnitate aflată parcă în contradicție cu înfățișarea sa tinerească.

Simonetta nu îmi povestise niciodată despre familia ei; știam doar că tatăl său, Lorenzo, confecționa lăute. Acum m-a surprins spunându-mi că Domenico Lazzarini ar fi fiul surorii tatălui ei, deci era văr cu ea, și că era de acord să ne ducă pe mine și pe ea la Veneția. *Francesco Foscari* urma să ridice ancora a doua zi.

Încă o dată am rugat-o pe Simonetta cu toată ardoarea să mai rămânem până când mă voi achita de obligațiile mele. Totuși, frumoasa venețiană, pe care până acum o cunoscusem ca sensibilă și docilă, rămase inflexibilă. În cele din urmă m-a convins cu argumentul serios că dragostea noastră va dăinui cu siguranță despărțirii, și, chiar de ar dispărea, nu ar fi cine știe ce păcat.

În acea noapte am rămas îmbrățișați și am iubit-o cu atâta foc, încât am crezut uneori că îmi pierd cunoștința. Dimineața, când încă mai era întuneric, i-am pus în bagaj o casetă cu aurul primit de la Cesare da Mosto, și i-am promis că o voi urma la Veneția imediat ce îmi voi achita obligația.

În toate acele zile, gândul la fiica mea Editha nu m-a părăsit. Ciudat, dar o voce interioară îmi șoptea că medicul Chrestien Meytens are grijă de ea, căci auzisem că olandezul dispăruse din Constantinopol în aceeași zi cu Editha. Cu toate că Editha era slabă și fără experiență, nu mă îndoiam că ea se descurca în acel oraș străin.

A urmat întâlnirea cu Domenico Lazzarini, comandantul vasului, și părerea mea s-a schimbat de la o clipă la alta. Dimineața devreme o dusesem pe Simonetta cu bagajul în port, și tocmai ne luam rămas-bun, îmbrățișându-ne printre lacrimi, când pe puntea de comandă se ivi silueta înaltă a lui Lazzarini. Acesta ne-a privit o vreme, și, pentru că nu ne mai înduram să ne despărțim, ne-a strigat să ne grăbim deoarece corabia era gata de plecare.

Nu îmi mai amintesc exact cum a sunat somația, dar simt și acum ironia din vocea lui. În clipa în care Simonetta a pus piciorul pe vas, a întâmpinat-o Lazzarini, însoțit de doi cadeți elegant îmbrăcați, și a întrebat-o în așa fel încât să aud și eu dacă s-a gândit bine în privința acestei călătorii. Chiar dacă orașul Constantinopol era înconjurat de turci, între zidurile sale domneau pacea și ordinea; în schimb, viața la Veneția oferea unei femei singure primejdii mult mai mari de când Consiliul celor Zece emisese legea conform căreia femeile necăsătorite

puteau fi sălțate de pe străzi și din piețe și acuzate de prostituție. Cele mai multe erau arse pe rug. La Veneția se credea că numai astfel se putea stăpâni desfrâul, pentru că în orașul-lagună existau mai multe cocote decât femei onorabile.

Simonetta a dat mai puțină importanță cuvintelor lui Lazzarini decât le-am acordat eu. Eu am recepționat avertismentul lui ca pe o lovitură. M-a cuprins frica. Frică pentru Simonetta, dar mai mult pentru fiica mea, Editha. Cum s-ar putea apăra ea în fața unui tribunal special, când ea nu putea nici măcar să vorbească? Dacă rămâneam la Constantinopol, așa cum intenționam, mi-am dat pe loc seama că nu voi avea o clipă de liniște. În disperarea mea mi-am acoperit fața cu mâinile, și atunci mi-a venit ideea – nu, a fost mai mult decât o idee, a fost indicația inimii mele – de a întoarce imediat spatele Constantinopolului și de a pleca la Veneția alături de Simonetta.

M-am năpustit pe vas și am insistat pe lângă Lazzarini să amâne plecarea cât era necesar să revin cu cele trebuincioase mie. Firește că a refuzat. Nici când i-am oferit o monedă de aur nu a cedat. La a treia monedă a devenit în sfârșit mai cooperant și m-a avertizat: peste exact o oră, *Francesco Foscari* avea să ridice ancora. I-a aruncat totodată Simonettei o privire plină de reproș.

Aceasta nu a înțeles ce se petrecuse în mine, și înainte de a fi apucat să îmi pună vreo întrebare, eu deja mă aflam în drum către locuința mea din cartierul Pera. Străzile, casele și palatele zburau pe lângă mine. Nici nu le percepeam. În mintea mea se buluceau gândurile, îndoiala că hotărârea mea era cea corectă, dacă nu cumva, presat de acest venețian, urmam o cale greșită. Puteam eu să fiu sigur că Editha se afla la Veneția? În aceste condiții, fuga mea din Constantinopol însemna pierderea ei definitivă. Măcar ea știa unde mă putea găsi pe mine. În plus – gândeam eu în timp ce traversam Piața Sfânta Treime – eram pe punctul de a părăsi tot ceea ce clădisem cu mari eforturi. Aurul lui da Mosto! Să îl las să cadă pradă hoților?

Pentru prima oară m-am întrebat dacă nu cumva mă îndrăgostisem peste măsură de Simonetta; dacă nu cumva mă subjugase. Să rămân? Să plec? O voce interioară îmi spunea: „Nu fi prost! Tu deja ți-ai pierdut fiica. Vrei să-ți pierzi acum și iubita? Nu Constantinopolul, ci Veneția este orașul în care le vei găsi pe amândouă!”

Astfel, stăpânit de un vârtej de sentimente, odată ajuns acasă am înghesuit într-un sac de călătorie tot ce mi se părea important: câteva haine și încălțăminte elegantă procurate la Constantinopol, banii mei și restul aurului de la da Mosto, și, înainte de toate, o casetă din lemn cu un set întreg de litere de la chinezi.

Când am ajuns în port într-un final, parcă m-am trezit dintr-un vis urât: *Francesco Foscari* plecase, în locul acestuia tocmai ancora o corabie spaniolă. O vreme am rămas de parcă prinsesem rădăcini,

incapabil să mai gândesc. Am lăsat sacul de voiaj să îmi alunece de pe umăr pe caldarâm și am tras o înjurătură pe care nu aș vrea să o redau.

Ce se întâmplase? Săptămâni de-a rândul Simonetta mă pisase să plec din Constantinopol împreună cu ea, iar acum, când cedasem pisălogelii, mă lăsase singur în urmă. Să mă fi înșelat atât de mult în privința venețienei?

M-am așezat descumpănit pe sac. Priveam caldarâmul cu fața sprijinită în mâini. Să mă fi luat Simonetta de prost? Să fi urmărit doar banii mei? Și ce rol avea Lazzarini în acest joc perfid? Erau întrebări la care nu aveam un răspuns.

Nu mai știu cât timp am petrecut în acea dimineață departe de realitate, în lumea imaginației și a bănuielilor. Îmi amintesc doar că am sărit brusc în picioare cu hotărârea fermă de a urca la bordul următoarei nave care pleca spre Veneția.

VENEȚIA

Construit pe o sută de insule mici și având 190 000 de locuitori, orașul stăpânește întreaga Mare Mediterană. Republica este condusă de doge, în spatele căruia se află influentul Consiliu al celor Zece, instanța supremă. După treizeci de ani, tocmai s-a încheiat construcția Palatului Dogilor, mult admiratul centru al puterii Serenissimei.

Capitolul VII

Umbra crimei

În Palazzo Agnese de pe Marele Canal care șerpuia ca o bandă de mătase prin orașul-lagună, fiica mută a meșterului de oglinzi era bine văzută. Mai ales Ingunda Doerbeck, soția armatorului, căpătase atâta încredere în Editha, încât nu avea mai multă în niciun alt om din uriașa și sinistra ei casă. Nici măcar Giuseppe, majordomul, nu era atât de fin cunoscător al vieții private a stăpânei. În ciuda neputinței Edithei de a vorbi, cele două se înțelegeau excelent, și uneori era de ajuns o privire ori o clipire a uneia pentru a comunica un lucru celeilalte.

La Ingunda, Editha se simțea în siguranță – în siguranță față de Meytens, de a cărui apariție neașteptată ea încă se mai temea, și în siguranță față de tatăl ei, despre care încă mai credea că voia să o cupleze cu cel dintâi bărbat convenabil după ce varianta cu Morienus căzuse. Nici nu se gândea că tatăl său își făcea griji în privința ei. Săptămânile scurse, în care pentru prima dată în viață luase singură hotărâri, îi întăriseră încrederea în sine și îi induseseră un simț al vieții niciodată cunoscut până atunci.

Acestea și aventuroasa fugă din Constantinopol îi modificaseră și înfățișarea exterioară. Dintr-o fată tânără, drăguță, se transformase în femeie. Acum, la dorința stăpânei ei, Editha se îmbrăca după moda venețiană în culori stridente și corsaje strânse. Părul nu îl mai purta liber, ci cu cărare bine conturată și strâns la ceafă, îi plăcea ce vedea când se privea în oglinda cea mare care împodobea un perete al dormitorului Ingundei.

Cu excepția Edithei, nimeni nu avea voie să intre în dormitorul stăpânei, ale cărui ferestre, în formă de arc ascuțit în partea superioară, dădeau spre canal. Dacă dincolo de unul dintre pereți se afla o încăpere plină cu îmbrăcăminte ce depășea cu mult necesarul pe o lună al Ingundei Doerbeck, în partea opusă se afla un pat în care ar fi putut să doarmă patru oameni. Din tavan atârnau un baldachin țesut cu fir de aur și perdele din același material, drapate ca niște nori deasupra capului.

Deoarece datoria Edithei era să facă ordine în dormitorul stăpânei, nu putea să nu observe că Ingunda și Daniel Doerbeck împărțeau casa, dar nu și patul. Armatorul și soția lui aveau o relație neobișnuită, tăcută, care se limita la a-și transmite printr-un terț mesaje unul celuilalt. Cu toate că în public și la ocazii speciale apăreau uneori

împreună, între ei nu schimbau nicio vorbă. Și cu cât Editha îi urmărea mai mult pe cei doi, cu atât vedea tot mai clar cât de mult se urau.

La-ndemână era bănuiala că cei doi copii diformi ținuți la subsolul lui Palazzo Agnese au contribuit la ațâțarea urii reciproce, dar adevăratul secret al acestei un rămânea ascuns Edithei. Afacerile îl duceau des pe Daniel Doerbeck în port și la depozitele din Canale di San Marco. În rest, el trăia mai curând retras în încăperile sale de la nivelul al doilea al palatului, unde Editha și slugile de sex femeiesc nu puteau intra. Acestea aflaseră din zvonuri că Doerbeck ținea în spatele ușilor încuiate alte femei.

Editha nu era interesată de conduita stăpânilor ei, dar inevitabil era martoră a relațiilor mândrei soții a armatorului, care în niciun caz nu se limita la vizitarea piețelor din Rialto și a bisericilor din San Giacomo sau San Cassiano. Pentru că putea conta pe mutenia Edithei, o lua cu ea și în Campo San Cassiano, o zonă în care nicio femeie decentă nu s-ar fi dus de bunăvoie. În piață, la orice oră din zi sau din noapte puteai întâlni nenumărate prostituate: napolitane cu bucle negre, africane cu pielea ca abanosul, cu inele de aur la brațe și la picioare, chinezoaice ca niște copile și venețiene mândre în dantele provocatoare, care nu își ofereau serviciile de nevoie, ci pentru satisfacerea propriilor dorințe. Acolo umblau țanțoșe, pe *cioppini,* încălțăminte din lemn uneori înaltă de o jumătate de cot, care le făcea să pară mai înalte și mai zvelte. Cu cât erau acești pantofi mai înalți, cu atât cea care îi purta părea mai elegantă, iar unele dintre ele apelau chiar la ajutorul unei slujnice, care le sprijineau de braț ca nu cumva să cadă.

Și Ingunda Doerbeck făcea parte dintre acestea; Editha a priceput repede ce se întâmpla când, după un scurt schimb de cuvinte cu un bărbat, stăpâna o trimitea acasă. Editha folosea acest timp liber neașteptat pentru a discuta prin gesturi cu bătrânul servitor Giuseppe, ea interesându-se mai ales de soarta copiilor Doerbeck închiși la subsol. Așa a aflat că acești copii erau în vârstă de 16 și, respectiv, 18 ani, și că încă de la naștere fuseseră monstruoși și cretini. Părinții le tăinuiseră nașterea, și pentru că nu erau botezați, nici măcar nu aveau nume. Pur și simplu nu existau.

Suspicios la început, Giuseppe i-a permis ulterior Edithei să îi viziteze regulat pe monstruoșii copii din subsol. Astfel, ea a căpătat încrederea băiatului în special, care inițial o întâmpina lătrând ca un câine, dar într-o zi, pe neașteptate, pe chipul lui slut a apărut un zâmbet emoționant. Firește că nici Doerbeck și nici soția lui nu trebuiau să afle despre aceste întâlniri tainice.

După trei săptămâni de întâlniri regulate, Editha se împrietenise cu băiatul. Ea îi mângâia mâinile butucănoase și obrajii diformi, iar

acesta îi mulțumea cu un zâmbet chinuit. Însă oricât s-a străduit, Editha nu a reușit să se înțeleagă cu fata, orice încercare de apropiere lovindu-se parcă de un zid.

Editha a interpretat ca o dovadă de încredere faptul că bătrânul Giuseppe i-a dat o cheie de la încăperile interzise, așa că, atunci când era sigură că nu o urmărește nimeni, îl putea vizita pe băiat și seara. Cât de mult ar fi vrut să îi vorbească acestuia, să îi povestească despre lumea din afara închisorii lui… Dar tot ce îi putea ea transmite era puțină dragoste și un pic de afecțiune.

Simpatia de care băiatul se bucura pentru prima dată în viața lui chinuită îl făcea blând ca un miel. Cu statura lui de uriaș se deplasa cu greutate prin celulă, iar Editha își făcuse un obicei din a-l lăsa în vestibulul încăpător înainte de a-l încuia din nou.

Într-una dintre aceste seri, care pentru Editha erau la fel de importante ca și pentru băiatul bătut de soartă, deoarece în viața ei doar beneficiase de ajutor, fără ca la rândul ei să ajute, la Palazzo Agnese, în subsol, a avut loc o întâlnire neașteptată.

Editha tocmai intrase în încăperea interzisă și deschidea grilajul care îl ținea prizonier pe băiat, când auzi în spatele ei un zgomot. Era sigură că nu poate fi decât Giuseppe cel care se afla aici la o oră atât de târzie. Dar când se întoarse, îl recunoscu la lumina felinarului pe Daniel Doerbeck.

Editha se sperie. Ridică mâinile ca pentru a-și cere iertare, așteptându-se în clipa următoare la o izbucnire violentă de furie, dar armatorul o măsură mut cu privirea din cap până în picioare. Apoi, bărbatul puse felinarul pe podea și îi făcu Edithei semn cu degetul arătător să se apropie.

Doerbeck era stăpânul ei, și de aceea ea îi ascultă porunca fără să se mai gândească. Abia când ajunse chiar lângă el remarcă privirea rea a acestuia, și, înainte de a putea să fugă, Doerbeck se năpusti asupra ei, îi rupse rochia în dreptul pieptului și îi apucă sânii mici și tari.

Editha bănuia ce o așteaptă, dar era incapabilă să reacționeze, să se apere ori să fugă. Stătea țeapănă și nu făcu nimic nici când Doerbeck îi sfâșie complet rochia, nici când rămase goală în fața lui și nici când acesta își făcu de lucru între coapsele ei. Nu fu în stare să se opună nici măcar când stăpânul o puse la pământ și se aruncă asupra ei cu mișcări nestăpânite.

I se făcu greață când Doerbeck încercă să o penetreze. O durea. Dar înainte ca stăpânul să își fi atins țelul, Editha, cu ochii închiși, simți o lovitură răsunătoare. Deschise ochii și zări deasupra ei căpățâna colțuroasă a stăpânului. Pe tâmpla stângă era deschisă o rană sângerândă. Doerbeck căscă gura de parcă ar fi vrut să strige. Din gâtlej îi țâșni un șuvoi de sânge gros ca brațul. Și în timp ce ea observă asta și își dădea capul într-o parte, Editha țipa din răsputeri –

primul sunet după treisprezece ani.

— Nu, nu, nu!

Doerbeck se rostogoli sângerând de pe trupul ei, și mai zvâcni pe podea de câteva ori. Apoi rămase nemișcat asemenea unui mort.

Abia acum Editha îl văzu în lumina felinarului aplecat asupra ei pe băiat. Acesta ridica în mâini, ca pe un trofeu, unicul scaun din încăpere, pe care îl folosise drept armă.

— Dumnezeule! strigă Editha. Ce ai făcut?

Tânărul zâmbea mândru.

— Ce… ce ai făcut? repetă Editha.

Dar întrebarea ei îi era adresată mai mult ei decât băiatului. Își auzea propria voce:

— Ce… ai… făcut? zise ea pentru a treia oară.

Putea să vorbească! Gura ei pronunța cuvinte.

Când, în cele din urmă, își dădu seama de amploarea celor întâmplate, când văzu căpățâna zdrobită a lui Doerbeck, Editha își adună zdrențele rămase din hainele ei și își acoperi cu ele trupul mânjit cu sânge. Acum nu mai exista nici motiv și nici posibilitatea de a păstra secretă ascunzătoarea copiilor diformi. Se năpusti pe scări țipând. De sus cobora Giuseppe. Mai dură o vreme până când acesta să înțeleagă cauza tulburării Edithei.

— Giuseppe! răsună în casa scărilor vocea ridicată a Edithei. Giuseppe, băiatul și-a ucis tatăl!

Bătrânul servitor rămase împietrit. Pentru el era o minune faptul că muta își recăpătase vocea.

Giuseppe clătină din cap. Nu își amintea ca Doerbeck să fi intrat vreodată în camerele interzise. Apoi privi trupul pe jumătate despuiat și mânjit cu sânge al Edithei. O apucă de mână și o împinse pe ușa ce dădea în încăperile interzise.

Ușa rămase întredeschisă, lăsând să se strecoare strălucirea felinarului, care lumina cadavrul lui Doerbeck într-o nuanță gălbuie. Armatorul era întins pe spate. Lângă capul lui răsucit într-o parte se formase o baltă întunecată de mărimea unei roți de căruță. În timp ce mâna dreaptă se pierdea în umbră, stânga era încleștată pe penis. Mirosea a sânge.

Băiatul se retrăsese în spatele zăbrelelor coliviei sale. Se ghemuise cu genunchii strânși pe prici și scotea sunete guturale, de parcă ceea ce făcuse îi producea o plăcere deosebită. Se părea că fata din colivia cealaltă nu înțelesese nimic din ceea ce se petrecuse acolo; era temătoare și scâncea.

Ceva mai departe de capul lui Doerbeck, pe podea, era scaunul distrus. Piciorul acestuia din față, stânga, era frânt de la jumătate. Giuseppe o privea neîncrezător pe Editha.

Editha înțelese ce îi trecea prin cap acestuia. Arătă către băiatul din

colivie.

— El a vrut să mă salveze! Doerbeck a…

Nu își găsea cuvintele și în cele din urmă adăugă:

— Mă crezi, Giuseppe, nu?

Mai înainte ca servitorul să fi apucat să răspundă, în ușă apăru Ingunda. Purta o pelerină albă, iar părul îi cădea zburlit pe față; arăta ca o stafie. Fără îndoială că zărise trupul soțului ei pe podea, dar faptul că Editha vorbea o impresionase mult mai mult.

— De la început te-am crezut o năpârcă, ești o târfă și o criminală. Te-am acceptat din milă, pfui!

Scuipă pe podea și adăugă:

— De aș fi știut că mimezi mutenia doar pentru a beneficia de avantaje…

— Stăpână! strigă agitată Editha. Sunteți nedreaptă. Aveam patru ani când mi-am pierdut vocea. Jur pe toți sfinții!

— Lasă sfinții în pace, târfă blestemată!

Aruncă o privire asupra cadavrului lui Doerbeck întins pe podea. Păru scârbită, dar brusc expresia feței i se schimbă și se prăbuși țipând peste trupul lipsit de viață al soțului.

— Ce ai făcut, curvă ordinară! Mai întâi mi-ai ademenit soțul, apoi l-ai omorât!

— Nu, nu! imploră Editha și căzu în genunchi. Stăpânul a vrut… să mă siluiască. Aș fi stat fără să mă opun. Sunt doar o slujnică. Fiul dumneavoastră mi-a sărit în ajutor. El l-a lovit pe tatăl lui.

Ingunda se opri și se uită la Giuseppe.

— Ce aiureli debitează femeiușcă asta pripășită? Giuseppe duse mâinile la gură, clătină din cap, apoi se întoarse, incapabil să dea un răspuns.

— Nu ai vrea ca în sfârșit să îmi explici cum a ajuns curva asta să facă asemenea afirmații? insistă Ingunda.

Copiilor de după gratii nu le aruncă nicio privire. Bătrânul se ivi tremurând în lumina felinarului, îi întinse mâna Ingundei pentru a o ajuta să se ridice, apoi spuse cu voce șovăitoare:

— Stăpână, fie-mi permis să spun că vă slujesc de o jumătate de viață, iar eu cred că a sosit momentul să privim adevărul în față…

Ingunda apucă mâna lui Giuseppe, se ridică în picioare, dar înainte ca bătrânul servitor să continue, izbucni furioasă:

— Sunt înconjurată doar de neghiobi și de nebuni care bat câmpii? Ce să recunosc? Că eu m-am înșelat în privința ta, Giuseppe, și a ei? zise ea arătând către fata încă îngenuncheată pe podea. Că voi mi-ați înșelat încrederea? Că sunteți cu toții niște creaturi jalnice?

Atrași de larmă, ceilalți servitori apăreau unul după altul, totuși nimeni nu îndrăznea să facă un pas peste pragul încăperii interzise. Când Ingunda remarcă oamenii tulburați, se repezi cu pumnii ridicați

spre ușă, îi lovi pe câțiva gură-cască și urlă ca ieșită din minți:

— Bandă de nemernici curioși, dispăreți în camerele voastre!

Apoi i se adresă lui Giuseppe:

— Iar pe fâța asta închide-o în camera ei! După aceea o să discut cu tine!

Dinspre nord bătea un vânt tăios anunțând toamna, când în următoarea dimineață apărură la Palazzo Agnese patru *ufficiali* – funcționari ai orașului Veneția – îmbrăcați în veșminte albastre, dintre care unul, ca semn al înaltului rang, purta o beretă roșie, în vreme ce acoperământul capului celorlalți se limita la o căciuliță simplă din catifea. Aceștia erau așteptați, iar Ingunda îi conduse la etaj, la camera Edithei.

Editha ședea palidă pe pat și plângea. Cele întâmplate noaptea trecută o marcaseră atât de puternic, încât tot timpul și-l petrecuse în dreptul ferestrei deschise, ascultând clopotele bisericilor din jur. În acest timp, repetase mereu cuvintele: „Eu pot să vorbesc. Mi-a revenit vocea”. Împrejurările în care murise Doerbeck aveau să fie cu siguranță clarificate imediat ce secretul copiilor debili mintali avea să devină public.

Purtătorul de cuvânt al funcționarilor, un bărbat înalt, cu barbă neagră, păși în fața fetei și vorbi:

— În numele republicii! Te recunoști vinovată de a-l fi omorât pe stăpânul tău, Daniel Doerbeck? În numele dreptății, spune adevărul!

Editha își șterse lacrimile cu o batistă și se ridică în picioare.

— Stimate domn! Eu știu că aparențele îmi sunt potrivnice, însă eu niciodată nu aș omorî un om!

— Minte! interveni Ingunda Doerbeck din fundal. I se citește minciuna în privire.

Funcționarul ridică mâna. O fixă cu privirea pe fată.

— Stăpâna ta susține că timp de săptămâni ai înșelat-o cu mutenia ta, cu toate că poți vorbi ca oricare alta.

Atunci izbucni și Editha:

— Asta nu este adevărat, stimate domn! Până ieri, când a avut loc nenorocirea, înțelegeam orice cuvânt, dar nu eram în stare să vorbesc. Mi-am pierdut darul vorbirii în copilărie. Trebuie să îi mulțumesc Domnului pentru mila Lui. Totuși, mi-aș fi dorit ca asta să nu se întâmple niciodată în aceste circumstanțe.

În cuvintele fetei era atâta onestitate, încât purtătorul de cuvânt înclina să îi dea crezare. El răspunse: Martorii! Cine poate depune mărturie pentru tine?

— Tatăl meu, Michel Melzer, stimate domn!

— Atunci, prezentați-l!

— Tatăl meu se află în Constantinopol.

Când funcționarul auzi acest răspuns, chipul i se întunecă și zise:

— Așadar, tatăl tău trăiește la Constantinopol, iar tu trăiești la Veneția. Sper că ai o explicație pentru această situație ciudată.

Editha plecă capul.

— Desigur.

Făcu o lungă pauză, ca și cum ar fi ezitat să facă adevărul cunoscut. În cele din urmă răspunse:

— Am fugit de tatăl meu. Voia să mă dea de soție unui bărbat pe care nu îl plăceam. Bărbatul m-a urmărit până la Veneția.

— Numai minciuni! se înfierbântă Ingunda. Dumnezeu știe ce a determinat-o să fugă din Constantinopol. Oare săvârșise deja o crimă? Este o vrăjitoare care are legături cu diavolul. Mi-a răpit soțul. Era tot ce aveam mai scump pe lume! Oh, cât l-am mai iubit!

La auzul acestor vorbe, Editha se făcu roșie ca focul și începu să fiarbă de furie. Spectacolul jalnic, mimând durerea, interpretat de Ingunda, cu fața ei răvășită, o irită atât de mult pe fată, încât se apropie mânioasă de stăpâna ei și strigă cu voce gâtuită:

— Iubit? Dumneavoastră l-ați iubit pe Doerbeck? L-ați urât pe acest bărbat și l-ați înșelat. V-ați oferit ca prostituată în Campo San Cassiano, iar Doerbeck aducea femei în casă, alături de care își petrecea nopțile. După care m-a atacat pe mine!

— Da, da, ascultați-i vorbele spurcate! țipă Ingunda, adresându-se funcționarilor. Acum diavolul din ea își arată adevăratul chip. Oh, de nu m-aș fi milostivit de ea să o iau la mine! Fiecare cuvânt care iese din gura ei este o minciună.

Nu își termină bine spusele, că îi și plesni una peste față Edithei. Abia acum reprezentantul autorității interveni și le despărți, ca un arbitru de ring într-un meci de box.

— Știu că sunt doar o slujnică, și că ea îmi este stăpână. Dar asta nu înseamnă că ea spune adevărul. Întrebați-l pe bătrânul Giuseppe. El avea cunoștință de copiii idioți ai stăpânilor mei. Erau ținuți la subsol ca niște animale. Eu deseori l-am vizitat în taină pe băiat. Când tatăl lui m-a surprins acolo și s-a năpustit asupra mea, băiatul a vrut să mă apere și l-a lovit în cap cu un scaun. Eu sunt sigură că nici nu știa că acel bărbat era tatăl lui!

Ingunda râse strident.

— Povestea asta i-a șoptit-o diavolul la ureche!

Funcționarul le privi cu o mină serioasă.

— Tăgăduiți desfășurarea faptei și că ea s-a petrecut astfel?

— După cum am spus, răspunse vexată Ingunda, asta i-a șoptit-o diavolul. Eu nu am copii idioți.

— Stimate domn, se adresă Editha purtătorului de cuvânt al oficialității, verificați dacă eu am spus adevărul și urmați-mă la subsol…

— …și veți vedea că ea a mințit, interveni Ingunda.

Ajunși la intrarea în încăperile secrete, Editha se miră că, făcând excepție de la regulă, ușa nu era încuiată. Când intrară în holul în care se petrecuse sângeroasa faptă, simți privirile tuturor îndreptate asupra ei și inima începu să îi bată mai repede. Pe podeaua din piatră mai erau urme de sânge, și în acea clipă prin fața ochilor i se perindă fulgerător întâmplarea din noaptea trecută.

Editha fu readusă la realitate de vocea răutăcioasă a Ingundei:

— Vedeți că diavolul i-a furat mințile acestei femei? Aici nu există niciun copil idiot. Ei sunt emanații ale minții ei bolnave.

Editha privi mai întâi prima, apoi a doua colivie, și pentru un moment crezu ea însăși că și-a pierdut mințile, pentru că în spatele gratiilor se aflau două maimuțe, ca acelea vândute de negustori africani în Riva degli Schiavoni. Și, ca la un semnal magic, în ușă apăru bătrânul servitor Giuseppe. Ingunda îi aruncă o privire fugitivă și zise:

— Femeia aici de față susține că în cuști ar fi fost ținuți copii idioți. În calitate de cel mai vechi servitor al casei, poți să confirmi asta?

Giuseppe ascultă întrebarea cu ochii plecați. Apoi ridică privirea și o privi trist pe Editha. În cele din urmă răspunse:

— Nu, stăpână, în spatele gratiilor au fost întotdeauna doar maimuțe.

Editha vru să răspundă pentru a-l convinge pe servitor să spună adevărul; dar înainte de a putea face ceva, oficialul le făcu însoțitorilor lui un semn cu capul. Aceștia se îndreptară spre Editha și îi răsuciră brațele la spate, iar purtătorul de cuvânt zise pe un ton ridicat:

— De frica Domnului, spre binele creștinătății, în numele republicii, ești acuzată că în mod perfid ai adus moartea stăpânului tău, messer Daniel Doerbeck.

Acestea fiind spuse, bărbații înveșmântați în albastru înșfăcară fata și o împinseră pe ușă afară.

— Este posedată de diavol! răsună în casa scărilor vocea Ingundei. Dumnezeu o va pedepsi!

Pe atunci, Veneția era condusă de foarte bătrânul doge Francesco Foscari, un bărbat cu multe calități, dar și cu tot atât de multe defecte, și, prin urmare, cu mulți prieteni și mulți dușmani. Pe parcursul lungii sale vieți, răpise dușmanului său de moarte, Milano, orașele Brescia, Bergamo și, mai ales, Cremona, și atrăsese de partea lui Ravenna și Ancona, un bilanț de care putea fi mândru, dar care trezise și o mare neîncredere din partea multora – chiar și în propria familie.

Preluase conducerea cu atât de multă vreme în urmă, încât erau puțini aceia care își mai aminteau de acel moment. Foscari ieșise

teafăr din patru epidemii de ciumă care bântuiseră orașul la fiecare opt ani. Ultima avusese loc în urmă cu șase ani și rămăsese în amintirea lui, ca și a multor venețieni, prin puternicele țiuituri în urechi, care se asemănau uneori cu zgomotul mării furtunoase toamna.

În acele zile, Francesco Foscari, cunoscut pentru veșmintele lui fastuoase, putea fi văzut în loggia Palatului Dogilor presându-și ambele urechi cu mâinile, cu privirea îndreptată spre lagună, de parcă ar fi sfidat furtuna și valurile. Erau uneori și momente când zgomotele din capul lui erau atât de puternice, încât dogele gonea prin coridoarele palatului cu mâinile apăsate pe urechi, strigând numele dușmanilor lui, pentru ca astfel să acopere îngrozitorul zgomot, iar gărzile care îl însoțeau pas cu pas crezuseră nu o dată că dogele își pierduse mințile.

Unui bărbat ca Foscari, care prin poziția lui era căsătorit cu marea – lucru confirmat anual printr-o ceremonie – dar care în realitate iubea doar puterea, unui astfel de bărbat i se părea potrivit orice mijloc pentru a-și păstra sănătatea. Dogele era permanent sub atenta supraveghere a doi medici personali. Când a auzit că în oraș se afla medicul Chrestien Meytens, care îl vindecase pe împăratul Constantinopolului, care fusese aproape de moarte, a trimis să fie întrebat dacă nu cunoștea un leac împotriva zgomotului din urechile lui.

După sosirea la Veneția, Meytens se despărțise de Rhea și de fiicele ei. Rhea fusese primită în micuța colonie a meșteșugarilor egipteni, aflată în apropierea arsenalului. Meytens se cazase în hanul cu mari pretenții Santa Croce din Campo San Zaccaria, un fost cămin pentru pelerinii bogați aflați în drum spre Ierusalim, care adăpostea în principal nobili și negustori din Germania și Flandra.

Medicului interesat de o ședere mai îndelungată în oraș i-a picat bine dorința dogelui. Ba s-a simțit chiar măgulit. Așa că Meytens l-a consultat pe Foscari și a promis un leac sigur pentru alinarea suferințelor prea nobilelor urechi. Firește că, a spus medicul, neobișnuitele suferințe ale oamenilor neobișnuiți aveau nevoie de măsuri neobișnuite, iar princiarul domn să nu se sperie și să nu i se facă silă când i se vor prezenta ingredientele necesare mixturii vindecătoare.

Bătrânul doge, crunt încercat de tot felul de boli și obișnuit cu cele mai amare elixire ale Orientului, a acceptat, fără să dea semne vizibile de încântare, tot ce Meytens considera necesar în următoarele zile: un urcior cu urină de măgăriță care fătase prima oară, un căuș de urină de la un iepuroi și același lucru de la o capră albă.

A doua zi, urina era gata, iar medicul a amestecat tot, a ținut pe flacără o lingură cu acest conținut, ca să fiarbă, și a adăugat două

picături de ulei de chimion și un pic de fiere de viperă. Apoi a picurat din fiertură în urechile dogelui, cu mențiunea că Eminenței Sale episcopul de Speyer, care suferise de aceeași boală, fiertura îi adusese mai multă alinare decât un pelerinaj de patru săptămâni la Roma.

Și pentru că nimic nu este mai vindecător decât credința în însănătoșire, și pentru că dogele nu voia să fie mai prejos decât episcopul de Speyer în privința miraculoasei refaceri, zgomotul din urechile lui Foscari se reducea de o zi la alta. Dogele l-a răsplătit regește pe medic, i-a oferit o locuință în palatul lui și primul rang între medicii personali. Chrestien Meytens a luat banii. A refuzat locuința și foarte lucrativul post, spunând că se va gândi la această ofertă.

La Veneția, asasinarea bogatului armator Doerbeck era subiectul zilei, nu pentru că în acest oraș crimele ar fi fost rare, ci pentru că faptul că un stăpân fusese omorât de slujnica lui mută nu ducea lipsă de o anumită picanterie. Și pentru că viața libertină a Ingundei Doerbeck era un secret al lui Polichinelle, au apărut primele bănuieli că aceasta ar avea totuși un amestec în cele petrecute.

Zvonurile nu au ocolit nici hanul Santa Croce, unde stătea Meytens, iar când acesta a aflat că presupusa criminală era din Mainz și că ar fi simulat mutenia, s-a dus direct la Palazzo Agnese, pentru a afla amănunte.

Pe palatul situat pe Marele Canal atârna o bucată uriașă de mătase neagră. De la al treilea nivel al clădirii ajungea până la primul. Venețienii își arătau în acest fel tristețea, dar mai ales demonstrau bogăția celui decedat, pentru că o bucată de mătase cu asemenea dimensiuni costa o avere, iar cea de la Palazzo Agnese avea suprafața celei văzute ultima dată la moartea dogelui Tommaso Mocenigo, cu treizeci de ani în urmă.

Ingunda Doerbeck l-a primit pe medic într-o ținută neagră de doliu. A remarcat ironic că se simțea bine, și nu vedea motivul vizitei acestuia. Suspiciunile ei se amplificară când Meytens îi spuse că el o cunoștea bine pe slujnica ei Editha, și nu o considera capabilă de crimă. Iar în ceea ce privea mutenia ei, el putea să confirme că era foarte posibil ca o trăire șocantă să redea unui om darul vorbirii.

— Ah, așadar, un miracol! exclamă cu cinism Ingunda. Sau poate o vrăjitorie? Nu m-ar mira!

Văduva armatorului se distanță de vizitator, își încrucișă brațele pe piept și privi afară pe fereastră. Lui Meytens nu îi scăpară zvâcnirile nervoase de la coada ochilor ei.

— De fapt, ce voiați de la mine? întrebă Ingunda fără a se uita la medic.

— Nimic ce v-ar putea leza, ripostă acesta. Am vrut doar să am o certitudine cu privire la Editha Melzer, și să cunosc mai bine

circumstanțele care au condus la această crimă. După cum am spus, nu îmi pot imagina că Editha l-ar fi ucis pe soțul dumneavoastră. Ea este o persoană firavă. De unde forța de a ucide un bărbat în toată firea?

Ingunda se întoarse. Privirea ei trăda enervarea.

— L-a vrăjit! El a fost lipsit de apărare! spuse ea și se întoarse la fereastră.

Acesta, gândi Meytens, nu este modul potrivit de a trata un oaspete. Și, în plus, purtarea ei nu era în niciun caz marcată de tristețe. Medicul avea impresia că, de fapt, văduva aștepta o cu totul altă vizită, pentru că după o scurtă pauză strecurată din politețe de Meytens, Ingunda întrebă sec:

— Nu-i așa?

Astfel bruscat, Meytens se afla pe punctul de a întoarce spatele și a părăsi inospitaliera casă, când în ușa salonului apăru bătrânul servitor Giuseppe. Hainele îi erau ude leoarcă, iar părul lung și alb îi cădea pe față ca niște plante agățătoare. Fără a-i da vreo atenție, femeia în negru se îndreptă spre bătrân, îl trase deoparte, iar acesta îi șopti ceva ce medicul nu putu să audă; totuși, văduva nu păru ușurată la aflarea veștilor. Meytens plecă fără a mai saluta.

În drum spre Campo San Zaccaria, unde se afla hanul lui, Meytens traversă Marele Canal pe podul Rialto, o construcție remarcabilă din stâlpi și grinzi, ca o catedrală gotică. Pentru a trece de pe un mal pe celălalt al canalului trebuia urcat un munte din lemn, atât de înalt era pasajul pentru vase. La mijlocul construcției, meșteșugari și negustori își ofereau mărfurile spre vânzare, produse scumpe din piele și fructe din țări străine, dar medicul nu îi băgă în seamă. Nu îi ieșea din cap gândul că Editha era învinuită pe nedrept. Trecuseră săptămâni de când nu o mai văzuse pe fată, dar pe măsură ce timpul se scurgea, sentimentele lui erau tot mai puternice. Trebuia să asiste indiferent la cum era trasă la răspundere Editha pentru o faptă pe care nu ar fi putut să o săvârșească în toată viața ei? Pe de altă parte, comportarea văduvei armatorului îi părea atât de enigmatică, încât decise să facă cercetări.

Daniel Doerbeck fusese un bărbat cunoscut în Veneția, iar bogăția acestuia îi atrăsese multe invidii, mai ales printre ceilalți armatori. De la Pietro di Cadore, care, cu vasele lui, controla comerțul pe coasta dalmată, Meytens află lucruri remarcabile, care i-au întărit suspiciunea că ceva nu era în regulă între armatorul german și soția lui. Di Cadore spunea că aceștia trăiau retrași, și că Palazzo Agnese era considerat de mulți venețieni ca un loc funest. Pietro di Cadore auzise, de asemenea, zvonuri privitoare la excesele la care se dedau ambii soți cu sexul opus. Servitorii lui Doerbeck relatau că cei doi nu schimbau o vorbă unul cu celălalt și că se priveau reciproc cu ură și

dispreț. Cu puțin timp în urmă, Ingunda își părăsise soțul pentru a fugi la Constantinopol, dar Doerbeck o adusese înapoi cu cea mai rapidă corabie a sa.

Meytens era în încurcătură. I se părea că Daniel Doerbeck părea mai curând să fi fost ucis de soția lui, Ingunda, decât de slujnica Editha. De aceea, medicul a hotărât ca a doua zi să angajeze un avocat și să se adreseze la *Qarantia Criminal,* consiliul care judeca criminalii și infracțiunile grave.

Cel mai cunoscut dintre *avogadori* venețieni era Cesare Pedrocchi, căruia i se spunea *il drago* – dragonul – mai puțin din cauza urâțeniei lui respingătoare, și mai mult din cauza capacității de a gândi de parcă ar fi avut cinci capete deodată. Pentru o plată anticipată de zece scuzi, Pedrocchi acceptă să preia cazul. Mai ceru alți zece scuzi pentru cazul în care reușea să obțină eliberarea Edithei din închisoare. Medicul a fost de acord.

Consiliul celor Zece își dădea temutele sentințe în partea din spate a Palatului Dogilor, și acolo, la etajul al treilea, își avea sediul și președintele celor zece, un respectabil venețian cu numele de Allegri, cu barbă căruntă și păr lung, negru. Chipul lui împăciuitor se întunecă pe loc când îl recunoscu pe Pedrocchi și când Meytens îi dezvălui motivul venirii.

Allegri făcu un gest de respingere cu mâna și le explică faptul că totul era clar în acest caz: tânăra servitoare își omorâse stăpânul, iar Consiliul celor Zece nu va da o altă sentință decât tăierea capului; ce mai doreau?

Atunci, Cesare Perdocchi se înfipse, în toată urâțenia lui – din care menționăm doar privirea sașie și umflătura roșie de pe frunte – în fața judecătorului și începu să grăiască pe un ton plângăreț:

— Messer Allegri, dacă nu v-aș cunoaște bine, v-aș lua drept un gogoman, un nătărău care se lasă zăpăcit de pălăvrăgelile prostești ale femeilor, dar eu vă cunosc de ani de zile pe dumneavoastră și înțelepciunea dumneavoastră, și în mod deosebit capacitatea de a cunoaște oamenii, și mă mir că v-a păcălit tocmai o femeiușcă vicleană ca Ingunda Doerbeck. Tot orașul vorbește despre cât își ura ea soțul, și eu nu cunosc pe nimeni care nu i-ar atribui crima. Dimpotrivă, fata învinovățită este tânără și mult prea slabă pentru a-l omorî cu un scaun pe un bărbat ca Doerbeck.

Allegri se ridică în picioare în spatele mesei lui late, arătă către *avogadore* și strigă:

— Donna Ingunda a depus jurământ. Așa stau lucrurile, și nu altfel. Fata minte. Nimeni nu știe de unde vine ea. Se dădea de mută, deși are un limbaj frumos ca al unui actor, și din câte se pare este nebună. Aiurează despre un fiu al stăpânei ei, care ar fi săvârșit fapta. Dar signora nu are niciun fiu.

Medicul clătină din cap și se sprijini cu ambele mâini de masă.

— Auzindu-vă vorbind astfel, messer Allegri, mă cuprind îndoielile că vorbim despre aceeași persoană. Acea fată cu numele de Editha Melzer provine din Mainz și și-a pierdut darul vorbirii de mic copil. Acest lucru îl pot confirma eu, medicul Chrestien Meytens.

Un timp, Meytens și *capo dei Dieci* rămaseră tăcuți unul în fața celuilalt. Apoi, Allegri lovi cu un băț din fier un clopot aflat pe biroul lui. Apăru un lacheu îmbrăcat în roșu, și Allegri îi ceru să i se aducă asasina de la Pozzi.

Închisoarea Pozzi era lipsită de ferestre, iar celulele umede se aflau la subsolul clădirii. Spre deosebire de Piombi, cu încăperi sub acoperiș, în care erau ținuți hoți, cei care huleau pe Domnul și adulterine, la temuta Pozzi își așteptau pedeapsa cu moartea cei care comiteau crime capitale, asasini, incendiatori și spioni.

— Nu dumneavoastră ați făcut să dispară zgomotele din urechile dogelui? întrebă Allegri în timp ce aștepta apariția Edithei.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu un elixir secret, răspunse medicul, crezând că vindecarea lui Foscari i-ar putea fi de folos în această situație, dar se înșela.

Allegri se încruntă și spuse cu o mină chinuită:

— Ar fi fost mai bine să nu o fi făcut. Foscari este bătrân și fragil și nu mai este stăpân pe sine. Este o nenorocire pentru republică.

Aceste cuvinte clare treziră uimirea lui Meytens, în timp ce atitudinea lui Allegri părea a-i fi avocatului deja cunoscută.

— Eu sunt medic, răspunse Meytens, și ajut pe oricine mă solicită și plătește pentru asta.

Tocmai atunci, ușa se deschise și doi paznici în veșminte din piele o conduseră pe criminală în încăpere. Nu încăpea nicio îndoială, era Editha. Dar cât se schimbase de când el o văzuse ultima dată pe vas! Purta o rasă cenușie, strânsă pe talie cu o sfoară. Picioarele îi erau înfășurate în niște cârpe și legate cu sfoară. Părul, odinioară lung și bogat, era acum tăiat scurt. Dar ținuta îi era dreaptă, iar ea îi privea ferm pe cei trei bărbați.

Medicul se apropie de Editha și căută să îi ia mâna, dar fata și-o retrase.

— Nu te teme, îi spuse în germană Meytens, am adus pentru apărarea ta cel mai bun avocat. Totul va fi bine. Ai încredere în mine.

Editha îl privea cu ochii mari. Tăcea de parcă ar fi avut rețineri în a vorbi. În cele din urmă, după o lungă pauză, fata deschise gura și rosti hotărâtă:

— De ce nu mă lăsați în pace? Mă veți urmări până în mormânt?

Aceste vorbe îl șocară pe Meytens. Și numai faptul că Editha putea să vorbească l-ar fi emoționat profund, dar sunetul vocii ei l-a vrăjit cu desăvârșire, încă îi mai răsuna în urechi modulația, deși vocea se

stinsese demult.

În acea clipă deveni conștient de sensul vorbelor ei. Trase adânc aer în piept. Desigur că el se așteptase la vorbe prietenoase, la o anume recunoștință pentru faptul că se ocupa de ea; dar oare nu îi furnizase Editha doar dezamăgiri până acum, iar dezamăgirile nu făcuseră decât să îi întărească lui simpatia?

— Eu mă bucur că ți-ai recăpătat darul vorbirii, spuse medicul mai reținut, totul va fi bine, fii sigură. Messer Pedrocchi va fi alături de tine în fața Consiliului celor Zece.

Avogadore încercă un zâmbet de încurajare auzindu-și numele, dar Editha privi într-o parte.

Devenit nerăbdător, Allegri i se adresă medicului, arătând către Editha:

— Ea este fata despre care susțineți că își pierduse vocea?

— Pot să jur asta, messer Allegri. Biserica romană cunoaște multe astfel de minuni, care din punctul de vedere al medicinei nu sunt minuni.

— Și ce sunt?

— Procese interne cu explicații absolut naturale. Pentru că dacă un șoc poate produce mutenia sufletului, tot printr-un șoc omul își poate recăpăta darul vorbirii.

— În ce privește sufletul, asta este treaba teologilor, răspunse distant Allegri.

Pedrocchi interveni zgomotos:

— Atunci aduceți un teolog! Ăștia se vântură cu miile pe aici!

Allegri lovi masa cu palma și strigă:

— Aici nu este o dezbatere judiciară, messer Pedrocchi! Apoi o măsură pe fată cu o privire mohorâtă și spuse: Te-ai putea și ne-ai putea scuti de multe, dacă ai face o mărturisire, târfă!

— Nu este nimic de mărturisit, ripostă cu hotărâre Editha. Ceea ce a fost de spus, am spus. Stăpânul meu a vrut să mă violeze, și atunci propriul fiu l-a ucis.

— Și cine, în afară de tine, l-a mai văzut pe fiul armatorului? întrebă Pedrocchi.

— Bătrânul servitor Giuseppe. El mi-a permis accesul în încăperile secrete. Dar sunt sigură că și alții îl știau pe băiat.

Allegri o privi gânditor.

— Servitorul susține că în încăperile pe care tu le numești secrete au fost ținute întotdeauna doar două maimuțe.

— Minte. Giuseppe se teme să nu fie dat afară! strigă Editha și se făcu roșie la față.

Meytens, care își dădu seama de iritarea fetei, încercă să o liniștească.

— Vom vorbi cu bătrânul servitor și îl vom sili să spună adevărul.

— Cum arăta acest fiu al armatorului, pe care nimeni nu l-a văzut? interveni avocatul.

Editha privi în podea.

— Era debil mintal, un monstru, cum sunt cei ținuți în anumite case. Trupul lui avea proporții înfricoșătoare, iar capul îi era aproape de două ori mai mare decât cel al unui om normal. În cușca cealaltă o țineau pe fiica lor. Avea o înfățișare la fel de oribilă…

— Termină cu asta! o întrerupse Allegri pe Editha. Și se adresă lacheilor: Duceți-o înapoi în celula ei!

Fata receptă ordinul cu indiferență. Se întoarse și se îndreptă spre ușă.

— Rămâi cu bine! strigă Meytens în urma ei, dar se pare că Editha nu voia să-l audă.

Capitolul VIII

Libertate și ispită

Zarva legată de uciderea armatorului Doerbeck nu a încetat, ba chiar a luat amploare, pentru că *avogadore* Cesare Pedrocchi a înțeles ca prin diverse modalități să pună în mișcare zvonuri care să îi discrediteze Ingundei reputația. Vânzătoarele de pește din Campo della Pescheria și negustorii din Rialto șopteau pe ascuns că soția armatorului era nebună în dragostea cu ambele sexe și, ca urmare a păcătoșeniei ei, născuse copii monstruoși, pe care îi ucisese ori îi ținea în cuști și îi vindea. Ba mai mult, într-o ceartă cauzată de condamnabilul ei mod de viață, își omorâse propriul soț, și o învinovățea de această faptă pe slujnica sa. Oricât se străduise Pedrocchi să determine măcar unul dintre numeroșii amanți ai Ingundei să recunoască asta public, toate eforturile lui rămăseseră zadarnice.

În acea toamnă, furtunile s-au stârnit mai devreme decât de obicei. Biciuiau apa din lagune și uneori valurile erau atât de înalte, încât ajungeau până în fața ușilor din San Marco, unde apa rămânea permanent până la glezne. Într-una dintre dimineți, pescarilor care după o noapte furtunoasă curățau de viețuitoare marine moarte, iarbă de mare și de mizerie urât mirositoare digul San Marco li s-a oferit o priveliște oribilă. Valurile aduseseră la mal două cadavre dezbrăcate, legate unul de altul și umflate. Acestea aveau sfori în jurul gâturilor și, în comparație cu trupurile, capetele lor erau imense. În măsura în care se mai putea vedea ceva pe chipurile lor, acestea purtau semne clare ale unor afecțiuni psihice.

În jurul înfiorătoarei descoperiri s-a strâns în scurt timp o mare de oameni. O bătrână îmbrăcată în negru, care venea de la liturghia de dimineață din San Marco, își duse mâinile la față strigând:

— Doamne, iartă-mă, dacă ăștia nu sunt copiii cretini ai soției armatorului Doerbeck!

Privitorii se uitară unul la celălalt. Unii se aplecară pentru a vedea mai bine capetele diforme. În cele din urmă îi dădură bătrânei dreptate: era vorba de niște sărmani avortoni.

La Veneția, niciun mesager nu era atât de rapid ca un zvon. Singura cauză nu era doar faptul că venețienilor le era drag să poarte vorba dintr-o casă în alta, ci mai ales faptul că în acest oraș trăiau împreună, într-un spațiu extrem de restrâns, aproape două sute de mii de oameni pentru care nimic nu era mai palpitant decât bârfa. Pălăvrăgeala și

calomnia făceau parte integrantă din viața de zi cu zi a venețienilor, la fel ca mâncarea și băutura. Și, pentru că Cesare Pedrocchi câștiga nu puțin de pe urma zvonurilor, era și unul dintre primii care a aflat de cadavrele aduse de mare. Acum, socotea *avogado,* îi venise apa la moară.

Cât de repede îi permitea piciorul lui stâng mai scurt, Pedrocchi se duse din Campo Santi Filippo e Giacomo, unde locuia într-o casă prăpădită, până la Piazetta, pentru a vedea cadavrele aruncate la mal. Presupunerea bătrânei cum că ar fi vorba despre copiii Ingundei Doerbeck devenise deja o certitudine pentru cei care căscau gura pe acolo, iar mulțimea o condamna ca vrăjitoare pe soția armatorului.

Pedrocchi îi opri pe pescarii care tocmai se pregăteau să ridice cadavrele. Trebuia ca mai întâi messer Allegri, din Consiliul celor Zece, să arunce o privire asupra morților. Îl căută imediat pe Allegri, căruia îi relată ce se petrecuse, și îi ceru judecătorului să vadă personal monstruoasele creaturi.

Tulburat de nemaiauzita veste, Allegri răspunse că găsirea a doi avortoni pe mal nu dovedește că ar fi vorba despre copiii văduvei armatorului, și cu atât mai puțin că aceștia ar fi fost înecați de ea.

Vicleanul avocat nu îl contrazise, dar, spuse Pedrocchi, neașteptata descoperire a cadavrelor putea confirma declarația servitoarei, și putea să o demaște pe donna Ingunda ca mincinoasă. În cele din urmă, Allegri și *avogado* au căzut de acord ca slujnica arestată și Ingunda Doerbeck să fie aduse la locul unde fuseseră găsite cadavrele.

Între timp, pe digul San Marco mulțimea adunată devenise de necuprins. Și fiecare gură-cască încerca să arunce măcar o privire asupra cadavrelor legate împreună.

Neliniștea crescu și se ajunse la încăierări, pentru că fiecare voia să fie cât mai în față când aprozii înveșmântați în roșu tăiau drum judecătorului Allegri și avocatului Pedrocchi, urmați de Editha Melzer, încătușată, și de Ingunda Doerbeck, îmbrăcată în negru.

Mulțimea o ocăra pe Ingunda:

— Curvă! Vrăjitoare! Ucigașă de copii!

În același timp, Editha beneficia de compătimire.

Allegri privi scârbit cadavrele. Apoi îi ceru Edithei să vină în față, și cu o voce ridicată, pentru a fi auzit de toți, îi spuse fetei încătușate:

— Aceștia sunt copiii despre care susții că erau ținuți încuiați în Palazzo Agnese?

În piață se așternu o tăcere mormântală. Doar pe cerul dimineții cârâiau câțiva pescăruși. Editha veni în față, examină cu privirea cadavrele și răspunse fără a-și ridica ochii:

— Da, ei sunt. Nu am nicio îndoială. Dumnezeu să le aibă în pază sărmanele suflete!

Din mulțime se ridică un murmur.

În cele din urmă, Allegri îi ceru și Ingundei să iasă în față, dar aceasta refuză. Atunci, Allegri le făcu semn aprozilor să aducă în față femeia voalată.

Ingunda se opuse. Își smulse voalul negru de pe cap și lovi aprozii, strigând strident:

— Lăsați-mă! Nu vreau să îi văd! Lăsați-mă!

Dar aprozii rămaseră neînduplecați și o târâră pe Ingunda Doerbeck în fața cadavrelor. Ingunda își ținea capul ridicat spre cer, pentru a nu vedea groaznica imagine.

Allegri, cuprins de mânie pentru că femeia nu răspundea solicitării lui, o apucă de după ceafă pe Ingunda și îi apăsă capul. Încercarea ei de a scăpa din mâna judecătorului nu reuși. Se împiedică și căzu peste cadavrele strâns legate. Atingerea celor două trupuri reci îi produse un șoc. Rămase întinsă peste cadavre ca o păpușă.

— Ridicați-o! le ordonă Allegri aprozilor, iar când bărbații o apucară de brațe, femeia începu din nou să îi lovească și, cu o voce ce se putea face auzită doar la exorcizări, strigă:

— Diavolul m-a lăsat gravidă, uitați-vă!

Își ridică rochia astfel încât să i se vadă sexul neacoperit. Și cu privirea spre cadavrele aduse de mare strigă:

— Voi sunteți lucrarea diavolului! Priviți! Nu arată ca Satan în persoană?

Apoi începu să plângă cu suspine.

În piața din fața Palatului Dogilor oamenii rămaseseră împietriți. Astfel că toți auziră cuvintele lui Cesare Pedrocchi, adresate judecătorului:

— Cazul, messer Allegri, ar trebui clarificat acum. În fața dumneavoastră este încătușată persoana greșită.

Allegri dădu din cap, dar nu spuse nimic, atât de puternic îl marcase întorsătura neașteptată a cazului. Judecătorul își îndreptă privirea asupra Edithei, care rămăsese calmă, cu capul plecat.

— Ar trebui să o eliberați pe fată din cătușe! îl presă Pedrocchi. Niciun om, nici măcar un servitor, nu trebuie să suporte nedreptatea în numele republicii!

Judecătorul făcu un semn aprozilor, și în timp ce unul dintre ei îi scoase Edithei cătușele, ceilalți îi legară Ingundei mâinile la spate. Femeia nu se opuse, îi aruncă Edithei o privire zâmbind răutăcios.

În acest moment, venețienii care urmăriseră cele petrecute în tăcere începură să strige. Ingunda fu acoperită de ocări. Chiar și primul judecător nu a fost scutit de batjocură și răutăți.

Chrestien Meytens a aflat de neașteptata cotitură a sorții pe când se afla în drum spre dogele Foscari, căruia îi reveniseră zgomotele din urechi. Se îndreptă agitat către locul evenimentului, unde Cesare

Pedrocchi, care îl văzuse venind, îi strigă peste capetele oamenilor:

— Meytens, îmi datorezi alți zece scuzi. S-a rezolvat!

Medicul dădu din cap fără nicio plăcere. Judecătorului Allegri îi acordă o privire fugară, disprețuitoare. În fața cadavrelor de pe mal clătină doar din cap. Apoi se întoarse spre *avogado* și întrebă:

— Ea unde este? Unde este Editha?

Pedrocchi se întoarse. Aprozii se îndepărtau cu Ingunda Doerbeck.

— Aici era!

Greoiul medic, despre care nimeni nu își putea imagina că ar putea fi scos din fire de ceva, privi în jur, rotindu-se în jurul propriei axe. Apoi, ca un leu aţâţat de sânge, se năpusti asupra lui Pedrocchi, îl apucă cu ambele mâini de gât, îl scutură de avocatului îi pieri auzul și văzul, și strigă, aproape în lacrimi:

— Avocat de doi bani, în loc să te ocupi de fată, pentru tine nimic nu este mai important decât banii! Unde este fata?

Nu a lipsit mult ca Meytens să îl sugrume pe Cesare Pedrocchi cu mâinile goale; dar au intervenit trei oameni inimoși și l-au eliberat pe avocat din strânsoarea medicului furios.

Unul dintre privitori spuse că o văzuse pe Editha îndepărtându-se înspre Riva degli Schiavoni. Alți doi îl contraziseră și susținură cu tărie că fata dispăruse în intrarea dinspre sud a bazilicii San Marco.

— Minciuni! susțineau două bătrâne, o fată tunsă scurt tocmai urcase într-o ambarcațiune, care se îndreptase spre insula Giudecca.

În realitate, descătușată Editha se strecurase neobservată prin grămada de gură-cască și o luase spre Campo Santo Stefano, unde nenumărate străduțe alcătuiau un labirint în care se descurca doar un venețian care locuia aici de la naștere. Editha cunoștea biserica Santo Stefano, a cărei clopotniță se înclinase într-o parte la scurt timp după ce fusese construită, prin a cărei piață vastă trecuse deseori cu stăpâna ei.

Începuse să plouă când ajunse în Campo. Pe lângă pereții caselor se strecurau siluete zdrențăroase. Când și când se vedeau umbre în spatele ferestrelor înalte. Nimic nu pare mai trist ca un Campo venețian când plouă, dar oamenii zdrențăroși care se îndreptau către biserica Santo Stefano amplificau această impresie. Editha nu mai fusese niciodată aici dimineața, și deci nu putuse observa cum veneau săracii zonei la masă. Cioburi din lut, sustrase din gunoaiele bogaților, erau umplute pe treptele bisericii de un *padre* desculț și de o călugăriță. În plus, se mai primeau câteva coji de pâine, pentru care fiecare trebuia să facă semnul crucii și să rostească un început de rugăciune.

Edithei îi era foame, de aceea nu ezită să se așeze la lunga coadă din fața bisericii. Un bărbat în vârstă, scund și cu barbă, care bălmăjea neinteligibil în fața ei, se întoarse brusc, o măsură cu privirea și

mormăi:

— Pe tine nu te-am mai văzut pe aici. De unde vii?

— Nu, răspunse Editha, care înțelesese doar pe jumătate ce spusese bărbatul în dialectul lui.

— Îți este foame, fată, remarcă bărbatul, și vocea îi deveni mai prietenoasă. Se simte mirosul.

Editha îl privi nedumerită. Era posibil ca ea să emane izul de la Pozzi.

— Nu este o rușine, zise bătrânul. Doar haleala este o rușine. Credemă, copilă, în viața mea am mâncat deseori mai mult decât pe săturate!

El își duse ambele mâini la burtă, apoi continuă:

— Vreau să spun că eram atât de sătul, încât a trebuit să vărs. Dar cunosc și foamea, și mirosul emanat de ea. Sătulul are alt miros. Nu aș zice că mai bun. Sătulul pute a grăsime. Prin pori răzbate grăsimea precum puroiul dintr-o rană, pfui drace! Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, da, răspunse Editha în speranța că bătrânul o va lăsa în pace, pentru că zgomotoasa discuție deja atrăsese atenția.

— Ascultă, începu din nou bătrânul, de data aceasta pe un ton mai jos. Dacă vrei, te iau cu mine la maicile de la Santa Margherita. Acolo masa săracilor se dă o jumătate de oră mai târziu. Am și o monedă pentru traversarea Marelui Canal. Dar… își duse degetul arătător la buze, apoi adăugă: Nu trebuie să știe toți. Mă numesc Niccolo, dar toată lumea îmi spune *il capitano*.

În fața călugărului desculț, care, cu un căuș din lemn, scotea supa dintr-un vas, călugăr căruia sărmanii îi spuneau Tullio, bătrânul făcu trei cruci ample, atingând cu degetele mijlociu și arătător de la mâna dreaptă fruntea, pieptul și ambii umeri, și simultan începu să rostească cu o rapiditate de necrezut în latină *Ave Maria,* ceea ce, în urma experienței îndelungate a unui abonat la masa săracului, mărea la dublu porția primită.

Când îi veni rândul Edithei, călugărul se opri iritat:

— Unde îți este castronul, fata mea?

Fata ridică din umeri și răspunse:

— Dați-mi numai niște pâine, venerabile părinte, asta îmi va potoli cea mai mare foame.

Călugărița care era martoră la discuție îi întinse Edithei o bucată deosebit de mare de pâine, iar fata începu să mănânce cu poftă.

— Și? întrebă padre Tullio cu reproș. Ești cumva o păgână căreia îi sunt străine obiceiurile creștine?

Editha făcu la repezeală o cruce și murmură rapid:

— În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh…

Între timp, bătrânul cerșetor își sorbise supa, întinse pentru a doua oară castronul călugărului și se explică:

— Este pentru fată, are nevoie.

— Hm… zise padre Tullio aflat pe punctul de a pleca… iată supa ta!

Fiertura aburindă avea gust de sfeclă și de grăsime urât mirositoare rezultată din fierberea îndelungată a resturilor de pește, deci nu era prea apetisantă. Dar îi făcu bine, și îi alungă frigul din oase. Și, în timp ce ceilalți se împrăștiau ca șobolanii în căutarea protecției găurilor lor, Editha se sprijini de ușa din lemn de la intrarea în biserică, își încrucișă brațele pe piept și privi piața vastă ce acum părea proaspăt măturată. Realiză ce soartă de plâns avea. Ochii i se umplură de lacrimi, iar piața și casele din fața ei luară forme bizare. Ce o aștepta în viitor?

— Pe Sfânta Fecioară Maria, auzi Editha brusc vocea călugărului lângă ea, de ce ți-au tăiat părul?

Speriată, fata își trecu mâna prin părul scurt. Uitase complet că astfel ei o marcaseră pentru o lungă perioadă de timp. Tăcu, pentru că îi era teamă ca, din cauza tulburării, să nu își piardă din nou vocea.

Padre își împreună mâinile pe pântece privind-o fix pe fată, și pentru că fata nu reacționă la întrebarea lui, își dădu singur un răspuns:

— În mod obișnuit, femeile sunt tunse doar la închisoare. Așa este?

Editha se simți demascată, și cu o săritură îndrăzneață încercă să treacă pe lângă călugăr, dar padre fu mai rapid. O apucă strâns de braț pe Editha, o împinse înapoi lângă ușă și spuse cu tonul prietenos specific tuturor prelaților:

— De ce atâta grabă, copila mea? Oile care vin aici au mult timp. De fapt, doar de timp nu duc lipsă. Așadar, ce te mână? Îmi poți încredința tot ce ai pe inimă. Nu vei afla în mine un judecător. Și dacă îmi vei cere sfatul, nu ți-l voi refuza.

Și pentru că Editha continua să tacă, padre Tullio adăugă:

— Nu trebuie să crezi că un bărbat din tagma mea, care și-a dedicat viața lui Dumnezeu, este străin de această lume. M-aș mai ocupa eu atunci de cei mai săraci dintre săraci? După o scurtă pauză spuse: Tu ai fugit, este adevărat?

— Nu, jur! Am fost eliberată.

Călugărul în rasă maronie clătină din cap parcă pentru a spune: „Bine, te cred!”

În cele din urmă vorbi:

— Nu ești de pe aici. Se cunoaște după cum vorbești, tu vii din nord. Cum te cheamă?

— Editha, răspunse fata abia șoptit și își strânse rochia grosolană pe piept.

— Tremuri. Vino cu mine la căldură.

Și, fără a-i mai da atenție, părintele o luă înainte. Era sigur că Editha îl va urma. Și nu se înșelă.

Printr-o ușă laterală, lucrată artistic, cu benzi metalice, intrară în biserică, care avea tavanul dublat cu lemn și prevăzut cu căpriori, de parcă te-ai fi aflat într-o corabie cu chila în sus. Mirosea a umed și a fum stătut.

Călugărul se opri în fața unui confesional încastrat în zidăria laterală a navei joase, ale cărui uși semănau cu un șifonier văzut de Editha la Palazzo Agnese, deschise una dintre uși și o împinse pe fată înăuntru. El intră în compartimentul duhovnicului.

Editha se simțea atât de istovită și de neajutorată, încât nici nu îndrăzni să se opună. Și pentru că în interior se afla doar un taburet pentru îngenuncheat, nicidecum un loc de șezut, ea îngenunche și împreună mâinile.

În spatele unui grilaj din lemn apăru chipul călugărului într-o lumină palidă, iar Editha folosi această ocazie pentru a-l privi mai cu atenție. O barbă neagră, tunsă scurt, îi încadra bărbia și îi ascundea trăsăturile tinerești. Un nas ascuțit, cu o protuberanță sub rădăcina lui, nu lăsa să încapă nicio îndoială în ceea ce privea originea venețiană a bărbatului. Deși nu putea să îi vadă ochii, chipul lui padre Tullio trăda mai curând tristețe decât speranța în veșnica fericire.

Padre zise cu voce calmă:

— Îmi poți destăinui tot ce te frământă, fiica mea, iar dacă eu trebuie să te spovedesc voi începe în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh…

Făcu semnul crucii și își lipi urechea de grilaj.

Însă Editha continua să tacă.

— Bine, cu siguranță că ai un motiv pentru tăcerea ta, dar dacă vrei iertarea păcatelor tale, trebuie să le spui. Aceasta este învățătura bisericii.

— Nu există nimic de iertat, ripostă Editha pe un ton scăzut. Nu îmi dau seama să am vreo vină.

Călugărul ridică din sprâncene.

— Noi toți suntem împovărați de vini – tu, eu, fiecare.

Editha vru să răspundă, dar padre Tullio i-o luă înainte:

— Poate te miri cum de un frate al Ordinului, ca mine, a preluat, departe de mănăstirea lui, sarcina de a da de mâncare săracilor…

— Să mă mir? De ce m-aș mira? Sunteți un om bun, padre, și pentru asta în ceruri vă așteaptă răsplata meritată.

— Oh, nu! se înfierbântă călugărul. Dimpotrivă, eu sunt un om rău, un păcătos, și acesta este motivul pentru care m-au alungat din mănăstire. Acum mă ocup de hrănirea săracilor la San Stefano.

O clipă, Editha uită de propriile necazuri. Cuvintele călugărului îi stârniseră curiozitatea, și se interesă cu precauție:

— Deci, nu vă faceți cu plăcere munca?

Călugărul ezită în spatele grilajului, apoi spuse calm:

— Desigur că este o muncă minunată să strângi de la venețienii bogați bani pentru săraci. Dar pentru un călugăr care a scris tratate de metafizică și despre vechii filosofi nu este tocmai înălțător.

— Înțeleg, răspunse încet Editha. În scrierile dumneavoastră v-ați ridicat împotriva învățăturilor bisericii!

— Cum de poți gândi astfel, copila mea, eu nu m-aș ridica niciodată împotriva învățăturilor sfintei noastre biserici. Nu, problema mea nu stă în minte, ci…

— Ci…?

— Oh, asta este o poveste încâlcită, iar tu ești mult prea tânără pentru a înțelege.

— Să nu vă înșele tinerețea mea, padre. Ca ani sunt tânără, dar vârsta mea este alta luând în considerație experiența și loviturile sorții. Deci, care este problema dumneavoastră?

Călugărul respiră cu greutate. Apoi începu ca și cum el ar fi fost cel care se spovedea, iar tânăra de dincolo de grilaj îl asculta pe duhovnic mărturisindu-și păcatele:

— Eu nu am mai povestit asta nimănui, deoarece este o rușine pentru Ordin și pentru familia mea. Ai frați ori surori?

— Nu.

— Atunci te poți bucura de asta. Eu am fost cel mai mic între cei trei frați, copii ai unei familii bogate. Tatăl meu conducea o sută de sticlari în Murano. Dar așa cum este datina la venețieni, cel mai mare fiu moștenește tot, iar cel mai mic poate fi fericit dacă poate să învețe să citească și să scrie. Pe când aveam șase ani, tatăl meu m-a trimis la călugării din San Cassiano. Firește că eu am învățat tot ce poate învăța un copil de vârsta mea, mi s-au dat haine, am primit de mâncare, dar dragoste, dragoste de mamă, nu am primit. Așa că tânjeam mai mult decât la orice la o mângâiere. La șaisprezece ani am intrat ca novice în Ordinul carmeliților. De bunăvoie. Nimeni nu m-a obligat să o fac, dar ce altceva aș fi putut face?

— Să plecați și să duceți o viață proprie! răspunse mândră Editha.

— Ușor de spus, greu de făcut. Pentru așa ceva îmi lipseau puterea și încrederea în mine. Nu, am rămas și am devenit un carmelit desculț. Deja în timpul studiilor simțisem o înclinare iritantă spre cei de același sex cu mine. Trebuie să știi că în spatele zidurilor mănăstirilor homosexualitatea nu este rară. Și cu siguranță că mi-aș fi încheiat viața printre călugării de la San Cassiano dacă nu ar fi fost egumenul care pusese ochii pe mine, un desfrânat egoist, bătrân, uscățiv, cu picioare subțiri ca o barză și cu o burtă proeminentă ca a unei broaște. Mai întâi, m-a pipăit din cap până în picioare și mi-a examinat carnea pe sub rasă, dar când mi-a solicitat dosul l-am împins de s-a întins pe podeaua dormitoriumului și și-a rupt ambele picioare. Și trebuie să mărturisesc că nici măcar nu mi-a părut rău. Egumenul m-a acuzat de

nesupunere, și s-a folosit de asta pentru a mă alunga din mănăstire. Acum știi povestea mea, soarta unui monah desculț.

Cu toate că Editha însăși se afla într-o situație critică – cea mai grea care putea fi imaginată pentru o fată singură – călugărul carmelit se bucură de compătimire din partea ei, și, mânată de acest sentiment, ea zise:

— Sărmane padre, mi-aș dori să vă pot ajuta și să vă scot din această situație tulbure.

Toată viața sa padre nu avusese parte de compasiune, milă ori căldură sufletească. Și iată că venise acum o fată care avea de fapt nevoie de ajutorul lui, iar el își descărcase sufletul în fața ei. De ce îi vorbise atât de deschis despre el și despre soarta lui? Pentru numele Sfintei Fecioare Maria, de ce făcuse asta?

Padre se ridică dezorientat și părăsi confesionalul. Ajuns în mijlocul bisericii, îngenunche scurt, apoi ieși pe o ușiță aflată lângă altar.

Editha nu știa ce să mai facă. Părăsi Santo Stefano, ieșind pe ușa prin care intrase. Deși era aproape de amiază, în piața udată de ploaie din fața bisericii era liniște. Nu se auzea nici măcar larma făcută de copiii din toate piețele orașului. Înfrigurată, Editha se îndreptă spre est.

Străduțele, care de obicei erau întunecoase, păreau în acea zi și mai lipsite de lumină, și curând începură să miroasă ba a apă de toaletă, ba a organe de animale. Duhoarea pieilor proaspăt tăbăcite se îmbina după colț cu mirosul fin de mirodenii. Deasupra tuturor plutea duhoarea morbidă a canalului și a zidăriei umede.

Traversă Marele Canal la Rialto, dar în această zi mizerabilă nu se arătă deloc interesată de baticurile multicolore, de eșarfe, mănuși, cămăși, luxoasele haine oferite spre vânzare pe ambele maluri ale canalului. Editha căuta hotărâtă calea spre Palazzo Agnese. Nu știa ce o așteaptă acolo, dar era umezeală, era frig, și avea nevoie de haine călduroase.

Sperând să poată trece neobservată, Editha folosi intrarea din spate. Ajunse nevăzută în camera ei de sub acoperiș și înghesui rapid într-un sac câteva articole de îmbrăcăminte și pantofi din piele, când în spatele ei se ivi deodată o siluetă. În ușă stătea bătrânul servitor Giuseppe.

Mâinile bătrânului tremurau, iar o venă albăstruie, verticală, îi brăzda fruntea. Părea că evenimentele ultimelor zile îl îmbătrâniseră cu zece ani. Era incapabil să vorbească. Se apropie de fată cu pași nesiguri, și când fu lângă ea o strânse în brațe și spuse printre lacrimi:

— Nu am vrut, crede-mă. Sunt un laș blestemat de Dumnezeu, o cârpă. Dumnezeu mă va pedepsi.

Bătrânul se agăță de Editha suspinând.

Oricât de sinceră ar fi fost îmbrățișarea, mânia Edithei era mai

puternică. În definitiv, Giuseppe o renegase, și fusese conștient că o condamna la moarte. În timp ce încerca fără rezultat să scape de îmbrățișare, strigă:

— Căința ta vine prea târziu, Giuseppe! Eu puteam să fiu moartă acum.

În cele din urmă, reuși să scape. Giuseppe alunecă la podea, începu să urle ca un câine lovit cu piciorul și, în patru labe, se târî până la cutiile în care Editha își păstra hainele.

Acolo rămase ghemuit pe podea și, întrerupt de accese de plâns, bâigui:

— Totul s-a întâmplat din vina mea. Eu i-am legat unul de altul pe copiii morți și i-am aruncat în lagună. Am făcut tot ce mi-a cerut donna Ingunda.

— Copiii morți? Dar amândoi trăiau când i-am văzut în cuști ultima dată.

Giuseppe dădu din cap și privi încurcat într-o parte.

— Da, trăiau… dar ce viață duceau! Era aceea viață? Eu am trăit împreună cu ei această existență de legumă, de când s-au născut, pentru că de la început am fost singurul care aveam cunoștință de existența lor. Eu am fost cel pe care donna Ingunda l-a convins să pregătească curmarea sărmanelor vieți ale copiilor. Eu am procurat băutura otrăvitoare pe care ea le-a dat-o copiilor.

— Dumnezeule! exclamă Editha și se lăsă pe pat. Spune-mi că toate acestea nu sunt adevărate! Spune-mi că visez!

Își sprijini capul între mâini și privi în gol.

— Te-ai întrebat vreodată ce legătură era între Doerbeck și soția lui?

Editha ridică privirea și spuse:

— Se urau. Lucrul acesta nu mi-a scăpat.

— Nu se urau doar reciproc. În primul rând, fiecare se ura pe sine însuși, pentru că amândoi realizau ce mare nedreptate și ce păcat grav săvârșiseră.

De la început Editha bănuise că purtarea soților Doerbeck ascundea un secret pe care nimeni nu trebuia să îl cunoască. Odată îl chestionase pe Giuseppe despre acest lucru, dar se lovise de tăcerea acestuia și de remarca lui că ar fost mai bine să nu pună această întrebare.

Bătrânul servitor își mai revenise. Acum vorbea cu voce mai sigură:

— Daniel și Ingunda Doerbeck erau frate și soră. S-au îndrăgostit pe când Ingunda avea douăzeci de ani. Un an au putut să ascundă legătura lor. Când Ingunda a rămas gravidă, Daniel i-a cerut tatălui său moștenirea ce i se cuvenea, și a plecat la Veneția. Aici au trăit necunoscuți de nimeni ca soț și soție, și păreau a-și fi găsit fericirea, până când a apărut pe lume copilul, un avorton hidrocefal cu ochi de

broască. Dumnezeu nu îi lasă nepedepsiți pe cei care îi încalcă sfintele legiuiri. Dar Daniel și Ingunda Doerbeck au socotit că a fost un ghinion întâmplător. Temându-se că monstrul le va trăda incestul, au ținut nașterea secretă. Când, doi ani mai târziu, a venit pe lume băiatul, și el a prezentat aceleași anomalii, fiecare dintre ei l-a învinovățit pe celălalt. În scurt timp, iubirea lor s-a transformat în ură, și din ură s-a ajuns la dispreț. Acum știi totul.

Editha scuturǎ din cap, de parcă ar fi refuzat să dea crezare vorbelor lui Giuseppe. Ce tragedie se ascundea între zidurile acestui palat!

— Și ce vei face tu acum? întrebă Editha după o lungă pauză.

Giuseppe lăsă privirea în pământ, rușinat.

— Mă voi prezenta în fața Consiliului celor Zece. Voi depune mărturie și nu mă voi menaja. Sunt bătrân. Nu îmi mai este frică de moarte.

Editha își legă sacul cu haine buimăcită, fără să își dea seama de fapt ce se întâmpla. Făcea ceva doar ca să se mai liniștească. Inima îi bătea să îi spargă pieptul.

— Și tu? se interesă Giuseppe în timp ce se ridica de jos cu greu. Ce vrei tu să faci?

— Eu? răspunse fata ca trezită dintr-un vis urât. Mâncare primesc cu săracii la Santo Stefano, iar pentru dormit se va găsi o bancă în biserică. Nu-ți face griji pentru mine.

Editha se privi pe sine și constată că încă mai purta zdrențele din închisoare. Deschise degrabă sacul, scoase din el câteva haine pe care le purtase în plimbările cu stăpâna, și se schimbă sub privirile bătrânului. Pe cap puse un șal lat, ca să nu i se vadă părul. Apoi își puse peste umeri sacul și se îndreptă spre ușă trecând prin fața lui Giuseppe.

— Iartă-mă! strigă în urma ei bătrânul servitor, și adăugă mai încet, dar suficient de tare cât să fie auzit de Editha: Curajul nu a fost niciodată partea mea cea mai tare. Rămas-bun!

Editha nu răspunse. Coborî grăbită scările, trecu pe lângă încăperile interzise și se bucură când ajunse în aer liber folosind ieșirea din spatele clădirii.

Încă mai ploua, dar acum nu mai găsea ploaia atât de apăsătoare ca mai înainte. Își expuse fața ploii, și avu senzația că picăturile îi spălau din memorie trecutul.

Udă până la piele, ajunse la Santo Stefano, unde se așeză pe trepte. Se simțea jalnic, era obosită, și, după puțin timp, i se făcu frig. Începu curând să tremure din tot trupul. Luând sacul, intră în biserică, în speranța că va găsi căldură. Dar aici era frig și umed. Fata își aminti de ușa laterală de lângă altar, îndărătul căreia dispăruse padre Tullio.

Acea ușă era întredeschisă. Editha tuși ușor spre a atrage atenția, dar nu se întâmplă nimic. Atunci urcă scara abruptă în spirală, și după

ce se roti de două ori în jurul propriei axe ajunse la o platformă, pe care după o ieșitură a zidului se afla o încăpere pătrată, nu mai mare de cinci pe cinci pași. Prin două ferestre semicirculare, mici, pătrundea exact atâta lumină încât ziua să nu mai fie necesare lumânări. O masă, un scaun grosolan, un scăunel pentru îngenuncheat la rugăciuni și o ladă cu paie reprezentau întregul mobilier. Tavanul din bârne solide din lemn era jos, în schimb lăsa senzația de căldură și tihnă. Aici locuia călugărul carmelit.

După puțin timp apăru padre Tullio cu un coș în spate, un altul ținându-l în mână. Nu păru mirat de prezența fetei și, înainte ca Editha să se scuze pentru că pătrunsese neanunțată în cameră, călugărul zise:

— Privește ce am obținut cerșind la cei bogați: pâine pentru două zile, legume, ba chiar și niște carne uscată. Dumnezeu îi va răsplăti.

Chipul lui oglindea bucuria.

— Vă duceți la cerșit zilnic? se interesă Editha.

— În fiecare zi lăsată de la Dumnezeu mă găsești în altă parte a orașului. Astăzi sunt în Santa Croce, mâine în Ponte di Rialto și poimâine în San Marco, și de nicăieri nu plec cu mâna goală.

Abia acum o privi pe fată și se miră.

— De unde ai aceste haine frumoase? Pe toți sfinții, arăți ca o damă nobilă!

Fata povesti că luase hainele de la stăpâni, de unde fusese concediată după o ceartă cu stăpâna și aruncată în stradă fără a i se da simbria ce i se cuvenea pe drept…

— Nu trebuie să născocești povești mincinoase, o întrerupse călugărul. În toată Veneția nu se vorbește despre altceva decât despre intrigile soției armatorului Doerbeck, care și-a învinovățit slujnica de crimă doar pentru a se proteja ea și pentru a-și tăinui viața frivolă.

Edithei i se făcu rușine pentru purtarea ei.

— Doamne, dar ești udă leoarcă, spuse padre Tullio. Te-ai putea îmbolnăvi de moarte.

— Iartă-mă, padre, pentru că nu am avut curajul de a vă spune adevărul…

Călugărul se prefăcu că nu auzise scuza.

— Trebuie să te schimbi cu ceva uscat.

Luă coșul și în timp ce porni în jos pe trepte spuse:

— Am să duc proviziile în cămara din turn. Să nu rămână șobolanii cu buzele umflate!

De jos răsună râsul lui exuberant.

Când deschise sacul, Editha constată că tot ce era în interior era umed. De aceea puse lucrurile la uscat pe cutia-pat. În cele din urmă își scoase hainele în care era îmbrăcată și puse pe ea o rasă de carmelit ce atârna într-un cui. După puțin reveni și padre Tullio, cu o

lumânare aprinsă.

— Sper că veșmântul ordinului dumneavoastră nu va fi astfel răspopit, remarcă Editha, zâmbind prietenos.

Călugărul se așeză pe scăunelul pentru rugăciuni și îi oferi fetei unicul scaun din încăpere, apoi răspunse: Ordinul carmelit este doar pentru bărbați, dar cine știe, poate că într-o zi vor exista și carmelite. Atunci îți va reveni gloria de a fi fost prima dintre ele.

Rasa în sine, ca și mânecile, era mult prea lungă, așa că Editha arăta ca un glumeț în timpul carnavalului, dar veșmântul aspru era călduros. Încurcată, fata nu știa ce să facă cu mâinile.

— Padre? începu ea în cele din urmă.

— Da?

— Pot să rămân peste noapte aici?

Călugărul tăcea, privind podeaua din piatră.

— Trebuie să știți că niciodată nu am dormit în aer liber. Astăzi ar fi pentru prima oară. Mă tem. În închisoarea dogilor era umed și era frig, dar cel puțin mă simțeam în siguranță. Nu vă voi fi o povară mult timp. Doar astăzi, doar o dată!

În cuvintele fetei era atâta nevinovăție, încât padre Tullio nu putea proceda altfel. Așa că răspunse:

— Dacă tot a fost voia Domnului să ne întâlnim aici, atunci nu va avea nimic împotrivă să petrecem amândoi această noapte în această cameră. Asta nu prea corespunde regulilor Ordinului carmelit, dar oricum am fost alungat din mănăstire. Poți să rămâi.

Doar rasa mult prea lungă o împiedică pe fată să sară de gâtul călugărului.

— Vă mulțumesc din inimă, strigă ea bucuroasă.

Pentru prima dată după șapte ani, Editha avea parte de o mică bucurie.

— De fapt cum te cheamă, fiica mea? întrebă padre Tullio.

— Editha, padre.

Călugărul dădu din cap.

— Numele meu deja îl cunoști.

— Da, padre.

Editha era mirată. Dacă părintele aflase deja ce soartă avusese, de ce nu punea nicio întrebare? Chiar nu îl chinuia nicio urmă de curiozitate?

— Padre, începu cu prudență fata, ce spun venețienii despre mine?

Călugărul făcu un gest de nemulțumire cu mâna.

— Lasă-i să vorbească. Fiecare o știe pe-a lui. Nu trebuie să ai grija asta.

— Padre, nu ați vrea să aflați cum s-a întâmplat?

— Oh, dacă tu vrei să îmi povestești, nu te voi împiedica. Întrebări nu îți voi pune.

Comportarea carmelitului o consterna pe Editha și o îndemna să vorbească. Simțea pur și simplu nevoia de a-i povesti călugărului despre viața ei, despre mutenia ei și despre cum tatăl ei o vânduse unui străin, despre întâmplările ciudate din Constantinopol, despre fuga ei aventuroasă și despre groaznica întâmplare din casa armatorului Doerbeck.

Orologiul din turnul Santo Stefano bătu ora unsprezece, și lumânarea arsese aproape toată. Editha își agăță hainele de singurul cui din încăpere. Fără a se plânge, padre se întinse pe podea. Fata se culcă pe sacul cu paie.

Dar somnul o ocolea pe Editha. Rasa aspră îi producea mâncărimi și o pișcă. Din colțul opus al încăperii fata auzea respirația grea, regulată, a călugărului. Se ridică ușor și își scoase rasa.

— Ce frumoasă ești! auzi ea vocea călugărului. Ești frumoasă ca Madona.

Editha se sperie. Își acoperi rușinată sânii cu brațele. Lumina lumânării dădea trupului ei o nuanță palidă de galben.

— Iertați-mă, părinte. Credeam că deja dormiți.

— Oh, nu. Altfel această clipă mi-ar fi fost ascunsă. Niciodată nu am văzut ceva mai frumos. Ca să fiu sincer, încă nu am văzut vreodată o femeie goală. Am văzut doar picturile lui Giotto și Bellini, amândoi mari artiști. Dar în comparație cu natura, amândoi sunt doar cârpaci. Tu ești la fel de frumoasă ca Eva în paradis.

Editha ezita, dar vorbele lui Tullio i se păreau atât de sincere, încât o încântau. Cu totul altfel decât vorbele lui Meytens, ale cărui cuvinte sunau mai degrabă ticăloase, complimentele făcute de carmelit nu îi repugnau.

— Padre, zise ea jenată, nu spuneați că înclinațiile dumneavoastră sunt în direcția propriului sex?

Carmelitul zâmbi, dar zâmbetul lui era amar.

— Eu așa am crezut, copila mea, dar cum să emit judecăți asupra a ceva ce îmi este necunoscut? Niciodată nu am văzut adevărata frumusețe a unei femei. Eu cred că dezvăluirea celuilalt sex este pedeapsa cea mai grea dată de Dumnezeu unui bărbat.

Fermecată de asemenea vorbe, Editha era cât pe ce să își piardă mințile. Ca pe ceva de la sine înțeles, ea își desfăcu brațele și le duse înapoia capului, pentru ca padre să îi poată vedea sânii tari, apoi se roti încet în ambele părți.

Încă întins pe podea, padre Tullio sorbea priveliștea fetei goale, precum Ioan revelația. Da, el o devora pe Editha cu privirea, lipsit de pudoare și fără ezitări. Privirea lui aluneca peste fiecare loc din trupul ei frumos format, care se deosebea atât de mult de statuile sfinților lipsite de suflet pe care le admirase deseori: Sfânta Barbara, Ursula și imaculata Maria. De mai multe ori privirile îi zăboviră pe picioarele

frumoase ale fetei, în sus și în jos, se opriră între coapsele ei și îi mângâiară sexul.

Niciodată Editha nu se arătase în acest fel unui bărbat, goală și provocatoare. Deseori își imaginase cum ar face-o, și de fiecare dată o cuprinsese frica, sperând că va fi scutită de așa ceva. Totuși, acum se surprinse că îi făcea plăcere, o plăcere bazată pe faptul că bărbatul de la picioarele ei depusese un jurământ sfânt pe virginitatea lui. Nu avea de ce să se teamă.

Ca într-un delir, carmelitul îngenunche brusc, își împreună mâinile și imploră ca un sărman păcătos:

— Editha, mă închin ție. Tu ești zeița mea. Îmi doresc ca această clipă să nu se mai termine niciodată!

Incitată de aceste vorbe pline de pasiune, Editha făcu un pas spre padre, își depărtă picioarele și îi prinse mâinile împreunate între coapsele ei. Îi cuprinse capul cu ambele mâini și îl apăsă pe sexul ei. Călugărul scoase un strigăt de durere, de parcă l-ar fi străpuns o lance. Apoi ridică ochii, o privi pe Editha și șopti plin de pasiune:

— Editha, zeița mea, Madona mea, iubește-mă.

Pe Editha o cuprinse groaza. Nu era o groază care să se transforme în teamă, o îngrozea mai ales faptul că în acea clipă și ea își dorea același lucru. Totuși, ripostă cam nehotărâtă:

— Padre, tu ești călugăr, ai depus un jurământ. Nu trebuie să facem asta, niciodată! Mâine în zori vei regreta.

— Mâine, mâine! Ce ne privește ce va fi mâine?

Ochii i se umplură de lacrimi. Editha simți cum coapsele i se umezeau.

Era vorba despre milă, ori propria pasiune o determină pe Editha să înceapă să descheie gulerul rasei călugărului? În câteva clipe, Tullio îngenunche în fața ei gol, neajutorat și doritor ca un copil flămând. În cele din urmă îngenunche și fata dezbrăcată, și privirile lor se întâlniră.

— Vino! spuse încet Tullio.

El știa că ea o va face.

În acea noapte s-au iubit nu doar o singură dată; s-au iubit pe podeaua din piatră și pe sacul cu paie ce reprezenta patul, s-au iubit pe acel singur scaun, și după o vreme amândoi se întinseră pe paie pe jumătate morți și epuizați de efort.

Editha nu era în stare să mai gândească clar. Doar o dată, în mijlocul nestăpânitei tulburări, îi trecuse prin cap o idee: acum ți-ai pierdut nevinovăția. Și strânsese înspăimântată buzele la gândul că putea să își piardă din nou vorbirea.

Când Editha se trezi, prin ferestrele înguste abia pătrundeau sfioși zorii. În turnul Santo Stefano bătea marele clopot de parcă ar fi vestit Paștele, zgomotos și strident. Sunetele neobișnuite ale clopotului cel

mare atât de devreme i-au amăgit nu doar pe cei care se trezeau primii în Campo Santo Stefano. Din toate direcțiile se adunau oameni spre a se interesa de motivul pentru care bătea clopotul. Trăgeau cu coada ochiului deasupra acoperișurilor să vadă dacă de undeva se ridica o coloană de fum. Câteva femei bătrâne strigau:

— Domnul să ne aibă în pază, vin turcii!

Un curier cu accent străin ar fi aflat că papa Eugen se afla în secret la Veneția.

Când bătăile clopotului nu numai că nu au încetat, ba, dimpotrivă, au devenit tot mai puternice, și când Editha nu a primit niciun răspuns la repetatele întrebări, o cuprinse o teribilă bănuială. Puse o rochie pe ea, coborî în fugă treptele din piatră și ajunse afară pe ușa lăturalnică a bisericii. În piață dădu de bătrânul cerșetor care cu o zi în urmă o ajutase la masa săracilor. Acesta aștepta porția de dimineață, împărțită de carmeliți la ora șapte.

— Încotro te grăbești astfel? îi strigă el de departe Edithei.

Dar aceasta nu îi auzi întrebarea, ci întrebă la rândul ei:

— L-ai văzut pe padre Tullio, bătrâne?

Bătrânul spuse râzând:

— Sigur că da. Cu puțin timp în urmă alerga prin piață de parcă ar fi fost fugărit de diavol! La o oră atât de matinală! De obicei, diavolul își aleargă victima pe la miez de noapte!

— Încotro fugea?

— Înapoi la biserică! răspunse bătrânul.

Editha se întoarse, intră în biserică pe aceeași ușă laterală și se îndreptă către o ușiță aflată în partea opusă celor care căutau adăpost. Când deschise ușița, o întâmpină sunetul puternic produs de marele clopot din bronz. Între pereți, bătăile erau percepute ca un uruit, iar suportul clopotului gemea ca o căruță supraîncărcată. Editha urcă în fugă treptele din lemn din interiorul turnului, de la mijlocul cărora putu să privească în sus. Urechile începură să o doară de la zgomotul clopotului amplificat de interiorul turnului.

Când ajunse la a doua platformă, Editha se aplecă peste balustradă pentru a arunca o privire în sus și strigă din răsputeri:

— Tullio!

În aceeași clipă, pe lângă ea zbură ceva ce părea o uriașă pasăre atinsă de o săgeată. Editha se sperie. Dar înainte de a putea să privească în jos, uriașa pasăre trecu în zbor invers, în sus, și, o clipă mai târziu, reveni în jos, și abia atunci ea înțelese îngrozită ce se petrecea.

În fața ochilor ei, de funia clopotului atârna padre Tullio. El și-o trecuse după gât ca un laț, iar mișcarea marelui clopot îl purta în sus și în jos în ritmul bătăilor. Trupul lui atârna fără viață în frânghie, dar se învârtea în jurul propriei axe, iar brațele lui făceau diferite mișcări,

de parcă ar fi dansat un dans macabru în plin extaz.

Împietrită de groază, incapabilă de o reacție, fata a strâns cu putere balustrada putredă a scării. Se întorcea doar în funcție de cum trecea cadavrul carmelitului prin fața ei, astfel încât în clipa în care a putut să vadă chipul și ochii ieșiți din orbite ai lui padre, i s-a părut că acesta îi zâmbește.

Editha și-a acoperit fața cu ambele mâini, și a auzit vocea lui Tullio: „Ce ne privește ce va fi mâine…”

Capitolul IX

Blestemul artei tipăritului

Corabia care l-a adus pe Michel Melzer la Veneția a trebuit să ancoreze noaptea în fața lagunei, pentru că vaselor străine le era interzis, și, în plus, era mult prea periculos, să acosteze în cursul nopții.

Meșterul făcuse călătoria de la Constantinopol cu o cogă flamandă. Velierul cu bordurile înalte nu era neapărat rapid, în schimb era confortabil, pentru că în pântecele lui lat a fost structurat pe mai multe niveluri, care, în funcție de necesități, erau folosite pentru mărfuri sau pentru pasageri.

Meșterul călătorise în compania egipteanului Ali Kamal, care îl determinase să facă acest drum vorbindu-i despre fuga Edithei la Veneția. Nu trecea o zi în care să nu se gândească la frumoasa cântăreață la lăută Simonetta, dar când se gândea la cum îl dusese aceasta de nas, îi venea să își smulgă părul din cap și jură solemn că niciodată nu va mai juca umilitorul rol de amant galeș.

La Constantinopol, eliberarea în forță a trimisului chinez și neobservata fugă a asiaticilor treziseră indignare și furie, și toți străinii, cu excepția italienilor și a grecilor, erau priviți cu neîncredere și erau persecutați. Dacă dispariția chinezilor era ușor de explicat, meșterul nu găsea explicația faptului că legatul papal Cesare da Mosto și suita lui părăsiseră intempestiv orașul, fără a reclama îndeplinirea contractului sau a cere restituirea banilor plătiți.

Când, în zori, coga a ancorat în portul estic, pasagerii, în majoritate negustori flamanzi, începură să se agite. Fiecare voia să coboare primul pe uscat, unde era așteptat de vânzătorii de țesături, brocart, sticlărie ori armurărie. În funcție de temperament ori de modul de a face comerț, aceștia își strigau ofertele cu voce tare sau își făceau cunoscute ofertele acoperindu-și gura cu mâna, de parcă ar fi fost vorba de un secret. Meșterul îi privea cu satisfacție pe toți aceștia, el nefiind obligat să se grăbească.

Melzer a fost orbit din primul moment de priveliștea oferită de Veneția, dar nu de turnurile sale strălucitoare, de palate și de piețele curate – din acest punct de vedere, Constantinopolul nu avea concurență – ci mai ales datorită arsenalelor ce se puteau vedea de pe corabie, un teren întins cu canale, magazine universale, fabrici, ateliere meșteșugărești și docuri populate de mii de lucrători. Temute de dușmanii Veneției, admirate de prieteni, arsenalele treceau drept

inima construcției venețiene de vase, iar în ceea ce priveau a*rsenalotti,* care își exercitau meseriile între zidurile sever păzite, le mergea faima că lucrau cu diavolul ori cu Dumnezeu, pentru că ar fi fost capabili ca, între două răsărituri ale soarelui, să înceapă o galeră și să o lanseze la apă.

Un negustor din Rijssel, care călătorise pe aceeași corabie cu Melzer, îi recomandase hanul Santa Croce din Campo San Zaccaria. Dificila călătorie – în dreptul insulei Corfu avuseseră parte de o furtună de toamnă, din pricina căreia niciunul dintre pasageri nu mai închisese un ochi – îl epuizase atât de mult pe meșter, încât odată ajuns în comoda încăpere, care corespundea tuturor dorințelor, se întinse pe pat și adormi. Ascunse sub saltea banii pe care îi păstra într-un săculeț din piele și caseta din lemn ce conținea unicul set de litere salvate. La fel și o cutie din cositor cu cerneală neagră de tipar.

Când se trezi, soarele stătea să apună. Mâncă într-o sală de la parter. Masa consta din preparate excelente din paste făinoase gătite cu diverse mirodenii, amestecate cu scoici și alte fructe de mare ce ofereau plăceri extreme limbii. Doar vinul servit îl dezamăgi datorită acrelii și pentru că hangiul mai insista să îl și amestece cu apă, potrivit obiceiului locului.

Melzer habar nu avea de unde să înceapă să își caute fiica. Pe undeva se și temea de întâlnirea cu ea, pentru că, în definitiv, ea îl părăsise furioasă. În această stare de incertitudine puse pe el o mantie din catifea cu mâneci ample, în care avea senzația că părea mai nobil, căci venețienii se îmbrăcau – asta îi sărise lui în ochi – mai bine decât orășenii din oricare oraș al lumii. Fiecare se dădea strălucitor ca un principe, iar eticheta, proprie în alte locuri doar nobilimii, se făcea aici remarcată chiar și pe ulițele oamenilor simpli.

Mai ales distinsele dame, fiecare dintre ele o *dogaressa,* care hoinăreau prin piețe în compania uneia ori a mai multor cameriste, atrăgeau admirația lui Melzer, care se surprindea examinând îndelung, lipsit de tact, ba pe una, ba alta, pentru că avea o anume asemănare cu Simonetta.

Lui Melzer i-ar fi făcut plăcere să vadă palatul dogelui Foscari, pe care veneau să îl viziteze oameni de la mari depărtări, ca să facă apoi lumii întregi cunoscut ce capodoperă a filigranului ajunseseră să creeze venețienii, însă ziua era pe sfârșite. Pe pereții caselor, pe străzi și canale, deja apăruseră făcliile, iar afluența locuitorilor creștea cu fiecare oră a serii, dar meșterul era un om prevăzător și preferă să revină în Campo San Zaccaria.

Și la hanul Santa Croce totul se trezea la viață, și abia acum, la lumina nenumăratelor lumânări, felinare și lămpi, meșterul își dădu seama în ce lux strălucea hanul. Han era o denumire simplă pentru un loc ce în altă parte s-ar fi numit palat, însă venețienii erau obișnuiți cu

un astfel de lux. Până și podeaua holului de la intrare era o minune a artei meșterilor pavajului cu dale, pentru că șireții meșteri dăruiseră *prospettico* dalelor lor pătrate și unghiulare, adică perspectivă, asta însemnând așezarea celor mari în față și a celor mai mici înapoia lor, ceea ce avea ca urmare faptul că aceia care intrau se credeau într-o sală lungă, cu toate că încăperea era mică și pătrată. Ei furaseră această artă a scamatoriei de la numeroșii pictori care se îndreptau din toată lumea către Veneția și care, mai nou se întreceau în a reda în lucrările lor o profunzime ce de fapt nu exista.

Sala în care Melzer mâncase mai devreme, și în care acum se întâlneau să cineze italieni și greci, dar mai ales germani și flamanzi, strălucea în culori calde. Podeaua era din marmură roșie, iar tapetele din piele aurie și roșie erau întrerupte de modele rombice pe brocart fin. Mesele și scaunele nici nu puteau fi comparate cu cele pe care Melzer era obișnuit să șadă pe Rin. Lucrate din lemn roșu și negru, ornate cu capete de animale și încrustate cu fildeș, cu argint și cu alte esențe de lemn contrastante, niciunul nu semăna cu altul, fiecare fiind o operă de artă în sine.

Fără a lipsi murmurul de voci din sală, el era totuși departe de acea înflăcărare care anima discuțiile în hanurile bizantine. Acest lucru se datora în esență faptului că cei mai mulți vizitatori erau veniți din cealaltă partea a Alpilor, unde lumea nu își dădea frâu liber gurii. Oricum, se discuta în principal despre bani și afaceri, subiecte în care discreția era bine-venită.

Cu atât mai mult atrase atenția un curier al dogelui, îmbrăcat cu o mantie scurtă, roșie, din catifea, și cu ciorapi verzi din mătase, care năvăli agitat în sală, strigând după messer Meytens, care trebuia să vină cât mai repede posibil cu tinctura sa, pentru că *sua altezza* dogele Foscari avea din nou foșnete în urechi.

Melzer veni în întâmpinarea curierului.

— Vă referiți la messer Meytens, medicul?

— Unde este medicul? Trebuie să fie aici. Îl cunoașteți?

— Cum să nu! Dar nu știam că se află aici. Eu însumi abia am venit.

De undeva din spate se ivi hangiul, un bărbat uscățiv, într-o mantie fără mâneci și cu o bonetă rotundă, înfoiată. Acesta îi spuse curierului că medicul trebuia să pice din moment în moment, pentru că programul acestuia era zilnic același: părăsea hanul la prânz și revenea când se însera. Hangiul încă mai vorbea, când în sală intră Chrestien Meytens.

— Meytens, dumneavoastră aici? îl întâmpină Melzer. Ce mică este lumea! Și adăugă imediat: Știți ceva despre Editha?

Medicul îl trase pe Melzer deoparte și, după ce se îmbrățișară ca niște vechi prieteni, spuse:

— Sunt multe de povestit. Urmați-mă!

Atunci interveni curierul, care, pe un ton oficial, subliniat de faptul că după fiecare cuvânt făcea o pauză, zise:

— *Sua altezza* dogele Franceso Foscari a ordonat ca medicul Meytens să vină imediat la Palazzo Ducale, cu preparatul lui secret. Zgomotele din urechile dogelui sunt astăzi mai puternice decât oricând.

Melzer îi aruncă medicului o privire fugară și spuse zâmbind:

— Un pacient deloc rău, Meytens!

— Dar dificil! ripostă medicul, apoi se adresă curierului: Spune-i dogelui că vin!

Mult mai mult decât foșnetele din urechile dogelui îl interesa pe meșter soarta fiicei sale, așa că îl apucă strâns de mânecă pe medic și repetă întrebarea:

— Spuneți-mi ce știți despre Editha! Unde este? Cum i-a mers?

— Nu știu unde se află acum. De trei zile parcă a înghițit-o pământul. De trei zile colind toate străzile și piețele orașului pentru a o găsi. Până acum, fără rezultat.

— Dumnezeule! șopti Melzer.

— O vom găsi! încercă Meytens să îl calmeze pe meșter. Mult mai important este că Editha și-a recăpătat darul vorbirii!

Melzer se uită la medic de parcă nu ar fi înțeles ce a spus acesta.

— Poate să vorbească! strigă Meytens și îi scutură mâinile ca pentru a-l trezi.

— Poate să vorbească? bolborosi Melzer. Dar cum este posibil? Editha poate să vorbească?

Apoi râse, râse tare și artificial, ca un om care se teme că îmbucurătoarea veste nu ar fi adevărată. Se opri brusc și, cu o mină severă, zise:

— Nu pot să cred. Spuneți-mi adevărul: ce a pățit Editha? De ce poate deodată să vorbească?

Meytens luă și el o mină serioasă.

— Este o poveste lungă. Însoțiți-mă la palatul dogelui. Am să vă povestesc pe drum, veniți!

Chrestien Meytens alese drumul prin Bacino și, cu pași grăbiți, trecu printre oamenii adunați în grupuri, care discutau noutățile zilei, își expuneau reciproc garderoba ori – preocuparea preferată a venețienilor – urzeau intrigi. El îi relată pe scurt lui Melzer cele întâmplate în ultimele zile: circumstanțele în care și-a recăpătat Editha darul vorbirii, intrigile soției armatorului, arestarea Edithei și sfârșitul fericit al întregii tragedii.

Melzer, care se străduise să îl urmărească pe medic, suspina ca un copil și își ștergea lacrimile de pe obraji.

— Totul este din vina mea, repeta el întruna. Ar fi trebuit să mă ocup mai mult de ea.

Pe Ponte della Paglia, pe sub care se perindau gondole împodobite festiv, au ajuns la Palazzo Ducale. Sute de globuri luminoase din sticlă scăldau clădirea într-o lumină de basm, prilej de uimire pentru venețieni seară de seară. Și totuși, Melzer nu avea ochi pentru astfel de minunății. El îl urmă pe medic până la Porta della Carta.

— Dincolo, în cealaltă parte a pieței, este o cârciumă excelentă, spuse Chrestien Meytens. Beți o gură de vin pentru binele fiicei dumneavoastră și așteptați până când revin. Nu va dura mult!

Melzer traversă ca în vis piața aglomerată, fără a privi în stânga ori în dreapta. În minte avea un singur gând: Editha. Pe lângă bucuria că fiica lui putea din nou să vorbească, apărea teama legată de locul în care s-ar afla aceasta acum. Unde să o caute? Desigur că Veneția nu avea nici jumătate din populația Constantinopolului, dar a o căuta pe Editha prin întortocheatele străduțe ori pe vasele de pe canale era ca și cum ar fi căutat un ac într-un car cu fân. Meytens rămânea unica lui speranță.

Din cârciumă răzbăteau râsete și muzică, așa că Melzer căută un loc într-un colț de unde putea să cuprindă cu privirea clienții bine dispuși. Aici, în imediata apropiere a dogelui, veneau mai ales venețieni bogați, și o masă lungă cu scaune al căror spătar depășea chiar înălțimea înalților oaspeți era rezervată doar membrilor Marelui Consiliu.

În timp ce Melzer se îndrepta către singurul loc liber aflat mai în spate, la ureche îi ajunseră sunetele unei lăute, și involuntar gândul meșterului zbură către Simonetta, care îl părăsise la nevoie în acea modalitate infamă. Se așeză mulțumit pe scaun și îi făcu un semn unei fete îmbrăcate frivol, care servea la mese. Croitorii venețieni aveau faima de a concepe veșminte care mai mult dezvăluiau decât ascundeau. Atunci privirea îi căzu pe cei doi muzicanți care cântau la viola da gamba și la lăută pe o estradă.

Dumnezeule! Îl urmărea amintirea Simonettei atât de tare sau era cu adevărat ea? Firește că în Veneția erau multe interprete la lăută, și, fără discuție, unele aveau acel păr bogat, negru, dar exista o a doua atât de frumoasă și având același farmec în mișcări ca Simonetta?

Melzer își dădu seama că încă era dependent de acea femeie. Atunci artista începu să cânte: *La dichiarazione d'amore e una bugia…* – „Declarația de dragoste este o minciună". Nu încăpea nicio îndoială, era Simonetta!

Melzer sări în picioare și se îndreptă spre ieșire, însă Simonetta îl descoperise mai demult. Termină brusc cântecul și ieși afară după clientul care fugise. Parcă urmărit de diavol, Melzer traversă piața, împinse câțiva oameni care îi stăteau în cale, și dădu de o ulicioară neluminată care îi oferea protecție. Sprijinit de ușa unei case, trase cu urechea dacă nu cumva era urmărit. Din clopotnița de la San Marco

răsuna *Marangona,* unul dintre cele cinci clopote, care vestea începutul și sfârșitul unei zile.

Având siguranța că scăpase de urmăritoare, meșterul se întoarse pe calea pe care venise. Când coti în piața San Marco, lângă el se auzi vocea cunoscută:

— De ce fugi de mine, meștere?

Melzer nu îi aruncă nici măcar o privire cântărețeii care mergea alături de el, și tăcu îndărătnic în vreme ce se îndrepta către Palatul Dogilor.

— Totuși, noi ne-am iubit! continuă Simonetta cu pasiune. Trebuie să mă asculți și mă vei înțelege.

Melzer râse amar.

— Ce să înțeleg? Ești o târfă ca alte mii de târfe, și te dai la oricine îți face ochi dulci.

Simonettei îi era greu să țină pasul cu Melzer, dar nu renunță.

— Înțeleg dacă mă respingi. Dar, te rog, ascultă-mă doar o clipă.

Meșterul se opri și o privi dintr-o parte pe Simonetta. Se străduia să nu bage în seamă acele dulci buze, acea bărbie mătăsoasă, ușor curbată, și ochii focoși care emanau cele mai frumoase promisiuni. Dar în adâncul sufletului lui era rănit.

— Așadar…? întrebă el scurt, cu privirea îndreptată acum spre mulțimea aflată în piața cuprinsă de înserare.

Cântăreața își alegea cuvintele.

— Este, murmură ea, cu totul altfel decât crezi tu. Numai Lazzarini este de vină în toată această chestiune. Să știi că el este un adept înfocat al dogelui Francesco Foscari, unul dintre puținii care îi mai sunt fideli. La rândul lui, dogele este devotat papei Eugen, un bărbat la fel de bătrân ca el, și înconjurat de aceiași dușmani. Pentru amândoi – pentru doge, ca și pentru papa de la Roma – este valabil un lucru: numărul dușmanilor le este mai mare decât numărul adepților. Însuși Consiliul celor Zece, care de fapt ar fi trebuit să reprezinte punctul de vedere al dogelui, de cele mai multe ori se află pe picior de război cu Foscari.

Melzer ar fi vrut să întrebe ce aveau de-a face toate acestea cu ei, dar tăcu și o lăsă pe Simonetta să vorbească.

— Când vestea asasinării legatului papal Albertus di Cremona a devenit cunoscută, papa nu a văzut altă posibilitate, și l-a rugat pe doge să îl ajute. El l-a convins pe Foscari că scrierea artificială este de cea mai mare importanță pentru dăinuirea papalității. Atunci dogele i-a dat lui Lazzarini sarcina de a-i aduce la Veneția pe chinezii care stăpâneau această nouă artă. Dar la chinezi nu s-a putut ajunge din motivele cunoscute; totuși, spionii lui l-au informat că un meșter de oglinzi din Germania stăpânea și el această artă. La început, ei au vrut să te răpească. Apoi, lui Lazzarini i-a venit blestemata idee ca o femeie

să te ademenească la Veneția. Alegerea a căzut pe mine.

— Am bănuit eu asta! strigă Melzer, spumegând de furie. Unde mi-o fi stat capul!

Turbat de mânie, își continuă drumul spre Porta della Carta. La un moment dat, întrebă:

— Măcar a fost o afacere rentabilă?

Simonetta plângea în timp ce alerga pe lângă el.

— Lazzarini mi-a dat cincizeci de scuzi și i-a promis alți cincizeci fratelui meu, Jacopo, după realizarea misiunii.

— I-ai primit?

— Nu. Nu vreau banii.

— De ce această bruscă noblețe de caracter?

Simonetta i se așeză în drum lui Melzer și îl privi cu lacrimi în ochi.

— Totul a decurs altfel decât am planificat. Jacopo a fost omorât în împrejurări nenorocite, iar eu m-am îndrăgostit de tine. Da, m-am îndrăgostit cu adevărat de tine!

— Unde sunt bani în joc, nu este loc de dragoste.

— Jur pe moaștele Sfântului Marcu că este adevărat!

— Și atunci de ce ai fugit cu Lazzarini?

— De când alegerea a căzut pe mine, Lazzarini a fost și el cu ochii pe mine. Primea permanent informații de la spioni. Cred că au supravegheat orice pas al nostru. Cei care ne urmăreau au informat Veneția că interpreta la lăută și meșterul de oglinzi au făcut cauză comună. Atunci, Lazzarini și-a pierdut capul. A venit cu corabia la Constantinopol și m-a pus să aleg: ori mă întorc la Veneția, ori – m-a amenințat el – va dispune să fii înlăturat. Mi-a spus că un asasin costa la Constantinopol doi scuzi.

— Să mă omoare pe mine? Trebuie să fie smintit. În acest fel, nu și-ar mai fi putut îndeplini niciodată misiunea.

Simonetta confirmă.

Un bărbat pus într-o situație critică din cauza dragostei nu mai judecă.

Melzer privi în pământ, atins de vorbele Simonettei. Dar oare spunea ea adevărul? În definitiv îl mai păcălise o dată.

În timp ce, căutând un răspuns, se întreba cui să acorde mai multă încredere, sentimentelor ori rațiunii sale, Simonetta încercă să îl îmbrățișeze. Meșterul se feri de parcă gingașa atingere l-ar fi indispus, și plecă în fugă, lăsând-o pe Simonetta nedumerită.

În față la Porta della Carta patrulau gardienii în pantaloni largi, înnodați deasupra genunchiului, și cu vestoane dungate cu roșu și albastru. Dar în loc de patru soldați, ca de obicei, acum erau doisprezece, și oricine voia să intre în Palazzo Ducale trebuia să declare cum se numește și motivul venirii înainte ca gărzile să îi permită accesul, îndepărtând halebardele încrucișate.

După un timp apăru Meytens. Acesta îl trase pe Melzer deoparte și, după ce se asigură că nu îi auzea nimeni, șopti:

— Dogele a fost victima unui atentat. Au încercat să îl otrăvească. Mie mi se pare că aici domnesc moravuri grosolane. Veniți!

Cei doi ocoliră San Marco, traversară un pod peste Rio del Palazzo și se apropiară de Campo San Zaccaria.

— Am ajuns, povesti Meytens, la timp pentru a-i da un urcior cu apă sărată, așa că dogele a vărsat și a scos din el tot ce băgase în ultimele două zile. Acum se află sub supravegherea celor doi doctori personali, pentru care eu unul nu prea aș băga mâna în foc. Se spune că dogele are mulți dușmani. Ce faceți, mă ascultați?

— Desigur, răspunse absent Melzer.

Duhoarea împuțită care se ridica din Rio del Vin și care cu încăpățânare se răspândea pe străzile alăturate se amestecase cu aerul pur al toamnei și era parcă predestinată să te scoată din minți. De când pășise pe pământ venețian, meșterul se lupta cu duhorile insuportabile din acest oraș. Scârbit, își vârî nasul în mâneca dreaptă.

Meytens, căruia nu îi scăpă gestul, râse acru și zise:

— Nasul dumneavoastră se va obișnui cu izul venețian de hazna după o zi sau două. Cu orașele și cu femeile este cam la fel: cele mai frumoase put cel mai tare.

Meșterul zâmbi obosit.

— Nu vă iese din minte soarta fiicei dumneavoastră, spuse medicul în timp ce continuau să meargă rebegiți. O vom găsi. Veneția este un oraș insular. De aici nu scapi atât de ușor.

La hanul Santa Croce era agitație printre clienți. Un grup de *ufficiali,* șapte bărbați înarmați, controlaseră fiecare client străin, documentele acestuia, bagajele, chiar și hainele. Asupra dogelui se săvârșise un atentat, și se bănuia că era vorba despre o conspirație străină. Meytens și Melzer își aruncară priviri care spuneau multe.

Hangiul era deosebit de neliniștit, pentru că se temea pentru faima hanului său. Cu mii de scuze și cu menționarea faptului că nu se mai pomenise ca *ufficiali* să-i perchiziționeze casa și să ia din camera meșterului un recipient din cositor cu un unguent negru, acesta îi mai comunică lui Melzer că era convocat mâine la *Quarantia Criminal* din Palazzo Ducale.

— Un unguent negru?

Meytens, care era martor la discuție, îl privi întrebător pe Melzer.

— Vreți să îmi faceți concurență, meștere?

Michel Melzer râse amar.

— Prostii! Nu este un unguent, este cerneală pentru tipărit!

Camera meșterului oferea o privelițte dezolantă. Cutii, sertare, ba chiar și saltelele patului erau vraiște. Dar cu excepția cernelii nu lipsea nimic, nici măcar o monedă din săculețul lui cu bani. Melzer scoase o

sută de guldeni din pungă, pe care îi dădu medicului.

— Vă eram încă dator.

În mod politicos, dar ferm, în dimineața următoare Melzer a fost trezit de doi *ufficiali,* care l-au condus la *Quarantia* din Palatul Dogilor. Treptele, coridoarele și bolțile acestui palat erau menite să inducă unui străin ideea că de aici era condusă lumea. Dacă la intrarea în Palazzo Ducale meșterul era foarte sigur pe sine și era convins că nu avea nicio vină, pe măsură ce drumul indicat de *ufficiali* se prelungea, siguranța se estompa. Drumul se încheie într-o sală rămasă în memoria lui Melzer doar printr-o frescă pe un plafon înalt și prin pereții acoperiți cu damasc roșu.

În spatele unei mese negre, masive, din lemn, se afla un bărbat îmbrăcat în roșu, căruia *ufficialii* i se adresau plini de respect cu „capitano". *Capitano* Pigafetta îl măsură pe Melzer cu o amabilitate mimată, se interesă de numele, profesia și originea lui, și, în final, bătu de două ori din palme. La acest semnal, ca acționată de o fantomă, se deschise în perete o ușă fără ramă, pe care intrară doi lachei în uniformă. Primul ducea recipientul din cositor al lui Melzer cu cerneală pentru tipar, iar cel de-al doilea ținea în brațe o pisică cenușie, zbârlită, un animal care pufnea, cum erau cu miile pe străzile și prin piețele Veneției.

Capitano Pigafetta făcea parte dintre acei nu puțini oameni al căror caracter oscila între o nulitate pașnică și o periculozitate vicleană și care se străduiau să ascundă această caracteristică zâmbind permanent. *Capitano* rânji când deschise recipientul cu cerneală. Totuși, când îi mirosi conținutul, chipul lui se schimonosi pentru o clipă.

— Nu spuneați, străine, că faceți parte din breasla celor care fac oglinzi?

— Da, am spus asta, *capitano.*

Pigafetta zâmbi mulțumit.

— Și pentru a face oglinzi este nevoie de astfel de unguente urât mirositoare?

— Nu, *capitano.* Acesta nu este un unguent, ci un produs folosit în exercitarea artei scrierii artificiale.

— Așadar, sunteți un mag ori un vraci, ori chiar un exorcist.

— Nimic din toate acestea, *capitano.* Cerneala nu este altceva decât un gen de cerneală folosită în scrierea artificială.

— Deci, sunteți un prestidigitator. Unul dintre aceia care cutreieră târgurile și scot din buzunare banii cetățenilor onorabili. Oricum, prestidigitatorule, meseria dumneavoastră nu este în niciun caz onorabilă.

Melzer se stăpâni cu greu.

Brusc, *capitano* schimbă subiectul și întrebă:

— Cărui papă ești partizan, prestidigitatorule, al celui din Roma ori al acelui Amadeus de Savoya, care își zice papa Felix al V-lea?

Și rânji viclean.

Meșterul nu se așteptase la o asemenea întrebare, care îl puse în încurcătură.

— Eu… eu nu știu ce urmăriți, *capitano,* se bâlbâi Melzer. Există doar un locțiitor al lui Dumnezeu pe pământ. Sau cum vedeți dumneavoastră chestiunea?

Întrebarea îl dezorienta la rândul lui pe capitano, care reveni la recipientul cu negreală.

— Nu miroase tocmai urât, zise acesta, adulmecând cerneala. Dar asta este ceva comun mai tuturor otrăvurilor letale.

— Capitano! strigă Melzer indignat. Cerneala mea nu este o otravă. Este un amestec de grăsimi, funingini și altele, și nu este folosită la altceva decât la a face vizibilă scrierea artificială.

Pigafetta rânji perfid.

— Bine, scriitorule, dacă este așa cum spuneți, atunci negreala dumneavoastră nu va face rău nimănui.

— Nu, cu siguranță nu, capitano.

— Nici ei?

Pigafetta arătă către pisica ținută în brațe de către un *ufficiali.* Acesta puse pisica pe masă, în fața lui capitano. Și pentru că prăpăditului animal îi ajunse la nas mirosul grăsimii, fiind lihnit de foame, se duse direct la recipient. Pisica lipăi cu atâta poftă, încât negreala sări în jur lăsând urme murdare pe masă.

Lui Melzer îi repugnă imaginea pisicii flămânde care lipăia cu lăcomie. Capul îi era mânjit până la ochi de vopsea, iar ea părea că nu se mai oprește.

— Capitano, interveni meșterul, cerneala nu a fost concepută ca hrană pentru pisici, și în niciun caz pentru una flămândă ca aceasta!

Pigafetta, căruia priveliștea pisicii care înfuleca flămândă îi făcea o plăcere diavolească, își frângea mâinile în fața pieptului și striga, sărind de pe un picior pe altul:

— Dacă nu este otravă, cum ziceți dumneavoastră, va supraviețui…

— Și dacă nu va supraviețui?

Capitano îl privi pe Melzer.

— Atunci nu aș vrea să fiu în pielea dumneavoastră, meștere.

În timp ce încă mai vorbea, pisica se opri brusc din mâncat. Pigafetta ridică din sprâncene.

Pisica mânjită cu negreală oferea o priveliște jalnică. Se vedea că nu îi era bine, căci împotriva obiceiului tuturor pisicilor de a se curăță de orice murdărie de pe bot, animalul rămase mânjit pe masă, ridicând și coborând capul, parcă în încercarea de a voma ce mâncase. Oribilul spectacol nu dură mult, pentru că animalul se prăbuși. Picioarele

dinapoi îi zvâcneau ritmic.

Oripilat, Melzer întoarse capul.

— Luați-o de aici! strigă furios capitano. Și băgați-l pe prestidigitator în celulă!

Melzer simți că îi fuge pământul de sub picioare. Pentru o clipă crezu că întreaga lume lucrează împotriva lui, dar își reveni repede. Îi aruncă o privire furioasă lui Pigafetta și zise:

— Cine vă dă dreptul să mă tratați astfel? Trimiteți-mi în temniță cel mai bun *avogadore* din orașul acesta!

Capitano se încruntă și întoarse palmele în față.

— Eu acționez în numele republicii. Sunteți suspect de a fi membru al unei conspirații. În ceea ce privește un *avogadore,* îl veți avea pe cel mai bun pe care îl veți putea plăti.

Melzer nu putu să alunge impresia că era vorba despre o aluzie la banii pe care *ufficiali* îi găsiseră în camera lui și pe care intenționat îi trecuseră cu vederea. O clipă se gândi dacă avea vreun sens să îl mituiască pe capitano. Dar, cumva, el nu era cu adevărat neliniștit. Era o presimțire pe care uneori o au oamenii când sunt pe neașteptate loviți crunt de soartă? Cel puțin pe Melzer încarcerarea îl marcase mult mai puțin decât ceea ce aflase în ziua anterioară despre Editha și Simonetta.

Astfel că meșterul se lăsă luat fără a se opune. Aceiași *ufficiali* care dimineața îl duseseră la celulă, îl duceau acum la al treilea nivel al palatului, unde se aflau Tre Capi, cei trei președinți ai Consiliului celor Zece. Acolo a avut loc o întâlnire neașteptată.

În dreptul uneia dintre ferestrele înalte aproape de la podea până la tavan, prin care se putea vedea interiorul curții Palatului Dogilor, stătea un bărbat înalt, îmbrăcat în negru. Când acesta se întoarse, meșterul îl recunoscu pe Domenico Lazzarini.

— Sunteți ultimul pe care m-aș fi așteptat să îl întâlnesc aici! îi scăpă involuntar lui Melzer.

Cuprins de furie și gelozie, adăugă mândru:

— Nu prevăd nimic bun!

Lazzarini se apropie de meșter cu o amabilitate mimată.

— Vă rog, messer Melzer, de ce sunteți atât de suspicios?

— Este de mirare, dacă mă gândesc la ultima noastră întâlnire de la Constantinopol, iar acum la arestarea mea. Chiar credeți că eu am vrut să îl otrăvesc pe dogele dumneavoastră cu cerneală de tipar?

— O eroare fatală, meștere, zelul excesiv al unui om care face pe grozavul! Trebuie să îmi cer scuze de la dumneavoastră în numele republicii.

— Pentru ce? întrebă Melzer neîncrezător.

— Pentru arestarea dumneavoastră, meștere. Este lipsită de orice temei. Sunteți liber. Dar dacă îmi permiteți să vă dau un sfat, nu vă

ocupați de străini. La Veneția mișună spionii, iar în spatele fiecărui spion se află un călău.

Melzer șuieră amenințător.

— Și dacă îmi pot permite să vă dau eu un sfat, încetați să o mai pândiți pe Simonetta. Nu vă iubește. Ea vă urăște, chiar dacă dețineți o funcție atât de înaltă.

Lazzarini se plimba neliniștit într-o parte și într-alta prin fața ferestrei, pipăindu-și nervos nasturii mantiei. În cele din urmă, se opri și zise:

— Vreți să ne certăm pentru o muiere? Nicio femeie nu merită asta, credeți-mă. Republica are de rezolvat probleme mai importante.

— Ah, ripostă ironic Melzer, atunci de ce ați răpit-o pe Simonetta din Constantinopol, messer Lazzarini?

— Un freamăt sentimental momentan, nimic altceva. Și dumneavoastră sunteți bărbat și știți cum este. Să nu ne înșelăm: nimic nu este mai apropiat de nebunie decât pasiunea. Eu am uitat-o demult pe fata asta.

— Simonetta spune altceva.

— Ați vorbit cu ea?

— Da, sigur. Există vreun motiv pentru care nu ar fi trebuit să o fac?

— În niciun caz. Dacă vă place femeia, luați-o.

— Sunteți prea generos, messer Lazzarini. Dar chiar nu știu dacă o mai vreau.

A intervenit o pauză lungă, o pauză în timpul căreia fiecare se gândi la celălalt.

În cele din urmă, Lazzarini spuse:

— Atunci știți de misiunea Simonettei de a vă atrage la Veneția.

Meșterul tăcu. Privea pe fereastră la spectacolul plin de culoare al schimbului gărzii.

— Da, am aflat despre ea.

— A fost ideea mea, o idee proastă, recunosc. Dacă aș fi știut că sunteți un om atât de înțelegător, nu aș fi ajuns la asta. Trebuie să știți că atunci când la Veneția a ajuns informația că asiaticii au descoperit scrierea artificială, cu ajutorul căreia un mesaj poate fi răspândit de o sută, ba chiar de o mie de ori mai rapid decât scris de tot atâtea pene, Consiliul celor Zece a însărcinat *Tre Capi* să aducă această invenție la Veneția cu orice preț. Primul *capo* a conceput planul de atacare a Chinei și de răpire a invenției; cel de-al doilea *capo* a propus să se construiască o flotă, care să fie dată chinezilor în schimbul invenției; eu însumi am fost de părere să le oferim la schimb chinezilor unul dintre orașele noastre nefolositoare, ca Padua sau Verona. Dar niciuna dintre aceste propuneri nu s-a bucurat de acordul celor numiți *inquisitori dello Stato.* Marco Polo avertizase deja asupra unui război,

afirmând că te poți războiu cu China, dar nu o poți cuceri niciodată. Ceilalți au spus că, oferindu-le o flotă, le-am furniza chinezilor cea mai bună armă cu ajutorul căreia să ne cucerească ei cândva. Iar propunerea mea a stârnit chiar râsul, pentru că *inquisitori* au opinat că Padua ori Verona nu prezentau pentru chinezi niciun interes. Iar eu îi puteam contrazice doar cu mare greutate. Și pe când ne băteam capul cum i-am putea convinge pe chinezi să ne dea invenția, spionul nostru de la Constantinopol ne-a informat că genovezii, aragonezii și chiar papa Eugen de la Roma se aflau deja în negocieri cu asiaticii. S-a pronunțat și numele dumneavoastră, meștere. Se spunea că dumneavoastră chiar ați perfecționat invenția. Atunci mi-a venit ideea să îi lăsăm în pace pe chinezi și să vă ademenim pe dumneavoastră la Veneția cu ajutorul unei femei. Asta a fost.

— Și cum ați ajuns tocmai la Simonetta?

— A fost decizia tuturor celor zece *inquisitori dello Stato*. Ei o considerau nu numai cea mai bună cântăreață la lăută, dar și una dintre cele mai dorite femei din oraș. Ea deja sucise capul unui șir întreg de venețieni onești, fără să le fi aparținut.

Cele spuse de Lazzarini au avut darul de a-l încurca și mai mult pe Melzer în sentimentele lui față de Simonetta. El crezuse că o va putea uita, dar acum se afla mai departe ca oricând de acest gând.

— Credeți-mă, adăugă Lazzarini de parcă i-ar fi citit gândurile lui Melzer, eu nu voi mai arunca nici măcar o privire asupra fetei.

Atunci, meșterul se întoarse și întrebă:

— Și asta ce înseamnă pentru mine acum?

— Dumneavoastră sunteți liber, messer Melzer.

— Chemați-vă garda, pentru a mă conduce afară.

Și meșterul se pregăti să plece.

Dar *capo* i se puse în cale.

— O clipă, vă rog, messer Melzer. Dumneavoastră nu sunteți de multă vreme în oraș și nu vă sunt familiare diferitele partide. Ceea ce reprezintă un mare pericol pentru un om cu însușirile dumneavoastră. Vreau să spun: nu vă orientați către unul greșit. Gurile rele spun că la Veneția există tot atâtea grupări câte insule. Cert este că nu toți cei care au funcții exercită și puterea. Este ca un fel de teatru al umbrelor: cei care pun în mișcare figurinele rămân în umbră.

Melzer se încruntă.

— De ce îmi spuneți asta mie?

Domenico Lazzarini ridică din umeri.

— Vreau doar să vă avertizez, nimic altceva. Serenissima este un teren periculos. Nu trece o zi în care să nu se săvârșească o crimă. Și cei care își găsesc moartea în moduri ticăloase sunt mereu bărbați cu influență, importanți, dușmani de partid ai unuia ori ai altuia, în orice caz adepți ai unor legături greșite. Nu este un secret faptul că înșiși cei

zece *inquisitori dello Stato* aparțin unor alianțe diferite, ca și cei trei *capi*, fiecare urmărind alte interese.

— Și dumneavoastră, messer Lazzarini, al cui adept sunteți?

Lazzarini tresări de parcă tocmai înghițise o muscă. În cele din urmă, spuse indispus:

— Este nepotrivit să puneți o astfel de întrebare, meștere, dar pentru că suntem doar între noi, nu voi ocoli răspunsul, cu atât mai mult cu cât este un secret bine cunoscut. Inima mea bate pentru dogele Francesco Foscari. El este alesul *Ducatus Venetiorum.* Cine îi contestă rangul se situează împotriva republicii. Știți ce înseamnă asta!

Puse palma pe masă și adăugă:

— Sunteți și dumneavoastră un adept al dogelui?

Meșterul cugetă. Ce să răspundă? Dacă alegea partida dogelui, atunci își făcea dușmani dintre inamicii acesteia. Dacă se decidea pentru inamicii care mai devreme ori mai târziu vor dobândi supremația, își făcea dușmană partida dogelui, și ar fi fost urmărit de spioni, soi din care aici existau mai mulți decât în oricare alt oraș al lumii. Așa că răspunse:

— Messer Lazzarini, eu sunt un meseriaș simplu din landurile germane, și sosit prea de curând în orașul dumneavoastră pentru a adera la un partid ori altul. Momentan nu mă preocupă niciunul din ele și nu cred în vreunul.

Capo râse prefăcut exclamând:

— Cerule! Aș fi vrut ca eu să fiu atât de calculat în ceea ce spun. Dar vă asigur că, mai devreme ori mai târziu, îl veți alege pe doge, și pe nimeni altul. Și nu va fi spre răul dumneavoastră. Eu am motive serioase să susțin asta.

— Mă faceți curios, messer Lazzarini!

Cu toate că în încăpere nu se mai afla altcineva, Lazzarini întoarse capul în stânga și în dreapta, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu existau martori. Apoi, întinzând mâna în față, zise:

— Ascultați bine ce vă voi spune. Dogele dorește ca dumneavoastră să faceți din Veneția centrul scrierii artificiale. Pentru că scrierea artificială va înlocui cancelariile, și va ajunge la mai mulți oameni decât o fac toți predicatorii la un loc. Mai ales ideile politice vor putea fi răspândite în acest mod, mai rapid și mai corect. Îmi dați dreptate?

Melzer rosti sigur pe sine:

— Sunt de aceeași părere cu dogele, messer Lazzarini. Totuși, nu împărtășesc ideea că va putea deține doar el monopolul asupra acestei scrieri.

— Dar cu excepția chinezilor, doar dumneavoastră stăpâniți această artă!

— Deocamdată, messer Lazzarini, deocamdată!

Liniștea cu care Michel Melzer îl contrazicea pe interlocutor îl tulbura tot mai mult pe Lazzarini. Deveni vehement.

— Faceți-vă odată cunoscute condițiile dumneavoastră! Sunt sigur că dogele le va îndeplini. Dacă aveți nevoie de bani, spuneți suma! De ateliere și materiale nu veți duce lipsă. Și dacă vreți să trăiți într-un palazzo, dogele vă va îndeplini și această dorință.

Melzer clătină mulțumit din cap.

— Foarte generos, messer Lazzarini. Voi cugeta la asta.

Înclină capul și părăsi sala.

Condus de doi *ufficiali,* meșterul ajunse din nou afară, în libertate.

Pe drum către han, Melzer își dădu seama că se găsea într-o situație cât se poate de periculoasă, căci orice decizie ar fi luat, avea să își facă dușmani. Ba chiar dușmani de moarte. De nu ar fi reținut de soarta neclară a fiicei sale Editha, Melzer ar fi părăsit Veneția în aceeași zi. Mai era și Simonetta, care exercita o atracție magică asupra lui. Da, se părea că, cu cât se împotrivea mai mult, cu atât această atracție devenea mai puternică.

De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns să îl convingă să mai rămână, o neașteptată întâlnire îl făcu să îi piară orice astfel de gând. Pentru că, intrând în han, s-a văzut așteptat de un bărbat scund și îndesat, cu un nas cât o pătlăgică în mijlocul feței: Cesare da Mosto.

Meșterul fu atât de surprins, încât nu mai putu scoate o vorbă. Dimpotrivă, da Mosto râse, se ținea de burtă de râs, iar râsul lui obraznic atrase atenția celor din hol.

— Ați crezut… – legatul abia mai putea respira – … chiar ați crezut că veți putea scăpa de mine și că vă veți putea descotorosi de misiunea pe care v-am încredințat-o?

— Vă salut! zise Melzer încurcat, apoi adăugă încet: Nici vorbă, m-au mânat la Veneția motive absolut personale. Îmi voi îndeplini obligația. Dați-mi doar timp.

Cât ai clipi, fu încadrat de doi indivizi solizi. Unul din ei îi îndoi la spate brațul drept cu o mișcare brutală, în timp ce al doilea scoase un cuțit ascuțit, pe care i-l puse la gât. Melzer fu cuprins de o nădușeală rece. Mâinile îi tremurau ca frunzele unei ferigi. Nu mai îndrăznea nici să respire. Fără a scoate o vorbă, cei doi îl împinseră într-o nișă, în partea din spate a coridorului.

Melzer avu senzația că e pironit în perete, în vreme ce vârful cuțitului apăsa periculos de puternic în beregata lui. Incapabil să implore cruțare, sau măcar să se apere cumva, Melzer se holba la atacator. Chipul lat și dur al omului era lipsit de expresie. Unicul gând ce îi trecu prin cap meșterului a fost: „Dacă țipi, ăsta te omoară!”

Atunci se auzi din fundal vocea lui da Mosto:

— Lasă-l în pace, nătângule! Omul este de partea noastră!

Cei doi atacatori dispărură, iar legatul se înfipse în fața lui Melzer.

— Cam așa, nu?

Melzer se grăbi să confirme. Era ușurat, ba chiar îi era recunoscător legatului.

— Am să mă achit de obligația mea, murmură el și trase adânc aer în piept. Imediat ce voi găsi un atelier corespunzător și meșteșugari care să îmi construiască cele necesare, casetele de culegere, prese și, în primul rând, un cuptor pentru a turna noi litere. Nu ascund că va dura săptămâni, poate chiar luni.

Cesare da Mosto îl măsură cu privirea pe Melzer. Rânji în stilul său caracteristic, dar în ochi i se citi acea șiretenie care te înfricoșa.

— Eu vreau să îți începi chiar de mâine munca, spuse el cu voce reținută.

— Messer da Mosto, cum să fac asta fără cele necesare? întrebă Melzer clătinând din cap.

Legatul îl apucă pe meșter de braț și zise:

— Vino! La Rio del Vin așteaptă o barcă. Ea ne va duce la Murano, acolo unde meșterii de oglinzi sunt ca la ei acasă.

Spre deosebire de Veneția, care era străbătută de sute de mici canale, la Murano existau doar cinci canale mari. Restul teritoriului era format din străzi și ulițe. Din cauza pericolului de incendiu reprezentat de cuptoarele pentru topit și din cauza fumului care plutea în special iarna deasupra orașului, venețienii îi alungaseră din orașul lor de mai bine de o sută de ani pe sticlari la Murano. Acum, pe această insulă erau înghesuiți peste treizeci de mii de oameni, care trăiau cu toții din sticlărie, meșteșugari, artiști, negustori și nobili proprietari ai marilor manufacturi. Totuși, nu mai era un secret faptul că dens populata și bogata insulă, care își bătea chiar și propria monedă, era utilizată de preferință ca gazdă a spionilor și a briganzilor.

Da Mosto și Melzer au coborât pe uscat în dreptul bisericii Santi Maria e Donato, unde zidul în arcade al stranei se oglindea în Canale di San Donato. O străveche clădire, aflată în capătul unei fundături ale cărei case aveau încăperi boltite la nivelul solului, inducea senzația că locul fusese demult timp părăsit de cei care îl locuiseră. O încuietoare grea din fier asigura ușa, și ferestrele din spatele bolților erau acoperite cu obloane din lemn.

Cesare da Mosto scoase din pelerină o cheie și deschise ușa. În spatele acesteia se afla o încăpere mare. Când da Mosto deschise ferestrele din spate, care dădeau în Canale Ondello, meșterul rămase mut. Văzu instalat un atelier complet dotat pentru tipărit: în stânga se găsea un cuptor pentru topit, iar alături erau bare din plumb și cositor, casete de culegere, prese, ba chiar și pergament și hârtie.

— Recunoașteți dotările?

Cesare da Mosto afișa rânjetul lui perfid.

Melzer privi atent presele.

— Acestea sunt…

— Sigur! îl întrerupse da Mosto. Uneltele dumneavoastră de la Constantinopol. Erau părăsite, de aceea am pus să fie aduse aici. Cuptorul a fost folosit de sticlarii venețieni. Sunt sigur că vă va sluji cu succes.

Meșterul nu își mai revenea din surprindere. Clătină din cap și spuse:

— Ați adus aici toate dotările atelierului?

— Da, și nu a fost simplu. Astfel vă puteți da seama cât de importantă este pentru noi arta dumneavoastră. Mă aștept să începeți deja de mâine munca la indulgențe.

Melzer trase încet o înjurătură. „Dacă află asta Lazzarini, zilele mele sunt numărate."

În timp ce meșterul încă mai cugeta cum să o scoată la capăt și cu unul, și cu celălalt, având în vedere că soluția îi era la fel de îndepărtată ca Veneția de Constantinopol, da Mosto se apropie de el și îi explică:

— Firește că toate acestea trebuie să rămână strict secrete. Murano nu este locul în care cei fideli papei să presupună că s-ar afla un astfel de atelier, ca să nu mai vorbim de prezența dumneavoastră. De aceea mi se pare oportun să nu părăsiți insula până când nu vă încheiați treaba.

— Dar, messer da Mosto…

Vocea meșterului se pierdu.

— Doar nu v-ați asumat și alte obligații?

— Cum vă puteți imagina așa ceva, messer da Mosto!

— Nu veți fi în pierdere. La o aruncătură de băț de aici vă așteaptă o vilă, iar bagajele dumneavoastră de la han sunt deja pe drum încoace.

Meșterul trase aer în piept. Înțelese că orice rezistență nu ar fi tăcut decât să îi înrăutățească situația.

— Toată averea mea și o casetă cu litere sunt ascunse sub saltea!

— Nu vă faceți griji, meștere, nu va lipsi nimic. Veți regăsi totul aici. Spuneți-mi de câți muncitori aveți nevoie, și îi veți primi. Dar… – da Mosto duse arătătorul la buze – … tăcerea este porunca dumneavoastră supremă.

Casa destinată meșterului avea două niveluri și un portal cu coloane. În spate, o grădină cu boltă conducea la Canale Ondello, de unde se desfășura priveliștea asupra lagunei. Mai erau un servitor și două slujnice, iar Melzer se putea declara mulțumit. Se simțea totuși prizonier și nemulțumit. Îi era frică, teamă de neplăcuta obligație, și blestema arta scrierii artificiale, fiecare literă în parte și ziua în care luase la cunoștință despre această scriere.

Capitolul X

Cele două feţe ale vieții

Cam în același timp, și fără a cunoaște nimic despre tatăl ei, viața Edithei luă o întorsătură neașteptată, de nimeni prevăzută, cu atât mai puțin de către ea însăși. Sinuciderea călugărului carmelit nu produsese senzație în Veneția; în definitiv, era vorba despre un frate repudiat de Ordinul lui. Dimpotrivă, Editha se învinovățea cumplit, și patru zile și patru nopți rătăci prin San Paolo și Santa Croce, cartierele pe care le cunoștea cel mai bine, înghețând noaptea în intrările unor case părăsite, murmurând cuvinte neinteligibile, doar pentru a-și auzi propria voce. În a cincea zi, foamea o conduse la maicile de la Santa Margherita. Editha prefera să moară de foame, numai să nu se mai ducă la masa sărmanilor din Campo Santo Stefano.

În fața bisericii Santa Margherita se înghesuia o mulțime de flămânzi, în special femei și copii mici, care stăteau la rând și cerșeau ceva de mâncat. În timp ce Editha se amesteca printre aceștia, cineva o trase de rochie:

— Hei, hei!

Editha se smuci și încercă să se elibereze, când îl recunoscu pe Niccolo, regele cerșetorilor, căruia i se spunea *il capitano*.

— Ce faci tu aici? se interesă Niccolo.

Fata zâmbi amar și zise:

— Probabil că și pe mine mă chinuie aceeași foame care te mână și pe tine aici.

Niccolo o examină pe Editha cu o privire cercetătoare. Fata își duse ambele mâini la stomac.

— Nu am mâncat nimic de patru zile. Cunoști senzația.

— Nu îmi este străină, răspunse *il capitano*. Mă întreb doar de ce ești aici.

— De ce, de ce! strigă iritată Editha.

Discuția lor a fost întreruptă pentru că ajunseseră în fața celor două călugărițe care împărțeau pâine, apă și castroane din lemn cu o fiertură gălbuie din mei și secară, care scotea aburi în aerul rece de toamnă.

Regele cerșetorilor și Editha se așezară pe treptele portalului din piatră de la Santa Margherita. Fata înfulecă totul cu lăcomie, iar Niccolo se arătă mirat:

— Să te fi părăsit norocul?

— Noroc numești tu asta? întrebă dezamăgită Editha și puse lângă

ea, pe o treaptă, castronul gol. Eu am mâncat și mai bine, și am înnoptat în condiții mai plăcute.

Atunci regele cerșetorilor se ridică în picioare și o apucă pe Editha de umăr, scuturând-o de parcă ar fi vrut să o trezească.

— Hei! strigă el scos din fire. Se pare că evenimentele din ultimele zile au trecut pe lângă tine fără să le bagi în seamă, iar ele te privesc cel mai mult pe tine.

Editha nu înțelese ce voia bătrânul și îl împinse deoparte.

— Ești beat! Lasă-mă în pace cu poveștile tale aiurite. Am ajuns într-un punct de la care nu îmi mai arde de glumă.

Chipul lui Niccolo se întunecă, iar acesta rosti pe un ton serios:

— Stăpâna ta, Ingunda Doerbeck, și servitorul ei au fost condamnați la moarte de către Consiliul celor Zece. Ieri au fost amândoi executați. Atunci când călăul a întrebat-o pe donna Ingunda care este ultima ei dorință, ea l-a rugat să cheme un *avogadore,* căruia i-a dispus ca întreaga succesiune Doerbeck să îți revină ție.

Fata îl privi uimită pe regele cerșetorilor. Sări dintr-odată în picioare, se năpusti la Niccolo și începu să îl lovească cu pumnii în piept.

— Mincinos blestemat, mai și glumești pe seama nenorocirii mele! Lacrimi de furie îi curgeau pe față. Continuă: Caută-ți altă victimă pentru glumele tale!

Niccolo o apucă de încheieturile mâinilor și încercă să o liniștească.

— Ascultă, este adevărat, pe moaștele Sfântului Marcu!

— Du-te dracului cu moaștele lui! Asemenea glume sunt necuviincioase!

Editha încercă să fugă, dar cerșetorul o ținea bine.

— Este adevărat, trebuie să mă crezi. *Avogadore* Pedrocchi a înregistrat în scris ultima dorință a Ingundei Doerbeck. Întreaga Veneție discută despre asta. Nu se întâmplă în fiecare zi ca o tânără ca tine să devină unica moștenitoare a unei flote întregi.

Atunci Editha se opri și cu o față inexpresivă întrebă:

— De ce să fi făcut ea asta, *capitano*!

— De ce?

Niccolo ridică din umeri și dădu ochii peste cap.

— Poate dintr-un regret tardiv. Poate că puțin înainte de sfârșitul ei și-a dat seama că, dând vina pe line, aproape că a comis o a treia crimă.

Pentru că fata încă nu avea nicio reacție, bătrânul strigă:

— Înțelege odată: ești bogată, ești una dintre cele mai bogate femei din Veneția!

— Sunt bogată… repetă Editha absentă, în timp ce privea mulțimea de cerșetori care se înghesuia gălăgioasă în jurul maicilor care împărțeau mâncarea.

Cunoștea diferența dintre sărăcie și bogăție, dar pentru că ea însăși nu fusese nici cu adevărat săracă, nici cu adevărat bogată, nu își putea imagina ce însemna pentru ea această veste.

De fapt, nici nu voia să fie bogată. Copil fiind, i se spusese că bogăția schimbă caracterul, că bogăția este cea mai mare plăcere a diavolului, iar dacă examina soarta soților Doerbeck, toate aceste vorbe nu i se păreau deșarte. Editha nu se născuse în bogăție, era obișnuită să trăiască modest, iar de la relația eșuată cu Morienus își făcuse și socoteala că va muri în sărăcie. Nu simțea nevoia să aibă lucruri în exces. Oare de curând nu fusese binecuvântată de soartă cu cea mai mare bogăție? Cum altfel s-ar fi putut numi recăpătarea darului vorbirii? Încă o mai urmărea teama de mutenie, mai ales în clipe ca acestea, când soarta o punea la încercare.

Regele cerșetorilor își dădea seama de cumpăna în care se afla Editha și de faptul că ea era înclinată să refuze bogăția – ceea ce era o nebunie pentru un om ca Niccolo, care supraviețuise doar cerșind și din mici pungășii și care nu avea alt vis decât cel al unei averi nesperate. *Il capitano* schimbă tonul și începu să îi vorbească Edithei ca un predicator:

— Ascultă: sărăcia nu este o rușine, dar nici o cinste nu-i. Contrar opiniei larg răspândite, sărăcia nu creează nici măcar condițiile pentru viața veșnică, pentru că, dacă ar fi așa, în primul rând papa, cardinalii, episcopii și popii de țară ar renunța la proprietățile și valorile lor. Dar ei nu fac asta, deși predică sărăcia, pentru că bogăția este mai atrăgătoare decât sărăcia. Eu oricum dorm mai bine într-un pat cald decât sub un portal expus intemperiilor, și o purcea friptă îmi place de o sută de ori mai mult decât o supă fadă de la San Stefano. Vrei să mănânci tot restul vieții supa săracilor și să înnoptezi prin intrările caselor?

Editha clătină din cap fără a răspunde. Își ascunsese părul tuns scurt cu o pânză, își puse pe umăr sacul cu lucruri și plecă spre San Polo.

În locul în care Rio di San Polo se vărsa în marele canal, Editha băgă de seamă că *il capitano* o urma.

— De ce mă spionezi? se oțărî fata.

— Spune-i cum vrei tu, ripostă regele cerșetorilor, dar eu nu te voi pierde din ochi, pentru că am impresia că nu ești tocmai în toate mințile. Acestea sunt clipe foarte primejdioase, care le determină pe fete să facă nebunii, lucruri pe care niciodată nu le-ar săvârși cu mintea limpede.

Fata procedă de parcă nici nu ar fi auzit cuvintele lui Niccolo, deși în sinea ei îi dădea dreptate.

Editha rătăcea prin oraș nehotărâtă, adâncită în gândurile ei. Reuși să scape de incomodul urmăritor în Rialto, acolo unde înainte de lăsarea înserării negustorii își demontau tarabele, și din acest motiv

acum domnea cea mai mare harababură a zilei. Trecu pe cealaltă parte a canalului și porni spre Campo dei Santi Apostoli, unde la acea oră hoinăreau sute de tineri care își căutau plăceri comune. De frică să nu fie recunoscută, mergea aproape lipită de zidurile caselor și astfel ajunse la Ca' d'Oro, cel mai frumos dintre palatele Veneției. Acesta purta numele Casa de aur pentru că Marino Contarini, un negustor putred de bogat, pusese ca ansamblul fațadei, compus din trei coloane-balustrade înșiruite una peste alta, balcoane și muluri, să fie poleit cu aur pur. De pe o stradă laterală, care dădea spre canal, se deschidea în diagonală priveliștea către Palazzo Agnese al soților Doerbeck.

Istovită de atâta mers, Editha se așeză pe sacul cu lucruri, își sprijini capul în mâini și privi clădirea masivă de pe cealaltă parte a canalului. La vremea înserării, când întunericul începea să se lase peste acoperișuri, Palazzo Agnese, cu lăcașurile lui adânci pentru ferestre, părea mai amenințător decât în timpul zilei. Nu se vedea nicio lumină ori vreun alt semn de viață, iar gondola cu baldachin aurit, folosită pentru plimbări de către Daniel Doerbeck, se legăna tristă în fața intrării principale, de la care trei trepte coborau către apă.

„Toate acestea trebuie să îți aparțină", gândi Editha și clătină din cap. Niciodată ea nu avusese mai mult de câteva haine și lenjerie de corp pe care Melzer i le dăduse ca dotă. Ca fiică a unui meșter de oglinzi, ea nu își dorise niciodată altceva în afară de lucrurile despre care știa că vor corespunde cu situația ei socială. Eșecul cu bogatul Morienus nu fusese destul pentru a înțelege că a tinde la bogăție aducea nefericirea?

Pe Canale Grande se lăsa ceața. Edithei i se făcu frig. Gondolierii care își conduceau bărcile în susul ori în josul canalului scoteau strigăte de neînțeles ca *Oe!, Premi!* sau *Stai!* care se răsfrângeau pe fațadele palatelor. Felinarele gondolelor răspândeau o lumină gălbuie, difuză.

În căutarea unui loc în care să doarmă, Editha se îndreptă către biserica celor Doisprezece Apostoli. Bisericile, în special holurile de la intrări, portalurile și arcadele dintre pereții exteriori erau foarte potrivite înnoptării – asta învățase încă din primele zile petrecute pe stradă. Totuși, locul din jurul bisericii i se păru prea populat și prea periculos, așa că merse câteva străzi mai departe, până când, la capătul unei fundături neluminate, găsi o anexă acoperită a unei prăvălii. Se strecură sub o masă din lemn pe care în timpul zilei erau expuse mărfuri, și încercă să se așeze cât mai comod. După puțin timp, adormi.

Nu apucase să doarmă mult timp, când fu speriată de înjurături și strigăte stridente. Stăpânul prăvăliei și fiul lui cel mare se întorceau acasă după un tur al cârciumilor. Bătrânul avea un felinar, și amândoi

se străduiau să se țină pe picioare.

Când cei doi bețivi o descoperiră pe Editha sub masa din fața casei, îi adresară cuvinte necuviincioase, o numiră târfă și vagaboandă și o loviră cu picioarele. Tânărul îi trase fetei baticul de pe cap, și când bărbații îi văzură părul tuns scurt, începură să urle:

— Arăți ca o evadată din pușcărie, curvă! Ori ești o maică fugară? Sau vii direct de la stâlpul infamiei?

Începură să o tragă de haine și să o pipăie peste tot.

Ulița era îngustă; exista o singură direcție în care putea fugi, iar Editha își dădu seama că nu are cum să scape. De umilirile la care o supuneau bețivii încercă să se apere în măsura puterilor ei. Și în timp ce bărbatul mai tânăr devenea tot mai insolent și o împingea către intrarea în casă, bătrânul deschise ușa și amândoi o traseră cu forța în holul întunecos.

În dreapta, o scară urca la nivelul superior. Cei doi o împingeau pe fată cu forțe unite într-acolo. Bătrânul o ținea, și cel mai tânăr îi trăgea jos chiloții.

— Nu, nu, nu! striga Editha și se zbătea.

Într-o situație asemănătoare îi revenise darul vorbirii; acum, chinuită de o frică de moarte, putea să redevină mută. Editha zgâria, scuipa și lovea, și îl nimeri cu piciorul pe bătrân în vintre atât de puternic, încât acesta scoase un țipăt și se prăbuși la podea ca un sac.

Beat și prea preocupat să o dezbrace, bărbatul mai tânăr nici nu sesiză întâmplarea, și de acest moment profită Editha. Sări în picioare, alergă pe ușă afară și o luă la fugă pe ulița îngustă către Campo dei Santi Apostoli.

Se opri la adăpostul unui stâlp de susținere a bisericii. Simțea dureros în plămâni aerul umed și rece al nopții. Peste piața pustie se auzeau câinii lătrând. Abia acum fata observă că își abandonase sacul cu lucruri. La fel și baticul care îi ascundea părul scurt.

Aruncă o privire asupra ei însăși. Rochia îi era sfâșiată în dreptul pieptului. Își trecu mâna peste față și constată că îi curgea sânge din nas. Atunci începu să plângă cu sughițuri.

Din piață se auziră pași hotărâți. Editha tresări, se sperie de moarte și se lipi de zid. Cel care pășea era urmat de un câine. Fata nu mai cuteză nici să respire. Dar la fel de repede cum apăruseră, zgomotele se pierdură în depărtare.

Atunci, Editha izbucni. Plânse cum nu o mai făcuse niciodată în viața ei. Își plângea soarta amară, sărăcia, neajutorarea și slăbiciunea ei, și de la o clipă la alta își dădu seama că această situație nu avea să se schimbe vreodată dacă nu reușea să se elibereze din acest cerc diavolesc al sorții. Voia să doarmă până la sfârșitul vieții ei în intrările murdare ale unor case, expusă vântului, capriciilor vremii și liberului arbitru al oamenilor rău intenționați? Voia să hoinărească prin oraș în

zdrențe, ca o pisică fără de stăpân, să mănânce pâinea mucegăită și supa fadă de la maicile din Santa Margherita? La ce își regăsise vocea, dacă o folosea doar pentru a cerși?

Autocompătimirea începea să se amestece cu revolta. Editha simțea cum furia creștea în ea. Furia contra bogaților, furia împotriva bărbaților și furia împotriva tatălui ei, care o adusese în această situație, în timp ce, tremurând și suspinând, se sfădea cu sine și cu soarta ei, lipită de zidul bisericii, în timp ce blestema ziua în care, la presiunile tatălui ei, părăsise Mainzul, îi încolți în minte întrebarea: de ce să refuze moștenirea Doerbeck? Este vorba despre mândrie, tristețe, rușine, teamă ori fatala plăcere de a suferi? Oare fiecare dintre temeiurile menționate era doar o naivitate?

Începu să plouă. De pe acoperișul navei laterale a bisericii cădeau stropi grei pe hainele ei zdrențuite. În fața ei se întindea piața goală ca o oglindă întunecată, cu sclipiri, misterioasă. Peste pietre se strecurau șobolani, încăierându-se chițăind pe resturile de pește scăpate de pisicile vagabonde. Editha se întoarse scârbită. Cât trecuse de când nu se mai culcase într-un pat uscat, de când nu mai mâncase la o masă, de când nu se mai spălase într-o putină?

Când ploaia se îndesi, Editha ajunse din câțiva pași mari până la portalul principal de la Santi Apostoli, unde dormeau deja alți trei cerșetori. Era periculos să te cerți cu niște cerșetori necunoscuți pentru un loc de dormit, pentru că acestea erau repartizate în fiecare parte a orașului de către regii cerșetorilor. Acesta era sistemul aplicat celor mai bune locuri. Printre ele se numărau, în primul rând, sacristiile bisericilor, ale căror chei se aflau în posesia regilor cerșetorilor pe perioada nopții, și suprastructurile vaselor amarate în canalele înguste secundare.

Pentru a evita orice conflict, Editha preferă să împartă restul nopții cu Sfânta Fecioară, care în partea stângă se bucura de o nișă lată. În spatele statuii din marmură era destul loc pentru un culcuș de o noapte.

Editha privi în gol fără a dormi până dimineața, și înainte ca în Campo dei Santi Apostoli să revină viața, luă o decizie. La apariția zorilor porni în căutarea lui Cesare Pedrocchi, avocatul, pe care să îl roage să rezolve toate formalitățile legate de moștenirea Doerbeck.

Pedrocchi, care o întâmpină pe jumătate adormit, în halatul de casă, se arătă extrem de mulțumit de apariția Edithei, și imediat ceru un onorariu de zece procente din averea moștenită, sau patru corăbii, după care se va apuca de treabă. *Avogadore,* a cărui urâțenie era întrecută doar de lăcomia lui, crezuse că își găsise prostul cu Editha, și până de curând ar fi avut probabil dreptate. Dar noaptea trecută făcuse din modesta și naiva fată un alt om, de neclintit, sigur pe sine și decis.

— *Avogadore,* răspunse Editha, se prea poate ca imaginea pe care v-ați făcut-o despre mine să vă fi condus la părerea că m-ați putea trage pe sfoară. Dar nu hainele îl fac pe om. Vă ofer nu mai mult de un procent, iar dacă stați pe gânduri, problema mea o va rezolva un altul din tagma dumneavoastră. În Veneția sunt destui *avogadori.*

Hotărârea afișată de fata zdrențăroasă îl cam încurcă pe Pedrocchi. Gâlma de un roșu-închis de pe fruntea sa se făcu vânătă. Trase adânc aer în piept. În cele din urmă, consimți și ripostă:

— Să știți, donna Editha, că sunteți o femeie putred de bogată. Dumneavoastră vă aparțin, în afară de Palazzo Agnese, și trei depozite de la arsenale și cea de-a treia flotă ca mărime a venețienilor. În plus, o avere în bani lichizi de peste trei mii de ducați din aur. Nu pot decât să vă felicit.

— Lăsați felicitările! Mă interesează mai mult prezentarea exactă a averii mele și impozitul pe care mi-l cere republica.

Pedrocchi promise că va rezolva chestiunea până a doua zi.

Neașteptata moștenire revenită Edithei și modul în care aceasta avea să dispună de ea a trezit mare vâlvă de la Castello și Dorsoduro până la San Marco și Cannaregio. Mai întâi, ea a înlocuit întreg personalul, până și pe Giovanelli, comandantul vaselor. A schimbat mobilierul din Palazzo Agnese. A comandat veșminte scumpe din brocart și damasc la croitorul din San Marco, aflat deja în slujba Ingundei Doerbeck. Peruchierul din Rialto a confecționat pentru ea o perucă roșie din părul lung al unei țigănci, pe care aceasta i-l vânduse pentru doi scuzi. Astfel, ea își acoperea unicul cusur care îi mai amintea de trecutul său lipsit de glorie.

Cine este bogat nu are nevoie să își caute prieteni. Cei mai de vază și mai avuți bărbați se luptau să-i câștige prietenia, printre care messer Allegri, din Consiliul celor Zece, comandantul de corabie și *capo* Domenico Lazzarini, avutul armator Pietro di Cadore și *avogadore* Cesare Pedrocchi, care veghea asupra intereselor financiare ale Edithei.

Din instinctul pe care în mod normal îl are doar o femeie cu experiență, Editha i-a invitat la ea pe toți patru deodată pentru a le asculta dorințele, fără să știe, dar bănuind, că fiecare dintre ei se dușmănea cu ceilalți. Având în vedere că donna Editha era o femeie frumoasă, ajunsă la vârsta măritișului, Lazzarini și di Cadore urmăreau în special cele șapte corăbii ale bogatei moștenitoare, în timp ce arhitectul Allegri și avocatul Pedrocchi erau cu ochii pe proprietatea funciară și pe banii Edithei.

Editha i-a primit pe cei patru bărbați în proaspăt amenajatul salon de la primul etaj al palatului. Pereții îmbrăcați în mătase galbenă și mobilierul în stil maur, în alb și turcoaz, ofereau odinioară tristei săli de primiri o anumită voioșie. Fiecare dintre cei patru crezuse că este

singur invitat, dar când și-au dat seama de șiretlic nu și-au trădat supărarea, ci au copleșit-o pe moștenitoare cu vorbe dulci, ca niște comedianți într-o piesă de teatru, fără a-și acorda unul altuia vreo privire.

După ce Allegri și-a încheiat lingușelile, a început să vorbească Editha, fără ca în mina ei zâmbitoare să se poată ghici nimic din ceea ce avea de spus:

— Messer Allegri, nu vă mai recunosc. La ultima noastră întâlnire m-ați făcut „târfă". Cu toate că nici în caracterul meu și nici în comportamentul meu uzual nu s-a schimbat nimic, acum îmi adresați numai cuvinte frumoase.

Ceilalți trei coborâră privirile, mustăcind.

Allegri încercă să se apere.

— Donna Editha, știu, a fost de neiertat, și îmi doresc ca acel interogatoriu penibil să nu fi avut loc. Dar aparențele erau împotriva dumneavoastră, știți asta, la fel erau și declarațiile martorilor.

— Aparențele, aparențele! interveni Lazzarini. Judecătorul din Consiliul celor Zece nu trebuie să se lase influențat de aparențe, ci să se bazeze pe fapte, altfel aruncă rușinea asupra întregului *Consiglio*.

Imediat i se alătură și *avogadore:*

— Nu v-am avertizat și eu, messer Allegri? Nu v-am dat de înțeles, încă de la început că soția armatorului minte? În loc să mă credeți, ați încercat să îi smulgeți donnei Editha mărturisirea unei crime pe care nu a săvârșit-o niciodată. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă furtuna de toamnă nu ar fi adus cadavrele la mal.

După aceste vorbe se așternu o tăcere lungă și penibilă. În cele din urmă, Allegri se ridică și i se adresă Edithei:

— Sper că mă veți putea ierta.

Editha nu îi dădu niciun răspuns.

Cesare Perdocchi se folosi de ocazie pentru a o copleși pe gazdă cu amabilități.

— Eu v-am crezut de la început, donna Editha, chiar și când, așa cum spunea messer Allegri, aparențele vă erau contrare. De când v-am văzut am știut că o tânără ca dumneavoastră nu este capabilă să săvârșească o crimă. Este doar o chestiune de cunoaștere a oamenilor.

Editha îi aruncă avocatului șașiu o privire ironică.

— Din câte știu eu, medicul Meytens v-a plătit cu zece scuzi pentru ca dumneavoastră să vă însușiți această idee. Așa este?

Înainte ca Pedrocchi să apuce să răspundă, luă cuvântul armatorul Pietro di Cadore:

— Donna Editha, eu am fost de la început sigur că toate zvonurile și speculațiile privind implicarea dumneavoastră sunt minciuni, pentru că știam că în spatele enigmaticului comportament al soților Doerbeck se ascundea un secret al cărui adevărat conținut nu îl bănuia niciunul

dintre noi. Deci, eu am fost permanent de partea dumneavoastră, chiar de pe când nici nu vă cunoșteam.

Vorbe lingușitoare ale armatorului îl înfuriară pe Domenico Lazzarini, care își începă rivalul:

— Messer di Cadore, dumneavoastră chiar credeți că donna Editha nu v-a remarcat viclenia? În ciuda tinereții ei, donna Editha este foarte abilă și știe bine că pe dumneavoastră nu vă interesează decât să intrați în posesia celor șapte corăbii care îi aparțin.

Apoi i se adresă Edithei:

— Nu vă lăsați înșelată de acest parvenit. Di Cadore vrea să vă lase fără corăbii pentru a scăpa de cel mai important concurent al lui. Acesta este unicul său scop. Ar trebui să păstrați distanța față de el. Nu aș vrea să mai spun și altele, donna Editha, dar conduita lui nu este deloc cea mai bună…

Nu a lipsit mult ca Pietro di Cadore să sară la Lazzarini. Acesta își strânse buzele, iar pe frunte îi apărură două cute verticale.

— Amărât lingău al dogelui! șuieră el și se șterse cu mâneca hainei din catifea pe frunte. Cunosc destul de bine uneltirile și intrigile dumneavoastră, și m-ar fi mirat să nu vă fi arătat interesul față de donna Editha. Un crai ca dumneavoastră! Nu vă putea scăpa!

Își ținu mâna în dreptul gurii, de parcă ceea ce avea să mai spună nu era pentru toată lumea aflată acolo:

— În fața lui nu este în siguranță nicio fustă din Veneția, mai ales din mătase ori din brocart. Înțelegeți ce vreau să spun.

Ceilalți doi râseră răutăcios. Lazzarini ripostă însă imediat, adresându-se Edithei:

— Asta o spune tocmai el, despre care se știe că trăiește cu două femei sub același acoperiș, ca un bizantin vicios.

— Spune prostii! Credeți-mă, donna Editha, eu nu m-am căsătorit până acum pentru că nu am găsit femeia potrivită. Numeroși venețieni mi-au hărăzit una dintre fiicele lor, cum ar fi un negustor de pește din Ponte di Rialto, dar țintind averea mea, și nu fericirea copilului propriu.

Editha vru să spună că știa ce înseamnă asta, dar se reținu.

— Atunci de ce pândiți aici precum pândește un motan șoarecii? întrebă impertinent Allegri și îi râse în față armatorului.

— Chiar așa, de ce? se stârni și avocatul. O femeie bogată, tânără și frumoasă nu găsești în fiecare zi.

— Vedeți, i se adresă Allegri Edithei, acest răstălmăcitor de legi își arată adevărata lui față!

Editha râse.

— Eu cred că dumneavoastră, nobilii mei domni, v-ați demascat astăzi singuri!

Bătu din palme, și printr-o ușă laterală își făcu apariția medicul

Chrestien Meytens, îmbrăcat în negru.

Cesare Pedrocchi, care la dorința medicului lucrase pentru Editha, îi întinse mâna lui Meytens, dar o retrase imediat când o auzi pe aceasta vorbind:

— Ca să nu mai nutriți speranțe deșarte, domnii mei, vreau să folosesc acest prilej pentru a vă prezenta viitorul meu soț.

Allegri, Lazzarini, Pedrocchi și di Cadore rămaseră împietriți. Îl văzură pe medic luând mâna dreaptă a Edithei și înclinându-se. Primul care își recăpătă darul vorbirii a fost Allegri.

— Așadar, asta a fost! zise el ridicând din sprâncene și privindu-i mustăcind pe cei din jur.

Di Cadore pricepu primul cum stăteau acum lucrurile.

— În ceea ce mă privește, donna Editha, în comportamentul meu nu se schimbă nimic. Vă stimez ca și până acum, dar pe mine m-au adus aici în primul rând interese de afaceri. Dacă aveți nevoie de ajutor, bazați-vă pe mine.

Armatorul se înclină și ieși din încăpere. Îl urmară Allegri și Lazzarini. Avocatul se îndreptă șchiopătând către ușă, unde se mai întoarse o dată și spuse:

— Donna Editha, gândiți-vă că Pedrocchi este totdeauna la dispoziția dumneavoastră.

Acestea fiind zise, plecă și el.

Meytens, care încă ținea mâna Edithei, râdea. Ea își retrase mâna brusc și spuse rece:

— V-ați jucat rolul bine, doctore!

— Mi-aș fi dorit să nu fi fost teatru, ci adevărul adevărat! afirmă Meytens.

Editha deveni reținută.

— Mijnheer Meytens, noi am avut o înțelegere…

— Bine, bine, o întrerupse medicul. M-a luat gura pe dinainte, scuze. În ceea ce îi privește pe cei patru, veți avea în orice caz liniște pe viitor.

Meytens se înclină și ieși din încăpere.

Ușurată, Editha se duse la fereastră și privi Canale Grande, care se afla la picioarele ei, cenușiu și tulbure. Privea gondolierii care își conduceau siguri bărcile înguste printre numeroasele vase. Înveselită, își lovi palmele între ele. Pentru bărbați îi mai rămânea un zâmbet. Își spuse că trebuia să disprețuiești viața pentru a o înțelege.

Față de Allegri, Lazzarini, Pedrocchi și di Cadore mai avea doar dispreț, în timp ce, pentru prima oară, aproape că îi părea rău pentru medicul Meytens. Rolul pe care ea i-l încredințase trebuie să îl fi umilit profund, și totuși acesta îl jucase așa cum stabilise ea.

De la întâlnirea penibilă de la Palazzo Agnese trecuseră trei zile

când servitorul anunță un vizitator mult așteptat de Editha: regele cerșetorilor, Niccolo. Acesta îmbrăcase haine curate, aproape demne de un nobil, care făceau cinste poreclei sale de *il capitano,* și afișa o politețe deosebită.

— Îmi pot imagina de ce vii! îi întrerupse Editha galanta introducere. Vrei să îmi explici că îți sunt îndatorată. În definitiv, tu ai fost cel care m-ai convins să accept moștenirea. Și nu vei ieși în pagubă.

— Donna Editha! ripostă indignat *il capitano.* Ca și până acum sunt un cerșetor amărât, dar și cerșetorul are mândria lui – poate chiar mai mult decât unii dintre cei bogați. Atunci când v-am sfătuit să acceptați această moștenire, dumneavoastră erați de-a noastră. Și de la una de-a noastră nu se primesc pomeni.

Editha fu surprinsă.

— Dar cu siguranță nu ai venit pentru a-mi spune asta. Și nu îmi mai spune donna Editha dacă sunt una de-a voastră!

— Nu, nu, ați fost una de-a noastră! Cât despre venirea mea, vreau doar să vă previn în legătură cu falșii prieteni cărora le acordați încrederea dumneavoastră. Giovanelli, căpitanul de vas…

— El este singurul în care am încredere și nu vei reuși să îl ponegrești. Sunt bucuroasă că îl am.

Niccolo o privi perplex, ca un răufăcător prins asupra faptului. În cele din urmă, zise:

— Atunci, scuzați-mi zelul excesiv. Am avut cele mai bune intenții.

Și se pregăti să plece.

Editha începu să aibă unele îndoieli, și se surprinse gândindu-se că nu rareori răul se ascunde sub o mantie de onestitate. Așa că îl reținu pe regele cerșetorilor, cerându-i să mai rămână, dacă tot se afla aici. Editha spera că *il capitano* îi va spune din proprie inițiativă care era treaba cu Giovanelli, căpitanul de corabie, dar Niccolo își plimba privirea peste mobilierul scump și tăcea. Gusta tăcerea lui teatrală și curiozitatea cu care îl urmărea Editha.

— Nu a fost cu intenție, *capitano,* se scuză Editha. Așadar, ce-i cu Giovanelli?

Regele cerșetorilor făcu o mină ce voia să lase impresia că, spunând ceea ce avea de zis, făcea un mare efort:

— Cunoașteți taverna *Tre Rose* din Dorsoduro, nu departe de Campo Santa Margherita?

Editha clătină din cap.

— Nu. De ce?

— Nu este un local foarte select. Nici nu îmi pot imagina că i-ați putea călca pragul. Totuși, eu am mai primit câte o masă de la proprietară, o văduvă evlavioasă, pentru un „Tatăl nostru” spus rapid ori un „Ave”. Ieri mi-a stat în gât supa de la maicile de la Santa

Margherita. Așa că am căutat-o pe evlavioasa văduvă la lăsatul serii, i-am murmurat repede un „Tatăl nostru” și un „Ave” plin de simțire, cu ochii pe oalele cu de-ale gurii. În timp ce eu înfulecam în spatele tejghelei măruntaie de pasăre cu fasole rămase de cu o zi în urmă, fără voia mea am fost martor la o discuție între doi bărbați. După cum arătau, nu păreau clienți obișnuiți ai localului. Erau îmbrăcați decent, iar pe cap aveau berete din catifea. Când le-am aruncat o privire scurtă i-am recunoscut pe armatorul Pietro di Cadore și pe căpitanul dumneavoastră, Giovanelli.

— Căpitanul corabiei mele și di Cadore?

Editha se lăsă pe scaunul de lângă ea și îl privi cu nerăbdare pe regele cerșetorilor.

Il capitano încuviință și continuă:

— Când, în timpul discuției, v-am auzit numele, am început să trag cu urechea. Cu toate că farfuria mea era goală demult, mestecam cu lingura sârguincios, atent la cei doi bărbați.

— Treci odată la subiect! Despre ce era vorba?

— Despre bani, ba chiar despre mulți bani! Di Cadore îi oferea căpitanului o sută de ducați din aur. În schimbul banilor, acesta trebuia să vă convingă că vasele moștenite sunt vechi și că nu mai pot înfrunta marea. Trebuia să vă facă să credeți că, pentru niște corăbii atât de vechi, cu greu mai putea fi găsit un cumpărător.

— Minți, *capitano!*

— Nu mint, donna Editha! De ce aș face-o?

A urmat o pauză lungă, în timpul căreia Editha a socotit ce avantaj ar fi avut cerșetorul dintr-o asemenea minciună. Putea avea încredere în acest om? Desigur că o ajutase la nevoie, dar ce știa ea despre adevăratul lui caracter? După cum deja constatase, bogăția făcea dificilă alegerea între adevărații prieteni și dușmani.

— Și de ce îmi povestești mie toate acestea? întrebă ea în final.

Niccolo răsuflă, fornăind ca un cal nemulțumit, și ripostă:

— Ah, de ați fi avut la fel de multă neîncredere în căpitanul vasului dumneavoastră, Editha! Cum așa? De ce? În definitiv, ați fost de-a noastră, chiar dacă doar pentru scurt timp. Și nici nu vreau să ascund că, în cazul în care observația mea se va dovedi corectă, nu aș refuza un mic simbol al recunoștinței dumneavoastră.

Edithei îi plăcu sinceritatea cerșetorului.

— Nu vei ieși în pagubă.

Niccolo dădu din cap, încurcat.

— Știți cum este. Iarna bate la ușă, ai nevoie de haine călduroase, de o masă consistentă, și, dacă este posibil, de un acoperiș deasupra capului. Dar nu vreau să mă plâng. Eu nu duc lipsă.

Suna oarecum paradoxal în gura unui cerșetor, dar cumva i se potrivea lui Niccolo. Editha îl cunoștea destul de bine pe *il capitano*

pentru a judeca seriozitatea vorbelor lui. Ea nu își amintea să fi auzit din gura lui vreo plângere în tot timpul cât fuseseră împreună; ba dimpotrivă, regele cerșetorilor avea pentru fiecare o vorbă prietenoasă, inclusiv pentru ea.

— Ce te-ar putea mulțumi pe tine? se interesă Editha. Alții de vârsta ta cultivă varză, își hrănesc păsările, își lasă barbă și se bucură de ce au făcut în viață. Tu trăiești de pe o zi pe alta, pentru tine acasă înseamnă străzile și piețele acestui oraș, și totuși tu ești mai mulțumit decât mulți alții.

— Așa este! răspunse Niccolo mustăcind, dar în clipa următoare chipul i se întunecă, iar el continuă;

— Trebuie să ajungi destul de jos pentru a înțelege că fiecare nouă zi reprezintă un dar.

— Tu nu ai povestit niciodată despre trecutul tău! zise deodată Editha. Totuși, tu nu te-ai născut cerșetor, *capitano!*

Niccolo făcu un gest de apărare cu mâna, de parcă nu ar fi dorit să vorbească despre asta, dar Editha nu cedă, și astfel află că *il capitano* lucrase mulți ani la Arsenale, până când adunase destui bani pentru o corabie, o caravelă frumoasă. Corabia purta numele de *Fiona,* ca soția lui, care îl însoțise în toate călătoriile, pregătind masa pentru întregul echipaj chiar și când adusese pe lume un copil. Afacerea mergea bine. Din însărcinarea republicii, Niccolo a întreprins călătorii în Flandra, Spania și Egipt, și gândea să cumpere o a doua corabie, ba chiar și o a treia, când a fost lovit fără milă de soartă. În drum spre Palermo, *Fiona* a luat apă printr-o gaură la pupă. Toate încercările de a astupa spărtura au eșuat, și caravela s-a lăsat pe o parte. Încărcătura, trei sute de saci cu sare de Hallein, a alunecat, vasul s-a întors cu chila în sus și s-a scufundat.

A fost prima dată când Editha l-a văzut afectat pe regele cerșetorilor, care în mod obișnuit emana calm și stăpânire de sine. Mișcările lui deveniseră necontrolate, iar colțurile gurii îi zvâcneau abia perceptibil, de parcă s-ar fi luptat cu sine pentru a nu-l podidi lacrimile. Dar Niccolo nu plânse, ci spuse cu o mină impenetrabilă:

— Am fost singurul care a supraviețuit. Soția mea, copilul meu, întregul echipaj și-au găsit moartea. Eu am apucat să mă agăț de o bârnă. Când corabia s-a răsturnat și s-a dus la fund, am văzut spărtura care ne adusese moartea. Fusese făcută în căptușeala chilei, în așa fel încât să se lărgească permanent după prima pătrundere a apei.

— Ai descoperit vreodată cine a fost în spatele nenorocirii?

Regele cerșetorilor ridică din umeri.

— Putea fi amestecat doar unul dintre marii armatori – Doerbeck, di Cadore și alți câțiva – cărora concurența făcută de mine le stătea ca un ghimpe în ochi.

— Nu ai încercat niciodată să descoperi care dintre ei a fost?

Il capitano zâmbi amar.

Armatorii venețieni constituie o comunitate strâns unită prin jurământ. Ei fac toate marile afaceri între ei, și dictează prețurile după cum vor. La Veneția, a poseda o singură corabie echivalează cu o condamnare la moarte.

— Dar șapte corăbii?

— În orice caz, este mai bine decât cu una. Dar dacă vă este dragă viața, poate că ar fi bine să vă gândiți să scăpați de ele, la un preț corespunzător, desigur.

— Și ce preț consideri că ar fi corespunzător, căpitane?

Niccolo cugetă.

— Trei sute de ducați de aur. Pe corabie, se înțelege. Asta înseamnă peste două mii de ducați pentru întreaga flotă. La suma aceasta, cumpărătorii nu sunt mulți…

Editha nu a fost nevoită să aștepte mult pentru ca spusele cerșetorului să se confirme. A doua zi a apărut căpitanul de corabie Giovanelli foarte îngrijorat și a anunțat că flota lui Doerbeck, care reprezentase odată o întreprindere bănoasă, nu ar mai fi o afacere. Vasele ar fi învechite, nu mai puteau fi folosite la capacitatea lor, și aduceau mai mult pierderi decât câștig. Ca dovadă a afirmațiilor sale, a prezentat documente cu listele tuturor cheltuielilor și încasărilor, care păreau a-i confirma spusele.

Aparent, Editha a manifestat înțelegere, și a întrebat:

— Comandante, știți că am încredere în dumneavoastră. Dacă ați fi în locul meu, la ce preț ați negocia vasele?

Giovanelli s-a prefăcut că face niște calcule, însă pe chipul lui se citea că era foarte frământat. În cele din urmă, a zis:

— Donna Editha, timpurile sunt nefavorabile navigației creștine. În est pândesc turcii, în vest spaniolii, ceea ce necesită corăbii rapide și suple, care pot rezista și unei salve de tun. Vasele lui Doerbeck sunt lenețe și trecute prin nenumărate furtuni. Eu nu cred că ar mai rezista nici măcar unei croaziere pe timp de iarnă până la Constantinopol. Să fiu în locul dumneavoastră, eu aș vinde întreaga flotă, asta presupunând că s-ar mai găsi un cumpărător.

Editha se prefăcu a fi foarte îngrijorată.

— Cine ar mai cumpăra vase vechi și putrede, care nu sunt bune de nimic? Mai rămâne doar să le ardem. Da, ar trebui să scăpăm de vasele comerciale și să ardem velierele.

Această reacție îl surprinse atât de mult pe Giovanelli, încât păși în fața Edithei, își împreună mâinile ca pentru o rugăciune și șopti:

— Nu puteți face asta, donna Editha, de fapt velierele dumneavoastră sunt încă bune pentru cabotinaj. Un astfel de cumpărător ar trebui să găsim. Poate un armator care practică navigația de coastă către Dalmația!

— De exemplu, Pietro di Cadore?

— Ar trebui să încercăm cu el.

— Bine, și cât credeți că ar plăti di Cadore pentru o navă?

— Nu știu, donna Editha. Poate cincizeci de ducați din aur, poate o sută. Cu siguranță nu mai mult.

Editha îl privi furioasă pe căpitan.

— Și dumneavoastră cât vă revine din afacerea asta, Giovanelli?

— Eu? Nu înțeleg ce spuneți. Doar știți că puteți avea încredere în mine, donna Editha!

— Așa mă gândeam și eu la început, căpitane. Dar în mod greșit, după cum am aflat. Sunteți un intrigant perfid, un trădător viclean. Pfui, drace, vă disprețuiesc!

Giovanelli se făcu roșu, trase adânc aer în piept și strigă:

— Donna Editha, nu merit asta! Va trebui să vă dovediți acuzațiile!

— Vedeți să nu mor de râs! ripostă Editha, revoltată la rândul ei. Poate că ajunge dacă vă spun că v-ați întâlnit cu di Cadore la taverna Tre Rose, în apropiere de Campo Santa Margherita, și că ați negociat cum să mă tâlhăriți mai bine de vase. Poate că ajunge dacă vă spun că di Cadore v-a oferit o sută de ducați din aur dacă reușiți să mă convingeți să vând flota. Vreți mai mult?

Căpitanul căzu în genunchi în fața Edithei și o imploră:

— Donna Editha, iertați-mi nesinceritatea! Să mă pedepsească Dumnezeu din cer! Puternicul armator m-a șantajat și m-a amenințat că următoarea mea călătorie pe mare va fi și ultima, dacă nu accept solicitarea lui. În Veneția, toți știu că di Cadore este capabil de orice.

Editha se retrase doi pași și spuse cu hotărâre:

— Care este plata ta pe o lună, căpitane?

— Două sute de scuzi, donna Editha.

— Administratorul îți va plăti două sute de scuzi, după care să dispari și să nu-mi mai ieși în cale niciodată!

Giovanelli o privi în față pe stăpâna lui, și pricepu că orice ar spune ar fi inutil. Așa că se ridică și plecă cu privirea în pământ.

Editha se duse la fereastră și privi afară. „Ce lume…” gândi ea privind bărcile de pe canal.

Căpitanul de vas părăsi Palazzo Agnese prin ieșirea secundară și se îndreptă către Campo San Cassiano, de cealaltă parte a canalului cu același nume, la care se ajungea trecând peste două poduri așezate aproape unul de celălalt. La adăpostul zidului bisericii se înghesuiau prostituate, băieșițe și cerșetoare, care își ridicau poalele pentru ceva mărunțiș, deși era interzis prin lege. În jurul lui San Cassiano era mereu forfotă mare, și acesta era și motivul pentru care Giovanelli alesese locul drept punct tainic de întâlnire.

Acolo unde Calle del Campanile dădea în piață, Niccolo, regele

cerșetorilor, se îndreptă spre căpitanul de vas. Giovanelli îl trase deoparte:

— Nu trebuie să fim văzuți împreună!

Niccolo părea agitat.

— Cum a decurs, spune-mi!

Giovanelli ridică mâna ca pentru a-l liniști și rosti:

— Fii fără grijă. Totul decurge conform planului.

Capitolul XI

Iubire adevărată și sentimente false

Pe vremea când încă mai aveam tot părul pe cap și toți dinții, privirea netulburată și o înfățișare impunătoare, cum îi stă bine unui venețian distins, soarta îmi sorocise mai multă putere și voință decât i se cuvenea unui făuritor de oglinzi. Viața mea încâlcită și imprevizibilă, care îmi rezerva aproape zilnic câte o nouă aventură, mă dotase cu un sentiment de invincibilitate și îmi înzestrase caracterul cu o inițiativă până atunci necunoscută, cu acea insolență care întotdeauna îmi pricinuia un adevărat extaz când dădeam de greutăți, pericole și probleme aproape de nerezolvat.

Hăituiala și înverșunarea cu care oameni importanți mă urmăreau pe mine și arta scrierii artificiale au luat treptat o amploare care m-a învățat să mă tem, și blestem ziua în care le-am furat cu privirea chinezilor secretul și m-am apucat eu însumi să practic periculosul meșteșug, o invenție de a cărei utilitate mă îndoiesc tot mai mult pe măsură ce uneltirile diverșilor beneficiari devin tot mai obscure.

La Veneția am devenit un om cu multă căutare, dar, în același timp și în aceeași măsură, a crescut și aversiunea mea față de cei din această categorie și față de cariera mea, și cu cât aceasta se prelungea, creștea și frica pentru viața mea. Trăiam în Murano fără a fi deranjat, într-o casă cu două etaje, cu grădină și pergolă. Un servitor se ocupa de menaj, iar două fete în casă, dintre care una, Francesca, avea cele mai frumoase coapse, îmi citeau orice dorință din privire. Deseori săream noaptea speriat când auzeam vreun zgomot în casă ori sunetul unor vâsle grăbite pe Canale Ondello.

Mă întrebam cât timp puteau Cesare da Mosto și adepții lui să țină în secret munca mea de pe insula Murano; pentru că, după cum aflasem pe căi ocolite și de la diverși oameni, așa cum stăteau lucrurile în Veneția, îmi puteam imagina și că vestea prezenței mele în acest oraș devenise publică.

Francesca, fata cu minunate coapse, a fost cea care a relatat despre o întâmplare incredibilă, fără a bănui că personajul în cauză nu era altcineva decât fiica mea, Editha. O fată mută din Nord, așa povestea lumea, fusese învinuită de către o venețiană de vază de uciderea soțului ei, deși știa că nu este adevărat. Aceasta își ucisese, pe deasupra, și propriii copii, și fusese apoi decapitată în curtea de la Palazzo Ducale.

Până atunci, aflasem povestea în linii mari. Mi-o relatase medicul

Meytens. Nou pentru mine era faptul că bogata soție a armatorului, cuprinsă de regrete înaintea morții, îi lăsase toată averea Edithei. Probabil că ea locuia acum în palatul armatorului și că, de bucurie, își recăpătase darul vorbirii.

Dumneavoastră știți că zvonurile se amplifică odată cu numărul celor care le colportează și că, în scurt timp, adevărul din ele se transformă în basm. În orice caz, nu mai suportam să stau pe insula mea, și cu toate că da Mosto îmi interzisese expres să părăsesc Murano înainte de a mă fi achitat de obligația mea – lucru pe care eram departe de a-l fi realizat – am folosit o ocazie favorabilă și am dispărut. I-am oferit doi scuzi unui sticlar care își practica meșteșugul pe Calle San Giacomo – o sumă respectabilă pentru un om de nivelul lui – pentru a mă duce la Camargio cu barca lui, de unde nu era o problemă să ajung la Santa Croce, unde se afla Palazzo Agnese.

Să te strecori necunoscut prin Veneția nu era mare lucru, dacă evitai marile piețe, și astfel am ajuns neremarcat la Canale di Misericordia, apoi la Canale Grande, de unde un luntraș m-a dus direct în fața portalului de la intrarea în Palazzo Agnese.

„Pe toți sfinții, așa ceva nu se poate! mi-am zis când am intrat în holul amplu. Să fie toate astea în posesia fiicei mele?" Coloane din marmură gri de ambele părți, iar deasupra o boltă cu ornamente grotești și vrejuri îl făceau pe cel care intra să pară mic. De când o văzusem ultima dată pe Editha trecuseră luni de zile, iar acum mă surprindeam fiindu-mi frică să dau ochii cu ea. Nu întâlnirea în sine mă făcea să mă tem, ci mai mult gândul la jena de a trebui să vorbesc cu ea așa cum era normal între tată și fiică.

Știu că poate sună ciudat, poate chiar cam deplasat, dar până acum nu purtasem niciodată o discuție serioasă cu propriul copil. Donna Editha își pierduse graiul pe când avea patru ani, și de atunci ne înțelesesem prin gesturi și sunete singulare, cărora nu le lipsea sinceritatea. Totuși, există idei și sentimente pentru a căror exprimare sunt necesare cuvintele.

După tot ce se petrecuse, nu mă puteam aștepta ca Editha să mi se arunce în brațe. Mă așteptam mai mult la o discuție lămuritoare, sau măcar la înțelegere din partea ei, dar nu a fost așa.

Editha m-a întâmpinat coborând treptele din piatră ce făceau legătura dintre etaj și hol, îmbrăcată într-o rochie de culoare verde-închis, cu părul ridicat ca al unei țigănci, ceea ce era complet contrar firii ei și îmi părea ciudat. Când am întins spre ea brațele desfăcute, a întors către mine umărul stâng și, înainte să apucăm să schimbăm o vorbă, mi-am dat seama că fiica mea era cu totul alta.

Am început să plâng. Lacrimile mi-au scăldat obrajii când i-am auzit vocea. În memoria mea rămăsese vocea ei de copil, stângace, care amuțise dintr-odată, pe care am comparat-o, fără să vreau, cu

intonația pe care o auzeam acum. Era vorba despre aroganță și duritate, ba aș zice chiar că era răceală. Abia în clipa următoare am sesizat și conținutul cuvintelor ei, care m-a lovit atât de profund, încât mai întâi nu am putut scoate nicio vorbă, în timp ce ea mă fixa nedumerită. Nu voi uita niciodată cuvintele spuse de Editha:

— Ce vrei? Ar fi trebuit să mă gândesc că îți vei face apariția aici.

Altfel îmi imaginasem revederea cu fiica mea, cu teamă și cu speranță. Venisem după ea de la Constantinopol la Veneția pentru că fusesem convins că avea nevoie de ajutorul meu. Dădusem deoparte propriile nevoi, soarta mea, doar pentru a fi aproape de ea, iar Editha mă primea cu cuvintele „Ce vrei?" Ba, mai rău, deoarece nu răspundeam, continuă cu alte două întrebări:

— Vrei iar să mă cuplezi cu cineva? Sau ai nevoie de bani?

Simțeam că îmi pierd mințile, pentru că în bucuria de a-mi regăsi fiica, acum posesoare a darului vorbirii, se amesteca dezamăgirea în legătură cu transformarea ei; da, m-am surprins gândindu-mă la ceva groaznic: îmi doream ca Editha să fi rămas mută, pentru a nu mă afla acum în situația de a fi întâmpinat cu asemenea lipsă de simțire.

— Fiica mea, am întrebat-o cu voce tremurândă, ce s-a întâmplat cu tine? Ce a rămas din educația onestă pe care ți-am dat-o? Ce a rămas din dragostea mea?

Dar Editha avea numai ironie pentru mine. Nu voiam să pricep: cu cât încercam să mi-o apropii prin cuvinte calde, discursul ei devenea tot mai respingător și mai rece – permiteți-mi să nu vi-l redau. În cele din urmă, a zis ea, era vorba doar de viața ei, iar eu să-mi văd de viața mea. Atunci m-am întrebat pentru prima oară: mai era Editha fiica mea în continuare?

Cu lacrimi în ochi, mi-am luat rămas-bun de la Editha, nu fără urarea ca ea să nu se afle în viața ei într-o situație asemănătoare în care să își piardă copilul de la o clipă la alta.

Ciudat, gândeam eu părăsind Palazzo Agnese, pe când fiicei mele îi lipsea graiul, o înțelesesem întotdeauna. Iar acum, când îi revenise graiul, nu o mai înțelegeam.

Dar nu am avut mult timp pentru a o regreta pe Editha, pentru că în Murano mă aștepta Cesare da Mosto, însoțit de Simonetta.

Da Mosto mi-a explicat că pusese să fiu urmărit pas cu pas și că nu voi mai avea posibilitatea să părăsesc încă o dată Murano înainte de a mă fi achitat de obligația mea. Nepotul papei mi-a spus pe șleau că avea cunoștință și despre întâlnirea mea cu Simonetta. Părea că știe și despre neînțelegerea dintre noi, pentru că, menționând iubirea Simonettei, a opinat că respingerea unei femei râvnite de mii de bărbați reprezintă un păcat al vanității. Asemenea vorbe, puse în gura unui bărbat pentru care femeia nu înseamnă nimic, pentru că ea este doar folosită de el în diverse scopuri, m-au pus pe gânduri, ca să nu

mai zic că devenisem aproape împăciuitor. Firește, astăzi știu că nepotul papei nu era interesat de viața mea sentimentală, ci se gândea doar la misiunea pe care mi-o încredințase.

Da Mosto mi-a fixat un termen de trei săptămâni până la care mult doritele indulgențe trebuiau tipărite, şi mi-a promis ajutoare suplimentare la atelier, în caz de nevoie. Și pentru a da tărie solicitării sale, înainte de a-și lua rămas-bun, cu o politețe subliniată, a lăsat o mică amintire, a cărei vedere nu îmi era tocmai străină. Am descoperit-o pe scaunul pe care șezuse legatul. Era un cuțit cu o formă neobișnuită. Cu un astfel de pumnal fusese omorât Albertus di Cremona la Constantinopol. Am înțeles mesajul și din acel moment am știut că nu era de glumit cu da Mosto și cu cei din partida lui.

Simonetta urmărise discuția în tăcere. Acum ne aflam față în față, și fiecare aștepta să vorbească celălalt. Speram că Simonetta mă va ruga încă o dată să o iert pentru ceea ce făcuse; pentru că, sincer să fiu, eu o iertasem cu mult timp în urmă. Îmi dădusem seama că iubirea față de ea era mai puternică decât mândria mea. Dar cum puteam să încep?

Simonetta m-a salvat în mod neașteptat din chinul pricinuit de gândurile mele spunând:

— Mă poți expedia, dacă te deranjez.

A zis aceste vorbe cu atâta tristețe în glas, încât mie aproape că mi-au dat lacrimile, și am strâns-o în brațe. Acum, când după atâta timp îi simțeam din nou căldura trupului, am trăit o senzație inimaginabilă de fericire, și sunt sigur că la fel a simțit și Simonetta. I-am acoperit chipul cu sărutări până când mi-am mai revenit din vâltoarea simțurilor și ne-am trezit îmbrățișați pe podea. Ne-am dezbrăcat reciproc, ceea ce, judecând după veșmintele noastre șic, a necesitat eforturi serioase, dar pasiunea ne-a fost de ajutor, precum și fragilitatea mult batjocorită a ației venețiene. În orice caz, în scurt timp am reușit să ne unim trupurile goale. Am făcut dragoste cu o patimă nestăvilită și cu convingerea că eram făcuți unul pentru celălalt.

— M-a silit să vin cu el, spuse Simonetta cu respirația tăiată după ce ne-am separat. Știa totul despre legătura noastră. Cred că are spioni peste tot.

Am confirmat, și cu toate că îl uram pe da Mosto, cu toate că îmi era frică de amenințările lui, nutream față de el o anumită recunoștință pentru că îmi înapoiase iubita într-un mod atât de neașteptat. După dezamăgirea trăită cu Editha, eram fericit că o țineam în brațe pe Simonetta, și mi-am dat seama că venise vremea să mă gândesc din nou la propria viață.

Mai întâi trebuia să mă concentrez asupra sarcinii primite de la nepotul papei. Indulgența cu semnătura viitorului papă necesita un

efort tehnic deosebit. Astfel, pentru textul cu optsprezece rânduri aveam nevoie de 230 de ori de litera E, de treizeci de ori de litera I și de douăsprezece ori de litera O, pe când de litera A de numai cinci ori.

A doua zi, începusem deja să torn noile litere, și nu întregul alfabet, cum procedasem la Constantinopol, ci turnam literele în funcție de necesitate. În definitiv, orice elev al unei școli mănăstirești știe că în latină Y ori Z apare la fel de rar ca zăpada de Paști, și de aceea ar fi fost lipsit de sens să le multiplic asemenea vocalelor. După o săptămână, dispuneam de mai multe litere decât avusesem la dispoziție la Constantinopol, și puteam să încep adevărata mea activitate.

Simonetta mi-a fost de mare ajutor, nu ca forță de muncă, deoarece aici da Mosto fusese generos, ci pentru că ea îmi dădea forța și voința necesare în neobișnuita-mi misiune. Înainte de toate, ea a preluat mult din tulburarea și nesiguranța mea față de mandantul meu, spunând:

— Tu practici un meșteșug ca oricare altul, și nu trebuie să te preocupe la ce folosesc alții munca ta.

Un făurar de arme, spunea Simonetta, nu își face mustrări de conștiință pentru că una dintre lăncile făcute de el este îndreptată în război contra dușmanului.

Pe atunci, începusem să o iubesc din nou pe Simonetta, dar în cu totul alt mod. Iubirea mea depășea pasiunea, ajungând la un nivel de la care ierți celuilalt orice, iar egoismul și propria vanitate, care până atunci jucaseră un rol nu tocmai minor, fuseseră uitate.

Astăzi, după ce am trecut prin toate încercările vieții, știu că asta este adevărata fericire. Nefericirea am întâlnit-o de multe ori, și nu o dată viața mi-a fost în pericol, și totuși asta nu mă mai doare astăzi. Odată cu vârsta, nefericirea doare tot mai puțin; dimpotrivă, fericirea întâlnită o dată îți rămâne ca un semn făcut pe piele cu fierul roșu. Dar să revenim la Murano.

Aveam nevoie pentru prima mea tipăritură de nu mai puțin de 580 de litere, și îmi este greu să spun ce a necesitat un efort mai mare: turnarea literelor din cositor și plumb ori punerea în ordine a literelor ca în oglindă, cu susul în jos și de la dreapta la stânga. Lucram zi și noapte și ceream și ajutoarelor mele să facă același lucru.

Dispuneam de cinci prese, teascuri pentru struguri modificate, aduse din Veneto. Necesarul meu, constând în de zece ori câte o mie de pergamente, a fost satisfăcut din republica Amalfi, ai cărei producători de pergament și ale cărei mori de hârtie erau vestite. Greutăți mi-a creat prepararea cernelii, care la primele încercări apărea palidă precum o scriere de mână veche, decolorată. Deoarece niciodată nu mă ocupasem de detaliile tehnice ale tipăririi, iar cerneala neagră adusă de mine de la Constantinopol rămăsese în mâinile acelor *ufficiali* – și în pântecele pisicii – a trebuit să fac eu însumi câteva încercări

pentru a nimeri amestecul corect. Folosind sepia și untură de pește, la care am adăugat funingine, am reușit în cele din urmă să prepar o cerneală care, în privința nuanței, îndeplinea orice pretenție.

Nici nu vă puteți imagina ce a însemnat pentru mine să țin în mână prima mea tipăritură. Un călugăr nu ar fi putut să o scrie mai frumos. Dacă primele pergamente cereau mult timp, treptat colaboratorii mei au început să lucreze tot mai repede și, ceea ce nimeni nu ar fi crezut, cu atât mai puțin eu, cu două zile înainte de expirarea termenului terminasem tipărirea: de zece ori câte o mie de indulgențe cu numele papei Pius Secundus.

Următoarele zile și săptămâni au fost foarte agitate, deoarece munca mea a dat roade neașteptate. Nu mă refer la respectabila sumă pe care da Mosto mi-a trimis-o fără vâlvă, ci la urmările pe care eu nu mi le imaginasem a avea asemenea proporții. Mă miram că nu l-am mai văzut la față pe Cesare da Mosto; indulgențele depozitate în atelierul meu dispăruseră brusc într-o noapte, și pentru că lucrul acesta se petrecuse odată cu lăsarea sumei convenite – ba erau chiar mai mulți bani – am presupus că da Mosto intrase în posesia indulgențelor. Îi cunoșteam planurile, iar intrigile lui complicate nu ar fi găsit pământ mai roditor niciunde mai mult ca la Veneția, unde la acea vreme existau mai multe partide și conspirații decât cerșetori.

Simonetta cunoștea Veneția și jocul intrigilor locuitorilor ei mai bine decât mine, și începu să se gândească dacă nu ar fi mai bine să părăsim orașul. Ea bănuise înaintea mea că scrierea artificială era mai potrivită decât orice altă invenție să devină măr al discordiei pentru partide. De aceea mi-a făgăduit că mă va urma în orice țară de pe pământ, numai să fie cât mai departe de Serenissima. Meșteșugul făuririi oglinzilor, spunea ea, era căutat pretutindeni în lume, pentru că oriunde trăiau oameni, viețuia și vanitatea.

Și câtă dreptate avea Simonetta… Totuși, nu i-am urmat solicitarea, fie din îndărătnicie, fie pentru că eram prizonier al meșteșugului tiparului. Nu neg că mă încânta apetența pe care scrierea artificială o declanșase la oamenii cei mai diferiți. Adepții partidei papei, precum dogele, dușmanii acestuia, precum da Mosto, bizantinii, genovezii și aragonezii – toți încercau să pună mâna pe scrierea artificială. Iar eu, Michel Melzer, făurar de oglinzi din Mainz, spuneam că meșteșugul tipăritului este al meu. Aveam un atelier cu dotările necesare și eram în situația de a răspândi în popor orice text, mai repede decât ar fi făcut-o o mie de călugări.

Vestea că papa Eugen al IV-lea, cel de-al 204-lea locțiitor de pe scaunul lui Petru, a dat ortul popii și că îi succedase un bărbat cu numele de Pius al 11-lea s-a răspândit repede ca vântul. Nu exista niciun motiv de îndoială în ceea ce privea vestea, pentru că noul papă

– se spune că era un tânăr energic – vindea deja indulgențe în limba latină, care promiteau pioșilor iertarea păcatelor și fericirea veșnică, și care se vindeau ca pâinea caldă. În orice caz, zece mii de indulgențe luaseră deja calea păcătoșilor care se căiau, încă înainte ca Gelasius de Bologna, unul dintre cardinalii singuri îndreptățiți a alege un nou papă, să fi apucat să protesteze pentru faptul că fusese evident ignorat când se făcuseră invitațiile la conclav.

În ziua în care protestul bolognesului ajungea la Vatican, în timpul rugăciunii Angelus susținute de papa Eugen – care până atunci nu fusese informat cu privire la zvonurile referitoare la încetarea lui din viață a avut loc un atentat. Doi asasini deghizați în gardieni au încercat să îl înjunghie pe papă, care se ruga, dar acțiunea a eșuat din cauza cămășii papale, confecționată din pâslă groasă ca degetul, care făcea parte din asceza Sfinției Sale. Ambii atentatori au fost prinși și decapitați încă din timpul nopții. Și pentru că aceștia nu au scos nicio vorbă până în ultima lor clipă, cei care au pus complotul la cale au rămas necunoscuți.

Chiar dacă Cesare da Mosto nu reușise nici în acest fel să ajungă papă, indulgențele l-au făcut bogat, iar bogăția lui ar fi durat o viață, dacă nu ar fi existat blestemata lui de pasiune pentru jocuri.

Credincioșii care își cumpăraseră cu mulți bani speranța unei vieți veșnice au refuzat să accepte că papa Eugen încă trăia. În definitiv, ei posedau un înscris în limba latină, limbă în care se făceau cunoscute numai lucruri sfinte și absolut adevărate. Pentru ei, papa se numea Pius al II-lea.

Și ceea ce făcea în acea vreme situația și mai nostimă era existența unui al treilea papă. Acesta se numea Felix al V-lea și fusese totuși ales de conciliul de la Basel, ba fusese chiar și încoronat. Trăia în Savoia, pe care o guvernase ca duce până la retragere. Firește că toate aceste năzdrăvănii nu contribuiau la întărirea papalității. La asta nu ajutau nici exilările și nici rugăciunile ordonate de papa Eugen împotriva adversarilor lui. După atentatul eșuat, Cesare da Mosto a considerat potrivit să dispară.

Atelierul amenajat de el făuritorului de oglinzi a rămas în posesia lui Melzer. De când acesta se achitase de sarcina primită de la da Mosto, se simțea eliberat și cuprins de o adevărată febră a găsirii de noi aplicații tipografiei. Dispunea încă de suficiente cantități de plumb și cositor pentru a turna noi litere. Literele mici, utilizate până acum de Melzer, erau totuși mult prea mari pentru a putea concura scrisul de mână al călugărilor. Desigur că scrierea artificială întrecea orice scris de mână în rapiditate, dar ea ocupa și mai mult loc. Așa că Melzer se apucă să toarne litere la jumătate din dimensiunile celor de până atunci. În felul acesta, gândea el, avea să facă concurență chiar și scrierilor de mână din biblioteci, pe care să le tipărească în zeci, ba

chiar în sute de exemplare, în funcție de necesități și în cel mai scurt timp. Și poate că – își imagina el în cele mai cutezătoare visuri – va veni o vreme în care pana și cerneala nu vor mai fi utilizate.

Insula Murano, cu nenumăratele ei ateliere și manufacturi, era cât se poate de potrivită pentru a nu face vâlvă, și astfel meșterul și iubita lui au trăit în liniștea atât de necesară unei tinere perechi. Evitau marile evenimente, balurile și teatrele venețiene, unde subiectul indulgențelor era la modă. Se spunea că însuși diavolul le-ar fi scris, pentru că niciun călugăr nu putea scrie literele atât de uniform și de frumos cum apăreau ele pe pergamentele indulgențelor.

Melzer nu înțelegea nimic din toate acestea. Testa singur, în atelierul lui, noi scrieri, cu litere tot mai mici. Posedat de noul meșteșug al scrierii, turna tot mai multe litere, creând o rezervă suficientă pentru a tipări deodată două duzini de pergamente cu scrierea artificială. Da, se pare că meșterul era impulsionat de primirea unei comenzi secrete. Simonetta, care l-a întrebat pe Melzer despre motivația zelului său, nu a primit niciun răspuns și s-a ales doar cu afirmația că un tipograf avea nevoie, dacă își lua meșteșugul în serios, de o rezervă mare de litere.

În timp ce Simonetta considera viața pe insula Murano mai mult ca pe un exil, căruia dorea să îi pună capăt, Melzer părea să se simtă aici mai bine decât oricând. El o iubea pe Simonetta și era convins că și ea îl iubea – asta până în ziua în care auzi bătăi puternice în ușa atelierului său.

În lumina difuză a serii începătoșate nu îl identifică imediat pe bărbat; abia când acesta îl salută, recunoscu vocea și se sperie:

— Dumneavoastră, Lazzarini?

Domenico Lazzarini înclină capul într-o parte și rânji. În cele din urmă, mormăi în stilul lui superior:

— Nu vă așteptați la asta, meștere?

— Ca să fiu sincer, nu, răspunse Melzer.

Era vizibil necăjit, chiar puțin speriat, pentru că bănuia de ce îl căuta interlocutorul. De unde știa acesta locul unde se afla el?

Lazzarini se temu că Melzer, care nu părea primitor, putea să îi trântească ușa în nas; de aceea vârî piciorul în pragul ușii, și, în timp ce clătina din cap, spuse:

— Nu vă înțeleg, Melzer. Noi ne cunoaștem deja de ceva timp, poate că de mai mult timp decât ne-ar face plăcere, iar dumneavoastră încă mă luați de prost. Eu nu v-am considerat niciodată un naiv, cu toate că purtarea dumneavoastră mi-a oferit suficiente motive.

— Spuneți ce aveți de spus, și dispăreți! ripostă meșterul, privind furios piciorul ținut de Lazzarini în crăpătura ușii.

Întrebarea acestuia nu îl surprinse.

— Unde este Cesare da Mosto?

— De ce mă întrebați pe mine?

— Pentru că sunteți adept al partidului său. Ori credeți că nu știu cine a tipărit indulgențele?

— Nu sunt adept al partidului lui da Mosto. Nu sunt adeptul niciunei partide.

— Cine nu este cu papa este împotriva lui, iar cine este contra papei este și împotriva dogelui.

— Messer Lazzarini, am avut o comandă de la da Mosto, fără ca aceasta să privească o persoană ori un partid. Am făcut-o pentru bani, și nu pentru ori împotriva convingerilor mele – numai și numai pentru bani, înțelegeți? Un cizmar nu se interesează de apartenența la un partid a clientului înainte de a întinde pielea pe calapod, iar un țesător își vinde țesăturile oricui plătește pentru ele. Dumneavoastră l-ați întrebat pe țesătorul care v-a furnizat stofa pentru tunică dacă este susținător al partidului dogelui, al papei ori al Fecioarei Maria?

— Da, meștere, aveți dreptate, însă uitați un lucru: scrierea artificială are puterea de a schimba omul. Asta face deosebirea dintre meșteșugul dumneavoastră și toate celelalte meșteșuguri.

„Câtă dreptate are acest Lazzarini", gândi meșterul. Nu, prost nu era, mai curând era un viclean care se aprindea repede. Fiind unul dintre cei *Tre Capi,* dispunea la Veneția de o influență care nu trebuia subestimată.

De aceea Melzer își mai coborî tonul și spuse, fără a-și putea ascunde totuși amabilitatea jucată:

— Messer Lazzarini, credeți-mă, scrierea artificială nu este îndreptată împotriva nimănui. Dacă eu, așa cum susțineți dumneavoastră, am folosit-o împotriva intereselor papei de la Roma, nimeni nu mă oprește ca data viitoare să lucrez pentru papă, dacă plătește cu bani buni, și nu cu făgăduieli fără acoperire privind veșnica fericire.

Impertinența lui Melzer îl enervă pe Lazzarini, care repetă întrebarea, de data aceasta pe un ton amenințător:

— Unde este Cesare da Mosto?

— Puteți să mă întrebați de zece ori, și tot nu știu, răspunse Melzer spunând adevărul. Și nu știu pentru că eu nu am nimic de-a face cu nepotul Sfinției Sale.

Lazzarini râse sfidător.

— Republica vă va da în judecată, meștere, pentru uneltire împotriva dogelui. Veți fi spânzurat cu brațele răsucite la spate, capul vă va fi strâns în menghină, iar mâinile și picioarele vă vor fi desprinse de trup. Atunci vă veți aminti unde este Cesare da Mosto. Apoi vocea îi deveni mai puternică: Aveți trei zile pentru a vă aminti. Și nu încercați să fugiți, deoarece Consiliul celor Zece m-a împuternicit să pun *ufficiali* să vă supravegheze fiecare pas.

II capo se întoarse pentru a pleca, însă în acel moment intră pe ușă Simonetta. Se vedea că trăsese cu urechea la disputa dintre Lazzarini și Melzer. Îi făcu semn lui Melzer să o lase în pace când acesta se întoarse spre ea pentru a o liniști, și se îndreptă către Lazzarini:

— Lepădătură, nu o să ne lași niciodată în pace?

Lazzarini făcu un pas înapoi. Brusca apariție a Simonettei îl puse în încurcătură.

— Nu am venit pentru tine, zise el, dar bărbatul căruia i-ai sărit în brațe este un dușman al dogelui, iar Serenissima îl va trage la răspundere.

— Melzer este dușman al dogelui Foscari? râse Simonetta. De ce ar fi împotriva lui Foscari? Foscari îi este la fel de indiferent ca oricare gondolier din Castello. Jur asta pe moaștele Sfântului Marcu.

— Fără jurăminte false, donna Simonetta! Tu crezi că îl cunoști pe acest bărbat. În realitate, el îți este la fel de străin ca țara din care vine. Este un conspirator. Țelul lui și al tovarășilor lui este răsturnarea dogelui Francesco Foscari.

— Cine? Melzer?

— Chiar el! răspunse Lazzarini și arătă cu degetul spre meșter.

Acesta asculta înmărmurit ce debita Lazzarini. Cuprins de furie, Melzer se năpusti asupra dezagreabilului vizitator pentru a-l snopi în bătaie, și doar intervenția Simonettei, care se aruncă între cei doi, îi despărți pe aceștia.

— Privește, acum își arată adevărata față! strigă *il capo*, aranjându-și veșmintele. Dar va suporta consecințele, sau numele meu nu este Domenico Lazzarini!

Rostind aceste cuvinte, venețianul părăsi atelierul.

Simonetta, care se arătase foarte curajoasă, îi sări de gât lui Melzer. Plângea, și, printre suspine, spuse:

— Eu îți înțeleg furia, dar nu ar fi trebuit să faci asta. Lazzarini este un burlac. Nu va trece niciodată cu vederea faptul că a fost lovit în fața unei femei.

— Știu că am făcut o greșeală, acceptă Melzer, care încă gâfâia, dar nu am putut proceda altfel. Îl urăsc pe acest bărbat așa cum urăsc ciuma. Este fals și egoist, și încă nu a renunțat să spere că vei fi a lui.

— Tu crezi că…?

Meșterul se desprinse din îmbrățișare și, ținând-o pe Simonetta la distanță, o privi în față.

— Știi și singură că nici nu poate fi vorba de o conspirație, zise el apăsat, și că Cesare da Mosto nu îmi este indiferent, ci îmi este antipatic în cea mai mare măsură. Nu, Lazzarini este interesat doar de a mă scoate pe mine din luptă. Și se folosește de orice mijloc în acest scop.

Melzer și Simonetta au petrecut noaptea următoare îngrijorați că

venețianul furios va trimite în Murano un grup de bătăuși, dintre cei care la arsenale puteau fi cumpărați cu doar câțiva scuzi. În disperarea lui, meșterul se gândi chiar și la fugă, însă Simonetta îl făcu să se gândească la faptul că ar fi trebuit să își părăsească atelierul și casa, și, în plus, o tentativă de fugă nu însemna oare recunoașterea vinii? Și astfel au rămas treji și în tăcere, strânși unul într-altul toată noaptea, până când, în cele din urmă, zorii s-au arătat peste Canale Ondello.

În această noapte, fără a ști celălalt, fiecare a luat o decizie. În timp ce Melzer, ca în oricare altă zi, s-a dus la atelier, Simonetta a părăsit casa și s-a îndreptat spre debarcaderul *Fondamenta Giustiniani,* de unde plecau bărci spre Cannaregio și San Marco.

Dar înainte ca Melzer să își fi putut pune în aplicare planul, unul dintre ajutoare i-a atras atenția asupra unui individ suspect care se tot învârtea la capătul străzii pe care se găsea atelierul. Melzer îl recunoscu imediat pe Ali Kamal, egipteanul. De când sosiseră împreună la Veneția, nu se mai văzuseră, și Melzer aproape că uitase de el.

— Cum de m-ai găsit? îl întrebă mirat meșterul.

Ali privi în pământ și, fără a se uita la Melzer, răspunse:

— Afli multe când îți petreci zilele la Riva degli Schiavoni, unde ancorează marile corăbii.

Melzer râse.

— Doar nu vrei să spui că la Veneția practici aceeași meserie ca la Constantinopol?

— Nu tocmai, eu am închiriat lângă arsenale o baracă, și câțiva băieți ai străzii m-au ajutat. Așa îmi câștig traiul. Știți doar, meștere Melzer, că am de hrănit o familie mare.

— Pe mine cum m-ai găsit?

— Nu a fost greu când ești ca acasă în port. Acolo am auzit de indulgențe. Unii spuneau că sunt scrise de însuși diavolul, alții aveau cunoștință de un meșter din Germania, care stăpânea meșteșugul scrierii la fel de rapid ca diavolul. Și mi-am dat seama că nu puteai fi decât dumneata, meștere Melzer.

— Asta vorbesc oamenii în Riva degli Schiavoni? Vreau să zic: ei spun asta în public?

— Ce înseamnă în public? Se vorbește pe ascuns, ținând mâna în dreptul gurii. Avantajul meu este că toți mă iau drept un egiptean prost, bun să le care bagajele, incapabil să înțeleagă ce vorbesc ei. Dar eu stăpâneam venețiana încă de pe vremea când îmi făceam treaba la Constantinopol.

— Dar nu ai venit pentru a-mi spune asta!

— Pentru Dumnezeu, nu. Am tras cu urechea la discuția dintre doi bărbați îmbrăcați luxos. Nu îl cunoșteam pe niciunul din ei, dar amândoi se comportau de parcă ar fi făcut parte din Consiliul celor

Zece. În discuția lor a intervenit numele de Melzer, respectiv faptul că un bărbat cu acest nume s-ar ascunde pe insula Murano și că prin meșteșugul lui ar pune în pericol Serenissima. Era vorba despre înaltă trădare, și el urmează să fie adus în fața Consiliului.

Meșterul îl privi lung pe Ali Kamal, apoi spuse:

— M-ai înșelat o dată, și o altădată m-ai ajutat când mă aflam într-o situație dificilă. Tare aș vrea să știu ce urmărești de data aceasta.

Atunci egipteanul ridică mâna spre a jura și zise:

— Pe viața mamei mele, mă puteți crede că vă vreau doar binele, meștere Melzer. Ceea ce vă spun este adevărat. Apoi adăugă, ezitând: Dacă informația mea înseamnă ceva pentru dumneavoastră, nu aș refuza o recompensă pe măsură.

Oricât de serioasă era situația în care meșterul se afla, acesta nu se putu abține să nu zâmbească. Intenția lui Ali de a câștiga niște bani cu informația lui i se părea mai curând o dovadă a corectitudinii ei. Așa că Melzer scoase din buzunar o monedă din aur și i-o întinse egipteanului, care păru indignat.

— Asta nu este nici pe departe tot ce am a vă spune. Ascultați: mâine în zori o galeră cu sticlărie părăsește debarcaderul *Fondamenta Giustiniani*. Pleacă spre Triest, iar căpitanul ei nu vă va pune nicio întrebare dacă îi menționați numele meu.

— Și Simonetta?

— Nu îi va pune nici ei vreo întrebare. La Triest, la o zi de drum de aici, veți fi în siguranță pentru moment.

Ali întinse mâna, iar Melzer băgă pentru a doua oară mâna în buzunar și scoase încă o monedă din aur.

— Ești un adevărat drac de om, egipteanule! zise el, înmânându-i moneda lui Ali Kamal.

Oferta egipteanului venea în întâmpinarea propriei decizii luate în timpul nopții, aceea de a părăsi atelierul și de a fugi. Acum, că Ali Kamal îi netezise drumul, Melzer își dădu seama că era cea mai bună soluție, și era pregătit să treacă la fapte imediat.

— Privește, egipteanule, aceasta este averea mea cea mai de preț!

Melzer arătă către un șir de casete din lemn înșirate în dreptul ferestrei. Fiecare casetă era împărțită în nenumărate compartimente mici de dimensiuni diferite, în care se aflau, aparent fără nicio ordine, zaruri cu litere de diverse mărimi. Melzer radia la vederea literelor precum un pictor la terminarea operei lui și spuse, fără a-și dezlipi privirea de pe casete:

— Dacă reușești să scoți literele din atelier fără știrea acelor *ufficiali* și să le păstrezi într-un loc secret, te voi răsplăti regește!

Ali luă în mână câteva litere, și se miră:

— Sunt al naibii de grele, meștere Melzer!

Meșterul își încrucișă brațele pe piept.

— Știu că nu este o treabă simplă. De aceea nici răsplata ta nu va fi mică. Îți dau o cheie a atelierului. Ușa din spate dă spre Canale Ondello. Poți scăpa mai lesne pe apă.

În acest fel, meșterul căzu la învoială cu egipteanul. După ce Ali Kamal plecă, Melzer începu să facă ordine în atelier. Puse la locul lor toate utilajele, de parcă ar fi vrut să se apuce de lucru în clipa următoare. Da, acum îi plăcea acest meșteșug la fel demult cât îi plăcuse odinioară cel de făuritor de oglinzi. La Triest va începe o nouă viață, ca meșter tipograf.

Dar lucrurile au luat o cu totul altă turnură.

Când Michel Melzer reveni în casă, Simonetta dispăruse. Melzer a avut o presimțire, deoarece știa cât suferea Simonetta din cauza amenințărilor lui Lazzarini. Totuși, nu avea nicio îndoială că, atunci când se va întoarce, va fi de acord cu planul lui și va pleca cu el.

S-a făcut întuneric devreme și s-a instalat o noapte nesfârșită. Ca și în zilele anterioare, o ceață ca de gheață învălui Murano. În sacul lui de călătorie, care deja îl slujise cu credință de la Constantinopol la Veneția, meșterul a înghesuit îmbrăcăminte și câteva lucruri care i s-au părut importante și valoroase. A pregătit și un al doilea sac, pentru Simonetta.

Neliniștea lui Melzer a crescut pe măsură ce absența Simonettei s-a prelungit. Prin minte îi treceau mii de gânduri care îi alimentau bănuieli înspăimântătoare. Slujitorii se culcaseră demult. În cămin pâlpâia focul. Melzer ședea într-un jilț și privea flăcările. Era obosit, se lupta cu somnul și făcea eforturi mari pentru a rămâne treaz. Trebuia să îi împărtășească Simonettei planul imediat ce aceasta avea să sosească, și la ivirea zorilor să fugă împreună.

Rămase așa ore în șir în fața focului, trăgând cu urechea la orice zgomot de afară, până ajunse în pragul disperării. Acum nu mai avea îndoieli în privința Simonettei: fusese răpită, iar în spatele răpirii se aflau Lazzarini și oamenii lui. Spre miezul nopții, când nu mai avea nicio speranță că Simonetta va reveni – nicio femeie serioasă nu mai umbla pe străzi după căderea întunericului – pleoapele îi deveniră ca de plumb și adormi.

La prima bătaie a clopotelor de la Santi Maria e Donato, aflate pe cealaltă parte a canalului, meșterul sări speriat în picioare. Cu mintea ușor întunecată o strigă pe Simonetta și urcă în grabă scara până la dormitorul ei. Patul era gol. În disperarea sa, se aruncă pe pat și începu să plângă în hohote între perne. Își reproșa că o lăsase singură. Ar fi trebuit să se gândească la faptul că Lazzarini va profita de orice ocazie pentru a pune mâna pe ea.

Hohotele lui Melzer o treziră pe Francesca, fata în casă, care dormea într-o mansardă. Francesca nu își putea explica zgomotul ciudat. Așa că, la rândul ei, trezi un servitor, și împreună coborâră la dormitorul

stăpânei. Când fata îl văzu prin crăpătura ușii pe Melzer întins pe pat îmbrăcat și cu fața în jos, scoase un țipăt.

Melzer sări în picioare și se întoarse spre ea.

— A plecat, se plânse el. Au răpit-o.

Francesca și servitorul priveau consternați. Fata vru să spună ceva, dar servitorul o apucă de braț și o opri. Melzer îi privea întrebător, așa că Francesca îi explică în cele din urmă:

— Donna Simonetta nu a fost răpită, ea a plecat de acasă pe la ora trei, singură, refuzând să fie însoțită.

— Singură, spui?

Melzer se așeză la fereastră și privi Canale Ondello. Spre est apăreau, lăptos, zorii. Își dădu seama că fuga lui eșuase încă înainte de a fi început. De vină era acest gând ori frigul ce pătrundea dinspre fereastră și îl făcea să tremure? Întreg trupul îi fu cuprins de un tremur puternic.

— Donna Simonetta nu a spus unde se duce? întrebă Melzer.

— Nu, messer Michele, răspunse Francesca, și adăugă jenată: Sunteți bolnav, messer Michele, trebuie să chemați un medic.

Atunci meșterul strigă mânios:

— Nu sunt bolnav, sunt disperat! Messer Michele este disperat!

Fata în casă și servitorul împietriră. Niciunul nu îndrăznea să scoată vreo vorbă. În această liniște care se prelungea se auzi deodată un zgomot: ușa de la intrare, trântită.

Melzer îl zvârli pe servitor la o parte și coborî scările în fugă. Temeri, speranțe și furie se contopeau într-un sentiment înfiorător. În zăpăceala lui se poticni și căută să se sprijine de balustradă. Când ridică privirea, în fața lui se afla Simonetta. Părul ei negru cobora ciufulit pe umerii femeii. Era înfășurată într-o pânză roșie, pe care el nu o mai văzuse niciodată. Dar cel mai mult îl tulbura privirea tristă din ochii ei.

Melzer fu atât de surprins, încât nu scoase nicio vorbă, și, în timp ce o măsura pe Simonetta cu privirea, aceasta începu să vorbească:

— Este în ordine. Nu mai trebuie să ne temem.

— Nu, zise meșterul încurcat, pentru că nu voia să își rănească iubita.

Dar nu înțelegea sensul cuvintelor ei.

Când Simonetta observă acest lucru, i se prăbuși în brațe plângând. Trupurile lor păreau să caute fiecare protecția celuilalt.

— Mi-am făcut griji foarte mari, șopti Melzer. Toată noaptea mi-a fost teamă, am crezut că te-a răpit Lazzarini.

Simonetta scutură capul fără să scoată o vorbă.

— Ali, egipteanul, îl știi, a vrut să ne ajute să fugim, începu să relateze meșterul. În zori a plecat o corabie la Triest. Acum este deja prea târziu, dar important este că tu te-ai întors.

Simonetta se desprinse cu grijă din îmbrățișare, făcu un pas îndărăt și îl privi pe Melzer în ochi.

— Nu mai suntem nevoiți să fugim. Totul s-a aranjat. Lazzarini nu te va mai urmări niciodată.

— Nu mă va mai urmări niciodată? Ce înseamnă asta? Unde ai fost noaptea trecută?

— Am fost la Lazzarini.

Simonetta plecă privirea.

— Ai fost la Lazzarini? Spune-mi că nu este adevărat! Spune-o!

— Este adevărat, răspunse încet Simonetta.

Melzer rămase ca trăsnit. Se holba la fată fără să înțeleagă. În cele din urmă, repetă încet:

— Ai fost la Lazzarini.

— Am făcut-o pentru noi, spuse Simonetta speriată. Voiam să îl rog să își retragă acuzarea, dar Lazzarini a rămas pe poziții. Are o inimă de piatră. L-am implorat că, dacă iubirea lui pentru mine este adevărată, atunci să nu o facă, pentru că distrugându-ți viața o distruge și pe a mea. Vorbele mele nu l-au înduplecat. Dimpotrivă, a început să amenințe că voi fi și eu implicată în caz.

— Diavolul să îl ia, împreună cu bătrânul doge Foscari! Cum de te-ai putut umili în așa hal?

Simonetta nu cuteza să îl privească în ochi pe Melzer. Colțurile gurii ei fură cuprinse de un spasm, apoi femeia continuă:

— În cele din urmă l-am întrebat dacă nu ar renunța pentru nimic în lume la intenția lui. A răspuns că doar dacă aș…

Melzer dădu din cap mut. Ridică privirea spre tavan pentru a-și ascunde furia, apoi izbucni:

— Și tu ai făcut-o… Te-ai dat acelui monstru. Ești o târfă blestemată!

Cuvântul o lovi pe Simonetta ca un bici. Respira sacadat în timp ce își căuta cuvintele:

— Tu mă faci târfă, îi strigă ea meșterului în față, tocmai tu, cel pentru care am făcut asta?

— Da, târfă! Se pare că prea greu nu ți-a fost. Poate că ți-a făcut plăcere chiar să îi sugi scula diavolului. Pentru mine ai făcut-o? Ha, ha, vezi să nu mor de râs. Ar fi trebuit să îți fac vânt de la început. O târfă va rămâne tot o târfă!

Simonetta ascultă reproșurile consternată. Se stăpânea strângând din buze, apoi se îndreptă spre Melzer. Acesta văzu fulgerele de furie din privirile ei, o văzu ridicând mâna și o văzu când îl lovi peste față cu dosul palmei.

Amândoi se priveau în tăcere. Apoi ridică și Melzer mâna și îi arătă ușa. Spuse un singur cuvânt:

— Ieși!

Dezamăgit, mâhnit și furios în același timp urcă scările. Se lăsă pe patul lui, își sprijini capul în mâini și privi fix podeaua. Modelul – șah în alb și negru al dalelor din gresie îi juca în fața ochilor ca un vălmășag opac, ba întunecat, ba luminos, iar el își dorea să fi fost mort. Se simțea trădat și umilit. Nu credea în spusele Simonettei conform cărora ea o făcuse doar pentru el. Se gândea că disputa dintre Simonetta și Lazzarini fusese doar mimată, că din capul locului *il capo* își pusese în minte să îl umilească. Se simțea ca un soț încornorat. Și câți nebuni pasc pe pajiștile dragostei!

Da, el o iubise pe Simonetta, și de la pierderea fiicei o iubise mai mult decât oricând. Dar acum, după această nouă dezamăgire, o ura și nu voia să o mai vadă niciodată. Acuzația ridicată de Lazzarini cum că el ar fi făcut cauză comună cu Cesare da Mosto pentru doborârea dogelui trecuse în plan secundar. Mai devreme ori mai târziu avea să se răzbune pe Lazzarini. Dar pe moment trebuia să își calmeze furia și să uite ceea ce suferise.

Francesca bătu în ușă și îl readuse pe meșter la realitate.

— Stăpâne! strigă ea pe un ton plângăreț prin ușa închisă. Donna Simonetta ne-a părăsit. A spus că nu se va mai întoarce niciodată!

— Știu, răspunse Melzer cu o indiferență mimată. Donna Simonetta într-adevăr nu se va mai întoarce.

Meșterul deschise șifonierul, un monstru negru, sculptat, se îmbrăcă în cele mai bune veșminte, își aranjă părul cu ajutorul unui pieptăn, o treabă pe care în mod normal o făcea doar o dată pe săptămână, și plecă la debarcaderul din Ponte San Donato.

Ceața se mai rărise, iar printre norii cenușii răzbătea din când în când câte o rază obosită de soare. Duhnea a pește și a excremente. Melzer luă o barcă spre San Marco. Se uită de jur împrejur ca să descopere vreunul dintre *ufficiali* puși de Lazzarini să îl supravegheze, dar nu văzu nimic ce putea să îi trezească în vreun fel oarecare suspiciuni.

Meșterul coborî din barca îngustă la Molo San Marco și îl plăti pe barcagiu. Apoi, prin Piazzetta, se îndreptă spre Campanile. *Mezza terza,* unul dintre marile clopote, tocmai chema senatorii la palatul dogelui. Pentru a evita orice întâlnire nedorită, Melzer se adăposti sub o boltă și urmări venirea membrilor Consiliului. Nu îl remarcă însă pe bărbatul care, de sub arcadele palatului dogelui, îi urmărea, la rândul lui, toate mișcările.

Când agitația se mai potoli și clopotul amuți, traversă grăbit piața pentru a intra într-una dintre numeroasele cârciumi de pe străduțele laterale. Era unicul client. Melzer comandă un urcior cu vin alb de Soave, din orașul cu același nume situat între Veneția și Verona, vin celebru pentru aroma lui amăruie. Cârciumăreasa, o venețiană cu păr negru, cu ochi ca de jăratic, îi aruncă priviri focoase și un zâmbet plin

de bunăvoință; dar acum numai femei nu îi mai trebuiau lui Melzer, care preferă să se dedice băuturii.

Curând în cârciumă intră un al doilea client. Acesta purta haine fine de călătorie, iar venețiana greoaie în care ceru vin îl trăda, în plus, ca fiind străin. Adâncit în gândurile lui, meșterul privea în gol. Vinul aspru de Soave, din care bea la intervale regulate, mai alunga din amarul care îi răscolise inima și mintea cu puțin timp în urmă.

Străinul care se așezase în celălalt colț al încăperii și care, ca și meșterul, se dedase vinului, cu mai multă reținere decât acesta, îl măsura atent cu privirea pe Melzer. În cele din urmă, se ridică și se așeză la capătul opus al mesei lui Melzer.

— Necazuri?

Meșterul dădu din cap fără a-l privi pe cel care pusese întrebarea. Abia mai târziu își dădu seama că străinul îi vorbea în limba lui, dar continuă să tacă.

— Vinul nu va alunga necazurile, iertați-mi remarca, el doar tulbură vremelnic ochiul, iar după ce se evaporă, grijile sunt și mai mari.

Melzer făcu un gest de respingere cu mâna, de parcă binevoitorul avertisment l-ar fi deranjat, apoi își sprijini capul în mâini și pe chip îi apăru o grimasă.

Celălalt nu se lăsă.

— Dați-mi voie să ghicesc! Necazuri cu femeile?

Melzer ridică privirea. Bărbatul aflat la celălalt capăt al mesei avea un chip plăcut, fără barbă, ras, cu părul sur pieptănat în față. Dacă nu ar fi avut un aspect atât de distins și de nu ar fi fost îmbrăcat la modă, l-ai fi luat drept un călugăr itinerant. Dar așa, arăta ca un bărbat nobil, nu ca unul ajuns de sărăcie. Și pentru că avea o privire sinceră, și pentru că meșterului nu îi trecu altceva prin cap, îl întrebă, din pură politețe:

— Cine sunteți dumneavoastră, străine, și ce vă aduce în acest anotimp la Veneția?

— Cine sunt eu? Vă referiți la numele meu? Părea că întrebarea îl înveselea și continuă: Nu sunt altceva decât un om care strigă în deșert. Numiți-mă Strigător, și eu voi răspunde.

— Așa, așa… răspunse Melzer, cu toate cu nu înțelegea ce voia să spună străinul. Și de unde veniți, Strigătorule?

— Drumul m-a adus de la Augsburg, peste Alpi, direct la Veneția. De fel sunt din Ellerbach, un cătun din Eifel. Dar dumneavoastră?

— Eu sunt din Mainz. Melzer este numele meu, meșteșugar de oglinzi, dar de o vreme îmi câștig traiul ca *Schwarzkünstler*[1], dacă știți ce înseamnă asta.

— *Schwarzkünstler?* Mi se pare că înseamnă mag, ori scamator, ori alchimist, sau unul dintre cei care au născocit pulberea care astăzi câștigă războaiele.

Melzer nu își dădu seama că străinul îl lua peste picior, și făcea pe prostul doar pentru a-l face pe el să vorbească. Convins că îi datora interlocutorului o explicație de mare însemnătate, meșterul își îndreptă spatele și răspunse mândru:

— Nimic din toate acestea, Strigătorule. Trebuie să aflați că eu am descoperit scrierea artificială, o artă stăpânită de nimeni altcineva în afară de mine. Eu pot să scriu mai repede decât o mie de călugări, dacă este vorba de multiplicat un text.

— Deci, sunteți totuși un iluzionist, meștere Melzer!

— De fapt, asta crede cel care nu se pricepe la această artă.

— Așadar, nu sunteți așa ceva?

— Un iluzionist? Nu, cum să gândiți asta! Scrierea artificială este o invenție deșteaptă, precum roata hidraulică ori arbaleta. Corect folosită, ea va oferi poate odată mari avantaje oamenilor.

Melzer mai trase o dușcă zdravănă și întrebă:

— Nu vă place? Ori vinul de Soave este prea acru?

— Nu refuz vinul, în niciun caz. Dar nici nu îmi place atât de mult cât vă place dumneavoastră.

Melzer nu sesiză ironia fină a acestor cuvinte, mintea fiindu-i cam tulburată de băutură. Scoase din surtuc un pergament, îl despături pe masă și rosti, mândru nevoie mare:

— Vedeți, aceasta este opera mea, scrierea artificială. La fel ca acesta am tipărit zece mii de exemplare, toate la fel de frumoase. Niciun călugăr nu este în stare să conducă pana atât de clar și cu atâta regularitate.

Străinul se arătă interesat. Își trecu privirea peste text.

— Am auzit în Augsburg despre indulgențele noului papă. Oamenii sunt înnebuniți după ele, dar se pare că vechiul papă nu este mort.

Expresia de pe chipul lui Melzer parcă spunea „Ce mă privește asta pe mine…”

Bărbatul continuă:

— Fie Eugen, fie Pius, Nicolae ori Ioan, credeți-mă, mie îmi este egal. Stăpânii de la Roma se gândesc doar la avantajele lor și ale familiilor lor, și oițe sunt destule care să le finanțeze modul lor costisitor de a trăi. Ei guvernează cu mână de fier, ca tiranii, și fac apel la Sfânta Scriptură, care la o privire mai atentă nu este chiar atât de sfântă cum este prezentată. Sper că nu v-am lezat convingerile religioase.

— Străine, vorbiți cu mine fără nicio reținere… i se adresă Melzer, prin care vorbea vinul băut.

Se aplecă apoi peste masă pentru a continua conspirativ, dar fără a coborî vocea:

— Deși aici, în Veneția, trebuie să fii atent cu asemenea declarații. Se vede că veniți din cealaltă parte a Alpilor, acolo lumea este mai

critică la adresa adepților papei. Țineți-vă limba! Nu ați fi primul care sfârșește pe rug din cauza afirmațiilor eretice!

— Am încredere în dumneavoastră!

Melzer încuviință și îi întinse mâna străinului.

— Și eu gândesc ca dumneavoastră.

Cu privirea la pergament străinul zise:

— Nu am nimic împotriva artei tipăritului, dar nu găsiți că este rușinos faptul că oamenii se scormonesc după ultimul ban, ba chiar suferă de foame pentru a putea cumpăra un asemenea pergament care le promite iertarea păcatelor?

— Rușinos! Dar credeți-mă că nu le-am tipărit de bunăvoie, ele mi-au fost plătite în avans. Îmi doresc să nu îl fi întâlnit niciodată pe acest da Mosto.

— L-ați întâlnit pe Cesare da Mosto? Unde?

— Aici, în Veneția. Când eu m-am achitat de obligația mea, și el a intrat în posesia indulgențelor, atunci a dispărut. Nu știu unde se află.

Interlocutorul deveni neliniștit, sorbi de câteva ori câte puțin din pocal, se șterse cu mâna la gură, și, în cele din urmă, spuse:

— Poate că nu este momentul cel mai potrivit pentru a pune această întrebare, dar nu ar fi posibil să fie realizată cu scrierea artificială o carte întreagă, cum ar fi Biblia, și asta în mai multe mii de exemplare?

Întrebarea îl puse în încurcătură pe Melzer. Pe de o parte, se simțea măgulit că un om cu un asemenea statut social avea atâta încredere în scrierea artificială, încât să se gândească la tipărirea unei cărți întregi, precum Biblia; pe de altă parte, începea să bănuiască o nouă conspirație vicleană în spatele întrebării, menită a scoate profit. Nu îl cunoștea pe om, nu îi știa nici măcar numele adevărat, însă nu voia nici să îl rănească pe acesta. Așa că îl amăgi cu o referire la stadiul de început în care încă se afla tipărirea.

Atunci, în cârciumă își făcu intrarea bombănind un bărbat îndesat, purtând o pelerină largă și neagră, pentru vreme rece.

— Meytens, dumneavoastră?

Meșterul clipi, nevenindu-i să creadă, nu atât faptul că medicul apăruse aici atât de neașteptat, ci mai mult mirându-se de înfățișarea sa. Părul lui Meytens era zburlit, obrajii căzuți, hainele în dezordine – un aspect deplorabil.

Fără a-i acorda vreo atenție străinului, Meytens se așeză la masa lui Melzer, îi luă pocalul acestuia și îl goli dintr-o sorbitură, grohăind ca un porc înaintea troacei. Melzer nu îl mai văzuse niciodată pe Meytens în halul acesta.

— Sunteți beat! spuse surprins meșterul.

El însuși nu mai era cine știe ce treaz, totuși se mai controla îndeajuns cât să dezaprobe comportamentul lui Meytens.

— Și ce-i de mirare? se apără supărat medicul. De zile întregi

rătăcesc pe străzile orașului căutându-vă, meștere. În cele din urmă am aflat de la Lazzarini că v-ați retras pe insula Murano. Și tot la Lazzarini am făcut o descoperire regretabilă: am dat peste Simonetta în brațele muieraticului. Eh, acum o știți!

Melzer șuieră zgomotos:

— Asta voiați să îmi spuneți? Pentru mine nu mai este o noutate. Pe femeiușcă eu am expediat-o. Nu merită să vărs nici măcar o lacrimă pentru ea. Credeți-mă, nicio muiere nu merită să fie iubită de noi!

— Ce adevărat, ce adevărat! se lamentă medicul, și comandă un urcior cu vin de Falernum. Dar cine își învinge sentimentele? Ele sunt mai puternice decât rațiunea. Rațiunea vi-o puteți ignora, ba chiar nega, dar niciodată sentimentele! Doamne, eu o iubesc pe fata aceasta – pe fiica dumneavoastră Editha – pentru ea aș face orice, dar ea se joacă doar cu mine, de parcă aș fi un personaj lipsit de suflet din teatrul de umbre. Spuneți și dumneavoastră, meștere, chiar sunt o apariție atât de respingătoare? Sunt chiar atât de insuportabil? Ce am eu, de Editha simte doar dispreț pentru mine? Nu scrie oare în Biblie că femeia este supusă bărbatului? Ce vremuri sunt acestea, în care femeile ridiculizează bărbații?

Melzer ridică un deget, sugerându-i medicului faptul că răspunsul lui era foarte important, respectiv reprezenta explicația nefericitei lor situații.

— Sunt de aceeași părere cu dumneavoastră. Eu am meditat la asta, și cred că am aflat cauza neascultării femeilor. Motivul poate fi doar acela că Dumnezeu, Creatorul, ori cum vreți dumneavoastră să îi spuneți acestei supreme instanțe, a avut un moment de nebăgare de seamă. Toți profeții și toate scrierile secrete au prezis sfârșitul pământului la încheierea mileniului. Așa spune chiar și Apocalipsa lui Ioan. Dar cumva Creatorului i-a scăpat asta, și de atunci s-a dezlănțuit iadul: josul se află deasupra, există mai multă minciună decât onestitate, muierile conduc afacerile bărbaților, și nu este departe timpul în care ele vor purta pantaloni, iar bărbații vor purta rochii!

Nici nu termină bine de vorbit, că tăcerea care se așternu îl făcu să își dea seama la ce pericol se expunea trâmbițând asemenea mesaje eretice. Se uită de jur împrejur și constată că ceilalți clienți fie nu îl auziseră, fie se prefăceau că nu au auzit. Totodată remarcă și faptul că bărbatul ce își spunea „strigător în deșert” dispăruse.

— Iaca, na! exclamă el uluit. Era totuși aici!

— Cine?

— Acel „strigător în deșert”! Nu îi cunosc adevăratul nume.

Meytens clătină din cap. Luă urciorul cu vin al meșterului și îl mută în cealaltă parte a mesei.

— Ajunge, bombăni el, deja vedeți năluci. De-aș ști cum să o câștig pe Editha… Petrec zile întregi înghețând pe Canale Grande, vizavi de

Palazzo Agnese, doar pentru a-i surprinde o privire. Când apare la fereastră, iar eu îi transmit sărutări de mâini și mă înclin plin de venerație, ea privește prin mine de parcă aș fi făcut din aer.

Melzer îl compătimea pe medic. Cunoștea din proprie experiență sentimentul iubirii neîmpărtășite. Știa cum este să iubești, și această iubire să fie călcată în picioare.

— Uitați-o pe Editha, zise el. Editha a devenit o altă persoană. Este greu să îi oferi iubirea.

— Fata mă îngrijorează, meștere. Palazzo Agnese este frecventat de bărbați cu o reputație îndoielnică, care umblă să împrumute bani și sunt cunoscuți în oraș ca escroci, printre ei fiind chiar și Niccolo, regele cerșetorilor, despre care se știe că a văzut de mai multe ori din interior închisoarea din Palatul Dogilor. Neașteptata bogăție i-a luat mințile Edithei. Nu știe cum să se comporte cu banii, și nici cu pungașii, șarlatanii, tăinuitorii și escrocii. Mă urmăriți?

— Sigur că da! se grăbi Melzer să răspundă.

Apoi se ridică și se duse tăcut până la ușă. Când reveni, spuse mai mult pentru sine însuși:

— Era un om cumsecade acest „strigător în deșert", era curat îmbrăcat și vorbea deschis. Nu știu pe unde o fi.

Un timp, fiecare din ei încercă să îl consoleze pe celălalt, și când nici asta nu reuși să le înlăture deprimarea, meșterul propuse să plece.

Era ora douăsprezece noaptea când cei doi părăsiră cârciuma într-o stare accentuată de melancolie. Dinspre lagună se rostogoleau nori de ceață peste piața San Marco, purtând cu ei fragmente de cuvinte. Siluete întunecate se ițeau sub arcade sau de-a lungul zidurilor caselor. Cine se afla la vremea asta pe drum nu avea niciun interes să fie văzut.

Melzer și Meytens se îndreptară cu pași grăbiți spre San Marco și ajunseră din urmă trei siluete care discutau aprins. Melzer îl opri pe Meytens. Recunoscuse vocea unuia dintre cei trei bărbați, așa că îi șopti lui Meytens:

— Dacă nu mă înșel, acesta este Domenico Lazzarini!

Disputa dintre cei trei deveni tot mai însuflețită, iar medicul îi spuse lui Melzer:

— Nici ceilalți doi nu ar trebui să vă fie necunoscuți. O frecventează pe fiica dumneavoastră: Niccolo, regele cerșetorilor, căruia i se spune *il capitano,* și căpitanul de corabie Giovanelli.

— Niște nemernici!

— Unul mai rău decât celălalt.

Cei trei se opriseră adânciți într-o dispută aprinsă, așa că Meytens și Melzer se ascunseră după o coloană.

Giovanelli tuna și fulgera împotriva lui Lazzarini, deoarece acesta din urmă voia să îl cumpere cu o sumă ridicolă, cu toate că el,

conform planului lor, își riscase postul de căpitan de vas în flota donnei Editha.

— Dar acum eu sunt căpitan de vas la puicuța asta! se oțărî regele cerșetorilor pe un ton batjocoritor, în orice caz, donna Editha are mai multă încredere în mine decât în tine!

— Nici nu este de mirare, ripostă Giovanelli, după ce tu m-ai turnat că aș fi foarte rău, dar eu am îndoieli că târfa este atât de proastă pe cât credeți voi. Orice gondolier știe că navele armatorului Doerbeck sunt cele mai bune și mai rapide din toată Mediterana.

Acum răsună vocea lui Niccolo:

— De aceea vreau eu să o conving că fiecare dintre ele valorează trei sute de ducați din aur. Știm cu toții că adevărata valoare depășește dublul.

— Din acest motiv, eu vreau dublul sumei promise! interveni Giovanelli. În definitiv, eu trebuie să o iau de la capăt.

— Nu atât de tare! încercă Lazzarini să îl mai tempereze pe căpitanul înfuriat. Dacă planul nostru se află, toți trei rămânem cu buzele umflate.

— Dublu! strigă Giovanelli înverșunat. Vocea lui se ridică peste toată piața. Dublu, ori…

— Ori…?

Tonul lui Lazzarini deveni amenințător. Acesta repetă:

— Ori…?

— Ori dezvălui planul vostru. Vorbesc serios, *Capo!*

A urmat o pauză, timp în care Melzer și Meytens s-au privit reciproc cu mirare. Medicul a ridicat din umeri.

Brusc, noaptea a fost sfâșiată de un țipăt, apoi de un al doilea și de un al treilea, după care s-au auzit pași care se îndepărtau în direcția Piazetta dei Leoncini, aflată la nord de San Marco.

Cei doi ieșiră din umbra coloanei. În piața vastă era liniște, așa că Meytens și Melzer îndrăzniră să se adreseze unul altuia doar în șoaptă.

— Ați înțeles despre ce vorbeau oamenii aceștia? întrebă Melzer.

— Cred că știu ce intenționează. Regele cerșetorilor, Niccolo, l-a ponegrit pe căpitanul de corabie Giovanelli în fața Edithei, cum că el ar vrea să le obțină pe mai nimic flota care a fost a lui Doerbeck – care, chipurile, ar fi învechită și nu ar mai avea nicio valoare. Ca urmare, Editha l-a concediat pe Giovanelli și l-a numit în locul lui pe Niccolo. Acesta se bucură acum de încrederea ei, și la rândul lui va propune vânzarea flotei pe o sumă ceva mai mare decât cea propusă de Giovanelli, dar în fond la un preț extrem de convenabil cumpărătorului. Este clar cine se află în spatele afacerii.

— Lazzarini?

— Lazzarini. Acest bărbat e în realitate un… un…

Medicul se întrerupse și îl trase de mânecă pe Melzer spunându-i:

— Priviți!

Acum observă și meșterul trupul lipsit de viață de la picioarele lor. Un bărbat scăldat în propriul sânge era întins cu fața în jos. Sângele descria un cerc în jurul capului, precum la sfinții din mozaicurile de la San Marco. Deodată lui Melzer îi dispăru toată mahmureala.

— Este mort? întrebă meșterul temător.

Meytens îl apucă pe bărbat de umăr, îl întoarse pe spate, își presă o ureche pe pieptul însângerat și răspunse:

— *Exitus.* Făcu semnul crucii și continuă: Cred că este Giovanelli, și că tocmai am fost martori la o crimă. A fost înjunghiat.

— Haideți să ne facem dispăruți! șopti meșterul, privind în jur.

— Sunteți smintit, meștere Melzer. Nu îl putem lăsa pe om pur și simplu aici. Este împotriva eticii mele de medic.

Melzer înghiți în sec.

— Nu am nimic împotriva eticii dumneavoastră, dar v-ați gândit la ce le veți spune acelor *ufficiali?* Ceva de genul că mergeam prin noapte și ceață prin piața San Marco, și brusc am dat de un cadavru?

— Acesta este adevărul!

— Adevărul este ba ici, ba acolo. Nu ne va crede nimeni. Nu uitați că suntem străini în acest oraș.

Medicul se gândi. Însoțitorul lui nu bătea câmpii. Dar și să îl lase pe mort întins în propriul sânge, iar ei să se facă nevăzuți, era ceva de neimaginat pentru Meytens. Neașteptata întâmplare îl mai trezise și pe el, însă simțea încă greutatea vinului.

— Ascultați aici, zise el în cele din urmă, vom trage mortul până la portalul de la intrarea în San Marco, și îl vom pune pe trepte.

Melzer oftă zicând:

— Bine, dar pe urmă o ștergem.

Cei doi se asigurară mai întâi că nu existau martori la ceea ce aveau ei de gând să facă. Pe urmă, medicul îl luă de brațe pe mort, Melzer îl apucă de picioare, și astfel transportară cadavrul prin piața goală. La jumătatea drumului se opriră, traseră cu urechea prin ceața care se îndesea, și, după ce fură convinși că nu se aude niciun zgomot, își continuară drumul. O făcură mai repede, mânați de teama de a fi descoperiți, până ajunseră la intrarea principală. Acolo, Melzer vru să îl lase pe mort jos, dar medicul arătă cu o mișcare a capului către platforma superioară a treptelor, așa că urcară cadavrul până în capul scării. Meytens îi aranjă brațele și picioarele într-o poziție cuviincioasă, adică îi împreună mâinile pe abdomen, de parcă s-ar fi rugat, dar Melzer îl zori.

Cei doi bărbați se grăbiră, strecurându-se unul după altul, repede, de-a lungul zidului exterior dinspre nord, traversară Rio del Palazzo și ajunseră la Campo Santi Filippo e Giacomo, unde întunericul și ceața domneau pe deplin, așa că Meytens, care cunoștea mai bine drumul, a

dibuit de-a lungul caselor după ieșirea spre Salizzada San Provolo. Țelul lor era hanul Santa Croce, unde medicul încă mai locuia. Odată ajunși își petrecură restul nopții moțăind pe scaune.

Spre dimineață – se părea că ceața nu voia să se mai rărească – cei doi căzură de acord să o pună la curent pe Editha cu cele văzute și auzite în cursul nopții.

Un gondolier îi duse la Palazzo Agnese.

— Anunț-o pe donna Editha că tatăl ei și medicul Meytens doresc să îi vorbească! i se adresă Melzer unui servitor blazat, aflat în fața portalului dinspre Canale Grande.

Servitorul îmbrăcat în veșminte fine îi măsură cu privirea pe cei doi bărbați, ridică din sprâncene și le închise ușa în nas. Nu trecu mult și omul reveni spre a-i înștiința, cu nasul pe sus, pe cei doi:

— Donna Editha nu dorește să îl vadă pe niciunul.

Dar înainte ca acesta să fi apucat să închidă din nou ușa, Melzer îl dădu la o parte și pătrunse înăuntru împreună cu Meytens.

Însoțiți de protestele lacheului, Melzer și Meytens străbătură mai multe încăperi ale casei până dădură de Editha, care ședea în patul din dormitorul ei. Baldachinul înalt, galben, cu ciucuri și borduri aurii pe margini părea un cort fastuos. În stânga și în dreapta, pe pereți, oglinzi artistic înrămate induceau senzația de profunzime nesfârșită, pentru că fiecare oglindă reda imaginea celorlalte.

Melzer rămase uluit pentru o clipă, timp în care Editha i se adresă:

— Nu ți s-a spus că nu vreau să te văd? Celălalt, din partea mea, poate să rămână!

Arătă către medic, care rămăsese în spatele lui Melzer, zâmbind jenat.

Tonul folosit de Editha îl înfurie pe meșter, și pentru prima dată în viața lui strigă la fiica sa:

— Poate că ar fi mai potrivit ca mai întâi să ne asculți! Și, oricum, purtarea ta nu corespunde manierelor pe care timp de cincisprezece ani ți le-am băgat în cap.

— Maniere, maniere!

Ochii Edithei aruncau fulgere. Lovi cu mâinile cuvertura din mătase a patului și ridică mândră capul.

— Ce înseamnă maniere decid doar eu în această casă. Deci, ce vreți?

Melzer veni mai aproape de fiica lui și spuse pe un ton controlat:

— Vrem să te avertizăm, Editha. Ai prieteni falși. Ai încredere în acest *capitano,* rege al cerșetorilor. El are un singur scop, acela de a te ușura de averea ta.

— Niccolo? Vezi să nu mor de râs! Dimpotrivă, Niccolo m-a avertizat cu privire la înșelăciunile pregătite de Giovanelli, pe care l-

am dat afară.

— Nu a fost altceva decât un aranjament anterior. Giovanelli complotează împreună cu Niccolo și cu Lazzarini. Noaptea trecută cei trei s-au certat. Giovanelli a fost înjunghiat de către Lazzarini. Întâmplător, noi am fost martori ai crimei.

— Întâmplător?

Editha își privi lung tatăl, apoi i se adresă medicului:

— De ce vă ascundeți, Meytens? Ori și hainele dumneavoastră sunt mânjite cu sânge?

Melzer își privi veșmintele, la fel procedă și Meytens, și amândoi constatară că aveau urme de sânge pe mâneci.

— Scuze, spuse Meytens. Noi am dus cadavrul în portalul de la intrarea la San Marco, și nu am avut timp să ne schimbăm. Totuși, în ceea ce privește avertismentul tatălui dumneavoastră, el este adevărat. Eu și Melzer nu vrem altceva decât să vă ferim să faceți o prostie. *Il capitano* și Lazzarini sunt niște escroci rafinați.

— Bag mâna în foc pentru Niccolo. Lucru pe care nu l-aș face pentru voi doi.

Cuvintele acestea îl marcară profund pe meșter. Înghiți în sec. Apoi îl privi pe Meytens, căruia îi făcu un semn. Amândoi se întoarseră și părăsiră dormitorul fără o vorbă. În timp ce coborau treptele din piatră rece ale casei, meșterul îi spuse lui Meytens:

— Reține, doctore: eu nu mai am fiică!

— Nu spuneți așa ceva, încercă Meytens să îl mai potolească, s-ar putea să vă pară rău mai târziu.

— Nu, jur pe moaștele Sfântului Marcu: de astăzi eu nu mai am fiică.

Gondolierul îi aștepta în fața portalului. Meytens se opri și spuse:

— Sper să nu îmi luați în nume de rău ce voi spune, meștere Melzer, dar eu încă o iubesc pe Editha. O iubesc mai mult decât oricând, și aș face orice pentru a-i câștiga simpatia.

Melzer privi apa tulbure a canalului și repetă:

— Eu nu mai am fiică…

Capitolul XII

Foșnetul ciudat din urechile dogelui

De acum, lui Melzer ziua îi părea la fel de întunecată și cenușie precum ceața iernii de deasupra lagunei, ceață care nu se mai împrăștia peste zi și care învăluia cu tristețea ei străzile, canalele, casele și palatele. Meșterul se întorcea la Murano numai pentru a dormi, iar restul timpului bea prin cârciumile Veneției, fără a mai compătimi pe lumea aceasta pe nimeni, cu excepția lui însuși. Melzer nu se simțise niciodată în viața sa atât de nefericit și de singur.

Săptămâni la rând l-au interesat doar scrierea artificială și experiențele lui realizate după tipărirea indulgențelor. Îl bătuse gândul să abandoneze meșteșugul făuririi oglinzilor în favoarea celui al tipăritului. Clienți ar fi găsit cu siguranță destui, dar acum îi treceau prin minte doar gânduri negre și se întreba dacă nu cumva ar trebui să se întoarcă la Mainz, unde să ia totul de la capăt.

De la un tovarăș de beție, un producător de ciorapi din Strasburg, a aflat că în marile orașe de pe Rin bântuia ciuma ca urmare a verii călduroase și umede și că numeroase orașe își închiseseră porțile pentru străini. S-a hotărât deci să rămână, nu fără gândul ascuns de a-și putea modifica decizia imediat ce situația avea să permită.

Se pare că nenorocirile se țineau scai de el în acele zile întunecoase de ianuarie, pregătindu-i noi și noi modalități de a-l descuraja și de a-l chinui. De la asasinarea lui Giovanelli trecuseră doar câteva zile. Beția căreia i se dedase Melzer în disprețul lui față de sine îl făcuse să nu mai urmărească subiectul. Își șterse din memorie numele lui Lazzarini, sau, cel puțin, încercase să o facă. Până când într-o zi, pe la prânz, în piața din Rialto, unde se aflau cele mai bune cârciumi din oraș, a dat de Meytens, care i-a relatat agitat că ei doi erau căutați de oamenii poliției în legătură cu asasinarea lui Giovanelli.

Melzer, beat ca și în zilele anterioare, nu a dat inițial nicio importanță vorbelor lui Meytens, crezând că trebuiau să apară ca martori în fața Consiliului celor Zece pentru a-l dovedi drept criminal pe Lazzarini. În realitate, lucrurile stăteau altfel. Chestiunea luase o întorsătură destinată a-i pune în mare încurcătură pe Meytens și pe Melzer.

La Palazzo Ducale și în alte locuri din oraș existau așa-numitele „Bocce di Leone”, cutii din piatră în forma unui bot de leu prin intermediul cărora *denontie secrete*, mesaje anonime, erau adresate Consiliului celor Zece. Inițial, sarcina acestora fusese apărarea

Serenissimei de dușmanii statului și de spioni, dar curând ele au devenit punct de atracție pentru șantajiști, escroci și delapidatori.

Într-una dintre aceste cutii poștale a fost găsit într-o zi un pergament prin care se cerea, într-un limbaj grosolan, interogarea medicului flamand Meytens și a meșterului german de oglinzi Melzer în cazul lui Giovanelli, căpitanul de corabie înjunghiat. Aceștia ar fi fost văzuți în noaptea crimei de martori, având hainele mânjite cu sânge.

Pe venețieni, nu crima în sine îi deranja – în fond, Giovanelli nu avusese o funcție publică și nimeni nu se aștepta să primească o moștenire însemnată în urma morții lui – ci mai mult le dădea de gândit locul în care fusese găsit cadavrul – pe treptele de la San Marco. Acest lucru îl făcea pe patriarh să presupună că Giovanelli, care nu participase niciodată la slujbele religioase și nu făcuse donații Sfintei Biserici, putea să fi aparținut vreunei secte evreiești ori egiptene, ale căror jertfe omenești nu ar fi străine de mântuirea unor păcate grave. O ceată de atei în umbra lui San Marco?

Melzer era frământat, întrebându-se mai ales cine putea să îi fi denunțat. Ar fi putut fi vinovați de asta mai mulți: servitorul care stătuse la ușa de la Palazzo Agnese, pe care ei îl împinseseră la o parte, gondolierul care îi dusese la palat, dar și hangiul de la Santa Croce ori personalul de casă al lui Melzer. Da, își mai putea imagina chiar că Editha îi trădase.

Meytens își dădea seama însă de gravitatea situației, și, de când aflase de denunț, cugeta la cum ar putea dovedi că asasinul fusese Lazzarini. Cum, în definitiv, Lazzarini făcea parte din Consiliul celor Zece, părea aproape imposibil să reușească, așa că medicul a discutat cu Melzer ideea de a fugi.

Melzer era hotărât împotrivă. Pur și simplu nu credea că o anonimă era de ajuns pentru a condamna la moarte un om nevinovat. Așa că în ziua următoare s-au prezentat în Salla della Bussola în fața Consiliului celor Zece, unde au susținut că pe când se întorceau de la o beție au fost martori la asasinarea lui Giovanelli, și că îl recunoscuseră fără putință de îndoială pe asasin: un bărbat din rândul celor care îi audiau, respectiv Domenico Lazzarini.

Când Lazzarini, care în cadrul audierii folosea tonul cel mai înalt și care îl calificase pe Melzer ca bețiv notoriu ale cărui mărturii nu se bucurau de nicio credibilitate, a auzit acuzația, a sărit în picioare, a trântit scaunul de podea și a vrut să îi sară la gât meșterului. Cu mari eforturi au reușit să îl rețină messer Allegri, care conducea ședința, și doi oameni de serviciu vânjoși. Nu era prima dată – dar acest lucru se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă – când un membru al înaltului Consiliu, în timp ce își exercita atribuțiile, a fost acuzat de crimă.

Meytens și Melzer au mai susținut că Lazzarini era însoțit de

Niccolo, regele cerșetorilor. Lazzarini a negat însă că l-ar cunoaște pe acest om și a afirmat că pretinșii martori ai crimei erau în realitate asasinii.

Allegri a pus să fie adus regele cerșetorilor, care acum se autointitula căpitan de vas, pe care l-a întrebat:

— Ai fost în acea noapte împreună cu Domenico Lazzarini din Consiliul celor Zece?

— Nu îl cunosc pe acest Lazzarini! a răspuns Niccolo.

Lazzarini i-a confirmat spusele:

— Înaltul Consiliu poate să mă creadă: eu nu întrețin contacte cu cerșetorii și cu plebea, cu atât mai puțin cu unul ca acesta!

Asta a fost însă prea mult pentru *il capitano,* care a ripostat:

— Mă faci pe mine plebeu? Dar ca să fiu complice la planurile tale perfide am fost destul de bun!

Messer Allegri bătu cu pumnul în masă strigând:

— Așadar, Domenico Lazzarini nu îți este necunoscut?

Niccolo se sperie. Aruncă o privire nesigură lui Allegri, pe urmă îl privi pe Lazzarini, care nu avu nicio reacție.

— Care este răspunsul tău? reveni Allegri. Îl cunoști pe Domenico Lazzarini?

— Ăă… da.

Niccolo își trecu mâna prin părul lui lung și continuă:

— După cum spuneam, Lazzarini m-a folosit în afacerile lui dubioase. El a încercat să obțină flota Doerbeck, care acum îi aparține donnei Editha. Voia să mă facă părtaș la afacere.

Lazzarini, care până atunci fusese destul de calm, își ieși complet din fire. Trase cu putere aer în piept și își smulse gulerul de la gât. Apoi arătă cu degetul către Niccolo și urlă la Allegri, care ședea alături de el la masa lungă:

— Doar nu vreți să îi dați crezare acestui coate goale, un cerșetor fără căpătâi care nu pentru prima oară trebuie să se apere în fața acestui înalt Consiliu!

Vocea lui Lazzarini se frânse:

— El a fost! El l-a înjunghiat pe Giovanelli! Pot să dovedesc!

— Drace! strigă Niccolo. Are diavolul în el! Pe Isus cel crucificat, minte, minte, minte!

Membrii Consiliului se priveau între ei năuciți. Niciunul dintre bărbații îmbrăcați în negru nu cuteza să ia cuvântul. Mărturia regelui cerșetorilor îi luase prin surprindere.

Uimitoarea întorsătură intervenită în acest caz nu îi venea peste mână lui Allegri. Nu era un secret că Lazzarini și Allegri făceau parte din partide diferite. În plus, se urau precum Cain cu Abel. Pentru Allegri ar fi fost o desfătare să îl condamne pe Lazzarini pentru crimă, dar îi lipsea dovada, iar suspecți erau încă Meytens și Melzer, care

oricum mărturisiseră că mutaseră cadavrul pe treptele de la San Marco.

Cine știe ce ar fi decis *Consiglio* – asupra vinovăției ori nevinovăției decidea majoritatea voturilor – dacă în sală nu ar fi intrat valvârtej un *ufficiali,* care strigă că afară aștepta o femeie cu fața acoperită de un voal, care aducea o haină murdară de sânge și care ruga să fie audiată în cazul Giovanelli.

În rândul membrilor Consiliului crescu tulburarea, iar Allegri ceru ca martora necunoscută să fie introdusă în sală. Melzer o recunoscu imediat.

Femeia își proteja capul împotriva frigului cu un șal lat. În mâini ținea o legătură pătată de sânge, pe care o depuse în tăcere pe masa Consiliului, după care își scoase șalul de pe cap.

Nici nu terminase să desfășoare șalul, când Lazzarini sări în picioare, o dădu la o parte pe femeie, care scăpă șalul pe jos, apoi o luă la fugă și dispăru pe ușă.

Niciun membru al înaltului Consiliu nu găsi pe moment vreo explicație pentru comportamentul lui Lazzarini.

— Nu sunteți Simonetta, cântăreața la lăută? întrebă Allegri când își dădu seama pe cine avea în față.

— Da, eu sunt aceea, răspunse fata.

— Ce aveți de declarat? Ce-i cu legătura aceasta?

— Înalt Consiliu, începu Simonetta cu o voce hotărâtă, asasinul căpitanului de corabie Giovanelli se numește Domenico Lazzarini. Aceasta este mantia pe care el o purta în noaptea respectivă. Mi-a dat-o a doua zi, ca să i-o spăl, dar când am văzut sângele care o îmbibase, am bănuit că putea fi probă într-o crimă.

Bărbații îmbrăcați în negru se ridicară în picioare și întoarseră capetele în direcția mantiei acoperite de pete.

— Este, fără nicio îndoială, mantia lui Lazzarini? întrebă unul dintre consilieri.

— Da, sigur, răspunse Simonetta. Priviți nasturii cu litera L încolăcită. Niciun alt venețian nu poartă veșminte cu astfel de nasturi.

Melzer și medicul urmăreau tensionați explicațiile Simonettei. Li se ridicase o piatră de pe inimă. Dovezile contra lui Lazzarini erau copleșitoare chiar și pentru bărbații din *Consiglio* care făceau parte din partida lui. Acestora nu le scăpă zâmbetul ascuns al lui Allegri, care astfel își vedea cel mai important adversar înlăturat din cale.

În clipa următoare, chipul lui Allegri se întunecă, iar el o întrebă pe Simonetta:

— De când îl cunoașteți dumneavoastră pe *capo* Domenico Lazzarini și în ce raporturi vă aflați cu el?

Simonetta privi rușinată în podea. Scoase o batistă albă și o ridică în dreptul gurii.

Allegri o întrebă confidențial:

— Nu vreți să ne explicați?

— Vreau, zise încet Simonetta, ținând batista la gură, dar îmi este greu să vorbesc despre asta în fața înaltului Consiliu. Ar trebui să știți că Lazzarini este o pată rușinoasă în viața mea. Iar dacă vă închipuiți că eu vreau să mă răzbun, nu vă înșelați. Este răzbunarea unei femei înjosite, dar este adevărul! Lazzarini mă agasa demult timp cu insistențe și propuneri nerușinate, m-a urmărit, gelos, chiar și la Constantinopol, și m-a șantajat cu amenințări odioase. În cele din urmă, a reușit să distrugă până și dragostea vieții mele.

Spunând aceste cuvinte, ea îi aruncă lui Melzer o privire tristă.

Acesta evită ochii Simonettei. Nu o credea, și căuta să o pedepsească tratând-o cu dispreț, ceea ce nimeni din sală nu remarcă, cu excepția lui Meytens. Medicul stătea alături de Melzer și îl îndemnă pe acesta, din ochi, să răspundă privirii, dar meșterul se uita insistent pe fereastră.

— Fata vorbește serios, îi spuse el meșterului.

Totuși, acesta, încăpățânat, nu o onoră pe Simonetta nici măcar cu o privire.

Domenico Lazzarini era de negăsit, deși *il capitano* Pigafetta scormonise cartierele San Marco și Castello cu mai multe sute de oameni. Curând, zvonurile apărură unul după altul. Se spunea că, pentru a scăpa de rușinea unei condamnări la moarte, Lazzarini se înecase; alții l-ar fi văzut lucrând ca turnător de cositor la arsenale; unii credeau că era ținut ascuns de către doge în Palazzo Ducale.

Această bănuială nu era lipsită de temei. Ca arhitect, Lazzarini cunoștea ca nimeni altul tot hățișul de încăperi al palatului recent construit. Se spunea în șoaptă că, de frica poporului și pentru propria siguranță, dogele Francesco Foscari pusese să se construiască căi secrete de fugă, care se terminau sub nivelul apei, dar nimeni nu putea spune unde anume. Și se mai spunea că, prevăzător, dogele imaginase chiar și încăperi secrete fără ferestre, dar conținând suficientă hrană uscată, o ascunzătoare care i-ar fi permis să supraviețuiască nedescoperit luni de zile. Accesul în labirint s-ar fi aflat în spatele unuia dintre nenumăratele tablouri, ori chiar în mijlocul unuia dintre ele, pentru că o ușă ori o fereastră care părea pictată în tablou ar fi fost chiar una reală. Drept dovadă în sprijinul unei asemenea afirmații stătea faptul că, la scurt timp după terminarea lucrărilor, la Palazzo Ducale avusese loc un accident – de pe o schelă din Piazzeta căzuseră și muriseră doi artiști necunoscuți și doi muncitori. Se zvonea că aceștia fuseseră cei care executaseră încăperile secrete ale dogelui.

Asasinarea lui Giovanelli a înrăutățit simțitor situația dogelui,

pentru că în Veneția știa toată lumea că Lazzarini se număra printre apropiații cei mai prețuiți ai lui Foscari. În consecință, creștea greutatea unei alte familii venețiene, Loredani, care locuia într-un *palazzo* grandios aflat la câteva case de Ponte di Rialto, și care acum dispunea în *Consiglio dei Dieci* de mai multă influență decât dogele Foscari.

Foscari era, în plus, bătrân și uzat, urmărit de acele foșnete ale mării în urechi, astfel încât chiar și aceia care încă îi mai erau fideli credeau că zilele îi erau numărate. Meytens, care se bucura de încrederea dogelui, trebuia să inventeze mereu noi elixire și leacuri-minune pentru a-l ține în viață – spre marea mâhnire a doctorilor personali ai lui Foscari, care urmăreau suspicioși fiecare nouă terapie a medicului din Flandra, crezând că acesta, manipulat de dușmanii dogelui, încerca să-l otrăvească.

În niciun alt oraș al vremii nu domnea o asemenea suspiciune ca în Veneția, așa că până și carnavalul care transforma Serenissima într-o casă de nebuni nu reușea să domolească neîncrederea dintre partide. În palatele de pe marele canal se organizau petreceri exuberante, la care invitații, veniți cu măști artistic lucrate și în costume scumpe, rămâneau anonimi până târziu în noapte.

Măștile și costumele ofereau excelente modalități de ascundere a numelor oaspeților aflați la o sărbătoare-carnaval, și unii venețieni susțineau convinși că mascaradele fuseseră inventate tocmai pentru a ascunde identitatea unuia în fața celuilalt.

De când se știe, la Palazzo Agnese nu avuse loc niciun carnaval. Cu atât mai mult stârnise interes carnavalul la care donna Editha, noua stăpână a palatului, făcuse invitații. Și pentru că aceasta avea vârsta măritișului, era frumoasă și bogată și – din câte se știa – nu făcea parte din niciunul dintre numeroasele partide, existau destui pretendenți care tânjeau după favorurile Edithei precum diavolul după sărmanele suflete. Și după ce se auzise că donna Editha îl dăduse afară din casă pe medicul Meytens, care i-ar fi fost logodnic, devenise ținta prioritară pentru toți cei aflați în căutarea unei partide bune.

Într-una dintre primele zile ale lunii februarie, în față la Palazzo Agnese, pe canalul învăluit în ceață, se înghesuiau gondole și bărci festiv luminate, pline cu oaspeți mascați și costumați. Mulți erau atât de înțepeniți în costumele lor, încât puteau sta doar în picioare. Alții erau ridicați împreună cu tronurile pe care șezuseră în gondole. Auriul, negrul și roșul erau culorile predominante la oaspeții care soseau. Făcliile scăldau palatul într-o nuanță roșiatică, de parcă zidurile ar fi fost cuprinse de flăcări. Pretutindeni puteai vedea animale și păsări fantastice, uniforme străine, cardinali și curtezane stacojii, toți acoperiți de aur din cap până în picioare.

Printre mascați se amestecau și saltimbanci și artiști ambulanți,

acrobați și oameni pe picioroange, precum și femei ușoare învești mântate în sirene ale mării, expunându-și tremurând trupurile păcătoase.

Măștile migălos lucrate, din lemn, preponderent albe și cu luciu mătăsos, erau în primul rând utilizate în jocul de-a v-ați ascunselea. Acestea ascundeau și orice emoție care caracteriza un chip viu. Astfel se puteau întâlni prieten cu dușman fără a-și arăta unul altuia disprețul, însă sub măști rămâneau ascunse și lascivitatea și lăcomia, admirația și măgulirea.

Cea mai mare ghicitoare le-a oferit-o oaspeților gazda însăși, care nu a putut fi recunoscută printre damele distinse, printre femeile-păsări cu sânii goi, dansatoarele pe sârmă cu ciorapi lungi, albi și rochițe scurte, printre maicile care pășeau serioase, pline de demnitate – statut contrazis de decolteurile larg deschise – sau țigăncile cu rochii multicolore ori țărăncuțele venete. Unicul reper capabil să o trădeze, respectiv tinerețea ei, se dovedea ineficace, deoarece, în privința hainelor și a îngrijirii frumuseții, venețienele cunoșteau suficiente mijloace în stare a le ascunde vârsta.

Mai nou erau la modă măștile care reprezentau contemporani, precum membri ai Consiliului celor Zece, inchizitori ori călăi, chipuri bine-cunoscute tuturor. Preferat în mod deosebit era în acest sezon dispărutul Domenico Lazzarini, copiat perfect cu tot cu hainele lui cochete, care, în plus, mai era și foarte urât. În multe carnavaluri puteau fi văzuți concurând pentru titlul de cea mai bună copie câte trei sau patru Lazzarini.

Cu atât mai remarcabil le părea invitaților donnei Editha faptul că aici nu își făcuse apariția niciun Lazzarini. În schimb, un doge Franceso Foscari învești mântat în negru atrase întreaga atenție. Pe cap purta o căciuliță roșie, cu clape pentru urechi împotriva foșnetului mării, mari cât safranul cârmei unui gondolier. Ceea ce plăcu adversarilor lui și trezi dezaprobarea adepților lui Foscari; totuși, toți au evitat să își arate indignarea sau satisfacția.

Purtarea de măști și deghizarea se bucurau la Veneția de mai multă atenție decât în oricare altă parte, dar erau deseori și singura posibilitate de a exprima simpatia sau antipatia pentru unul dintre partide, pentru că acela care purta o mască ce ridiculiza o personalitate lui putea fi susținător al acesteia.

În salonul în care Daniel Doerbeck avea odinioară interdicție de a intra, un cvartet compus din flaut, liră, *viola da gamba* și percuție intona un exuberant dans cu pași lenți pentru perechi, al cărui farmec era dat de succesiunea pașilor, care se încheia după trei pași scurți cu un țopăit. Acesta provoca râsete vii când plinătatea formelor unor dame sărea din decolteu.

Un bărbat precum *avogadore* Cesare Pedrocchi, care apărea deghizat

în balaur cu solzi din piele colorată în verde, nu își putea ascunde adevărata identitate, căci chiar mergea șchiopătând ca un balaur. În schimb, armatorul Pietro di Cadore, deghizat în saltimbanc, despre care se știa că ura muzica din momentul în care depășea trei tonuri, se trăda pentru că dansul utiliza cinci tonuri – ceea ce îl făcea ca în toiul exuberanței să se oprească, să scoată din rândul dansatorilor și să își împingă pe o sofa dama, o călugăriță libertină, loc de pe care să urmărească zbenguiala șezând. În rest, se puteau face doar presupuneri în privința identității reale a celui care se ascundea sub o deghizare de mameluc, prostituată ori mucalit.

De tavanul sălii atârna un candelabru din sticlă cu peste o sută de lumânări, a căror strălucire scălda întreaga sindrofie într-o lumină de basm. Oglinzile de pe pereți multiplicau persoanele, sclipirile și tot ce strălucea. Pe mese lungi se aflau bucate din belșug: păsări de curte, potârnichi și fazani care puteau fi vânați în acest anotimp pe câmpiile din apropierea Veneției; pește prăjit și fructe de mare, patiseria pentru care bucătarii Serenissimei erau celebri; legume conservate în oale din pământ și fructe proaspete din Africa și din Orient. Donna Editha se arăta cu adevărat generoasă.

Doar în casele cele mai distinse se bea vinul din pocale de sticlă, și numai la ocazii speciale. Gazda se fudulea cu pocale prețioase de Murano, iar vinul turnat oaspeților nu provenea în niciun caz exclusiv din Veneto și din viile înconjurătoare; mai erau vinuri grele de Samos, vinuri ușoare din Creta și vinuri albe, nobile, de pe versanții sudici ai republicii Amalfi.

În ciuda exuberanței date de băutură, mâncare, chef și dans, se vorbea puțin, pentru ca mascații să nu se deconspire. Măștile se făceau înțelese reciproc mai ales prin șoapte și gesturi, ceea ce stârnea uneori hohote de râs. Și pe când încă se mai ghicea cine se ascundea sub fiecare deghizare, în sală apăru o mască Cesare da Mosto. Purtătorul ei era vizibil preocupat de o cocotă dezmățată. Dama învăluită în mătase galbenă nu părea să se împotrivească solicitărilor măștii cu nas ca pătlăgeaua; mai mulți invitați urmăriră cum frumoasa se dăruia acestuia cu picioarele larg depărtate, pe un scaun, după un paravan din lemn sculptat.

Vinul, dansul și voia bună au ațâțat simțurile din plin, și tot mai mulți invitați au renunțat la măști, ceea ce a produs o oarecare dezamăgire, dar și strigăte de admirație când femeia-pasăre cu pieptul dezgolit se dovedi a fi donna Allegri. Alții au folosit însă ocazia dezvăluirii prezenței dușmanului lor de moarte pentru a părăsi cât mai rapid carnavalul.

Spre miezul nopții mai rămăseseră doar două chipuri mascate: cocota în galben și da Mosto cel cu nasul borcănat. Când fata cea frivolă își scoase masca de pe față, cei prezenți avură parte de o

surpriză, căci din spatele măștii apăru chipul donnei Editha. Dar cea mai mare surpriză le-a rezervat-o masca da Mosto, pentru că în spatele ei nu era ascuns altcineva decât da Mosto însuși.

O clipă, Editha Melzer și Cesare da Mosto au rămas muți, față în față. Da Mosto rânjea viclean, de parcă el ar fi știut jocul de la bun început, în timp ce Editha nu își putea ascunde zăpăceala. Cei din jurul lor ascultară atenți următorul dialog:

— Sunteți surprinsă? Numele meu este da Mosto.

— Da Mosto? Nepotul papei? Dar chiar asta vă era masca!

— Adevărat. De ce să nu mă fi deghizat în propriul meu chip? De ce să mă fi dat drept altcineva?

— Dar se obișnuiește ca la carnaval fiecare să joace rolul altcuiva!

— Uneori, adevărul este cea mai bună deghizare. Cine crede oare în adevăr?

Edithei îi plăcu abilitatea de care dăduse dovadă nepotul papei, și răspunse:

— Dar eu nu cu dumneavoastră am făcut dragoste, ci cu masca dumneavoastră!

— Și în ce constă diferența, respectabilă donna Editha? Masca a fost originalul, și originalul a fost masca. Oricum ați fi privit situația, nu puteați greși.

Atunci Editha râse, și ripostă:

— Dacă nu ați fi atât de îngâmfat, messer da Mosto, cineva mai că s-ar putea îndrăgosti de dumneavoastră.

— Ah, eu credeam că asta s-a întâmplat deja demult, donna Editha. În definitiv, pe mine m-ați vrăjit cu toată arta unei cocote venețiene, ce puteți cere mai mult unui bărbat care va fi papă?

— Glumiți, messer da Mosto!

— Nu în această privință, donna Editha. Deci: acum v-ați îndrăgostit de mine sau nu? În definitiv, v-ați dăruit mie.

— M-am dăruit dumneavoastră? Vedeți să nu mă prăpădesc de râs!

— Râdeți, donna Editha! Îmi place râsul dumneavoastră!

— M-ați avut ca un desfrânat.

— Spuneți-i cum vreți, dar să nu spuneți că nu v-a plăcut.

Apoi se apropie de Editha, o luă în brațe și o sărută pasional. Editha nu se opuse; părea chiar că asta așteptase.

Oaspeții care erau martori la această întâmplare plină de pasiune aplaudară. Dar existau și pizmași, precum și unii care vedeau în neașteptatul amor o intrigă îndreptată împotriva dogelui.

Un bărbat corpolent, care nu atrăgea atenția și, care urmărise scena de la distanță, își puse masca de broască pe care o purtase toată seara, și se îndepărtă neobservat. Era medicul Chrestien Meytens.

Pentru meșter, zilele care au urmat au fost zile de chibzuință. Și cu

cât se gândea mai mult la sine și la soarta lui, cu atât mai mult își dădea seama că perioada petrecută la Veneția nu îi adusese nicio bucurie. Interogatoriul la care fusese supus la *Consiglio dei Dieci,* în timpul căruia din martor devenise acuzat, băgase spaima în el.

Și din nou îi trecu prin cap ideea de a părăsi Serenissima și de a se întoarce la Mainz.

Casa din Murano procurată de da Mosto pentru el îi oferea tot confortul posibil, dar în personal nu avea încredere. Era îngrijorat în privința viitorului, pentru că știa că averea lui nu îi va ajunge veșnic, și nu se prevedeau angajamente de folosire a scrisului artificial – și, pe deasupra, trebuia să recunoască și faptul că nici el nu se prea străduise să le caute.

Așa că vizitatorul care îi bătu la ușă într-o dimineață cerând să fie primit nu fu tocmai inoportun. Era străinul pe care îl cunoscuse la cârciumă în noaptea asasinării lui Giovanelli și care se prezentase ca Strigătorul în pustiu.

— Ce motiv ați avut să dispăreți atunci fără a spune nimic? îl întrebă meșterul pe neașteptatul oaspete.

Strigătorul luă o mină prietenoasă și răspunse:

— Știți și dumneavoastră: când doi prieteni au să își povestească ceva, nu este loc pentru o ureche străină.

— Eu nu am secrete. Oricine poate să îmi asculte vorbele.

— Așa o fi, meștere Melzer. Dar ceea ce avem noi de discutat chiar nu este destinat și altor urechi.

Cuvintele străinului stârniră curiozitatea meșterului.

— Eu aș prefera să nu vorbiți cu mine atât de enigmatic. Care este secretul dumneavoastră și ce legătură am eu cu el?

Melzer îi oferi Strigătorului un scaun și închise ușa, deoarece observă că străinul se uita suspicios în jur.

— Cu indulgențele false, mă refer la cele ale falsului papă… începu străinul.

— Nu a fost vina mea, interveni Melzer. Eu tipăresc ceea ce mi se plătește. Nu îl puteți face răspunzător pentru conținutul unei scrisori pe cel care a scris-o la dictare.

Strigătorul în pustiu ridică mâinile în semn de apărare.

— Să ne înțelegem, eu sunt departe de a vă găsi dumneavoastră vreo vină în chestiunea aceasta. Dimpotrivă, eu văd această poveste mai curând hilară, pentru că ea dezvăluie modul absurd în care papa de la Roma face afaceri.

— Nu sunteți un adept al papei?

— Dar dumneavoastră? răspunse străinul cu o nouă întrebare.

Melzer clătină din cap.

— Niciun om cu mintea limpede nu poate să urmeze indicațiile papei în aceste vremuri. Cred că nici măcar domnul nostru Isus nu ar

face-o. Locțiitorul lui și înalții prelați de la Vatican au totdeauna în vedere numai propriile avantaje. Aștia vând speranța și iertarea precum precupețele peștele împuțit.

— Sunteți un om curajos, meștere Melzer. Asemenea vorbe sunt ca pâinea caldă pentru inchizitori.

— Eh, eu nu vă cunosc, dar dumneavoastră nu mă veți trăda.

— Fiți fără griji, meștere Melzer, și eu gândesc ca dumneavoastră.

— Dar nu ați venit aici pentru a-mi spune asta.

— Nu, sigur că nu.

— Deci?

— Aș prefera să nu îmi mai puneți întrebări. Vă voi spune tot ce sunt autorizat să spun.

Meșterul deveni nerăbdător.

— Așadar, vorbiți!

— Cunoașteți Noul Testament?

— Ce întrebare! Niciun creștin nu crește fără Sfânta Scriptură, și pentru mulți ea este o mângâiere în vremurile grele.

— Atunci, gândiți-vă și la mărimea cărții.

— Sigur. Douăzeci de călugări harnici scriu la un singur exemplar timp de trei luni.

— Cam așa, meștere Melzer. Ce ați zice de multiplicarea Noului Testament prin tipărire?

Melzer se sperie. Niciodată nu se gândise să tipărească un text care să cuprindă mai mult de o singură pagină, darămite o carte…

— Firește că îmi pot imagina așa ceva. Dar dați-mi voie: mi se pare lipsit de sens, pentru că, pe de o parte, Noul Testament este atât de răspândit în scriere de mână, încât nu mai sunt necesare atât de multe exemplare în plus, iar pe de altă parte, mulți călugări din cancelariile mănăstirilor, care contribuie la întreținerea acestora, ar rămâne fără obiectul muncii.

— Nu este vorba despre acel Nou Testament cunoscut de dumneavoastră!

— Ci de…?

— Ci de unul pentru care niciun pios călugăr nu și-ar ascuți pana, pentru că este altfel decât cel propovăduit de biserică.

— Deci, un document eretic?

— Nu trebuie să îl numiți așa! Și v-am mai spus: fără întrebări! V-am zis deja destul. În plus, vă mai sugerez că Veneția nu este locul potrivit pentru această activitate. Ar trebui să vă întoarceți în Germania, la Köln, Strasburg sau Mainz pentru a răspunde ofertei mele.

— Și cum vă imaginați asta? Eu sunt tipograf, nu mag, nu pot să fac vrăji. Am nevoie de un atelier și de utilaje scumpe!

— Nu vă va lipsi nimic, meștere Melzer, absolut nimic. Iar în ce

privește plata muncii dumneavoastră, ea va fi mai mare decât orice plată primită până acum oricum, suficientă pentru a vă asigura un trai lipsit de griji până la sfârșitul vieții.

Melzer îl măsură din priviri pe străin. Nu știa dacă poate să creadă vorbele Strigătorului în pustiu. Evenimentele ultimelor zile îi întăriseră ideea de a părăsi Veneția și de a începe o viață nouă altundeva. De aceea oferta făcută de străin nu îi venea peste mână. Era lotuși o decizie greu de luat.

Bănuind ce îi trece prin minte lui Melzer, străinul se ridică și dădu să plece.

— Nu mă aștept la o decizie necugetată, meștere Melzer. Vă las timp să vă gândiți. Voi reveni.

Strigătorul se înclină politicos și părăsi casa.

Dezorientat, Melzer strigă în urma lui:

— Dar eu nu vă cunosc nici măcar numele!

Străinul se întoarse din mers, îi făcu un semn meșterului și răspunse:

— Ce importanță au numele? După cum v-am mai spus, eu sunt Strigătorul.

Acestea fiind spuse, străinul își continuă drumul spre Ponte San Donato.

De acum meșterul trăia într-un permanent conflict cu sine însuși. Nu se putea hotărî să accepte oferta străinului. Să riște un nou început? Putea să lase atât de ușor în urmă trecutul? Trecutul însemna pentru Melzer dragostea pentru Simonetta, cea mai fericită perioadă a vieții lui, dar, în același timp, și cea mai mare dezamăgire. Dacă întorcea spatele Veneției, însemna să îi abandoneze pe cei mai importanți oameni din viața sa, fiica și iubita; se surprinse considerând-o încă pe Simonetta iubita lui.

Unui februarie rece și posomorât îi urmă un martie luminos, care îi umplu de nădejde sufletul sfâșiat al meșterului. Într-o zi de la începutul lunii martie, Michel Melzer fu căutat de doi lachei îmbrăcați în roșu, care se remarcau printr-o politețe ce nu putea fi trecută cu vederea, dar și printr-o anumită aroganță. Purtau pe cap berete rotunde, și tunicile lăsau să li se vadă coapsele pline. Aveau încălțări cu toc înalt și se recomandau trimiși ai dogelui Francesco Foscari.

Meșterul nu presimți nimic bun atunci când cei doi i-au cerut, cu fermitate politicoasă, să îi însoțească. Dogele dorea să îi vorbească.

Palazzo Ducale îi redeșteptă lui Melzer amintiri neplăcute. Își jurase să nu mai calce niciodată pragul clădirii întortocheate ale cărei ziduri emanau obsesia puterii și iluzia autorității. Dar când întrebă ce s-ar întâmpla dacă nu s-ar supune solicitării, trimișii îi dădură de înțeles că vor face uz de forță.

La Fondamenta Giustiniani îi aștepta o ambarcațiune cu baldachin și perdele. Patru vâslași în uniforme cu dungi roșii și albastre țineau ramele deoparte și de alta a ambarcațiunii precum bețele de steag, și nici nu apucă bine Melzer să urce, că și începură să vâslească fără niciun zgomot în apa care dansa ritmic în sus și în jos la prora bărcii. Se îndreptară direct către Rio di Santa Giustina, unde ambarcațiunea își reduse din viteză pentru a traversa cartierul Castello cu șirurile lui de case și canale. După mai puțin de o jumătate de oră, barca acostă la Molo San Marco.

Trimișii aleseră intrarea secundară păzită din partea de est, din apropiere de Ponte della Paglia, și îl însoțiră pe Melzer pe o scară din piatră până la primul etaj al palatului, ale cărui ferestre erau ascunse în spatele unei colonade. După ce străbătură mai multe încăperi cu picturi splendide, în care nu exista nicio piesă de mobilier, în fața lor se deschiseră, mânuite parcă de o mână fantomatică, canaturile unui portal în arc ascuțit. Unul dintre însoțitori îl împinse pe meșter spre ușă. Melzer se trezi așteptând într-o sală lungă.

Prin ferestrele semicirculare din partea stângă pătrundea o lumină orbitoare care desena modele complicate de umbre pe peretele pictat. Din celălalt capăt al sălii veniră doi servitori în livrele, care îl conduseră la o estradă ce se întindea pe toată lățimea sălii. După puțin timp, ușa din dreapta se deschise și intră dogele Francesco Foscari, urmat de o suită de demnitari înveșmântați luxos.

Melzer îl recunoscu pe doge după căciulița cu clape triunghiulare pentru urechi, din brocart roșu-maroniu, trasă bine pe față și legată cu bentițe sub bărbie. Trăsăturile fine ale feței sale, ochii mici și vicleni, care atrăgeau atenția, și pielea palidă îi dădeau dogelui o înfățișare oarecum feminină, subliniată de statura firavă și de mersul cu pași mici.

Bărbatul care intrase în sală în spatele lui Foscari nu era mult mai înalt decât dogele, totuși încerca să câștige prestanță printr-o bonetă cilindrică, ridicată deasupra frunții și terminată într-o rotunjime asemănătoare cupolei de la San Marco. Purta un veșmânt lung, roșu, de sub care apăreau încălțările de aceeași culoare, și mai avea o capă bordată cu blană, a cărei trenă se târa pe podea. Pe piept îi strălucea o cruce din aur cu rubine și smaralde.

— Deci, dumneata ești tipograful din Mainz? începu dogele după ce el și demnitarul din spatele lui se așezară pe singurele scaune aflate în sala amplă.

— Michel Melzer este numele meu, și am învățat meșteșugul fabricării oglinzilor. De tipografie am aflat mai degrabă din întâmplare.

— Și acum trăiești aici, în Serenissima?

— Din toamna trecută, *vostra altezza.*

— Ca tipograf.

Melzer ridică jenat din umeri.

Dogele și demnitarul schimbară priviri care voiau să spună multe. În cele din urmă, demnitarul se ridică în picioare și făcu câțiva pași către Melzer, care stătea la baza estradei, și îi întinse mâna dreaptă cu palma în jos.

Nici după ce se uită lung la mână, meșterul nu știu ce să facă, așa că dogele, care urmărise scena, spuse:

— Trebuie să săruți inelul, tipografule. *Eccellenza* este noul legat papal, Leonardo Pazzi!

Melzer tresări instinctiv când auzi cine se afla în fața lui. Speriat, apucă mâna înaltului demnitar, a cărui îmbrăcăminte semăna prea puțin cu a unui episcop, și o duse la buze.

Eccellenza coborî satisfăcut privirea către Melzer. Mulțumită bonetei și estradei pe care se afla Leonardo Pazzi, acesta părea cu două capete mai înalt decât Melzer, căruia i se adresă de sus:

— Deci, dumneata ești tipograful care a realizat indulgențele false pentru nepotul Sfinției Sale papa prin scriere artificială?

— *Eccellenza,* răspunse Melzer, ridicând sfios privirea, puteam eu să bănuiesc că nepotul papei este cel mai mare dușman al său? Eu sunt doar un tipograf, și nu frecventez asemenea înalți slujitori ai bisericii. Eu tipăresc ce mi se dă.

Din spate se auzi vocea dogelui:

— Are dreptate, *eccellenza.* Tipograful nu poate fi făcut vinovat pentru conținutul și efectele muncii lui.

Legatul ridică piciorul și dădu deoparte trena cu tocul, apoi se întoarse și se adresă dogelui:

— *Quod non est, non legitur* – ceea ce în latină înseamnă „Ceea ce nu există, nu poate fi nici citit”. Apoi adăugă în venețiană pură: Sfinția Sa papa Eugenio consideră scrierea artificială atât de periculoasă, încât cere ca orice pergament care nu este scris de mână să fie prevăzut cu un „imprimatur” al papei, altfel cei vinovați vor fi deferiți Inchiziției. S-a înțeles?

Dogele dădu cam supărat din cap și ripostă:

— *Eccellenza,* tipograful din Mainz este singurul din Serenissima care stăpânește această artă, și a apelat la ea doar o singură dată. Cred că acordați acestei invenții o prea mare importanță.

— Paguba făcută de acest unic pergament multiplicat, hămăi Leonardo Pazzi privind când la Melzer, când la doge, este destul de mare, *vostra altezza!* El l-a îmbogățit pe nepot și l-a făcut de râs pe Sfinția Sa. De fapt, aprecierea importanței invenției vreau să o las Atotputernicului și istoriei.

Acum interveni și Melzer:

— Dacă îmi este permis, *eccellenza,* nu sunteți singurul pentru care

scrierea artificială înseamnă ceva. După cum poate că știți, eu vin din Constantinopol, unde veniseră după această invenție, pe lângă legatul papal Albertus di Cremona, și aragonezii și genovezii.

— Deci, ați fost martor la asasinarea lui di Cremona?

Pazzi își făcu semnul crucii.

— Da, *eccellenza,* Dumnezeu să-l ierte. Am văzut pumnalul din spatele lui.

— Prin urmare, îl știi pe asasinul lui di Cremona?

Melzer clătină din cap și privi în podea.

— Eu am fugit din Constantinopol.

— De ce?

— Pentru a scăpa de insistențele lui Cesare da Mosto. Se dădea drept legat al papei, dar încă de pe atunci eu nu m-am încrezut în el. Și mai era și acest Domenico Lazzarini, care voia să mă aducă la Veneția, la comanda Serenissimei…

Când Melzer pronunță numele de Lazzarini, dogele se tulbură, își vârî degetul mic în urechea stângă și țipă dureros:

— Marea, marea, auziți și dumneavoastră foșnetul mării?

Leonardo Pazzi nu acordă atenție crizei bruște a dogelui și insistă:

— Și da Mosto te-a urmărit până la Veneția?

— A apărut într-o zi și mi-a cerut să execut sarcina pe care mi-o dăduse. Am vrut să îi restitui banii, însă m-a amenințat, făcând referire la Albertus di Cremona și punându-mi pe masă arma crimei. Am înțeles ce voia să spună și am cedat, mai ales că îmi amenajase pe insula Murano un atelier cum nu se putea mai complet.

Legatul papei se întoarse și îl întrebă pe dogele Foscari:

— Așadar, Cesare da Mosto încă se mai află în acest oraș?

Foscari tocmai se scobea în urechea stângă, așa că Pazzi se văzu nevoit să repete întrebarea. În cele din urmă, dogele răspunse:

— Da Mosto, la Veneția? Cum aș putea eu să știu așa ceva? În Serenissima sunt prea mulți străini.

Pazzi îl privi supărat și își trecu mâna peste marginea din blană a mantiei.

— Eu mă aflu aici pentru a vă anunța vizita Sfinției Sale în ziua înălțării Sfintei Cruci, sărbătorită de creștinătate la mijlocul lunii septembrie. Sfinția Sa va călători împreună cu o suită numeroasă, pentru a-i convinge pe toți cei care se îndoiesc că ar mai trăi, și pentru a-l excomunica pe Cesare da Mosto, nepotul lui.

Dogele se ridică, se înclină de câteva ori în direcția legatului papal și spuse:

— Serenissima îi va pregăti Sfinției Sale o primire triumfală, despre care va vorbi întreaga lume, *eccellenza.*

— Din partea dumneavoastră nici nu se așteaptă altceva. Știți însă că vistieria Sfinției Sale este goală. Deci vă revine suportarea

costurilor călătoriei, plus o contribuție corespunzătoare pe care Serenissima este onorată să o datoreze. Sfinția Sa se gândește la o insulă lucrativă, ori la veniturile uneia dintre posesiunile Veneției *in aeternum.*

— *In aeternum?* repetă Foscari și, surprins, căzu pe gânduri cu privirea în podea. Știți, *eccellenza,* eu sunt un adept înfocat al papei de la Roma, dar Serenissima cunoaște, din păcate, nu doar adepți ai Sfinției Sale. Și, ca să o zicem pe bune, între Dorsoduro și Castello există numeroși adversari ai papei, iar o primire pompoasă ar putea pune viața pământească a Sfinției Sale în mare pericol.

Leonardo Pazzi nu se arătă surprins de cele auzite și răspunse hotărât:

— *Vostra altezza* va face totul pentru a evita asta. Iau notă de făgăduiala dumneavoastră de a proteja viața pământească a Sfinției Sale ca pe propria voastră viață. Și în ce te privește pe dumneata, tipografule – legatul îl măsură cu o privire severă – greșeala îți va fi compensată prin tipărirea a de zece ori zece mii de indulgențe prin care Sfinția Sa promite deplina iertare tuturor celor care le dobândesc cu credință.

— O sută de mii de indulgențe? *Eccellenza,* dar sunt mai multe decât stele pe cer! Cum aș putea duce la bun sfârșit această însărcinare?

— Te-ai tot lăudat cu arta ta și ai susținut că ai putea să scrii mai repede decât o sută de călugări din o sută de mănăstiri în o sută de zile. Așa că vezi cum te descurci.

Pazzi scoase din buzunarul interior al mantiei un pergament, îl despături și i-l întinse lui Melzer. Acesta îl citi cătrănit și, strângând din pleoape, zise:

— *Eccellenza,* Dumnezeu să mă pedepsească, dar pentru acest text este nevoie de cantități imense de cerneală și pergament, ca să nu mai vorbim de plumb și cositor. Lucrarea ar fi unică și ar costa mai mult decât o cruciadă în Țara Sfântă!

Reprezentantul papei afișă un surâs diavolesc și grăi către Melzer, în timp ce îl privea dintr-o parte pe Foscari:

— Dogele este unul dintre oamenii papei. El vă va avansa suma necesară. Nu trebuie să îți lipsească nimic, tipografule!

Melzer îl privi întâi pe legat, apoi încercă să ghicească gândurile lui Foscari de pe chipul ridat al acestuia, și, pentru că impresia lăsată era că nu exista nicio speranță să se aleagă măcar cu un ducat din aur pentru munca lui, întrebă curajos:

— Și dacă aș fi în imposibilitatea de a accepta oferta dumneavoastră, *eccellenza?* Eu sunt doar un meșteșugar care face oglinzi, și cu siguranță că nu sunt făcut pentru asemenea treburi. Dacă Sfinției Sale papa Eugen i-ar face plăcere să aibă un cabinet cu oglinzi în care imaginea Sfinției Sale să se reflecte de o sută de ori și mai

mult, atunci eu sunt omul potrivit, dar altfel…

— Taci! îl întrerupse legatul.

Chipul bărbatului era roșu de mânie.

— Înțeleg eu bine, ori te opui pretențiilor papei?

Melzer ridică din umeri și privi în podea.

— Ești vândut diavolului? Ai lucrat pentru Cesare da Mosto, nepotul papei, despre care orice creștin știe că este un dușman de moarte al Sfinției Sale! I-ai pricinuit papei pierderea a zeci de mii de iertări ale păcatelor prin indulgențe! L-ai făcut pe Sfinția Sa de râsul dușmanilor lui și l-ai declarat mort pe papa Eugen! Se pare că nu ai înțeles, tipografule, că fiecare dintre aceste acuzații ar fi suficientă pentru ca tu să ajungi în fața inchizitorilor!

— *Eccellenza!* strigă indignat Melzer. Nici măcar împăratul Constantinopolului nu știa că Cesare da Mosto este dușmanul Sfinției Sale. Cum puteam eu, un simplu meșteșugar din landurile germane, să bănuiesc că afacerea era îndreptată contra Sfinției Sale? Eu am crezut că slujesc papalitatea romană.

— Tâmpit discurs!

— Este adevărul, *eccellenza!*

Pe doge, care și așa abia dacă mai avea prieteni, îl interesa să nu fie considerat dușman al papei, de aceea încercă să medieze între Melzer și Pazzi. Ceea ce nu era ușor, pentru că trebuia să suporte cheltuielile de tipărire, în timp ce papa Eugen avea să bage câștigul în propriul buzunar. În final, reuși totuși să obțină promisiunea lui Melzer că va accepta însărcinarea papei, și să se asigure, în ceea ce îl privea pe legat, că afacerea trebuia ținută în secret, motiv pentru care Melzer avea să doteze un nou atelier, în oraș, într-un loc necunoscut.

Meșterului îi convenea dorința dogelui. Nu se mai simțea bine pe insula Murano de când îl părăsise Simonetta.

Noul domiciliu al lui Melzer era în apropiere de Campo San Lorenzo, în cartierul Castello, nu departe de arsenal. Clădirea din secolul trecut se încadra armonic în șirul unor case asemănătoare cu două etaje, și dispunea la parter de suficiente spații care să fie transformate în atelier.

Mutarea s-a făcut fără vâlvă, și după numai o săptămână Melzer s-ar fi putut apuca de treabă, dar îi lipsea principalul: literele.

I le dăduse spre păstrare egipteanului Ali Kamal atunci când voise să fugă cu Simonetta la Triest. Planul fusese zădărnicit de Lazzarini, și Melzer renunțase la ideea de a fugi. Acum, Ali Kamal era de negăsit. Toate cercetările în port, în Riva degli Schiavoni, nu s-au soldat cu niciun rezultat. Niciunul dintre hamali și zilieri, cei mai mulți dintre ei adolescenți, nici măcar nu auziseră de numele Ali Kamal.

Asta i-a dat de gândit meșterului, așa că a recurs la o șmecherie. Dimineața devreme, când corăbiile ancorate în fața lagunei intrau în

port și pe dig domnea o mare animație, Melzer se amestecă printre călători și strigă:

— Sacul meu de călătorie! Mi s-a furat sacul de călătorie!

Nu dură mult și un adolescent zdrențuit veni la Melzer și își oferi ajutorul în mai multe limbi. Spunea că Veneția era un loc periculos; peste tot roiesc hoții și tâlharii, însă el îl putea ajuta pe străin.

Cuvintele îi erau oarecum cunoscute meșterului, așa că fu de acord să îl însoțească pe băiat la un „local al obiectelor găsite", aflat în spatele arsenalului. Acolo erau păstrate bagajele fără stăpân.

Locul era chiar lângă Rio di San Francesco și avea o singură intrare dinspre canal. Răspunzând strigătelor, un barcagiu veni de pe celălalt mal și îi trecu pe Melzer și pe băiat dincolo.

În casa pe jumătate dărâmată, prin șarpanta acoperișului pătrundea o lumină slabă, mirosea a mucegai și a lemn putred. Odinioară clădirea avusese mai multe etaje, dar acestea se prăbușiseră demult, așa că toate bagajele erau îngrămădite pe pământul gol.

Din spatele unei asemenea grămezi cu saci de călătorie, lăzi din lemn și baloturi se ivi – Melzer nici nu se așteptase la altceva – Ali Kamal. Acesta fu surprins de întâlnire și bolborosi câteva cuvinte prietenoase. Se miră că Melzer îl găsise și zise, arătând către însoțitorul meșterului, că îl va pedepsi pe trădător.

Melzer trecu peste pretextele egipteanului și zise:

— Sunt aici pentru a-mi recupera literele pe care ți le-am lăsat spre păstrare.

Ali simulă compătimirea pentru eșuarea fugii cu Simonetta. Dar, din păcate, banii s-au dus – căpitanul vasului ceruse banii în avans.

— Bine, bine, zise Melzer, nu vreau să îmi restitui banii, vreau literele mele!

Ali dădu ochii peste cap.

— Oh, am păzit literele dumneavoastră ca pe ochii din cap, meștere Melzer, pentru că știu cât de importante sunt pentru dumneavoastră.

— De aceea te-am și plătit regește, egipteanule!

— Desigur, meștere Melzer, cu mine ați fost întotdeauna generos. Acum vă rog doar un lucru: nu trădați nimănui ce afaceri fac eu aici. Știți că am de întreținut o mamă bolnavă și patru surori.

Meșterul zâmbi și îl asigură că nu are niciun interes să îi facă rău. În definitiv, ei erau vechi aliați.

Ali Kamal se arătă satisfăcut și, de după un perete din cuiere, saci de călătorie și lăzi, aduse caseta cu litere încredințată de Melzer în urmă cu șapte săptămâni.

— Dar pot să mă bazez pe dumneavoastră, meștere Melzer? Nu spuneți nimănui ce meserie practic eu aici!

— Mă voi gândi la asta, lăsă Melzer răspunsul în coadă de pește.

Capitolul XIII

Visele lui Lorenzo Pazzi

— Messer Melzer, *sua altezza* dogele Francesco Foscari m-a însărcinat pe mine, primul dintre *ufficiali,* să am grijă ca dumneavoastră să duceți la îndeplinire înalta sarcină primită de la Serenissima. Numele meu este Benedetto.

Bărbatul aflat în ușa noii case purta uniformă din brocart albastru-auriu așa cum meșterul văzuse deseori, și o beretă înaltă, rotundă, care amintea de bereta dogelui. Purta întotdeauna asupra sa arbaleta; Benedetto trecea drept cel mai bun țintaș din Veneția și obișnuia ca, din când în când, pentru propria plăcere, să tragă în porumbei aflați în zbor. Înainte ca Melzer să îi poată răspunde, Benedetto continuă:

— La Rio di San Lorenzo așteaptă o barcă plină cu mobilier de la cei mai pricepuți tâmplari ai orașului, contactați de *sua altezza* pentru dumneavoastră. Avem destui hamali. Putem începe descărcarea?

Melzer încuviință neîncrezător. Bărbatul făcu un semn și câțiva oameni voinici începură să care mobilier scump: cufere din lemn de pin de nuanță deschisă, mese și scaune cu rezemătoare pentru brațe din lemn negru african și elemente ale unui pat care, cu baldachinul lui ornat auriu și cu perdelele grele, aducea cu mica scenă a teatrului de umbre din apropiere de Campo Santa Margherita.

Fără ca vreunul dintre hamali să fi discutat ceva cu Melzer, fiecare piesă de mobilier își găsi locul potrivit, de parcă ar fi fost făcută pentru acel loc. Meșterul rămase cu gura căscată, însă viața îl învățase că pe lume nimic nu este degeaba și că darurile aparent generoase ascund, de cele mai multe ori, un scop.

Când Benedetto observă neîncrederea din privirea lui Melzer, remarcă la obiect:

— *Sua altezza* dogele este de părere că doar dacă vă simțiți bine puteți presta o activitate corespunzătoare.

— Înțelepte cuvinte are dogele, făcu haz Melzer, dar cum se împacă el cu opinia generală a venețienilor că dogele este cărpănos precum un petrecăreț bogat?

— La momentul potrivit, meștere Melzer, zgârcenia nu a dăunat nimănui, ripostă slujbașul.

Meșterul dădu din cap zicând:

— Cu siguranță, nu cărpănosului!

Amândoi râseră și hamalii plecară.

— Dacă mai aveți vreo dorință… spuse Benedetto și îl privi

întrebător pe meșter. Sunt împuternicit să vă îndeplinesc orice dorință, messer Melzer.

— Pe legea mea, mai lipsește doar să-mi aduceți muieri în casă, ca să mă bine dispună!

— Este o dorință ori o formă de indignare?

Melzer ridică mâinile strigând:

— Gata! De femei sunt sătul, și eu știu foarte bine despre ce vorbesc.

Bărbatul înclină din cap înțelegător și zise:

— De-o fi să fie, să-mi spuneți. În Veneția sunt destule femei frumoase și discrete. Vă rog să mă înțelegeți bine: misiunea dumneavoastră trebuie să rămână un secret absolut. Este dorința Excelenței Sale legatul papal. Nimeni nu este mai predispus la a dezvălui un secret decât o iubită dezamăgită ori respinsă. De aceea îmi permit să vă rog ca, dacă aveți chef de așa ceva – și câți dintre noi nu ar încerca asta – adresați-vă mie cu toată încrederea. Dacă doriți, vă pot trimite cele mai frumoase femei ale Serenissimei.

— Nu îmi trebuie, puse Melzer capăt discuției brusc, și îl conduse pe *ufficiale* la ușă.

Rămas singur în casa recent mobilată din apropiere de Campo San Lorenzo, căreia nimic nu îi lipsea în privința dotării și a comodității, gândul lui Melzer zbură din nou la Simonetta. Nopțile petrecute împreună îi trecură prin minte ca niște viziuni, dar sentimentele răscolite oscilau între ură și dorință. Pe Simonetta o ura pentru că îl înșelase tocmai cu Lazzarini, acest bufon înfumurat. Dar, în aceeași măsură în care o ura, o și dorea. Visa la tandrețea și moliciunea trupului ei mlădios, la părul ei bogat și negru, la degetele sale albe ca zăpada care mângâiau strunele lăutei, scoțând sunetele cele mai dulci. Îi era rușine de sine însuși când, ca un câine vagabond în călduri, se strecura pe lângă cârciuma din piața San Marco, unde cândva cântase Simonetta. Acum, acolo cânta piese de dor un artist ambulant din Napoli.

Organizarea noului atelier îi luă lui Melzer câteva săptămâni. Aduse aici vechea echipă, alături de care făcuse treabă bună în Murano. Pentru orice îl avea la îndemână pe Benedetto; acesta prelua comenzile și, în scurt timp, făcea livrările de materiale în cantități mai mari chiar decât era necesar pentru comanda Sfinției Sale. Lemn și lut, cositor și plumb, pergament și hârtie velină se înălțau grămezi până la tavan în încăperile din spatele atelierului. Și tocmai când Melzer se pregătea să ordoneze în casete literele turnate pentru textul indulgențelor, a primit neașteptata vizită.

Leonardo Pazzi, care se mai afla încă la Veneția cu scopul de a supraveghea pregătirile pentru vizita papei Eugen al IV-lea, trebuie să fi aflat de la Benedetto faptul că Melzer începuse treaba. Într-o seară

în care păsărelele încă mai ciripeau cu foc în Campo San Lorenzo, Pazzi apăru în atelierul lui Melzer pentru – după cum spunea el – a vedea cum merge activitatea. Spre deosebire de prima întâlnire din Palazzo Ducale, îmbrăcămintea legatului nu mai era bătătoare la ochi, iar omul arăta ca un student călător. Era însoțit de două gărzi vânjoase, care se postară în fața ușii.

Pazzi se interesă dacă dogele își îndeplinise îndatoririle și dacă tipograful va fi în stare să respecte termenul, însă din fața casei se auziră strigăte de parcă ar fi avut loc o luptă. Legatul, a cărui purtare arogantă îi amintea lui Melzer de Albertus di Cremona, păli.

— Blochează ușile, meștere Melzer, pe viața mea! Nu trebuie să fiu văzut aici!

Melzer nu găsea o explicație pentru ceea ce se petrecea în fața casei, și vru să dea curs solicitării legatului. Dar înainte de a fi ajuns la ușă, aceasta a fost dată de perete, iar în fața lui apăru în semiîntuneric un bărbat, pe care îl recunoscu imediat după silueta îndesată: Cesare da Mosto.

Da Mosto nu scoase o vorbă, se întoarse și le făcu un semn însoțitorilor lui, care îi atacaseră pe paznicii lui Pazzi și îi legaseră, să scape de ei. Apoi trecu prin fața lui Melzer în atelier, unde legatul se adăpostise în spatele unui stâlp.

Melzer, care îl urmă pe da Mosto, văzu cum tremurau buzele lui Pazzi. Legatul papei apărea deodată laș, fricos. Liniștea din încăpere și tăcerea lui da Mosto aveau un efect funest. Prin capul lui Melzer trecură fulgerător gânduri tulburi legate de ceea ce urma să se petreacă. Văzu pumnalul lui da Mosto în teacă. Cunoștea impetuozitatea bărbatului, arțagul și violența acestuia. Melzer nu se mai îndoia că Leonardo Pazzi se va prăbuși la podea în clipa următoare. Vru să strige, să fugă, dar o forță inexplicabilă îl reținu.

În liniștea deplină răsună dintr-odată vocea lui da Mosto:

— A trecut mult de când nu ne-am mai văzut, Pazzi. Nu a fost oare la sărbătorirea a zece ani de papalitate ai Sfinției Sale, unchiul meu?

Leonardo Pazzi a fost la fel de surprins ca Melzer de cuvintele prietenoase ale lui da Mosto, dar cine îl cunoștea pe acesta din urmă știa că amabilitatea lui se putea transforma în ură nimicitoare în clipa următoare. Pazzi răspunse după un timp, la fel de prietenos:

— Da, messer da Mosto, îmi amintesc bine de întâlnirea noastră de la Roma.

În timp ce Pazzi se ținea încă nesigur de stâlp, da Mosto stătea înfipt cu picioarele depărtate, plin de sine, și rânjea.

— Și eu îmi amintesc bine, zise el și își încrucișă brațele pe piept. Pe atunci sperați că Sfinția Sa vă va promova cardinal. Și? Și-a ținut Sfinția Sa cuvântul?

Legatul părea impresionat de memoria lui da Mosto. Papa Eugen îi

promisese lui Pazzi cu mulți ani în urmă funcția de cardinal, dar necunoașterea limbii latine și căsătoria cu verișoara lui, între timp moartă de oftică, fuseseră pretexte ale neacordării mult doritului rang. Între timp, Eugen al IV-lea numise o serie întreagă de cardinali, care îndepliniseră o singură condiție pentru această demnitate: bani, mulți bani.

— Nu, messer da Mosto, răspunse Pazzi.

În cuvintele rostite de el se simțea amărăciunea.

— Dar Sfinția Sa a avut, desigur, motive temeinice pentru a-mi refuza purpura.

— Cum să nu! zise ironic da Mosto și bătu din palme. Sfinția Sa găsește totdeauna un motiv pentru un refuz. În cel mai rău caz este vorba despre voința Domnului. Dumneavoastră ce i-ați oferit unchiului meu?

— Oferit?

— Da, oferit! Doar nu o să îmi spuneți că țintiți demnitatea de cardinal fără monede sunătoare? Cu punga goală nu devii cardinal!

Pazzi își făcu semnul crucii, și da Mosto adăugă:

— Cu cucernicia, nici atât!

Melzer urmărea scena din fundal. Cuvintele rostite de da Mosto erau mai mult decât clare, dar Melzer nu găsea explicația comportamentului acestuia. Așa cum îl cunoștea el pe da Mosto, acesta făcea totul calculat, și chiar dacă părea că uitase complet de prezența unui martor mut, cu siguranță că o făcea cu un anumit scop.

— Vă urâți unchiul? întrebă Leonardo Pazzi. Așa se explică și chestiunea cu indulgențele false.

— Oh, nu, se ambală Cesare da Mosto, nu îl urăsc pe unchiul meu. Îl urăsc doar pe papa Eugen al IV-lea, pentru că este un papă rău, un molâu precum predecesorii lui, Martin, Grigore, Inocențiu, Bonifaciu și Urban, împotriva cărora s-au ridicat antipapi la Avignon și Pisa, care au luat o mare parte din venituri. Astăzi, acest Amadeus de Savoya își spune papa Felix, și singurul lucru care îi trece prin cap unchiului Eugen este să îl anatemizeze. Eu mă îndoiesc de faptul că unchiul Eugen este însuflețit de Sfântul Duh. Mai curând cred că la alegerea lui a fost mâna diavolului. Dar crede-mă, Pazzi, zilele îi sunt numărate, iar dumneata te afli de partea greșită.

— Eu sunt doar legat al papei, messer da Mosto, îmi îndeplinesc propria misiune. Asta nu înseamnă că sunt de acord cu tot ceea ce mi se spune să fac.

— Rostiți cuvinte curajoase!

— Cutez să vorbesc astfel doar pentru că și dumneavoastră vorbiți deschis, messer da Mosto. La ce vă refereați când spuneați că mă aflu de partea greșită? Care ar fi cea corectă?

Cesare da Mosto îl căută cu privirea pe Melzer, iar când îl zări în

spatele mesei cu teancuri de casete pline cu litere, îi strigă:

— Nu aveți un vin, meștere Melzer? Cuvintele grele ies mai ușor de pe buze atunci când vinul curge.

Meșterul se îndepărtă ușurat pentru a aduce vin. Când reveni, avea loc o discuție aprinsă, pe parcursul căreia Cesare da Mosto încerca să îl convingă pe legatul papei că majoritatea membrilor bisericilor, ba chiar majoritatea cardinalilor, ar fi împotriva lui Eugen al IV-lea.

Leonardo Pazzi urmărea surprins explicațiile lui da Mosto, de parcă ar fi fost ceva cu totul nou pentru el.

— De fapt, chestiunile acestea nu le știam, spuse el și își netezi hainele, deși acestea erau perfect în regulă.

În cele din urmă întrebă:

— Și încă vreți să deveniți papă, messer da Mosto? Nu este o întreprindere ușoară, când sunteți și excomunicat!

Da Mosto râse sonor și disprețuitor și se înflăcăra în așa măsură, încât nasul lui cât pătlăgeaua deveni roșu aprins în mijlocul feței.

— Doar nu luați în serios problema aceasta! Nu au existat destui papi, dintre care unul să fie declarat de ceilalți *vitandus,* pe care să îl evite orice creștin, și totuși celălalt i-a devenit succesor? Papii se tem de rivalii lor de pe pământ mai mult decât de focul iadului, și unica lor armă este în permanență spada tocită a excomunicării, de parcă asta ar rezolva toate problemele. Asta, Pazzi, nu ar fi un impediment. Nu, există imboldul de a transmite altuia pontificatul.

Melzer, care urmărise cu respirația tăiată disputa celor doi, ieși de după casetele lui și îi adresă o întrebare lui da Mosto:

— Dacă îmi permiteți, ați renunțat la planurile dumneavoastră de a deveni papă?

— Ca să fiu sincer, da.

— Atunci, munca mea la cele zece mii de indulgențe a fost în zadar?

— Inutilă, meștere Melzer, cât privește funcția. A fost totuși o afacere rentabilă. Spre marele regret al unchiului meu, care acum depune toate eforturile pentru a-și ameliora situația financiară.

Pazzi se sperie.

— Știți pentru ce sunt eu aici?

Da Mosto afișă din nou rânjetul lui disprețuitor și răspunse:

— Am spus doar că numărul dușmanilor papei îl depășește pe departe pe cel al adepților lui. Toți știu asta, numai el nu știe. Credemă, Pazzi, ai pariat pe calul greșit! Cei care îi sunt credincioși pontifexului ramolit – senilul doge al Veneției și câțiva cardinali tot atât de ramoliți – trebuie să se teamă că nu vor supraviețui viitoarei ierni. Poate doar Ioan Palaiologos, împăratul Constantinopolului, dar el își schimbă opiniile la fel de repede cum își schimbă vântul direcția.

— Dumnezeule! zise Leonardo Pazzi, vizibil șocat de cuvintele lui da Mosto. Și eu ce să fac?

— Fă ce consideri corect.

— Tocmai dumneavoastră spuneți asta?

— Eu mă bazez doar pe ceea ce îmi spune rațiunea. Dacă pe unchiul Eugen l-aș considera un papă corect, aș deveni adeptul partidului său. Dar eu îl consider o nefericire pentru creștinism, așa că fac totul pentru a-i încheia pontificatul, iar în spatele meu se află un mare număr de adepți.

Pe ușă vârî capul unul dintre oamenii lui da Mosto, care întrebă:

— Messer da Mosto, ce să facem cu cei doi?

Pazzi îi aruncă lui da Mosto o privire întrebătoare, iar acesta răspunse:

— Dezleagă-i și închide-i în încăperea pe care vi-o va arăta meșterul Melzer.

Meșterul se conformă și le indică gărzilor o cămăruță din spatele casei, destinată păstrării de alimente, dar care momentan era goală.

Între timp, legatul papal recunoscuse faptul că și el avea rețineri legate de modul de a conduce al lui Eugen al IV-lea. Chiar sarcina de a face rost de o sută de mii de indulgențe, și în acest fel să realizeze o ciudată majorare a veniturilor, i se păru brusc discutabilă.

Melzer avea impresia că frica nutrită de Pazzi față de adversarul papei era mult mai mare decât frica de Eugen al IV-lea, ai cărui adepți – știa asta din propria experiență – erau din zi în zi tot mai puțini. Cu o surprindere dublată de neîncredere, meșterul asculta în continuare spusele legatului papei.

Leonardo Pazzi se răsucea ca un șarpe când formulă următoarea idee:

— Nu știu, messer da Mosto, ce ați crede despre mine, dacă v-aș mărturisi că în sinea mea sunt mai mult un adversar decât un adept al Sfinției Sale. Credeți-mă că acesta este adevărul.

Melzer se încruntă, îl privi pe da Mosto și încercă să îi citească răspunsul pe chip. Totuși, da Mosto era mult prea viclean pentru a-și trăda cea mai mică reacție. Mărturisirea lui Pazzi nu părea să îl fi surprins în mod deosebit, iar pe de altă parte, lunga și neliniștitoarea lui tăcere dovedea importanța pe care o dădea acestor cuvinte.

Tăcerea lui da Mosto, care de obicei nu era încurcat de un răspuns, îl neliniștea pe Pazzi. Acesta ridică privirea spre tavan, de parcă ar fi așteptat un răspuns din ceruri, și rămase în această poziție până când, în cele din urmă, da Mosto se decise cu greu să vorbească:

— Va trebui să dovediți asta, Pazzi. Veți înțelege de ce nu accept atât de ușor această schimbare de poziție. Un iepure rămâne un iepure chiar când își schimbă în fugă direcția.

Leonardo Pazzi clătină înțelegător din cap.

— Și cum ar trebui să arate această dovadă? Precizați condițiile, messer da Mosto! Eu cred că vă pot fi util.

— Bineînțeles că ne-ai putea fi util! îi întări da Mosto spusele. Ba chiar mai mult decât crezi. Dar să nu rezolvăm chestiunea aceasta în grabă.

— Nu, nu! insistă Pazzi. Trebuie să știți că eu am fost doar pe jumătate de partea papei. Să nu credeți că aș fi atât de prost, încât să nu remarc jocul intrigilor în distribuirea demnităților. Poate doar lipsa de ocazii m-a reținut să nu ader la partida dumneavoastră.

Da Mosto îl privi lung și pătrunzător pe legat. Apoi se trase foarte aproape de el și șopti abia auzit:

— Messer Pazzi, din câte sunt informat, este sarcina dumneavoastră să organizați vizita la Veneția a Sfinției Sale, unchiul meu. Ce îndatorire vă revine în mod special?

Pazzi remarcă brusca politețe din discursul lui da Mosto și răspunse pe măsură:

— Messer da Mosto, eu conduc totul. Eu decid – bineînțeles după consultarea cu Sfinția Sa – fiecare pas al papei, de la sosirea pe digul San Marco până la plecarea de aici. Decid ce camere îi vor fi atribuite în Palazzo Ducale drept locuință, aleg ce va mânca și hotărăsc în privința numelor și numărului de invitați.

— Și în ce stadiu se află alcătuirea programului, messer Pazzi?

— Este alcătuit în linii mari, dacă se face abstracție de mese și de listele cu oaspeți.

Da Mosto clătină încet din cap, de parcă ar medita adânc. Începu să umble agitat prin încăpere, încolo și încoace, cu mâinile la spate. Meșterul îi urmărea tensionat fiecare mișcare, și când brusc da Mosto se opri și îl privi, zise jenat:

— Mai beți puțin vin, messer da Mosto, acesta vă va da noi idei!

Da Mosto ridică pocalul, pe care îl goli dintr-o sorbitură. Apoi, întors spre Pazzi, spuse:

— Bine, purtarea dumneavoastră va fi acceptată ca dovadă. Poimâine la aceeași oră ne întâlnim în același loc, și mă veți pune la curent cu pregătirile pentru vizita papei. Dar veniți singur, fără pază, iar eu voi proceda la fel. Dacă voi fi convins de seriozitatea intențiilor dumneavoastră de a vă detașa de papa Eugen, am să vă dezvălui planurile adversarilor lui. Vă veți mira de numele pe care le veți întâlni în aceste planuri.

Leonardo Pazzi consimți entuziasmat. Spera în sinea sa ca trădarea să îl aducă mai aproape cu un pas de titlul de cardinal, și doar asta ar fi fost un motiv suficient pentru a trece de partea lui da Mosto.

În ceea ce îl privea pe Melzer, acesta nu prevedea nimic bun. Îi displăcea profund faptul că acești conspiratori se întâlnesc tocmai în casa lui. Dar cel mai mult îl îngrijora comanda pentru cele o sută de mii de indulgențe ale papei Eugen. Desigur că avea, ca și înainte, îndoieli că va primi o răsplată de la doge pentru munca lui, dar dacă

papa dădea colțul, el trebuia să își ia adio și de la glorie, și de la bani. Pe de altă parte, experiențele trăite de Melzer cu Cesare da Mosto nu erau dintre cele mai plăcute. Nehotărât, lăsă deoparte treaba două zile, așteptând cu teamă să vadă cum va evolua situația.

La termenul stabilit, Pazzi și da Mosto apărură la ușa lui Melzer. Meșterul expediase personalul casei pentru a nu exista martori nedoriți și pregătise suficient vin de Soave destinat să dezlege limbile și să înlăture suspiciunile reciproce.

Spre deosebire de întâlnirea anterioară, de această dată legatul purta haine venețiene care nu băteau la ochi, constând din pantaloni până la genunchi din catifea albastră și o mantie largă, maro, lungă tot până la genunchi, în așa fel încât lăsa să se vadă picioarele subțiri, cu ciorapi roșii. Da Mosto, dimpotrivă, veni îmbrăcat cu aceleași haine ca data trecută, mai curând de filfizon decât de nobil, înfășurat într-o pelerină scurtă, neagră, cu multe falduri, din care răsărea gulerul lat al tunicii roșii, care îi împrumuta un oarecare aer, între bisericos și satanic.

Melzer îi invită pe amândoi la etaj, unde Pazzi și da Mosto se așezară la capetele unei mese lungi din lemn negru, la o distanță de aproximativ două brațe, față în față. Da Mosto îl măsură cu privirea o clipă pe interlocutor și zise:

— Ei, messer Pazzi, ați mai cugetat încă o dată temeinic asupra chestiunii?

Pazzi nu evită căutătura cercetătoare a celuilalt, ci îl privi în ochi pe nepotul papei în timp ce, în loc de a răspunde, scotea trei role de pergament din mantia sa, pe care le aruncă pe masă, de parcă ar fi vrut să spună: „Aici aveți răspunsul meu!”

Meșterul se retrăsese dincolo de balustrada care împărțea încăperea în două jumătăți. Urmărea cu ochi mari cum da Mosto desfășura pergamentele unul după altul, le citea și clătina din cap mulțumit.

În vreme ce da Mosto devora lacom însemnările, Pazzi se sprijinea cu ambele mâini de masă și aștepta în această poziție o remarcă admirativă a celui din fața sa.

În cele din urmă, da Mosto începu să vorbească, iar ceea ce spuse era mai degrabă de natură să îl facă pe Pazzi să se cutremure. Era de natură să facă pe oricine să își piardă uzul rațiunii.

— Messer Pazzi! Credeți că v-ați putea obișnui cu gândul de a deveni papă?

— Eu? Râdeți de mine?

Leonardo Pazzi învârtea nervos nasturele superior al mantiei lui.

— Deloc, messer Pazzi. Trebuie să știți că unchiul meu, papa Eugen, nu va supraviețui vizitării Serenissimei. De obicei, atentatele eșuează doar o dată. Vă puteți da seama de ce suntem atât de interesați de planurile dumneavoastră.

Pazzi dădu absent din cap, apoi bolborosi, abia respirând:

— Vreți în mod serios să îmi acordați demnitatea de papă? Dar era țelul dumneavoastră să deveniți papă. V-ați ales chiar și numele corespunzător. Nu vreau să cred că vă schimbați planurile de azi pe mâine.

Cesare da Mosto se sprijini de masă și răspunse pe un ton jos:

— Nu mi-a fost ușor, messer Pazzi, puteți să mă credeți. Dar discutând cu prietenii mei, am concluzionat că este mai bine ca această demnitate să fie preluată de cineva căruia nu i se poate reproșa nimic, în nicio privință. Vedeți, indulgențele au produs mult sânge rău printre creștini. Ei au plătit de bună credință, pentru ca apoi să constate că aceste hârtii sunt lipsite de efect deoarece au fost emise de un papă fals. Dacă atentatul ar fi reușit, astăzi eu aș fi fost papa Pius al 11-lea, iar dumneavoastră ar fi trebuit să îmi sărutați inelul, picioarele și Dumnezeu știe ce altceva. Dar așa, apar în ochii multora ca escroc, deci nu mai sunt *papabilis*.

— Și atunci, alegerea dumneavoastră a căzut tocmai pe mine? Cum voi putea eu vreodată să atrag voturile tuturor cardinalilor?

— Messer Pazzi, dumneavoastră sunteți, dacă îmi permiteți expresia, o foaie nescrisă. Până acum nu ați avut nici dușmani și nici prieteni, și… nu sunteți cardinal! Deci, nu veți trezi în colegiul cardinalilor nici invidie și nici răutate. De la Petru nu a existat papă care să fi întrunit toate voturile, iar în privința majorității necesare, lăsați totul în grija mea.

Atunci Pazzi se ridică de pe scaun, se duse la da Mosto, îi luă mâna dreaptă și i-o sărută ca pe moaștele Sfântului Marcu. Da Mosto nu se opuse; da, gusta omagiul adus de legat. Apoi, continuă:

— Un lucru trebuie să vă fie clar de la început, messer Pazzi: dacă deveniți papă, asta nu înseamnă că aveți și puterea acordată de demnitatea respectivă. Puterea asupra creștinătății o vor exercita alții.

— Dumneavoastră cum vedeți asta, messer da Mosto? Un papă fără putere?

Da Mosto râse.

— Dumneavoastră chiar credeți că papa Eugen, unchiul meu, este stăpân pe deciziile lui? Asupra papei veghează influenta *Cancelleria,* care, la rândul ei, este dependentă de bogații cardinali. Țelul suprem al acestor cardinali este mărirea beneficiilor lor. Ceea ce înseamnă că orice decizie luată la Roma este verificată de aceia care exercită adevărata putere spre sporirea propriului profit. Sau credeți că în spatele deciziilor papale se află iluminația Sfântului Spirit?

Pazzi tăcea, marcat adânc. De la San Lorenzo se auzea dangătul clopotului de seară. Melzer aprinse două felinare, unul pe masa la care avea loc discuția, celălalt pe balustrada din lemn. Intenționat lăsa impresia de neparticipare, cu toate că spusele lui da Mosto, chiar dacă

nu erau îndreptate împotriva lui în niciun fel, îl alarmau. Indiferența nepotului papei îi dădea fiori, cu toate că nu rămânea mai puțin impresionat de ambiția de care dădea dovadă da Mosto, urmându-și calea.

— Mi se pare că sunteți dezamăgit, își reluă Cesare da Mosto discursul. Dar să nu îmi spuneți că, în calitate de legat papal, nu ați știut nimic despre distribuția puterii la Vatican!

— Nu, firește, răspunse nesigur Pazzi. Dar niciodată nu mi-a fost expusă atât de limpede. De fapt, mereu am fost un executant de ordine, iar pe șerb îl interesează prea puțin cum îl cheamă pe stăpânul lui, el este dator să se supună.

Căutând, parcă, niște cuvinte care să îl consoleze pe legat, nepotul papei spuse:

— Am considerat potrivit să vă deschid ochii, pentru ca mai târziu să nu fiți dezamăgit. Normal că veți locui în palatul papal, și veți dispune de o suită atât de numeroasă, încât nu veți reține numele nici măcar unei zecimi din membrii ei. Veți purta veșminte aurii, iar pe cap veți avea tiara. În orice caz, vă avertizez să nu vindeți prețiosul obiect, cum a tăcut papa Benedict. Și îți că ulterior și-a dat seama ce prostie a făcut, și a încercat pe toate căile să o redobândească. Pentru că un papă fără tiară este ca un doge fără zogia, o figură jalnică. Vi-l puteți imagina pe Foscari fără căciulița lui? Imaginea tristeții! Dacă aveți nevoie de bani, există alte posibilități, messer Pazzi. De la descoperirea scrierii artificiale, pentru un papă nu mai există o afacere mai bănoasă decât indulgențele. Nici măcar vânzarea de funcții bisericești nu are avantajele ei, pentru că orice funcție aduce bani doar o dată. Dimpotrivă, indulgentele sunt o minune cerească – ele se înmulțesc de la sine.

Pazzi se străduise să deosebească în cuvintele lui da Mosto ceea ce era serios de ceea ce era cinism. De aceea nu mai insistă pe acest discurs, ci întrebă, arătând către rolele de pergament:

— Documentele mele vă vor fi utile?

— Ce întrebare! Pentru noi, planurile sunt aur curat. Despre amănunte vom mai discuta altădată.

Da Mosto ridică pocalul și toastă pentru Pazzi:

— Pentru pontificatul dumneavoastră, al două sute cincilea după numerotarea romană!

Mâna dreaptă a lui Pazzi, în care acesta ținea pocalul, tremura.

— Doar gândul la această imagine și îmi provoacă fiori. Vorbiți într-adevăr serios, messer da Mosto?

— Situația adversarilor papei Eugen este mult prea tensionată, pentru a lăsa loc de glume. Fiecare zi în care Eugen stă în scaunul lui Petru este o zi pierdută.

Din fundal se ivi Melzer, care i se adresă neliniștit lui da Mosto:

— Messer da Mosto, ce se va întâmpla cu comanda făcută de legat, dacă papa, cum susțineți dumneavoastră, nu mai are mult de trăit?

Da Mosto îi aruncă mai întâi o privire severă lui Pazzi, apoi meșterului și, în final, zise:

— Pregătește textul pe care ți l-a dat messer Pazzi. Până la numele papei aflat la sfârșit. Acest nume îți va fi făcut cunoscut de messer Pazzi în zilele următoare.

Melzer încuviință neîncrezător și tăcu.

Atunci, Cesare da Mosto îl luă de braț pe meșter și îl întrebă cu pleoapele abia întredeschise:

— Dar dumneata, meștere Melzer, cum stai? Eu sper că te numeri printre adversarii papei Eugen!

Melzer se așteptase la această întrebare, era sigur că da Mosto i-o va pune, și răspunse calm:

— La noi, în Mainz, messer da Mosto, este o zicală care sună astfel: „Din pâinea cui mănânc, aceluia îi cânt cântecul!" Asta înseamnă că eu tipăresc pentru cine plătește. De aceea trebuie să fac din zicala aceasta regula vieții mele.

Pe chipul lui da Mosto apăru pentru o clipă un zâmbet aprobator. Îl privi pe Pazzi și zise:

— Nu este tipograful nostru un vulpoi viclean? Nu vrea să se pună rău cu nimeni!

Apoi i se adresă lui Melzer:

— Crede-mă, meștere, nu poți sta cu fundul în două luntri. Poate că ar trebui să te gândești mai bine!

Melzer dădu să răspundă, să explice că nu îi stă în fire să se decidă ori contra papei, ori contra dogelui. Dar da Mosto puse capăt brusc discuției, explicându-le lui Melzer și lui Pazzi:

— Acum vă voi spune parola care vă va ajuta să-i recunoașteți pe toți membrii conspirației, vi-o spun cu singura condiție ca voi să nu o împărtășiți nimănui, și să o folosiți doar pentru a face deosebirea dintre un dușman și un prieten. Parola este: *Giudizio di Frari.*

— *Giudizio di Frari,* repetară Pazzi și Melzer într-un glas.

— Dacă unul dintre noi este arestat ori acuzat, continuă da Mosto, această discuție nu a avut loc niciodată, iar noi nu ne cunoaștem unul pe altul.

În următoarele zile, meșterul a continuat să meargă aproape în fiecare seară în piața San Marco, unde se oprea în fața cârciumii în care cântase Simonetta. Se gândea că aceasta trebuia să apară acolo odată și odată, dar nu știa cum s-ar comporta într-un astfel de moment. O singură privire aruncată de la distanță ar fi fost de ajuns pentru a-l face fericit.

Cântărețul napolitan care îi luase locul Simonettei interpreta în

fiecare seară aceleași melodii în fața acelorași oameni, și într-o seară Melzer își făcu curaj și îl întrebă pe cârciumar unde era cântăreața din lăută.

Cârciumarul s-a arătat supărat pentru că nu îi plăcea cum cânta napolitanul, și când Melzer a afirmat că interpretul cânta la fel de bine ca fata, dar că nu despre cântec era vorba, ci despre femeia cu seducătoarele sunete scoase din lăută, atunci cârciumarul îi făcu cu ochiul și spuse că îl înțelege, dar că ar fi mai bine să uite fata. A mai adăugat că oricum Melzer nu era primul care se interesa de dispariția Simonettei.

Melzer se retrase furios pe sine însuși. Își blestemă mândria de a o fi desconsiderat pe Simonetta, și se simți îndurerat ca un văduv. Se consola bând, iar în perioadele în care nu era amețit se dăruia muncii lui.

Șapte bărbați care se remarcaseră și la tipărirea indulgențelor lui da Mosto își confirmau și de această dată priceperea, așa că Melzer se putea concentra exclusiv confecționării de noi litere. Ajunsese să cunoască tehnologia la perfecție, tăind mai întâi câte o matriță pentru fiecare literă. Cu ciocanul și cu dalta tăia într-o bucățică de cositor relieful literei, îl băga în lut și ardea în cuptor matrița astfel obținută. În această matriță, Melzer prefera să toarne multe litere – cel puțin teoretic. Pentru că, în realitate, aproape fiecare a doua piesă turnată nu se mai desprindea din formă, iar Melzer era nevoit să o distrugă cu un ciocan.

Melzer rămânea nopți de-a rândul în atelier, la lumina lumânărilor, căutând o soluție pentru această problemă. Din pură disperare, ținu o matriță din lut deasupra unei lumânări până când spațiul gol se înnegri de funingine, și, să vezi minune, tocmai această manevră de doi bani se dovedi a fi soluția. Literele se desprindeau mai ușor din matrițele afumate.

În comparație cu vechile litere, cu care tipărise indulgențele pentru da Mosto, noile litere ofereau o imagine grafică mai clară, mai fină, și aminteau mai curând de scrisul unui călugăr decât de primele lui încercări cu scrisul artificial. Făcând astfel de comparații, Melzer observă că lipseau unele litere vechi. Era convins că pentru textul lui da Mosto utilizase cinci litere *A,* douăsprezece *O,* treisprezece *I* și treizeci și două *E,* însă mai erau doar patru litere *A,* unsprezece *O,* douăsprezece *I* și treizeci și una *E.*

„Ali Kamal, pungașul!” îi trecu prin cap lui Melzer. În ziua următoare îl căută pe egiptean. După cum arătau veșmintele acestuia, afacerile păreau a-i merge bine. Și totuși, tânărul nu se simți prea bine în pielea lui când meșterul îi apăru în față; conștiința încărcată nu îi dădea evident pace. Acesta luă mâna lui prietenoasă și zise:

— Pe Dumnezeul meu, doar nu ați mai pierdut ceva, meștere

Melzer?

— Nu vreau să mă întind la vorbă, răspunse Melzer în timp ce îl împingea pe Ali în interiorul clădirii.

Față de ultima lui vizită, în depozit se aflau mult mai multe bagaje. El continuă:

— M-ai furat, egipteanule. Ești un hoț abject, iar eu îi voi aduce la cunoștință căpitanului Pigafetta fapta ta!

— V-am furat, eu? Cred că ați dormit prost, meștere Melzer. Doar știți că totdeauna v-am fost prieten. Nu ați apelat de mai multe ori la ajutorul meu?

— Sigur, iar tu m-ai mințit și m-ai înșelat de mai multe ori. Unde sunt literele mele, egipteanule?

— Literele? Ali făcu pe uitucul. Nu știu despre ce vorbiți, meștere Melzer. Eu v-am înapoiat literele.

Lui Melzer îi displăcu aroganța egipteanului. Nu se lăsă înșelat și ripostă:

— Mi-ai sfeterisit două duzini dintre literele pe care ți le-am lăsat spre păstrare. Unde sunt acestea?

— Meștere Melzer, începu Ali Kamal sigur pe el, știți că eu nici măcar nu stăpânesc scrierea dumneavoastră, deci ce să fac eu, Ali Kamal din Boulak, cu literele dumneavoastră latine?

— Tu nu, egipteanule, dar există destulă lume în Veneția care te-ar plăti bine pentru ele. Deci, ce mai încoace și-ncolo: unde sunt literele? Ori le-ai vândut deja?

Ali Kamal ridică din umeri, se lovi cu palmele peste coapse și continua să spună:

— Meștere Melzer, crede-mă, habar nu am…

Melzer fierbea de furie. Nevinovăția afișată de egiptean îl făcea să turbeze, și în această stare meșterul apucă un felinar cu ulei aprins, care atârna de o grindă, și îl ținu deasupra unei grămezi cu stofe.

— Sunteți nebun! strigă Ali din răsputeri. O să-mi aprindeți casa în cap!

Flacăra putea în orice clipă să aprindă câțiva baloți, dar Melzer spuse cu un calm mimat:

— Am să-ți stimulez memoria!

Și pentru că Ali tot nu îi dădea răspunsul dorit, apropie flacăra de maldărul de haine, și imediat fumul înțepător se împrăștie în toată încăperea.

Ali făcu un salt, se aruncă peste veșminte și, cu mâinile goale, încercă să stingă începutul de incendiu.

— Sunteți nebun! Da, am furat literele. Doamne, mi s-au oferit mulți bani, și m-am gândit că nu se va observa.

— Ca să vezi! zise disprețuitor meșterul, și agăță felinarul la locul lui.

Apoi păși în fața egipteanului îngenuncheat pe podea și îl întrebă:

— Cine a fost? Cine ți-a dat banii?

— Nu pot să spun! strigă Ali și coborî capul până aproape de podea. Meștere Melzer, nu acum, vă rog…

— Cine? Meșterul urlă și vocea lui umplu încăperea. Vreau să știu cine a fost!

— Eu!

Din adâncul depozitului răsună o voce tăioasă, care lui Melzer îi păru cunoscută. Când se întoarse spre locul din care se auzise vocea, îl văzu în semiîntuneric pe Domenico Lazzarini.

Lazzarini se apropie și, în timp ce acesta mergea, Melzer descoperi în mâna lui dreaptă un pumnal sclipitor. Lazzarini ținea capul ușor plecat, avea gura precum o linie, iar privirea îi era plină de ură. Se opri la mică distanță de Melzer cu pumnalul ridicat și repetă:

— Eu am fost. Eu l-am mituit pe egiptean.

Cu toate că meșterul simțea cum îl cuprinde frica, nu făcu niciun pas înapoi. „Individul nu are nimic de pierdut” gândi el. „L-a omorât pe Giovanelli și este capabil de orice. Să nu fac nicio mișcare greșită, să nu scot o vorbă greșită, să nu arăt teamă!”

În timp ce încă se gândea cum să reacționeze la neașteptata apariție a lui Lazzarini, între cei doi dușmani de moarte se vârî Ali Kamal, dând din mâini și spunând:

— Messer Lazzarini, nu puteți să faceți asta! Pentru Dumnezeu, este interzis să vă omorâți unul pe celălalt!

Lazzarini îi făcu vânt într-o parte egipteanului, fără a-l pierde din ochi pe Melzer, și îl lovi pe băiat în braț cu pumnalul. Sângele țâșni din rana pricinuită. Ali țipă și căzu la podea. Melzer vru să îl ajute pe băiat, dar Lazzarini îndreptă pumnalul spre el și îl opri.

— Stai unde ești, meștere, altfel te tai!

— Ești smintit! răspunse Melzer. Doar nu îl putem lăsa pe băiat să sângereze de moarte.

— Ce te privește?

Melzer făcu un pas spre Lazzarini. Acesta nu se așteptase la o astfel de atitudine și se retrase vânturând pumnalul.

— Stai pe loc sau te tai!

Pasul făcut îi dădu curaj lui Melzer. Firește că mai simțea teamă, dar se stăpâni și, fără a lua în seamă amenințarea lui Lazzarini, îngenunche în fața lui Ali pentru a-i obloji rana.

— O bucată de pânză, un petic de material! strigă Melzer. Trebuie bandajat!

Ali arătă o cămașă atârnată de un scaun. Fără să ia aminte la atitudinea amenințătoare a lui Lazzarini, Melzer luă bluza, rupse o fâșie din ea și începu să bandajeze brațul lui Ali.

Domenico Lazzarini urmărea uimit ceea ce se petrecea, mirat că

amenințările lui nu îl impresionaseră pe meșter. Băgă supărat pumnalul în teacă, apoi îi dădu ocol lui Melzer, pentru ca astfel să îi bareze drumul spre ușă.

Cu picioarele îndepărtate și cu brațele încrucișate pe piept, Lazzarini se postă în fața lui Melzer.

— Ce situație fatală, nu-i așa? zise el, afișând un rânjet perfid. Doar nu vă pot lăsa să fugiți, pentru a mă trăda încă o dată.

— De fapt, este o întâlnire jalnică. Din câte se pare, orice întâlnire ne pune într-o situație regretabilă.

— Nu din vina mea, meștere!

— Cum nu?! răspunse ironic Melzer. Dumneavoastră nu aveți niciodată vreo vină. Nu aveți nicio vină în asasinarea lui Giovanelli și nici în ceea ce privește nefericirea mea nu aveți nicio vină. Cum aș putea eu să fiu atât de impertinent încât să vă pun în cârcă propria-mi suferință? Cum aș putea eu să uit de mine și să susțin că dumneavoastră mi-ați răpit iubita și că, în mod perfid, ați convins-o să vă culcați cu ea?

— Asta, meștere, este de fapt o afirmație mârșavă, pentru că atunci când am curtat-o eu, ea m-a refuzat grosolan; însă apoi, când pierdusem orice speranță, ea m-a căutat și mi s-a dat din proprie inițiativă.

Melzer făcu un gest de silă.

— Terminați! Amândoi știm cum stau lucrurile. Știți care este părerea mea despre dumneavoastră!

Lazzarini râse.

— Nu veți fi mirat dacă vă voi spune că puțin îmi pasă.

Prin expresia feței și prin comportament, meșterul lăsa să se vadă clar cât îi păsa și lui de părerea lui Lazzarini. Altceva voia el să afle.

— Unde o țineți ascunsă pe Simonetta? întrebă și făcu un pas către Lazzarini. Asta aș vrea să știu!

Lazzarini se încordă fără să vrea și puse mâna pe pumnal. Abia când văzu că Melzer nu intenționează să se repeadă la el, răspunse:

— Ce mă interesează pe mine cântăreața la lăută? Eu mi-am făcut plăcerea. De ce aș ține-o eu ascunsă?

Melzer nu crezu în răspunsul rivalului său. Își plimbă privirea prin depozit și, fără a mai fi preocupat de Lazzarini, începu să cerceteze mai îndeaproape încăperea.

Mai dură ceva timp până când Ali Kamal pricepu că acesta o căuta pe Simonetta.

— Messer Melzer, zise el în cele din urmă, doar nu credeți că Simonetta este ascunsă aici!

— Nu de bunăvoie! răspunse Melzer.

— Pe Dumnezeul meu, credeți-mă, nu este aici. Deja a părăsit orașul de câteva zile!

— A părăsit orașul?

Atât Lazzarini, cât și Melzer se îndreptară către Ali Kamal.

— De ce nu mi-ai spus asta mie? întrebă Lazzarini.

— Nu m-ați întrebat, messer Lazzarini!

— Știi unde a plecat? se interesă și Melzer.

— Poate la Napoli, la Genova, la Alexandria sau la Constantinopol. Am văzut-o pe donna Simonetta la Riva degli Schiavoni. Era îmbrăcată elegant, ca o *dogaressa,* și era în compania unui bărbat care îi ducea bagajul. Cel mai mult însă atrăgea atenția lăuta pe care o ducea donna Simonetta. Tocmai de aceea mi-a rămas în memorie.

— Să o ia dracu'! zise Lazzarini și, privindu-l în față pe Melzer, adăugă: Dacă eu nu pot să o am, nu o vei avea nici tu!

Melzer nu avu însă nicio reacție; părea că privește prin rivalul său. De fapt, Melzer urmărea ceva pentru care la început nu avu nicio explicație. Nu știa nici măcar dacă ceea ce se petrecea în spatele lui Lazzarini era îndreptat împotriva acestuia sau împotriva lui.

În clădire pătrunseseră, fără niciun zgomot, patru bărbați înarmați. În timp ce aceștia se apropiau, Melzer îl recunoscu pe șeful poliției, Pigafetta. Și Ali Kamal îi descoperise între timp pe intruși și se pregătea să le strige ceva oamenilor, dar căpitanul duse degetul arătător la buze. Ali, ca și Melzer, înțelese că acțiunea nu îi privea pe ei.

Lazzarini băgă de seamă că ceva nu era în regulă și strigă:

— Ce vă holbați așa la mine?

Întoarse capul, dar înainte de a fi priceput ce se întâmplă, cei patru se năpustiră asupra lui, îl doborâră la podea și îi legară mâinile la spate.

— Eu sunt Domenico Lazzarini, *capo di Consiglio dei Dieci.* Dezlegați-mă imediat! strigă Lazzarini.

Atunci, șeful poliției se postă în fața lui și spuse:

— În numele Serenissimei, sunteți arestat. *Quarantia Criminal* vă acuză de asasinarea căpitanului de corabie Giovanelli!

Lazzarini făcu o grimasă inexplicabilă. Înainte ca zbirii să îl scoată pe ușă, acesta se mai întoarse o dată și îi aruncă lui Melzer o privire disprețuitoare. Apoi scuipă pe podea în fața lui. Melzer îl mai auzi spunând:

— Nu am crezut că tipul este atât de viclean.

— Ce a vrut să spună? îl întrebă meșterul pe *capitano* după ce Lazzarini fusese scos afară.

— Este convins că în spatele arestării lui vă aflați dumneavoastră, răspunse Pigafetta.

Melzer îl privi nedumerit pe *capitano.*

— De fapt, cum m-ați găsit? Și de unde știați că eram la strâmtoare?

Pigafetta mustăci.

— Pentru anumiți oameni, sunteți un bărbat important. De aceea sunteți excelent supravegheat și, după cum s-a văzut, nu fără temei.

— Nu înțeleg! se făcu Melzer că nu pricepe. Pigafetta îl trase deoparte pe Melzer și îi șopti:

— *Giudizio di Frari.* Știți ce înseamnă asta.

Capitolul XIV

Mânia cerului și a iadului

Am avut un vis. Traversam un munte pe poteci neumblate. Piscuri stâncoase, învăluite de nori și râuri înghețate, mărgineau dificilul traseu. Arșița și frigul, ziua și noaptea, soarele și norii negri alternau de parcă timpul s-ar fi scurs în ritm accelerat. Ce mă mânase pe mine în această regiune uitată de Dumnezeu? Ce mă atrăgea aici ca un magnet?

Mi se părea că îmi retrăiam întreaga viață, pentru că acolo unde norii îmi permiteau să privesc ori unde vijeliile și ceața cedau, descopeream departe, jos, locuri prin care trecusem și scene pe care le trăisem. Am recunoscut Mainzul renan și străduța Spielmann din spatele domului, unde se afla atelierul de confecționat oglinzi. Dintr-un șir de case îngust mi-a ieșit în întâmpinare Ursa Schlebusch, mama Edithei, dar înainte ca eu să apuc să răspund salutului ei prietenos, a dispărut într-un nor de ceață, iar eu am continuat să urc. M-am frecat la ochi, pentru că nu îmi venea a crede ce se afla sub mine, printre ghețuri și zăpezi: de mii de ori mii de acoperișuri, cupole și turnuri de culoare roșie cu strălucire de aur – Constantinopolul. L-am văzut pe melancolicul împărat și suita lui exuberantă în parcul luminat festiv, apoi am văzut-o pe ea, gingașă și frumoasă ca un înger, cu părul fluturând, Simonetta. Deasupra fratelui ei Jacopo se rotea o pasăre aducătoare de moarte. Ea se apropia tot mai mult, dar membrele îmi erau prea grele pentru a putea să alung pasărea, și, cât ai clipi, o perdea de nori se interpuse privirii mele.

Demult, de foarte mult timp eram pe drum, și credeam că deja învinsesem muntele, când negura se mai ridică o dată, și din înălțimi am văzut Veneția, ca o jucărie în mijlocul oceanului, și Canale Grande care se strecura printre marea de case ca un șarpe cu trup strălucitor. Piața San Marco mi-a apărut ca un blid în care se zbăteau nenumărate muște și am zărit cum se luptau prieteni și dușmani. Se convingeau unul pe celălalt cu mișcări violente, și nu puțini foloseau pumnul pentru a se impune. Dogele Foscari era târât prin piață de oamenii din suita lui ca un cal bolnav, iar dușmanii săi aruncau în el cu găinați de porumbel și fructe stricate, până când acesta a dispărut în Porta della Carta.

Atenția îmi fusese absorbită complet de doge, așa că abia acum am sesizat ce se petrecea în cealaltă parte a pieței, unde o femeie cu părul fluturând era urmărită de sute de bărbați. Mi s-a oprit inima când am

recunoscut-o pe Simonetta, pe care tocmai o văzusem la Constantinopol. Țipa. În orice caz, gura ei căscată și chipul desfigurat de frică trădau asta, dar cu toate că ochilor mei li se oferea o imagine cât se poate de reală, nu auzeam nici cel mai mic sunet.

Atunci nu mi-am mai urmat drumul. Am făcut un salt mare în direcția în care vedeam fantasmagoria. În clipa următoare imaginea a dispărut, iar eu am alunecat în sorbul unui curent de aer rece ca gheața, care mă trăgea în străfunduri. Mă răsuceam în jurul propriei axe, cădeam, alunecam și mă prăbușeam ca o pasăre lovită de o săgeată. M-am trezit scăldat în sudoare, tremurând din toate mădularele.

Zile la rând m-am gândit la ciudatele apariții din acea noapte. Specialiștii în explicarea viselor, care umblă din loc în loc, susțin că soarta unui om se oglindește în visele lui; însă mie îmi lipsea forța imaginativă și poate și voința de a vedea în ciudatele imagini un semn al sorții. În ce mă băgasem? Frecventasem criminali și nelegiuiți, și trebuia să îmi fi dat seama că nimerisem din nou între fronturi. Și recunosc faptul că mi se făcuse frică.

Totuși, îmi făceam treaba. Nu îmi rămăsese altceva de făcut, deoarece curând am observat că eram strict supravegheat. Cesare da Mosto, un diavol cu chip de om, planificase totul până în cele mai mici amănunte; era cu siguranță conștient că încă un eșec însemna, totodată, sfârșitul lui.

În timp ce Leonardo Pazzi, delectându-se cu dulcea așteptare ca sub numele de Calixtus al III-lea, de el ales, să urce pe tronul Sfântului Petru, supraveghea cu mare neliniște pregătirile pentru vizita Sfinției Sale, nu se da în lături de la a dispune slujirea zilnic în San Marco a unei liturghii, și înălța rugi fierbinți ca, ajutat de Atotputernicul, complotul să reușească.

Dogele Foscari făcea tot ce putea pentru a-i pregăti papei Eugen o primire demnă de un pontif, dar a găsit și o ocazie specială de a se pune într-o lumină favorabilă și de a arăta de câtă influență se bucură. Cu toate că Serenissima nu ducea lipsă de construcții splendide, a pus ca în fiecare piață să se ridice câte un arc de triumf și construcții cu cupole și coloane suprapuse, catarge cu stindardele și portretele lui și ale Sfinției Sale. Pazzi nota fiecare pas pe care trebuia să îl facă papa la Veneția, începând cu sosirea de ziua înălțării Sfintei Cruci și până la plecare, șapte zile mai târziu, și îi transmitea lui da Mosto câte o copie.

Firește că eu nu eram un susținător al papalității, pentru că de multă vreme îmi dădusem seama câtă bătaie de joc era în promisiunea fericirii veșnice, dar acum, când zilele papei Eugen erau numărate și când în fiecare clipă aveam în fața ochilor perspectiva morții lui, mă mustra conștiința, și îmi era rușine că nu aveam puterea de a-i divulga

pe conspiratori.

Pentru a-mi alunga gândurile, tipăream indulgențe, de data aceasta cu numele de Calixtus al III-lea, care promiteau oamenilor, în schimbul banilor peșin, iertarea păcatelor și mântuirea de chinurile iadului. Băieții mei trudeau ziua și noaptea, săptămâni și luni de zile uruiau presele și creșteau vrafurile cu tipărituri, iar misiunea mea se apropia de sfârșit, când, pe neașteptate, a apărut vechiul meu prieten Chrestien Meytens și mi-a dat o veste care m-a zguduit profund.

Editha, spunea Meytens, micuța mea fetiță, tot ce aveam mai scump pe lumea asta, fusese lăsată gravidă de Cesare da Mosto. Ea se plimba încolo și încoace afișând o burtă proeminentă, și anunța peste tot numele viitorului tată.

Îmi ieșisem din minți, și vreme de multe zile nu m-am mai gândit decât la cum m-aș putea răzbuna pe da Mosto. În furia mea oarbă am mers până acolo, încât am vrut să îl omor pe da Mosto, chiar de m-ar fi costat viața.

Soarta blândă nu i-a mânat însă pașii lui Cesare da Mosto prin Campo San Lorenzo în acele zile. Între timp, mi-a mai venit mintea la cap și am preferat să procedez cu da Mosto cu aceeași viclenie care îl caracteriza pe el. Am decis să îi zădărnicesc planurile. Mă prefăceam a fi același conspirator credincios, însă căutam pe ascuns un aliat în lupta cu da Mosto și ai lui.

Pentru acest lucru mi-a fost de folos parola care îmi permitea să recunosc conspiratorii. Mi-am îndreptat atenția către Benedetto, primul dintre *ufficialii* dogelui, dar nu eram sigur dacă nu cumva făcea și el parte dintre susținătorii lui da Mosto. L-am întrebat hotărât ce sens atribuie cuvintelor *Giudizio di Frari*. M-a privit nedumerit, și la rândul lui a vrut să afle ce înțeleg prin *Giudizio*. Atunci mi-am dat seama că acesta nu era dintre oamenii lui da Mosto.

I-am cerut să păstreze cel mai mare secret dintre câte există și l-am informat pe Benedetto despre conspirația care îl avea ca țel în primul rând pe papa Eugen, dar indirect și pe dogele Foscari, conspirație urzită de Cesare da Mosto. Omul a pălit ca un mort, nu a scos niciun sunet și nu a vrut să creadă nimic. Atunci l-am dus în cămara din spatele atelierului meu, în care erau depozitate deja de zece ori câte o mie de indulgențe tipărite. Am luat una dintre ele și i-am arătat-o. Abia la a doua examinare a remarcat Benedetto denumirea falsului papă Calixtus, pe care conspiratorii îl pregătiseră ca succesor al actualului papă, care urma să fie asasinat.

O vreme ne-am privit amândoi în ochi, gândind același lucru: este celălalt demn de încredere? Ori îmi întinde o capcană? Serenissima era dominată de dușmănii și de intrigi. În final, ne-am întins reciproc mâinile, și astfel a început o luptă pe viață și pe moarte.

În drumul lui spre Veneția, papa Eugen a evitat marile orașe Florența și Bologna. Nici măcar orașul învecinat Padua, de o remarcabilă evlavie, nu s-a bucurat de un popas al papei, pentru că dogele Foscari, pe care călătoria Sfinției Sale nu îl costa puțin, a insistat să fie unic beneficiar al vizitei acestuia, iar papa nu își putea permite în niciun caz să riște prietenia cu dogele. Și astfel s-a făcut că Sfinția Sa, după o dificilă călătorie peste Apenini, parcursă parțial într-o lectică purtată de opt lachei catolici, iar la vale șezând într-o *sedia gestatoria* fixată pe un fel de car luxos, a făcut o haltă în Podelta.

Motivul haltei într-o regiune complet nepotrivită pentru un locțiitor al Atotputernicului se afla în planificarea făcută de perfidul legat Leonardo Pazzi, care la dorința dogelui Foscari i-a ieșit în întâmpinare Sfinției Sale în splendida corabie *Bucintoro,* spre a-l conduce pe papă la Veneția pe mare. Dar rigurosul Eugen ura transportul pe mare precum ura iadul, navigația fiind o născocire păgână și, în plus, destinată ca prin blândețea legănatului valurilor să nască gânduri desfrânate. Chiar și Domnul nostru Isus a evitat apa, ori, în cel mai bun caz, a trecut peste ea tratând-o ca pe o bucată de pământ pe care se putea păși.

Câte șaizeci de vâslași pe fiecare parte a lui *Bucintoro,* vasul cel mai mare și mai frumos al Serenissimei, loveau marea cu putere, aducând galera lipsită de vele în mai puțin de o zi de la vărsarea râului până la laguna unde Francesco Foscari oferise, spre venerarea Sfinției Sale și spre sporirea propriului prestigiu, toată pompa imaginabilă. De la Tommaso Mocenigo, predecesorul lui, celebru pentru fala aparițiilor lui, nu mai avusese loc în Veneția o astfel de expunere ostentativă a luxului. Ceea ce cădea de minune atât oaspetelui, cât și gazdei. Papa Eugen voia să dovedească lumii că el supraviețuise atentatului, iar dogele Foscari punea mare preț pe etalarea prieteniei lui cu papa de la Roma.

Încă de la bordul lui *Bucintoro* Eugen al IV-lea își schimbase îmbrăcămintea albă și simplă de călătorie cu îmbrăcămintea festivă de ceremonii în roșu și auriu, o haină lungă, roșie, și o mantie largă, împodobită cu pietre prețioase, având pe piept o cruce aurie, a cărei trenă aluneca pe podea. Capul lui mic era aproape strivit de tiara grea, iar cârja episcopală aurie îi trecea de urechi.

Dogele l-a întâmpinat la Molo San Marco, iar în ceea ce privește veșmintele, nu era cu nimic mai prejos decât papa. Francesco Foscari își ascundea părul rar, alb ca zăpada, sub o zogia din brocart auriu. Un mantou din catifea maro, ornat cu ghirlande din perle, îi înfășură trupul cocârjat de moșneag. Peste acesta, dogele purta o pelerină albă din hermelină.

Îmbrățișarea celor doi moșnegi fu mai degrabă rece. Obișnuit cu îngenuncheatul și cu sărutatul inelului, papa Eugen ținu întinsă

îndelung mâna, până când, mai de voie, mai de nevoie, dogele își îndoi genunchii afectați de gută și atinse cu vârful buzelor inelul papal, de parcă s-ar fi temut să nu se frigă.

Acum era rândul lui Leonardo Pazzi. Legatul papei escaladă un arc de triumf construit din lemn și îmbrăcat în flori de toamnă, aflat în Piazetta de la jumătatea drumului dintre coloanele de la San Marco și San Teodoro și Campanile. Dintr-un fel de amvon de pe vârful arcului, Pazzi dirija coloana festivă care pornea de la dig, ocolea pe la vest piața San Marco și, în final, se îndrepta direct spre intrarea principală a bazilicii San Marco.

În galeria de la etajul palatului ducal se aflau suflători cu trâmbițe lungi și tromboane, al căror sunet puternic se rostogolea în ecou multiplu peste piață și făcea zidurile să tremure. Precum un muzician ambulant care își scoate în evidență valoarea artistică a reprezentației cu mișcări energice, legatul papei dirija diferitele compartimente ale coloanei festive, fie prin semne vioaie, fie cu ajutorul unor discuri cu străluciri aurii pe care erau inscripționate cifre de la 1 la 70, corespunzând fiecărui grup din cadrul coloanei.

Coloana, din care, datorită cunoscutei aversiuni a venețienilor față de călărie, nu făceau parte cai, era condusă de o sută de fecioare îmbrăcate ca scutierii papei. Tinerele purtau pantaloni roșii, strâmți, și pelerine scurte din catifea. Părul lor lung, buclat, ieșea ca la îngeri de sub berete verzi din catifea. Pășeau solemn, în șiruri de câte zece, cele de la capetele rândului purtând lumânări albe care le depășeau în înălțime. Fetele scutier din mijloc duceau panglici cu diverse inscripții: „Veneția guvernează lumea”, „Pacea cu tine, Sfinte Marcu”, „Fericire Sfinției Sale” ori „Serenissima îi urează bun venit lui *pontifex maximus*”.

În spatele lor pășea *Milizia da Mar* și căpitanul ei. Bărbați fercheși în uniforme alb-albastre purtau tablouri și cununi de flori care simbolizau „Veneția și Neptun” sau „Bucuriile Serenissimei”, și care reprezentau, de cele mai multe ori, femei lejer îmbrăcate. În mod obișnuit, tablourile își găseau locul în Palazzo Ducale, însă dogele Francesco Foscari depunea toate eforturile pentru ca Serenissima să se prezinte ca un oraș deschis tuturor influențelor străine și susținător al bucuriilor vieții.

La mică distanță urmau *Avogadori di Comune,* bărbați demni în robe roșii largi, ținând fiecare la piept o carte ba argintie, ba aurie, semn al responsabilei lor misiuni de a înregistra cetățenia și situația familială a tuturor venețienilor. Dacă în cartea argintie se înscriau familiile burgheze, cartea aurie era rezervată familiilor nobile.

Sub o umbrelă mare, rotundă, cu ciucuri lungi, dusă de un african cu pielea neagră, țopăia un *bollador* mlădios, subțirel și cu capul descoperit, cu țăcălie după moda spaniolă. *Il bollador* era un bărbat

stimat, chiar temut, deoarece el trebuia să autentifice toate documentele Serenissimei cu o ștampilă *nulla obstat.* Mai deținea, pe deasupra, și listele cu grațierile făcute de Marele Consiliu.

În timp ce *il bollador* pășea țanțoș ca un păun, și împărțea sărutări de mâini în toate părțile, de parcă tot tămbălăul era făcut pentru el, cei trei bărbați care îl urmau priveau morocănoși în pământ. Ca semn al puterii lor, ei purtau spade lungi și subțiri, cu vârful îndreptat în sus. Erau *presidenti sopra ufficii,* șefii supremi ai administrației civile a republicii, îmbrăcați în negru, cu pălării roșii ca niște oale, fiecare dintre ei demnitatea în persoană. În spatele lor veneau, nu mai i puțin demni, douăzeci și patru de bărbați aroganți – *Pien Collegio* – oameni cu mare influență, cum erau cei trei conducători ai *Quarantia,* cei trei *zonte*, marii înțelepți, înțelepții uscatului și înțelepții Ordinului.

Zece perechi de toboșari cu mantii albastre lungi și bonetele trase bine pe frunte însoțeau *Consiglio dei Dieci,* Consiliul celor Zece, acei bărbați învăluiți de mister, aleși pentru un an, care judecau înalta trădare și spionajul, crima și duelul, dar și bunele moravuri din interiorul Serenissimei. Și niciunui venețian nu îi scăpă că din cei zece lipsea unul: *il capo*, Domenico Lazzarini.

Un grup de lăncieri, ale căror arme ajungeau până la etajele caselor, separau înalții demnitari de cei ce veneau după ei, *Quarantia,* Sfatul celor patruzeci, cei mai mulți dintre ei oameni bogați, care judecau infracțiuni mai puțin importante; *Quarantia* trecea, drept instanța supremă de apel la deciziile dogelui.

Bătrânul doge era încadrat de cei șase consilieri ai lui, fiecare dintre aceștia fiind înconjurat de șaizeci de *scudieri,* aghiotanți cu arme ușoare și de paznici.

Era evident că drumul lung necesitase un mare efort din partea dogelui. Se târa cu privirea în pământ și din când în când îl călca pe veșmânt pe diaconul personal, *capellano del Doge,* un tinerel cu înfățișare de țăran, într-un talar roșu cu mâneci largi și volănașe albe la încheieturile mâinii, care se întorcea îngrozit și, dând din cap, plescăia din limbă ca o fată bătrână. *Il cappelano* avea în mână un sfeșnic din alamă, cu o lumânare lungă cântărind vreo paisprezece pfunzi.

Francesco Foscari părea îngrijorat. Privirea îi aluneca neliniștită peste mulțime, ceea ce pe cei care îl cunoșteau îi făcea să creadă că suferindul doge avea iarăși o criză de foșnete în urechi, și își căuta vraciul flamand. Cu mâinile înmănușate încleștate pe spada scurtă, suflată cu aur, ce îi slujea mai puțin ca armă și mai mult pentru distragerea nervozității mâinilor, el cerceta fațada de la Palazzo Ducale, bolțile și ferestrele late de la etaj, în care se înghesuiau pe trei rânduri spectatorii veniți să admire alaiul papei.

Foscari refuzase să folosească lectica sa, pe care o lua de obicei la

drumurile mai lungi, gândind că dușmanii i-ar putea-o interpreta ca pe un semn de slăbiciune datorat bătrâneții. Refuzase și oferta a doi uriași din Dalmația, pregătiți de adepții lui să îl poarte pe brațe prin piața San Marco. Cei doi treceau drept maeștri în materie și fuseseră închiriați în acest scop și de sultanul Murat. Dogele fusese asigurat că ei își făceau treaba cu atâta îndemânare și ușurință, încât nimeni nu și-ar da seama cum de *sua altezza* plutea prin piață.

Zogia îl apăsa pe frunte, mantia din catifea îi trăgea umerii în jos, iar dogele privi spre stânga cercetând panglica alaiului care se răsucea ca un șarpe prin piața San Marco. Înapoi nu cuteza să se uite. Nu se cădea ca un doge să facă asta. Păși deci înainte clătinându-se, cu speranța că nu îi va părăsi puterea înainte de a ajunge la tronul lui sigur din biserică.

Printr-o eroare de planificare a legatului papal Leonardo Pazzi – sau fusese chiar reaua lui intenție? – corul de la San Marco, alcătuit din tineri îmbrăcați în veșminte lungi, albe, cu berete albe și lumânări în mâini, fusese înghesuit în coloană în spatele dogelui. Vocile lor subțiri de castrați intonau corale festive, care pătrundeau ca niște cuie incandescente în urechile lui Foscari, care ura cântecele.

Reprezentanți ai trupelor venețiene urmau corul. Aceștia își țineau plecate armele de lovit, împuns și de foc, ca semn al intențiilor lor pașnice, și purtau într-o ordine întâmplătoare scuturi inscripționate cu cele mai glorioase fapte ale lor: „Cucerirea orașului Padua”, de exemplu, figura aici de exact patruzeci de ani, de când republica învinsese în luptă familia Carraresi, stăpână absolută în Padua. Sau „Victoria pe mare a venețienilor asupra pisanilor în fața insulei Rhodos”, o victorie obținută în urmă cu 350 de ani. Ori „Cucerirea orașului Jaffa”. Sau „Victoria de la Capul Matapan” asupra lui Roger II. Ori „Victoria asupra regelui Pippin” în perioada de început a Serenissimei, când venețienii l-au ademenit pe Pippin cu vasele lui masive, greu manevrabile, în ape puțin adânci, și astfel l-au învins. Și vâslașii din Veneția, al căror număr este de ordinul miilor, trimiseseră o delegație de bărbați vânjoși. Aceștia purtau bluze albe și pantaloni negri până la genunchi și își țineau lungile vâsle în mâna dreaptă întinsă în față.

Ambasadorii republicilor, țărilor și orașelor prietene concurau în ce privea varietatea și valoarea veșmintelor lor, în special trimisul Constantinopolului. El purta o pălărie lată, galben-aurie, pe care străluceau pietrele prețioase, și o mantie lungă, verde, de sub care se ivea încălțămintea aurie – nici măcar împăratul Bizanțului nu putea fi înveșmântat mai minunat.

Trimisul regelui Alfons al Aragonului stârnea senzație prin înălțimea lui, subliniată și prin pălăria înaltă, cu boruri înguste, și prin tocurile înalte. Ambasadorul Greciei se distingea printr-o pelerină largă,

neagră, prin pălăria moale pleoștită, cu ciucuri pe margine, și printr-un sceptru a cărui semnificație doar el o cunoștea. Aproape până în pământ ajungea barba albă a trimisului alexandrinilor. Despre bătrânul care umbla permanent în haine negre veneționii povesteau lucruri ciudate. Se spunea că acesta avea cunoștințe vaste și puteri misterioase, iar doi onorabili *pregadi,* membri ai Senatului, afirmau că văzuseră cu ochii lor cum barba Excelenței Sale, sfidând gravitația, se ridicase la verticală în timpul unei rugăciuni la San Marco.

Pelerina albastru-aurie purtată de ambasadorul republicii Amalfi era atât de grea, încât cel care o purta, un bărbat îndesat, cu picioare scurte, nu era capabil să transporte prin piață prețioasa piesă cu propriile forțe. Era încadrat de doi scutieri care îi susțineau pelerina.

Copii în haine multicolore împrăștiau flori înaintea frăților și ordinelor care treceau acum. Pentru că în acest loc era prevăzut convoiul corului San Marco, care și el, din motive necunoscute, se înghesuise în spatele dogelui, se produse brusc o neașteptată liniște. Bărbații din frăția Calegheri, toți cucernici și cu frică de Dumnezeu, îmbrăcați în hainele lungi și negre ale formației corale, intonară marele *Te Deum;* totuși, evlaviosul coral plin de fervoare se încheie în haos, deoarece călugării șartrezi albi care îl urmau erau mult mai bine pregătiți muzical, și le-au luat-o înainte cu coralul lor *Tu es Petrus* atât de puternic, încât cei de la Calegheri au încetat unul după altul să mai cânte.

Carmeliții maronii pășeau unul după altul în tăcere. Își puseseră mantii albe festive, și fiecare al șaizecilea călugăr purta în brațe un crucifix. Călugării ordinului Citeaux purtau sfeșnice de două ori mai înalte decât un om. Tunicile lor negre contrastau cu portul alb atât de evident, încât de la distanță păreau niște ciuperci cu pedicul alb și pălărie neagră. Ultimul ordin aflat în coloană era cel al franciscanilor, desculți și încinși strâns cu cordoanele.

Douăzeci și patru de toboșari și purtători de clopoței impuneau în schimb un ritm emfatic, neliniștitor. Era un efect scontat, deoarece în urma lor veneau unul după altul membrii Sfintei Inchiziții. Purtau pe cap glugi negre, ascuțite, și erau învăluiți până la călcâie în pelerine negre. Își țineau mâinile vârâte în mâneci, și doar ochii abia vizibili prin niște crăpături ale glugilor le dădeau o nuanță cât de cât omenească. Ultimul în fiorosul șir pășea inchizitorul. El se deosebea de colegii lui prin culoarea roșie ca focul a veșmântului, și prin faptul că își făcea vânt cu tivul fluturând al cagulei sale ascuțite.

Bărbosul patriarh al Veneției pășea înconjurat de cinci episcopi în mantii fumurii. Splendida lui mantie din brocart roșu-auriu era ornată cu pietre prețioase, și era la fel de grea ca bărbatul care o purta. Patriarhul ducea în mâini un bust din argint al Sfântului Marcu, cu o fereastră din sticlă în piept, care ascundea un fragment din moaștele

evanghelistului.

Când patriarhul trecea prin fața lor, venețienii îngenuncheau de ambele părți ale alaiului, după care se ridicau repede; căci mai mult decât de patriarhul cu moaștele evanghelistului, poporul curios era interesat de papă. Acesta se născuse în Veneția și trecea drept peste măsură de sobru, ceea ce pentru mulți era un semn de lipsă de experiență într-ale vieții.

Încadrat de cardinalii curiali, gărzi, purtători de felinare și de evantaie, tămâietori și șambelani, papa era purtat în *sedia gestatoria* de doisprezece bărbați în haine roșii. Eugen al IV-lea privea morocănos și din când în când ridica mâna dreaptă înmănușată pentru a-i binecuvânta pe venețieni. Cu toate că purtătorii scaunului papal se mișcau cu pași mici și rapizi, Sfinția Sa se clătina ca trestia în vânt, și tiara îi lua uneori pe cap periculoase poziții oblice.

Agitați de atmosferă și de miile de oameni din piața San Marco, tămâietorii își agitau cădelnițele cu atâta sârg, încât papa dispărea uneori într-un nor alb, pentru ca după scurt timp să reapară tușind și cu ochii înroșiți, ca o arătare din ceruri, ceea ce nu era tocmai în măsură să îl bine dispună pe Sfinția Sa, așa că acea parte a venețienilor care nu îl întâmpina tocmai cu admirație își punea întrebarea dacă mișcarea abia perceptibilă a buzelor sale se datora unei tainice rugăciuni ori unei sfioase afurisenii.

Când papa trecea prin fața lor, doar puțini cădeau în genunchi sau își făceau cruci ca răspuns la binecuvântarea papală. Sfinția Sa întâmpină acest comportament la început cu mirare, care curând se transformă în neliniște. Făcu semn unui șambelan, care îi întinse o batistă, și își șterse de pe frunte preacuvioasa sudoare. Apoi închise pentru câteva secunde ochii, și îi deschise abia când alaiul înconjură Campanile și când izbucniră strigăte:

— Trăiască papa! Trăiască dogele! Dumnezeu să apere Serenissima!

Dar micul grup de agitatori amuți rapid când din mulțime nu li se mai alătură nimeni. După care se așternu din nou acea indiferență aproape dușmănoasă. Se simțea că plutea ceva în aer, dar nimeni nu era în stare să spună ce se petrecea de fapt în piața San Marco.

Nici măcar meșterul, care se afla în fața turnului cu ceas, vizavi de intrarea principală de la San Marco. Benedetto îi smulsese promisiunea de a nu se amesteca în niciun caz în ceea ce avea să se întâmple. Era mult mai important să îi demaște pe conspiratori. Dar cum să o facă? După eșuarea primului atentat asupra papei era sigur că de data aceasta se făcuseră pregătiri mai temeinice. Dar ce avea să se petreacă acum, când el, Melzer, trădase planurile atentatorilor?

Se ridica soarele. Meșterul duse mâna deasupra ochilor și își plimbă privirea peste *piazza* prin care alaiul se târa ca un vierme prin mulțime. Căută să îl vadă pe legatul papal Leonardo Pazzi. Gândul că

Pazzi putea deveni viitorul papă îi trezise de la început îndoieli, ba chiar îl privea pe acesta cu un fel de compătimire, pentru că știa cât de mult credea Pazzi în chemarea lui, și știa și că își pusese în vânzare chiar convingerile.

Unde era Pazzi? Își părăsise demult observatorul de pe arcul de triumf. Ar fi putut să fie în apropierea papei, dar acesta părea mai puțin preocupat de posibilitatea unui nou atentat. Că da Mosto nu se da văzut într-o zi ca aceasta era explicabil, dar unde era Pazzi?

Lăsați-mă să povestesc ce s-a întâmplat în continuare. Mi se făcuse frică: mi se părea că mâini invizibile mă strângeau de gât. Știam că avea să se întâmple ceva, și reținerea amenințătoare a venețienilor, care de obicei nu ocoleau serbările, indiferent dacă erau organizate de prieteni ori de dușmani, îmi întărea bănuiala că planurile complotiștilor trebuie să fi fost cunoscute de multă lume. În starea mea de confuzie nu mai puteam deosebi cine din care partidă făcea parte; știam doar că voiam să îl pedepsesc pe Cesare da Mosto. Doar ura față de cel care îmi sedusese și îmi lăsase gravidă fata mă făcea să acționez.

Tămâia amestecată cu ierburi îmbătătoare, al cărei fum plutea peste piață, nu își dezmințea efectele. Mă simțeam toropit. La asta mai contribuiau și bătăile de tobă, care nu mai încetau, și sunetele pătrunzătoare ale trâmbițelor de la Palazzo Ducale. Călugării șartrezi intonau pentru a zecea oară coralul *Tu es Petrus*. Mi-am mai deschis gulerul și am tras cu putere aer în piept. În același timp m-am întrebat, fără rost, dacă nu cumva ambele partide complotaseră împotriva mea, iar eu le trădasem pe amândouă. Mă cuprindea senzația nesigură că eu însumi aș putea fi ținta unui atentat.

Temător, căutam o cale de a părăsi piața fără a atrage atenția, dar oamenii erau atât de înghesuiți, încât nu vedeam nicio posibilitate de a mă strecura printre ei. În timp ce eu urmărisem fără niciun interes alaiul, din dreapta se apropiase papa pe tronul lui, și trebuie să mărturisesc că mi-a reținut privirile. Silueta lui părea că se clatină, iar el domina cu o lungime de braț mulțimea din primele rânduri.

Puțin înainte de a ajunge la locul în care mă aflam eu, alaiul s-a împotmolit. Papa, care până atunci stătuse apatic în a sa *sedia gestatoria,* s-a îndreptat, a privit mulțimea, m-a privit pe mine de parcă ar fi vrut să îmi vorbească. Da, i-am auzit clar vocea pe care nu o mai auzisem niciodată până atunci. Am privit vinovat în pământ când pontifexul mi s-a adresat: „Michel Melzer, renegat al bisericii, trădător al papei, m-ai dat pe mâna complotiștilor. Peste câteva clipe voi trece la cele veșnice. Sângele meu îl vei simți pe degetele tale, trădătorule. Ești un Iuda, renegat fiu al Domnului. Pentru câțiva ducați din aur m-ai vândut dușmanilor mei. Lașule! De ce nu mă poți privi în ochi?”

Am ridicat rușinat privirea. Voiam să strig: „Tu, cel mai sfânt papă, nu știi că eu, Michel Melzer, i-am trădat pe conspiratorii potrivnici ție, că eu îți sunt mai curând prieten decât dușman?" Privirea mea a căzut în gol. Papa își continuase drumul, iar eu mi-am dat seama de delirul a cărui victimă fusesem pentru scurt timp.

În timp ce alaiul papei se apropia deja de portalul de la San Marco, la Campanile au început să bată clopotele atât de puternic, încât pământul mi s-a zguduit sub picioare. Cine le asculta cu atenție sesiza lotuși un al cincilea sunet disonant, în ciuda faptului că pentru această sărbătoare ar fi trebuit să bată doar patru clopote: *Marangona,* care anunța începutul și sfârșitul fiecărei zile; *Nona,* care răsuna la prânz; *Mezza Terza,* care chema senatorii la palatul dogelui; și *Trottiera,* care anunța ședințele Consiliului cel Mare. Acestea patru realizau o armonie. În această armonie se amesteca astăzi însă și cel de-al cincilea clopot de la San Marco, *Malefico,* folosit doar la execuții. Orice copil din Veneția recunoștea acest sunet.

În acea clipă am simțit o mână pe umărul meu. Nu am îndrăznit să întorc privirea. Atunci am auzit o voce cunoscută:

— Sunt eu, cel care strigă în pustiu.

M-am întors și am avut o senzație de ușurare când i-am văzut chipul fără barbă. Nu mai știu cuvintele pe care i le-am adresat, eram mult prea pierdut, dar îmi amintesc cuvintele lui.

A vorbit, iar liniștea din vocea lui a avut un mare efect asupra mea:

— Aceasta, meștere Melzer, este ora răfuielii.

— Nu vă înțeleg, am răspuns, străduindu-mă să îmi ascund tulburarea.

— Veți vedea imediat, a zis Strigătorul cu un surâs viclean.

— Ce am să văd?

Strigătorul a făcut un semn din cap către turnul cu clopot. La una dintre ferestrele lui semicirculare, în spatele cărora băteau clopotele, era postat un trăgător cu arbaleta. Trebuia să privești de două ori într-acolo pentru a-i sesiza intenția. Își ținea arma în poziție de tragere.

Am mijit ochii. Nicio îndoială, era Cesare da Mosto. „Doamne mi-am zis, nu asta am vrut!" Arbaleta lui da Mosto țintea direct spre papă. Am vrut să strig, să îl avertizez pe papă, dar am rămas mut, împietrit, incapabil să acționez.

În loc de asta, am ridicat privirea spre turnul cu clopote, unde pentru mine se petrecea ceva de neimaginat. Brusc, Cesare da Mosto a aruncat arbaleta. Aceasta a descris un semicerc larg deasupra pieței și a lovit un spectator. În aceeași clipă, da Mosto s-a aplecat și a căzut în gol, rostogolindu-se de mai multe ori. Sunetele clopotelor și bătăile de tobe au acoperit groaznicul zgomot al corpului care se lovea de caldarâm. Oamenii s-au repezit țipând în toate părțile.

M-a cuprins groaza. L-am privit întrebător pe Strigător, dar privirea

lui era îndreptată către loggia din San Marco. În timp ce toți, atât membrii alaiului, cât și spectatorii, se înghesuiau spre poalele Campanilei, el privea spre cei patru cai din bronz. Am făcut același lucru, și l-am descoperit sub picioarele din față ale sclipitorilor cai pe *ufficiale* Benedetto, care își pleca propria arbaletă.

— Benedetto, am șoptit.

Cel care strigă în pustiu a confirmat:

— Benedetto.

Până să înțeleagă Michel Melzer situația în care se afla pe neașteptate, a mai trecut ceva timp. Da Mosto era mort. Leonardo Pazzi nu mai devenea papă. Pentru el și pentru conspiratorii lui, acesta era sfârșitul visurilor. Peste doar câteva zile, poate chiar ore, conspirația avea să fie cunoscută, iar papa urma să îi solicite comanda făcută, cele de zece ori câte o mie de indulgențe. Acestea erau gata în atelierul de lângă Campo San Lorenzo și valorau o avere, dar aveau un cusur de care nu puteau scăpa: numele papei Calixtus al III-lea, un papă care nu exista și care probabil nici nu avea să existe vreodată.

Abia acum, după atentatul eșuat, Melzer își dădu seama în ce aventură se băgase. A doua oară nici papa și nici dogele nu aveau să mai creadă că acționase de bună credință, nevinovat. Inchizitorul îl va acuza, sau va fi predat Consiliului celor Zece împreună cu ceilalți conspiratori. Așa că Melzer concepu un plan în doar câteva momente.

De parcă i-ar fi citit gândurile, străinul spuse brusc:

— Dacă vă este dragă viața, va trebui să părăsiți Veneția cât mai repede posibil.

Melzer se sperie. Se simțea prins asupra faptului. Totuși, nu îi venea să creadă că celălalt cunoștea toate amănuntele, și întrebă cu ipocrizie:

— De ce ar trebui să părăsesc Veneția, dacă eu nu am nicio vină?

— Vină? Străinul clătină din cap. Vinovăția nu este o chestiune de drept și nedrept, ci de presiune a celor puternici asupra sufletului dumneavoastră. Înțelegeți ce vreau să spun?

Meșterul dădu absent din cap.

— Dacă vreți, puteți veni cu mine, spuse Strigătorul. La Riva degli Schiavoni este gata de plecare o corabie care ne va duce pe continent. Nu uitați că ne aflăm pe o insulă!

— Știu asta, onorabile Strigător în deșert. Și cum se va desfășura călătoria în continuare?

— Lăsați totul în seama mea! Am mulți prieteni. La piatra kilometrică de pe drumul spre Padua așteaptă un atelaj. Drumul trece prin Verona. De acolo mai sunt trei zile peste Alpi, după care noi nu mai avem de ce ne teme.

Lui Melzer nu îi scăpă faptul că străinul folosise cuvântul „noi”. El

de ce s-ar teme? Era unul dintre ai lui da Mosto?

În vreme ce oamenii se adunau în jurul mortului da Mosto, al cărui trup se strivise de sol ca un măr putred, și garda de corp a dogelui încă se întreba ce era cu arbaleta care zăcea nu departe, din interiorul catedralei San Marco răzbătea coralul *Tu es Petrus*, dar de data aceasta acompaniat de lovituri puternice de timpan și de sunete stridente de flaut, de parcă se apropia sfârșitul lumii.

— De ce manifestați atâta grijă față de mine? întrebă meșterul, măsurându-l cu privirea pe interlocutor de parcă ar fi vrut să citească răspunsul pe chipul acestuia.

Acesta păru încurcat pentru prima dată; miji ochii, își îndreptă privirea spre loggia de la San Marco și răspunse fără a se uita la Melzer:

— Ați manifestat aceeași neîncredere și față de Lazzarini, da Mosto, Pazzi și cum i-o mai fi chemând pe ceilalți? V-am spus doar că noi suntem interesați de munca dumneavoastră. Tipăriți-ne o carte, și nu vă va părea rău. Dar hotărâți-vă repede, înainte ca inchizitorul să vă acuze. Altfel, meștere Melzer, va fi prea târziu.

Faptul că omul amintise de inchizitor îl făcu pe Melzer să tresară. De fapt, ce îl reținea în acest oraș? Simonetta plecase, Editha nu voia să mai aibă de-a face cu el – pe toți sfinții, de ce nu ar accepta oferta străinului?

— Dar atelierul meu, literele și celelalte dispozitive…

— Vă repet că o corabie este gata de plecare, nu o barcă, iar pe continent așteaptă un atelaj, nu un cărucior de împins cu mâna! Luați cu dumneavoastră tot ce puteți, dar nu zăboviți prea mult în a lua o decizie. Atâta vreme cât papa rămâne la Veneția, vânzoleala este mare și nimeni nu va remarca dacă veți întoarce spatele orașului.

Melzer căzu pe gânduri. Argumentele străinului îi păreau convingătoare. Ceea ce îl înspăimânta era însă misterioasa siguranță a acestuia. Părea că știa de la bun început că meșterul va pleca cu el.

Încă se mai gândea, când străinul îl îmboldi:

— Deci, ce ați decis?

— Ați spus că astăzi…

— Mâine va fi prea târziu.

Meșterul îi întinse străinului mâna.

— Așa să fie! Dar care este răsplata dumneavoastră?

Străinul ridică ambele mâini în semn de refuz, de parcă ar fi spus: „Despre răsplată nici nu discutăm!”

— Nu, nu! insistă Melzer. Prea puțini oameni ajută cu gândul la răsplata lui Dumnezeu.

— Vorbiți din experiență?

— Da. Să știți că am oroare de oamenii buni. În spatele bunătății lor se ascund, de cele mai multe ori, ipocrizia și bigotismul.

— Dacă totuși îmi acordați încrederea dumneavoastră, să plecăm chiar astăzi!

La intrarea în San Marco se înghesuiau sute de venețieni care nu mai încăpeau în interiorul bazilicii. Melzer și străinul străbătură Piazetta dei Leoncini, pentru ca apoi să se îndrepte spre casa lui Melzer din apropiere de Campo San Lorenzo. Străduțele erau pustii, dar pe podul de peste Rio del Vin le ieși în întâmpinare grăbit un bărbat însoțit de doi lachei înarmați. Meșterul îl recunoscu imediat, cu toate că acesta se deghizase cât se putea de bizar. Avea căptușeala mantiei pe exterior, iar bereta o dăduse unuia dintre însoțitori să i-o ducă. Era Leonardo Pazzi.

Melzer îi tăie calea lui Pazzi.

— Nu trebuia să fiți în San Marco, cu da Mosto și cu toți ceilalți?

Pazzi încercă să îl evite, dar pe o parte nu îl putea ocoli din cauza balustradei podului, iar pe cealaltă parte se afla străinul. Însoțitorii scoaseră spadele. Când îi văzu ce fac, Pazzi le făcu un semn și dădu din cap.

— Da Mosto este mort, spuse meșterul. Ce se va întâmpla acum?

Leonardo Pazzi ridică din umeri și îl împinse pe Melzer deoparte.

— Ce se va întâmpla cu indulgențele? strigă meșterul în urma lui Pazzi.

Acesta, fără a răspunde, porni grăbit în direcția Campo Santi Filippo e Giacomo, urmat îndeaproape de însoțitori.

Melzer și străinul își continuară și ei tăcuți drumul. Liniștea străduțelor, tulburată doar când și când de lătratul unui câine, deveni funestă. Când masivul turn de la San Lorenzo se zări în depărtare, meșterul se opri brusc. Străinul îl privi mirat.

— Știți cine era? întrebă Melzer.

— Legatul Leonardo Pazzi, cel care voia să devină papă, răspunse străinul dând din cap.

Melzer se miră încă o dată de faptul că străinul știa totul. Dar era preocupat și de o altă problemă, așa că întrebă:

— Ce Dumnezeu căuta Pazzi în aceste clipe aici, în Castello?

— Nici nu vreau să spun ce îmi trece prin cap, răspunse străinul.

— Cred că amândoi avem aceeași suspiciune.

Începură să alerge și traversară Campo San Lorenzo. Când ajunseră la strada care ducea către casa lui Melzer, le ajunseră la urechi strigăte îndepărtate. La jumătatea drumului o văzură pe Francesca venind spre ei. Femeia le strigă încă de departe:

— Stăpâne, veniți repede, casa arde!

Când Melzer ajunse, partea din spate a casei era deja în flăcări. Cei doi servitori și câțiva bătrâni din vecini scoteau mobila pe stradă. Melzer le strigă că preferă să se ocupe de atelier.

În timp ce fumul negru, înțepător, se îngroșa, din toate părțile se

adunau tot mai mulți gură-cască, pentru a se desfăta cu priveliștea excitantă. La Veneția nu se obișnuia să fie stinsă o casă care ardea. Aceasta era lăsată să ardă până la temelie. Măsurile contra incendiului se limitau la împiedicarea extinderii focului la construcțiile învecinate. Dar pentru că această casă era izolată, nimeni nu își bătea capul să stingă focul.

— Blestematul de Pazzi! zise Melzer, apoi trase adânc aer în piept și se năpusti pe ușa prin care izbucniră nori groși de fum.

Cunoștea fiecare colțișor al atelierului, așa că se îndreptă sigur spre casetele cu litere, cu toate că vizibilitatea era inexistentă din cauza fumului.

Melzer auzi vocea străinului în spatele lui.

— Literele! urlă Melzer, tușind și scuipând. Ajutați-mă să pun literele în siguranță, altfel totul este pierdut!

Străinul înțelese imediat. Prelua casetele grele pe care i le întindea meșterul și le târa afară una câte una, douăzeci și patru în total. Spera că acum Melzer se va declara mulțumit și va părăsi casa în flăcări, dar când acesta nu mai apăru, pătrunse și el încă o dată în interior.

— Sunteți smintit, Melzer! strigă prin fumul dens.

Pentru că nu primi niciun răspuns, începu să bâjbâie orbește prin atelier, până când găsi un rest din îmbrăcămintea lui Melzer.

— Vă jucați cu viața dumneavoastră!

Melzer, pe care străinul îl distingea doar ca un contur vag, părea confuz. Scoase doar câteva sunete în timp ce tușea și repeta într-una:

— Presele mele! Îmi trebuie presele!

Străinul îl înșfacă de tunică și îl lovi de câteva ori peste față. În cele din urmă, îl trase afară, unde meșterul se prăbuși fără cunoștință.

Străinul îl readuse la viață pe Melzer turnându-i în cap apă puturoasă din canal. Acum acesta se afla la o distanță sigură, pe caldarâm. În timp ce își ștergea apa de pe ochi, privirea îi căzu pe casetele cu litere puse una peste alta lângă el, și mai zări și trei dintre cele mai bune prese ale lui.

— Străine, spuse Melzer încă tulburat, sunteți dat dracului, mereu prezent acolo unde este nevoie.

Străinul se încruntă și răspunse:

— Dat dracului… hm, dacă asta este o amabilitate, fie și așa!

Melzer și străinul încărcară literele salvate și dispozitivele pe o corabie în aceeași zi. În timp ce papa și dogele erau martorii exploziei de bucurie bine pusă în scenă la San Marco, ei au ajuns cu bine pe continent cu tot calabalâcul. Și, așa cum fusese stabilit, la piatra kilometrică îi aștepta atelajul.

În ziua următoare ajungeau la Verona, unde au tras la un han din Piazza Erbe, vechea piață, în fața marii fântâni.

Încă mă simt mișcat gândindu-mă cum am învățat să urăsc Verona,

un oraș care, la fel ca Padua și Florența, le provoacă multora amintiri plăcute. Poate că știți cum vine asta: în cursul unei vieți vezi multe locuri, orașe cu cetăți, palate și catedrale, altele faimoase prin arta, muzica sau viața lor comercială, și toate acestea nu mai au nicio importanță atunci când există trăiri care îți trezesc simpatia și ostilitatea față de un oraș străin.

Străinul anonim nu era un om limbut, așa că întreaga călătorie până la Verona a decurs cam în tăcere, ceea ce nu mi-a provocat mare supărare, pentru că eu nu apreciez oamenii care folosesc cuvintele pentru a se afla în treabă, în loc de a spune ceva prin ele. Astfel, ochiul are mai mult timp să privească, și te poți și gândi la un viitor nesigur.

A mă încrede într-un bărbat care nu mi-a destăinuit nici numele și nici țelul călătoriei lui era mai mult decât o aventură în situația în care mă aflam; căci ar fi trebuit să îmi dau seama că atât unul, cât și celălalt partid al clicilor venețiene erau pe urmele mele. Era evident că Pazzi îmi incendiase casa pentru a distruge indulgențele, care în urma atentatului eșuat deveniseră inutile și trădătoare. În acest fel eram sigur că va putea să nege orice participare la acțiunea ratată, și poate că avea să primească și o distincție din partea papei pentru excelenta organizare a vizitei sale.

Când, după o cină desfășurată în tăcere, străinul mi-a dezvăluit că nu vom rămâne la Verona o singură zi, așa cum fusese prevăzut, ci va trebui să așteptăm până când vom dispune de o căruță care să poată transporta literele și dispozitivele grele, m-a cuprins neliniștea. Trebuie să recunosc că, deși până acum totul se desfășurase conform planului, neîncredere mea față de străin nu fusese înlăturată.

Literele, comoara mea inestimabilă, le-am lăsat spre păstrare hangiului. Contra unei monede, Paolo Lamberti – acesta era numele amabilului chefliu – mi-a pus la dispoziție un spațiu sigur, pivnița lui cu vinuri, a cărei cheie era prinsă pe legătura sa. Am răspuns întrebării lui referitoare la misteriosul conținut al casetelor, cu o referire la un nou joc cu zaruri, o invenție proprie, pentru care până acum nu găsisem un cumpărător. Cu asta m-am crezut la adăpost de hoți, care în acest oraș nu erau mai puțini decât în altă parte.

Pentru cineva care vine de la Veneția, unde și cea mai îngustă ulicioară are ceva din strălucirea Serenissimei, Verona este o dezamăgire, cel puțin până când ajungi în centru. Pentru că drumul într-acolo duce pe niște străduțe înguste, întortocheate, murdare, cu case neaspectuoase, departe de atmosfera de metropolă occidentală a Veneției. Totuși, centrul, care este înghesuit în arcul făcut de fluviul Adige, cu piețele și palatele sale, construite de preferință în Rosso di Verona. Calcarul roșu din regiune, este de o frumusețe care impune respect – chiar și ruinele teatrului roman, utilizat pe post de carieră de

piatră pentru construcția multor palate.

În vreme ce străinul își vedea de propriile afaceri secrete, eu am plecat de la han către apropiata Piazza dei Signori, unde două palate, Palazzo del Capitano, sediul conducătorilor orașului, și Palazzo della Regione, palatul de justiție, se aflau față în față.

Acolo, în mijlocul îngâmfaților, al afaceriștilor și al călătorilor, am întâlnit un călugăr cerșetor, căruia nu i-am refuzat mâna întinsă pentru o pomană. Remarcabile la acest om pios erau chipul deschis și zâmbetul, care le lipsesc celor mai mulți sfinți bărbați, cu toate că tocmai ei – așa se crede – ar fi mai aproape de fericirea profundă decât toți ceilalți. Întrebării mele referitoare la starea lui de bucurie călugărul cerșetor a răspuns cu altă întrebare: de ce nu ar fi fericit și nu ar râde, dacă până și soarele râde în această zi de toamnă?

În felul acesta am intrat în vorbă în mijlocul pieței, și pentru că el nu mă cunoștea, și pentru că din partea lui nu aveam de ce mă teme, i-am pus o întrebare care mă preocupa de când îl întâlnisem prima dată pe străinul strigător în deșert.

— Desigur că știți Noul Testament și toate evangheliile. Care este sensul Strigătorului în deșert?

Călugărul cerșetor s-a simțit măgulit de interesul pe care i-l arătam, și a început să îmi recite din Matei, unde, în capitolul trei, se spune: „În acele zile a apărut Ioan Botezătorul care predica în pustiu despre Iudeea zicând: convertiți-vă, pentru că împărăția cerească este aproape. Aceasta este ceea ce s-a spus prin profetul Isaia – vocea unui strigător în deșert. Pregătiți calea Domnului, faceți-i cărarea”.

— Și care este sensul acestor cuvinte?

— Locul scrierii, spuse călugărul ridicând un deget, face referire la robia babiloneană a poporului lui Israel, iar vocea omului care strigă în deșert simbolizează mesajul plin de speranță oferit într-o situație fără ieșire. Din nimic va apărea un nou început.

— Aha, am răspuns eu, fără să fi înțeles explicația.

Nu știu de ce, poate din cauza felului lui deschis de a fi, sau a fost un semn al cerului – uneori chiar și un sceptic se simte obligat să îi mulțumească Atotputernicului – cert este că am început să îi povestesc prietenosului călugăr despre fuga mea din Veneția, respectând însă secretul adevăratei cauze a exilului. Nu mi-am putut ascunde tristețea pierderii fiicei, care în mai puțin de un an se transformase într-o cu totul alta. Când am amintit de Simonetta și de neostoita mea dragoste pentru ea, care a fost victimă a circumstanțelor potrivnice, călugărul mi-a pus mâna pe umăr și m-a consolat spunându-mi că oamenii destinați unul altuia se reîntâlnesc totdeauna în viață, până când iubirea lor își găsește împlinirea.

Am clătinat neîncrezător din cap, și am continuat descriindu-i plăcuta fire a Simonettei, precum și arta ei de a cânta la lăută,

adăugând că nu pot suporta ideea de a o vedea cântând undeva departe, pentru niște gură cască libidinoși.

Atunci călugărul mi-a spus că văzuse recent o astfel de fată în diverse cârciumi din Verona cântând la lăută, și că într-o seară aceasta câștigase mai mulți bani decât el între Aegidius și Hieronymus, în cele treizeci de zile ale lunii septembrie.

Aceste vorbe m-au tulburat peste măsură, și l-am pus pe călugăr să mă conducă la cârciuma unde o văzuse ultima dată pe cântăreața la lăută. I-am descris în amănunt cum arăta Simonetta, și l-am întrebat dacă femeia pe care o văzuse el corespundea descrierii mele. Omul își împreună palmele, privi spre cer și spuse că în calitate de călugăr jurase să renunțe la plăcerea ochilor, și că legământul îi interzicea să vadă o fată așa cum o descriam eu. El considera o cântăreață la lăută în primul rând ca pe o creație a Domnului, la care pielea, părul și părțile trupului jucau un rol minor.

Am fost tentat să îl compătimesc pe călugăr pentru că trebuia să treacă prin viață ca un orb, dar mi-am spus că renunțase la vedere de bunăvoie, de ce să îl compătimesc? În loc de asta, am căutat împreună cu el cârciuma în care cântase fata, dar cârciumarul nu îi știa nici măcar numele, și spuse că ea plecase chiar în acea seară. Nu știa încotro apucase.

În acea noapte nu am putut să dorm, fapt cauzat și de monstruozitatea din lemn, denumită de către hangiu pat, o cutie imensă cu uși grele cu canaturi, și deasupra cu un acoperiș care ar fi făcut onoare unui șopron pentru capre. Dar în principal insomnia mea era cauzată de gândurile sălbatice generate de indiciul călugărului. Gândul de a o ști pe Simonetta în același oraș mă turba, și mi-am dat seama cât de mult o iubeam încă.

A doua zi, căruța și caii erau pregătiți să ne ducă peste Alpi pe mine și pe străin. Era și timpul să plecăm, toamna se anunța deja. Dacă inițial mi se părea că nu ne deplasam destul de repede pentru a ieși cât mai curând de sub competența juridică a Veneției – am uitat să amintesc că Verona era de patru decenii supusă Serenissimei – acum țineam morțiș să mai rămânem o zi pentru a o căuta prin cârciumile orașului pe frumoasa cântăreață la lăută. Dar oriunde întrebam mă alegeam cu refuzuri și rânjete răutăcioase: de ce voiam neapărat o venețiană care cânta la lăută?

În cercetările tăcute am ajuns până la zidul vestic al orașului, la Piazza San Zeno, unde se ridica o biserică masivă, despre care se spunea că adăpostea mormântul Sfântului Zeno, primul episcop al Veronei. Portalul era străvechi, din bronz. Timpul înnegrise imaginile care acopereau poarta, ceea ce îi dădea un aspect înfricoșător.

În fața porții se afla multă lume, atât străini, cât și locuitori ai Veronei, pentru care ciudatele reprezentări erau, deopotrivă, enigme

și divertisment; căci până acum nimeni nu reușise să descifreze semnificația tuturor imaginilor. Erau scene biblice și întâmplări din viața Sfântului Zeno, dar și imagini înfiorătoare cu oameni cu gurile căscate, draci și ochi bulbucați uriași, și o femeie la sânul căreia sugeau doi crocodili, o imagine șocantă pentru mine, cât și pentru ceilalți privitori. Chiar și îngerii, care în alte părți emanau bunătate și grație, apăreau pe poarta de la San Zeno ca niște monștri cu patru aripi, astfel încât la vederea imaginilor mamele ascundeau capetele copiilor în cutele rochiilor.

Eu renunțasem la căutarea Simonettei și participam la distracția veronezilor, punând celor din jur întrebarea dacă nu cumva imaginea în care se vedea un pitic înconjurat de insecte bâzâitoare, jumătate om, jumătate insectă, nu ar reprezenta ridicarea la cer a lui Isus. Nici nu am apucat să termin bine de vorbit, că o femeie aflată în stânga mea m-a apostrofat că aș fi un eretic, pentru care un singur loc ar fi potrivit, și anume iadul. În dreapta mea, un bărbat cu înfățișare de profet a înclinat capul și, după ce s-a uitat atent, a spus prietenos:

— Într-adevăr, aveți un ochi bun. Eu aș adera la opinia dumneavoastră. Apoi adăugă, ținând mâna la gură: Nu puneți la inimă vorbele femeii. Veronezele sunt cunoscute pentru cucernicia lor exagerată.

Astfel am intrat în vorbă și am aflat de la bătrânul cu barbă că era meșter de lăute, era originar din Cremona și acum avea în Via San'Anastasia o prăvălie de instrumente cu coarde. Am discutat despre Dumnezeu și despre lume, și tocmai mă pregăteam să mă despart de el, când l-am întrebat – numai Dumnezeu știe de ce – dacă în ultimele zile nu a întâlnit o cântăreață la lăută.

Răspunsul lui m-a lovit ca un fulger:

— Nu aș putea afirma că era neapărat o venețiană, dar o cântăreață la lăută cu părul negru m-a căutat în Via San'Anastasia și m-a întrebat despre prețul unei lăute făcute la Cremona. Când i-am spus prețul, s-a plâns că nu are atâția bani și că are nevoie urgentă de un instrument, deoarece al ei a fost furat. Dar ca să câștige bani pentru un instrument nou are nevoie de o lăută… o situație dificilă…

— Și dumneavoastră ați expediat-o? am vrut eu să aflu.

— Nu, i-am dat o lăută, iar ea mi-a lăsat drept gaj o amuletă din aur. I-am promis că i-o voi da înapoi când îmi va plăti instrumentul.

Am simțit bătăile inimii în tâmple. Mi s-au șters din fața ochilor imaginile de pe poarta bisericii. Nu știam dacă puteam să vorbesc sau nu. Nu aveam curajul necesar. Știam că întrebarea și răspunsul care ar fi urmat mă vor face fie să chiui de bucurie, fie mă vor umple de tristețe. În cele din urmă, mi-am călcat pe inimă și l-am întrebat pe meșterul de lăute:

— Amuleta care v-a fost lăsată gaj are pe ea două litere

întrepătrunse, un M și un S, iar deasupra lor frunzele unui buchet cu trandafiri?

— Știți amuleta? Este exact așa cum ați descris-o.

Inima îmi jubila. L-am îmbrățișat pe bătrân.

— Eu i-am dăruit-o, iar ea este cea pe care o caut.

Bătrânul bărbos mă măsură cu o mină serioasă.

Cred că în clipa aceea se îndoia de vorbele mele, iar îmbrățișările mele îl deranjau. Eu debordam însă de fericire, și aș fi vrut să îmbrățișez întreaga Veronă. Mi-am amintit cuvintele călugărului cerșetor, care îmi prezisese întâlnirea cu Simonetta atunci când amândoi vom fi pe deplin destinați unul altuia. Mai era loc de îndoială?

— Cât vă datorează fata? l-am întrebat pe meșterul de lăute.

— Doisprezece scuzi, a răspuns el.

L-am dat această sumă bătrânului înmărmurit și am adăugat:

— Acum, fata nu vă mai datorează nimic și îi veți înapoia amuleta imediat ce ea va apărea.

Bărbosul încuviință, dând fără să priceapă din cap. I-am mai cerut ca atunci când cântăreața va apărea, să o informeze că acela de la care are amuleta se află la hanul din Piazza Erbe.

Demult nu mă mai simțeam atât de bine. Deși nu puteam fi sigur de modul în care va reacționa Simonetta – în definitiv, ne despărțiserăm furioși – nădejdea mea de a o recâștiga a crescut.

Strigătorul în pustiu s-a supărat atunci când i-am spus că va trebui să mai întârziem plecarea din Verona câteva zile. În cele din urmă, și-a călcat pe inimă și a acceptat o întârziere de trei zile când i-am promis că voi privi cu bunăvoință oferta lui privind tipărirea. Cu siguranță că până atunci aveam să o găsesc pe Simonetta.

M-am dus devreme la culcare în acea monstruozitate din lemn despre care am mai vorbit, cu intenția ca a doua zi să colind toate cârciumile din sudul și din estul orașului, în căutarea Simonettei. În mintea mea făuream deja cele mai frumoase imagini, somnul mi-a îngreunat repede pleoapele, și am adormit fericit. Dimineața devreme am auzit bătăi puternice în ușă, și vocea meșterului de lăute. Am sărit din pat și i-am dat drumul înăuntru.

— Străine, începu bătrânul, vă aduc înapoi cei doisprezece scuzi.

— Asta ce vrea să însemne? am întrebat.

— Ieri când m-am întors acasă, nevasta mi-a spus că tânăra cântăreață și-a răscumpărat amuleta. Era însoțită de un bărbat și cei doi erau grozav de grăbiți. În fața ușii aștepta o căruță pregătită de drum.

— Încotro au plecat? am strigat înspăimântat.

Meșterul de lăute ridică din umeri și îmi arată palmele goale.

Pe parcursul vieții mele nu au fost multe situațiile care să mă fi adus

în pragul nebuniei, dar aceasta a fost una dintre ele.

Ieșit din minți, l-am luat de guler pe bătrân, l-am făcut nătărău – și acesta a fost cel mai prietenos cuvânt pe care l-am folosit – și l-aș fi sugrumat dacă nu ar fi apărut Strigătorul în pustiu, atras de tămbălău, și nu m-ar fi despărțit de victima mea. Retrospectiv privind lucrurile, îi rămân dator acestuia că în acea zi nu am devenit un criminal și că nu mi-am găsit sfârșitul în Piazza dei Signori, cu capul tăiat.

Tot Strigătorul a fost acela care, după acest incident, a stat de vorbă cu mine și mi-a explicat faptul că pasiunea mea ar fi o boală tocmai bună să mă distrugă, apoi m-a pus să aleg fie să rămân la Verona, fie să plec împreună cu el a doua zi spre nord, cu trăsura aflată la dispoziție.

— Rămân! am zis încăpățânat și mi-am pierdut încă o zi umblând haihui prin Verona, după care am și urât orașul.

Da, uram caldarâmul și locurile pe care le călcam. Uriașele palate și fațadele bisericilor îmi luceau scârbă. Scuipam furios pe jos și mă ciorovăiam cu mine și cu întreaga lume.

A doua zi am urcat cu străinul în căruța care trebuia să ne ducă în nord, împreună cu bagajul meu și cu averea mea constând din litere și din dispozitive. Și în timp ce căruța se hurducăia pe San Zeno ieșind prin poarta vestică a orașului, am jurat să nu mai pun piciorul vreodată în acest oraș.

MAINZ

Deși are doar 6 000 de locuitori, Mainz este unul dintre cele mai importante orașe renane. Este guvernat de un arhiepiscop cu puteri foarte mari, care are rezidența în localitatea Eltville din apropiere, însă stă uneori în palatul său din Mainz. Locuitorii orașului se află în permanentă sfadă cu acesta.

Capitolul XV

Femeia cu ochi negri

Mainz, orașul său natal, îi păru lui Michel Melzer străin, aproape de nerecunoscut. Casele și străzile, odată atât de familiare, se schimbaseră în mod inexplicabil, acum erau sărăcăcioase, mici și murdare, chiar și domul, despre care pe vremuri crezuse că este cea mai mândră construcție din lume, îi părea simplu, searbăd în comparație cu catedralele văzute la Veneția și Constantinopol. Părea că lumea se micșorase cu cât văzuse mai mult din ea.

Odinioară, când privea orașul de pe cealaltă parte a Rinului, când admira turnurile ascuțite ale bisericilor, frontoanele înalte ale caselor, porțile inexpugnabile din zidurile masive ale orașului, avea îndoieli că undeva în lume ar putea să existe un loc mai frumos și mai impunător decât Mainz. Acum nu mai îndrăznea să facă asemenea comparații; știa că Veneția era de patruzeci de ori mai mare decât Mainz, și chiar orașe prin care trecuse în călătoria sa, cum ar fi Augsburg și Ulm, numărau de patru sau de cinci ori mai mulți locuitori decât orașul lui natal.

Melzer se întorcea în Mainz un om avut. La nivelul situației deplorabile din oraș, era chiar bogat. Era chiar în stare să cumpere o casă impozantă, o construcție cu șapte ferestre în față și cu bovindou proeminent, pentru care hrăpăreții mânuitori ai registrelor orașului cereau un impozit separat. Casa din Frauengäβehen era de domeniul trecutului, pentru că ciuma care bântuise vreme de douăzeci și cinci de săptămâni la Mainz îi secerase toți locuitorii, și imobilul trecuse în proprietatea orașului. Municipalitatea era încântată să găsească un cumpărător, deoarece în oraș domneau foametea și sărăcia. Ciumei îi urmase o vară secetoasă, și datoriile orașului se ridicaseră la aproape patru sute de mii de guldeni, sumă care pentru mulți era la fel de inimaginabilă precum drumul până la stele.

Nou alesul consiliu al orașului și cei patru responsabili cu registrele au căutat urgent noi surse de venituri. Pe lângă asta au introdus reducerea privilegiilor, atrăgându-și astfel dușmănia arhiepiscopului și a popilor care se bucurau de prea multe avantaje, printre care dreptul de a vinde vin fără a plăti impozite. Clericii au anunțat fără rușine de la amvon prelungirea programului la vânzarea de băuturi și măriri de prețuri la litra de vin, iar consiliul a folosit ocazia spre a le anula privilegiul.

Însă acest lucru l-a adus în prim-plan pe arhiepiscop. El s-a prevalat

de puterea sa laică asupra orașului și pe respectul datorat popilor și a emis un interdict. În plus, papa de la Roma a pedepsit „răzvrătitul" Mainz cu afurisenia. Nou-născuții nu mai puteau fi botezați, morții nu mai puteau fi înmormântați creștinește. Nu se mai făceau nunți. Până și clopotele au tăcut, în numele Atotputernicului.

În așteptarea problematicei comenzi anunțate de Strigător, meșterul s-a apucat să își amenajeze în casa sa din Frauengäβehen un atelier capabil să tipărească o carte întreagă – un proiect realizabil cu siguranță pe parcursul mai multor ani și, după calculele lui, cu sprijinul a cel puțin șase calfe dibace.

Pregătirile pentru tipărire au avut loc în secret. Meșterul nu a permis nimănui accesul în atelier. Nici măcar confrații din breasla celor care făceau oglinzi și a orfevrierilor, breaslă în care fusese reprimit, nu știau ce se petrecea în casa din Frauengäβehen. Dar cu cât se ascundea mai mult și își ascundea munca mai bine, curiozitatea creștea, și nu a durat mult până când Melzer a început să fie considerat un om straniu.

Când timpul îi permitea, meșterul vizita locurile de care îl legau amintiri, casa de pe Groβberg, unde învățase să scrie, să citească și învățase, de asemenea, limbi străine – casă care acum era părăsită, deoarece nici cunoștințele într-ale alchimiei nu îl putuseră feri de ciumă pe magistrul Bellafintus – ori în Spielmanngasse, în spatele domului, unde confecționase în atelierul lui oglinzi cu efecte miraculoase. În locul casei distruse de incendiu fusese ridicată de către un turnător de cositor o casă din paiantă cu trei etaje, cu o prăvălie primitoare la parter.

Priveliștea îl întrista, iar tristețea se transformă în furie. Melzer încă mai bănuia că Gensfleisch, rivalul lui, fusese cel care îi incendiase casa. A aflat de la foștii vecini din Spielmanngasse că fosta lui calfa, la scurt timp după ce el, Melzer, plecase cu Editha la Constantinopol, vânduse casa și se mutase la Strasburg, unde practica o altă meserie, despre care se zvonea că ar fi fost mult mai bănoasă.

Timpul petrecut în străinătate îl schimbase mult pe Melzer. Chipul lui, care avea, odinioară, trăsături blânde atunci când era ras, acum devenise colțuros, și fără îndoială că evenimentele din ultimii ani contribuiseră la apariția ridurilor adânci. Avea o barbă a cărei culoare argintie contrasta cu părul negru de pe cap. În ceea ce privește fizionomia, soarta îl marcase cu aceleași trăsături dure care îi marcau și sufletul. Puterea și intrigile la care fusese expus contribuiseră la însușirea unei anumite durități, dar și a calmului. Acea timiditate care îl caracterizase mai demult dispăruse, făcând loc încrederii în sine.

După revenirea în orașul natal, Melzer mai manifesta reținere doar față de femei, deși nu lipseau ofertele. Experiențele dobândite în urma călătoriilor îl marcaseră și în acest sens. Încă mai avea în fața ochilor

imaginea limpede a Simonettei; se putea spune că dragostea lui înșelată față de frumoasa cântăreață la lăută mergea în visele lui până la divinizare.

Într-o zi se îndrepta spre cimitirul St. Stephan, unde era înmormântată soția lui, Ursa. Un vânt rece ca gheața gonea frunzele îngălbenite de toamnă peste pajiște. Pentru o clipă încetă dialogul cu sine însuși când auzi pași în spatele lui. La început nu îl preocupă acest lucru, dar se simți privit și se întoarse.

La nicio aruncătură de piatră, în fața unui mormânt stătea o femeie impunătoare; aceasta îl privea, părând interesată de el. Melzer înclină capul prietenos și femeia îi răspunse în același fel. O vreme se măsurară din priviri de la distanță, până când Melzer se îndreptă către ea fără a-i adresa vreun cuvânt.

Acum priveau amândoi piatra funerară, iar femeia începu să spună cu o voce caldă:

— Nu ați mai fost văzut niciodată pe aici, străine…

Meșterul privi drept înainte și răspunse:

— Un străin în patria mea, asta sunt, într-adevăr. Am colindat mult timp, Constantinopol, Veneția… Voiam să vin la mormântul soției mele, dar timpul a zburat. Poate că așa este bine. Tristețea se ofilește ca frunzele în toamnă.

— Ciuma, biciul lui Dumnezeu. Căsnicia noastră a durat doar un an, spuse femeia fără nicio legătură și fără să își ridice privirea de la mormânt.

Melzer observă inscripția de pe piatră:

— Sunteți văduva lui Lukas Wallhausen?

Femeia se întoarse către Melzer. Privită de la distanță, păruse mai tânără. Avea ochi negri, misterioși, iar părul ei lung și negru era împletit ca o coroană.

— Îl cunoșteați pe soțul meu? întrebă ea.

— Eram frați în cadrul aceleiași bresle. El era orfevrier, eu făceam oglinzi.

— Scuzați-mă că v-am numit străin.

— Sunt făuritorul de oglinzi Michel Melzer.

— Numele meu este Adele Wallhausen. De ce v-ați întors?

Meșterul ridică din umeri.

— Este o istorie lungă, ar lua mult timp să vă povestesc…

Se îndreptară către ieșire în tăcere, și, în timp ce coborau treptele din piatră care duceau spre piața din fața bisericii, Adele spuse:

— Mi-ar face plăcere să vă ascult. Este perioada serilor lungi, și îmi plac relatările despre țări străine și oameni necunoscuți. Eu nu am pus niciodată piciorul dincolo de zidurile orașului nostru.

Vorbele Adelei îl mișcară pe meșter, care promise că la viitoarea ocazie îi va povesti femeii cu ochi negri, misterioși, despre

Constantinopol și despre cosmopolitul oraș Veneția.

Abia se acomodase Melzer cu vechea lui patrie, când un trimis îi bătu la ușă și îi transmise vestea că arhiepiscopul Friedrich dorea să îi vorbească înainte de bătaia clopotelor pentru *angelus.* Melzer a spus că va veni.

Avea un presentiment neplăcut, pentru că, din cât își amintea, toate întâlnirile lui cu popi, de la călugări până la legatul papal, îi aduseseră doar necazuri. Arhiepiscopul Friedrich era un om sever, care guverna cu o mână de fier, iar Melzer nu trebuia să se pună rău cu el. Acesta își făcu apariția în palatul arhiepiscopal, aflat în spatele domului, îmbrăcat distins, după cum îi cerea rangul, dar fără vreo urmă de catifea în îmbrăcăminte, ceea ce ar fi fost interpretat ca un act de trufie.

Clădirea masivă era menită să insufle teamă oricărui străin care pășea în interiorul ei pentru prima dată. O casă a scărilor rece, neospitalieră, în care abia dacă pătrundea o rază de lumină, ducea către etaj.

Însoțit de un slujitor tăcut, Melzer trecu prin mai multe încăperi înșirate una după alta, în care prelați îmbrăcați în violet și roșu, ascunși după teancuri de documente, îl măsurau cu dispreț și neîncredere pe vizitator, pentru ca, în cele din urmă, să ajungă în sala de audiențe a arhiepiscopului, ale cărei dimensiuni erau mai mici decât se așteptase.

Meșterului i se arătă ultimul loc din șirul de petiționari, predicatori ambulanți, soli și afaceriști, cu toții respinși pe rând cu o simplă frază. Când îi veni rândul lui Melzer, acesta își spuse smerit numele, în speranța că va fi și el refuzat cu aceeași frază, dar se pare că arhiepiscopul nu mai era atât de grăbit de această dată.

Friedrich îl măsură cu privirea pe Melzer din cap până în picioare. În cele din urmă, spuse cu o voce gravă:

— Deci, dumneata ești *Schwarzkünstler*-ul Melzer, despre care se spun lucruri ciudate.

— Lucruri ciudate? Melzer zâmbi încurcat. Cât despre termenul de *Schwarzkünstler,* Eminență, există o explicație foarte firească. Are prea puțin de-a face cu minunile și magia.

— Dar, așa cum mi s-a spus, dumneata poți să scrii mai repede decât o sută de călugări, și acest lucru este posibil fără vrăjitorie?

Pe Melzer îl străbătu un fior rece când arhiepiscopul pronunță cuvântul vrăjitorie. Cunoștea sensul fatal al cuvântului și încercă să se explice:

— Eminență, preaînaltule arhiepiscop, dacă eu aș putea să scriu mai repede decât o sută de călugări, asta chiar s-ar putea numi vrăjitorie, dar eu nu scriu, eu tipăresc, așa cum fac gravorii în lemn care multiplică patimile Mântuitorului nostru și imaginile sfinților.

— Oricum i-ai spune, ripostă nemulțumit arhiepiscopul, este o scorneală a diavolului, și până acum ea a adus doar rele.

Întinse mâna în lături, și un diacon în haine albe de corist îi puse în ea un pergament făcut sul. Melzer înțelese imediat că era vorba despre o indulgență dintre cele comandate de da Mosto. Fără un cuvânt, arhiepiscopul îi aruncă hârtia la picioare.

— Știu, eu am executat comanda nepotului Sfinției Sale papa. Puteam eu presupune că el îl dușmănea pe unchiul său, și că îi voia răul? Tipărirea nu este rea deoarece cu ea se poate face rău. Ea poate sta și în slujba binelui. Să ne gândim la bibliile care pot fi găsite doar în mănăstiri și la câțiva înalți stăpâni. Prin tipărire, Sfânta Scriptură ar putea afla o răspândire mult mai mare decât până acum.

Arhiepiscopul smulse pergamentul din mâinile lui Melzer și își trecu degetul peste cele scrise.

— Pentru ca fiecare învățător să o poată citi? întrebă el disprețuitor. Asta nu ar fi în spiritul Sfintei Biserici.

Melzer nu se gândise niciodată la asta. Tăcu, apoi zise:

— Dar ar fi o afacere bună.

Arhiepiscopul căzu pe gânduri.

— Câte indulgențe ai tipărit dumneata? se interesă acesta.

— Comanda se referea la de zece ori zece mii de exemplare.

— Sfinte Bonifaciu! Arhiepiscopul începu să socotească ajutându-se de degete. La cinci guldeni indulgența, de cincizeci de ori zece mii de guldeni!

Melzer ridică din umeri.

— Dacă așa vedeți lucrurile, Excelență…

— La zece guldeni… Arhiepiscopului îi lăsa gura apă. La zece guldeni indulgența, ar fi de o sută de ori câte zece mii de guldeni. Sfântă Treime!

În acest fel, un arhiepiscop foarte adâncit în gânduri îl lăsă să plece pe meșter, nu însă fără admirația și binecuvântarea bisericii. Excelența sa adăugă, plin de demnitate, că îl va rechema la momentul potrivit.

Chiar dacă nu trecea o zi fără ca Michel Melzer să nu se gândească la Simonetta, treptat mâhnirea i se împletea cu credința că el trebuia să se despartă de ea și sufletește. Drumurile lor se încrucișaseră în împrejurări fericite pentru scurt timp, dar totul trecuse. Trebuia să alunge amintirea frumoasei cântărețe la lăută.

În strădaniile lui de a o uita pe Simonetta i-a venit în ajutor în mod neașteptat Adele Wallhausen, a cărei căldură Melzer a simțit-o de la început. Deși era încolțită, copleșită de oferte din partea bărbaților pentru averea și ținuta ei impunătoare, și-a manifestat simpatia doar față de făuritorul de oglinzi.

Poate că acest lucru se datora tocmai faptului că Melzer nu a

întreprins nimic pentru a se apropia de ea la primele lor întâlniri. În loc de asta, el îi zugrăvea văduvei, cu o fire plăcută, frumusețile acelor orașe vestite, și găsea în ea o ascultătoare recunoscătoare.

La una dintre aceste întâlniri apropiate care aveau loc alternativ în casa lui Melzer din Frauengäβehen și în casa mare din paiantă a Adelei, aceasta a întrebat, privind în focul vetrei, dar cu voce fermă:

— Michel Melzer, vreți să vă culcați cu mine?

Meșterul tocmai povestea înfierbântat despre serbarea de la curtea împăratului Constantinopolului, despre oaspeții iluștri și femeile frumoasele, și crezu că a înțeles greșit. Nu a răspuns, ci și-a continuat descrierea.

Atunci, Adele s-a întors către meșter, l-a privit direct în ochi și a repetat întrebarea, de data aceasta mai tare:

— Michel Melzer, vrei să te culci cu mine?

Melzer privi în ochii negri ai Adelei, dar mintea lui, căreia i se ceruse să răspundă întrebării, refuza să se supună comenzii. Niciunei femei onorabile nu i-ar fi ieșit de pe buze o asemenea insolență. Doar băieșițele și târfele foloseau un limbaj atât de direct. Cu atât mai mult îl zăpăceau cuvintele rostite de gura Adelei.

Văduva nu îl pierdea din ochi. Îl țintuia cu privirea ca un păianjen care își paralizează victima cu o mușcătură. Melzer se zvârcolea sub această privire. Totuși, ea nu l-a grăbit și i-a lăsat timp să ia propria decizie.

Melzer își mai reveni și se bâlbâi:

— Dumneavoastră vreți să… cu mine?

— Da, zise Adele, de parcă ar fi fost cel mai firesc lucru de pe lume. Sau nu ți-ar face plăcere? Sunt prea bătrână pentru tine? Ori prea impertinentă?

— Sunt doar uimit, răspunse Melzer. Niciodată nu m-a surprins vreo femeie cu această întrebare până acum.

— Și mă consideri lipsită de rușine? Crezi că această întrebare și-o poate permite doar un bărbat?

Melzer nu răspunse.

— Cu certitudine că tu nu m-ai fi întrebat, spuse Adele. Nu astăzi.

— Așa este. Nu pentru că nu aș dori, dar pentru asta este nevoie de o anumită stimulare. Vedeți, dumneavoastră sunteți o femeie onorabilă…

— Ești un stângaci, Michel. De zile întregi îți urmăresc buzele, îți sorb din priviri mișcările mâinilor, dar nu am cutezat să te ating. Dacă ar fi existat o încurajare…

Adele îi luă mâinile lui Melzer și le lipi de pieptul ei.

Pieptul plin de sub materialul corsajului îl excită pe meșter. Când ea își apropie gura de gura lui, bărbatul o trase pe Adele spre sine, o sărută cu pasiune și își vârî genunchiul între picioarele ei. Adele

gemea încet.

— Ia-mă! șopti ea când, pentru o clipă, Melzer îi eliberă gura, și meșterul făcu întocmai.

În zilele care au urmat Bobotezei – vechiul an făcuse loc celui nou – Melzer a simțit că plutește. Pasiunea Adelei, văpaia iubirii ei îl excita în mod neobișnuit, iar ea era destinată uitării Simonettei. Intimitatea reciprocă creștea cu fiecare întâlnire, și a apărut firesc ideea de a pecetlui legătura prin căsătorie. În fața focului din casa Adelei, unde își petreceau majoritatea serilor, se țeseau cele mai frumoase visuri, și nu după mult timp legătura lor deveni subiect de discuție printre precupețe – ceea ce nu îl deranja în mod deosebit pe niciunul din ei.

În mijlocul acestui entuziasm apăru Strigătorul, pe care Melzer aproape că îl uitase. Veni în compania unui tânăr, al cărui nume îl tăinui la început așa cum îl tăinuise mereu pe al său, și imediat se interesă de noul atelier. După ce inspectă totul cu grijă, întrebă dacă sunt pregătite toate dispozitivele necesare începerii muncii.

— Da, sigur, răspunse Melzer, dacă nu era vorba din nou despre indulgențe problematice; pe viitor, el voia să renunțe la asemenea tipărituri, chiar de le-ar fi cerut papa Eugen.

Strigătorul și însoțitorul său izbucniră în râs, iar ultimul scoase din geanta de voiaj un manuscris, pe care i-l dădu Strigătorului. Acesta netezi documentul pe masă, în fața lui Melzer și începu să vorbească:

— Cred, meștere Melzer, că este timpul să vă inițiem în legătură cu proiectul nostru, ca să nu fiți prea uimit de comanda noastră.

Ce m-ar mai putea uimi, vru să spună Melzer, când eu am tipărit indulgențe ale papilor care nu existau, am negociat cu legați papali care nu aveau decât un țel, acela de a-l înlătura pe papa, când a trebuit să mă tem pentru viața mea de mai multe ori fiind acuzat în mod eronat de crimă – ce m-ar mai uimi? Dar tăcu cu o expresie care mima așteptarea.

— Desigur, reîncepu Strigătorul, că dumneavoastră cunoașteți suferințele pricinuite de cruciade, care au adus omenirii mai multă durere decât fericire, în încercarea de a elibera Sfântul Mormânt de sub necredincioși. Începuturile datează de aproape patru sute de ani, și majoritatea s-au încheiat catastrofal. Totuși, papilor le-a fost teamă pentru influența lor, și au cerut întruna noi cruciade. Sub lozinca „Este voința Domnului!”, au trimis la moarte chiar și copii îmboldiți de predicatori ambulanți.

— Cunosc hăurile trecutului nostru, spuse Melzer. Ce legătură are cu comanda dumneavoastră cu toate acestea?

Strigătorul nu se lăsă abătut și continuă:

— Dintr-o asemenea cruciadă, a cincea, condusă de împăratul Friedrich, o mână de oameni învățați, aflați în suita nobililor, au adus

acasă manuscrise străvechi, care conțineau și părți ale Vechiului Testament. Unul dintre pergamente – toate acestea proveneau din chilia părăsită a unui eremit de la Marea Moartă – avea un conținut ciudat. Era din perioada romană, iar în el se vorbea despre un grup de oameni din jurul unui anume Iosua. Ei trăiau, asemenea lui Diogene și a elevilor lui, în condiții modeste, se abțineau de la muncă și se dedicau ideilor nobile despre oameni și lume. Pe măsură ce cruciații se adânceau în citirea manuscrisului, se evidenția tot mai clar că acest Iosua putea fi doar Isus din Nazareth, și că evenimentele zugrăvite puteau fi doar întâmplări din Noul Testament – o relatare a unui martor ocular, scrisă de el însuși.

Dar cel mai tulburător este că în manuscris erau evenimente pe care noi le cunoaștem cu totul altfel din cele patru evanghelii ale apostolilor. Iosua nu se declară „fiu al lui Dumnezeu", ci filosof. Iosua spune că în acele zile domnea o adevărată febră a mântuirii, și oricine se făcea auzit era considerat a fi mult așteptatul Mesia. De aceea oamenii se și țineau cu grămada după ei și le cereau minuni.

În final, el și învățăceii lui nu au mai putut altfel: la presiunea populației, au înscenat minuni doar pentru a arăta că ele nu există. Dar poporul nu i-a crezut, și a continuat să ceară minuni. Pentru a pune capăt acestei situații, ei au înscenat prin puterea de ocupație romană chiar moartea lui Iosua, fără a se aduce atingere nici măcar unui fir de păr de-al acestuia. El a murit patruzeci de ani mai târziu, în timpul cuceririi Masadei.

Cu ocazia acestei acțiuni, ei au lansat sloganul *Insignia Naturae Ratio Illustrat* ceea ce înseamnă că doar prin rațiune se poate înțelege ce i se întâmplă cuiva.

Melzer ascultă cuvintele Strigătorului aproape cu evlavie.

— Dumnezeule, zise el, de ce nu a făcut nimeni cunoscută vreodată această scriere?

Strigătorul clătină din cap.

— Asta am să vă destăinui eu, meștere Melzer. La întoarcerea din Țara Sfântă, învățații s-au văzut siliți să îl informeze pe papa Grigore despre această scriere. Prevăzători, au realizat o copie, pe care au depus-o într-un loc secret, după care au plecat la Roma.

— Îmi imaginez ce s-a petrecut la Lateran! îl întrerupse Melzer pe povestitor. Scrierea a fost arsă chiar în ziua în care a fost primită!

— În fapt, s-a întâmplat așa cum ați spus dumneavoastră. Sfinția sa a turbat, i-a făcut eretici pe învățați și a ars scrierea în fața lor, pe podeaua din marmură a palatului său. Grigore, neobișnuit cu focul pământean, mai că și-a dat și el foc atunci când tivul dantelat al mânecii i s-a aprins, dar bravul lui secretar particular, a cărui obedienț nu putea fi de fel negată, a înăbușit incendiul papal cu propriul trup, lucru pentru care a fost numit arhiepiscop onorific de

Ravello. Dar învățații, care veniseră la Roma de bună credință, s-au temut pentru viața lor și s-au refugiat urmăriți de inchiziție într-o mănăstire de la nord de Alpi…

Brusc, Melzer înțelese dedesubturile chestiunii, precum și misterioasa misiune a Strigătorului.

— Permiteți-mi să ghicesc: mănăstirea se află în Eifel, și se numește Ellerbach, iar pe dumneavoastră vă interesează răspândirea conținutului deranjantei scrieri!

Chipul Strigătorului se întunecă, iar acesta spuse pe un ton serios:

— Meștere Melzer, tot ce v-am povestit până acum poate să apară ca o fabulație sterilă atâta timp cât nu este susținută de o dovadă palpabilă. Aceste cunoștințe, atâta vreme cât nu le trâmbițați, nu sunt periculoase. Dar ce vă voi spune acum este cunoscut doar de cei inițiați. Toți cei care află asta neautorizați trebuie să moară. Dar, cred eu, dumneavoastră trebuie să aflați pentru a purcede la lucru cu seriozitatea necesară.

Meșterul simți cum începea să clocotească în el o senzație funestă. Nu voia să facă parte dintre niciun fel de inițiați, dar nu se simțea în stare să îl contrazică pe Strigător și să îi spună să își țină secretele pentru el.

— Spuneți! zise Melzer.

— Urmăriți de zbirii inchiziției, acei bărbați învățați s-au întors în nord. Când au vorbit despre comportamentul deplasat al papei, furia față de Grigore a crescut, și ei, cei care își puseseră viața în joc pentru papa de la Roma și se duseseră la Ierusalim, au decis să înlăture papalitatea. Mai mult, papa și biserica au fost declarați inamici, și oricine se alătură comunității depune un jurământ sfânt de a da lovitura de grație popilor, spre folosul tuturor *boni homines,* al oamenilor de bună credință – căci așa s-au numit ei de atunci. De-a lungul vremii au aderat la mișcare capetele cele mai inteligente, bărbații cei mai influenți. Membri ai *boni homines* se află în bibliotecile arhiepiscopilor, pe tronurile princiare, chiar și în Vatican. Spune *Insignia Naturae Ratio Illustrat,* și ți se va răspunde cu o prietenoasă înclinare a capului. Astfel veți ști că acela este un adept al învățăturii noastre, care nu are nimic comun cu învățătura creștină.

— Mă faceți curios, îl întrerupse Melzer. Vorbiți-mi despre învățătura dumneavoastră!

— Acum învățătura noastră rezultă din existența pământeană: nu există nici Dumnezeu și nici diavolul, ci doar Binele și Răul. Tot ce este pământesc este rău, chiar și sufletul omenesc. Cine vrea să devină bun, trebuie să se învingă pe sine.

— Să se învingă pe sine? Ce înțelegeți prin asta?

Strigătorul privi fix în față, ceea ce făcu și însoțitorul său, de parcă ar fi văzut acolo o imagine.

— Ia gândiți-vă, răspunse acesta în cele din urmă, merită osteneala. După ce făcu o pauză continuă: Până acum o jumătate de secol, *boni homines* erau tot timpul pe fugă. De o generație aceștia s-au stabilit în Eifel, conducerea lor cel puțin. Dar nici lucrul acesta nu trebuie să îl cunoască nimeni. Papa și biserica trebuie să se creadă în siguranță, până când noi vom începe lupta și ne vom dezvălui lumii. Până atunci avem nevoie de propria noastră biblie – o scriere care să vestească învățătura noastră. Și pentru ca învățătura noastră să ajungă și în ultimul colț al Europei, nu avem nevoie de zece, de o sută de biblii cu învățătura noastră, ci de mii.

Rostind aceste cuvinte, ochii lui se prinseră a străluci.

Melzer se încruntă.

— Strigătorule, știți ce îmi cereți? O mie de cărți? Cărțile nu sunt indulgențe. Chiar cu o echipă bună poate dura ani de zile așezarea în pagină, ca să nu mai vorbim de tipărire, iar pergamentul necesar ar umple multe căruțe.

Strigătorul nu fu impresionat și ripostă:

— Meștere Melzer, noi nu am crezut niciodată că v-ați putea realiza opera într-un an! Biserica romană își răspândește doctrina falsă de mai bine de paisprezece secole, așa că nu contează câțiva ani. Dumneavoastră căutați oamenii cei mai buni, plătiți-i dublu, și obligați-i la tăcere. De bani nu veți duce lipsă.

La un semn, însoțitorul Strigătorului își deschise geanta, de unde scoase o legătură, pe care i-o dădu lui Melzer. Legătura conținea, fără doar și poate, două sute de guldeni. Cu ei se putea cumpăra cea mai frumoasă casă din centrul orașului Mainz.

— Toți banii sunt de la cei răi, remarcă afabil Strigătorul. Trebuie folosiți pentru scopuri bune.

— Și ce se întâmplă dacă învățătura bibliei dumneavoastră devine cunoscută înainte de a se fi încheiat tipărirea? Ce se întâmplă dacă unul dintre lucrătorii mei începe să vorbească și îi înștiințează pe inchizitori?

— Asta nu trebuie să se întâmple, pentru că niciunul dintre ei nu va înțelege ce face. Dumneavoastră nu veți tipări biblia noastră de la început până la sfârșit, ci pe părți. Îi întinse lui Melzer pergamentul și adăugă: De aceea v-am adus doar un capitol, care nu este nici primul și nici ultimul.

— V-ați gândit la toate, spuse Melzer laudativ.

Strigătorul râse.

— Doar v-am spus că în rândurile noastre sunt minți inteligente. Drumul către noi l-a găsit chiar un convent al foștilor frați ai ordinului scriptorilor dominicani, augustini și carmeliți. Ei au experiență în ce privește cărțile, și vor face din paginile pe care ni le veți da când și când un întreg cu sens. Când puteți începe?

— Imediat ce voi găsi un număr suficient de calfe, pe care să le fi familiarizat cu arta tipăritului. Cu siguranță că până atunci se va face primăvară.

— Așa să fie. La sfârșitul postului veți primi primul transport de pergament. Pe mine nu mă veți mai vedea la față până de Paști.

Strigătorul și tăcutul lui însoțitor își luară rămas-bun.

— *Insignia Naturae Ratio Illustrat*, spuse Strigătorul, apoi adăugă: Acum sunteți unul de-ai noștri, tipăritorule, de aceea trebuie să aflați și numele meu. Eu sunt Fulcher von Straben, arhiegumen de Hohenheim excomunicat de papă și anatemizat, iar acesta este scutierul meu, Meinhard. Rămâneți cu bine!

După plecarea celor doi, meșterul se așeză pe scăunelul lui și privi pergamentul pe care se afla un scris frumos, dar lipsit de înfloriturі. Începu să citească. Era clar că cel care nu cunoștea contextul nu putea să înțeleagă nimic. Clătină din cap. Ceea ce tocmai îi istorisise vizitatorul i se părea ceva fantasmagoric, halucinant. Dar dacă se gândea la întâlnirile cu Strigătorul în deșert care avuseseră loc de la acea stranie noapte din cârciuma venețiană, lucrurile îi păreau mult mai explicabile. Mișcarea acelor *boni homines* trebuie să fi atras și la Veneția numeroși membri, atât dintre așa-zișii susținători ai papei, cât și dintre dușmanii acestuia. Doar așa se explica faptul că Strigătorul apărea mereu în situațiile amenințătoare.

Melzer se lovi de mari dificultăți în găsirea unor muncitori de încredere. Este adevărat că vremurile erau grele, și că mulți alergau după o muncă bine plătită. Dar pentru meseria de tipăritor erau potriviți doar turnătorii în cositor și cei care făceau oglinzi, așa că Melzer privea viitorul cu o oarecare neîncredere. Oamenii încă își aminteau la Mainz cum câștigase el bani buni cu oglinzile-minune. Dar în timpul ciumei acestea nu le fuseseră victimelor de niciun folos. Când el oferi salariu dublu, în Mainz se răspândi zvonul că meșterul încheiase un pact cu diavolul.

Veșmintele lui fine, bogăția evidentă și faptul că el și Adele Wallhausen mâncau la hanul Vulturul de aur, în timp ce mulți nu știau cum să își sature copiii, erau probe suficiente pentru a opri ascensiunea meșterului. Și atunci s-a petrecut ceva neașteptat, care a făcut ca părerea proastă a locuitorilor orașului să se transforme radical.

Totul a început când Franziskus Henlein, membru al capitulului și secretar al arhiepiscopului Friedrich, l-a căutat pe Melzer la atelierul din Frauengäβehen, și i-a anunțat vizita Eminenței Sale în duminica Floriilor. Arhiepiscopul Friedrich voia să constate la fața locului posibilitățile oferite bisericii de scrierea artificială.

Melzer se sperie de moarte și se gândi să fugă, pentru că el credea că fusese descoperit angajamentul cu *boni homines;* dar Adele,

discutând cu ea chestiunea, și-a păstrat cumpătul și a fost de părere că dacă arhiepiscopul ar fi aflat despre alianța secretă nu ar fi venit personal, ci și-ar fi trimis prompt zbirii ori inchizitorul. Pe de altă parte, o vizită a arhiepiscopului acorda celui care se bucura de această onoare un gen de protecție divină care îl făcea intangibil în fața oricărei critici.

După o iarnă uscată și rece, în timpul căreia mulți locuitori ai Mainzului, din lipsă de lemne, s-au încălzit folosindu-și mobilierul sărăcăcios, iar ferestrele le-au acoperit cu blănuri, de Florii primăvara și-a anunțat sosirea. Din josul Rinului adia un vânt călduț care făcea să crape primii muguri. Procesiunea de Florii, care în alți ani înconjura de trei ori catedrala și reprezenta punctul culminant al anului bisericesc, nu a mai avut loc deoarece mai era încă valabil interdictul papei privind orașul. În loc de asta, arhiepiscopul Friedrich, în odăjdii mov și însoțit de secretarul său, a pornit spre strada Frauengäβehen, aflată în apropiere.

Deplasarea pe jos a trezit mare interes, pentru că arhiepiscopul nu mai fusese văzut de mult timp, și apăruse zvonul că nu s-ar mai afla în oraș. Când țelul plimbării sale duminicale a devenit cunoscut, zăpăceala a fost mare și au început presupunerile cu privire la scopul venirii Eminenței Sale tocmai la meșterul Melzer. Chiar dacă locuitorii orașului erau sfădiți cu arhiepiscopul din motivele descrise, evenimentul a contribuit la creșterea faimei lui Melzer, aducând dovada că meșterul era un adept fidel al bisericii.

Arhiepiscopul Friedrich, a cărui corpolență nu avusese de suferit în urma foametei de durată, și care pentru păr și favoriți avea angajat special un bărbier, s-a lăsat introdus de către Melzer în arta tipăririi. Urmări cu admirație așezarea literelor, care, stând în cap și de la dreapta la stânga, ca scrierile evreilor, se îmbinau în fraze și puteau fi tipărite din nou și din nou.

După ce a făcut cunoștință cu minunea tiparului, arhiepiscopul s-a interesat dacă Melzer își practicase meseria și în Germania. Melzer a negat. Atunci arhiepiscopul l-a întrebat dacă nu ar dori ca, din însărcinarea lui, să tipărească Biblia – trei sute de exemplare, pentru doi guldeni exemplarul împreună cu legătoria.

Melzer tresări abia vizibil. Cum ar fi putut să mai facă și asta, când comanda Strigătorului îi dădea deja mari bătăi de cap?

Arhiepiscopul interpretă ezitarea meșterului ca pe o nemulțumire față de oferta de doi guldeni pe exemplar. Ridică oferta la trei guldeni, și, deoarece Melzer tot nu răspundea, o ridică la patru.

În cele din urmă, Melzer explică faptul că problema nu era costul, ci forța de muncă de care avea nevoie pentru o asemenea comandă. Sfânta Scriptură, așadar Vechiul și Noul Testament, cuprindea o mie de pagini diferite și durata era de cinci ani de muncă.

Pe arhiepiscop nu îl speriară nici costurile și nici timpul, iar Melzer fu nevoit să promită că, imediat ce va dispune de personalul necesar, va accepta comanda.

S-a întâmplat ca, după doar câteva zile, Johannes Gensfleisch, fosta calfă a lui Melzer, să se întoarcă în Mainz și să se cazeze în casa Gutenberg, la capătul uliței Schustergasse. Casa mare, cu două etaje și cu ferestre mici, din plumb, aparținuse până în urmă cu o sută cincizeci de ani șambelanului arhiepiscopal Gutenberg, și fusese cumpărată de strămoșii lui Gensfleisch. Casa fusese moștenită de Gensfleisch cu puțin timp înainte de plecarea lui Melzer din Mainz.

Gensfleisch călătorea împreună cu un servitor și o calfă și se dădea foarte avut, cu toate că, așa cum avea să se dovedească în curând, nu dispunea de niciun ban. Pretindea că fugise din Strasburg de frica armagnacilor, unde lucrase ca meșter de oglinzi și orfevrier. Armagnacii, cete nedisciplinate de mercenari ai fostului duce de Armagnac, colindau Franța și Alsacia tâlhărind, și își făcuseră apariția chiar în apropiere de Mainz. Se vorbea însă că nu aceste hoarde ar fi fost motivul fugii lui Gensfleisch din Strasburg, ci datoriile și promisiunea ușuratică de căsătorie făcută unei fete de burghez din Strasburg, care reclama acum primirea de *kranzgeld*[{2}].

De ziua Sfântului Ioan Botezătorul, Gensfleisch a solicitat primirea în breasla meșterilor de oglinzi și a orfevrierilor, și astfel s-a întâlnit cu fostul lui meșter, Michel Melzer.

Gensfleisch a rostit cuvinte pline de recunoaștere în privința ascensiunii lui Melzer și a afirmat în mijlocul membrilor breslei:

— Arta dumneavoastră, meștere Melzer, este vestită. Se spun lucruri minunate despre munca dumneavoastră. Spuneți-ne, ce este cu aceste zvonuri?

— Nu știu despre ce vorbești, Gensfleisch!

Melzer nu voia să se lase atras într-o discuție cu fosta lui calfă. Dar acesta nu îl slăbi și, spre plăcerea celor prezenți, continuă:

— Oamenii povestesc că arhiepiscopul Friedrich v-a făcut o comandă pentru o biblie și că dumneavoastră scrieți mai repede decât o sută de călugări dintr-un scriptoriu!

— Dacă așa spun oamenii, așa o fi!

— Mulți susțin chiar că ați fi făcut un pact cu diavolul.

Melzer glumi, râzând:

— Câtă dreptate aveți! Recent, arhiepiscopul mi-a făcut o vizită doar pentru a vedea coada diavolului care îmi atârnă la spate. Să ți-o arăt și ție, Gensfleisch?

Meșterul se întoarse și îi arătă lui Gensfleisch dosul. Colegii de breaslă râseră de se zguduiră pereții, iar Henne Wulfgram, cel mai în vârstă dintre ei, spuse:

— Gensfleisch, Gensfleisch, în persoana lui Melzer v-ați găsit adevăratul maestru!

Din acea zi, Johannes Gensfleisch a făcut pe modestul, iar când a auzit de nevoia de lucrători a lui Melzer, care îl împiedica să își facă munca, în timp ce el, Gensfleisch, nu primise nici măcar o comandă, l-a căutat pe fostul lui meșter în atelierul din Frauengäβehen și l-a rugat prea supus să îl primească la lucru.

Melzer i-a arătat ușa, spunându-i că nu i-a uitat faptele. Dar acesta nu s-a lăsat, a cerut iertare pretextând fumurile tinereții de care se lăsase stăpânit. A oferit asigurări că era nevinovat de groaznicul incendiu care mistuise casa lui Melzer, dar meșterul a rămas neînduplecat.

A doua zi, Gensfleisch reveni și își reînnoi rugămintea. Melzer l-a făcut neghiob și l-a dat afară din casă. Când în cea de a treia zi Gensfleisch i s-a înfățișat din nou și i-a cerut cinstit de lucru, meșterul s-a mai înmuiat și l-a angajat împreună cu tovarășul lui pe care îl adusese de la Strasburg.

În ce privește munca, Johannes Gensfleisch nu era o alegere proastă. Obișnuit să utilizeze plumbul și cositorul, acesta s-a dovedit curând a fi corespunzător ca turnător de litere, fiindu-i astfel de mare ajutor meșterului. Asta deoarece, înainte de a trece la adevărata muncă, la așezarea literelor, Melzer avea nevoie de un număr mare de litere, mai multe decât avusese până acum la dispoziție.

Pe parcursul activității comune, Melzer și Gensfleisch au căpătat treptat o oarecare încredere unul în altul, dar oricum dușmănia anterioară dintre cei doi nu era uitată. În rândul ajutoarelor lui Melzer, care între timp deveniseră doisprezece oameni, Gensfleisch fu curând îndrăgit, și se părea că în perioada în care fusese plecat caracterul acestuia se corectase, iar din acest punct de vedere nu mai avea nimic comun cu vicleana calfă de odinioară.

Atelierul lui Melzer din Frauengäβehen devenise demult prea mic, iar când Volbrecht von Ders, *magister scolarum* al catedralei, se ivi la meșter cu un manuscris al Bibliei în mână, care trebuia să fie model al viitoarei scrieri artificiale, și l-a zorit în numele arhiepiscopului să înceapă odată tipărirea propriu-zisă, meșterul a convenit cu Gensfleisch să organizeze un al doilea atelier în casa Gutenberg, în care să se realizeze în principal tipărirea Bibliei. Cât despre tipărirea bibliei pentru *boni homines,* Melzer îl implică pe Gensfleisch doar cu inima îndoită. Gensfleisch nu știa decât că Melzer trebuia să tipărească o lucrare secretă pentru o frăție, și în aceste vremuri tulburi asemenea asociații nu erau puține.

Johannes Gensfleisch se arăta deosebit de silitor în însușirea artei tipăritului, și deseori rămânea până în miez de noapte în atelierul din Frauengäβehen, urmărind peste umărul meșterului cum lucrează

acesta. Melzer l-a inițiat în toate secretele și amănuntele, așa cum chinezii procedaseră odată cu el însuși. Nu avusese nicio reținere în păstrarea unui secret ori al altuia, pentru că Melzer era convins că, mai devreme sau mai târziu, arta tipăririi se va extinde în toate țările.

Într-una dintre scurtele nopți din preajma sărbătorii Sfintei Maria Magdalena, când Melzer și Gensfleisch încă mai lucrau, cineva a bătut în fereastra atelierului din Frauengäßehen. Crezând că este vorba despre unul dintre cerșetorii care de mai multe ori pe zi cereau pomană ori ceva de mâncare, Melzer i-a cerut ajutorului său să îl expedieze pe vizitator.

Gensfleisch se întoarse și îi spuse că nu era un cerșetor care cerea să intre, ci un străin care voia să îi aducă lui Melzer o veste importantă. Atunci meșterul se duse la fereastră pentru a rezolva personal chestiunea.

— Ce doriți la o oră atât de târzie? se interesă Melzer, prost dispus. Mesajul dumneavoastră nu putea aștepta până mâine?

Bărbatul purta o pelerină neagră și o șapcă rotundă cum aveau de obicei calfele călătoare; dar străinul era prea bătrân și prea slăbănog pentru o calfa, căci mâinile care îi ieșeau de sub pelerină erau subțiri și cu pielea palidă de parcă nu văzuseră lumina soarelui niciodată.

— Mai devreme nu v-am găsit, răspunse necunoscutul, pentru că nici măcar nu vă cunosc numele. Dumneavoastră sunteți tipograful, nu?

— Da, sigur, străine. Dar ce fel de veste aduceți, dacă nici măcar nu cunoașteți numele destinatarului?

Fără a fi impresionat, străinul întrebă:

— Știți pentru cine întrebuințați arta dumneavoastră de tipăritor?

— Pentru arhiepiscop, firește. Dar pentru asta nu vă dau dumneavoastră socoteală.

— Nu prea cred. Mă refer la frăția *boni homines.*

Melzer se sperie. Privi în jur pentru a vedea dacă Gensfleisch trăgea cu urechea, dar acesta avea o treabă în celălalt capăt al încăperii.

— De unde știți de *boni homines,* întrebă Melzer cu voce joasă, și cum ați aflat de misiunea mea?

Străinul ridică mâna de parcă ar fi vrut să spună „Terminați cu întrebările!” Apoi spuse:

— Vreau să vă avertizez. Și nu aș ascunde că, dacă vestea vi se va părea importantă, v-aș fi recunoscător pentru o pomană. În aceste vremuri de foamete chiar îmi merge greu. Pâinea costă de șapte ori mai mult decât în vremurile bune, ce să mai vorbim de altele. A trecut un an de când nu am mai văzut gălbenușul unui ou.

Ce știa necunoscutul? Melzer înlemnise. Oricum, omul cunoștea denumirea frăției. Acest lucru îl făcea curios pe meșter, care scoase

din buzunar o monedă.

— Așadar, ce îmi puteți spune despre frăția *boni homines?*

— Lucruri teribile, meștere tipograf! Frecă moneda între degete și adăugă: *Boni homines* nu mai sunt demult timp atât de buni cum ar lăsa să se creadă denumirea lor. Credeți-mă, sunt aliați cu diavolul. Frăția lor are în rândurile ei oamenii cei mai bogați ai țării, dar și pe cei mai învățați. Țelul ei este acela de a stăpâni lumea. În acest scop, orice mijloc este bun pentru ei.

Meșterul îl privi neîncrezător și întrebă:

— De unde știți dumneavoastră asta?

Străinul examină stingherit moneda din mâna lui. Melzer înțelese gestul, și adăugă o a doua monedă.

— V-ați implicat într-o chestiune periculoasă, continuă bărbatul, fără a răspunde întrebării puse de Melzer. Restituiți-le comanda sau fugiți atâta vreme cât mai aveți timp!

Melzer scoase capul pe fereastră și vorbi încet și apăsat:

— De ce ar trebui să fac asta? Știți, de fapt, la ce se referă comanda? Eu tipăresc biblia acelor *boni homines!*

— Biblie este un cuvânt maiestuos pentru un pamflet.

— Îi cunoașteți conținutul, străine?

Omul confirmă.

— Eu m-am ocupat de aceeași treabă pe care o faceți dumneavoastră acum, dar eu scriu cu pana și cerneala. Eu sunt un scrib călător și, împreună cu alții asemenea mie, multiplicam biblia – cum îi ziceți dumneavoastră – lor. Din păcate, nu îmi mai amintesc multe din cele întâmplate atunci. Scriam zi și noapte, pe o răsplată de nimic, și nici nu băgăm de seamă că eram închiși. Când unul dintre noi, după cinci săptămâni de muncă, și-a exprimat dorința de a se retrage, l-au legat în scaunul de tortură, apoi l-au tras pe roată și, pe jumătate mort, l-au expus celorlalți scribi avertizându-i că la fel va păți cel care visează să părăsească scriptoriumul. Mi-a părut rău de acel slăbănog, și imediat ce a fost în stare să se țină pe picioare am căutat o posibilitate de a fugi. Singura ocazie era când, de două ori pe zi, la momente fixe, ne duceam să ne facem nevoile. Am sărit pe fereastră în vârful unui tei și am coborât în libertate.

— Și unde s-a întâmplat asta, străine?

— Uitați că ați pus întrebarea aceasta și uitați orice despre acel loc al chinurilor. Dacă ați afla, v-ar aduce doar nenorociri. După cum am spus, *boni homines* sunt într-adevăr aliați cu diavolul. Ei amestecă în apa de băut tincturi care afectează memoria. Eu însumi nu îmi mai amintesc multe. De aceea, nu mă întrebați cum mă numesc. Nu știu. Prietenul alături de care am fugit și-a pierdut mințile. Deși eram în libertate, m-a luat drept un adept al frăției și a fugit…

— Dumnezeule! șopti meșterul. Îmi este greu să dau crezare

vorbelor dumneavoastră.

Străinul dădu din cap și preciză:

— Eu am vrut doar să vă avertizez. Acum aveți o imagine a ceea ce vă așteaptă.

Melzer era înspăimântat. Îl privi pe străin îndelung și în tăcere. În cele din urmă, întrebă:

— Aveți unde dormi la noapte, străine?

— De ce vă interesează?

— Intrați. Un acoperiș deasupra capului este, până una-alta, mai bun decât o noapte sub cerul liber.

Melzer închise fereastra și se duse la ușă.

Când ajunse în fața casei, străinul nu mai era acolo. În lumina lunii, pe Frauengäβehen domnea liniștea. În locul unde ulița dădea în Liebfrauenplatz, o pisică se furișa pe caldarâm.

Meșterul trase cu urechea în noapte. Se întreba dacă nu cumva visase. Deodată simți o mână pe umăr și auzi vocea lui Gensfleisch:

— Meștere Melzer, și mâine este o zi.

Capitolul XVI

Cunoștințe dobândite în pădure

Eram zăpăcit în urma discuției cu vizitatorul nocturn, și, după ce Gensfleisch a plecat, am luat încă o dată în mână manuscrisul lăsat de Fulcher von Straben. Cu speranța că rândurile acestuia îmi vor furniza o dovadă care să susțină vreo afirmație a străinului, am încercat să înțeleg textul scris în latină. Dar eram tot mai nelămurit pe măsură ce îl reciteam.

Era o fericire să scrii în limba latină, pentru că limba noastră este tot atât de țărănească precum bălegarul de pe ogoare, dar era greu să citești în aceeași limbă, pentru că fiecare știință folosește alte cuvinte, iar medicul nu se înțelege cu avocatul, cum nici canonicul nu se înțelege cu arhitectul vorbind aceeași latină.

Ce puteam să înțeleg din referirile la *ars transmutationis, lumen animae* ori *materia prima,* care, scoase din text, erau denumite și *massa confusa,* și trebuia să fie materia de bază pentru producerea pietrei filosofale? Încercaseră deja mulți să aspire la dominația lumii, chiar și călugări pioși, fără a intra în conflict cu religia ori a da de bănuit asta.

Pe mine m-a intrigat mult mai mult un aliniat despre *Ponderatio,* un cuvânt pe care încă nu îl auzisem, și, dacă înțelegeam bine, acesta însemna o metodă de vindecare miraculoasă a bolilor, dar și de vindecare a fetelor asupra cărora fuseseră făcute vrăji. Dacă aș fi înțeles complet scrierile, vi le-aș fi redat acum cu plăcere, dar eu nu am priceput decât că în primul caz un bolnav a fost pus într-o terezie și a fost uns cu un unguent din extract de cinci-degete, mătrăgună, sium latifonium, aconitum, ulei și sânge de liliac. Pe talerul celălalt al tereziei erau puse tot felul de ofrande care să echilibreze greutatea bolnavului. Apoi intervenea vraciul, spunea câteva fraze magice, și terezia se înclina într-o parte ori în cealaltă. Dacă ofrandele urcau, bolnavul era vindecat de Agathodaimon; dacă ofrandele coborau, el trebuia să moară.

Nu știu dacă era nevoie ca învățații să scornească asemenea prostii. Oricum, nu era ceva pasibil de pedeapsă, altfel ar fi trebuit ca jumătate din lumea acesta să putrezească între zidurile închisorilor.

Mă întrebam doar dacă toate acestea aveau ceva de-a face cu povestea lui Iosua sau Isus, pe care mi-o spusese Strigătorul.

Totuși, ceva din ceea ce îmi spusese vizitatorul nocturn nu îmi dădea pace. Nu știam în cine trebuia să am mai mult încredere, în străinul din noapte sau în Strigătorul Fulcher von Straben.

Năuc precum o maică aflată în levitație, căutam răspunsul la această întrebare, și bineînțeles că Adelei nu i-a scăpat starea mea. Adele era o femeie cu experiență, pentru mine aproape cu prea multă experiență; în orice caz, ea a evitat să pună întrebări pentru a cerceta neputința mea de a mă concentra, așa că eu am fost cel care, în cele din urmă, am întrebat-o dacă nu îi sare în ochi ceva din purtarea mea.

— Ba da, a răspuns ea. Dacă te preocupă ceva, îmi vei spune despre ce este vorba.

M-am întrebat de ce îmi făcea sarcina atât de grea? De ce în această situație funestă nu îmi era alături?

Ezitant, dar mânat de un suflu interior, am pus-o la curent cu toate cele povestite de vizitatorul nocturn, și cu dilema în care mă aflam.

După ce Adele mă ascultă uimită, întrebă:

— De ce vizitatorul nocturn a dispărut dintr-odată, dacă spunea adevărul? Din partea ta nu avea de ce a se teme!

— Așa am gândit și eu, am răspuns. Pe de altă parte, cunoștea foarte multe amănunte pe care le putea ști doar cineva care a trăit în interiorul frăției. Și dacă afirmațiile lui sunt corecte…

— Atunci…?

Adele luă o mină serioasă. Dacă îi interpretam corect privirea, se temea. Am luat-o în brațe și am strâns-o de parcă aș fi vrut să îi arăt puterea mea. În realitate, nici eu nu eram mai puțin înfricoșat, dar jucam rolul durului trecut prin toate greutățile vieții și uns cu toate alifiile. Îmi umblau prin cap mii de lucruri legate de cum ar trebui să mă comport.

Până acum nu începusem încă tipărirea, pentru că executarea literelor și celelalte pregătiri pentru un text atât de vast solicitau prea mult timp în condițiile existenței și a altor obligații.

De Paști primisem primul transport de pergament, dar Strigătorul, din motive necunoscute, nu se mai arătase. Încă mai puteam refuza contractul pentru *boni homines,* dar nu era recomandabil să o fac, pentru că, în cazul în care vizitatorul nocturn spusese adevărul, ar fi echivalat cu condamnarea mea la moarte. Știam prea multe. Pe de altă parte, puteam să mă aștept ca frăția prea ilustrelor spirite să mă asasineze mișelește imediat ce îmi terminam treaba. Probabil că, având în vedere experiențele mele din Veneția și Constantinopol, îmi făceam prea multe gânduri, griji neîntemeiate a căror motivație exista doar în ignoranța mea.

Totuși, lipsa de informații mă rodea. Voiam să fac lumină în întuneric și să mă lămuresc în privința celor care îmi dăduseră comanda. Așa s-a clocit în mine ideea de a căuta misteriosul loc învăluit în mister din Eifel, în care se afla centrul spiritual al frăției.

Adele, care era originară din Koblenz, nu își amintea de vreun loc numit Ellerbach, iar un învățat înțelept de la mănăstirea St. Christoph,

care scrisese un letopiseț al lumii și care dispunea de un compendiu al tuturor locurilor, cetăților și mănăstirilor, nu a găsit Ellerbach amintit niciunde.

Între timp, planul meu s-a consolidat în asemenea măsură, încât de ziua Arhanghelului Mihail, la două luni după acea întâlnire nocturnă, am și plecat la drum.

Primele cețuri ale toamnei coborau când dis-de dimineață părăseam Mainzul cu căruța și căruțașul meu, în direcția Trier. Dar mai intens decât lumina toamnei am păstrat amintirea lacrimilor Adelei. Adele plângea pentru mine și m-a sărutat la despărțire de parcă s-ar fi temut că nu mă voi mai întoarce niciodată.

Când am trecut prin Soonwald, frunzele erau îngălbenite; în pădurea Idar acestea erau roșii, iar când am ajuns pe creasta Hunsrück luaseră deja o nuanță maronie. Am oprit pentru o noapte în târgușorul Birkenfeld, unde l-am convins cu greu pe hangiu că ne interesa doar dormitul, deoarece luasem cu noi suficiente rezerve de mâncare. În aceste vremuri grele, niciun hangiu nu era bucuros să ospăteze un străin, cele de-ale gurii ajungându-i abia pentru familia lui.

Ajuns la Trier, aflat pe unul dintre cele mai frumoase fluvii cunoscute de mine, m-am despărțit atât de căruțașul meu, cât și de binefacerile civilizației. Mi-am atârnat pe un umăr sacul de călătorie și am plecat spre nord pe jos.

Nu îmi puteam imagina că în acest peisaj încântător, care ar fi făcut să vibreze orice poet, voi da de o mănăstire în care răul era la el acasă. Pădurile și înălțimile aparțineau arhiepiscopiei Trier, iar țăranii din satele răzlețe erau oameni credincioși. Cu un „Tatăl nostru” ori un „Ave” găseam de fiecare dată găzduire peste noapte, dar nimeni nu îmi putea răspunde la întrebarea mea despre locul numit Ellerbach.

La poalele înălțimii Meckler, de unde cuprindeai cu privirea întregul Weibland, m-am întâlnit cu un tovarăș de drum sfrijit. El se plângea de lipsa dragostei față de aproape și de zgârcenia țăranilor, care pentru unul ca el nu mai aveau nimic de mâncare, și care până și o bucată de pâine stricată preferau să o dea la porci în loc să o ofere unui călător. Un coltuc de pâine din provizia mea i-a dezlegat limba, și atunci l-am întrebat dacă prin călătoriile lui în Eifel auzise de un loc denumit Ellerbach.

Vorbărețul drumeț a devenit dintr-odată tăcut, și a vrut să plece, dar eu l-am oprit și am repetat întrebarea.

Omul a arătat către vest, unde șerpuia spre Mosel un râuleț cu numele de Nims. Trebuia să îl traversez, să o țin spre vest până ce aveam să dau de un alt râu cu numele de Prüm, după care trebuia să merg în susul râului timp de două zile.

Am făcut ceea ce mi s-a spus, și am rătăcit – altfel nu mă pot exprima – prin păduri, având ca orientare doar cursul râului Prüm.

Râul, care acum devenise o gârliță ce putea fi traversată cu piciorul, mă năucea, pentru că își schimba în permanență cursul în toate direcțiile posibile.

Întâlneam tot mai puțini oameni, iar cei pe care îi întrebam despre Ellerbach pretindeau că nu auziseră în viața lor de așa ceva. Din acest motiv, am rămas cu impresia că aceștia erau în mod misterios obligați să nu dezvăluie ceea ce știau. Și tocmai acest lucru mi-a întărit convingerea că mă aflam pe drumul cel bun. În orice caz, nu am renunțat, continuându-mi drumul prin păduri la est de râu.

Câteva drumuri brăzdau ținutul, și în mai multe locuri roțile căruțelor lăsaseră urme adânci în solul lutos. O zi întreagă am umblat, de dimineață până la căderea întunericului, fără să întâlnesc un suflet de om.

În ziua următoare, pe la prânz – tocmai mă făcusem comod sub un desiș de molizi – am auzit pași prin pădure. La început am crezut că mi s-a părut, pentru că nu vedeam niciun om, nici vreun animal care să fi produs acest zgomot. Mă uitam descurajat în față.

Deodată, am tresărit speriat: în fața mea se afla un om uriaș, îmbrăcat în zdrențe. Avea barbă, și mă examina, aplecat deasupra mea. Nu îi puteam vedea chipul, și așa cum stătea, cu soarele în spate, părea negru ca diavolul. Am vrut să țip, dar m-am temut că se va arunca asupra mea, și fizic îi eram cu mult inferior. Așa că am bâlbâit:

— Ce doriți de la mine?

Mă și vedeam scotocindu-mă prin buzunare pentru a-i da niște bani. Dar uriașul a rămas ca împietrit; nu scotea niciun sunet și se holba de sus la mine.

Am rămas în această poziție neplăcută mai mult decât mi-ar fi plăcut, incapabil de a gândi. Nu mai știu cât timp ne-am examinat reciproc astfel; în orice caz, deodată s-a petrecut ceva cu totul și cu totul neașteptat: omul tăcut s-a îndreptat, s-a întors și a luat-o la fugă drept prin desișul din care probabil că venise.

Acest comportament m-a năucit la fel demult ca apariția neașteptată a bărbatului. Dar pentru că era singurul om întâlnit de mine în ultimele două zile, și probabil unicul care m-ar fi putut ajuta, l-am urmat.

Nu este greu să urmărești un fugar în pădurile dese dacă te încrezi mai mult în urechi decât în ochi. Trosnetul ramurilor rupte lasă o urmă sonoră, așa că nu a durat mult până l-am ajuns pe uriașul cel nerod. I-am ieșit în față și l-am întrebat de ce fuge de mine.

În timp ce așteptam un răspuns, am surprins o umbră de neliniște în privirea lui. Se părea că teama sa era mai mare decât a mea.

— De ce fugiți de mine? am repetat eu întrebarea.

Când am văzut că evita iarăși să răspundă, am continuat:

— Cu siguranță că veniți din Ellerbach! De mine nu aveți de ce să

vă temeți, credeți-mă.

Pentru a da greutate vorbelor mele, m-am retras un pas și am evitat să îl privesc în ochi. Însă nu mi-a scăpat faptul că el mă urmărea foarte neliniștit.

Deodată, i-am auzit vocea:

— Eu nu sunt dintre aceia. Toți sunt diavoli, toți!

— Ați fugit? m-am interesat eu atent.

— Fugit? veni răspunsul lui tot sub formă de întrebare, de parcă nu ar fi cunoscut sensul cuvântului.

— Ați lucrat la scriptoriumul *boni homines,* și ați reușit să scăpați.

— Da, răspunse uriașul cu o voce clară. Sunt diavoli cu înfățișare umană. Se roagă lui Ormus, Baphomet și Asmodi, iar rugile lor le dau puteri supranaturale.

— Puteri supranaturale?

— Puteri pe care nu le posedă un om obișnuit. Cu puterile lor spirituale, ei fac plantele să încolțească și florile să înflorească, fac să vorbească capetele tăiate care se rostogolesc pe podea, și șterg din minte amintirile altor oameni cum stingi o lumânare. Toate acestea le-am văzut cu ochii mei.

— V-au șters și dumneavoastră amintirile?

Omul pădurii încercă să zâmbească.

— Nu știu.

— Cum vă numiți?

— Nu știu.

— Dar v-a rămas în memorie ce ați suferit în acel loc?

— Nu știu. Știu doar că treizeci de zile și treizeci de nopți am fost ținut într-un scriptorium, și am scris texte de neînțeles cu un conținut groaznic, până când mi-a căzut capul pe masă precum o căpățână de varză, și că am căutat o ocazie pentru a fugi. Cum am ajuns aici, nu știu.

— Cu cât timp în urmă s-a întâmplat asta?

Uriașul a ridicat din umeri.

— Sunt de atunci săptămâni, sau luni, sau mai mult.

— Unde se află totuși acel loc misterios, am întrebat eu surescitat, știți, nu?

— Dumnezeule! strigă omul pădurii. Niciodată nu voi uita acel loc. Se află de partea cealaltă a râului, spre vest, și într-acolo duce un singur drum, o minune a naturii care trebuie că a fost creată de diavolul Baphomet, pentru că în stânga drumului cresc, pe kilometri întregi, doar stejari, iar pe dreapta se înșiră, unul după altul, molizi. Dar vă sfătuiesc să nu folosiți drumul, pentru că ascunde gropi-capcană care au pe fund țepușe ascuțite și pui de năpârcă.

Cuvintele bărbatului mi-au dat fiori. Mă tulbura modul său limpede de a vorbi în timp ce alte amintiri îi lipseau. Da, mă întrebam dacă

omul pădurii nu juca oare teatru sau dacă nu avea sarcina fie de a ține la distanță vizitatori nedoriți și curioși ca mine, fie de a-i aduce pe aceștia în ghearele misterioasei frății.

Bănuielile mi s-au adâncit când mi-am amintit de întâlnirea cu vizitatorul nocturn sosit la atelierul meu. Oare avertismentele lui nu puteau fi o capcană sau o verificare a încrederii care mi se putea acorda?

Pe lângă toate acestea, limbarița omului pădurii devenea treptat tot mai năvalnică. Acesta vorbea despre întâmplări bizare, probe de curaj la care erau supuși novicii, care trebuiau să meargă cu picioarele goale pe cărbuni aprinși, să sară dezbrăcați în grămezi de scaieți, și doar cine trecea cu bine ambele încercări era primit în treapta cea mai de jos a frăției. În temnițele mănăstirii țineau suboameni – așa îi numeau ei pe prizonieri – și îi utilizau pentru experimentele din domeniul alchimiei. Le dădeau băuturi otrăvitoare care le umflau burțile ca pe o bășică de porc, și la un moment dat începeau să plutească precum îngerii din cer. Femei de o frumusețe deosebită, pe care le furau în expedițiile lor, erau utilizate pentru perpetuarea rasei, iar când mamele își pierdeau capacitatea de procreare erau zidite de vii, lăsându-li-se o rație de subzistență pentru trei zile.

Cu siguranță că omul pădurii ar fi enumerat și alte perversități ale ticăloșiei umane, dar l-am întrerupt cu o exclamație al cărei ecou repetat păru a-l neliniști. Bărbatul a revenit la mutenia lui și, oricât m-am străduit, nu am reușit să îi mai smulg vreo vorbă.

În ciuda avertismentelor acestuia, am pornit spre vest; trebuia să descopăr citadela frăției. Gândul la tainicele îndeletniciri magice mă stimula. Ceva nelămurit mă trimitea înapoi la râul Prüm, ale cărui ape le-am traversat fără nicio problemă. Dar unde se ascundea drumul despre care vorbise omul pădurii?

Am umblat la întâmplare patru kilometri spre sud, pe celălalt mal al râului, fără să întâlnesc vreun drum sau vreo așezare omenească. De aceea am decis să mă întorc, și astfel am fost surprins de lăsarea serii. M-am retras la marginea pădurii, sub un molid tânăr cu coroana deasă. Ramurile acestuia mă fereau oarecum de răceala și de umezeala care în acest anotimp însoțeau noaptea pe acele meleaguri.

Am dormit prost, probabil din cauza aerului rece și umed al nopții, dar și din cauza gândurilor care îmi stăruiau asupra mănăstirii acelor *boni homines*. Când începu să se lumineze, m-am ridicat. Dinspre râu venea un sunet ciudat, pe care nu mi-l puteam explica. Mi-am strâns lucrurile în grabă și m-am îndreptat către malul râului.

Ascuns după un trunchi noduros, am văzut cum, în mijlocul râului, un atelaj căuta să urce în amonte. Căruțașul purta o mantie lungă, neagră. Încărcătura căruței consta din saci și baloturi cu bagaje, iar căruțașul folosea albia râului drept drum. Caii aveau dificultăți în a

înainta pe această cale. De aceea, căruțașul biciuia animalele, care săreau și nechezau.

Mai întâi am vrut să strig la căruțaș, dar imediat m-am răzgândit. Dacă într-adevăr misterioasa mănăstire se afla în apropiere, căruțașul probabil că se află în slujba acesteia. Poate că avea să mă conducă direct acolo. Am urmărit, deci, atelajul, la o distanță de la care nu puteam fi descoperit.

După ce a parcurs un kilometru în susul apei, căruța a părăsit albia, a luat-o spre vest, și în mare viteză s-a îndreptat spre marginea pădurii. Cu toate că de la distanță nu am putut distinge vreun drum sau vreun luminiș, căruțașul gonea spre pădurea întunecoasă făcându-mă să cred că atelajul se va zdrobi în clipa următoare, dar acesta dispăru în întunericul pădurii înainte ca eu să îmi dau seama ce se întâmplă.

Am luat-o pe urmele lăsate de roțile căruței pe solul pajiștii. Am descoperit în pădure o trecere în rămuriș asemănătoare bolții unei galerii. După o jumătate de kilometru pierdusem de o vreme din ochi atelajul, când m-am trezit deodată pe un drum mărginit în stânga de stejari, iar în dreapta de molizi, așa cum îl descrisese omul pădurii.

Amintindu-mi de avertismente, am evitat drumul și m-am deplasat prin pădurea de stejari din stânga. Căruța părea să fi zburat, pentru că nu mai auzeam niciun sunet, iar pe drumul pietruit nu se mai vedea nicio urmă. Uriașul scăpat din fortăreață îmi povestise lucruri atât de îngrozitoare, încât stejarii noduroși, acoperiți cu mușchi verzui, cu rădăcini încolăcite monstruos, îmi păreau a fi gnomi ori balauri dezgustători. Alții rămâneau neclintiți ca niște soldați în post. Am tresărit când m-a atins o mână ca de gheață, dar de fapt nu era decât o frunză udă, veștedă, care, ruptă de rouă grea, îmi căzuse pe față.

Drumul mi se părea că nu se mai termină, iar solul umed și moale al pădurii îmi solicita un consum mare de energie. Icneam, scoteam aburi pe gură, și la intervale scurte mă opream și ascultam cu atenție liniștea funestă a pădurii, dar percepeam doar foșnetul frunzelor și zgomotul făcut de rouă dimineții care cădea pe mușchi.

Trebuie să fi mers o oră bună pe lângă drum, când dinspre acesta pătrunseră raze de lumină. Se părea că ajunsesem într-un luminiș inundat de razele soarelui. Mi-am încetinit mersul și m-am furișat ca un brigand. Pentru a nu fi descoperit, m-am îndepărtat de drum; arborii se luminară, soarele pătrundea prin desiș, și după câțiva pași mi s-a oferit o priveliște neașteptată.

Un vast spațiu rotund se ivi ca decupat din pădure. În centru, înconjurat de un zid dărăpănat, dotat cu creneluri și dominat de turnuri și clădiri înalte era o cetate, un sat, dar ce spun eu, era un oraș în care mișunau oameni – în orice caz asta am concluzionat având în vedere zgomotele care pătrundeau peste zid. Poarta orașului, de trei

ori mai înaltă decât propria lățime, întărită cu grinzi transversale masive, era încadrată de două turnuri pătrate. Era încuiată și, după cum era construită, părea imposibil de forțat.

Am mai numărat patru turnuri în oraș, dintre care trei cu acoperișuri ascuțite. Al patrulea, cel mai înalt, se deosebea de celelalte nu doar prin dimensiuni, ci și pentru că se afla într-o stare de avansată ruină. Din ferestrele minuscule ale celor șapte etaje se desprindeau pietre, crăpături late marcau zidăria, iar din acoperiș mai rămăsese doar lemnăria goală.

La orizont, în spatele fortăreței, se ridica pădurea, iar eu mi-am imaginat că de acolo se putea arunca o privire asupra interiorului orașului. Am decis, deci, să ocolesc orașul la adăpostul pădurii și să urc pe culmea din cealaltă parte.

Pentru a face acest drum am avut nevoie de o zi întreagă, dar acum realizam adevărata întindere a cetății, care era mai mare decât crezusem. În plus, desișul era plin de mărăcini și a trebuit să ocolesc mult pentru a-mi atinge țelul. În cele din urmă am urcat colina cu sol pietros și cu vegetație mai rară decât zona împădurită. Mă grăbeam, pentru că trebuia să arunc o privire asupra cetății înainte de căderea întunericului.

Când am ajuns în vârf abia mai respiram, iar când am ieșit de după un pâlc de arbori pentru a privi în jos, din senin am simțit o lovitură puternică în ceafă și mi-am pierdut cunoștința. În intervalul dintre enigmatica lovitură și durerea care a urmat mi-a trecut prin cap că fusesem lovit de trăsnet. După care am văzut negru în fața ochilor.

Când mi-am revenit, primul lucru perceput a fost liniștea. Am auzit apoi trosnetul unei făclii care ardea. M-a cuprins frica, crezând că mă aflam pe un rug. Am vrut să mă ridic, să fug, dar simțeam că prin vine îmi curge plumb în loc de sânge. Membrele îmi erau țepene și mă apăsa o greutate inexplicabilă.

Adunându-mi toate puterile, am reușit să deschid ochii. Atunci, din întuneric s-a desprins un chip cunoscut. Era Fulcher von Straben, bărbatul cunoscut de mine ca Strigătorul în pustiu.

Îl cunoscusem pe acesta ca pe un om aproape bun, dar acum deasupra mea era aplecat un chip amenințător. Avea ochii roșii, de parcă ar fi împrăștiat foc. Am încercat să îi evit privirea, dar acei ochi pe care mă străduisem atât de mult să îi deschid, acum nu mai puteam să îi închid. Așa că m-am uitat în ochii groaznici ai Strigătorului o clipă ca o veșnicie, și am avut impresia că devenisem prizonierul lor. Am vrut să strig, să mă apăr, să lovesc, dar privirea lui îmi ucidea orice intenție.

În cele din urmă, Fulcher încetă jocul lui abominabil și începu să vorbească pe un ton pe care nu îl mai auzisem la el.

— Meșter Melzer, spuse el, ai abuzat de încrederea mea!

Curiozitatea este dușmanul de moarte al încrederii. De ce ai făcut asta?

Am vrut să răspund, să spun că eu trecusem prin prea multe dezamăgiri, surprize și eșecuri din cauza scrierii artificiale, și că dorisem să mă conving cu privire la cele urzite de *boni homines*. Dar, într-un mod ciudat, gura îmi rămase închisă. Oricât m-aș fi străduit, nu puteam să răspund.

Strigătorul păru că îmi citește gândurile, pentru că a continuat:

— Eu ți-am spus adevărul despre frăția noastră, sau, mai bine spus, atâta cât ți se cuvenea. Orice cuvânt în plus, orice altă informație ți-ar fi cauzat doar nenorocire. Sau, meștere Melzer, știi mai multe decât ți-am destăinuit eu?

Am dat din cap cu atâta zel, încât m-a durut ceafa, pentru că mă temeam de alte amenințări din partea Strigătorului. Mă simțeam ciudat de neajutorat și îmi era frică. În această situație, frica era singura senzație care mă anima.

Strigătorul continuă:

— De ce nu ai început încă să îți execuți sarcina? În loc să faci asta, mă spionezi ca un tâlhar. Ai crezut că fortăreața noastră nu este păzită, și că oricine rătăcește prin pădure poate pătrunde aici? Nu ai văzut schimonoselile arborilor și trunchiurile copacilor care păreau veghetori? Nu erau arbori, meștere Melzer, erau paznicii noștri, iar numărul lor este mai mare decât cel al gărzilor de la Vatican. În acest loc, nimic nu este ca în restul lumii, totul este cu susul în jos, ceea ce este diavolesc este sfânt; noi considerăm prostie ceea ce în altă parte este considerat înțelepciune, și cele mai puternice otrăvuri sunt folosite aici drept leacuri. Tu însuți ai fost amețit de o asemenea otravă, pentru a înțelege adevărul nostru. Știu că îmi pricepi vorbele, dar nu ești capabil să dai o replică. Trebuie să treacă o vreme până când îți vei recăpăta simțurile și vei putea răspunde tuturor întrebărilor mele.

Cu un zâmbet diabolic, Fulcher von Straben se îndreptă spre o ușă joasă cu tocul rotunjit și dispăru din câmpul meu vizual. Am mai văzut doar un cerc, de parcă aș fi privit printr-o țeavă, și de aceea mi-a fost greu să deosebesc și altceva în camera în care mă aflam. Deasupra mea, bârne solide, înnegrite de funingine, susțineau tavanul, iar pe peretele de lângă ușă pâlpâia o făclie. În stânga am observat un orificiu de iluminat care se îngusta din interior spre exterior, unde se termina printr-un ieșind mare cât o palmă. Din câte mi-am dat seama pipăind cu degetele cu mare efort, mă aflam pe un pat din lemn; dar înainte de a apuca să mă mai gândesc la ceva, m-a cuprins somnul.

Când m-am trezit, făclia arsese și afară apăruse soarele. I-am văzut lumina prin ferestruica din stânga. Greutatea din oase îmi dispăruse, așa că m-am ridicat pentru a arunca o privire prin ferestruică. Îmi

imaginasem că mă aflu într-un beci, sau la nivelul solului, de aceea m-am speriat când am descoperit lumea departe sub mine. Era evident că fusesem dus în turnul cel dărăpănat.

Nu cutezam să deschid ușa, pentru că îmi erau vii în amintire cuvintele lui Fulcher. Așa că m-am așezat pe pat, preocupat de ce avea să se întâmple acum.

Frăția, cu bizara ei doctrină, cu mărețele-i țeluri și cu necuratele-i mijloace, îmi părea tot mai misterioasă. După cât se părea, Fulcher voia ca eu să termin tipărirea bibliei. Dar dacă acum știam atât de multe, avea să mă lase să îmi termin treaba?

Dacă problema era atât de urgentă, ce se ascundea în spatele tăcerii lui din ultimele luni? Aveam impresia că el avea de luptat nu doar contra unor dușmani din afară, ci și împotriva unora din propriile rânduri. Voia oare ca prin această tipărire a doctrinei lui să îi reducă la tăcere?

Capul îmi vâjâia. Nu mai știam de când nu mai mâncasem, iar stomacul mă chinuia cu foamea. Deodată, am auzit pași.

Mă așteptam să îl văd pe Fulcher von Straben, dar în ușă apăru o femeie. Purta veșminte de țărancă, arăta ca o slujnică, și avea capul acoperit cu un batic. În mâna dreaptă ținea o făclie, pe care o puse în locul celei arse. Mai avea cu ea un coș cu pâine și apă, și îl puse înaintea mea pe podea, fără a scoate o vorbă.

Când s-a ridicat, i-am văzut chipul. Privirile ni s-au întâlnit, și am simțit cum mi se înfige un cuțit în inimă. Din gura femeii ieși o exclamație de surprindere. Apoi, am rămas amândoi încremeniți.

— Simonetta! am spus eu, nevenindu-mi a crede.

— Nu cunosc acest nume, a răspuns ea.

— Simonetta, sunt eu! Michel Melzer!

— Îmi plăceți, Michel Melzer.

— Simonetta, nu mă recunoști?

— Oh, ba da, sunteți Michel Melzer.

M-am uitat la ea. Privirea îi era absentă. Am strâns-o în brațe și i-am simțit trupul. Nu a opus rezistență, dar nici plăcere nu părea să îi fi făcut gestul. În ochii mei au apărut lacrimi. O țineam în brațe și suspinam.

— Simonetta! am repetat, acoperindu-i fața cu sărutări.

Ea surâse, dar fără nicio altă reacție.

La început, am crezut că Simonetta juca teatru pentru a mă pedepsi. Apoi mi-am amintit de întâlnirea cu omul pădurii, care putea să povestească multe, dar nu își cunoștea propriul nume; mi-am amintit de explicația lui pentru acest lucru. Am început, deci, cu grijă:

— Simonetta, îți amintești de Veneția, de vremea când eram împreună, de dragostea noastră?

Ochii Simonettei s-au luminat și a strigat plină de entuziasm:

— Oh, da, îmi amintesc de Veneția, unde cântam la lăută, îmi amintesc de iubitul meu…

— Cum se numea el?

— Nu știu. Nu știu niciun nume.

În disperarea mea amestecată cu furia, am dus-o pe Simonetta la pat și am așezat-o pe el. Am îngenuncheat în fața ei, i-am strâns mâinile între palmele mele și i-am spus printre lacrimi:

— Cum arăta iubitul tău, Simonetta? Privește-mă! Arăta ca mine?

Simonetta îmi examină cu mare atenție chipul. Se gândi, și după un timp răspunse:

— Da, arăta exact ca tine. Cred că tu ești acela.

Ar fi trebuit să jubilez, dar indiferența din răspunsul Simonettei m-a șocat. Pentru a nu-mi vedea lacrimile, mi-am ascuns fața în poala ei. Un sentiment de fericire m-a cuprins când, pe neașteptate, i-am simțit mâna în părul meu. Mă mângâia de parcă ar fi vrut să mă consoleze. Am rămas așa mult timp, fără să ne spunem o vorbă.

Totul îmi părea un coșmar. Începusem să mă îndoiesc de mine însumi, să mă îndoiesc de ceea ce trăiam acum. Era realitate ori era o fantasmagorie diabolică declanșată de evenimentele din ultimele zile? În vreme ce căutam un răspuns, în vreme ce capul meu se odihnea pe coapsa Simonettei și îi simțeam căldura plăcută, mi s-a părut că cineva pătrunde neobservat în încăpere. M-am ridicat brusc. În spatele meu se afla Fulcher von Straben.

Fără să mă gândesc, m-am aruncat asupra lui. Fizic, Strigătorul îmi era superior, lucru care mă interesa prea puțin în acest moment.

— Ce i-ați făcut? am întrebat plin de furie. Ce i-ați făcut fetei? De ce ați adus-o aici pe Simonetta?

Fulcher mă împinse înapoi lângă Simonetta, pe pat.

— Te aprinzi ușor, Melzer. Acționezi deseori înainte de a gândi, ceea ce este dăunător pentru un bărbat cu statutul tău.

— Ce i-ați făcut Simonettei? am repetat eu întrebarea.

— Nimic important, răspunse Fulcher. A băut din licoarea uitării. Pentru ea, trecutul mai există doar fragmentar.

— Și-a pierdut memoria! am strigat.

— În niciun caz, a răspuns Strigătorul în pustiu. Lucrurile pe care astăzi nu și le mai amintește și le va aminti mâine, când alte lucruri îi vor dispărea din memorie. Cât despre motivul prezenței ei în acest loc, dă-ți singur răspunsul. Te-am cunoscut drept sceptic, suspicios și îndărătnic, un om care merge la rădăcina lucrurilor. Nu am vrut să risc și să te introduc în secretele frăției noastre fără a avea certitudinea că nu te vei întoarce împotriva noastră. Bănuiam că nu te vei mulțumi cu ceea ce ți-am destăinuit, informații care reprezintă mai mult decât știe cineva din afara rândurilor noastre. S-a nimerit bine că ai venit pe urmele ei la Verona. Însă oamenii mei au fost mai rapizi.

Așa cum am spus, noi avem acoliți peste tot. Ei au adus aici fata ca zălog. Achită-te de obligația ta, și o vei avea. Și să nu îți mai treacă prin cap că ești mai deștept decât Strigătorul!

Am luat mâna Simonettei și am încercat să îmi fac ordine în gânduri, ceea ce nu era tocmai ușor având în vedere neașteptata cotitură a sorții. Îmi era clar că, vrând-nevrând, trebuia să tipăresc diabolica biblie a acestor *boni homines,* și trebuia să o fac repede dacă voiam să o recapăt pe Simonetta.

Făclia pâlpâia în curentul de aer. Fulcher îi făcu Simonettei semn să se îndepărteze, iar ea se ridică fără nicio ezitare.

Înainte ca ea să iasă pe ușă, am mai strâns-o o dată în brațe, am mângâiat-o și i-am spus printre lacrimi:

— Ai încredere în mine, totul va fi bine!

Am avut senzația că încă mai simțea ceva din vechea noastră legătură.

După ce Simonetta părăsi camera, Fulcher von Straben mi se adresă:

— Deci?

— Trimiteți suficient pergament la Mainz, și furnizați-mi la timp manuscrisele. Veți avea biblia.

— Știam eu! spuse râzând Fulcher și mă bătu pe umăr, după care dispăru fără ca măcar să mai salute.

I-am auzit pașii în timp ce cobora și râsul diabolic. Am înghițit lacom pâinea adusă de Simonetta. Deși îmi era foarte sete, am luat urciorul cu apă și l-am golit pe ferestruică. Apoi m-am întins pe pat și am așteptat să văd ce va urma.

Faptul că o găsisem pe Simonetta tocmai aici, în pădurile izolate din Eifel, mi se părea absurd și de neînțeles. Am strigat numele Simonettei, pentru a mă asigura că nu visez. M-am ridicat și am început să mă plimb de la un capăt la altul al încăperii. Mi-a trecut prin cap chiar și ideea de a o elibera pe Simonetta și de a fugi împreună cu ea, dar mi-am dat seama că în acest fel ne-am nenoroci amândoi. Nu, trebuia să realizez tipărirea, chiar de-ar fi fost vorba de testamentul diavolului.

La lăsarea întunericului, în odaia mea au năvălit doi indivizi cam necioplți, bărboși, în mantii largi, cu pălării cu boruri late pe cap. Se înțelegeau între ei prin sunete nearticulate, și m-au condus în jos, pe scara în spirală. Când am ajuns la cel mai jos nivel eram amețit de nenumăratele rotiri în jurul propriei axe. Înainte de a-mi reveni, indivizii mi-au pus pe cap un sac și m-au împins într-o căruță care aștepta pregătită, și care a plecat în grabă.

Mă temeam pentru viața mea, pentru că nu îmi puteam imagina cum de o căruță putea pur și simplu să zboare cu asemenea viteză prin pădure, pe întuneric – da, deoarece „a zbura” era cuvântul pentru o deplasare care nu producea niciun zgomot. Nu mai știu cât timp am

petrecut pe podeaua instabilă a căruței, cu acel sac care mirosea oribil pe cap; dar deodată, pe când eram pe jumătate adormit, am auzit un „Brrr!” sonor din partea căruțașului. În clipa următoare am fost înșfăcat de mâini și de picioare și aruncat din căruță ca un vânat mort. Oasele mi-au trosnit, am strigat de durere, și am rămas nemișcat ca un cadavru.

Căruța s-a îndepărtat în mare viteză. În jurul meu s-a așternut o liniște mormântală.

Capitolul XVII

Durerea din umbra iubirii

Nimeni, nici măcar Adele, nu trebuia să afle despre groaznicele întâmplări din timpul călătoriei lui. Când meșterul, după o săptămână petrecută într-un frig teribil, s-a întors acasă, s-a decis să se lămurească asupra noii situații în care se afla. Pe măsură ce se gândea, devenea tot mai conștient de faptul că nu avea altă cale: trebuia să tipărească biblia cerută de *boni homines*.

Pe cât de repede, pe atât de hotărât renunță la ideea fugii. Nu exista niciun loc în care să se simtă în siguranță față de frăție. Aflase asta deja pe propria piele. Înainte de toate, fuga lui ar fi avut urmări fatale pentru Simonetta, iar Simonetta se afla în centrul tuturor judecăților emise de meșter.

Cât despre Adele, a cărei frumusețe îl subjuga ca și înainte, Melzer dezvoltase între timp o relație pasională cu femeia, fiind atras de ea, dar neașteptata întâlnire cu Simonetta învăluise loiala lor relație într-un voal dens. Pasiunea față de Adele fusese devansată de simpatia profundă pentru Simonetta. Față de dragoste, pasiunea câștigă bătălii, nu și războiul.

Adele a simțit imediat că intervenise ceva, dar la început puse rezerva lui Melzer pe seama celor trăite în timpul călătoriei lui. Știa sub ce presiuni fatale se află el, meșterul nu puse întrebări. Melzer nu a avut curajul să îi vorbească Adelei despre întâlnirea cu Simonetta și despre modificarea intervenită în sentimentele lui.

Astfel au trăit ei o vreme ca Philemon și Baucis, toleranți și fără insistențe, până într-o zi – de la călătoria lui Melzer trecuseră luni, iar pe Rin primăvara își anunțase venirea – când Adele îl întrebă pe Melzer:

— Ce este cu tine, Michel? De când ai revenit din Eifel, ai devenit altul. Nu mai știi decât de atelierul tău, și de mine se pare că ai uitat complet.

— Asta îți imaginezi tu, a ripostat meșterul, absent.

Era atât de adâncit în munca sa, încât, în timp ce Adele îi vorbea, nici nu și-a ridicat privirea de pe casetele cu litere.

Adele se apropie de Melzer pe la spate, îl cuprinse cu brațele și se lipi de el. Meșterul îi simți sfârcurile tari ale sânilor, și un fior îi străbătu trupul.

Ea îi mângâie ușor ceafa cu obrajii.

— Ce îmi ascunzi? întrebă ea încet. Între noi a apărut ceva.

Melzer nu voia să îi provoace durere. Îi lipsea curajul de a-i spune adevărul. Cunoștea mândria Adelei, și știa că ea se va retrage imediat ce va afla despre întâlnirea cu Simonetta. Așa că tăcu.

Dar Adele nu cedă. Avea o anumită bănuială și începu să vorbească atentă:

— Odată ai spus că la Constantinopol – sau era în Veneția – ai întâlnit iubirea vieții tale. Are purtarea ta vreo legătură cu această femeie?

Meșterul tresări speriat, se desprinse din îmbrățișarea Adelei și își făcu distrat de lucru la casetele cu litere.

— De ce nu îmi spui adevărul? întrebă Adele.

Atunci Melzer se întoarse către ea; o privi lung și în tăcere pe Adele, care își dădu seama cât de greu îi era acestuia să vorbească. În privirea lui se citeau nesiguranța și tristețea.

— De ce? repetă Adele.

Melzer clătină din cap, apoi izbucni:

— Este așa cum bănuiești. Am întâlnit-o pe Simonetta, femeia căreia îi aparține toată dragostea mea. Nu întreba despre împrejurările în care s-a întâmplat acest lucru. Ele sunt și așa suficient de nefericite. Simonetta este ținută prizonieră de către *boni homines,* zălog pentru munca mea. Dar orice s-ar întâmpla, eu o iubesc, doar că nu am avut curajul să ți-o spun. Și pentru asta îmi este rușine.

Pe chipul Adelei apăru un surâs amar. Se străduia să își ascundă dezamăgirea, dar nu reușea. Vocea îi tremura când își puse brațele pe umerii lui și îi zise:

— Ce fricos ești, te temi să spui adevărul, de parcă adevărul ar trebui să provoace frică! Doar minciunile provoacă frica. O iubești pe fata asta mai mult decât pe mine – asta este. Îți doresc toată fericirea de pe lumea aceasta.

Meșterul observă că Adele se lupta cu lacrimile. Acum, după ce mărturisise, se simțea mai bine. Vru să o tragă spre el pe Adele, să o îmbrățișeze; dar înainte de a fi apucat să o facă, văduva se întoarse și făcu câțiva pași grăbiți către ușă. Înainte de a ieși, se întoarse dintr-odată și repetă:

— Îți doresc să fii fericit!

— Adele! strigă Melzer pentru a o opri, dar în zadar.

Privi lung ușa și se simți de parcă pieptul i-ar fi fost strâns într-o presă. Îl durea suferința provocată Adelei, iar această compătimire îi răscoli pentru o clipă profund sentimentele. Era cu adevărat iubirea lui pentru Simonetta mai puternică decât cea pentru Adele?

Trist, deznădăjduit, Melzer se așeză pe scaunul lui cu picioare înalte. Aplecat deasupra unei casete cu litere, apucă – aparent fără să le privească, la întâmplare – câteva litere și le rândui în casetă. Fraza rezultată, citită de la stânga către dreapta și cu susul în jos, suna

astfel: „Dragostea se furișează acolo unde nu poate intra normal”.

Michel Melzer se adânci în munca lui. Trecu manuscrisele aduse de Strigător în scriere artificială, două coloane pe fiecare pagină, două pagini la fiecare filă. Dar, față de indulgențe, tipări fiecare filă de pergament pe față și pe verso, astfel încât o filă ajungea pentru patru pagini.

Tot atunci, Johannes Gensfleisch se apucă să tipărească Vechiul Testament. Manuscrisul arhiepiscopului era, ca toate textele din acea vreme, în limba latină. Atunci a reieșit că Gensfleisch, căruia îi lipsea experiența lui Melzer, turnase prea puține litere pentru anumite semne grafice, așa că omul trimise curieri de la Gutenberghof în Frauengäβehen cu rugămintea de a i se aduce mai multe litere I, O, U și, mai ales, C – care erau foarte frecvente în latină.

Munca progresa bine de ambele părți, iar unde era nevoie de oameni, Melzer și Gensfleisch se ajutau reciproc. Fulcher von Straben trimise o nouă încărcătură cu pergament, două sute de guldeni și un nou fragment de manuscris, iar Melzer spera să își poată finaliza misiunea în scurt timp.

În timpul nopții, în atelierul lui Melzer din Frauengäβehen se stingea lumina doar câteva ore. Bărbatul părăsea rareori clădirea, iar atunci când o făcea era văzut rătăcind absent pe străzile din Mainz, murmurând ca pentru sine ceva de neînțeles. Când trecea în grabă prin piața domului, cu părul vâlvoi, gheboșat, cu mâinile la spate, ca un student călător, locuitorii orașului clătinau din cap. La întâlnirile confraților de breaslă, care aveau loc săptămânal la *Goldenen Adler* nu mai apărea de mult timp, iar celor care veneau să îl caute la atelier le refuza accesul.

Simbriile grase pe care le plătea Melzer cumpărau tăcerea lucrătorilor lui în fața curioșilor, dar tocmai această tăcere crea zvonuri stranii. Lucrătorii din portul fluvial aflat în fața zidurilor orașului spuneau că arhiepiscopul Friedrich îl exorcizase personal pe meșter, și de atunci diavolul i se mutase din inimă la creier. Iar de la precupețele din piață puteai afla că Melzer se consuma din dragoste pentru o misterioasă femeie pe care o întâlnise în păduri.

Cu două zile înainte de Sfinții Apostoli Petru și Pavel, când vara stăpânea în toată splendoarea ei valea Rinului, promițând după doi ani de foamete o recoltă îndestulătoare, a sosit cu un vas de la Strasburg un venețian ciudat. Înfățișarea nu îl prea avantaja, cu toate că, îmbrăcat în cea mai fină stofă verde și cu o șapcă de voiaj înfoiată pe cap, își sublinia distincția. Șchiopăta, privea cruciș, iar pe frunte avea o umflătură roșie ca focul. Era Cesare Pedrocchi, căruia la Veneția i se spunea Balaurul.

Avocatul venețian se interesă fugitiv de meșterul Michel Melzer, iar ceata de copii care se ținea după el râzând și făcând larmă părea să îl

deranjeze prea puțin pe bărbatul cel îndesat. Femeile din ușile caselor își lungiră gâturile când străinul luă drumul către Frauengäβehen, îndreptându-și pașii spre casa lui Melzer. Omul nici nu dispăruse bine pe ușă, că ele, simulând toate treburi urgente, se grăbiră către aceeași străduță și încercară să arunce câte o privire fugară prin ferestre.

Vizita acestui *avogadore* era ultimul lucru la care se aștepta Melzer. Nu bănuia nimic bun, și înainte ca Pedrocchi să fi apucat să deschidă gura, întrebă:

— Ați venit în legătură cu fiica mea? Ce este cu ea? Spuneți, messer Pedrocchi!

Avogadore afișă o mină preocupată.

— Nu este nevoie să mă menajați! îl încurajă Melzer pe venețian, apoi adăugă: Nu m-aș mira dacă mi-ați aduce vestea că Editha este închisă la Piombi și că dumneavoastră vreți să o scoateți de acolo contra unei plăți anticipate grase.

— Editha este moartă, zise calm Pedrocchi. Îmi pare rău.

— Moartă?

Melzer tresări speriat.

— A murit la nașterea copilului, iar copilul a murit de asemenea. Capul lui a fost prea mare față de pântecele mamei. Editha a zăcut în dureri o zi și o noapte. Mai întâi a murit copilul, apoi și mama. Nu știu dacă pentru dumneavoastră reprezintă o consolare, dar credeți-mă că toată Veneția a fost zguduită.

Meșterul se duse la fereastră și privi în gol. Nu văzu chipurile curioase care încercau să afle câte ceva în fața casei. Își frângea neajutorat mâinile, apoi strigă de auzi în toată casa:

— Și este asta vreo minune? Fata îl avea în pântece pe diavol. Era copilul acelui diavol de da Mosto!

Cesare Pedrocchi nu cuteză să răspundă. Îl privea pe meșter cu o sinceră compătimire. Abia după o vreme spuse:

— Editha a fost îngropată sub chiparoșii din San Cassiano.

Deoarece Melzer tăcea, Cesare Pedrocchi prinse curaj și continuă:

— Eu vin, începu el pe un ton ceremonios, din însărcinarea celor din *Consiglio dei Dieci*…

— Nu ar fi trebuit să o las singură!

Melzer părea să nu îl fi auzit pe interlocutor. Își lipi capul de geam și repetă:

— A fost vina mea, nu ar fi trebuit să o las singură. Era tânără și proastă, prea tânără și prea proastă, și bogăția i s-a urcat la cap. Sigur, m-a urât, și mereu mi-a reproșat că o vândusem acelui negustor bizantin de stofe. Dar nu i-am vrut decât binele. Puteam eu bănui că el avea deja o soție?

După o lungă pauză, *avogadore* reîncepu să vorbească:

— Messer Allegri de la *Consiglio dei Dieci* m-a însărcinat să vă pun

problema moștenirii. Știți că Editha a fost una dintre cele mai bogate femei din Veneția, și nici măcar da Mosto însuși, cu patima lui pentru jocuri, nu a reușit să îi reducă perceptibil averea. Dacă ați fi fost venețian, toată averea v-ar fi revenit: flota, palazzo și tot numerarul. Dreptul succesoral al Serenissimei prevede dreptul de succesiune doar pentru venețieni, cu excepția situației în care cel care lasă moștenirea prevede o dispoziție în favoarea unui străin. Pe patul de moarte, fiica dumneavoastră a dispus ca dumneavoastră – mie îmi pare sincer rău, messer Melzer – să vă fie înmânați o sută de guldeni, nici mai mult, nici mai puțin. Dumneavoastră știți de ce.

Avocatul scoase o pungă, pe care o puse pe masă, în fața lui Melzer.

Melzer clătina din cap de parcă nu i-ar fi venit să creadă ce aude. Niciodată nu se gândise că ura și disprețul Edithei față de el erau atât de profunde, încât să nu îl ierte nici în fața morții.

— Nu vreau acești bani! spuse în cele din urmă Melzer, și împinse punga cu bani înapoi. Dați-i săracilor din Veneția. Oricum, averea familiei Doerbeck este blestemată. Credeți-mă că niciodată nu aș fi pus piciorul în Palazzo Agnese. Dar ce înseamnă niște bani când îți pierzi copilul?

— Nici nu mă așteptam la altceva din partea dumneavoastră.

Melzer făcu un gest de apărare cu mâna. Apoi îl privi cu atenție pe *avogadore,* și în cele din urmă întrebă:

— Messer Pedrocchi, de fapt de unde știți că m-am întors la Mainz? Cum m-ați găsit?

Cesare Pedrocchi își frecă jenat mâinile și răspunse:

— Messer Melzer, acest lucru nu a fost greu de ghicit; dar dacă vreți explicația reală, vă spun doar atât: *Insignia Naturae Rado Mustrat.*

Meșterul a fost șocat, și a mai durat până când să înțeleagă totul. Când, în sfârșit, a priceput, *avogadore* părăsise deja orașul Mainz cu un țel necunoscut.

Vestea morții fiicei sale, Editha, și durerea legată de ea au amplificat forța implicării lui Melzer în munca sa. Acum mai avea un singur scop: voia să încheie cât mai repede posibil tipărirea bibliei pentru *boni homines.* Aceasta era singura cale de a o reprimi mai repede pe Simonetta. Dragostea te face inventiv, așa că Melzer începu să toarne ligaturi, asocieri de litere ca *ph, ff* sau *st,* frecvente în limba latină, ceea ce a scurtat serios procesul de culegere. Acum, Melzer dispunea de peste 47 de majuscule și de peste 200 de minuscule diferite. Conținutul textului, care trata despre transplantarea bolilor oamenilor către animalele vii – prin frecarea trupului cu pâine, care apoi este aruncată unui curcan – ori despre explicarea viselor în privința viitorului omului, îl interesa prea puțin. În fața ochilor avea un singur țel: Simonetta.

Astfel se configura treptat biblia demonică a frăției; în orice caz,

asta era imaginea reținută de Melzer, pentru că nici nu tipărea bine o mie de exemplare dintr-o filă, că, parcă la semnul unei mâini nevăzute apărea o căruță din care se descărcau noi pergamente și în care se încărcau filele tipărite. Fulcher von Straben apărea la intervale neregulate cu bani îndestulători și noi manuscrise, precum și cu promisiunea că nu va mai dura mult și meșterul își va putea revedea adorata.

După cea de a optsprezecea livrare, după ce Michel Melzer tipărise 144 de pagini, avu curajul să întrebe pentru prima dată cât de mare avea să fie întreaga biblie.

La început, Fulcher nu a răspuns, dar când Melzer nu a cedat și a insistat, a spus că biblia frăției nu putea fi inferioară bibliei papei de la Roma nici măcar ca dimensiune.

Melzer se gândi că manuscrisele Vechiului și Noului Testament date lui de către arhiepiscopul Friedrich numărau mai mult de o mie de pagini, și că el, împreună cu opt calfe, prevăzuse cinci până la opt ani de muncă pentru a le tipări.

Fulcher von Straben ridică din umeri și spuse că *boni homines* au trebuit să se descurce două secole fără o carte de învățăminte, așa că niște ani în plus ori în minus nu contează.

Înspăimântat de parcă Strigătorul tocmai i-ar fi anunțat condamnarea la moarte, Melzer îl privea fix pe acesta. Fără a-și lua privirea de la el, se îndreptă încet spre Fulcher, iar când fu aproape făcu un salt și îl apucă cu ambele mâini de guler, astfel că omul scăpă un strigăt sugrumat și încercă să scape de agresor.

— Te omor! strigă meșterul gâfâind. De ce mi-ai tăinuit amploarea comenzii?

Fulcher reuși să se elibereze cu mari eforturi, îl împinse la o parte pe Melzer, care căzu la podea în genunchi. Din această poziție, Melzer începu să vorbească, încet și fără a se uita la Fulcher:

— De ce mă chinuiți așa? Mai întâi mă grăbiți, apoi veniți cu tergiversări, iar acum asta! Când m-am apucat să vă tipăresc biblia, am crezut că o veți elibera pe Simonetta într-un an, iar acum sunt cinci, poate chiar opt ani până când…

Strigătorul își verifică buna funcționare a gâtului, întorcând capul spre stânga și spre dreapta, apoi răspunse vexat:

— Nici nu a fost vorba despre un an, meștere. Dacă vă pasă de venețiană, ar trebui să lucrați mai repede. Și vă mai dau un sfat: nu mai ridicați niciodată mâna asupra mea! Niciodată!

Fără să vrea, calfele lui Melzer au fost martore ale disputei. Albrecht Lenhard, cel mai în vârstă, care avea mare încredere în Melzer, și care a fost singurul care și-a dat seama despre ce era vorba în lucrarea tipărită, s-a apropiat de meșterul aflat încă în genunchi, după ce Fulcher a plecat, și l-a ridicat. El însuși lupta cu lacrimile în momentul

în care văzu ochii meșterului înlăcrimați, plini de o furie neputincioasă. Chiar dacă nu cunoștea toate amănuntele – Melzer nu menționase numele Simonettei niciodată față de Albrecht – bănuia că era vorba despre o femeie pe care Melzer o iubea peste măsură.

— Meștere Melzer, spuse Albrecht după ce trimisese celelalte calfe la treburile lor, spuneți-mi dacă vă pot ajuta. Chiar dacă sunt doar calfa dumneavoastră și am mai puțini ani, dacă aveți nevoie de cineva care să vă fie alături, puteți conta pe mine.

Melzer ridică privirea. Cuvintele calfei îi făceau bine. În cele din urmă, răspunse:

— Ești un om bun, Albrecht. Dar spre deosebire de fericire, durerea nu se poate împărtăși, iar necazurile din dragoste sunt cele mai personale lucruri pe lumea aceasta.

Albrecht dădu din cap cu înțelegere, iar Melzer se așeză pe un scaun. O vreme privi în gol, apoi își ascunse fața în mâini deasupra casetelor cu litere. Calfele se retraseră, deoarece se înserase.

A doua zi, calfele au apărut cu punctualitate la muncă, dar Melzer le-a plătit simbria săptămânală și le-a trimis acasă. De atunci putea fi întâlnit în fiecare seară la *Goldenen Adler,* unde, separat de confrații de breaslă, lua loc într-o nișă și bea privind trist în față. Câteodată ocăra cu voce tare pe Dumnezeu și lumea, oamenii buni și răi, iar uneori folosea și expresii latine.

Oamenii se întrebau ce produsese schimbarea din comportamentul meșterului, și treptat începu să se zvonească faptul că îi murise fiica Editha, de care mulți încă își mai aminteau în Mainz. Alături de acest zvon mai circula un altul, și anume că moștenise de la Editha o avere mai mare decât cea a arhiepiscopului, inclusiv o flotă în Marea Mediterană.

Ceea ce la început fusese un zvon, pentru mulți a devenit o certitudine. Se spunea că meșterul fusese binecuvântat cu o bogăție inimaginabilă și că era atât de avut, încât începuse să bea de teama propriei bogății. Și când acesta, venind noaptea târziu de la *Goldenen Adler,* traversa Frauenplatz ocărând, locuitorii orașului se scandalizau, dar nimeni, nici măcar severul polițist al comunității, nu cuteza să îl abordeze.

Melzer nu știa de ce era tratat cu atâta îngăduință, dar oricum îi era indiferent. Când însuși mândrul consiliu al orașului, format din membri ai tuturor breslelor, trimise o delegație în Frauengäβehen cu mesajul că acest consiliu ar fi onorat dacă el, meșterul Michel Melzer, cetățean simpatizat al orașului, li se va alătura preluând una dintre cele trei funcții de primar, Melzer a dat afară din casă întreaga delegație, strigând în urma ei să se ducă dracului și să îl lase în pace.

În durerea lui, Melzer a imaginat noi și noi preocupări. Pentru a o uita pe Simonetta, nu a evitat moartea, ba chiar se pare că a căutat-o.

A început ducându-se în dimineața primei duminici de după Rusalii pe malul Rinului, printre morile plutitoare ancorate acolo, unde o oră întreagă a privit fix apa, de parcă ar fi așteptat apariția unui monstru. În final, a coborât treptele înguste din piatră până la fluviu, a băgat mai întâi un picior în apă, apoi l-a băgat pe celălalt, iar când și-a dat seama că era pe cale să se scufunde în Rin, a sărit în el cu ambele picioare.

Din fericire, un cărăuș de saci care urmărea ciudatul comportament al meșterului l-a tras afară și a aflat că Melzer în niciun caz nu urmărea să își ia viața, ci voia doar să pășească pe apă precum Isus.

Două zile mai târziu, paracliserul mănăstirii Maicii Domnului l-a luat din vârful turnului, unde Melzer desfășurase în vânt o uriașă bucată de pânză de ale cărei colțuri legase sfori. Sforile susțineau un coș, care îi oferea lui Melzer suficient loc pentru șezut. Paracliserul a jurat pe Sfânta Fecioară în fața polițistului orașului că meșterul din Frauengäβehen îi explicase că voia să zboare din turnul mănăstirii cu vehiculul lui aerian, așa îl numise Melzer, și că doar cu forța îl putuse împiedica pe meșter să renunțe la intenția lui, care cu siguranță l-ar fi dus la moarte.

Astfel, Michel Melzer ajungea tot mai des în gura lumii, iar lucrul acesta o afecta și pe Adele Wallhausen.

Adele era o femeie mândră, dar mândria ei nu era dintre acelea care se puneau înaintea altora, ci mai curând una strict personală. De aici și faptul că niciodată nu respingea o idee formulată. Un asemenea aranjament cu ea însăși îi impunea să nu mai pună piciorul niciodată în casa meșterului. Nu pentru că l-ar fi urât pe acesta, ci pentru că Adele se considera profund jignită.

Totuși, Adele simțea că Melzer are nevoie de ea. Bănuia care era cauza straniei lui purtări, și știa că Melzer avea nevoie de ajutorul ei. Parcurse, așadar, cunoscutul drum către Frauengäβehen, pe care jurase că nu îl va mai face niciodată.

De parcă nu ar fi fost suficient de neobișnuit să îl reîntâlnească pe Melzer, revederea a decurs la început cu totul neașteptat. Adele se temuse că va da peste un om beat, dezorientat, care nu mai era stăpân pe sine. Dar când vizitatoarea intră în casă, Melzer se dovedi echilibrat și prietenos, așa cum îl cunoștea ea.

— Îți mai aduci aminte de mine? întrebă el zâmbind. Deci, m-ai iertat?

— Să te iert?

Adele clătină din cap și continuă:

— Nu există nimic de iertat, meștere. Nu este nevoie de nicio iertare atunci când inima ta aparține alteia. Dar asta nu schimbă cu nimic durerea mea.

Melzer îi luă mâna și i-o sărută.

— Știi versurile bardului grec: „Câte scoici sunt pe plajă, tot atâtea suferințe creează iubirea!” Eu încă te mai iubesc.

Îi lipi mâna de pieptul său și încercă să o sărute pe Adele pe gură.

Adele întoarse capul în lături și încercarea lui dădu greș.

— Ar trebui să folosești cu mai multă grijă cuvântul „iubire”, spuse ea și zâmbi. Ceea ce iese atât de ușor de pe buzele tale poate cauza nefericirea altor oameni.

— Mi-ar părea rău, răspunse Melzer. Fii sigură că sentimentele mele față de tine nu s-au schimbat. Doar că dragostea mea pentru tine…

— Tocmai, îl întrerupse Adele. Dragostea ta pentru mine nu este atât de puternică precum cea față de cântăreața la lăută. Și nu aceasta este dragostea pe care o aștept eu de la un bărbat. Mai bine părăsesc un bărbat cu toată durerea, decât să mă părăsească pe mine un bărbat cu toată durerea.

— Eu nu te-am părăsit niciodată, Adele!

— Nu. Ți-am luat-o eu înainte! Acum situația este clară. Dar asta nu modifică nimic din poziția mea.

Melzer încercă din nou să o tragă spre el pe Adele, dar femeia se împotrivi, iar aceasta se pare că îi făcu lui deosebită plăcere. Dar cu cât încerca mai insistent să și-o apropie pe Adele, cu atât era comportamentul ei mai rece, până când femeia se întoarse și își încrucișă brațele pe piept.

Mai mult decât prin cuvinte, Adele îi dădu de înțeles prin gesturi că nu voia să reaprindă vechea legătură.

— Am venit doar pentru că în Mainz circulă zvonuri neliniștitoare despre tine, cum că ți-ai fi pierdut mințile.

Melzer râse amar.

— Da, dacă precupețele bârfesc cu jumătate de gură, așa o fi. Da, mi-am pierdut mințile, le-am pierdut, le-am pierdut!

— Michel, să fiu bine înțeleasă: eu te-aș putea ajuta. În definitiv, fiecare din noi și-a expus celuilalt ce avea pe suflet. Deci, nu trebuie să ai rețineri față de mine.

— Rețineri? spuse cu cinism Melzer. De ce aș avea rețineri? Ceea ce mi s-a întâmplat mie se întâmplă aproape zilnic, nu este nimic deosebit, nici nu merită să mai vorbim despre asta, totul este uitat. Eu sunt făcut să suport batjocura și disprețul și toate suferințele acestei lumi!

Melzer privi în podea, dar Adele remarcase mai demult că el se străduia să își rețină lacrimile.

— Sărmane Michel, spuse ea și îi puse o mână pe umăr. Cele mai multe lovituri ale sorții corespund credinței în bine. Poate că pur și simplu ai fost prea cinstit.

— Sau prea naiv – cinstit, naiv, care este deosebirea?

— Nu trebuie să vorbești așa! ripostă Adele. Ești cătrănit. Vor veni

din nou timpuri mai bune. Fericirea este capricioasă ca o fată bătrână, și prea repede îți arată spatele. Știu bine despre ce vorbesc.

Atunci meșterul își dădu seama de egoismul lui și de faptul că era nedrept să se mânie pe soartă doar pentru că aceasta nu urma calea pe care și-o dorea el, și i se făcu rușine de comportamentul lui.

— Ai dreptate, am fost nebun. În viitor voi încerca să îmi iau singur soarta în mâini.

În final se despărțiră cordial, dar fără pasiunea care îi animase odinioară.

În disperarea lui și în smintelile cauzate de ea, meșterul nu băgase de seamă că Johannes Gensfleisch îl urmărea în secret. Melzer nu remarcase că vizitele lui Gensfleisch la atelierul din Frauengäβehen deveniseră mai dese, și că nu aveau ca obiect doar împrumutarea unor litere. Gensfleisch privea acum peste umărul meșterului mai puțin pentru a progresa în tehnica culesului literelor, și mai mult pentru a cunoaște conținutul misteriosului document tipărit.

Gensfleisch știa precis că pergamentele tipărite erau depozitate într-o încăpere din spatele casei și că doar Melzer avea cheia acelei încăperi. Melzer îi jurase lui Fulcher că nu va permite nimănui să citească măcar o filă din biblia lui, așa că veghea foarte atent ca paginile tipărite să dispară imediat în acea încăpere.

Misterul care înconjura munca lui Melzer l-a făcut curios pe Gensfleisch. Credea că meșterul îl înșală. După părerea lui, Melzer tipărea ceva ce nu mai existase; obișnuitele scrieri eretice pe care Melzer le dădea la tipărit erau în circulație cu grămada, iar numărul lor aproape că era mai mare decât cel al scrierilor bisericii romane. De exemplu, conciliul de la Basel – care, după cum se auzea, încă mai lucra – nu produsese nicio scriere serioasă, în timp ce pamfletele referitoare la ce făceau acolo onorabilii cardinali umpleau deja polițe întregi. Deci, ce tipărea Melzer într-un atât de mare secret?

Meșterul răspunsese repetatelor lui întrebări directe, spunând că nu îi era dat lui să afle dedesubturile, și, în plus, era periculos, pentru că cel care făcuse comanda amenința cu moartea orice neavenit care ar ajunge să îi cunoască secretele. Gensfleisch apreciase această reacție ca fiind bizară, și întrebase de ce persoana respectivă mai tipărea lucrarea, dacă nimeni nu trebuia să o cunoască.

Atunci meșterului îi sărise țandăra și se răstise la Gensfleisch, spunându-i că el trebuia să se ocupe de afurisitul de Vechi Testament, iar pe el să îl țină departe de arhiepiscop. Gensfleisch a aflat astfel că munca lui Melzer era îndreptată împotriva arhiepiscopului și a bisericii romane. I se oferea astfel ocazia de a-l acuza pe Michel Melzer de erezie. Dar încă nu avea proba.

Încercarea de a-l mitui pe Albrecht Lenhard, ajutorul lui Melzer,

pentru a obține una dintre paginile tipărite, a dat greș, pentru că credincioasa calfă l-a anunțat pe Melzer. Meșterul a turbat de furie, a amenințat că îl va concedia pe ticălosul de Gensfleisch, și cu certitudine că s-ar fi ajuns aici, dacă, la rândul lui, Gensfleisch nu l-ar fi amenințat pe meșter că îl va informa pe arhiepiscop cu privire la misterioasa comandă. În acest fel, vechea dușmănie dintre cei doi s-a aprins din nou.

De teama curiozității lui Gensfleisch și îngrijorat de propria soartă, Melzer a evitat să mai doarmă în patul lui moale și înnopta pe un banc din lemn, printre casetele cu litere. Într-una dintre acele scurte nopți petrecute pe lemnul gol, sări în picioare speriat. În lumina tremurătoare a unui felinar văzu o umbră care se furișa prin atelier.

— Gensfleisch, te așteptam! strigă el.

Cu măciuca pregătită se năpusti către intrus, dar acesta fu mai rapid și o șterse, abandonând felinarul. Melzer ridică opaițul și văzu ușa deschisă. Pe podea era o șapcă. O ridică și o examină pe toate părțile. Nu era o șapcă de meșter de oglinzi, așa cum se așteptase, dar parcă o mai văzuse undeva.

Melzer închise ușa și puse șapca într-un cui. Apoi se întinse pe bancul din lemn, cu privirea ațintită pe ușă. Prin cap îi trecură mii de gânduri, dar niciunul nu răspundea întrebărilor referitoare la intrusul nocturn.

De zece zile încetase munca în atelierul din Frauengäßehen, iar Melzer aștepta ca Fulcher să își facă apariția, fapt care până acum avea loc la intervale regulate, când Strigătorul venea să verifice stadiul lucrării. Melzer luase decizia de a nu mai accepta prizonieratul Simonettei, și voia să îl pună pe Fulcher să aleagă: ori era eliberată Simonetta, ori el avea să înceteze să mai lucreze la biblie. Judecând la rece, desigur că nu era o mișcare înțeleaptă, ci mai curând un act de nechibzuință destinat să le distrugă viețile, lui și Simonettei. Dar Melzer își jurase să înceapă lupta, o luptă în care, pentru început, se vedea condamnat la o inactivitate neputincioasă.

Pe atunci mă aflam într-o situație atât de disperată, încât îmi călcam în picioare propria rațiune. Da, recunosc faptul că nu aveam în vedere nici măcar o înțelegere cu *boni homines*. Preferam să mor decât să trăiesc alți câțiva ani fără Simonetta. Atunci, soarta mea a luat o nouă turnură.

Fulcher trebuie să fi remarcat că planul lui de a o ține departe de mine pe Simonetta mă condamna la inactivitate, pe când eliberarea ei ar fi avut efectul dorit. La două săptămâni de la ultima sa vizită în Frauengäßehen își făcu din nou apariția, dar de data aceasta – mie mi s-a tăiat respirația și am crezut că simțurile îmi joacă feste – era însoțit de Simonetta.

Îmi imaginasem întâlnirea altfel; prezența lui Fulcher nu m-ar fi deranjat deloc dacă Simonetta mi-ar fi sărit de gât, m-ar fi îmbrățișat și m-ar fi sărutat, ceea ce m-ar fi înnebunit. Dar acum, când îmi zâmbea prietenos, mânată de o gingașă blândețe, era greu de imaginat cât de înfocată fusese odată dragostea noastră.

M-a cuprins atunci vechea furie față de Fulcher, care se făcea vinovat de acest comportament, și am căutat în gând o posibilitate de a-i face rău Strigătorului și de a-i distruge frăția.

Fățarnicele cuvinte rostite de Fulcher, cum că ar aduce-o la Mainz pe Simonetta pentru a da aripi muncii mele, păreau cinice luând în considerare starea în care se afla iubita mea. El mi-a mai înmânat și o nouă parte a manuscrisului. M-a avertizat din nou din mers asupra secretului absolut care trebuia păstrat. Privirea i-a căzut atunci pe șapca agățată în cui, părăsită de intrusul nocturn, și s-a oprit.

— Cum a ajuns această șapcă la dumneavoastră? a întrebat el înfuriat, răsucind șapca în mâini.

Mi s-a părut că pentru Fulcher șapca avea o anume semnificație. De aceea am evitat să îi spun adevărul, și pentru că altceva nu mi-a trecut prin cap, am zis:

— Am găsit-o pe drumul de întoarcere de la cetatea dumneavoastră din pădure. Poate că este a unuia dintre căruțași, căruia i-ar fi smuls-o din cap vreo ramură.

În mod ciudat, Fulcher s-a arătat mulțumit de răspuns. A luat șapca și a spus:

— Este o șapcă dintre cele purtate de *boni homines,* să știți. Doar ei poartă acest model. Ea funcționează în același timp și ca un semn de recunoaștere. Aveți ceva împotrivă dacă o iau cu mine?

— Nu, sigur că nu! am afirmat eu în speranța că voi scăpa cât mai repede de Strigător.

Iar Strigătorul chiar dispăru rapid și fără zarvă, așa cum venise.

Ședeam unul în fața celuilalt în tăcere, aproape jenați, ca doi copii. Zâmbetul Simonettei trăda o oarecare bucurie, dar și faptul că era străină de trecutul nostru comun. Mi-am propus să nu insist. Mai devreme sau mai târziu, amintirile o să îi revină.

În timp ce îi luam mâinile și i le mângâiam, mi-am amintit de șapca pierdută, și brusc mi-am dat seama de unde o cunoșteam: străinul care în miez de noapte mă căutase și mă prevenise în legătură cu *boni homines* și cu practicile lor perfide purtase această șapcă. Eram sigur. Dar nu eram la fel de sigur de scopul urmărit de necunoscut când intrase la mine prin efracție. Căuta pergamentele bibliei lui Fulcher? Avea nevoie de o dovadă? Lucra pentru arhiepiscop? Îmi lăsase șapca drept avertisment?

Simonetta mă privea cu stăruință, iar mie mi s-a făcut rușine de gândul meu. Cât de îngrijorat fusesem din cauza ei, cât sperasem să se

întoarcă, iar acum, când o aveam în față, mă preocupau alte lucruri.

— Iartă-mi zăpăceala, dragă Simonetta, m-am scuzat eu, dar Fulcher von Straben îmi face viața un iad. Îmi doresc să fi rămas un biet meșter de oglinzi și să nu fi avut nimic de-a face cu arta tipăritului.

Nici nu am terminat bine de rostit aceste cuvinte, și m-am îngrozit dându-mi seama că tocmai această preocupare fusese cea care mă condusese la Simonetta.

Atunci, Simonetta a început să vorbească, de parcă nici nu îmi auzise cuvintele:

— Michel Melzer, unde este fratele meu, Jacopo?

Am privit-o șocat pe față. Ce puteam să îi răspund? Puteam să îi spun adevărul? Ori situația ei îmi impunea să tac?

— Simonetta, am răspuns cu tot dragul, nu îți amintești de petrecerea dată de împărat la Constantinopol, de mulțimea aceea de străini, de diverșii scamatori și de dresorii de șoimi, cu păsările lor mari?

Simonetta tresări. Apoi dădu din cap și zise:

— Jacopo este mort. L-a omorât o pasăre mare.

Chiar dacă răspunsul ei era trist, m-am bucurat de puterea Simonettei de a-și reaminti. Acum știam că puteam să îi redau amintirile, puteam să fac să îi defileze prin fața ochilor ei, cu grija necesară, viața noastră comună.

Astfel s-au scurs următoarele zile, pline cu amintiri, și am înțeles că memoria Simonettei era tot mai bună pe măsură ce amintirile erau mai îndepărtate. Dar trecutul apropiat, prizonieratul la *boni homines,* părea complet șters, sau necesita multiple indicii pentru a și-l aminti. În incursiunile noastre în trecutul comun am evitat să amintesc numele lui Lazzarini, pentru că nu voiam să îi trezesc Simonettei noi sentimente de vinovăție.

Odată cu amintirile a crescut treptat și încrederea, și vechea intimitate a revenit. În bagajul Simonettei se găsea și lăuta cumpărată de ea la Verona, și, într-o zi, am rugat-o să cânte pentru mine. Mă temeam că băuturile satanice ale lui Fulcher i-ar fi putut răpi Simonettei capacitatea de a cânta la lăută, dar am constatat că mă înșelasem. Simonetta interpreta cântecele cunoscute cu aceeași pasiune și frumusețe ca odinioară, în așa fel încât mie îmi dădeau lacrimile.

Farmecul muzicii a avut efecte neașteptate. Părea că fiecare ton scos de strunele atinse de degetele ei adăuga câte o piesă în mozaicul amintirilor, iar când a terminat de cântat, m-a privit de parcă tocmai se trezise din somn.

Nu mai avea privirea visătoare, sfioasă, din zilele trecute. Simonetta mă privea de parcă i s-ar fi aprins din nou iubirea față de mine. Buzele ei abia întredeschise au rostit un singur cuvânt, dar acesta a fost de o

forță îmbătătoare:

— Iubitule!

Nu pot descrie fericirea trezită de acest cuvânt în sufletul meu. Suna ca un cor pe mai multe voci, pătrunzător și emoționant, care m-a aruncat într-o beție care m-a făcut să uit de tot ce era în jur. În acest moment al iubirii noastre renăscute trebuie că s-a petrecut și ceea ce avea să îmi fie fatal.

Dragostea Simonettei îmi dăduse noi puteri. Am pus să îmi fie chemate calfele și am reînceput munca pentru Fulcher von Straben.

Ce idei confuze, ticăloase și hulitoare tipăream, fraze destinate să îl învețe teama pe un creștin obișnuit, cuvinte precum fulgerele incendiatoare, cuvinte diabolice gândite de oameni diabolici! Credeți-mă că de atunci îi urăsc pe toți oamenii care răspândesc un mesaj, fie ei păgâni ori creștini, pentru că știu din proprie experiență că nu conținutul contează, ci cât de frecvent este răspândit. Fulcher predica inexistența unui Dumnezeu. Eu nu îmi pot imagina cum ar fi să trăiesc într-o lume fără Dumnezeu; firește, nu îmi pot nici imagina cum trebuie să arate acest Dumnezeu, căci de Dumnezeul propovăduit de biserica romană aș fugi la fel ca de lipsa de Dumnezeu a *boni homines.*

Într-una dintre aceste nopți de neuitat cu Simonetta, în care am recuperat tot din ceea ce ne răpise soarta neîndurătoare pentru atâta vreme, indivizi dubioși au pătruns în atelier. Au spart încuietoarea încăperii în care păstram filele tipărite din biblia lui Fulcher. Din nefericire, acolo se aflau tocmai acele pagini de pergament care reprezentau nucleul învățăturii, respectiv faptul că predicatorul ambulant Iosua, numit Isus, își înscenase moartea pentru a avea liniște din partea adepților fanatici, iar acele file de pergament mi-au decis soarta.

În spatele spargerii se afla nimeni altul decât Johannes Gensfleisch, care socotea că sosise vremea lui. Sub pretextul că Michel Melzer, tipograful, l-a trimis pe el pentru a prezenta Eminenței Sale primele pagini tipărite din Vechiul Testament, arhiepiscopul Friedrich a lăsat baltă până și conventul, care se îndrepta împotriva superstițiilor și a poeziilor satirice la adresa bisericii, care circulau pretutindeni.

Arhiepiscopului i se umflă o venă întunecată pe frunte când dădu cu ochii de paginile prezentate de Gensfleisch, și țipă la acesta:

— Tontule, nu este în stare să vadă că acesta nu este Vechiul Testament trimis nouă de Dumnezeu, ci un talmeș-balmeș de idei murdare?

— Da, Eminență, preastimate arhiepiscop, răspunse Gensfleisch slugarnic, este un talmeș-balmeș de idei murdare, și tocmai acesta este motivul venirii mele.

— Eu i-am dat tipografului sarcina de a-mi transpune în scriere artificială Vechiul și Noul Testament! Ce este prostia asta?

Gensfleisch rânji prefăcut.

— Vedeți ce a ieșit: o biblie a diavolului!

Arhiepiscopul Friedrich se lăsă cu toată greutatea pe scaunul său, încât lemnul trosni, și se adânci în citirea pergamentelor. La intervale scurte clătina din cap, scotea exclamații care exprimau disprețul, iar în final începu să țipe de parcă ar fi fost tras pe roată. Totodată făcea întruna semnul crucii, ca un exorcist în acțiune, ba chiar a început să tremure din tot trupul, de parcă ar fi fost el însuși posedat de diavol.

Gensfleisch făcu ochii mari și începu să se teamă pentru viața arhiepiscopului, care trăgea disperat de guler, cu gura căscată precum litera *O*, căznindu-se să respire precum un pește aruncat pe mal. Cu mâna stângă apucă un clopoțel aflat pe masa de alături și începu să îl agite. Făcu asta cu putere până când sunetele stridente îl făcură să apară pe secretarul Franziskus Henlein cu un urcior având un conținut misterios. Arhiepiscopul își reveni după ce trase o dușcă sănătoasă, și îl expedie pe Henlein, care începuse să se intereseze de pergamentele care cauzaseră periculoasa suferință.

— Tu ai citit toate astea? îl întrebă arhiepiscopul pe Gensfleisch.

— Nu mi-au fost ascunse.

— Toate acestea au fost concepute de mintea tipografului Melzer?

Gensfleisch ridică din umeri.

— Cine altcineva ar fi putut născoci asemenea drăcovenii? Meșterul Melzer nu este un prostănac, el cunoaște lumea. Numai Dumnezeu știe pe unde i s-au băgat astea în cap. Poate la Constantinopol, unde nelegiuiții sunt ca la ei acasă.

— Sfinte Bonifaciu! strigă arhiepiscopul, care începuse să citească iarăși pergamentele, la uite ce explicație dă el inscripției crucii domnului nostru Iisus. Mai că îți vine să te îndoiești: *Insignia Naturae Ratio Ilustrat* – inițialele INRI. Acest Melzer nu mai știe ce se cuvine unui creștin obișnuit?

Gensfleisch tăcu o grimasă care voia să spună că îl doare ceea ce era tipărit acolo.

— V-am spus doar că meșterul Melzer nu este prost, iar aici este vorba doar de câteva pagini dintr-o biblie eretică. Nici nu vă imaginați ce i-a mai trecut prin cap.

După ce arhiepiscopul a citit pergamentele până la ultimul rând, a ridicat privirea spre cer și a strigat:

— Blestemată să fii, lucrare a diavolului!

A luat apoi pergamentele și a început să le rupă în bucățele tot mai mici, iar pe cele mai mici le-a mai sfârtecat o dată între vârfurile degetelor, până când hârtiile au căzut pe podea ca niște fulgi de zăpadă.

— Prea onorate arhiepiscop, interveni Gensfleisch, dumneavoastră puteți rupe pergamentele, sau le puteți arunca în foc, dar cu asta nu

veți realiza nimic. Este unul dintre avantajele scrierii artificiale faptul că ea se înnoiește oarecum de la sine, după cum vrea tipograful. Meșterul Melzer este capabil să rescrie ca prin farmec pergamentul pe care dumneavoastră tocmai l-ați făcut bucățele, absolut identic celui distrus.

— Am știut de la început că scrierea artificială este o născocire a diavolului! se înfierbântă arhiepiscopul din nou. O voi interzice. Omenirea s-a descurcat fără scrierea artificială încă de la crearea lumii, folosind pensula și pana pentru a așeza o literă după alta. La ce să mai fie nevoie de plumb? Vezi doar ce a ieșit!

— Permiteți-mi să vă contrazic, răspunse Gensfleisch. Eu nu cred că o interdicție ar fi utilă. Dacă interziceți scrierea artificială în Mainz, o vor folosi alții la Köln, la Strasburg sau Nürnberg, și nu vă veți alege cu nimic. Nici nu puteți face vinovată scrierea artificială în sine pentru conținutul unei cărți. Răul nu este arta, ci lucrurile care se fac cu ea. Lăsați-mă pe mine să tipăresc Biblia, Eminență – într-o sută, în trei sute de exemplare, în câte exemplare vreți dumneavoastră – iar tipografia vă va face faimos, și se va transforma într-un avantaj al bisericii romane.

— Stăpânești această artă la fel de bine ca meșterul Melzer?

Gensfleisch scoase un pergament și îl întinse în fața ochilor arhiepiscopului; pe acesta erau de două ori câte patruzeci și două de rânduri în două șpalturi, cu câte o inițială colorată la început. Arhiepiscopul începu să citească: *In principio creavit Deus caelum et terram. Terra autem erat inanis et vacua…*

— Acesta este textul pe care eu i l-am dat în manuscris meșterului Melzer! strigă entuziasmat arhiepiscopul. Sfinte Bonifaciu, niciodată nu am văzut o scriere mai frumoasă. Ți-a condus pana un înger?

— Un înger? Gensfleisch râse. Tipografia a realizat minunea aceasta, iar eu o pot reproduce de câte ori veți dori.

Arhiepiscopul examină tipăritura cu ochii mijiți și strâmbând din nas, de parcă ar fi emanat izul de pucioasă al diavolului. Ținea pergamentul contra luminii, pentru ca din el să nu iasă vreo reflexie magică, apoi îl puse în fața lui pe masă, îl netezi cu dosul palmei, și îl binecuvânta rapid. În cele din urmă, i se adresă lui Gensfleisch.

— Ai putea să tipărești Vechiul și Noul Testament la fel de clar și de frumos?

— Dacă îmi acordați destul timp, Eminență, vă voi tipări o biblie scrisă parcă de îngeri, și nu într-un singur exemplar, ci într-o sută de exemplare, ba chiar și mai multe!

— Așa să fie, Gensfleisch! spuse arhiepiscopul cu emfază.

— Nu îmi mai spuneți Gensfleisch, răspunse acesta. Spuneți-mi Gutenberg, după moștenirea primită de mine. Meșterul Gutenberg. Și un meșter este cu siguranță plătit.

— Vei primi plata promisă de mine lui Melzer.

— Ce se va întâmpla cu el? Mă refer la faptul că i-ați făcut totuși o comandă!

— Asta las-o în grija mea, răspunse arhiepiscopul Friedrich.

Eu habar nu aveam de toate acestea, și pluteam cu Simonetta în al nouălea cer. Ne iubeam ca în prima zi, dar dorinței noastre de a ne căsători i se opunea interdictul dat de arhiepiscop, prin care în Mainz era interzisă orice căsătorie. Dar fericirea a doi iubiți chiar are nevoie de binecuvântarea bisericii?

Extaziați, uitam de tot ce se petrecea în jurul nostru. Astăzi, după trecerea anilor, îmi dau seama că am fost superficial, poate chiar prost, având în vedere situația mea delicată. Și totuși, nu regret nimic.

M-am apucat din nou de lucrul la funesta biblie, pentru tipărirea căreia aș fi avut nevoie de mai puțin de cinci ani dacă nu ar fi intervenit ceva neașteptat, un lucru de care ar fi trebuit să țin cont de la început. De fapt, am fost avertizat, dar în toiul fericirii am tratat cu superficialitate toate avertismentele.

Într-o noapte, mă aflam singur în atelier și așezam literă după literă, când a apărut din nou acel necunoscut care mă avertizase prima dată, și pe care îl suspectam că ar fi intrat cu forța în atelierul meu. A refuzat să intre, așa că am vorbit în dreptul ușii. L-am acuzat de pătrunderea nocturnă, și i-am spus că l-am recunoscut după șapcă.

Străinul nu a negat. Și-a motivat acțiunea prin faptul că avea un singur scop, și anume acela de a mă feri să fac o nouă prostie. Era și motivul noii lui vizite, în șoaptă, dar apăsat, mi-a spus:

— Meștere Melzer, lasă totul baltă și fugi înainte de a fi prea târziu.

Nu am acordat nicio importanță cuvintelor lui. Când s-a întors și a plecat, am strigat în urma lui de a răsunat întreaga Frauengäβehen:

— Data viitoare să veniți cu o altă idee! Și salutați-l din partea mea pe ticălosul de Gensfleisch!

Astăzi știu că avertismentul lui a fost bine intenționat, și că străinul nu a avut nicio legătură cu Gensfleisch. Mai știu astăzi că, pe atunci, nu îmi imaginam că Gensfleisch nu avusese altceva în cap în afară de a mă înlătura, încă de la început.

În următoarea dimineață mi-au bătut la ușă doi mesageri ai arhiepiscopului, îmbrăcați în roșu, și mi-au cerut să îi urmez. Nu am avut nicio reținere în a mă conforma.

Abia când am fost condus în clădirea lungă în care se afla administrația arhiepiscopiei m-a cuprins un sentiment neplăcut. Am intrat într-o sală mare, rece, la capătul căreia se aflau o masă, o cruce și două lumânări, în spatele mesei stătea administratorul arhiepiscopului.

Acesta m-a întrebat fără a ridica privirea:

— Sunteți Michel Melzer, tipograf și meșter de oglinzi în Mainz?

— Da, am răspuns. Ce doriți de la mine la o oră atât de matinală?

Administratorul s-a ridicat în picioare, a luat un pergament și a început să citească – textul nu îl voi uita niciodată:

— Noi, Friedrich, cu voia lui Dumnezeu și a Sfântului Scaun arhiepiscop de Mainz, mare cancelar în landurile germane ale Sfântului Imperiu Roman, decid și fac cunoscut faptul că noi, față de greșelile și tulburările pe care tipograful și meșterul de oglinzi Michel Melzer, cetățean al Mainzului, le propagă prin arta sa, hotărâm să îl punem sub paza comunității pentru a nu mai face rău Sfântului Scaun și supușilor acestuia. Dată în Mainz, de ziua Sfântului Laurentiu, Friedrich, arhiepiscop.

Nici nu termină administratorul de citit, că intrară doi aprozi și mă încătușară. M-am apărat și am strigat:

— Ce înseamnă asta? Vreau să vorbesc cu Eminența Sa arhiepiscopul!

Administratorul făcu un semn din cap, iar aprozii mă luară. Așa am ajuns în această celulă, care între timp mi-a devenit cămin.

Toate acestea au avut loc cu peste patruzeci de ani în urmă, iar eu am avut la dispoziție mult timp pentru a mă gândi. Simonetta, care mă vizitează o dată pe lună, a rămas marea mea iubire. Ea este unica mea legătură cu lumea exterioară, și afecțiunii ei îi datorez faptul că nu am devenit nebun.

La început m-am mirat că nu am fost predat inchiziției și nu am fost ars pe rug. Cu siguranță că primele pagini ale bibliei eretice ar fi fost suficiente pentru a mă condamna la moarte, dar am înțeles ulterior că asta ar fi stârnit prea multă vâlvă, și inchizitorul ar fi fost obligat să dea în vileag motivul condamnării mele.

Biblia eretică a *boni homines* nu a fost finalizată niciodată. Nu că nu s-ar fi găsit cineva care să preia sarcina mea – între timp au apărut peste tot discipoli ai artei tiparului – ci pentru că blestemata de frăție, din câte aud, s-a dezmembrat în urma disputelor interne.

Își doreau dominarea lumii, așa cum îmi spusese misteriosul personaj care m-a și avertizat, dar nu au reușit nici măcar să se înțeleagă între ei. Despre Fulcher von Straben nu s-a mai auzit nimic. Ellerbach, fortăreața din Eifel, trebuie că a fost mistuită de un incendiu, în urma căruia au murit și cei mai mulți locuitori ai ei.

În ceea ce îl privește pe Johannes Gensfleisch, care s-a numit de atunci Gutenberg, îi invidiez și astăzi faima. A reușit ca în cinci ani să tipărească întreaga Biblie, 1 282 de pagini, ceea ce l-a făcut celebru în întreaga lume. A murit în urmă cu doar câțiva ani, bețiv și plin de datorii. Mie îmi pare că tipografia este cu adevărat urmărită de diavol.

În schimb, eu stau în celula mea și aștept. Ce aștept'? De ce Dumnezeu, cel pe care l-am înfruntat o viață, încă nu m-a luat la el?

Sunt prea netrebnic pentru el, ori prea viclean, ori m-am pus rău cu el într-un alt mod?

Sau ereticii au totuși dreptate, iar El nici măcar nu există?

REALITATEA

În anul 1455, Johann Gutenberg a finalizat prima carte tipărită din lume, o Biblie în limba latină. Tirajul a fost de mai puțin de două sute de volume. Dintre acestea, patruzeci și șapte de exemplare, parțial incomplete, au supraviețuit până astăzi. Aproximativ o mie de tipografi s-au îndreptat către arta tipografiei până la sfârșitul secolului. Aceștia au realizat treizeci de mii de cărți într-un tiraj total de zece milioane de exemplare. În anul 1496, la Mainz s-a introdus o cenzură a cărților, motivată prin frica de răspândire a scrierilor imorale și eretice.

Europa, secolul al XV-lea. Meșterul Michael Melzer din Mainz descoperă secretul fabricării unor oglinzi în care realitatea pare... altfel. Faima pe care o dobândește nu îl ajută, însă, și la pungă, așa încât se vede nevoit să își caute norocul pe alte meleaguri. Călătoria sa îl va purta de la Constantinopol la Veneția și înapoi la Mainz, în căutarea succesului, a fericirii, a fiicei sale pierdute printre străini, a iubirii și a succesului financiar. Va descifra misterele... tiparniței, artă considerată, la acea vreme, vecină cu magia neagră, și va descoperi că în spatele celor mai bune intenții se ascund adesea trădarea, fățărnicia și interesele politice. Un roman istoric captivant, în care veți simți, cu fiecare nouă pagină, parfumul unei epoci demult apuse.

Nu există un secret al succesului. Nu scriu cărți care să-i intereseze doar pe cititori, ci scriu cărți cu subiecte care mă pasionează. Atunci, scrisul devine relaxant.

Philipp Vandenberg

Vandenberg a călăuzit milioane de cititori din întreaga lume prin situri arheologice din Egipt, printre scrieri misterioase și pe culoarele secrete ale Vaticanului.

Focus.de

ISBN 978-606-609-956-1

{1} Are dublu înțeles: scamator, vrăjitor dar și practicant al artei grafice, (n.tr.)
{2} Sumă de bani pe care o femeie cu o reputație ireproșabilă, care a întreținut relații intime cu logodnicul ei, o putea cere acestuia la desfacerea logodnei. (n.tr.)

Table of Contents

PERSONAJELE
La început, sfârșitul
Capitolul I
Oglinzile din Mainz
CONSTANTINOPOL
Capitolul II
Secretul zarului
Capitolul III
Diavolul își vâră coada
Capitolul IV
Serbarea de la curtea împăratului
Capitolul V
Partea întunecată a vieții
Capitolul VI
Soarta în glob
VENEȚIA
Capitolul VII
Umbra crimei
Capitolul VIII
Libertate și ispită
Capitolul IX
Blestemul artei tipăritului
Capitolul X
Cele două fețe ale vieții
Capitolul XI
Iubire adevărată și sentimente false
Capitolul XII
Foșnetul ciudat din urechile dogelui
Capitolul XIII
Visele lui Lorenzo Pazzi
Capitolul XIV
Mânia cerului și a iadului
MAINZ
Capitolul XV
Femeia cu ochi negri
Capitolul XVI
Cunoștințe dobândite în pădure
Capitolul XVII
Durerea din umbra iubirii
REALITATEA